Pohjois-Savon maakuntakaavan selvityksiä

Turvetuotantoon soveltuvien soiden maastokatselmukset kesällä 2007

Kalle Ruokolainen

POHJOIS-SAVON LIITTO 2008

Pohjois-Savon maakuntakaavan selvityksiä
TURVETUOTANTOON SOVELTUVIEN SOIDEN MAASTOKATSELMUKSET KESÄLLÄ 2007

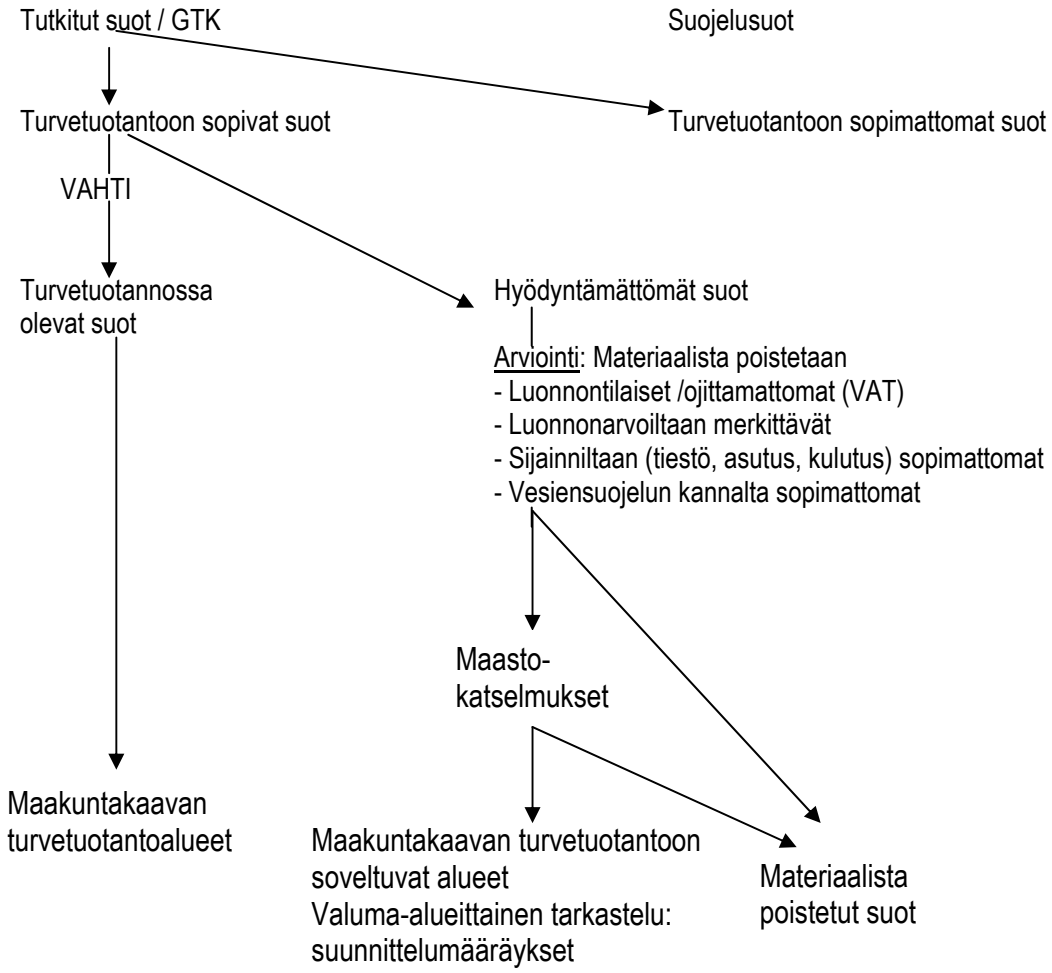
Selvityksen tausta

Pohjois-Savon metsätieteellinen suoala on 282000 ha. GTK:n mukaan yli 20 ha:n geologisia soita on 167 000 ha. GTK on tutkinut näistä noin puolet eli 82 000 ha. Tästä alasta turvetuotantoon teknisesti käyttökelpoista suoalaa on noin neljännes eli 20 000 ha. GTK:n ennusteen mukaan käyttökelpoista suoalaa kokonaissuoalasta on 40000 ha. (GTK 2003: Suomen turvevarat 2000).

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan maakuntakaavassa turvetuotantoalueiksi on varattava ensisijaisesti jo ojitettuja soita. Kuopion seudun maakuntakaavan laadinnan alkaessa selvitettiin v. 2003 koko maakunnan osalta, kuinka GTK:n tutkimien turvetuotantoon soveltuvien soiden määrä suhteutuu laskennalliseen polttoturpeen tarpeeseen, kun otetaan huomioon valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vaatimus ja muut turvetuotantoon soveltuvien soiden osoittamiseen vaikuttavat ympäristötekijät. Valintamenetelmää on kuvattu oheisessa kuviossa. Selvityksen tuloksia ja turpeen käytön arvioita tarkasteltiin Kuopion seudun maakuntakaavaa laadittaessa erityisessä turvetyöryhmässä. Menetelmän perusteella Kuopion seudun maakuntakaavassa on esitetty 16 turvetuotantoon soveltuvaa suota ja kolme turvetuotantoaluetta.

Pohjois-Savon maakuntakaavassa turvetuotannon ohjaus perustuu Kuopion seudun maakuntakaavassa sovellettuun suunnittelumenetelmään. Maakuntakaavan laadinnan alkaessa karttatarkastelun perusteella GTK:n tutkimista turvetuotantoon soveltuvista soista (tuotantokelpoinen ala ≥ 30 ha) valittiin 121 ja tutkimattomista 9 suota maastokatselmuksia varten. Selvitysmateriaali perustuu v:n 2007 kevääseen mennessä julkaistuihin GTK:n tutkimuksiin. Soiden pinta-ala on yhteensä 18000 ha.

Turvetuotantoaluevarausten periaatteellinen valintamenettely:

Maastokatselmusten suoritus

Katselmukseen valittujen 130:n suoalueen maastokäynnit tehtiin ajalla 23.5.–9.10.2007. Maastokäyntiä varten silmäiltiin aluevarausten ilmakuvat ja peruskartat. Ilmakuvilta valittiin katselmukseen erityisesti soiden sellaisia kohtia, jotka olivat avoimia tai vähäpuustoisia. Käytännössä kaikki tällaiset osat soista käytiin katsomassa – etenkin, jos ilmakuvalla näkyi rimpistä suopintaa. Peruskartoilta etsittiin katselmuskohteiksi aluerajausten sisällä sijaitsevia ojittamattomia suonosia, lähteitä, purovarsia ja pieniä lampia. Liki kaikilla näistä kohteista käytiin tekemässä katselmus. Puustoisilla suoalueilla katselmus rajoittui suoalueen sisälle tehtyyn enemmän tai vähemmän lyhyeen kävelyyn, koska metsäiset ja ojitetut suoalueet ovat yleensä yksipuolisia ja niiden luonnonarvot ovat hyvin harvoin luonnonsuojelullisesti merkittäviä. Toki ilmakuvilta voidaan erottaa runsaspuustoisia ja korpisia kuvioita, mutta näiden osalta luonnonarvot liittyvät sellaisiin seikkoihin, jotka katoavat useimmiten metsätaloudellisten toimien takia eivätkä niinkään turvetuotannon vaikutuksesta. Näiden arvojen suojeleminen maakuntakaavalla ei ole tarkoituksenmukaista ja siksi ne on jätetty katselmuksessa pääosin huomiotta.

Maastokäynti toteutettiin kulkemalla ilmakuvan ja peruskartan avulla ennalta valittu reitti suolla. Joskus katselmuksen avulla voitiin ilmakuvatulkintaa tarkentaa niin, että jokin ennalta valittu kohde voitiin jättää käymättä tai sen katselmusta voitiin supistaa. Näin menetellen maastokäynnit nopeutuivat jonkin verran. Aikaa käytettiin yleensä korkeintaan kaksi tuntia suota kohti, joskus selvästi vähemmänkin. Maastokäynnin aikana tehtiin havaintoja erityisesti suon ravinteisuudesta putkilokasvilajiston perusteella (sammalia ei havainnoitu), kirjattiin ylös lintuhavainnot, otettiin valokuvia suomaisemasta ja sen yksityiskohdista, tehtiin havaintoja suon luonnontilaisuudesta ja sen muutoksista (mm. ojituksen tilasta) sekä tallennettiin GPS-paikantimella suolla kuljettu reitti. Menettelyn tarkoituksena oli saada yleiskuva katselmussuon luonnontilasta ja luonnonarvoista. Lisäksi kirjattiin ylös huomioita muista tekijöistä, joilla saattaa olla vaikutusta suon turvetuontantokelpoisuuteen (mm. kohteen sijainti suhteessa asutukseen, nykyinen maankäyttö ja Natura 2000 -verkostoon).

Katselmuksessa kerättyjen tietojen ja vaikutelmien perusteella arvioitiin, onko joillakin katselmussoilla sellaisia luonnonarvoja, joiden nojalla olisi perusteltua esittää niiden jättämistä turvetuotantovarausten ulkopuolelle. Tarkastelun taustana olivat kunkin suon luonnontilaisuus sekä arvioijan tuntemus maakunnassa suojeltujen soiden arvoista, niiden luonnonarvojen tasosta sekä maakunnan soiden erityispiirteistä (mm. suojelusoiden edustavuus suotyyppien ja maantieteellisen sijainnin suhteen). Tarkastelu perustui subjektiiviseen arviointiin eikä esimerkiksi mihinkään arvopisteytystyyppiseen luokitukseen.

Tarkastelussa suot jaettiin luonnonarvojen pohjalta kolmeen luokkaan:

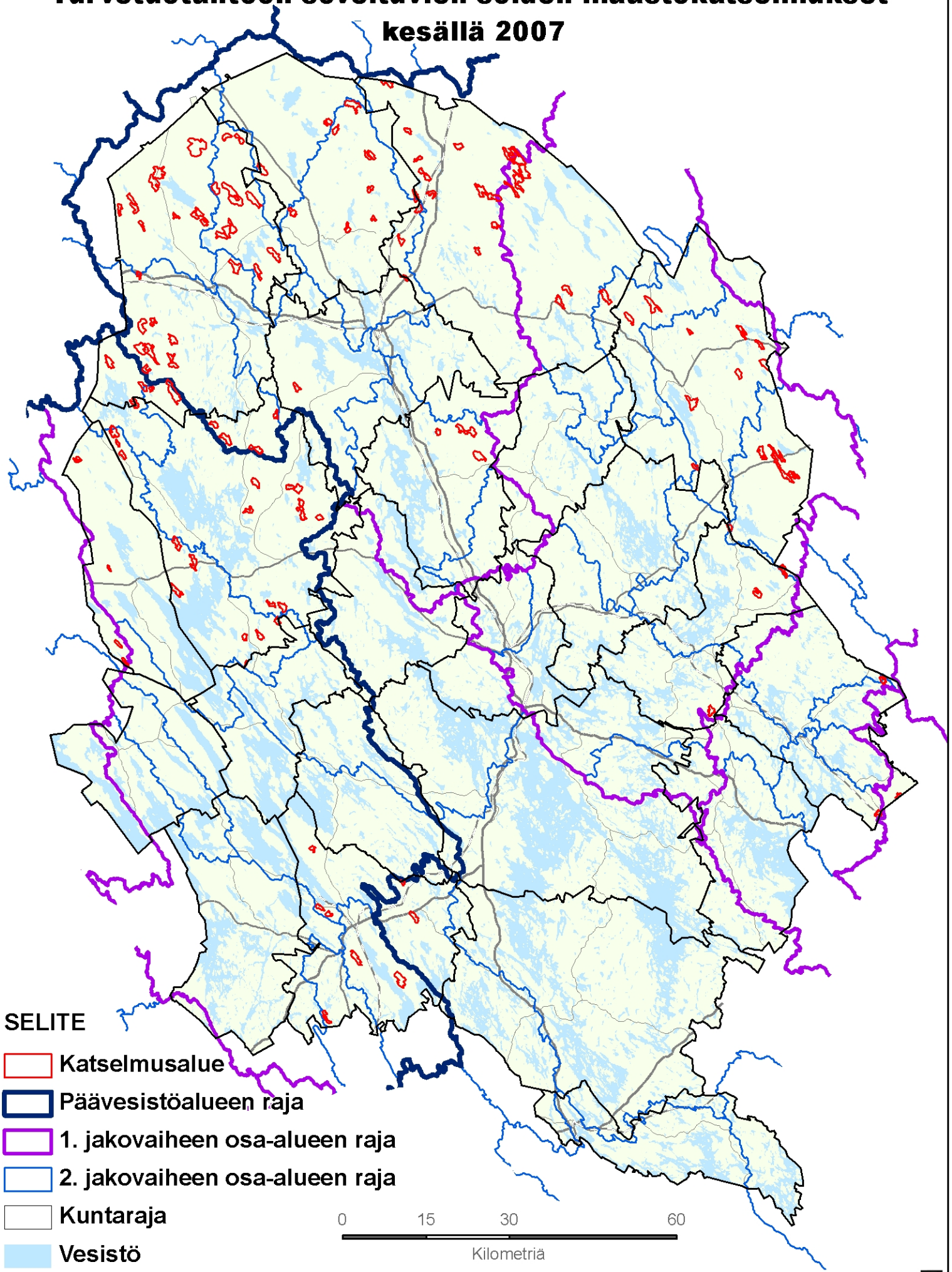
C (101)= luonnontilaltaan täysin tai jokseenkin täysin muuttunut, ei merkittäviä suojelullisia arvoja havaittu
B (26) = luonnonarvot joltakin osin säilyneet ja alueella joitakin erityispiirteitä, jotka ovat arvokkaita
A (3) = sellaisia luonnonarvoja, joiden hävittämistä pitäisi välttää eikä kohde sovellu turvetuotantoon

Kustakin katselmussuosta tehtiin tämän jälkeen kaksisivuinen suokortti, johon kirjattiin sanallisesti ja valokuvin olennaiset katselmuksessa havaitut seikat sekä kunkin kohteen luonnonarvoluokka.

Suokortin otsikko-osasta ilmenee suon nimi, arvoluokka, katselmuspäivä, mahdollinen kaavamerkintä ja sen GTK:n tutkimusraportin numero, jonka ote kortissa on esitetty. Pinta-alatiedoista edellinen kuvaa aluerajauksen ja jälkimmäinen tuotantoon sopivan suoalan pinta-alaa. Kartoissa katselmusalueet on rajattu punaisella. Mahdolliset turvetuotantoaluevaraukset (EO1) on esitetty vaaleanpunaisella rasterilla.

MMM Kalle Ruokolainen on tehnyt maastokatselmukset kesällä 2007, laatinut katselmusten ja GTK:n kuvausten pohjalta kohdekuvaukset, valokuvannut kohteet ja taittanut raportin. Suunnitteluavustaja Mikko Rummukainen on rajannut katselmusalueet ilmakuville ja maastokartoille ja koonnut GTK:n tutkimusraporteista tutkittavien soiden kuvaukset. Kaavoituspäällikkö Seppo Laitila on valinnut tutkittavat suot ja ohjannut työtä.

Pohjois-Savon maakuntakaava
Turvetuotantoon soveltuvien soiden maastokatselmukset kesällä 2007

Pohjakartta: © maanmittauslaitos 2008. Lupa nro MML/VIR/PSAVO/001/08

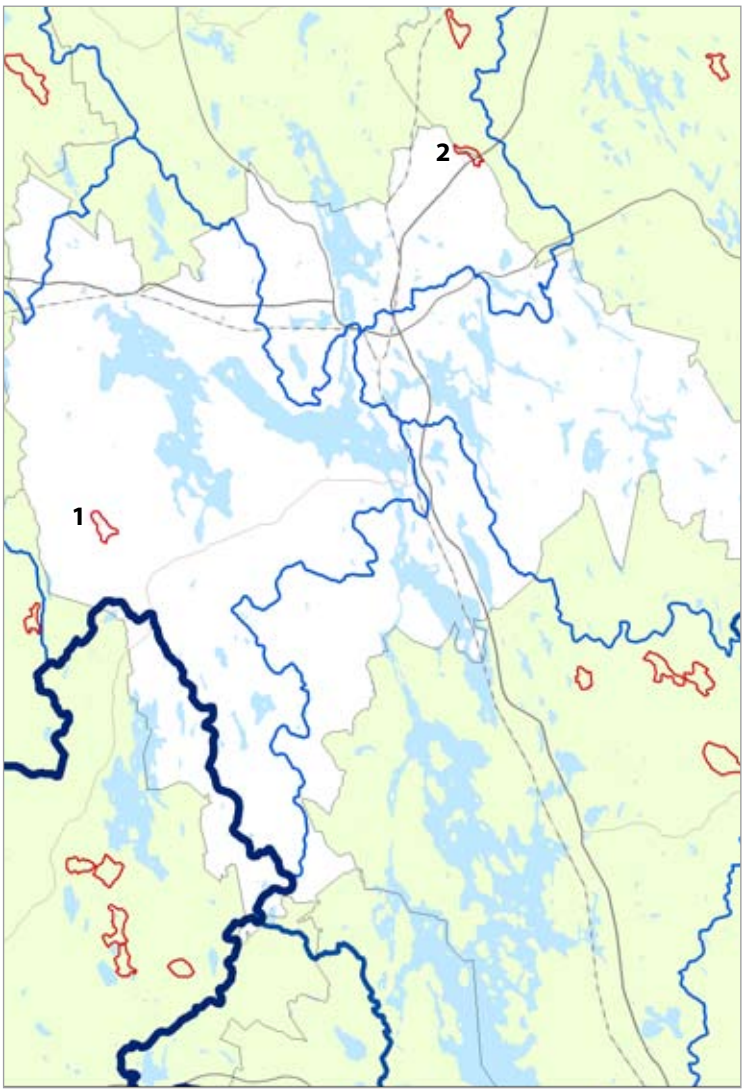
Pohjois-Savon liitto 2008

SELITE
- Katselmusalue
- Pääsvesistöalueen raja
- 1. jakovaiheen osa-alueen raja
- 2. jakovaiheen osa-alueen raja
- Kuntaraja
- Vesistö

Iisalmi

1:400000

1 Suolamminsuo
2 Ikolansuo (ks. Sonkajärvi)

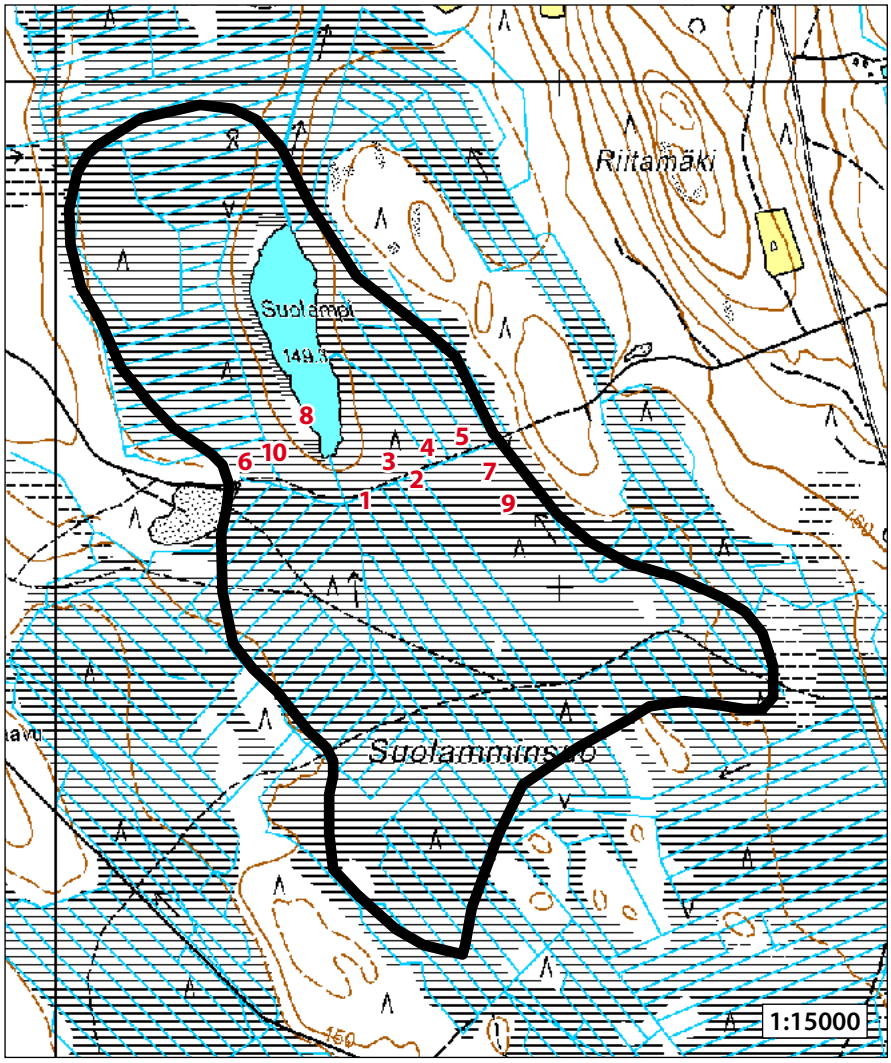

C

EO1 21.702 **10.7.2007**

Iisalmi, Suolamminsuo

GTK ei ole tutkinut suota **96 ha**

1

2

3

Katselmus (96 ha): Suolamminsuo on valtaosin ojitettu varpuisten rämemuuttumien kirjoma suo. Suon pohjoisosassa on Suolampi-niminen ja isokokoinen lampi, jonne johtaa alueen länsipuoliselta sora-alueelta runsaasti polkuja. Alueeseen kohdistunee jonkinlaista virkistyskäyttöä tai muuta mielenkiintoa, vaikka kohde ei vaikuta virkistysarvoiltaan kovin merkittävältä.

Suolamminsuon suotyypit ovat varpuisia ja saraisia räme- ja nevarämemuuttumia. Alueen soiden puustoisuus vaihtelee, mutta kaikkialla valtapuuna on mänty. Ilmakuvalla avoimina näkyvilläkin alueilla on jonkin verran puita, monet niistä ovat kuitenkin riukuuntuneita ja pystyyn kuivuneita. Kenttäkerroksessa on jonkin verran uutta nuorta mäntytaimikkoa. Järeintä puusto on suon reunamilla, yksittäiset puut ovat liki kilpikaarnaisia aihkeja. Näillä alueilla kenttäkerros on suopursuvaltaista varvikkoa. Suolammin rannat ja avoimet alueet ovat luhtaisia ja saravaltaisia.

Suolamminsuon linnusto vaikutti vaatimattomalta. Lammilla oli pari tavia tai telkkää.

4

5

1) Oja Suolammin eteläpuolella.
2) Perattu sarkaoja ojittamattoman lohkon länsipuolella.
3) Suometsää Suolammin kaakkoispuolella.
4) Suolammin itärannalle laskeva oja.
5) Sarkaoja Suolammin itäpuolella.
6) Polku ja puustoa Suolammin lounaiskulmalla.
7) Ojittamattoman lohkon pohjoispää.
8) Suolampi lounaasta katsottuna.
9) Ojittamattoman lohkon keskiosaa.
10) Oja Suolammin länsirannalla.

6

7

8

9

10

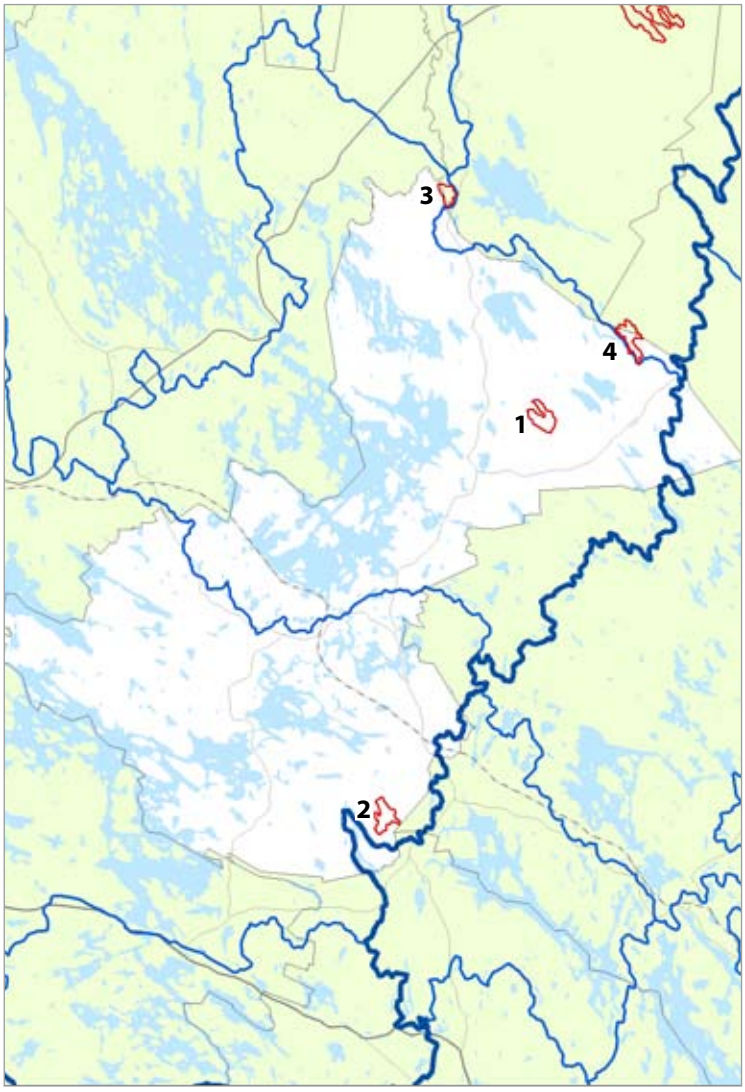
SELITE

- Katselmusalue
- Päävesistöalueen raja
- 1. jakovaiheen osa-alueen raja
- 2. jakovaiheen osa-alueen raja
- Kuntaraja
- Vesistö

Juankoski

1:400000

1 Suurisuo
2 Suurisuo
3 Raatesuo
4 Suurisuo

A

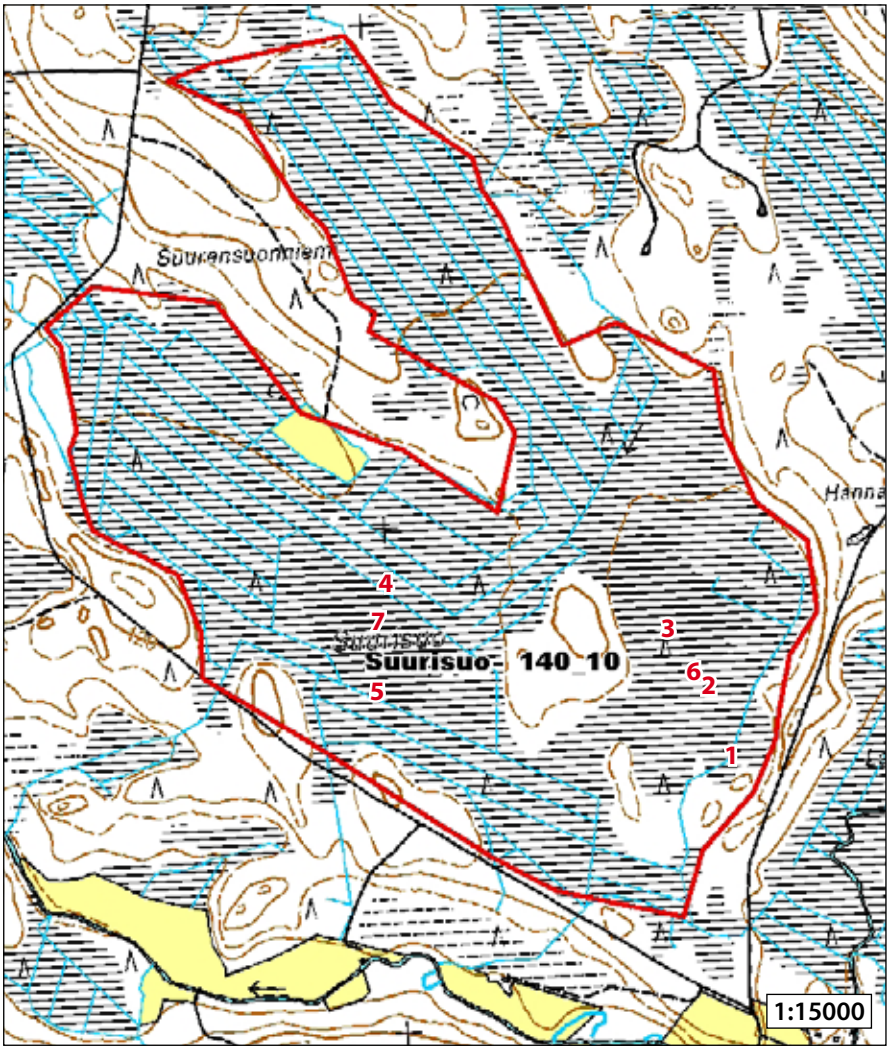
Ei kaavamerkintää

Juankoski, Suurisuo

GTK-raportti 140:10

8.6.2007

133 / 43 ha

GTK (1982): Suurisuo sijaitsee vajaa 25 km Juankoskelta koilliseen Venäänahon kylässä. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Metsäautotie kulkee suon kaakkois- ja lounaispuolitse. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 122 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 80 ha, yli 1,5 m:n aluetta 60 ha ja yli 2 m:n aluetta 38 ha.

Suurisuon luoteisosassa on pääasiassa tupasvillarämemuuttumaa ja keskiosissa keidasrämettä tai keidasrämemuuttumaa. Etelässä on varputurvekangasta ja kaakossa lyhytkortista nevarämettä tai ruohosararämettä. Pohjois-osissa on useita eri suotyyppejä. Rämeitten osuus on vajaa 65 %. Puusto on selvästi mäntyvaltaista. Avosoiden osuus on 7 % eli selvästi yli pitäjän keskiarvon (= 1 %).

Suon luoteis- ja pohjoisosat on kokonaan ojitettu. Kaakkoisosa on luonnontilainen. Suovedet laskevat luoteeseen Virvunlampeen (105,3 m). Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Turvekerrostuman keskisyvyys on 1,62 m. Yli 1,5m:n syvyisen alueen keskisyvyys on 2,48 m, mistä pintakerroksen osuus on 0,98 m. Suon pohjalla on savi- ja hiesumoreenia. Saravaltaisen turpeen osuus on 54 %. Rusko-sammalvaltaista turvetta on 3 %. Puunjäännösturpeen osuus on 7 % ja varputurpeen 17 %. Hyvin maatuneen pohjakerroksen osuus koko turvemäärästä on runsaat 60 %. Koko suon keskimääräinen liekoisuus on korkea (3,0 %). Pintaosassa (0-1 m) on liekoja kohtalaisesti (2,6 %), mutta 1-2 m:n välisessä kerroksessa runsaasti (3,3 %).

Turpeen pH:n vaihteluväli on 3,0–4,1 ja vesipitoisuuden 82,1–93,5 %. Suurisuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,98 milj. suo-m3, mistä yli l m:n syvyisellä alueella on n. 1,72 milj. m3 ja yli 1,5 m:n alueella n. 1,49 milj. m3. Turvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 43 ha ja vastaavan turpeen määrä n. 0,90 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö on kuivana n. 2,22 milj. GJ eli n. 0,61 milj. MWh.

Turpeensa puolesta Suurisuo soveltuu pääosin jyrsinturvetuotantoon. Paikoitellen, esim. suon eteläosissa palaturpeen tuotanto on suositeltavaa.

Katselmus (133 ha): Suurisuo on laajalti avoin kallistuneen U-kirjaimen muotoinen suo Juankosken pohjoisosassa. Suolla on kaksi erillistä ojittamatonta osaa, joista toisella on selvästi havaittavia keidassuon ja toisella aapasuon piirteitä. Keidassuomainen osa jää kangasmaaharjanteiden patoamaksi U-kirjaimen pohjaksi. Veden virtauksia oikaisseet ojitukset ovat saattaneet muuttaa tämän osa hydrologiaa enemmän keidassuomaiseksi kuin ennen ojitusta olleessa tilanteessa.

Toinen ojittamaton osa on sel-

vemmin kuivunut ojituksen vaikutuksesta ja suo on kallistunut kohti koillisreunan ojitusta. Veden virtauksesta johtuvaa jännerakennetta on nähtävissä, mutta ojanreunassa avoin suo on kuivunut ja sinne on muodostunut välipinnaltaan rapeaa tuppaikkoa.

Suurisuo on seudullisesti arvokas laajuutensa ja avoimuutensa tähden. Suolla tavattiin tuoreita metsähanhen sulkimiseen viittaavia merkkejä (samankesäisiä pudonneita käsisulkia). Metsähanhen esiintyminen näillä seuduin Pohjois-Savoa on merkittävä suon arvoa nostava tekijä. Lisäksi tavattiin muitakin suolintuja, kuten keltavästäräkki ja teeri (mahdollinen soidinalue). Suo- ja saloseutujen linnuista havaittiin mm. pohjansirkku, kulorastas ja tervapääskyjä.

Suon ilme on erämainen.

1) **Pitkä metsätien suuntainen oja suon itälaidalla.**
2) **Keidasrämemättäikköä suon itälaidalla.**
3) **Näkymä pohjoiseen suon avoimella itäosalla.**
4) **Oja ja kuivunutta suonpintaa läntisemmän avosuon luoteisreunassa.**
5) **Sarkaoja läntisemmän avosuon eteläpuolella.**
6) **Rämeen ja avosuon vaihettumisvyöhykettä suon itäpäässä.**
7) **Aapasuomaista jännerakennetta läntisemmällä avosuolla.**

2

3

4

5

6

1

7

B

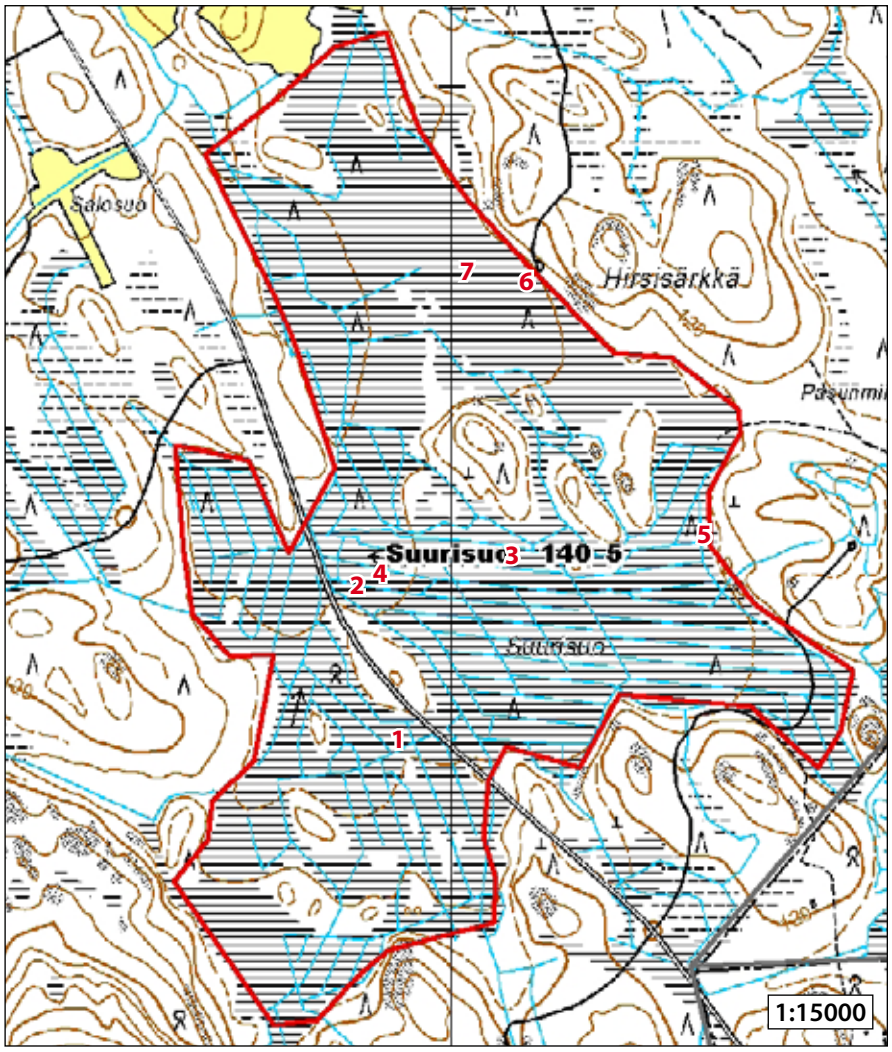
Ei kaavamerkintää

Juankoski, Suurisuo

GTK-raportti 140:5

8.6.2007

128 / 67 ha

GTK (1982): Suurisuo sijaitsee n. 25 km Juankoskelta etelään Akonpohjan kylässä, metsäautotien varrella. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 112 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 80 ha, yli 1,5 m:n aluetta 50 ha ja yli 2 m:n aluetta 33 ha.

Suon keskiosassa on pääasiassa korpirämettä ja kaakkoisosissa lyhytkortista nevarämemuuttumaa. Pohjoisosien suotyyppi on tupasvilläräme. Rämeitten kokonaisosuus on n. 65 %.

Suurisuo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Vedet laskevat Heinäjokea pitkin pohjoiseen Kuikkasenlampeen ja siitä Kuikkajokea pitkin luoteeseen Akonveteen. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Turvekerrostuman keskisyvyys on 1,42 m. Yli 1,5 m:n alueen keskisyvyys on 2,18 m, josta heikosti maatuneen pintakerroksen osuus on 1,16 m. Suon pohjalla on syvimmässä altaassa ohut kerros detritusliejua, jonka alla on hiesua. Muualla pohja on pääasiassa moreenia.

Suurisuon turve on saravaltaista (runsas 75 %). Ruskosammalvaltaisen turpeen osuus on 3 %. Puunjäännösturpeen osuus on 8 % ja varputurpeen 14 %. Heikosti maatuneen turpeen osuus koko turvemäärästä on suuri (55 %). Koko suon keskimääräinen liekoisuus on alhainen (1,0 %). Turpeen pH:n vaihteluväli on 3,5–4,9.

Suurisuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,59 milj. m3, mistä yli 1 m:n syvyisellä alueella on n. 1,43 milj. m3 ja yli 1,5 m:n alueella n. 1,09 milj. m3.

Turvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 67 ha ja vastaavan turpeen määrä n. 1,30 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö on kuivana n. 2,18 milj. GJ eli n. 0,60 milj. MWh (taulukko 27). Suurisuo soveltuu turpeensa puolesta jyrsinturvetuotantoon. Alhainen kuivatilavuuspaino alentaa suon arvoa mahdollisessa polttoturvetuotannossa.

Katselmus (128 ha): Suurisuo on suotyypeiltään varsin vaihteleva ojitettu suo. Suon eteläosassa on valtaosin syväojaisia ja melko ravinteisia korpi- ja korpirämemuuttumia tai turvekankaita ja kangasmaita. Aivan etelässä on pieni ojittamaton alue, joka muistuttaa ilmakuvalla pohjoisosan laajempaa ojittamatonta, puustoltaan ja maisemaltaan varsin luonnontilaista Hirsisärkän länsipuolista nevarämettä. Suon keskiosassa on laajalti melko puustoisia ja rämetyyppisiä turvekankaita, jotka ovat kuivuneet voimakkaasti. Osa suometsistä on hakattu äskettäin, etenkin alueilla, joilla on ollut runsaspuustoisia korpikuusikoita.

Suurisuon merkittävimmät luonnonarvot liittyvät pohjoisosan ojittamattomaan osaan, jonka keskiosat ovat puuttomia,

lyhytkortisia nevarämeitä. Sitä reunustavat puustoisemmat tupasvillarämeet ja aivan kivennäismaan reunoilla kasvaa runsasnaavaisia korpikuusikoita (mm. metsäkortekorpea). Kohde on luonnontilaltaan hyvin säilynyt. Mahdollisesti katselmusrajauksen eteläpään ojittamaton alue on luonnoltaan samankaltainen, mutta kohteen pienialaisuuden takia sitä ei käyty erikseen katsomassa.

Alueen linnusto on normaalia metsälajistoa. Maapohjan ravinteisuuden takia kasvilajisto on paikoin tavanomaista suota ruohoisempaa.

1) **Suon keskiosan ilmeisen ohutturpeista korpimuuttumaa.**
2) **Voimakkaasti kuivuneen rämeen kenttä- ja pohjakerroksen kasvillisuutta suon keskiosassa.**
3) **Suon keskiosan kuivunutta rämettä. Pohjakerros on muuttunut metsäsammalten peittämäksi.**
4) **Puustoa suon kuivuneella keskiosalla.**
5) **Mustikka-metsäkortekorpea suon itäreunalla Hirsisärkästä noin 0,5 km etelään.**
6) **Kivennäismaan ja suon pohjoisosan ojittamattoman nevarämeen vaihettumisvyöhykkeellä sijaitseva korpipainanne Hirsisärkän länsireunassa. Alueen puusto on rakenteeltaan luonnontilaista ja naavaista, muttei järeää.**
7) **Ojittamaton nevaräme suon pohjoisosassa.**

1

2

3

4

5

6

7

C

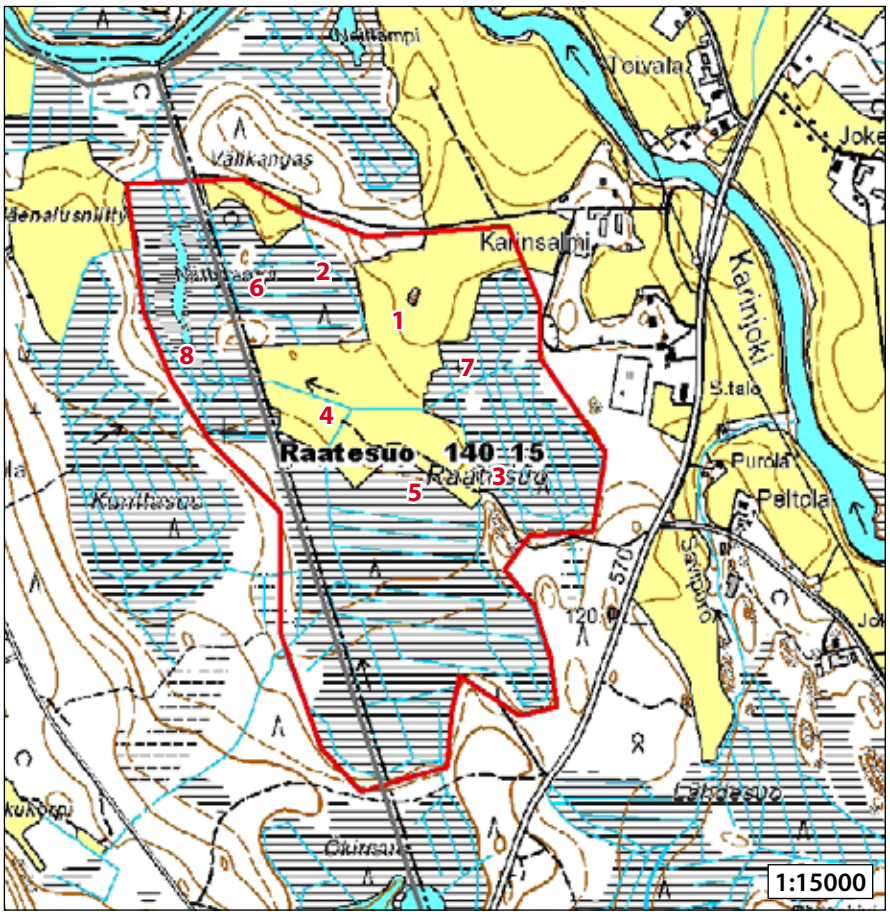
Ei kaavamerkintää

Juankoski, Raatesuo

GTK-raportti 140:15

5.6.2007

68 / 30 ha

GTK (1982): Raatesuo sijaitsee vajaat10 km Säyneisiltä pohjoiseen Rautavaaralle menevän maantien läheisyydessä. Kulkuyhteydet suolle ovat melko hyvät. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 52 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 38 ha, yli 1,5 m:n aluetta 30 ha ja yli 2 m:n aluetta 21 ha.

Suon eteläosissa on puolukkaturve- ja varputurvekangasta. Keskiosissa on peltoa ja pohjoisessa varsinaista korpea, korpirämettä, pallosararämettä ja varsinaista sararämemuuttumaa. Puusto on kuusi- ja mäntyvaltaista, keskinkertaisen tiheää ja pääosin pinotavara-asteella olevaa. Raatesuo on ojitettu kauttaaltaan. Vedet laskevat pohjoiseen Karinjokeen. Suon luoteisosassa ollut Niittylampi on kasvanut umpeen. Raatesuon kuivatusmahdollisuudet ovat melko hyvät.

Turvekerrostuman keskisyvyys on 1,98 m. Suon pohjalla on syvimmissä altaissa detritus-ja saviliejua sekä järvimutaa. Näiden alla on hiesua, moreenia, hietaa tai hiekkaa. Saravaltaisen turpeen osuus on 87 %. Puunjäännösturpeen osuus on 18 % ja suoleväkköturpeen 14 %. Varputurvetta on 30 %. Koko suon keskimääräinen liekoisuus on korkea (3,1 %). Pintaosassa (0–1 m) on liekoja erittäin runsaasti (4,7 %), mutta 1–2 m välisessä kerroksessa vain vähän (1,5 %). Turpeen pH:n vaihteluväli on 3,7–5,4.

Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,0 MJ/kg. Raatesuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,03 milj. m3. Turvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 30 ha ja vastaavan turpeen määrä on 0,77 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö on kuivana n. 1,71 milj. GJ eli n. 0,47 milj. MWh. Turpeensa puolesta Raatesuo soveltuu jyrsinturvetuotantoon.

Katselmus (68 ha): Raatesuo on voimakkaasti ihmistoiminnan muuttama suo. Osa suosta on muutettu pelloksi aiemmin, osa aivan äskettäin. Osa aiemmin peltona ollutta aluetta on puolestaan istutettu kuuselle. Suon metsäiset osat ovat itä- ja länsireunoiltaan järeäpuustoista ja ilmeisen ohutturpeista. Eteläisin suon osa lienee paksuturpeisempaa ja puustoltaan vaatimattomampaa. Metsäiset osat on äskettäin voimaperäisesti kunnostusojitettu. Lisäksi alueen halki kulkee vesijohto (sininen kepitys).

Raatesuolla on paljon melko ravinteisia korpisia turvekankaita, melkeinpä kangasmaita sekä hyväpuustoisia korpiräme- ja rämemuuttumia. Alueen luoteiskulmassa sijaitseva Niittylampi on liki umpeenkasvanut. Lammen ympäristössä maaperä on upottavaa ja liejuista. Suon kunnostusojitus on monin paikoin niin syvä ja leveä, että alueella liikkuminen on hyvin vaikeaa. Noin puolet peruskartalla pelloksi merkittyä aluetta on uudelleen metsitetty kuuselle.

Alueen linnusto on normaalia metsälajistoa. Niittylammilla ei kesällä 2007 näyttänyt olevan merkitystä vesilinnuston pesimäpaikkana.

1) Näkymä etelään viljelyssä olevalta pellolta vanhalle metsitetylle pellolle.
2) Kunnostettu tai uusi oja suon pohjoispäässä. Ojat ovat syviä ja vaikeuttavat liikkumista.
3) Korpista reunametsää, synkkää kuusikkoa, joka on hyvin ohutturpeinen ja ojakin ulottuu kivennäismaahan.
4) Vanhaa peltoa, joka on metsitetty kuuselle ja heinittynyt pahoin..
5) Uusia ajouria ja ojia suon keskiosassa.
6) Ojitusta suon pohjoispäässä.
7) Raatesuolla on paljon järeäpuustoisia soita, joita on kuivattu tehokkailla ojituksilla. Isovarpuista rämemuuttumaa, jolla kasvaa harvakseltaan melko kookkaita mäntyjä.
8) Näkymä Niittylammen eteläpäästä pohjoiseen. Lampi on rehevöitynyt ja liki umpeenkasvanut.

3

4

5

6

7

1

2

8

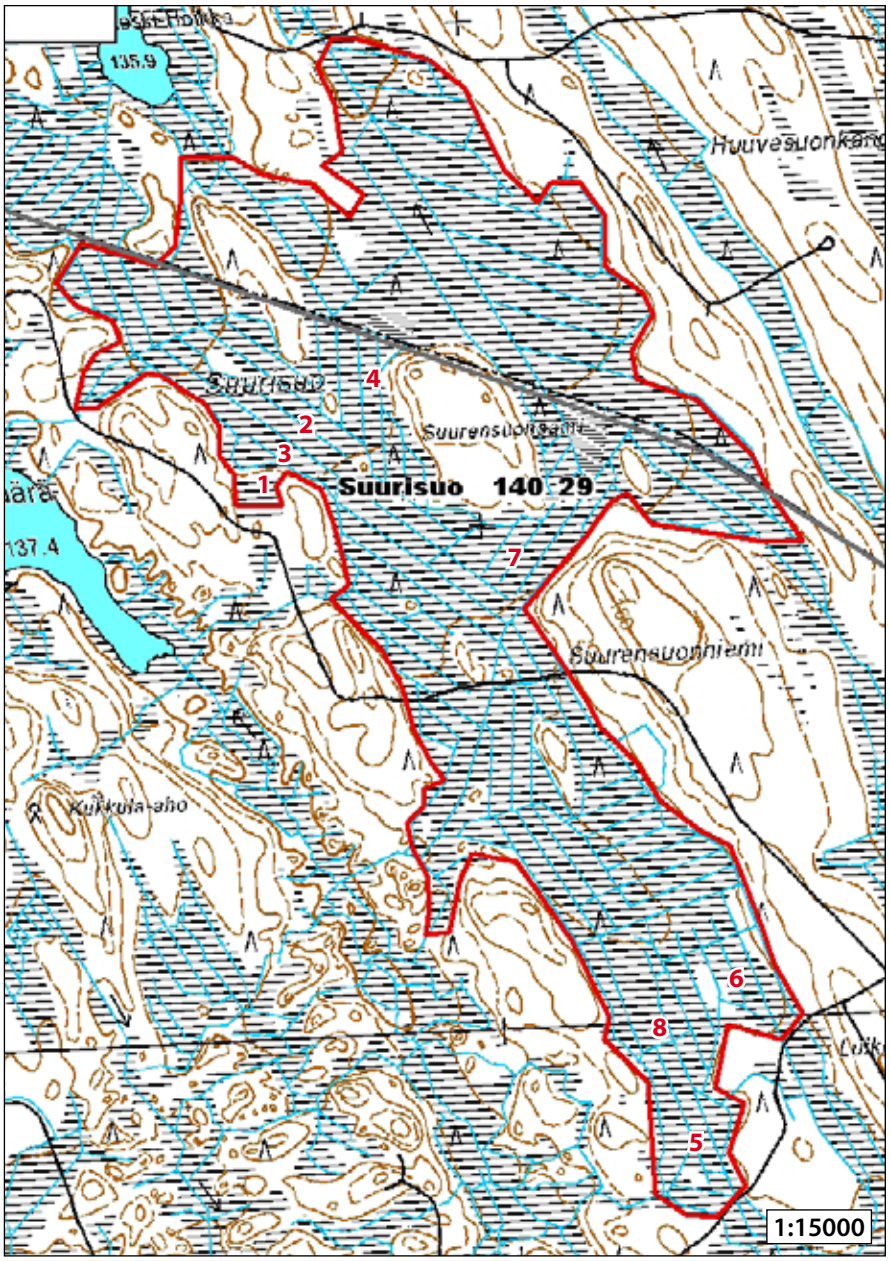

C Ei kaavamerkintää

Juankoski, Suurisuo

GTK-raportti 140:29

8.6.2007

124 / 53 ha

GTK (1982): Suurisuo sijaitsee n. 30 km Juankoskelta koilliseen. Kulkuyhteydet suolle ovat heikohkot. Huonokuntoinen metsäautotie kulkee suon eteläpuolitse. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 146 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 100 ha, yli 1,5 m:n aluetta 66 ha ja yli 2 m:n aluetta 43 ha.

Suurisuon eteläosat ovat varputurvekangasta, lyhytkortista nevarämemuuttumaa ja jäkäläkanervaturvekangasta. Luoteisosassa on enimmäkseen kangasrämemuuttumaa ja varputurvekangasta. Keskiosat ovat varsinaista sararämemuuttumaa. Pohjoisosissa on karhunsammalmuuttumaa. Rämeitten osuus on vajaa 50 %. Puusto on selvästi mäntyvaltaista, harvaan kasvavaa ja riukuasteella olevaa. Suo on ojitettu kauttaaltaan ja vedet laskevat pohjoiseen Keski-Hoikkaan sekä Mäki-Hoikkaan. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Turvekerrostuman keskisyvyys on 1,65 m. Suon pohjalla on moreenia, kiviä ja hiekkaa. Saravaltaisen turpeen osuus on vajaa 70 %. Ruskosammalvaltaista turvetta on n. 5 %. Puunjäännösturpeen osuus on 7 % ja varputurpeen 19 %. Koko suon liekoisuus on keskimääräinen (2,3 %).

Suurisuon luonnontilainen turvemäärä on n. 2,41 milj. m3. Turvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 53 ha ja vastaavan turpeen määrä n. 1,14 milj.suo-m3. Turpeensa puolesta Suurisuo soveltuu jyrsinturvetuotantoon, mutta tuotantoalan kapeus ja rikkonaisuus vaikeuttavat polttoturvetuotannon teknistä onnistumista.

Katselmus (124 ha): Juuan rajan Suurisuo on tajaan ojitettu rämemuuttuma. Reunoilla on paikoin korpisuutta ja suon keskiosat ovat jokseenkin vähäpuustoisia nevarämemuuttumaa, jolle on kuivumisen takia noussut tiheästi männyntaimikäkkäröitä. Ne ovat hirvien vioittamia ja muutenkin huonokasvuisia. Ojitus on lisännyt myös varpuisuutta, mm. vaivaiskoivuja rämereunuksissa. Reunamien nuorta puustoa on paikoin harvennettu. Suon paksuturpeisimmasta osasta merkittävä osuus lienee Juuan kunnan puolella, Pohjois-Karjalassa.

Alueen linnusto on normaalia metsälajistoa. Kasvillisuus on pääosin vähäravinteisten soiden lajistoa.

1) Suon reunan ojitettua korpilaidetta, joka on kuivunut mustikkaturvekankaaksi.
2) Ojitetun reunarämeen voimakkaasti varvuttunutta, isovarpuista muuttumaa.
3) Korpisia reunametsiä on paikoin harvennettu metsätaloudellisesti.
4) Näkymä maakuntien rajalta suunnilleen pohjoiseen, Juuan puolelle, jossa on niin ikään voimakkaasti kuivunutta ja varvuttunutta entistä avosuota.
5) Suon eteläpään vähäpuustoista rämemuuttumaa.
6) Kohtalaisen hyväpuustoista, varpuista rämemuuttumaa.
7) Suon pohjoisosan entistä avosuota, joka on voimakkaasti kuivuttuaan muuttunut kanervaiseksi turvekankaaksi.

3

4

5

6

7

1

2

8

SELITE

- Katselmusalue
- Pääsvesistöalueen raja
- 1. jakovaiheen osa-alueen raja
- 2. jakovaiheen osa-alueen raja
- Kuntaraja
- Vesistö

Kaavi

1:400000

1 Verkkosuo
2 Pitäjäin Rajasuo
3 Rajarimpi

B

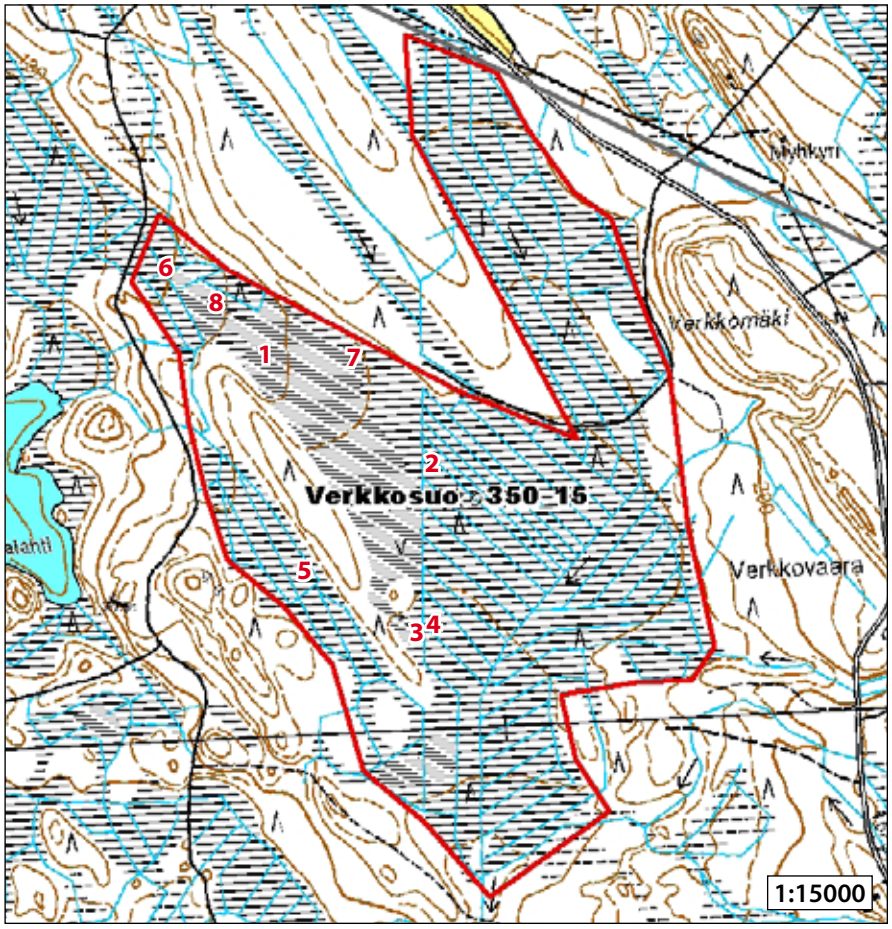
Ei kaavamerkintää

Kaavi, Verkkosuo

GTK-raportti 350:15

11.6.2007

92 / 39 ha

GTK (2001): Verkkosuo sijaitsee 25 km Kaavilta itäkoilliseen Juuka–Luikonlahti maantien itäpuolella, lähes Kaavin ja Juuan kuntien rajalla. Suon keskiosa tutkittiin vuonna 1976. Vuonna 2001 tutkimuksia laajennettiin suon itä- ja länsireunoille.

Suon pohjois- ja länsipuolella on suuntautuneita (luode-kaakko) moreenimuodostumia. Muilta osin suo rajoittuu kumpumoreenimaastoon. Luoteispäästä suo vaihettuu Pahkasuoksi. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät itäpuolella kulkevan paikallistien ja suota ympäröivien metsäautoteiden ansiosta.

Suo sijoittuu vedenjakajalle: länsiosa kuuluu Saarijärven vesistöalueeseen ja muu osa suosta Sivakkajärven vesistöalueeseen. Suon pinta on 178–197 m mpy. Suon keskiosan pohjoispää on rinnesuota ja suon pinta viettää luoteeseen jopa 16 m/km, eteläosan vietto on loivempi (3,5 m/km). Vedet laskevat kohti Verkkolampea. Suon itäosan pinta viettää kaakkoon noin 5 m/km. Vedet laskevat ojia pitkin etelään kääntyen Nastonpuroon. Suon eteläosan pinta viettää pohjoisosassa luoteeseen noin 8 m/km ja eteläosassa kaakkoon noin 9 m/km. Pohjoisosan vedet laskevat ojia pitkin Verkkolampeen ja eteläosan etelään, josta Nastonpuroon.

Yli puolet tutkimuspisteistä oli rämeellä ja loput jakautuivat tasaisesti avosuolle, korpeen ja turvekankaille. Suon keskiosan vallitsevia suotyyppejä olivat v. 1976 lyhytkortinen neva ja lyhytkortisen nevan muuttuma. Vuonna 2001 tutkimuksia laajennettiin suon pohjois- ja eteläosien kapeisiin lahdekkeisiin. Suotyypiltään nämä alueet ovat pääasiassa korpirämeen ja isovarpurämeen ojikkoa ja varsinaisen sararämeen muuttumaa. Suon eteläosassa esiintyy lisäksi varsinaisen korven ojikkoa ja ruohoturvekangasta ja pohjoisosassa korpirämeen muuttumaa ja puolukkaturvekangasta. Suon keskiosan rinnesuoalue on luonnontilaista, muu osa suosta on ojitettu.

Turpeesta on 57 % rahka- ja 43 % saravaltaista. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 20 % ja tupasvillan jäännöksiä sisältävien 14 %. Turvekerroksen pintaosassa on heikosti maatunutta rahkavaltaista turvetta. Suon keskiosassa kerroksen keskipaksuus on jopa 1,2 m. Pohjaturvekerros muodostuu sararahkasta tai rahkasarasta, joka on maatuneisuudeltaan vaihtelevaa ja jossa on lisätekijöinä mm. puuta, kortetta ja järviruokoa. Liekoja on vähän.

Turpeen keskimääräinen tehollinen lämpöarvo on alhainen, keskimäärin 19,3 MJ/kg. Turvenäytteiden rikkipitoisuudet ovat korkeita, keskimäärin pitoisuus on 0,30 % eli sama kuin polttoturpeen laatuohjeen rikkipitoisuuden raja-arvo.

Verkkosuolla on 1,5 metrin syvyisellä ja 39 ha:n alueella energiaturpeeksi soveltuvaa turvetta. Tuotantokelpoinen turve on kolmessa eri altaassa ja turvemää-

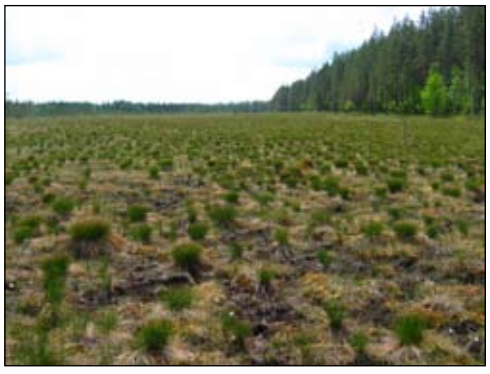
rä on yhteensä 0,58 milj. suo-m3. Suon keskiosan heikosti maatunut rahkavaltainen pintaturvekerros soveltuu ympäristöturpeeksi. Tuotantokelpoista aluetta on noin 16 ha ja turvemäärä on 0,19 milj. suo-m3. Tuotantoa vaikeuttaa turpeen korkea tuhka- ja rikkipitoisuus. Suon kuivatusta saattavat vaikeuttaa pinnan korkeuserot.

Katselmus (92 ha): Verkkosuolla on avoimilta osiltaan ojittamaton länsiosa sekä voimakkaasti kuivunut ja tehokkaasti ojitettu itäosa. Ojituksen tehokkuus noudattaa suunnilleen vedenjakajaa, joka kulkee suon länsiosan halki lounaasta koilliseen. Länsiosankin reunuksia samoin kuin kangasmaakumpareen eteläpuolella sijaitseva runsaspuustoinen korpi- ja rämepainanne on ojitettu syvään.

Länsiosan luonnontilaisella osalla on suon pohjoislaidalla ravinteisuutta, jota ilmentävät järviruoko sekä maariankämmekkä. Samalla kohdalla on myös heikosti kehittynyttä jänteisyyttä. Avoimen suon pohjoisreuna on säilynyt kosteampana kuin kangasmaakumpareeseen rajoittuva eteläreuna. Avosuon länsi ja eteläreunoilla on laajalti tuppaikkoa, jonka välipinnat ovat kuivuneet. Alue on kuitenkin maisemallisesti viehättävä samoin kuin avoimen osan pohjoislaidan suoreunuskin.

Verkkosuon vedenjakajan itäpuoleiset osat ovat voimakkaasti kuivuneet ja puustottuneet, vaikka avoimia nevamaisia alueita on paikoin edelleen nähtävissä. Katselmusalueen lounaisreunalla on korpinen mustikkaturvekangas, jonka puusto on iäkästä kuusikkoa.

1) **Näkymä ojittamattoman osan luoteispäästä kaakkoon.**
2) **Voimakkaasti kuivunutta rämettä suon keskiosassa.**
3) **Avoin laikku ojittamattoman ja ojitetun osan rajalla.**
4) **Isovarpuista rämeojikkoa suon keskiosassa.**
5) **Vanhaa mustikkaturvekankaan korpikuusikkoa suon eteläosassa.**
6) **Syvä oja suon läntisimmässä osassa, ojittamattoman alueen reunalla.**
7) **Pieni rimpi ojittamattoman osan pohjoisreunalla.**
8) **Ojittamattoman länsiosan luoteispäässä on pieni järviruokoesiintymä.**

1

2

3

4

5

6

7

8

C

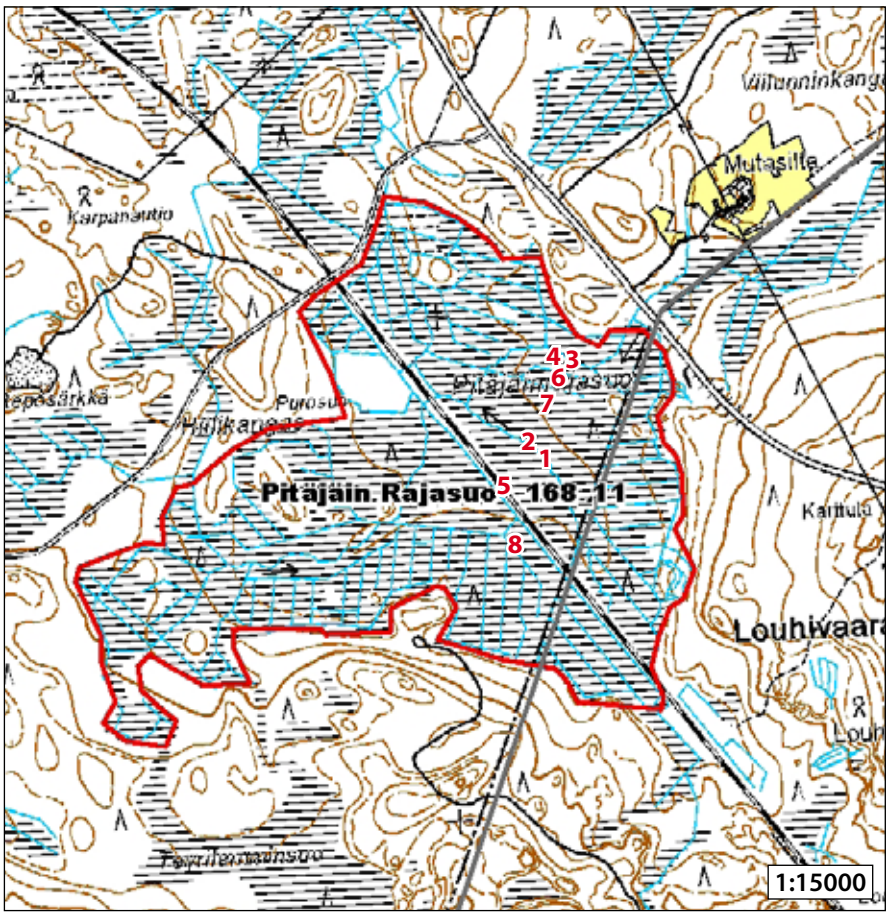
Ei kaavamerkintää

Kaavi, Pitäjäin Rajasuo

GTK-raportti 168:11

11.6.2007

70 / 34 ha

GTK (1982): Pitäjäin Rajasuo sijaitsee n. 35 km Kaavilta kaakkoon, Maarianvaaran kylässä. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Siilinjärvi-Joensuu-rautatie kulkee suon halki ja Kaavi-Outokumpu-pikatie suon koillispuolitse. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 65 ha, mistä yli 1 m syvyistä aluetta on 46 ha, yli 1,5 m aluetta 38 ha ja yli 2 m aluetta 27 ha.

Keski-, etelä- ja itäosiltaan suo on turvekangasta, pääosin varpu- ja puolukkaturvekangasta. Koillisnurkkauksessa on korpirämettä. Pohjoisosassa on pienialainen kytöheitto. Puusto on tiheää varttunutta kasvatusmetsikköä. Suo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Vedet laskevat suon halki virtaavaa Myllypuroa pitkin luoteeseen Suojokeen ja edelleen länteen Mietunlampeen. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Turvekerrostuman keskipaksuus on 1,75 m. Suon pohja on pääasiassa moreenia. Syvimpien alueiden pohjalla on ensin ohuelti liejua, jonka alla sitten hiesua tai hietaa. Saravaltaisen turpeen osuus on 79 % ja rahkasammalvaltaisen 18 %. Ruskosammalvaltaista turvetta on 3 %. Puunjäännösturvetta on runsaasti (26 %) samoin kuin varputurvettakin (30 %). Koko suossa on liekoja runsaasti (3,1 %). 0–1 metrin syvyydessä liekojen määrä on erittäin suuri (4,7 %). Turpeen pH:n vaihteluväli on 4,2–4,7. Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,0 MJ/kg.

Pitäjäin Rajasuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,14 milj. m3. Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 34 ha ja tuotantokelpoisen turpeen määrä n. 0,75 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö kuivana on n. 1,66 milj. GJ eli n. 0,46 milj. MWh. Pitäjäin Rajasuo soveltuu turpeensa puolesta sekä jyrsin- että palaturvetuotantoon.

Katselmus (70 ha): Pitäjäin Rajasuota halkovat Kaavin ja Outokummun välinen raja sekä Siilinjärvi-Viinijärvi-rautatie. Suo on keskiosaa lukuun ottamatta tehokkaasti ojitettu. Keskellä suota kulkeva puro on osalta matkaa oikaisematon, mutta vaikuttaa muuten kaivetulta (mahdollisesti jo ratatöiden yhteydessä). Puron varressa on ravinteisuudesta kertovaa kasvillisuutta, mm. oravanmarjaa ja saniaisia.

Pitäjäin Rajasuo on valtaosin korpimuuttumien mosaikkia, osittain hakattua ja osittain harvennettua, puustoltaan kuusi-mäntyvaltaista turvekangasta.

Radan eteläreunalla, Outokummun rajan tuntumassa on erikoinen noin hehtaarin tai kahden alue, joka on palanut pari vuotta aiemmin. Palo on ollut suhteellisen voimakas, sillä suurin osa puustosta on kuollut pystyyn. Kenttäkerroksen kasvillisuus on kuitenkin elpynyt valoisuuden vaikutuksesta nopeasti. Palanut alue on biologisesti arvokas, sillä puuta ei ole korjattu pois palon jälkeen ja lahopuuta on syntynyt kohtalaisen paljon.

1) Puro-ojan varrella on metsäkasvillisuutta, joka kertoo normaalia suuremmasta ravinteisuudesta, mm. oravanmarjaa, pohjakerroksessa myös lehväsammalia.
2) Puro näyttää kaivetulta, mutta sitä ei ole oikaistu.
3) Suon reunamilla on harvennettua korpista riukukuusikkoa.
4) Korpi on muuttunut ojituksen myötä mustikkaturvekankaaksi.
5) Äskettäin kunnostettu Siilinjärvi-Viinijärvi-rata kulkee suon halki.
6) Oja suon keskiosissa, korven ja rämeen sekatyypillä.
7) Melkein koko suo on kohtalaisen hyväpuustoista, liki metsämaaksi muuttunutta entistä suota.
8) Radan ja Outokummun rajan kainalossa on pari vuotta aiemmin palanut suometsäalue, johon on syntynyt melko runsaasti lahopuustoa. Alue on biologisesti arvokas, mutta ojitettu.

1

2

3

4

5

6

7

8

C

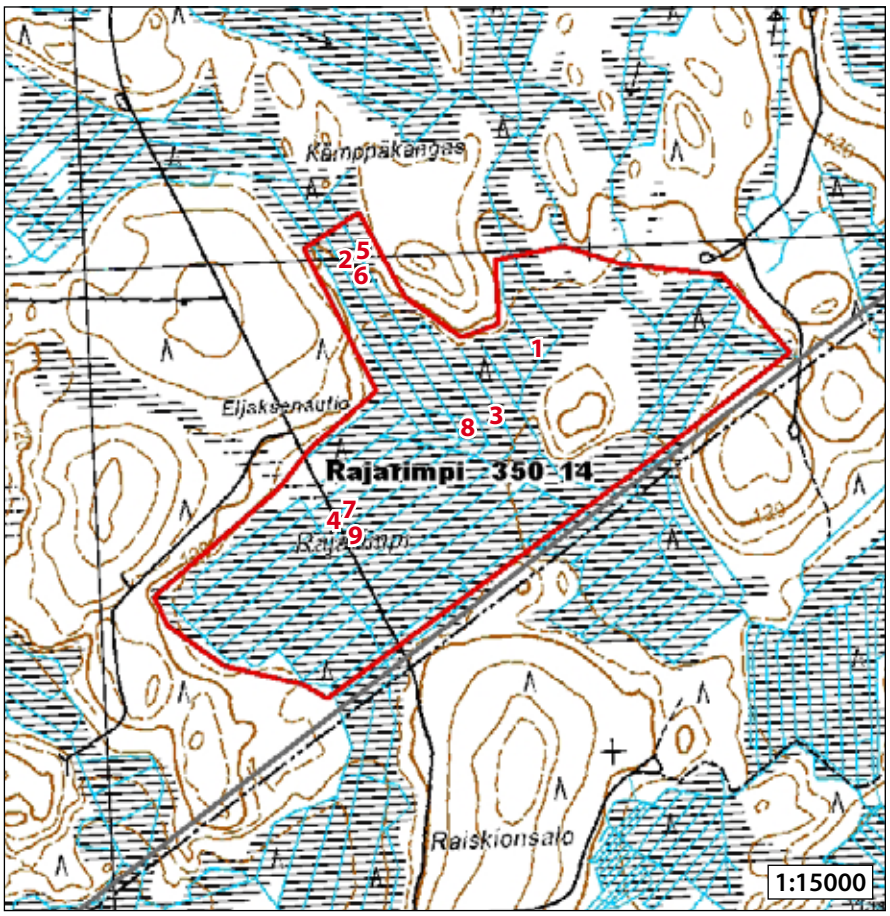
Ei kaavamerkintää

Kaavi, Rajarimpi

GTK-raportti 350:14

11.6.2007

54 / 33 ha

GTK (1976): Rajarimpi sijaitsee lähellä Kaavin, Outokummun ja Polvijärven kuntien rajaa, noin 32 km Kaavilta ja 8 km Maarianvaaran kylältä kaakkoon. Suo rajoittuu moreenimuodostumiin. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät, sillä suon läpi kulkee Syrjävaaran kylältä Louhivaaraan johtava metsäautotie. Suo on tutkittu vuonna 1976. Sen pinta viettää kaakkoon 3–4 m/km. Vedet laskevat ojia pitkin Vaivionpuron ja Vuonosjoen kautta Viinijärveen.

Tutkimuspisteistä on 67 % rämeellä ja 33 % korvessa. Suon keskiosa on isovarpurämeen muuttumaa. Suon reuna-alueilla yleistyvät kangasrämeen ja ruoho- ja heinäkorven muuttumat.

Turvekerros on rahkavaltainen. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 34 % ja tupasvillan jäännöksiä sisältävien 9 %. Liekoja on keskimääräisesti ja yleisin pohjamaalaji on hiekka. Turpeen alla on paikoin ohuelti (3–20 cm) liejua.

Koko turvekerroksen keskimääräinen tehollinen lämpöarvo 21,2 MJ/kg. Turvenäytteiden rikkipitoisuudet ovat pintanäytteitä lukuun ottamatta korkeita ja ylittävät polttoturpeen laatuohjeen raja-arvon. Turpeen keskimääräinen rikkipitoisuus on 0,51 %.

Rajarimmellä on energiaturvetuotantoon soveltuvaa turvetta 0,66 milj.suo-m3. Turpeen energiakäyttöä heikentää korkea rikkipitoisuus ja pohjaturvekerroksen heikko maatuneisuus.

Katselmus (54 ha): Rajarimpi ei nimestään huolimatta ole rimpi, vaan runsaspuustoinen suo, jonka reunamat ovat korpimuuttumia ja keskiosat rämemuuttumia. Ojitus on melko syvä ja ilmeisen toimiva, koska ojissa ei juuri ole vettä. Puuston kasvu on hyvää. Suon luoteeseen suuntautuvan ”lahdelman” poikki on tehty kartoilla ja ilmakuvassa vielä näkymätön uusi metsäautotie.

Suon linnusto on tavallista metsälajistoa.

1) **Suon laitamilla oleva oja, joka on syvä ja liki vedetön.**
2) **Luoteesta, suon lahdelmasta laskeva oja kulkee läpi vankan kuusikon.**
3) **Suon keskiosissakin ojat ovat melko kuivia eikä niissä seiso vettä juuri ollenkaan.**
4) **Suon kosteinta osaa on varsinainen Rajarimpi katselmusrajauksen lounaispuoliskolla. Sekin on lähinnä kasvatusvaiheen isovarpuista suomännikköä.**
5) **Suon luoteislahdekkeen poikki on tehty uusi metsäautotie, jota ei näy kartassa. Tienpenkkaan on ajettu puhdistamolietettä, jossa kasvaa mm. reheväkasvuisia ja voimakkaan maan syvänvihreiksi värjäämiä punaailakkeja.**
6) **Luoteislahdekkeen kuusikkoa.**
7) **Näkymä metsäautotielle tulevalle ojalle. Ojapenkat ovat vesottuneet paikoin pöheikköisiksi.**
8) **Suon keskiosan isovarpuista rämemuuttumaa.**
9) **Varpuista ja melko hyväpuustoista rämemuuttumaa Rajarimmen halki kulkevan mestäautotien varrella. Pohja on muuttumassa turvekankaaksi.**

1

4

5

6

7

2

8

3

9

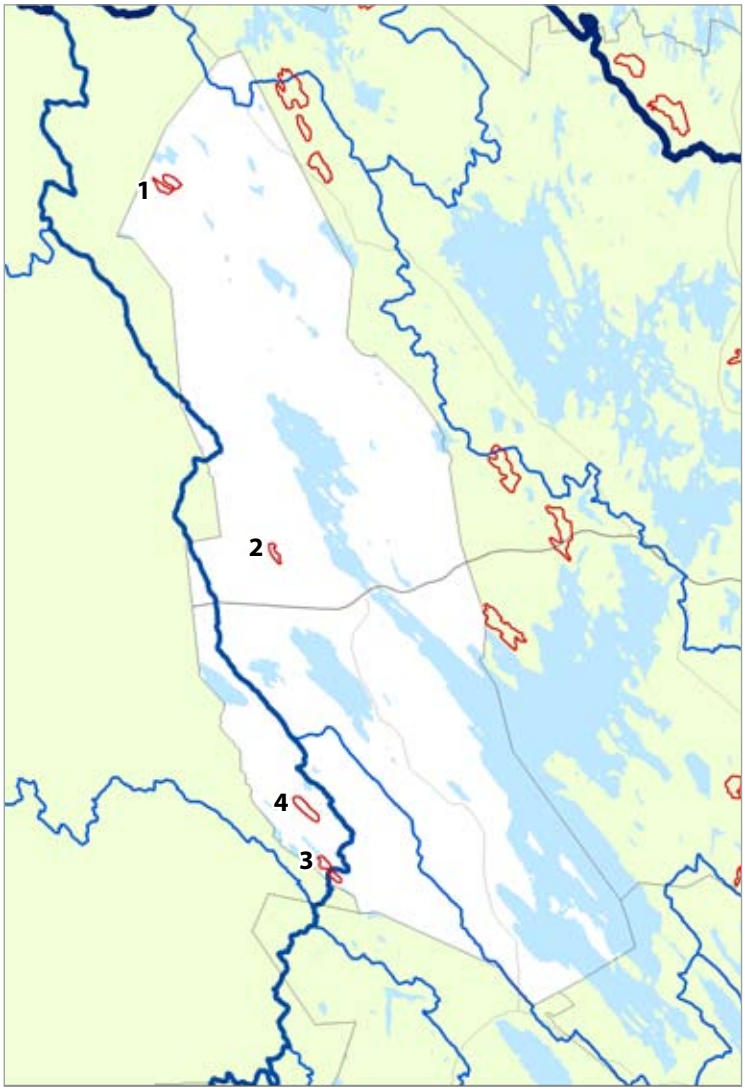
SELITE

- Katselmusalue
- Päävesistöalueen raja
- 1. jakovaiheen osa-alueen raja
- 2. jakovaiheen osa-alueen raja
- Kuntaraja
- Vesistö

Keitele

1:400000

1 Hoikkasuo-Räsysuo
2 Honkasuo
3 Kaijansuo
4 Nilakkasuo

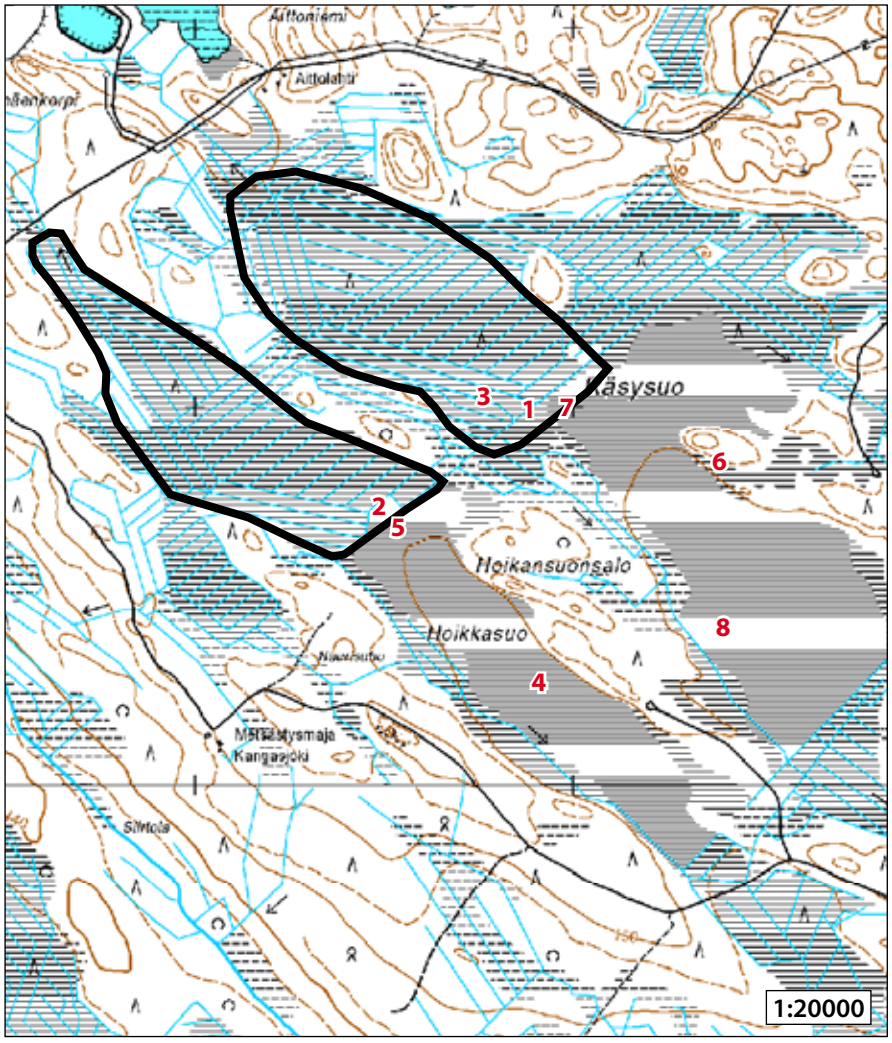

C

EO1 22.709 **8.7.2007**

Keitele, Hoikkasuo-Räsysuo

GTK ei ole tutkinut suota **70 ha**

Katselmus (70 ha): Hoikkasuo-Räsysuon turvetuotantoalue-varausta on supistettu Ylä-Savon maakuntakaavan yhteydessä koskemaan vain suoparin ojitettuja pohjoispäitä. Ojituksen raja kulkee likimain vedenjakajaa pitkin niin, että ojitusalueen vedet virtaavat pohjoiseen ja ojittamattomien alueiden etelään. Räsysuon puolella ojitus tulee siinä määrin vedenjakajan yli, että ojat vedenjakajan väärällä puolella ovat piripinnassa vettä eikä niiden yli pysty kulkemaan. Hoikkasuolla uudemman syvemmän ojituksen alla on omituinen ja hyvin tiheä kuin peruna-auralla vedetty navero-ojitus. Ojitusalueilla suon kenttäkerros on varvuttunut ja sinne on noussut hyvin harvaa mänty-hieskoivutaimikkoa muistuttava kitukasvuinen puusto.

Eteläosin ojittamattomista alueista Hoikkasuo vaikutti osin hiukan kuivuneelta tupasluikkamättäiköltä. Suo on kuitenkin kohtalaisen märkä ja siellä havaittiin ainakin kolme kapustarintaa, niittykirvisiä sekä metsähanhen sulkia. Räsysuon ojittamaton puoli on Hoikkasuota märempi ja luhtaisempi, mutta vähälinnustoisempi suo. Suolinnuista siellä havaittiin ainoastaan niittykirvinen (tosin havainnointiaika ei ollut lintujen kannalta paras mahdollinen).

Molemmat suot ovat kaava-varauksen ulkopuoliselta osiltaan maisemallisesti merkittäviä avosoita Keiteleen pohjoisosassa, jossa suojeltuja soita ei oikeastaan ole lainkaan. On syytä miettiä, onko tarkoituksenmukaista osoittaa pelkästään soiden pohjoisosia turvetuotantoon soveltuviksi alueiksi, jos niiden kuivatuksella on merkittäviä luonnontilaa heikentäviä vaikutuksia eteläosiinkin.

1) **Vedenjakajan väärälle puolelle tehty oja tulvii Räsysuon ojitetun ja ojittamattoman osan rajalla (näkymä koilliseen).**
2) **Kapea oja Hoikkasuon ojitetun ja ojittamattoman osan rajalla.**
3) **Tulviva oja Räsysuon ojitetulla alueella. Ojien ylittäminen on varsin vaikeaa.**
4) **Metsähanhen sulka Hoikkasuon keskellä.**
5) **Näkymä Hoikkasuon ojitetun osan metsittyneeseen reunaan.**
6) **Kalliokumpareen reunan hyllyvää suota, jolla kasvaa mm. vehkaa.**
7) **Näkymä Räsysuolle kaakkoon.**
8) **Runsaasti luhtavillaa kasvava suonreuna Räsysuon länsilaidalla.**

1

2

6

3

4

5

7

8

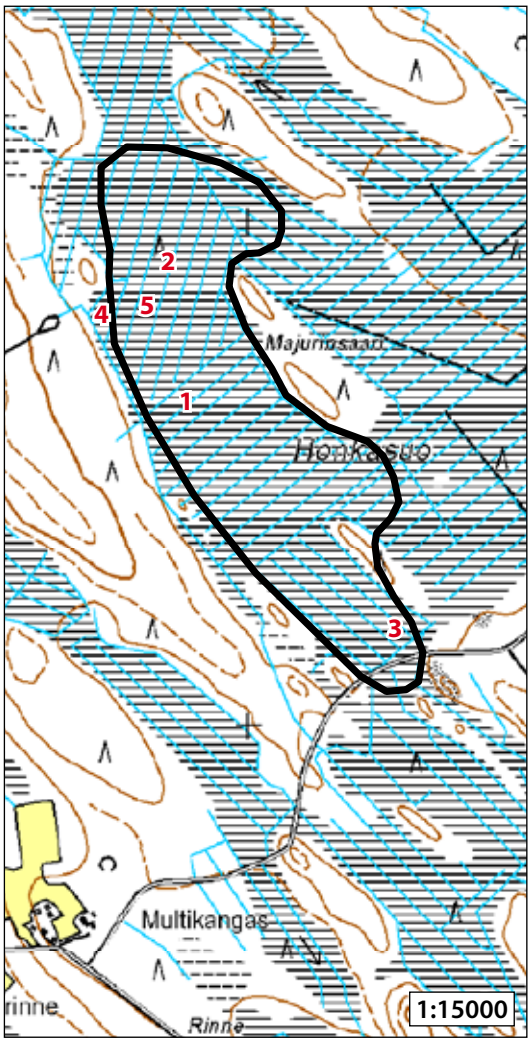

C

EO1 22.704 **17.7.2007**

Keitele, Honkasuo

GTK ei ole tutkinut suota **30 ha**

1

2

3

Katselmus (30 ha): Honkasuo on syvään ojitettu ja osittain kunnostusojitettukin pienehkö rämemuuttuma. Puusto on suon eteläpäässä järeämpää kuin pohjoispäässä, mutta ei missään kovin hyväkasvuista. Parhaiten puusto kasvaa ojapenkereillä, joille on muodostunut eräänlaiset puukujanteet. Kenttäkerroksen valtalajistoa ovat varvut, mm. suopursu ja vaivaiskoivu. Sarojakin esiintyy vielä paikoitellen.

Suon pohjoispään reunalla on karhunsammalkorven ojikkoa, jossa kasvaa yksittäisiä maariankämmeköitä.

1) **Kunnostettu oja suon keskiosassa. Ojavarsilla kasvaa paikoin erikoisia mäntykujanteita, jotka lienevät ojamaille istutettujen mäntyjen rivejä.**
2) **Suon pohjoispäässä on melko vähäpuustoista, isovarpuista rämemuuttumaa.**
3) **Suon eteläpäässä on niin ikään isovarpuista rämemuuttumaa, mutta puusto on hiukan järeämpää kuin pohjoisessa.**
4) **Suon pohjoispään länsireunalla on viehättävää karhunsammalkorven ojikkoa.**
5) **Kunnostamattomissa ojissa ja niiden reunamilla on runsaasti rahkasammalta ja tupasvillaa.**

4

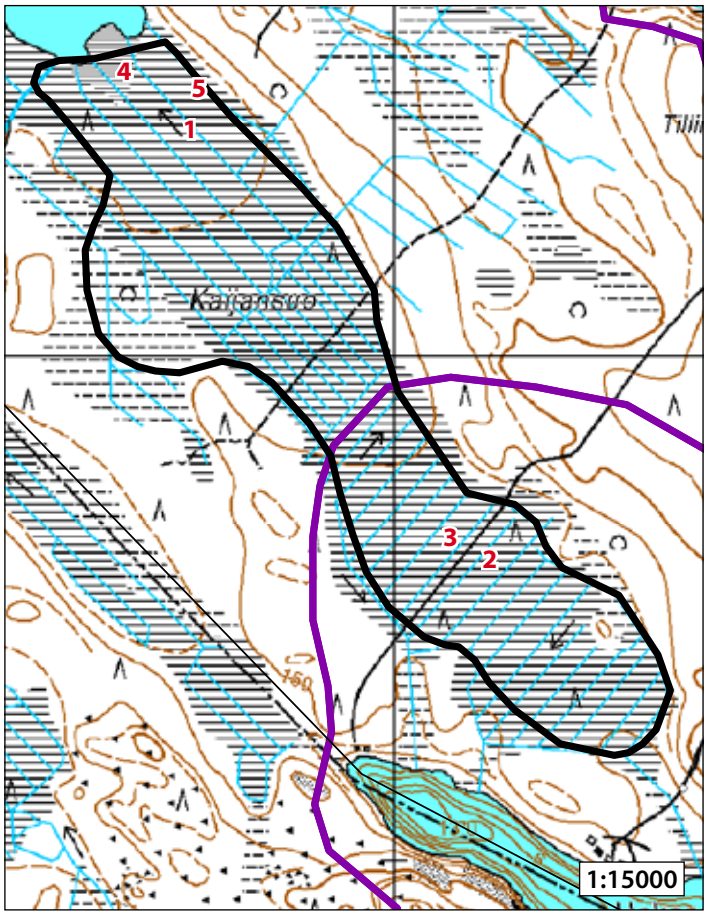

5

C

EO1 22.706 **17.7.2007**

Keitele, Kaijansuo

GTK ei ole tutkinut suota **52 ha**

1

2

Katselmus (52 ha): Kaijansuon ojitus on koko suon kattava ja selvästi kuivattava. Pohjoispäässä on mäntyvaltaista ja järeäpuustoista puolukkaturvekangasta, joka muuttuu Suo-Kaijan rannassa luhtaiseksi suursaranevaksi.

Suon eteläpää on jäkäläturvekangasta ja puustoltaan jokseenkin harvaa ja kituliasta männikköä. Kenttäkerroksessa on vaihtelevasti suovarpuja ja saroja.

Kaijansuolle tulee kolme rinnakkaista ja enemmän tai vähemmän ajokelpoista uraa läheiseltä maantieltä.

1) **Suon pohjoispäähän on tehty koillisesta uusi metsätien pohja. Hyväpuustoisen turvekankaan ojitus on syvä ja toimiva.**
2) **Suon eteläpää on kuivunut kanerva-jäkäläturvekankaaksi. Puusto on harvaa.**
3) **Näkymä suon eteläpäähän mökkitien luoteispuolella. Puusto on laajalti harvaa ja melko kituliasta.**
4) **Suo-Kaijan rannan suursaranevaa.**
5) **Suon pohjoispäähän tehty uusia metsätien pohja.**

4

3

5

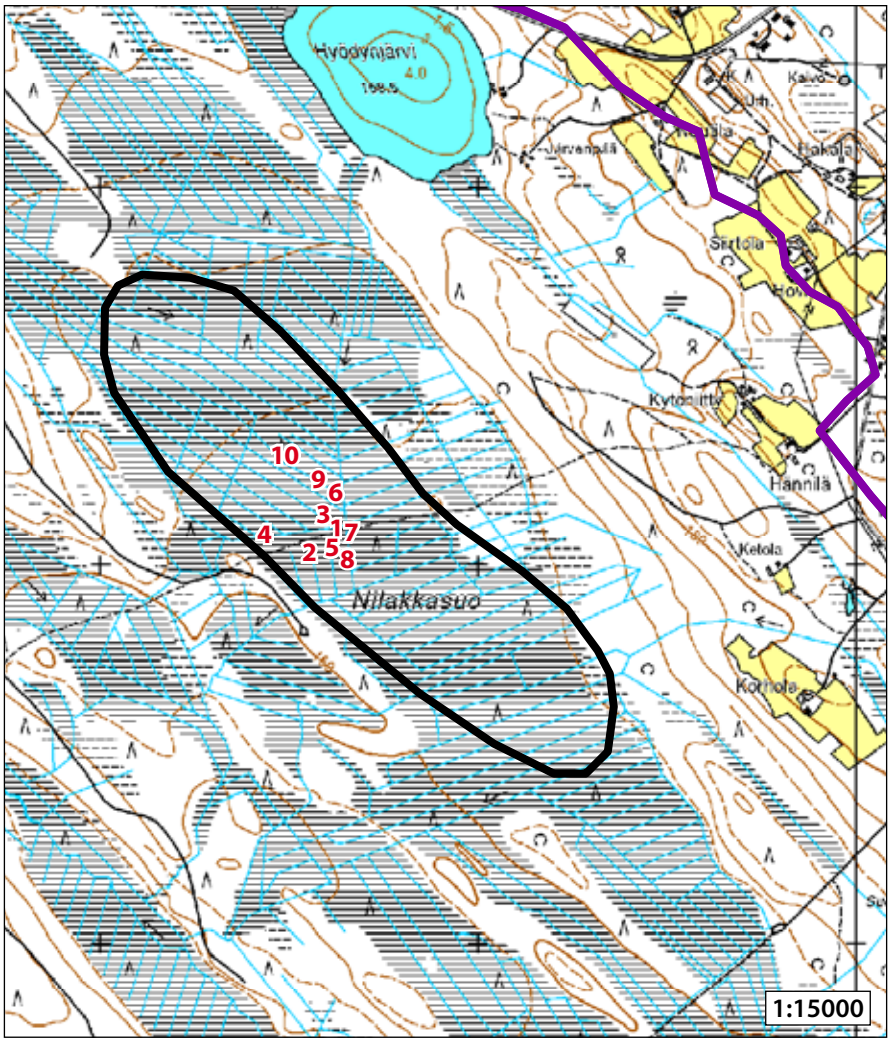

C

EO1 22.707 **17.7.2007**

Keitele, Nilakkasuo

GTK ei ole tutkinut suota **70 ha**

1

2

3

4

Katselmus (70 ha): Nilakkasuo on räme- ja nevarämemuuttuma, jonka keskiosan poikki kulkee tasoitettu ajoura. Ajouran pohjoispuolella on Hyödynjärvestä tulevan ojan varrella varsin avointa, osin vielä pintarakenteeltaan muuttumatonta nevamuuttumaa. Erityisesti ojan varsilla kasvaa siniheinää ja jonkin verran katajaa.

Nilakkasuon valtapuusto on mäntyä, joukossa on jonkin verran hieskoivua. Suon reunamilla on puolukkaturvekangasta. Ojitus ei ole kaikin paikoin kovin syvä, mutta koko suo on voimakkaasti kuivunut.

1) **Suon halki tehdyllä tiepohjalla kasvaa lähinnä heiniä, mahdollisesti suon pohjasta nousseiden ravinteiden takia.**
2) **Suon länsilaidan karua isovarpuista rämemuuttumaa.**
3) **Hyödynjärvestä tulevan ojan lähimaastoa.**
4) **Oja suon länsilaidalla.**
5) **Oja tiepohjalta etelään.**
6) **Heinäisyyttä ojamailla.**
7) **Hyödynjärvestä tuleva oja tiepohjan eteläpuolella.**
8) **Heinäistä nevarämettä tiepohjan eteläpuolella. Alueella kasvaa myös katajaa.**
9) **Heinäistä nevarämettä.**
10) **Nevaräme muuttuu karummaksi luodetta kohti kuljettaessa.**

5

8

6

9

7

10

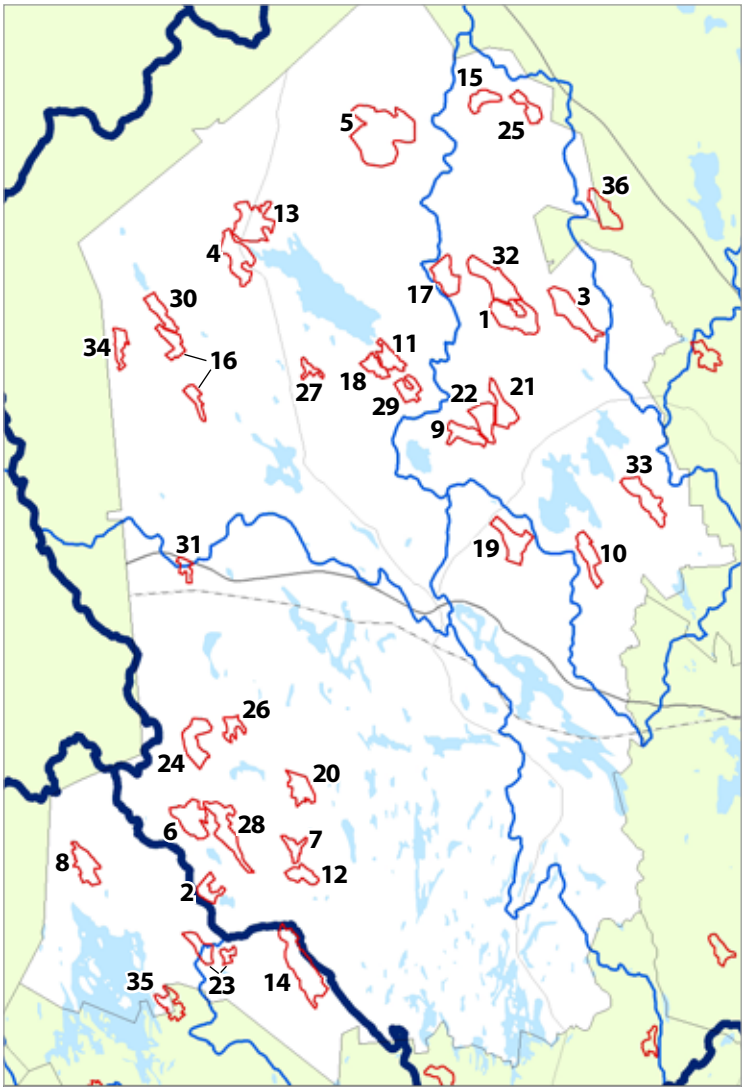

SELITE

- Katselmusalue
- Päävesistöalueen raja
- 1. jakovaiheen osa-alueen raja
- 2. jakovaiheen osa-alueen raja
- Kuntaraja
- Vesistö

Kiuruvesi

1:400000

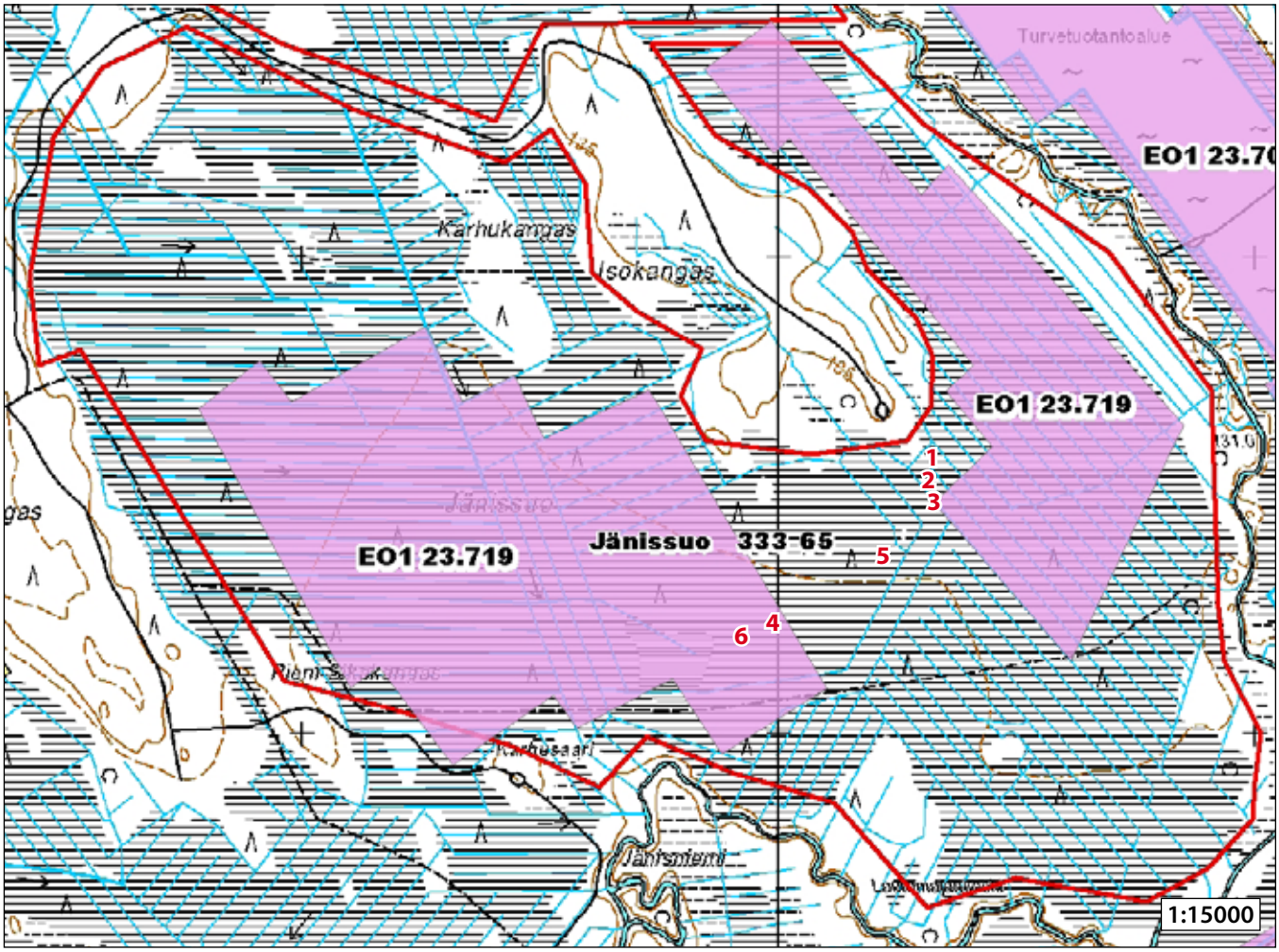
1 Jänissuo
2 Kangaslamminsuo
3 Kivisuo
4 Luodesuo
5 Rikkasuo
6 Sarvisuo
7 Hallasuo
8 Heinäsuo
9 Heinäsuo
10 Juurikkasuo
11 Järvenpäänsuo
12 Kauralansuo
13 Keikkuvansuo
14 Kiertosuo
15 Koivusuo
16 Kokkosuo
17 Leppisuo
18 Luikkusuo
19 Lähdesuo
20 Muuraissuo
21 Mäntysuo
22 Olkkossuo
23 Pattosuo
24 Pieni Hangassuo
25 Pikkuniitty
26 Pirttisuo
27 Ristisuo
28 Ruokosuo
29 Saarisuo
30 Soidinsuo
31 Vaakssuo-Siltasuo
32 Vaivaissuo
33 Vedenpäänsuo
34 Verkasuo
35 Kuoppasuo (ks. Pielavesi)
36 Palosuo (ks. Vieremä)

B

EO1 23.719
Kiuruvesi, Jänissuo
GTK-raportti 333:65

18.9.2007

285 / 59 ha

GTK (1998): Jänissuo sijaitsee 24 km Kiuruvedeltä pohjoiseen. Metsäautotie kiertää suon lounais-, länsi- ja pohjoispuolitse. Suon pinta on 130–135 m mpy ja viettää loivasti eteläkaakkoon. Vedet laskevat suo-ojia pitkin suon itä- ja eteläpuolitse virtaavaan Suojokeen, jota pitkin edelleen kaakkoon Luupuveteen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Suon pinta-ala on 270 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 230 ha ja yli kahden metrin aluetta 46 ha.

Yli puolet suosta on rämettä. Turvekankaiden osuus on vajaa kolmannes ja korpisoiden 9 %. Lähes puolet rämeestä on varsinaisen sararämeen muuttumaa. Korpirämeen muuttumaa on suon etelä- ja pohjoisosassa. Suon keski- ja itäosissa on runsaasti puolukkaturvekangasta. Suon keskiosa on rahkoittumassa ja siellä on rahkanevan ja rahkarämeen muuttumaa. Suojoen rantapenkan läheisyydessä, suon itäreunalla on laajalti luhtanevan muuttumaa.

Turpeesta on kaksi kolmannesta saravaltaista ja neljännes rahkavaltaista. Ruskosammalturvetta on 7 %. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 18 %. Suon pohja on moreenia ja savea. Syvimmissä painanteissa on pohjalla liejua. Paksuimmat (1,6 m) liejukerrostumat ovat Suojoen läheisyydessä.

Turpeen rikkipitoisuus on keskimäärin 0,23 %. Rahkarämeen pohjaturve on erittäin runsasrikkistä (0,87 %). Turpeessa on kuiva-ainetta keskimäärin 103 kg/m3. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,6 MJ/kg.

Jänissuolla on 47 ha :n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,25 milj. suo-m3. Suon pinnalla on 12 ha:n alueella heikosti maatunutta rahkavaltaista turvetta noin 0,10 milj. suo-m3.

Katselmus (285 ha): Jänissuo on keskeltä ojittamaton laaja rämeisten soiden yhdistymä. Suon reunat ovat isovarpuisia ja melko hyväpuustoisia muuttumia tai turvekankaita.Keskustan avointa osaa kohti kuljettaessa suo muuttuu rahkaisemmaksi, isot varvut vähenevät ja tilalle tulee mm. variksenmarjaa ja jonkin verran saroja. Vaikka suon avoimen keskiosan laiteet lienevät kuivuneet, on niiden puusto vaatimatonta ja tiheää mäntytaimikkoa. Suon keskiosa on liki puutonta ja vahvasti rahkoittunutta, keidassuomaista mättäikköä. Suon pinta on jossakin määrin hennosti vesiurainen. Kyse saattaa olla luontaisesti syntyneestä pintarakenteesta, jota mättäiden välissä virrannut vesi on muodostanut.

Jänissuon avoin osa on ilmeeltään epätavallinen pohjoissavolainen suo. Se on myös maisemallisesti viehättävä ja erämainen, koska keskustassa on jonkin verran keloutuneita mäntyjä, vaikkakaan ei erityisen kookkaita. Ravinteisuutta tai korpisuutta ei juuri ole havaittavissa.

Alueen itäosaan on tehty uusi metsäautotien pohja, joka ei näy ilmakuvalla.

1) **Vanhalta metsäautotien kääntöpaikalta eteläkaakkoon tehty uusi metsätien pohja.**
2) **Isovarpuisen rämemuuttuman puustoa metsätien pohjan länsipuolella.**
3) **Suo-oja isovarpuisella rämemuuttumalla.**
4) **Suon ojittamattoman ja avoimen keskiosan reunoje harvaa ja kituliasta taimikkoasteen männikköä.**
5) **Suometsän ja rahkoittuneen keskiosan vaihettumisvyöhykkeen tiheää ja kituliasta männikköä.**
6) **Ojittamattoman ja rahkoittuneen suon keskiosan maisemaa hallitsevat keloutuneet pienet männyt.**

1

2

3

4

5

6

B

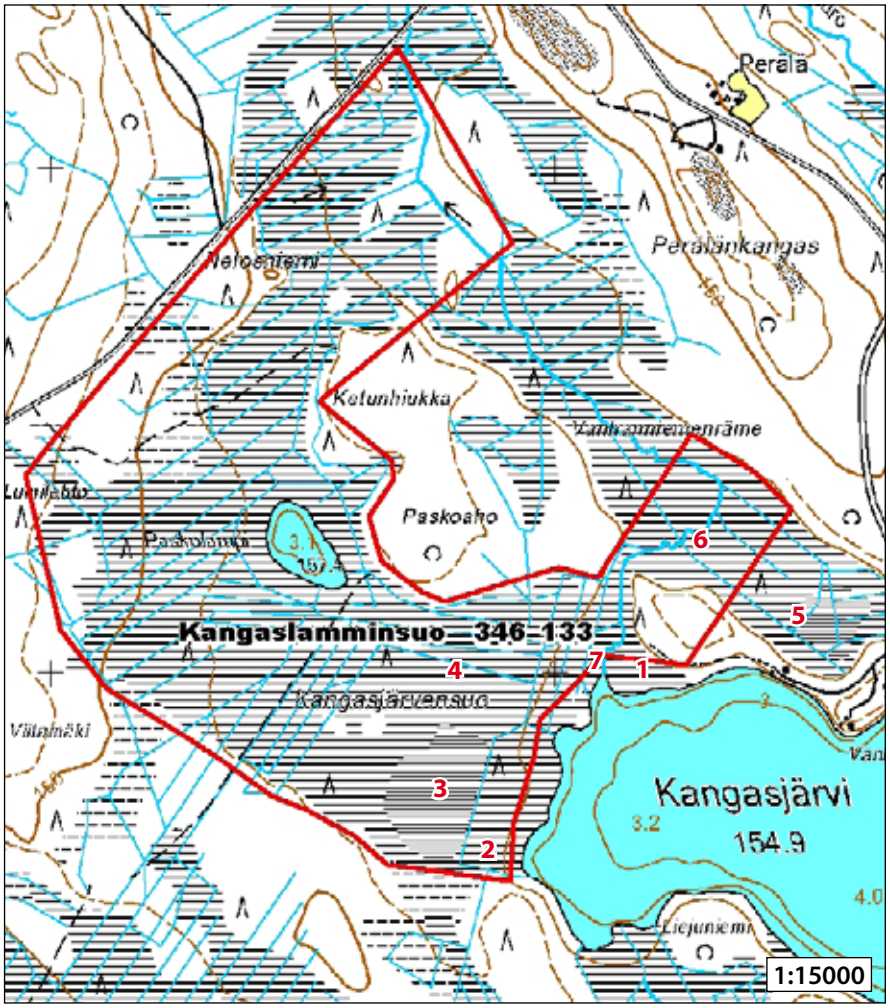
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Kangaslamminsuo

GTK-raportti 346:133

14.9.2007

102 / 33 ha

GTK (2000): Kangaslamminsuo sijaitsee 15 km Kiuruvedeltä lounaaseen Kangasjärven länsirannalla. Suon korkeus merenpinnasta on 155–162 m ja suon pinta viettää eteläosastaan itään ja pohjoisosastaan itäkoilliseen. Suon eteläisessä keskiosassa on vajaan kahden hehtaarin kokoinen Paskolampi.

Eteläosan vedet laskevat ojia pitkin itään sekä Kangasjärveen että siitä pohjoiseen virtaavaan Kangasjokeen. Pohjoisosan vedet laskevat suon itäosan halki pohjoiseen virtaavaan Kangasjokeen, joka laskee Löytänänjärveen. Suo on kauttaaltaan ojitettu. Kangasjärven läheisyys ja Paskolammen sijainti suon keskellä vaikeuttavat kuivatusta. Suon pinta-ala on 130 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 72 ha ja yli kahden metrin aluetta 29 ha.

Tutkimuspisteistä on puolet rämeellä ja vajaa kolmannes korvessa. Avosuon osuus on 10 % ja turvekankaan 7 %. Varsinaisen sararämeen muuttuma on yleisin rämetyyppi. Varsinaisen korven ja ruohoheinäkorven muuttumaa on runsaasti suon reunaosissa.

Turpeesta on 56 % rahkavaltaista ja 44 % saravaltaista. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 18 % ja tupasvillan jäännöksiä sisältävien 11 %. Liekoja on erittäin vähän. Suon pohja on pääosin moreenia. Paskolammen ympäristössä turpeen alla on paksuhko järvimutakerros, maksimissaan 1,7 m. Järvimudan alla on paksu hiesukerros. Kangasjärven ympäristössä suon pohjalla ei havaittu liejukerrostumia.

Turpeen kuiva-aineen määrä on paikoitellen huomattavan korkea. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on korkea, keskimäärin 22,1 MJ/kg. Kangaslamminsuolla on 33 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,53 milj. suo-m3. Suo on osittain vaikea kuivattava.

Katselmus (102 ha): Kangaslamminsuo on etelä- ja itäosaltaan osin ojittamaton tai harvaan ojitettu ja ilmeeltään melko luonnontilaiselta näyttävä suo. Suon pohjoisosa on puustoinen ja tiheään ojitettu, paikoin jo hakattukin. Alueella on sekä kuusisia korpimuuttumia että mäntyisiä rämemuuttumia.

Kangaslamminsuo sijaitsee Kangasjärven rannalla, jossa on muutamia loma-asuntoja. Järvi ja sitä ympäröivä suo muodostavat maisemallisesti viehättävän alueen, jonka puusto on paikoin säilynyt melko luonnontilaisena. Kangasjärvestä lähtevä puro, Kangasjoki on pohjoissavolaisittain erikoinen, voimakkaasti kiemurteleva vehkan, rahkasammalen ja kurjenjalan täyttämä uoma koivuvaltaisessa, viehättävässä metsässä. Ilmeisesti uomaa on osin oiottu kaivamalla sen sivuun tai päälle ojaa, mutta asian selvittäminen oli maaston vaikeakulkuisuuden takia mahdotonta.

Varsinainen Kangasjärvensuo on avoin sarainen neva, joka rajoittuu osin saumattomasti sitä reunustaviin metsiin. Reunapuusto on vähitellen tihenevä ja järeytyvä, joten ilme on luonnontilaisen kaltainen. Osa reunametsistä oli kuitenkin nauhoitettu ilmeisesti tulevia hakkuita ennakoiden. Neva on kohtalaisen märkä, tai ainakin oli kesällä 2007. Lähempänä järveä on heinäisyyttä, raatetta ja kortetta.

Vanhanniemenrämeen kaakkoispuolinen neva on lyhytkortinen, harvaan ojitettu, mutta suo edelleen jänteinen ja varsin kostea. Suon pinta on hyvin lähellä järven pintaa eikä suo kuivune kovin tehokkaasti tämän takia.

Kangaslamminsuon luonnonarvot liittyvät paljolti erilaisten maisemaelementtien kohtaamiseen osin avoimessa ja osin metsäisessä tilassa. Näiden säilyminen on epävarmaa etenkin metsätalouden vaikutuksen takia. Tällä hetkellä alue on hyvin luonnonkaunis ja siksi arvokas.

1) **Kangasjärven rantarämettä järven luoteisrannalla.**
2) **Raatetta ja mm. vaiveroa korpirämeisellä rantaluhdalla Kangasjärven länsipäässä.**
3) **Näkymä Kangasjärven itäpään avosuolta kangasmaakumpareelle luoteessa.**
4) **Sararämeen muuttumaa eteläisen avosuon pohjoislaidalla.**
5) **Suon itäpään avosuota, jossa on laajoja ja märkiä jänteiden välisiä suopintoja.**
6) **Kangasjärven laskupuron luontainen uoma on vehkan peittämä ja Pohjois-Savossa erikoinen purovesistö.**
7) **Kangasjärven laskupuron suu.**

1

2

3

4

5

6

7

B

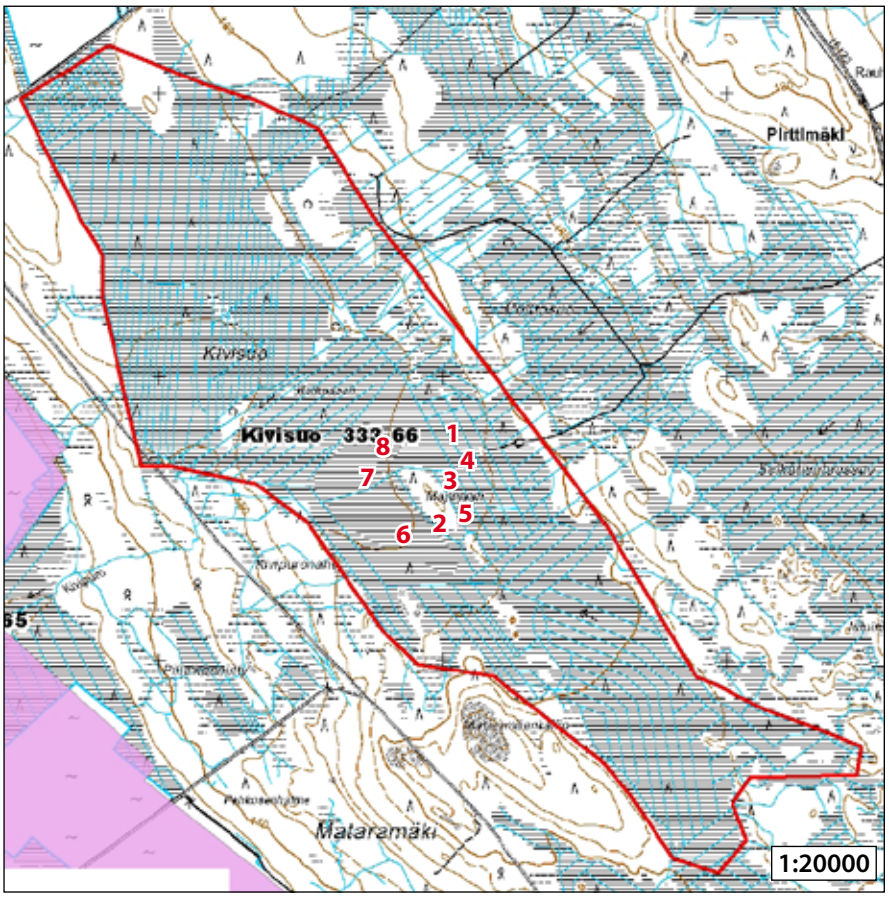
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Kivisuo

GTK-raportti 333:66

18.9.2007

276 / 42 ha

1

GTK (1998): Kivisuo sijaitsee 22 km Kiuruvedelta koilliseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Metsäautotiet ympäröivät suota lähes kaikkialta. Suon pinta on 150–162 m mpy ja viettää loivasti luoteeseen. Vedet laskevat suon eteläosasta ojia pitkin luoteeseen suon keskiosaan, josta alkavaa Kivipuroa pitkin lounaaseen Suojokeen. Suon keski- ja pohjoisosien vedet laskevat ojia pitkin etelälounaaseen samaiseen Kivipuroon. Luoteisnurkkauksen vedet laskevat suon luoteispuolella olevalle Kaidansuon turvetuotantoalueelle. Suon keskiosassa on noin 20 ha:n luonnontilainen alue. Muualta suo on ojitettu. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Suon pinta-ala on 265 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 77 ha ja yli kahden metrin aluetta 9 ha.

Suo on valtaosin rämettä (72 %). Avosoiden osuus on 13 % ja korpien 8 %. Ruohoisen sararämeen muuttumaa on runsaasti suon keskiosassa. Varsinaisen sararämeen muuttumaa on ruohoisen sararämeen ympäristössä sekä suon luoteisnurkassa. Suon etelä- ja pohjoisosissa on tupasvillarämeen muuttumaa. Suon luoteisosassa on havaittavissa rahkoittumista, mikä näkyy rahkarämeen esiintymisenä. Keskiosassa suota on rimpinevan muuttumaa. Suon itälaidalla on nevakorven muuttumaa.

Turpeesta on kaksi kolmannesta saravaltaista ja neljännes rahkavaltaista. Ruskosammalvaltaisen turpeen osuus on 5 %. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 14 %. Suon pohja on pääosin moreenia.

Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,5 MJ/kg. Kivisuolla on 42 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,50 milj. suo-m3.

Katselmus (276 ha): Kivisuo on laajalti ojitettu, pääosin rämeisten muuttumien ja osin korpisten turvekankaiden yhdistymä. Suon keskellä on osin kuivunut, mutta muuten melko luonnontilainen saraneva, jonka pinnan rimpirakenne on säilynyt kuivumisesta huolimatta. Rimpisimmänkin osan poikki on kuitenkin avattu oja, joka on vetävä ja vetinen. Myös avoimen osan reunaojat olivat osin vuolaita ja vetäviä, puromaisia, mutta tietenkin kaivettuja.

Nevaräme- ja rämereunuksilla on paikoin heiniä, juolukkaa ja katajaa, jotka saattavat ilmentää kivennäismaan läheisyyttä. Aivan suon reunoilla on ruohoisiksi muuttuneita ojamaita, saroilla karhunsammalkorven muuttumaa. Sararämeen muuttumilla puusto on vaihtelevan riukuuntunutta ja melko vaatimatonta, kuivemmilla muuttumilla ja turvekankailla jo osin järeytynyttä männikköä.

1) **Oja osin ruohoisella rämeellä suon itälaidalla.**
2) **Vuolas, puromainen oja Majasaaren länsireunalla.**
3) **Katajaa Majasaaren itäpuolisen rämemuuttuman saralla.**
4) **Kuivahko oja suon itälaidalla.**
5) **Rämemuuttuman puustoa Majasaaren itäpuolella.**
6) **Suon avoimen keskustan maisemaa ruska-aikaan. Avosuo on harvakseltaan taimettunut männylle.**
7) **Oja, joka kulkee suon avoimen keskustan halki idästä länteen. Oja varsille on noussut sakea koivikkovyö.**
8) **Avosuon koilliskulman pintarakenne on kohtalaisesti säilynyt.**
9) **Ruskan punaamia juolukoita Majasaaren itäpuolen saroilla.**

4

5

6

7

2

8

3

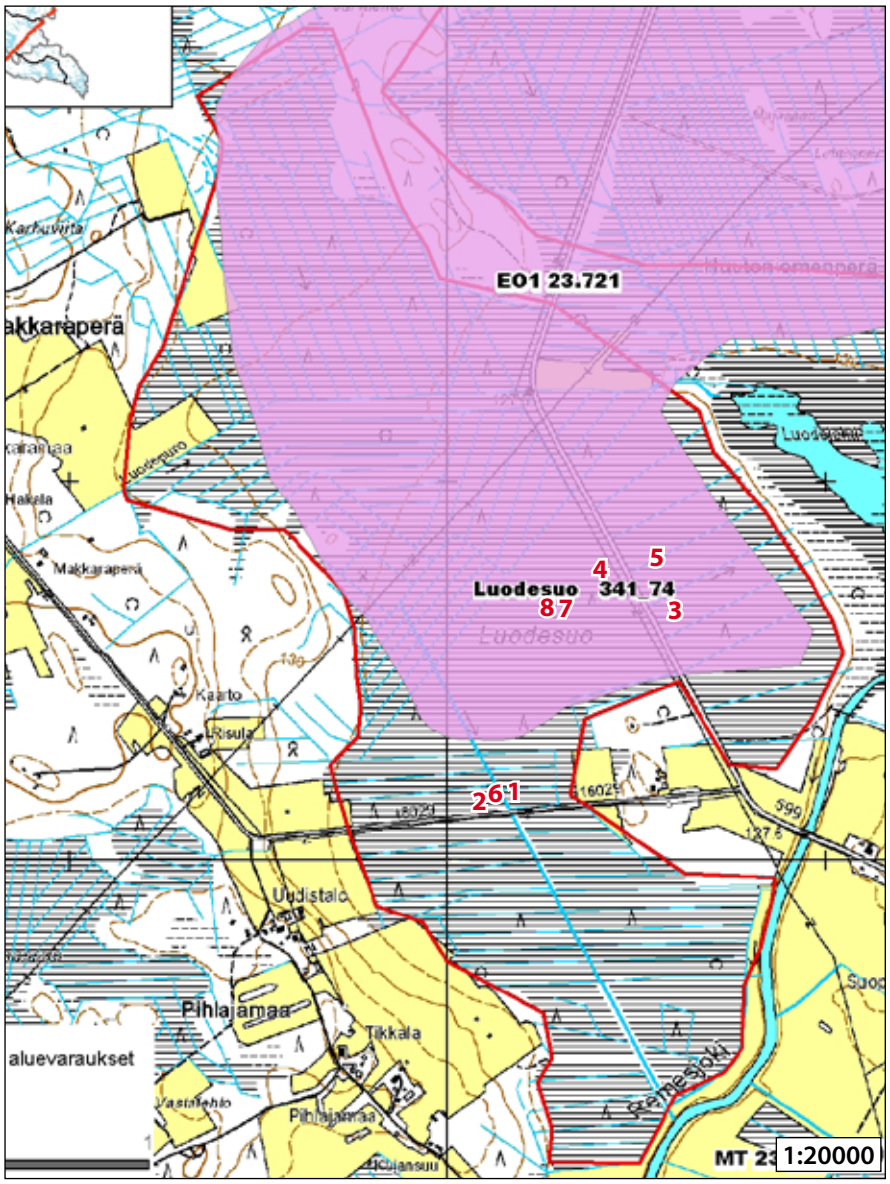

9

B

EO1 23.721
Kiuruvesi, Luodesuo
GTK-raportti 341:74

5.9.2007

257 / 170 ha

GTK (1999): Luodesuo sijaitsee 19 km Kiuruvedeltä luoteeseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Suon halki kulkee Kiuruvesi-Pyhäntä-paikallistie. Yksityistiet ja peltotiet ympäröivät suota usealta suunnalta. Suon pinnan korkeus merenpinnasta on 124–133 m ja pinta viettää itään kohti Näläntöjärveä. Vedet laskevat suo-ojia ja suon halki virtaavaa Luodepuroa pitkin itään Näläntöjärveen ja edelleen Remesjokea pitkin etelään. Suon keskiosassa on luonnontilaista rimpinevaa. Muilta osin suo on ojitettu. Kuivatusvaikeuksia on ainoastaan Näläntöjärven läheisyydessä suon itäreunalla. Suon pinta-ala on 295 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 220 ha ja yli kahden metrin aluetta 136 ha.

Tutkimuspisteistä on noin puolet rämeellä. Avosoiden osuus on 12 % ja turvekankaiden 34 %. Rämealueet ovat pääosin varsinaisen sararämeen sekä tupasvillarämeen muuttumaa. Avosuoalue on rimpinevan muuttumaa, joka on paikoitellen muuttunut karhunsammalmuuttumaksi. Turvekankaista yleisimmät ovat puolukka- ja ruohoheinäturvekankaat.

Koko suon turve on saravaltaista (76 %). Rahkavaltaisen turpeen osuus on 19 % ja ruskosammalvaltaisen 5 %. Liekoja on suolla erittäin vähän. Suon pohja on pääosin hiesua, jonka päällä suon itäosassa on paksuimmillaan liejua 1,4 metriä. Suon reunoilla on pohjamaalajina moreeni.

Turpeen rikkipitoisuus ylittää yhdessä (0,32 %) pintaturvenäytteessä 0,3 %:n ohjearvon. Keskimääräinen rikkipitoisuus on 0,19 %. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,4 MJ/kg. Luodesuolla on 170 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 2,21 milj. suo-m3.

Katselmus (257 ha): Luodesuo on laajalti ojitettu männikkövaltainen suo, jonka keskellä on noin 20–30 hehtaarin laajuinen ojittamaton neva. Lisäksi suon itäisin osa on harvaan ojitettua. Suon enimmäkseen varpuisilla reunarämemuuttumilla on paikoin järeääkin puustoa sekä ympäristöään ravinteisempia ojapurojenvarsia, joilla kasvaa mm. ruohovartisia kasveja, saniaisia ja riidenliekoa. Osa puustoisista alueista on tiheitä nuoria männiköitä, joissa on ylispuuna vanhoja mäntyjä.

Suon keskiosan neva on lievästi kuivunut ja taimettunut männylle, mutta muutoin se on ilmeeltään suhteellisen luonnontilainen. Rimpisimmällä alueella

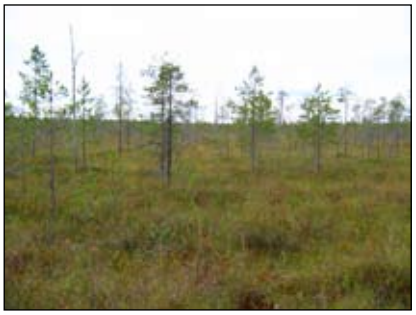
kasvaa vaaleasaraa, joka ei ole enää tällä alueella silmällä pidettävä laji, mutta kuitenkin harvinainen laji Pohjois-Savon soilla. Suo ei ole ravinteinen.

1) **Riidenliekomattoa syväksi ojaksi kaivetun puron reunamilla suon eteläosassa.**
2) **Järeää suopuustoa isovarpuisella rämemuuttumalla.**
3) **Järeää suopuustoa Pyhännäntien itäreunalla.**
4) **Ojittamaton suon keskiosan laiteilla kasvavaa harvaa männikköä.**
5) **Rehevöitynyt, leveä ja syvä oja Pyhännäntieltä Näläntöjärveen.**
6) **Voimakkaasti kuivunutta, rahkaisesta karhunsammaliseksi muuttunutta suota.**
7) **Suon avoimen keskustan rimpisyyttä.**
8) **Rimmessä kasvavaa vaaleasaraa.**

1

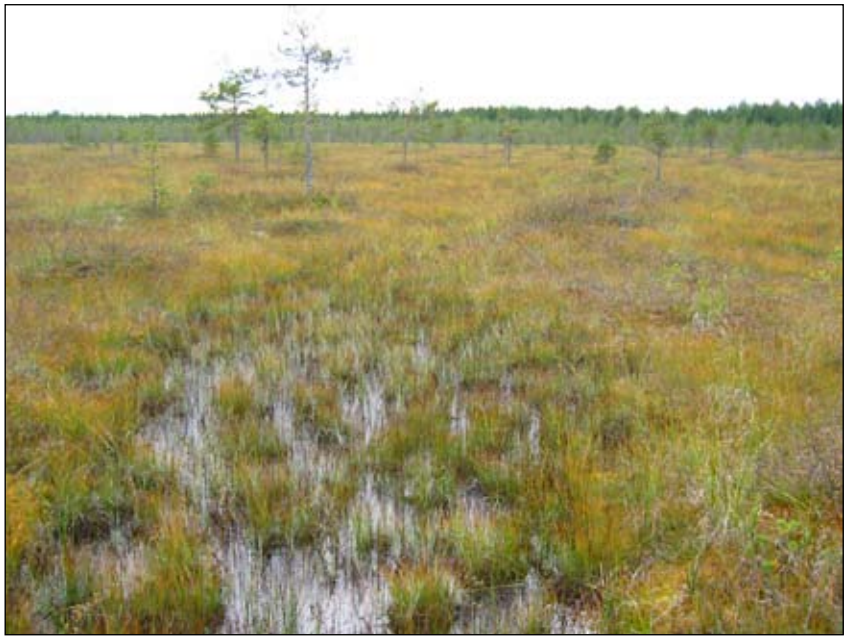

2

3

4

5

6

7

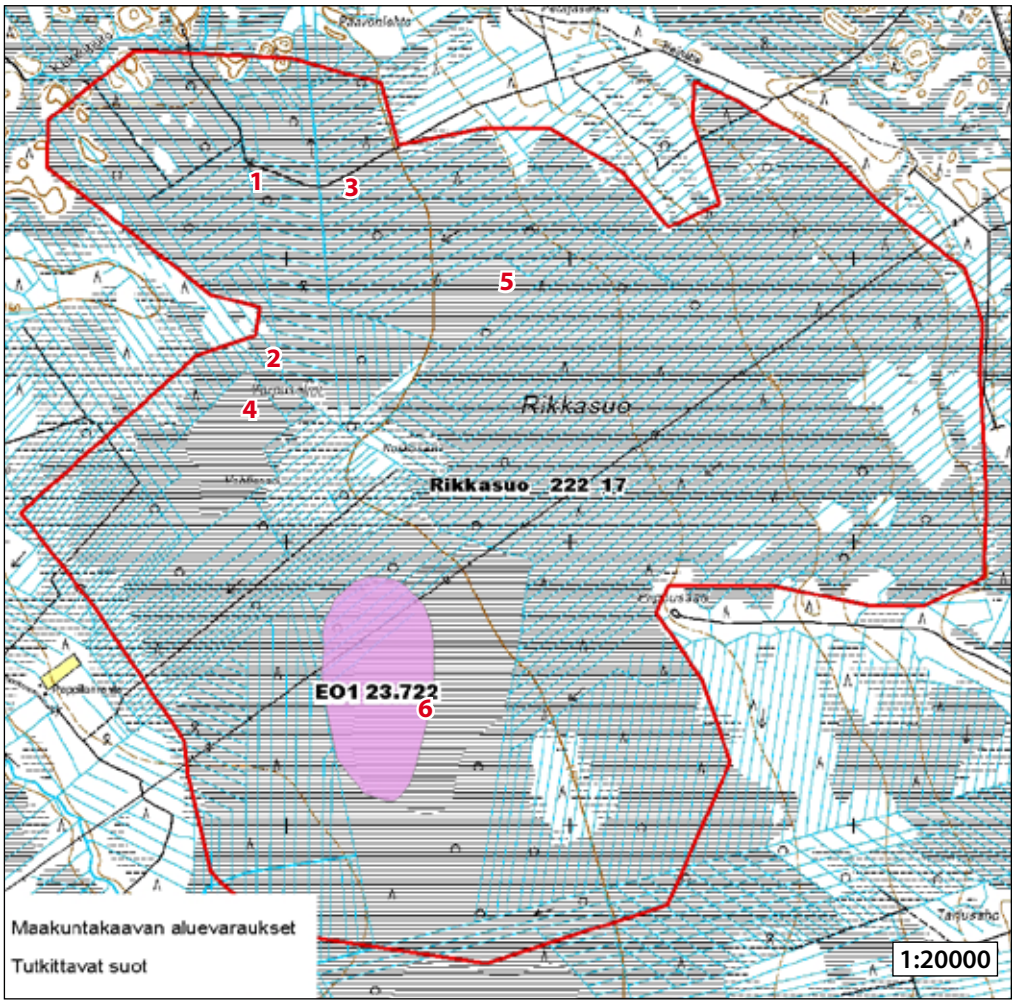
8

B

EO1 23.722 **5.9.2007**

Kiuruvesi, Rikkasuo

GTK-raportti 222:17 **721 / 100 ha**

GTK (1987): Rikkasuo sijaitsee 28 km Kiuruvedeltä pohjoiseen. Suo rajoittuu lounaisosistaan Nauharämeeseen. Muualla ympäristö on loivapiirteistä, soistuvaa moreeni- ja hiekkamaata. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Lähes joka puolelle suon laidoille tulee metsäautotie. Suon pinta on 155–171 m mpy ja viettää voimakkaasti länsilounaaseen. Itäosissa vietto on 7 m/km ja länsiosissa 2 m/km. Vedet laskevat ojia pitkin etelään Kivipuroon, josta edelleen Näläntöjärveen.

Tutkimuspisteistä on 33 % avosuolla, 37 % rämeellä, 9 % korvessa ja 21 % turvekankaalla. Suon länsi- ja lounaisosat ovat lähes kokonaan turvekangasasteella. Suon eteläosissa on luonnontilaista rimpistä sararämettä ja rimpinevaa. Muualla suotyypit ovat tehokkaan ojituksen vaikutuksesta paikoin turvekangas-asteella. Yleisin suotyyppi on varsinainen sararäme. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Turpeesta on 16 % rahka-, 83 % sara- ja 1 % ruskosammalvaltaista. Puunjäännöksiä sisältävää turvetta on 21 %, tupasvillan jäänteitä sisältävää 5 % ja varpuainesta sisältävää 31 %. Liekoja on erittäin vähän (0,4 %). Runsaimmin niitä esiintyy 0,1–0,5 m syvyysvälillä (0,8 %). Yleisimmät pohjamaalajit ovat hieta, moreeni, hiekka ja hiesu.

Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 21,4 MJ/kg. Rikkipitoisuus ylittää toisessa pintaturvenäytteessä 0,3 % :n rajan.

Rikkasuon lounaisosassa on yhtenäinen 90 ha:n tuotantokelpoinen alue, jonka turve on pääasiallisesti heikohkosti maatunutta saraturvetta. Pohjaosissa on myös hyvin maatunutta rahkavaltaista turvetta. Suon luoteisosassa on vielä erillinen 10 ha :n tuotantokelpoinen alue. Molemmat alueet soveltuvat parhaiten jyrsinturvetuotantoon.

Katselmus (721 ha): Rikkasuo sijaitsee geologisesti mielenkiintoisella alueella, jossa näyttävät kohtaavan ylin muinaisranta ja Heinäperän kumpumoreenialue. Rikkasuo ja sen ympäristö ovat hyvin loivapiirteistä, hiljalleen länsilounaaseen viettävää maastoa, joka on laajalti soistunutta ja sittemmin tiheään ojitettua. Ainoastaan siellä täällä on muutamien kymmenien hehtaarien suuruisia ojittamattomia alueita, jotka ovat jääneet avoimiksi, rahkaisiksi ja lyhytkortisiksi nevoiksi.

Rikkasuo on tehokkaasti ojitettu, joskin huonosti metsittynyt karuhko suo. Alueen ojissa on paikoin rautasaostumaa ja öljyvettä, ja lievästi ravinteisempia kohtia,

mutta ylivoimainen enemmistö alueesta on vähäravinteista karhunsammal-jäkälä turvekangasta tai vaivaiskoivikon valtaamaa puoliavointa varputurvekangasta. Rikkasuon puusto on koivu-mäntysekoitteista, varsin harvaa ja kituliasta, vain paikoin järeytynyttä ja taloudellisesti merkityksellistä.

Alueen eteläosan noin 100 hehtaarin laajuinen, ojittamaton avosuo on kohtalaisesti säilynyt, mutta alueelle lienee jo annettu ympäristölupa turvetuotannon aloittamiseksi. Tällä alueella Rikkasuo on luonnontilaisimmillaan ja suon pintarakenne on melko hyvin säilynyt, vaikka ympäristön ojitukset näyttävät kuivattaneen myös tätä osaa. Kuivuminen selittänee mm. yllättävän suurta taimiasteisen männikön määrää alueella. Alue ei ole ravinteinen, vaan rahkainen ja lyhytkortinen. Avoimen alueen koilliskulmalla on ilmakuvalla hyvin erottuvia puustoisia jänteitä, joiden poikki on vedetty ojia. Jännerakenteita on maastossa varsin vaikea havaita, sillä ne eivät erotu maisemassa juuri ollenkaan, koska jänteiden välialueillakin on puustoa.

Rikkasuon halki kulkee suuri voimalinja.

1) **Voimakkaasti kuivunutta suota: vähäpuustoista karhunsammalmuuttumaa seassa isoja varpuja sekä jäkäliä.**
2) **Ruohoisuutta rämemuuttumalla.**
3) **Hiekkaiseen pohjamaahan kaivettu, uudehko suo-oja.**
4) **Ojittamaton palanen rahkaista ja saraista nevaa suon länsilaidalla.**
5) **Pieni ojittamaton laikku suon pohjoislaidalla. Rahkainen saraneva muuttumassa kuivumisen vaikutuksesta isovarpuiseksi ja harvapuustoiseksi ”puistosuometsäksi”.**
6) **Rikkasuon kosteimman lounaiskulman avosuota. Suolla näkyy aapasuon heikosti kehittynyttä jännerakennetta ja harvakseltaan nousseita havupuiden taimia, jopa kuusta. Alempana on myös vähävetisiä rahkarimpiä.**

1

2

3

4

5

6

B

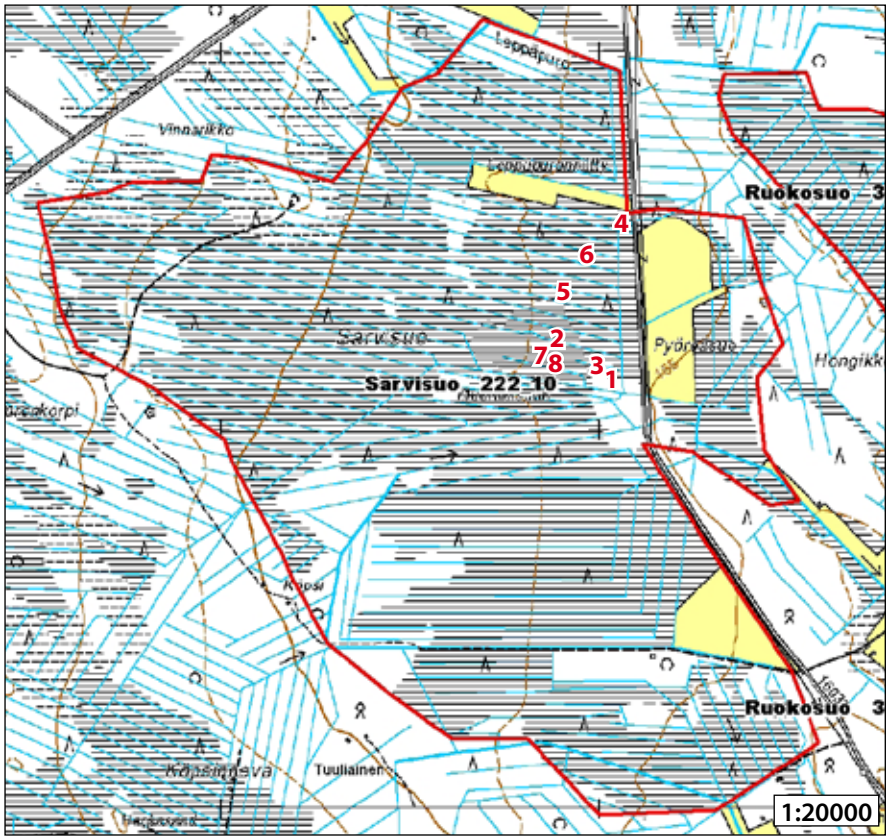
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Sarvisuo

GTK-raportti 222:10

14.9.2007

244 / 86 ha

GTK (1984): Sarvisuo sijaitsee runsas 20 km Kiuruvedeltä lounaaseen. Suo rajoittuu mataliin moreeniselänteisiin. Pohjois-, itä- ja eteläosissa on pieniä peltokaistaleita. Suon keskiosa on moreenisaarekkeiden rikkomaa. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Suon pinta on 155–158 m mpy ja viettää itään n. 4–5 m/km. Vedet laskevat suon poikki virtaavaa Sikopuroa pitkin kaakkoon.

Tutkimuspisteistä on 19 % avosuolla, 64 % rämeellä, 5 % korvessa, 4 % turvekankaalla ja 8 % pellolla. Suo on kauttaaltaan ojitettu. Uudempaa ojitusta on suon itä- ja länsiosissa. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Turpeesta on 10 % rahka, 89 % sara- ja 1 % ruskosammalvaltaista. Puun jäännöksiä sisältävää turvetta on 8 %. Yleisimmät turvelajit ovat rahkasaraturve (32 %), kortetta sisältävä saraturve (14 %) ja kortetta sisältävä rahkasaraturve (13 %). Liekoja on koko suolla erittäin vähän (0,9 %). Yleisimmät pohjamaalajit ovat moreeni, hiekka ja hiesu. Pohjalla on paikoin ohut liejukerros.

Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 21,6 MJ/kg. Rikkipitoisuus on suon pinnalla kohtalaisen korkea, 0,30 - 0,31 % (taulukko 23). Raskasmetallipitoisuudet näytepisteillä ovat normaaleja. Pintaturpeen arseenipitoisuus (23,5 ppm) on yhdellä pisteellä lievästi kohonnut. Näytteenottopisteet sijaitsevat Kalliokylän Cu-Zn-malmista n. 4 km etelään. Turpeiden kupari- ja sinkkipitoisuudet ovat kuitenkin normaaleja.

Sarvisuosta soveltuu turvetuotantoon n. 86 ha. Tuotantoalue on yhtenäinen. Sarvisuon turve on heikosti maatunutta saraturvetta eli se soveltuu jyrsinturvetuotantoon. Suon pinnalta on tosin vähennettävä, ainakin osalla aluetta, n. 40 cm paksuinen runsastuhkainen kerros. Ennen mahdollista turvetuotannon aloittamista on syytä ottaa lisänäytteitä tuhkapitoisuuksien selville saamiseksi.

Katselmus (244 ha): Sarvisuo on kokonaan ojitettu ja liki kokonaan puustoinen suo. Suon reunoilla on muutamia pieniä peltoja ja keskellä vanhaa avosuota, joka on kuivunut selvästi ojituksen takia. Aivan suon keskellä, melko lähellä maantietä, näkyy ilmakuvalla heikommin ojitettu alue, jonka rimpirakenne on jossakin määrin säilynyt, vaikka alue on selvästi kuivunut ja taimettunut männylle. Tämän alueen rimmissä kasvaa kohtalaisesti vaaleasaraa, joka on tällä alueella (Järvi-Suomi) silmällä pidettävä kasvilaji. Esiintymä on selvästi laajin niistä, jotka havaittiin kesän 2007 katselmussoilla.

Sarvisuo on puustoltaan paikoin vaatimaton, harvahkoa ja kituliasta männikköä kasvava suo. Korpisuutta on alueen pohjoisosassa. Lisäksi siellä täällä alueen keskellä on katajaa ja heinäisyyttä, jota indikoivat ravinteisempaa kasvualustaa, mahdollisesti ohuempaa turvekerrosta ja kivennäismaan läheisyyttä. Suon järeäpuustoisimmilta osilta on hakattu puuta ja hakkuuaukoille on syntynyt laajoja mesimarjakasvustoja.

1) **Kosteapohjaiselle hakkuuaukolle on noussut runsaasti mesimarjaa.**
2) **Avosuon pohjoispuolisessa ojassa seisoo runsaasti vettä.**
3) **Hakattua suonlaitaa, taustalla tien toisella puolella näkyy suopellolla kasvavaa kauraa.**
4) **Katajaa heinäisellä rämemuuttumalla.**
5) **Puoliavointa suota, joka on taimettumassa männylle.**
6) **Järeytyvää, mutta harvahkoa kasvatusmetsäikäistä suomännikköä.**
7) **Suon avoimen keskustassa on runsaasti kohtalaisesti kehittyneitä rimpiä, joissa kasvaa runsaasti vaaleasaraa (silmällä pidettävä laji).**
8) **Lähikuva vaaleasarasta.**

3

4

5

6

1

7

2

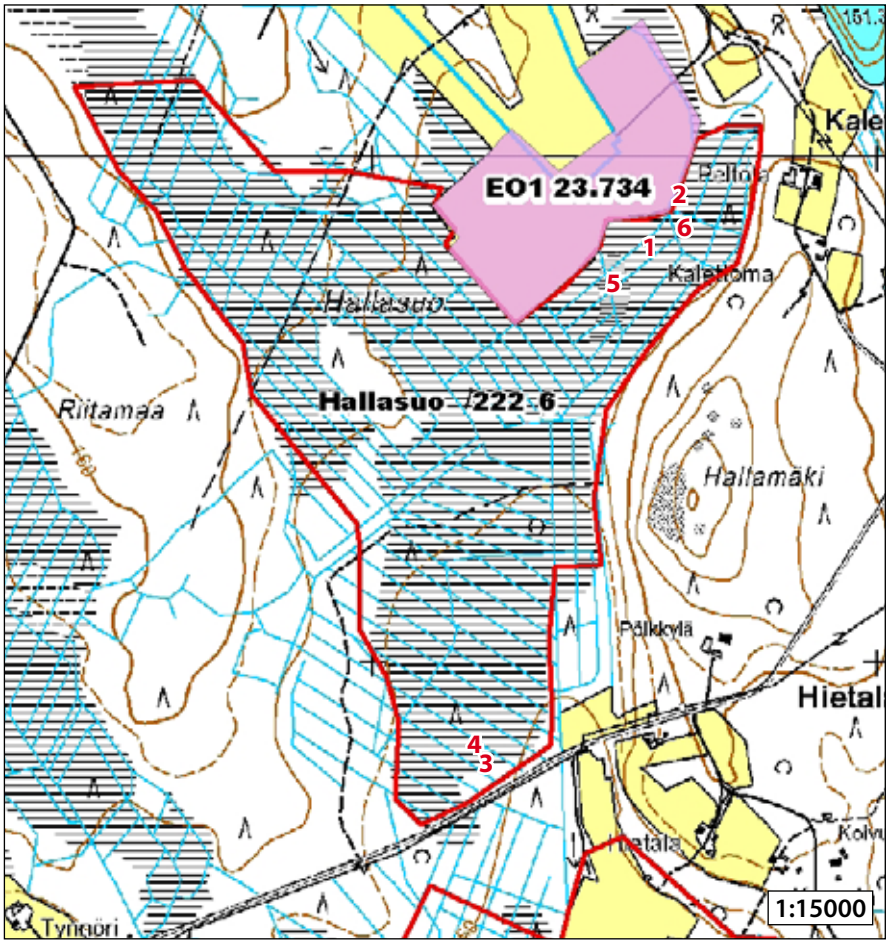

8

C

EO1 23.734 **9.10.2007**

Kiuruvesi, Hallasuo

GTK-raportti 222:6 **75 / 46 ha**

GTK (1984): Hallasuo sijaitsee n. 25 km Kiuruvedeltä lounaaseen. Suo rajoittuu itäpuolelta jyrkkäpiirteiseen harjuun ja muualla loivaan moreenimaastoon. Suon pohjoisosassa on palaturvetuotannossa oleva pelto. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Eteläosan sivuitse kulkee paikallistie. Suon pinta viettää kaakkoon ja lounaaseen n. 3–4 m/km. Vedet laskevat ojia pitkin etelään Ristipuroon, josta edelleen Tuomijokeen.

Tutkimuspisteistä on 7 % avosuolla, 46 % rämeellä, 14 % korvessa, 8 % turvekankaalla ja 25 % pellolla. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Turpeesta on 20 % rahka-, 67 % sara- ja 13 % ruskosammalvaltaista. Puun jäännöksiä sisältävää turvetta on 17 %. Liekoja on erittäin vähän (0,9 %). Yleisimmät pohjamaalajit ovat moreeni, hiekka ja hiesu. Suon pohjalla on ohut liejukerros. Syvimmässä altaassa liejukerros on poikkeuksellisesti jopa 2,5 m paksu. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 20,5 MJ/kg. Hallasuon raskasmetallipitoisuudet ovat normaaleja.

Hallasuosta soveltuu turvetuotantoon n. 46 ha. Tuotantoalue on yhtenäinen. Alueen pohjoisosassa sijaitseva pelto on palaturvetuotannossa. Tuotantoon soveltuvan alueen eteläosan turve on paremmin maatunutta kuin pohjoisosassa eli se soveltuu palaturvetuotantoon vieläkin paremmin. Jyrsinturvetuotanto on myös mahdollista.

Katselmus (75 ha): Hallasuo on Y-kirjaimen muotoinen suo, joka on kokonaan ojitettu ja liki kokonaan puustoinen. Ainoastaan suon koillinen sakara on melkein puutonta jäkäläturvekankaaksi muuttunutta ja kituliaasti männylle taimettunutta avosuota. Muun suon puusto on kohtalaisen järeää ja turvepohja on paikoin lievästi ravinteinen, heinäinen ja ruohoinen.

Alueella on sekä korpisia että rämeisiä muuttumia ja turvekankaita. Pääpuulaji on mänty, mutta seassa on myös järeää koivua sekä aluspuuna kuusia.

1) **Jäkäläiseksi kuivunutta entistä avointa suota.**
2) **Hallasuo rajautuu pohjoisosastaan turvetuotantokenttään.**
3) **Hyväpuustoisen eteläosan kenttäkerroksessa on paikoin korpisuutta ja tuoreen kangasmetsän ruohovartisia kasveja.**
4) **Suon eteläpäässä on varsin järeäpuustoisia suometsiä.**
5) **Entisen avosuon poikki vedetty oja. Suon entinen avoin osa on muuttunut jäkäläturvekankaaksi.**
6) **Puustottuvaa ja voimakkaasti kuivunutta entistä nevarämettä.**

1

4

2

5

3

6

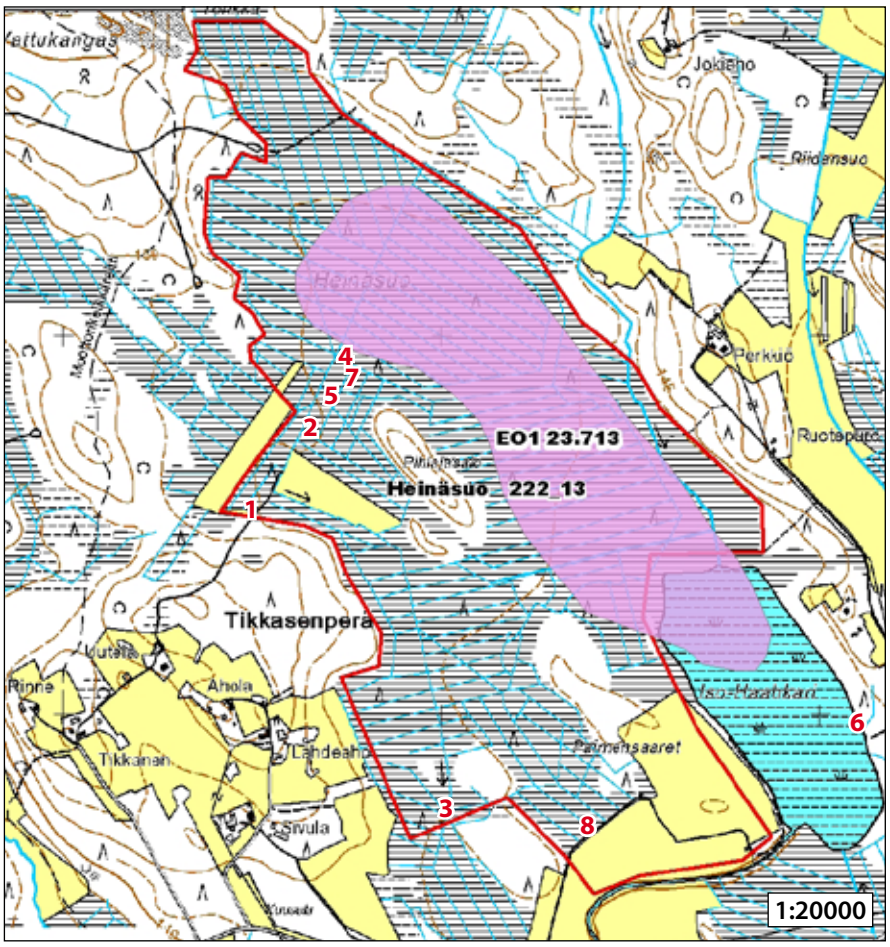

C

EO1 23.713 **14.9.2007**

Kiuruvesi, Heinäsuo

GTK-raportti 222:13 **178 / 71 ha**

GTK (1984): Heinäsuo sijaitsee n. 35 km Kiuruvedeltä lounaaseen. Suo rajoittuu jyrkähköihin moreenimäkiin sekä kaakossa Iso Haahkarin umpeenkasvaneeseen lampeen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Sen eteläpuolitse kulkee paikallistie, itäpuolitse yksityistie ja länsireunan pelloille tulee kärrytie. Suon pinta viettää kaakkoon n. 3 - 4 m/km. Vedet laskevat ojia pitkin etelään Haahkarinjokeen, jota pitkin edelleen etelään Koivujärveen.

Tutkimuspisteistä on 18 % avosuolla, 64 % rämeellä, 5 % korvessa, 11 % turvekankaalla ja 2 % pellolla. Suotyypit ovat lähes poikkeuksetta muuttuma-asteella. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Kuivatusvaikeuksia on vain suon eteläosissa.

Turpeesta on 21 % rahka-, 68 % sara- j a 11 % ruskosammalvaltaista. Puun jäännöksiä sisältävää turvetta on 13 % ja tupasvillan jäännöksiä sisältävää 6 %. Liekoja on vähän (1,4 %). Eniten liekoja esiintyy 0–0,5 m :n syvyysvälillä. Yleisin pohjamaalaji on hiesu. Suon pohjalla on liejua erittäin paksuina (jopa 3,5 m) kerroksina.

Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 21,0 MJ/kg. Raskasmetallipitoisuudet ovat normaaleja. Heinäsuon pohjalla on n. 45 ha:n alueella liejua, jonka paksuus vaihtelee 0,5 ja 3,5 m:n välillä. Liejun määrä tällä alueella lienee n. 0,6 milj. suo-m3. Tutkitun alueen kaakkoispuolella (Iso-Haahkarin alue) on vielä n. 20 ha:n todennäköinen liejualue, jonka paksuus saattaa olla jopa 2–3 m. Liejuilla eli sapropeleillä saattaa tulevaisuudessa olla runsaastikin käyttöä kuten esim. Neuvostoliitossa, missä sapropelejä käytetään runsaasti mm. kylpylöissä ja lannoitusaineena.

Heinäsuosta soveltuu turvetuotantoon n. 71 ha. Suolla on kaksi erillistä tuotantoaluetta. Avosuota on vain suuremman tuotantoalueen luoteispäässä. Turve on saravaltaista ja keskinkertaisesti maatunutta ja soveltuu ensisijaisesti jyrsinturvetuotantoon. Syvimpien kerrosten hyödyntämistä vaikeuttavat paksu liejukerros ja kuivatusvaikeudet.

Katselmus (178 ha): Heinäsuo on voimakkaasti muuttunut suo: sen pohjoisosassa on laaja kaurapelto, jota ei näy ilmakuvassa, eteläosassa padottamalla nostettu Iso-Haahkarin lampi ja lounaiskulmalla laajoja hakkuita, joiden paikalle raivattaneen laajalti uutta peltoa.

Suon eteläosa on kokonaan ihmisen muuttamaa hakattua tai hakkaamatonta puustoista suota. Suotyyppi on ollut rämeinen ja puusto on mäntyvaltaista. Pohja ei ole ravinteinen. Pihlajasaaren ja Iso-Haahkarin välillä on ilmakuvan perusteella mäntyvaltaista ja melko vaatimatonta rämemuuttumaa. Suon pohjoisosaan on raivattu uusi liki kymmenen hehtaarin laajuinen kaurapelto. Sen ympärillä on isovarpuisia rämemuuttumia sekä karhusammalmuuttumia, joilla kasvaa melko vaatimatonta männikköä tai mäntykoivusekoitusta.

1) Jänskännäköistä graniittia katselmusalueen laidalla.
2) Oja suon länsilaidalla, jossa on paljon voimakkaasti muuttuneita suotyyppejä, mm. vesakoitunutta karhunsammalmuuttumaa.
3) Suon lounaisreunalla on laaja hakkuu, joka raivattaneen pelloksi lähiaikoina.
4) Ylä-Savon maakuntakaavan turvetuotantoaluevarauksen pohjoispäässä on noin 10 hehtaarin kaurapelto.
5) Isovarpuista rämemuuttumaa.
6) Iso-Haahkari.
7) Oja rämereunuksessa.
8) Hakkuu suon eteläpäässä. Tämäkin alue muuttunee pian pelloksi?

3

4

5

6

1

7

2

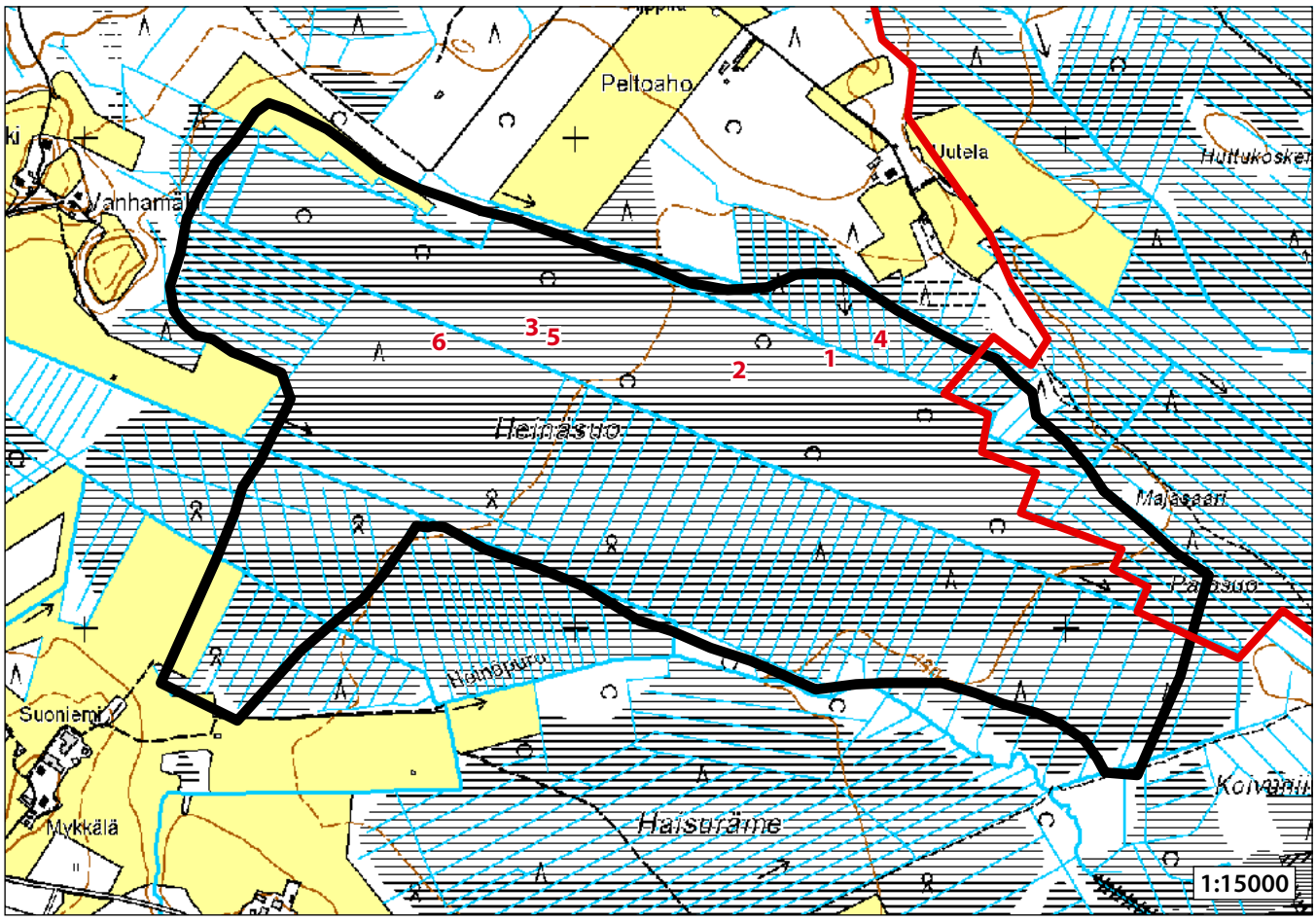

8

C

EO1 23.741 **18.9.2007**

Kiuruvesi, Heinäsuo

GTK ei ole tutkinut suota **150 ha**

Katselmus (150 ha): Heinäsuo on ehkä voimakkaimmin muuttunut ojitettu suo, mitä kesän 2007 katselmuksissa tavattiin. Suon pohjoispuolisko on erittäin tiheästi ojitettu. Se on ilmeisesti pinnaltaan ojituksen jälkeen raivattu, ehkä lannoitettukin ja sitten heitteille jätetty turvekenttä, joka on pajukoitunut lähes läpipääsemättömäksi. Suon reunamilla on ruohoisuutta ilmentäviä lajeja, kuten saniaisia ja vadelmaa sekä kastikkaa, mahdollisesti lannoituksen aiheuttamasta ravinteisuuden lisäyksestä hyötyneitä lajeja.

Suon eteläpuolisko on harvemmin ojitettua, osin avoimempaa karhunsammalisen ja isovarpuisen turvekankaan sekoitusta. Puusto on ilmakuvan perusteella suon itäpäässä osin järeämpää ja kuusivaltaisempaa, mutta suon keskiosassa ja länsipäässä on vaatimatonta ja harvaan koivu-mäntysekoitusta. Suon länsipäässä on ojittamattomalta näyttävä alue, josta puolet on hakattua jäkälä-turvekankaan mäntytaimikkoa, osa sararämeen harvapuustoista muuttumaa.

Suon ojitus on varsin toimiva, paikoin jopa syvä, mutta osassa ojia makaa myös runsaasti vettä ikään kuin niitä olisi majava padonnut.

1) **Heinäsuon pohjoispuolisko on liki kokonaan aikoinaan raivattua suota, joka on vesakoitunut ja ruohottunut läpeensä.**
2) **Paikoin entinen suoraivio on läpitunkematonta pajuviitaa.**
3) **Mittausputki suon keskiosan sarkaojassa.**
4) **Suon pohjoislaidan osin ruohoista karhunsammalmuuttumaa ja sen puustoa.**
5) **Osa ilmeisesti viimeksi käytössä olleista raivioista on vielä suhteellisen avointa turvemättäikköä, jolla kasvaa vaivaiskoivua, karhunsammalta ja jäkäliä.**
6) **Suon luonnontilaisimmaltakin vaikuttava osa on rahkaisen sararämeen harvapuustoista muuttumaa.**

1

4

2

5

3

6

C

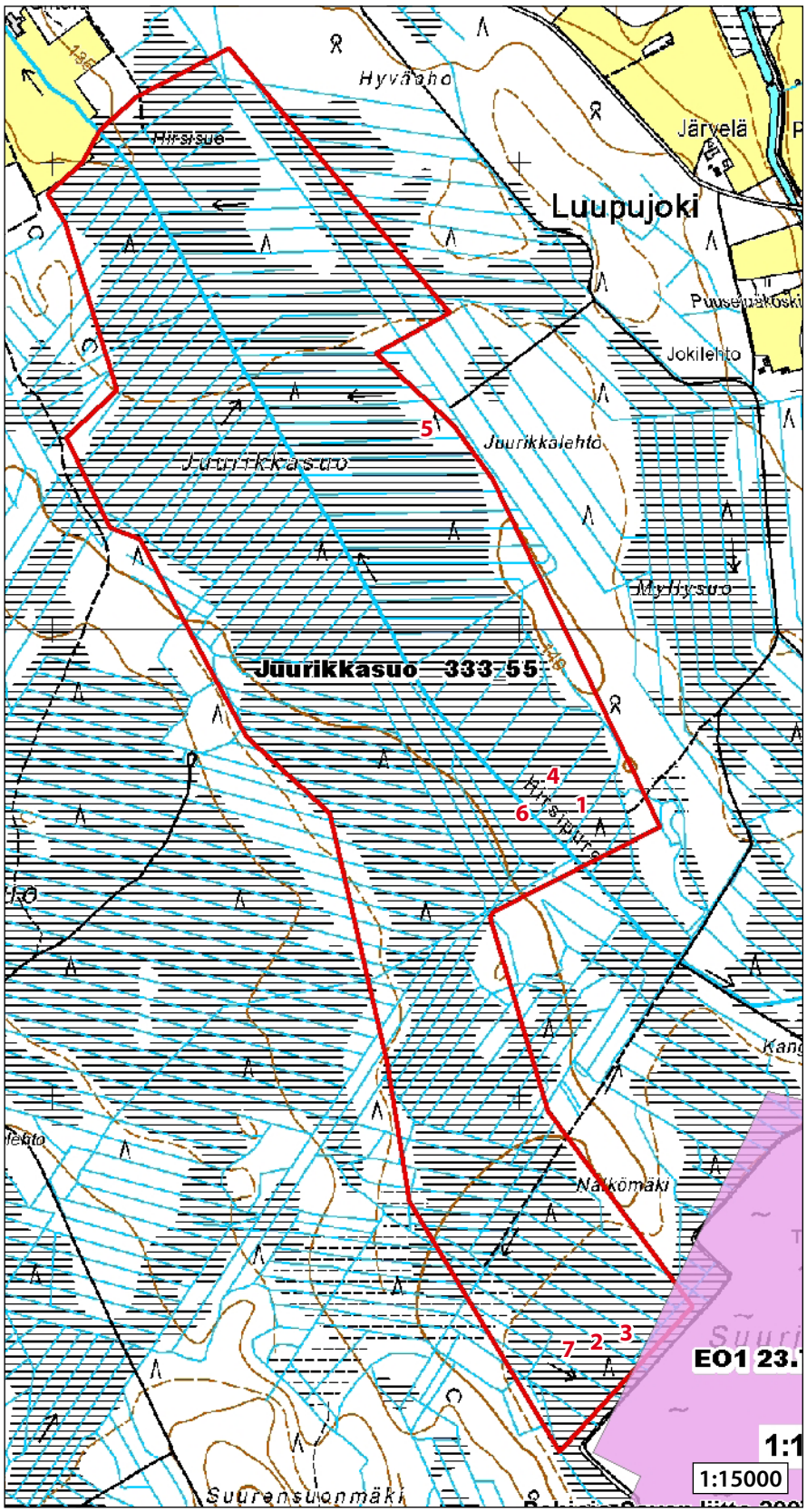
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Juurikkasuo

GTK-raportti 333:55

16.7.2007

161 / 61 ha

GTK (1998): Juurikkasuo sijaitsee 14 km Kiuruvedeltä koilliseen. Metsäautotiet ympäröivät suota lähes kaikkialta. Suon pinta viettää pääosin luoteeseen. Pohjois- ja keskiosien vedet laskevat suon halki virtaavaa kaivantoa pitkin luoteeseen Luupuveteen. Suon kaakkoisosan vedet laskevat sekä kaakkoon kohti Suurisuon turvetuotantoaluetta että Hirsipuroa pitkin itään Luupujokeen. Suo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Kokonaispinta-alaltaan suo on 185 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 52 ha ja yli kahden metrin aluetta 11 ha.

Tutkimuspisteistä on runsas puolet rämeillä. Turvekankaiden osuus on viidennes ja korpien 16 %. Tupasvillarämeen muuttumaa on runsaasti, neljäsosa suotyyppihavainnoista, suon keskiosassa. Puolukkaturvekangasta on runsaasti suon pohjoisosassa. Kangaskorpimuuttumaa on paljon suon laidoilla ja eteläosassa.

Runsas puolet turpeesta on rahkavaltaista. Saravaltaisen turpeen osuus on 43 %. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus (27 %) on suuri. Varpuainesta sisältäviä turpeita on neljännes turpeen määrästä. Liekoja on 0,6–1,0 metrin syvyydessä runsaasti, muualla vähän. Suoaltaan pohja on keskeltä hiesua ja reunamilta moreenia. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,3 MJ/kg.

Juurikkasuolla on 33 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,20 milj. suo-m3. Suon pinnalla, 28 ha:n alueella on heikosti maatunutta rahkavaltaista turvetta noin 0,14 milj. suom-m3.

Katselmus (161 ha): Juurikkasuo on kokonaan ojitettu. Suota halkova, kahtaalle purkautuva Hirsipuro on kaivettu suureksi ojaksi. Suon keskiosassa on tehty äskettäin metsätaloudellista kunnostusojitusta.

Yleisesti ottaen Juurikkasuo on hyvin puustoinen. Vähäisintä puusto on aivan suon eteläpäässä, jossa männikkö on vielä monin paikoin taimikkovaiheessa. Kenttäkerros on siellä vaivaiskoivun sävyttämää ja suo ilmeisen karu.

Keskiosien männiköt ovat melko avoimia ja harvoja, mutta puut ovat kohtalaisen järeitä. Pohjoisessa puusto vaikuttaa tihentyvän selvästi ja seassa on myös kuusta ja koivua.

1) **Suon keskiosan isovarpuista rämeojikkoa.**
2) **Suon eteläpään varpuista rämemuuttuman puustoa.**
3) **Oja, joka suon eteläpäässä laskee turvetuotantoalueen reunaojaan.**
4) **Kunnostusojistusta suon keskiosassa.**
5) **Juurikkasuo on valtaosin hyvä-puustoinen suo.**
6) **Suon keskilinjan halki kulkee valtaojaksi kaivettu entinen puro, jonka varsilla on ollut voimakasta kiintoaineiden huuhtoumista (eroosiota).**
7) **Puoliavointa, isovarpuiseksi kuivuvaa ja puustottuvaa rämemuuttumaa suon eteläpäässä.**

1

2

3

4

5

6

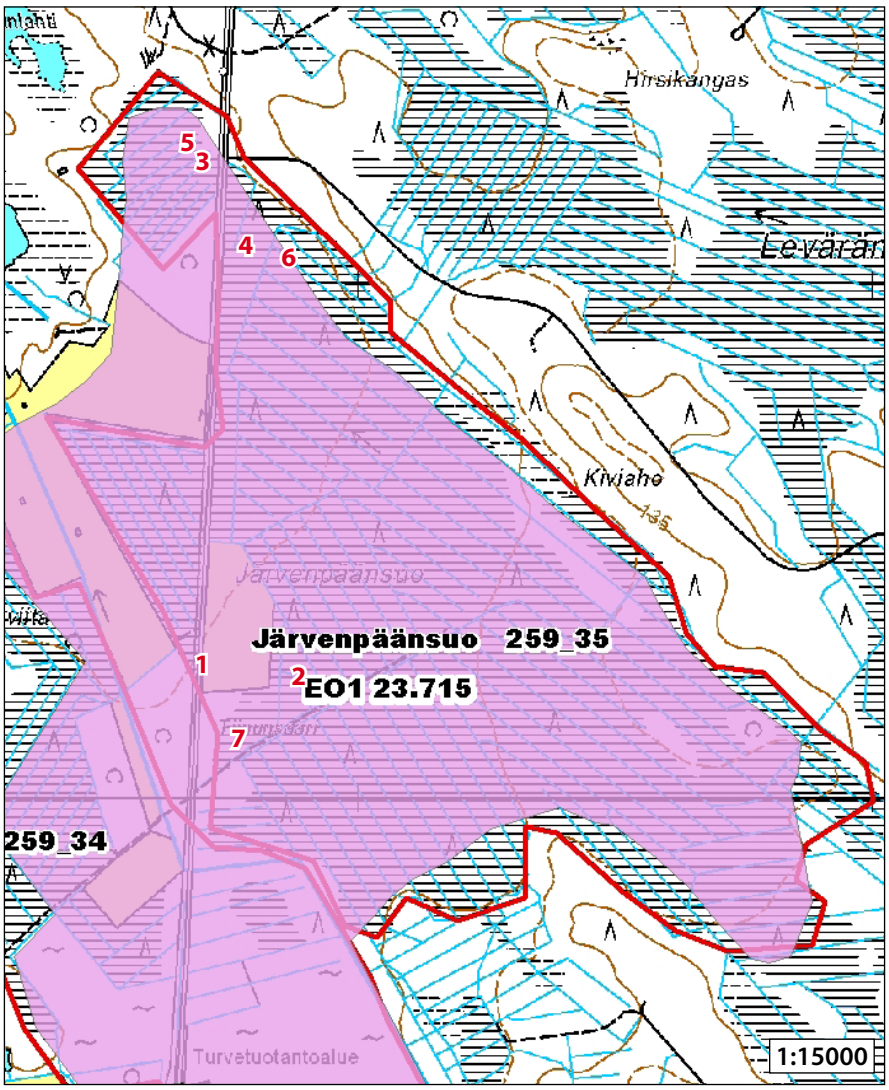

7

C

EO1 23.715 **5.9.2007**

Kiuruvesi, Järvenpäänsuo

GTK-raportti 259:35 **121 / 70 ha**

GTK (1990): Järvenpäänsuo sijaitsee Turhala-Tihilä tien itäpuolella vastapäätä Luikkusuota. Suo rajoittuu lännessä maantiehen. Muualla ympäristö on loivapiirteistä moreenimaastoa. Suon pinta viettää luoteeseen noin 3 m/km. Vedet laskevat ojia pitkin Näläntöjärveen. Pinta-ala on 175 ha ja siitä on yli metrin syvyistä aluetta 107 ha ja yli kahden metrin aluetta 44 ha.

Yleisimmät suotyypit ovat suon pohjois- ja koillisosissa lyhytkortisen nevarämeen ojikko ja muuttuma. Eteläpään suotyypit ovat rehevämpiä ja osa suosta on raivattu pelloksi. Turvekerrostumasta on kaksi kolmannesta saravaltaista ja kolmannes rahkavaltaista. Yleisimmät pohjamaalajit ovat moreeni, hiesu ja savi.

Järvenpäänsuossa on paikoin 0,8 m paksu lähes maatumaton tai heikosti maatunut pintarahkaturve ja paljon liekoja. Kasvuturpeeksi soveltuvaa pintarahkaturvetta on 4 ha:n alueella noin 28 000 m3. Ilman kyseistä aluetta tuotantokelpoisen alueen pinta-ala on noin 70 ha.

Katselmus (121 ha): Järvenpäänsuon länsireuna maantien varressa on lähes yksinomaan peltoa. Osa pellosta on hylättyä, mutta ilmakuvaan verrattuna osa suosta on myös raivattua, uudehkoa peltomaata.

Tien itäpuolinen alue on pääosin harvapuustoinen ja melko karu nevarämeestä kehittynyt karhunsammal-jäkäläturvekangas. Ojituksen myötä sarojen osuus kasvillisuudesta on vähentynyt ja erityisesti vaivaiskoivu on huomattavasti lisääntynyt. Suon reunamilla on korpisia muuttumia ja turvekankaita. Osa niistä on kohtalaisen hyväpuustoisiakin. Kenttäkerroksessa on mm. puolukkaa, suovarpuja ja saniaisia, ylempänä runsaasti lehtipuuvesaikkoa. Suon ojitus on osin matala ja umpeenkasvanut, mutta suota selvästi kuivattava.

1) **Tien länsipuolinen ”suokolmio”, joka näkyy kartalla, on raivattu nyt pelloksi.**
2) **Oja turvekankaaksi muuttuneella entisellä nevarämeellä.**
3) **Muutamia saniaisia puolukkaturvekankaalla suon pohjoispäässä.**
4) **Rahkasammalta ja variksenmarjaa suon pinnassa.**
5) **Suopuustoa Järvenpäänsuon pohjoispäässä.**
6) **Oja ja ojan ympäristön rämemuuttumaa suon pohjoispäässä.**
7) **Kohtalaisesti puustottunutta rämemuuttumaa.**

1

2

3

4

5

6

7

C

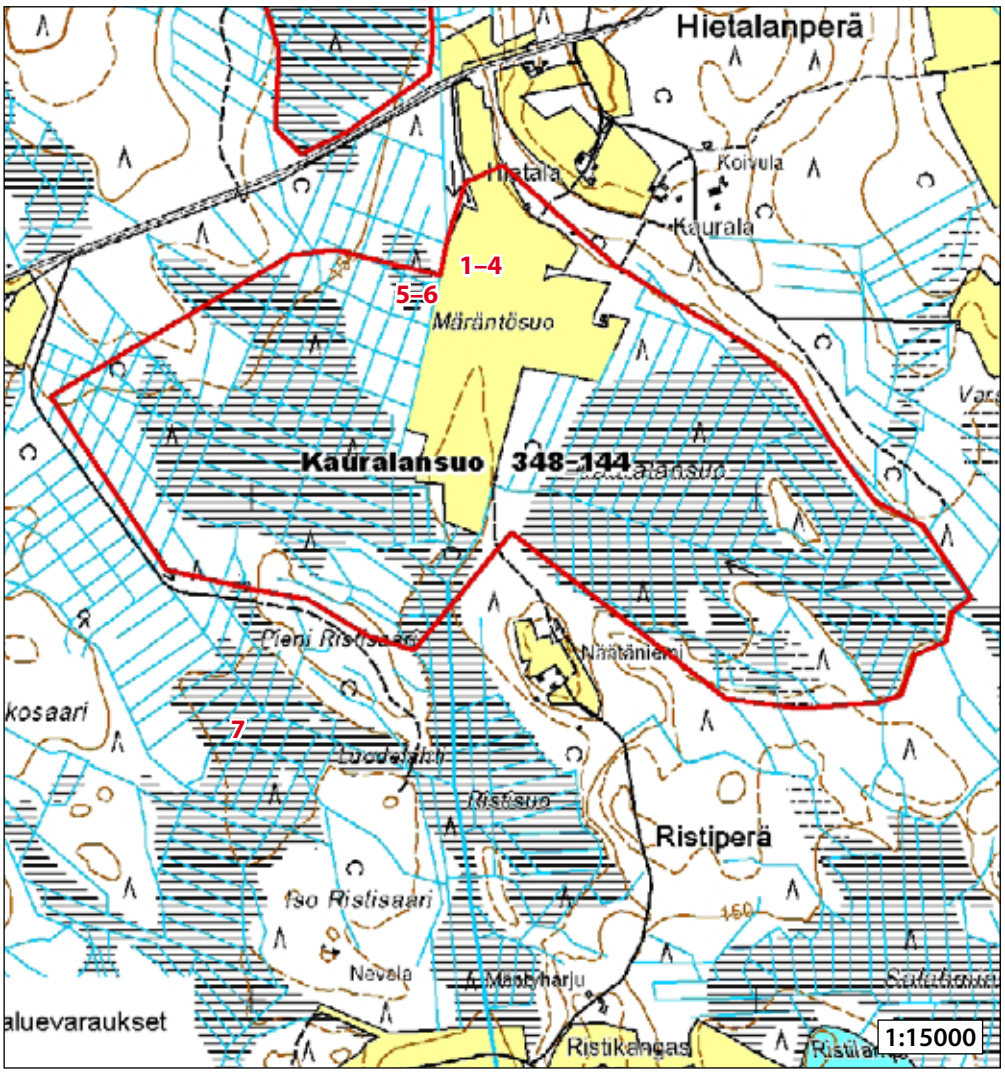
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Kauralansuo

GTK-raportti 348:144

9.10.2007

104 / 45 ha

GTK (2001): Kauralansuo sijaitsee 20 km Kiuruvedeltä lounaaseen. Suo rajoittuu vaihtelevapiirteiseen moreenimaastoon. Suon keskellä on laaja peltoalue. Suon pinta viettää loivasti eteläkaakkoon. Vedet laskevat suon keskeltä etelään kanavaan, jota pitkin edelleen etelään Ristipuroon ja Tuomijokeen. Suo on ojitettu kokonaan eikä kuivatusvaikeuksia ole. Kauralansuo kuuluu Sulkavanjärven vesistöalueeseen ja siinä lähemmin Lähdejoen vesistöalueeseen. Suon pinta-ala on 88 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 72 ha, yli 1,5 m:n aluetta 48 ha ja yli kahden metrin aluetta 21 ha.

Tutkimuspisteistä on runsas puolet turvekankaalla. Rämeen osuus on 26 % ja turvepeltojen 20 %. Puolukka- ja mustikkaturvekangasta on yleisesti suon keski- ja itäosissa. Suon länsiosassa on varsinaisen sararämeen muuttumaa. Turvepellot ovat saraturvetta. Lähes koko suo on saraturvevaltaista. Rahkavaltaisen turpeen osuus on 5 %. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 5 %. Liekoja on koko suolla erittäin vähän. Suon pohja on pääosin moreenia. Syvimmissä altaissa turpeen alla on ensin liejua ja sitten hiesua. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,1 MJ/kg.

Kauralansuolla on 45 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,81 milj. suo-m3.

Katselmus (104 ha): Kauralansuosta noin kolmasosa on peltoa, joka vielä lokakuussa 2007 oli kesken raivauksen. Lisäksi suon keskellä on vanhempi pelto, joten koko suoalasta liki puolet lienee nykyään viljelymaata. Pellot ulottuvat Määntösuolta aina suon itäpään kangasmaille, jotka näkyvä ilmakuvassa hakkuualoina.

Muu osa Kauralansuosta on tehokkaasti ojitettua, mahdollisesti lannoitettua ja siksi osin heinäistä ja ruohoista turvekangasta. Metsien pääpuulajit ovat mänty ja koivu, mutta alikasvoksena seassa on myös runsaasti kuusta. Suon luonnontila on täysin muuttunut.

1) **Näkymä Määntösuon pellon yli itään kohti Kauralaan nousevaan moreenikumparetta.**
2) **Pellon länsireunalla turvekankaalla kasvavaa metsää.**
3) **Näkymä Määntösuon pellon yli etelään kohti pellon eteläisimpiä osia.**
4) **Näkymä Määntösuon pellon yli kaakkoon, jossa kaivinkone raivaa uutta peltoa suolle.**

Katselmusalueen itäpään moreenikumpareet on niin ikään raivattu puustosta.

5) **Osin heinäistä turvekangasta peltojen länsipuolella. Suo on kuusettumassa.**

6) **Oja suon länsipuoliskolla hyvä-puustoisella turvekankaalla.**

1

2

3

4

5

6

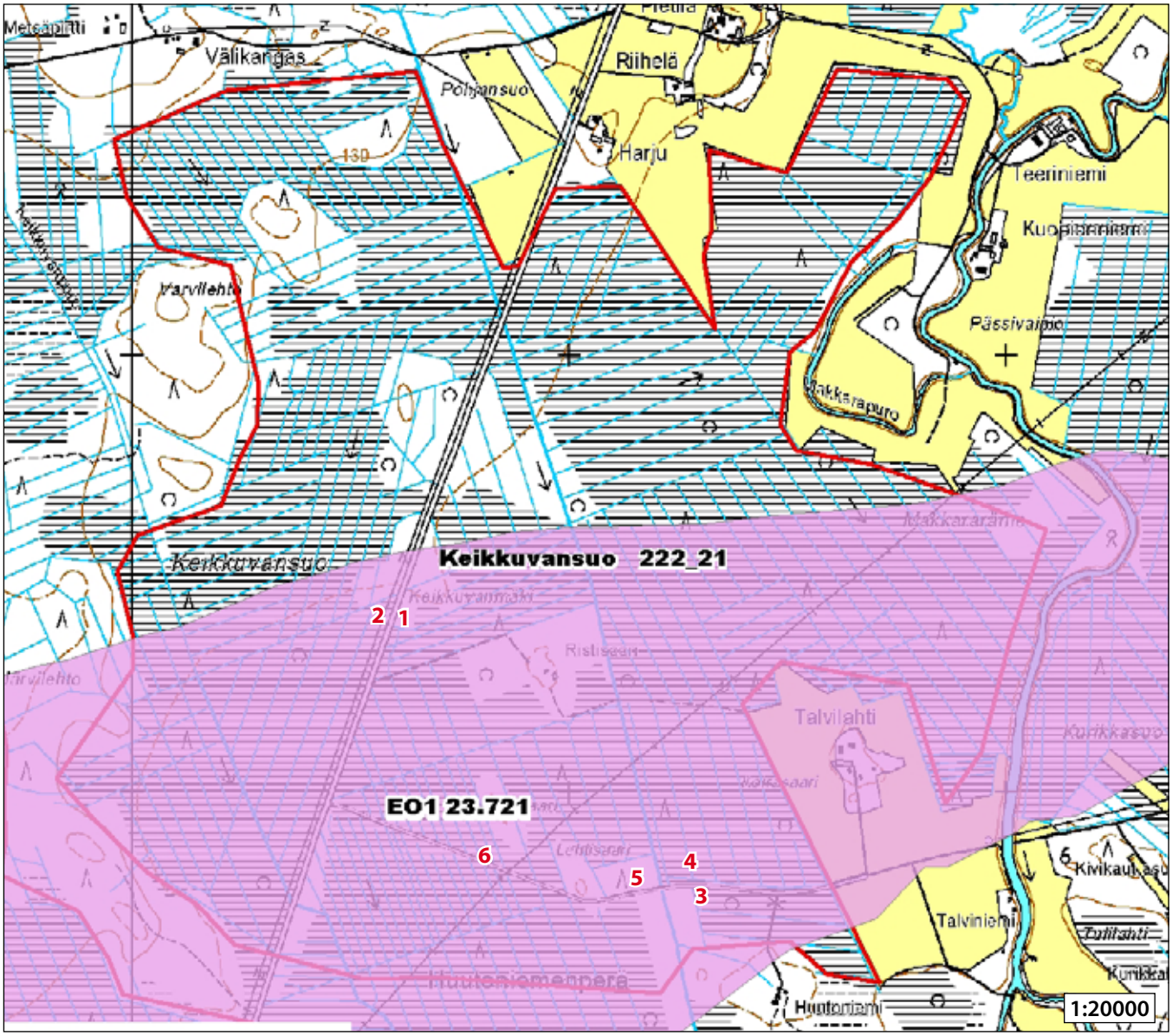

C

EO1 23.721 **5.9.2007**

Kiuruvesi, Keikkuvansuo

GTK-raportti 222:21 **309 / 130 ha**

GTK (1987): Keikkuvansuo sijaitsee Näläntöjärven pohjoisrannalla noin 22 km Kiuruvedeltä luoteeseen. Suo rajoittuu kaakossa Näläntöjärveen, idässä Rikkajokeen ja muualla matalaan moreenimaastoon. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Suon halki kulkee Kiuruvesi-Pyhäntä-maantie. Suon pinta viettää loivasti kaakkoon. Vedet laskevat ojia pitkin etelään Rikkajokeen, josta edelleen Näläntöjärveen. Suo on ojitettu kokonaan. Kuivatusmahdollisuudet ovat kohtalaiset. Näläntöjärven pinnan korkeus vaikeuttaa turvekerrostuman pohjaosien kuivatusta.

Tutkimuspisteistä on 50 % rämeellä, 2 % korvessa, 43 % turvekankaalla ja 5 % pellolla. Yleisimmät tyypit ovat varsinaisen sararämeen muuttuma, varputurvekangas ja isovarpurämeen muuttuma.

Turpeesta on 13 % rahka- ja 87 % saravaltaista. Puun jäännöksiä sisältävää turvetta on 15 %, tupasvillan jäänteitä sisältävää 2 % ja varpuainesta sisältävää 39 %. Liekoja on koko suolla erittäin vähän (0,3 %).

Yleisimmät pohjamaalajit ovat savi, moreeni ja hiesu. Turpeen alla on liejua monin paikoin yli metrin kerroksena. Eniten liejua on suon eteläosissa Näläntöjärven läheisyydessä. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keski-

määrin 21,6 MJ/kg.

Keikkuvansuolla on 130 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 2,07 milj. suo-m3.

Katselmus (309 ha): Keikkuvansuo on laaja, jokseenkin täysin puustoinen ja ojitettu rämemuuttumien ja turvekankaiden yhdistelmä. Suon pohjakerros on monin paikoin karhunsammalvaltainen, kenttäkerrosta hallitsevat varvut ja vain paikoin on saraikkoisia aukkoja. Suon puusto on valtaosin kasvatusmetsävaiheessa, seassa on yksittäisiä uudistusaloja kivennäismaasaarekkeissa tai niiden liepeillä.

Keikkuvansuo on luonnontilaltaan täysin muuttunut suo, jolla on lähinnä metsätaloudellista arvoa tai se tarjoaa mahdollisuuden peltoalan lisäämiselle. Rajauksen kaakkoiskulmalla Lehtisaaren valtaojan ja Talvilahden peltojen välinen alue on uudisraivattua peltoa Huutoniemen tilalta suunnilleeen voimalinjalle asti. Alueen pinta-ala on 20–30 hehtaaria.

Kasvillisuudessa ei tavattu merkkejä erityisestä ravinteisuudesta, vain paikallista heinäisyyttä tai ruohoisuutta. Suon poikki kulkee voimalinja.

1) **Näkymä Pyhännäntien itäpuolelle, johon on tehty äskettäin hakkuu.**
2) **Näkymä Pyhännäntien länsipuolelle, jossa varttuneen kasvatusmetsän mänty-koivusekoitusta.**
3) **Näkymä uudisraivatulle pellolle etelään suon halki kulkevan valtaojan itäpuolella. Taustalla näkyy Huutoniemen talo.**
4) **Näkymä uudisraivatulle pellolle pohjoiseen suon halki kulkevan valtaojan itäpuolella.**
5) **Koivuviitaa Talvilahdentien varrella.**
6) **Näkymä luonnontilaltaan täysin muuttuneelle entiselle rämeelle.**

1

2

3

4

5

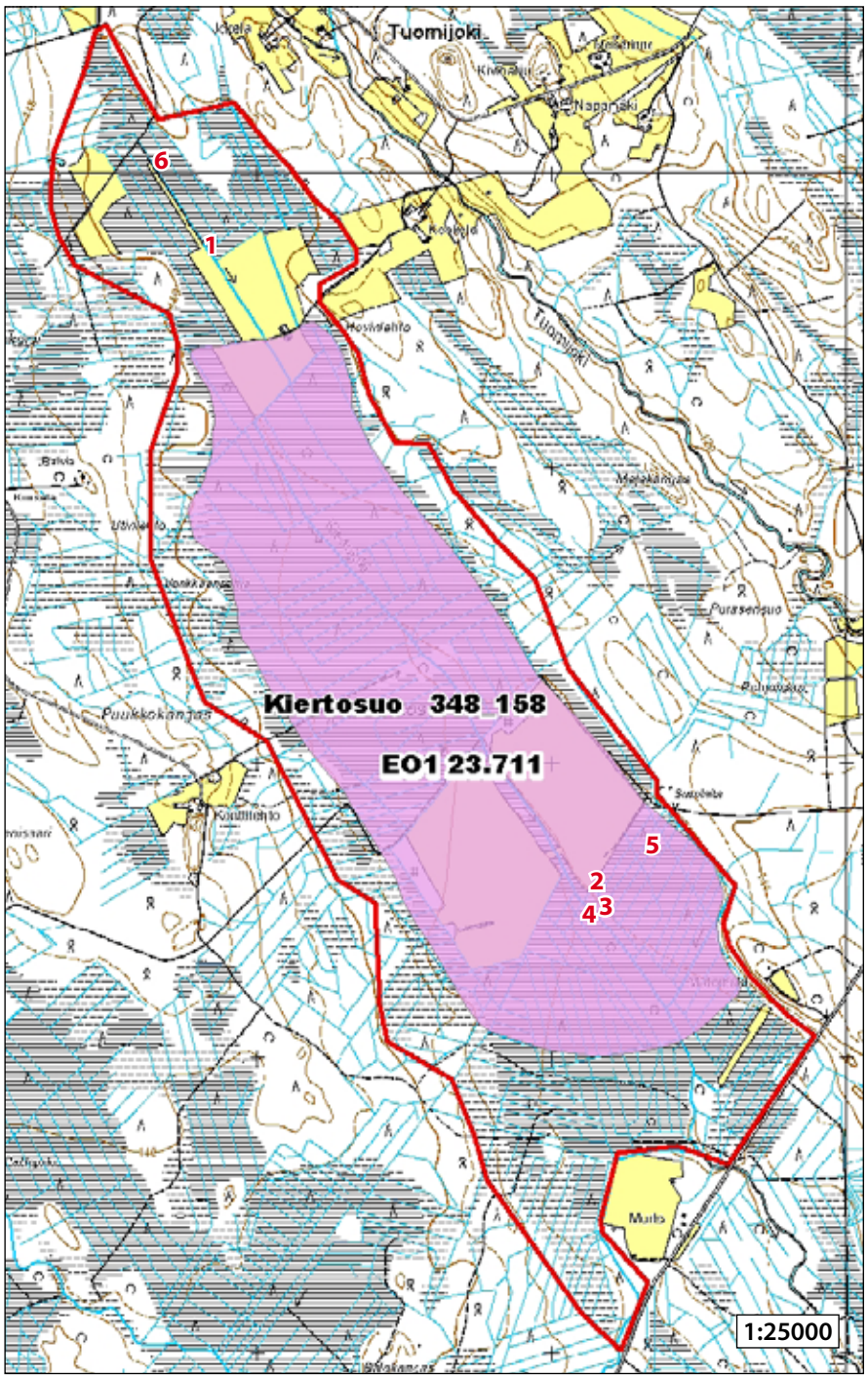

6

C

EO 23.711
Kiuruvesi, Kiertosuo
GTK-raportti 348:158

14.9.2007

399 / 184 ha

GTK (2001): Kiertosuo sijaitsee noin 20 km Kiuruvedeltä lounaaseen moreenikankaiden ympäröimänä. Suon keskellä on vanha turvetuotantoalue. Kiertojoki kulkee suon halki. Suon pinta viettää kaakkoon. Vedet laskevat suon halki virtaavaa Kiertojokea pitkin eteläkaakkoon Savijärveen ja Pielaveteen. Aivan suon luoteisnurkkauksen vedet virtaavat pohjoiseen Ravinsuolle ja Tuomijokeen, jota pitkin kaakkoon Lähdejokeen ja Aittojärveen. Suo on ojitettu kauttaaltaan eikä kuivatusvaikeuksia ole. Kiertosuo kuuluu pääosin Kymijoen vesistöalueeseen, mutta suon luoteisnurkkaus Vuoksen vesistöalueeseen. Suon kokonaispinta- ala on 365 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 204 ha, yli 1,5 m:n aluetta 134 ha ja yli kahden metrin aluetta 93 ha.

Tutkimuspisteistä on 45 % turvekankaalla. Rämeen osuus on 29 %, jyrsinturvealueen 10 %, pellon 7 % ja avosuon 5 %. Korpityypin suota on 3 % suotyyppihavainnoista. Mustikkaturvekangas on yleisin turvekangastyyppi. Sitä on laajalti suon eteläosassa ja keskiosan laiteilla. Jyrsinturvealue oli tutkimusajankohtana (kesä 2001) kokonaan kaurapeltona.

Turve on saravaltaista. Rahkavaltaisen turpeen osuus on 8 % ja ruskosammalvaltaisen 1 %. Puun ja varvun jäänteitä on niukasti. Samoin on laita tupasvillan jäännösten suhteen. Liekoja on erittäin vähän. Suon pohja on pääosin hiesumoreenia. Paikoitellen pohjalla on myös hietaa ja hiekkaa. Syvimpien altaiden pohjalla on ohuelti liejua. Suon pohjois- ja keskiosien pintaturpeet ovat runsastuhkaisia, mikä johtuu suon halki virtaavan Kiertojoen ajoittaisesta tulvimisesta. Runsastuhkaisia pohjaturpeita on sen sijaan suon pohjois- ja eteläosissa. Turpeen rikkipitoisuus on keskimäärin 0,22 %. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,2 MJ/kg.

Suon keskiosassa sijaitsevan pintaturpeen rauta- ja sinkkipitoisuudet (Fe ja Zn) ovat huomattavan korkeita. Saman näytteen alumiinipitoisuus (Al) on myös korkea. Suon eteläosan pintatur-

peen lyijypitoisuus (Pb) on korkea. Kaurapeltona olevan alueen pintaturpeen alapuolisen turpeen kuparipitoisuus (Cu) on koholla.

Kiertosuolla on 184 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 3,68 milj. suo-m3. Suon keskiosassa on vanha mutta vielä tuotantokelpoinen 44 ha:n turvetuotantokenttä.

Katselmus (399 ha): Kiertosuo on laaja, voimakkaasti kuivunut ja liki kokonaan ojitettu suo. Suon keskiosassa on vanha turvetuontantoalue. Suon halki virtaava Kiertojoki on suon eteläosassa pikemminkin kanavaksi kaivettu puro. Sen ympäristö on pajutiheikköä.

Kiertosuo ei ole ilmeeltään ravinteinen. Se on pääosin turvekankaaksi muuttunut, puustoltaan vaatimaton suoalue. Luonnontilaisena suo lienee ollut melko avoin nevaräme, jonka laiteilla on aina ollut kapea korpinen vyö sekä puustoinen reunaräme. Kenttäkerroksen kasvillisuus on sekoitus varpuja, saroja ja pieniä puuntaimia. Pohjalla kasvaa seinä-, karhun- ja rahkasammalta ja paikoin kenttäkerros on täysin avoin. Suon pohjoispäässä on peltoja ja selvästi runsaspuustoisempia ja hiukan ravinteisempia muuttumia ja turvekankaita. Eteläosassa on raivattu ja nauhoitettu vanhoja ja matalia ojia, mikä ennakoinee suon kunnostusojituksen toteutumista lähiaikoina.

1) **Peltoon rajoittuvaa suometsän reunaa Kiertosuon pohjoispäässä.**
2) **Turvetuotantoalueen eteläpuolella on raivattu ja nauhoitettu ojalinjoja, mahdollisesti kunnostusojitusta varten.**
3) **Vähäpuustoinen räme on kuivunut ja taimettunut männylle.**
4) **Kiertojoki on kaivettu kanava, jonka varret ovat pensoittuneet voimakkaasti.**
5) **Puolukkaturvekankaan puustoa suon eteläpäässä.**
6) **Ojanreunan suopuustoa Kiertosuon pohjoispäässä.**

1

2

3

4

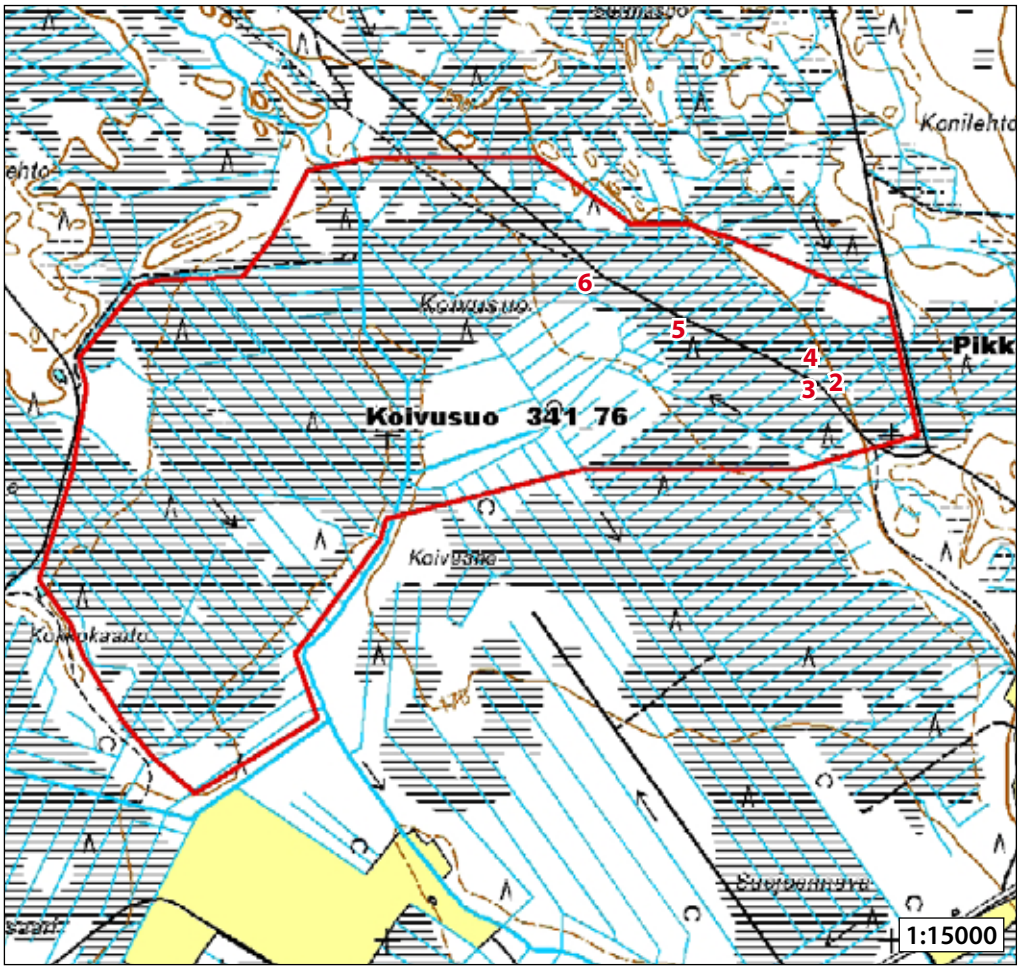

5

6

C **Ei kaavamerkintää** **11.8.2007**

Kiuruvesi, Koivusuo

GTK-raportti 341:76 **109 / 31 ha**

GTK (1999): Koivusuo sijaitsee 26 km Kiuruvedeltä pohjoiseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Kiuruvesi-Nikkilä-paikallistie kulkee suon kaakkoispuolitse. Lisäksi metsäautotiet ympäröivät suota lähes joka suunnalta. Suon länsi- ja koillisosien halki kulkee myös metsäautotie. Suon pinta viettää pääosin kaakkoon. Koillisosastaan suo viettää lounaaseen. Vedet laskevat ojia pitkin suon halki pohjoisesta etelään virtaavaan puroon, josta myöhemmin muotoutuu Suojoki. Suojoki laskee etelään Luupuveteen. Suolla on vanha ojitus. Keskellä suota on usean neliömetrin laajuinen lähde, jossa on runsaasti rautasaostumaa. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Koivusuon länsipuolella sijaitseva Näätäsuo on laskettu mukaan Koivusuon pinta-alaan. Suon kokonaispinta-ala on 195 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 67 ha ja yli kahden metrin aluetta 25 ha.

Tutkimuspisteistä on puolet rämeellä ja kolmasosa turvekankaalla. Avosoiden osuus on 15 %. Varsinaisen sararämeen muuttuma on yleisin rämetyyppi ja sitä on pääasiassa suon keski- ja itäosissa. Suon länsiosassa on lyhytkortista nevarämettä. Lyhytkortisen nevan muuttumaa on Näätäsuon alueella. Suon pohjoisosassa on ruohoheinä- ja puolukkaturvekangasta. Saostuma-alueen pohjoisreunalla on koivulettokorven muuttumaa.

Turpeesta on 59 % saravaltaista, 38 % rahkavaltaista ja 3 % ruskosammalvaltaista. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 21 %. Liekoja on erittäin vähän. Suon pohja on hiekkaa ja moreenia.

Turvenäytteiden keskimääräinen rikkipitoisuus on 0,21 %. eholinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 22,0 MJ/kg. Turpeet ovat ravinteikkaita. Tuhkapitoisuudet ovat korkeita. Pohjaturpeiden alumiinin (Al) ja kalsiumin (Ca) pitoisuudet ovat lievästi koholla. Raskasmetalleista raudan (Fe) ja mangaanin (Mn) pitoisuudet ovat normaalia korkeammat. Kromin (Cr) määrä on pohjanäytteissä lievästi koholla. Yhden pisteen saravaltaisissa turpeissa fosforin (P) määrä on huomattavan korkea.

Koivusuolla on 31 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,40 milj. suo-m3.

Katselmus (109 ha): Koivusuo on tehokkaasti ojitettu ja monelta osin kertaalleen hakattu täysin puustoinen suo. Ilmakuvalla suon itäpäässä näkyvät metsät on hakattu äskettäin ja alue on kunnostusojitettu voimaperäisesti sen jälkeen.

Suon itäpään kasvillisuudessa on nähtävissä laajalti jonkinasteista ravinteisuutta, mutta GTK-raportissa kuvatun lähteen

sijainti ei ollut tarkasti tiedossa eikä sitä lähdetty erittäin vaikeakulkuisesta maastosta etsimään. Lähteen purku-uoma näyttää raportin kuvassa ojalta. Raportissa mainitun lettokorven muuttuman sijainti ei myöskään ollut tarkasti tiedossa. On ilmeistä, että näiden tila on suojelullisesti voimakkaasti muuttunut ja epätyydyttävä. Kasvillisuustietojen hankkimiseksi lähde- ja lettoalueet olisi käytävä erikseen etsimässä ja tutkimassa. Läheisellä Saarisuon-Kurkisuon alueella kasvaa vastaavan tyyppisellä lähdealueella lettorikkoa.

Koivusuo sijaitsee mitä ilmeisimmin ylimmän muinaisrannan äärellä, jonkin verran korkeimman merenpinnan alapuolella – alueella, jossa aallokko on ilmeisesti huuhtonut pohjamaan hyvin loivapiirteiseksi. Tähän pohjaltaan loivapiirteiseen alueeseen rajoittuu Heinäperän arvokas kumpumoreenialue.

1) **Koivusuon rautasaostuman värjäämä lähde ja lähdepuro v. 1999. Lähteen sijainti on epäselvä. Kuva: Ari Luukkanen / GTK**
2) **Harvennettua suopuustoa suon itäpäässä.**
3) **Harvennettua suopuustoa suon itäpäässä etualalla runsaasti vadelmaa.**
4) **Tuoretta kunnostusojistusta.**
5) **Hakkuu ja kunnostusojitusta.**
6) **Syvään ojitettua ja erittäin vaikeakulkuista suohakkuuta.**

1

2

3

4

5

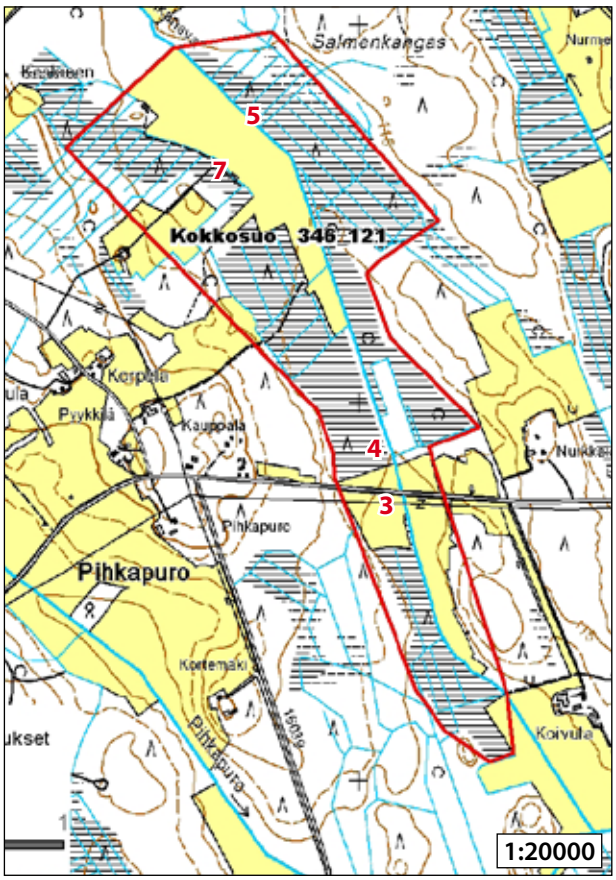
6

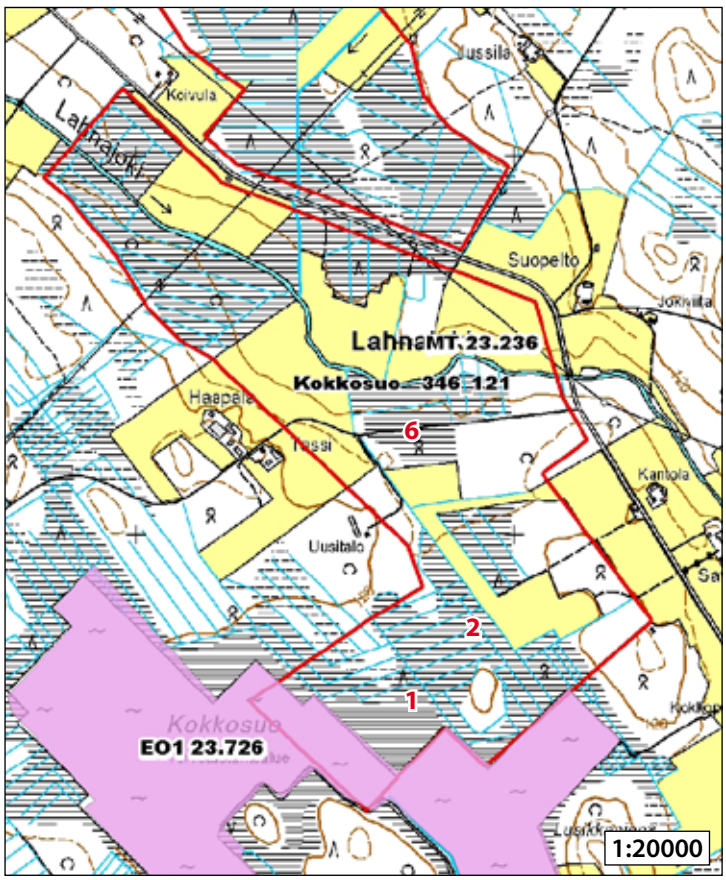

C **Ei kaavamerkintää** **20.9.2007**

Kiuruvesi, Kokkosuo

GTK-raportti 346:121 **194 / 58 ha**

GTK (2000): Kokkosuo sijaitsee 18 km Kiuruvedeltä luoteeseen peltojen ja moreenisaarekkeiden ympäröimänä. Suon keskiosassa on 85 ha:n laajuinen turvetuotantoalue. Suon pinta viettää pääosin kaakkoon. Valtaosa vesistä laskee suon keskiosan halki kaakkoon virtaavaan Kokkosuonkanavaan, jota pitkin edelleen kaakkoon Korpijokeen ja Osmanginjärveen. Suon pohjois- ja luoteisosien vedet laskevat suon koillispuolitse virtaavaan Lahnajokeen. Lahnajoki laskee kaakkoon Jylängönjokeen ja edelleen Osmanginjärveen. Koko suo on ojitettu. Suon pinta-ala on 300 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 145 ha. Koko suo on alle kahden metrin syvyinen.

Tutkimuspisteistä on runsas kolmannes turvekankaalla ja vajaa kolmannes turvepellolla. Rämeiden osuus on 10 %, avosoiden 3 % ja korpien 2 %. Jyrsinturpeen nostoalueen osuus on 17 % suotyyppihavainnoista. Lähes kolmannes suosta on ruohoheinäturvekangasta.

Turpeesta on 85 % saravaltaista, 13 % rahkavaltaista ja 2 % ruskosammalvaltaista. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 10 %. Liekoja on koko suossa vähän, mutta syvyysvälillä 0,6–1,0 m niitä on runsaasti. Suon pohja on valtaosin hiesua ja savea. Liejua on ohuena kerroksena. Matalat reuna-alueet ovat moreenipohjaisia.

Turpeen rikkipitoisuus on keskimäärin 0,21 %. Tehollinen lämpöarvo energiatuotantoon soveltuvalle kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,2 MJ/kg. Peltopisteiden turpeiden tuhkapitoisuudet ovat huomattavan korkeita. Alumiinin (Al) pitoisuus on sekä pelto- että turvekankaan näytepisteen pohjaturpeessa korkea. Ravinnealkuainepitoisuudet, kuten kalsium (Ca), kalium (K) ja magnesium (Mg) ovat myös koholla. Fosforin (P) määrä on peltonäytteiden pintaturpeissa lievästi koholla. Raudan (Fe) pitoisuus (9,0 %) peltonäytteen pintaturpeessa on huomattavan korkea. Muista raskasmetalleista sinkin (Zn) määrä on käytöstä poistuneen pellon pintaturpeessa lievästi koholla.

Kokkosuolla on 58 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,64 milj. suo-m3.

Katselmus (194 ha): Kokkosuo on hyvin erilaisten turvemaiden sekoitus. Iso osa alueesta on peltona, osa on äskettäin raivattuakin. Lisäksi on hyvin karua rahkaista nevaa, jossakin määrin puustoista sararämemuuttumaa sekä ravinteisuudeltaan vaihtelevia turvekankaita, joilla on monin paikoin melko järeä sekapuusto.

Liki koko alue on ojitettu ja suon eteläosan halki on kaivettu syvä Kokkosuon kanava, jonka vesi on peltolannoitteiden ravitsemaa ja huuhtoumien samentamaa. Kanavan reunat ovat ravinteisia, osin luhtaisia lehtipuuvaltaisia pöheikköjä ja metsiä. Pohjoisosan halki virtaa Lahnajoki.

Alueen soiden luonnontila on vain pieneltä osin säilynyt suhteellisen luonnontilaisena. Nämä alueet eivät ole sellaisia, että niillä olisi poikkeuksellisia luonnonarvoja.

1) **Ojittamatonta rahkaista nevaa turvetuotantoalueen laidalla.**
2) **Liki ylipääsemätön ja erittäin syvä ojitus suon pohjoisosassa.**
3) **Näkymä paikallistieltä etelään pellolle.**
4) **Hyväpuustoista sararämeojikkoa Kokkosuon eteläpuoliskolla.**
5) **Kokkosuon kanavan vesi on ruskeansameaa kiintoaineen huutoutumisen takia. Kasvillisuus kanavan reunalla on ruohoista ja rehevää.**
6) **Ruohoista ja heinäistä turvekankaan puustoa suon pohjoisosassa.**
7) **Hyväpuustoista turvekangasta suon eteläpuoliskon pohjoispäässä.**

1

2

3

4

5

6

7

C

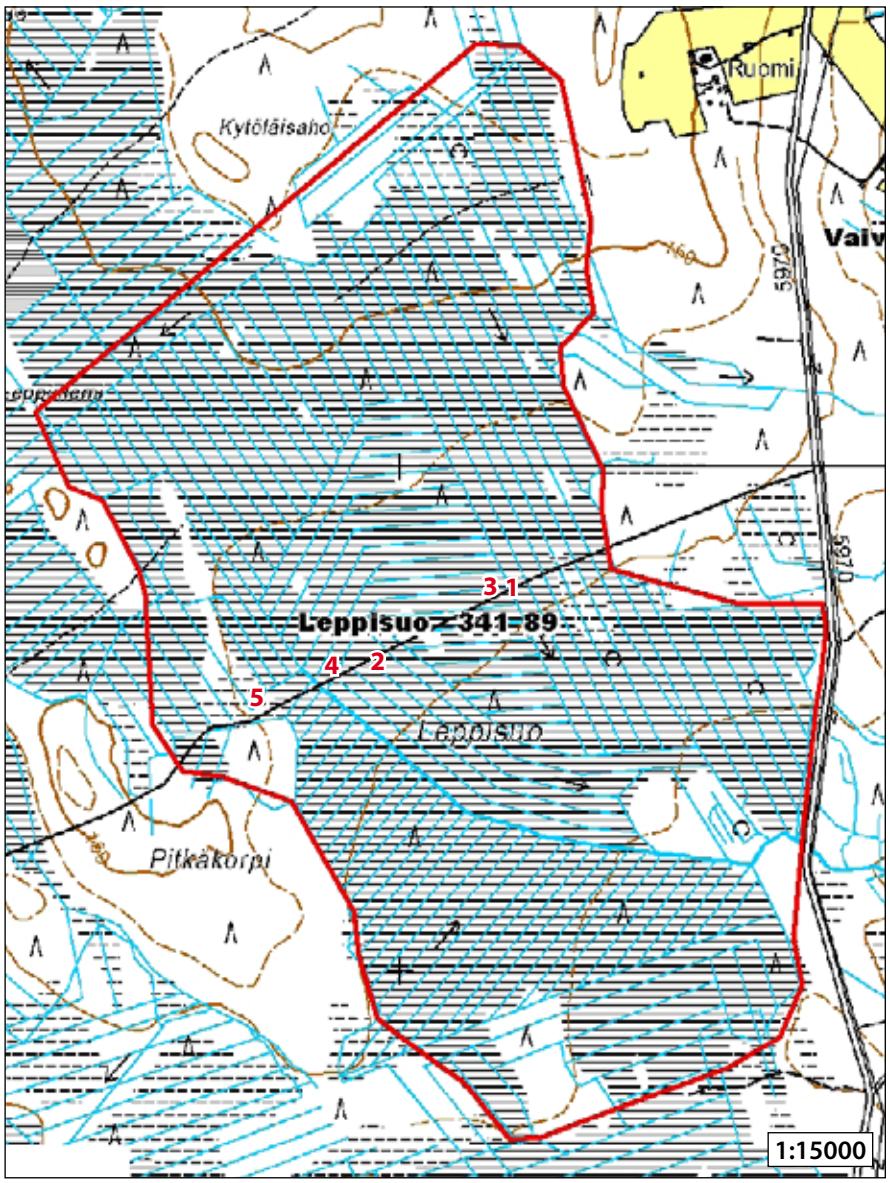
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Leppisuo

GTK-raportti 341:89

18.9.2007

185 / 60 ha

GTK (1999): Leppisuo sijaitsee 17 km Kiuruvedeltä pohjoiseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Suo sijaitsee Kiuruvesi-Nissilämaantien länsilaidalla ja sen halki kulkee uusi metsäautotie. Suon ppinta viettää valtaosin kaakkoon, jyrkimmillään noin 7 m/km. Suovedet virtaavat ojia pitkin pääosin kaakkoon ja yhtyvät suon eteläosassa Leppisuolta alkunsa saavaan Sikapuroon. Suon lounaisosan vedet virtaavat ojia pitkin koilliseen Sikapuroon. Sikapuroa pitkin vedet laskevat kaakkoon Suojokeen, jota pitkin edelleen etelään Luupuveteen. Suo on kauttaaltaan ojitettu. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Suon pinta-ala on 180 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 75 ha ja yli kahden metrin aluetta 31 ha. Suon keskisyvyys on 1,1 m.

Tutkimuspisteistä on 60 % rämeellä, 31 % turvekankaalla ja 9 % korvessa. Ruohoisen sararämeen muuttumaa on runsaasti suon keski- ja eteläosassa. Suon keskiosassa on myös varsinaisen sararämeen muuttumaa. Turvekankaita on sekä pohjoisosassa että pohjoisosan laiteilla. Suon keskiosan reunamilla on ruohoheinäkorven muuttumaa. Silmiinpistävää on ruohoisuuden ja varsinkin erilaisten saniaisten runsaus. Sembramäntyä on istutettu suon pohjoisosaan.

Turpeesta on 79 % saravaltaista, 20 % rahkavaltaista ja 1 % ruskosammalvaltaista. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 16 % ja varpuaineiden 8 %. Liekoja on kohtalaisesti syvyysvälillä 0,6-1,0 m. Suon pohja on pääosin hiekkamoreenia.

Turpeen rikkipitoisuus on keskimäärin 0,23 %. Pohjimmaisessa turvenäytteessä rikkipitoisuus on korkea (0,40 %). Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 20,9 MJ/kg.

Leppisuolla on 60 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,90 milj. suo-m3.

Katselmus (185 ha): Leppisuo on kokonaan puustoinen ja tehokkaasti ojitettu, lähinnä turvekankaiseksi muuttunut suo. Puusto on pääosin kituliasta koivuvaltaista pöheikköä tai hiukan paremmin kasvavaa mäntykoivusekoitusta. Mahdollisesti alueen metsiä on voimaperäisesti lannoitettu, sillä ojissa kasvaa mm. limaskaa, joka indikoi ojavesien ravinteisuutta. Suon eteläosassa on äskettäin hakattu pieniä aukkoja.

Suon pohjakerros on karhunsammalinen ja rahkainen, rahkaisilla paikoilla on myös runsaasti varpuja sekä saniaisia. Suo on

ilmeeltään ja luonnontilaltaan täysin muuttunut. Osalle aluetta on ilmeisesti istutettu kontortamäntyä – vaikka GTK:n raportissa mainitaan sembramänty, kyse lienee kontortasta.

1) **Ojalinjan kahden puolen kasvaa tiheää nuorta koivikkoa. Turvepohja on hyvin kuivaa, lähinnä turvekangasta.**
2) **Tieltä kohti kaakkoa lähtevä oja, jossa kasvaa runsaasti limaskaa, mahdollisesti metsälannoituksen vaikutuksesta.**
3) **Näkymä metsäautotieltä suolle, joka muistuttaa nykyään enemmän jo metsämaata.**
4) **Varpuista rämemuuttumaa, joka vielä muistuttaa kasvillisuudeltaan ja ilmeeltään selväpiirteistä suota.**
5) **Uuden metsäautotien pohja suon länsireunalla ennakoi suopuuston harvennuksia lähivuosina.**

3

4

1

2

5

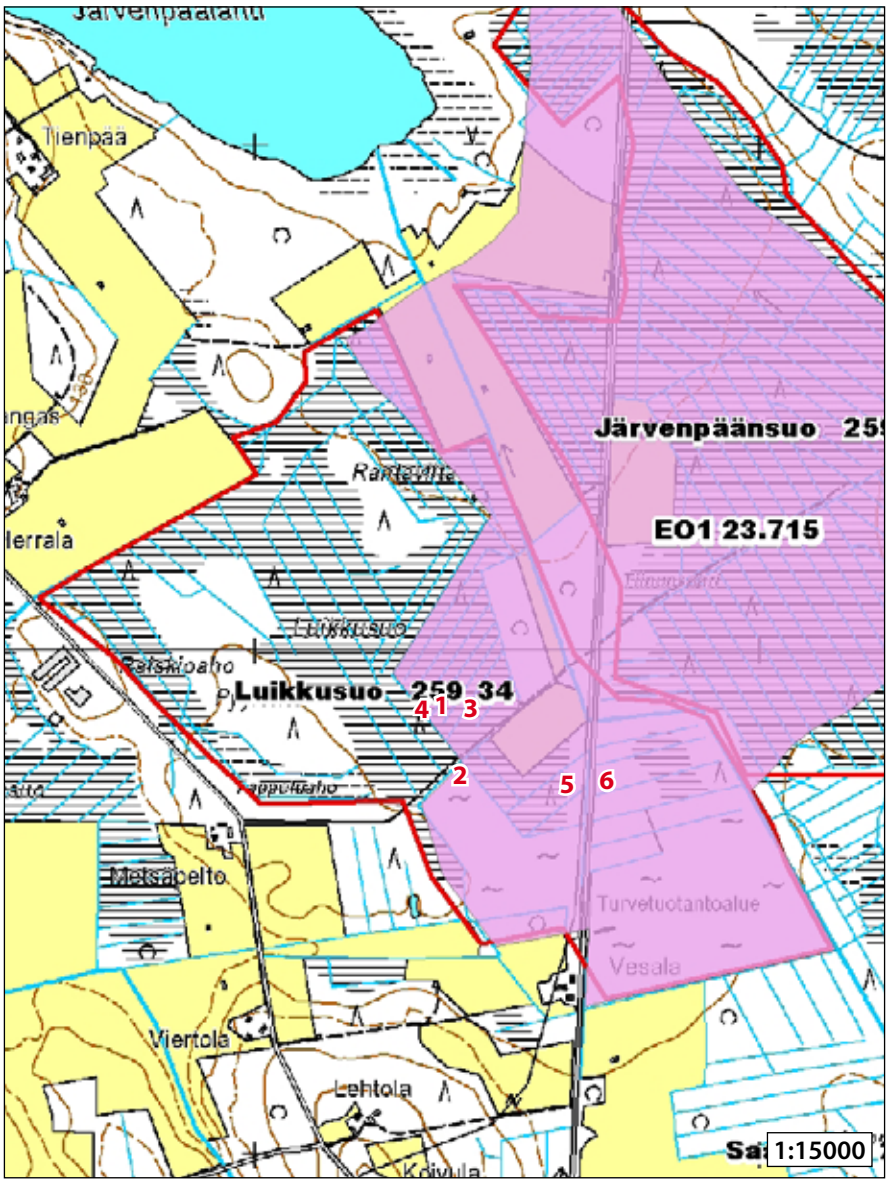

C

EO1 23.715 **5.9.2007**

Kiuruvesi, Luikkusuo

GTK-raportti 259:34 **90 / 30 ha**

GTK (1990): Luikkusuo sijaitsee Näläntöjärven kaakkoispäässä Turhala-Tihilä-maantien länsipuolella. Suo rajoittuu etelässä ja lännessä loivaan moreenimaastoon. Suon pinta viettää pohjoiseen kohti Näläntöjärveä 2 m/km. Pinta-ala on 115 ha ja siitä on yli metrin syvyistä aluetta 70 ha ja yli kahden metrin aluetta 10 ha.

Yleisimmät suotyypit ovat varsinaisen sararämeen ja korpirämeen muuttumat. Turpeet ovat saravaltaisia. Yleisimmät pohjamaalajit ovat hiesu, moreeni ja hiekka.

Turpeensa puolesta Luikkusuo soveltuu energiaturvetuotantoon. Pintaturve on runsastuhkaista. Tuotantokelpoista aluetta on noin 30 ha.

Katselmus (90 ha): Luikkusuo on kokoelma täysin muuttuneita ja voimakkaasti kuivuneita puustoisia soita. Lisäksi alueella on pienehkö turvetuotantokenttä ja pieni hylätty pelto. Suon ojitus on vanha, mahdollisesti osin jo aikaa sitten kunnostettu ja toimiva. Paikoin näyttää siltä kuin osa suosta olisi kynnetty ja jätetty sen jälkeen metsittymään.

Luikkusuon pohjoispäässä on metsäisiä kangasmaasaarekkeita, joita ympäröivä suo on kuivunut tehokkaasti. Puusto on enimmäkseen melko järeää koivu-mäntysekoitusta, mutta sen alla on runsaasti myös nuoria kuusia. Alueen ilme on osin ruohoinen ja korpinen. Etelämpänä ja siellä täällä muuallakin on koivuvaltaisia, pohjaltaan liekomattoisia ja karhunsammalisia nuorempia metsiä. Kenttäkerroksessa on myös rämevarpujen laikkumaisia kasvustoja. Suolla on myös jonkin verran hakattu puuta.

1) **Järeää turvekankaaksi kuivuneen suon puustoa. Monin paikoin valtapuuna on koivu.**
2) **Näkymä turvetuotantoalueelle suon eteläosassa.**
3) **Karhunsammaliseksi muuttunutta ojan reunamaata sekä hyväpuustoista suometsää.**
4) **Karhunsammalmuuttuman oja, jossa kasvaa mm. kurjenjalkaa. Koivikko on alueella vielä nuorta.**
5) **Jossakin määrin säilynyttä suokasvistoa harvennetun koivu-mäntysekoituksen alla.**
6) **Nuoren suokoivikon pohjalla kasvaa runsaasti riidenliekoa ja karhunsammalta.**

1

4

2

5

3

6

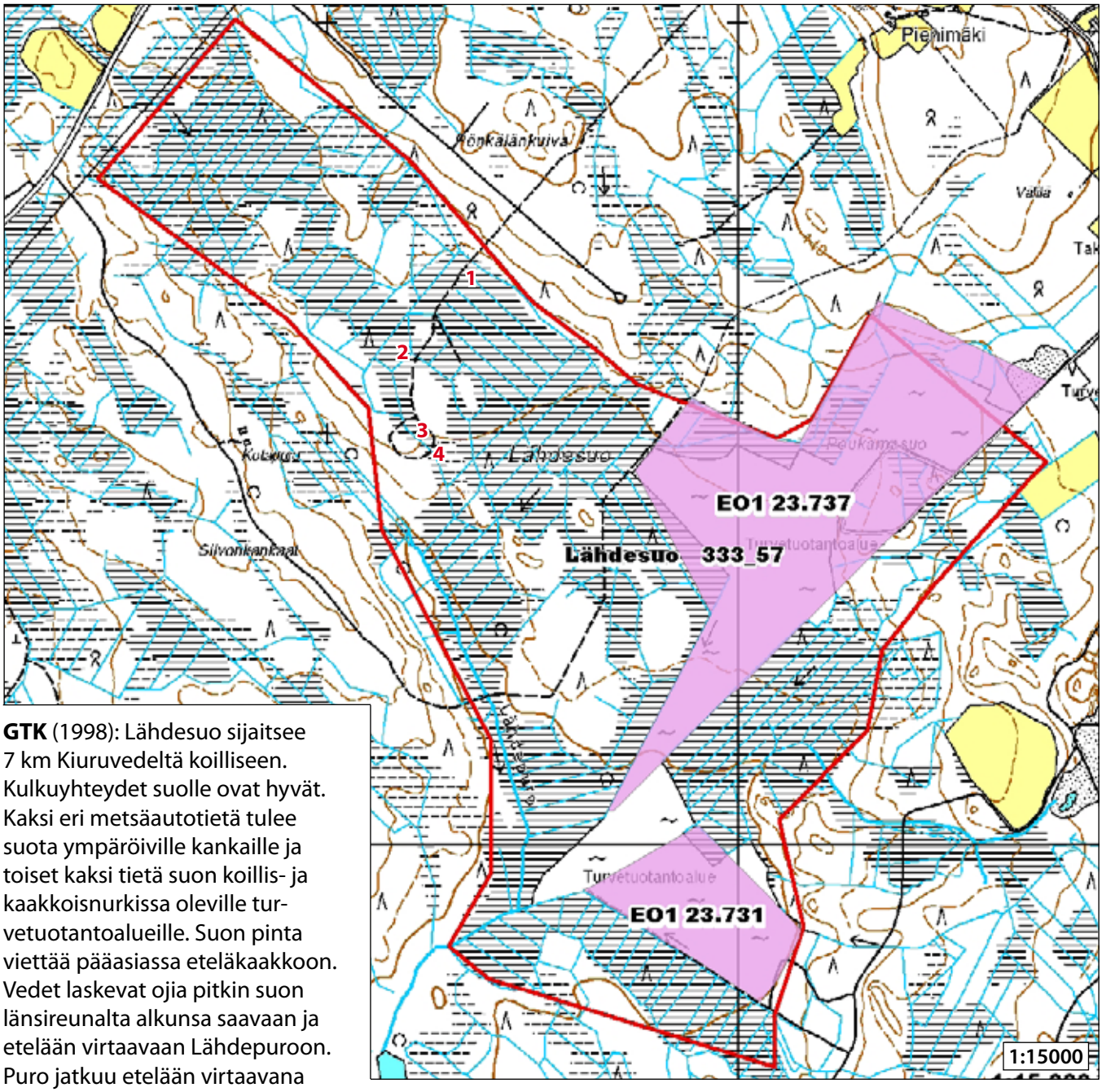

C

EO1 23.731 ja EO1 23.737 **16.7.2007**

Kiuruvesi, Lähdesuo

GTK-raportti 333:57 **216 / 60 ha**

GTK (1998): Lähdesuo sijaitsee 7 km Kiuruvedeltä koilliseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Kaksi eri metsäautotietä tulee suota ympäröiville kankaille ja toiset kaksi tietä suon koillis- ja kaakkoisnurkissa oleville turvetuotantoalueille. Suon pinta viettää pääasiassa eteläkaakkoon. Vedet laskevat ojia pitkin suon länsireunalta alkunsa saavaan ja etelään virtaavaan Lähdepuroon. Puro jatkuu etelään virtaavana Kotajokena, päätyen lopulta Kiuruveteen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Suon pinta-ala on 180 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 90 ha ja yli kahden metrin aluetta 37 ha.

Puolet tutkimuspisteistä sijaitsee rämeellä. Korpien osuus on 17 % ja turvekankaiden 12 %. Jyrsinturvetuotantoa on kuudesosalla tutkitusta suoalasta. Kolmasosa suotyyppihavainnoista on korpirämeen muuttumaa ja sitä on runsaasti suon keski- ja itäosissa. Suon keski- ja itäosien laitamilla on ruohoheinäkorven muuttumaa. Puolukkaturvekangasta on suon luoteisosassa.

Turve on saravaltaista. Rahkavaltaisen turpeen osuus on 18 %. Puun jäännöksiä sisältävien tarpeiden osuus on 29 %. Liekoja on erittäin vähän. Suon pohja on pääasiassa moreenia.

Turpeen rikkipitoisuus on keskimäärin 0,19 %. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keski-

määrin 20,5 MJ/kg. Lähdesuolla on 60 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 1,14 milj. suo-m3.

Katselmus (216 ha): Lähdesuon eteläpää on jo nykyisellään turvetuotantoalueiden halkoma. Suo on kauttaaltaan tiheästi ojitettu ja näyttää ilmakuvissa monin paikoin kunnostusojitetultakin.

Keski- ja pohjoisosissa on avohakkuita sekä hyvin sekalaisia ja pienialaisia metsäkuvioita. Itse asiassa koko suo on kangasmaasaarekkeiden pilkkoma ja siksi korpia on melko runsaasti. Osa korvista on ruohoisia ja heinäisiä, selvästi ravinteisia varsinkin purovarsilla. Paksuturpeisemmilla kohdin on isovarpuisia rämemuuttumia, joiden puusto on vaihtelevaa ja mäntyvaltaista.

Merkittäviä lajihavaintoja ei tehty.

1) **Harvennettua isovarpuista rämeojikkoa suon itälaidalla.**
2) **Isovarpuista ja melko hyväpuustoista rämemuuttumaa.**
3) **Lähdepuron varrella on pieni pala metsämaata, jonka näyttää vanhalta, puoliavoimelta laidunmaalta heinäisine pohjineen, katajineen ja vanhoine puineen.**
4) **Lähdepuron varsi on ruohoista korpea, jossa rehottaa hyvin runsaana mm. mesiangervo ja monet heinät. Puro on kaivettu ojaksi ja sen varsi on puustoltaan nuorta.**

1

2

3

4

C

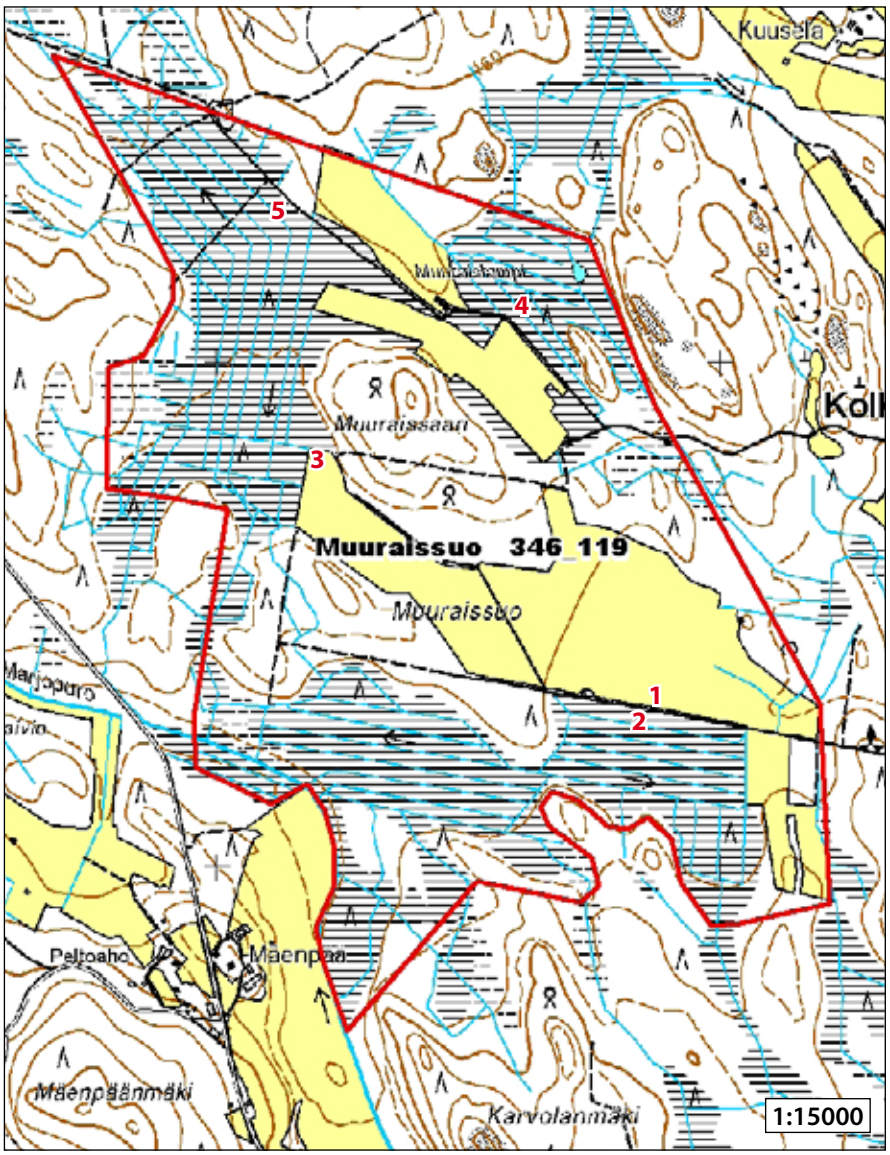
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Muuraissuo

GTK-raportti 346:119

9.10.2007

156 / 50 ha

GTK (2000): Muuraissuo sijaitsee 11 km Kiuruvedeltä lounaaseen moreenimäkien ympäröimänä. Suoalueella on peltoa 24 ha. Suon pinta viettää luoteisosastaan luoteeseen ja länsiosastaan länsiluoteeseen. Itäosan vietto on itäkaakkoon. Suon luoteisosan vedet laskevat luoteeseen Koirapuroon, jota pitkin edelleen luoteeseen Kalliojokeen. Länsiosan vedet laskevat Marjopuron kautta länsiluoteeseen Kalliojärvestä lähtevään samaiseen Kalliojokeen. Suon koillisosan vedet laskevat itään Paskolammen ja Tivonlammen kautta Tivonpuroon, jota pitkin etelään Toiviaisjärveen. Itäosan vedet laskevat ojia pitkin itään Myllyojaan, jota pitkin yllä mainittujen lampien kautta Toiviaisjärveen. Vedenjakaja kulkee suon halki suurin piirtein pohjoisesta etelään. Tämä vedenjakaja jakaa suon länsiosan kuuluvaksi Vaaksjoen vesistöalueeseen ja itäosan Rytkynjärven alueeseen. Koko suo on ojitettu. Suon pinta-ala on 110 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 54 ha ja yli kahden metrin aluetta 29 ha.

Lähes kolmasosa tutkimuspisteistä on pellolla. Rämeiden osuus on 28 %, korpien 23 %, turvekankaiden 15 % ja avosoiden 3 %. Turvepeltoa on pääasiassa suon keski-, itä- ja pohjoisosissa. Valtaosa rämeistä on varsinaisen sararämeen muuttumaa. Korpien yleisin tyyppi on ruohoheinäkorven muuttuma. Turvekankaat ovat pääasiassa vaateliaita ruohoheinä- ja mustikkaturvekankaita.

Turpeesta on 72 % saravaltaista, 26 % rahkavaltaista ja 2 % ruskosammalvaltaista. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 27 % ja tupasvillan jäännöksiä sisältävien 9 %. Suon pohja on pääosin moreenia. Syvimpien altaiden pohjalla on ohut kerros järvimutaa.

Turpeen rikkipitoisuus on keskimäärin 0,20 %. Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,1 MJ/kg. Pintarahkaturpeen kaliumin (K) ja magnesiumin (Mg) pitoisuudet ovat lievästi koholla. Turvenäytteissä on raskasmetalleja, kuten kobolttia (Co), kromia (Cr), mangaania (Mn) ja nikkeliä (Ni) vähän.

Muuraissuolla on 50 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,80 milj. suo-m3.

Katselmus (156 ha): Lähdesuon eteläpää on jo nykyisellään turvetuotantoalueiden halkoma. Suo on kauttaaltaan tiheästi ojitettu ja näyttää ilmakuvissa monin paikoin kunnostusojitetultakin.

Keski- ja pohjoisosissa on avohakkuita sekä hyvin sekalaisia

ja pienialaisia metsäkuvioita. Itse asiassa koko suo on kangasmaasaarekkeiden pilkkoma ja siksi korpia on melko runsaasti. Osa korvista on ruohoisia ja heinäisiä, selvästi ravinteisia varsinkin purovarsilla. Paksuturpeisemmilla kohdin on isovarpuisia rämemuuttumia, joiden puusto on vaihtelevaa ja mäntyvaltaista.

Merkittäviä lajihavaintoja ei tehty.

1) **Näkymä suon keskiosan peltojen yli luoteeseen.**
2) **Pellon eteläpuolista järeää suopuustoa, jonka pohja on osin heinäinen.**
3) **Nuorta suopuustoa pellon yli nähtynä.**
4) **Sararämeelle tehty kunnostusojitus suon pohjoisosassa. Ojan vieressä on suon ainoa, pieni avoin laikku. Laikun reunamat ovat harvapuustoista isovarpurämettä. Muuten suo on kokonaan puustoinen.**
5) **Suon pohjoisosan vähäpuustoista ja varpuiseksi muuttuvaa rämettä.**

1

2

3

4

5

C

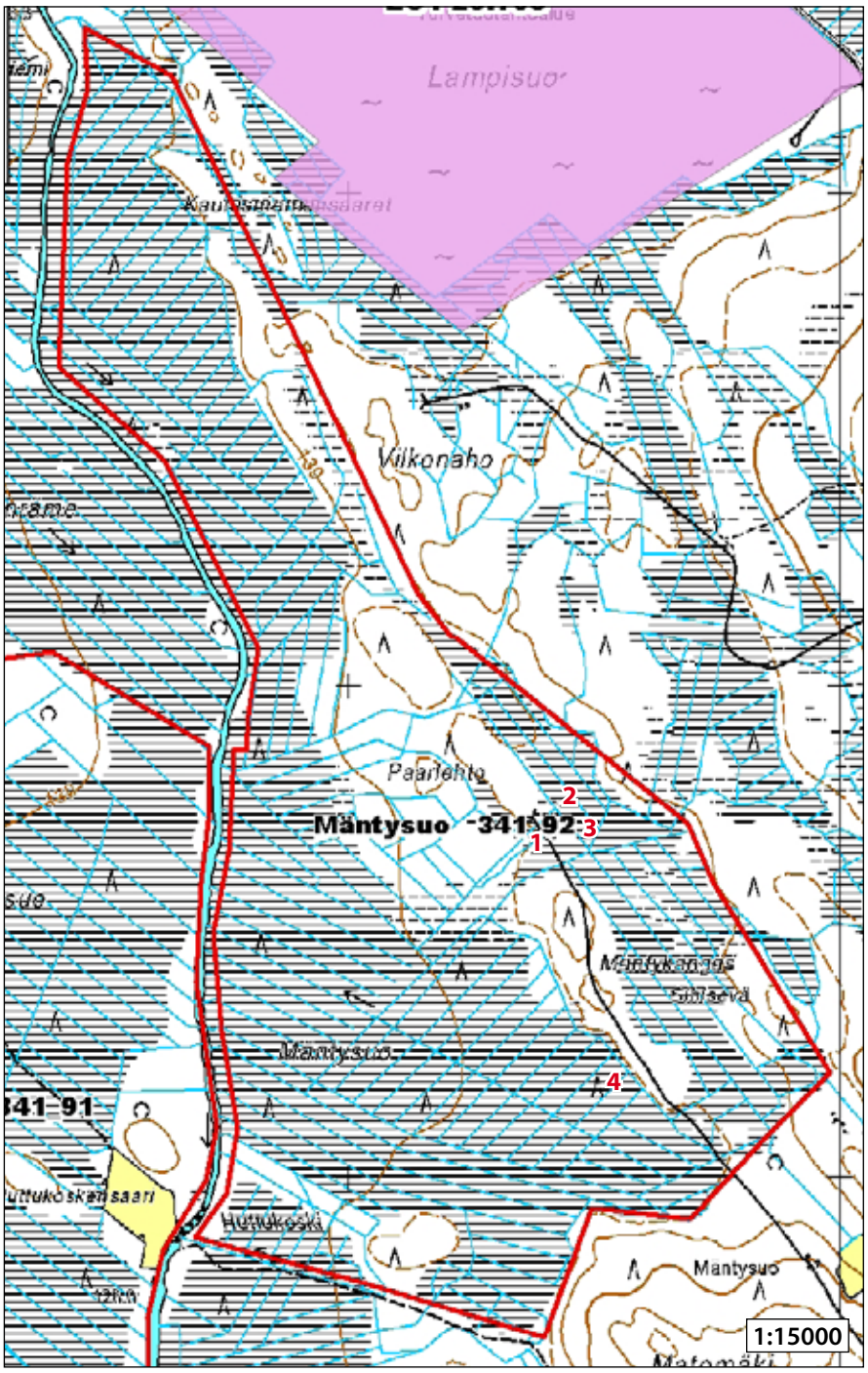
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Mäntysuo

GTK-raportti 341:92

20.9.2007

168 / 53 ha

GTK (1999): Mäntysuo sijaitsee 15 km Kiuruvedeltä pohjoiseen. Kulkuyhteydet suon eteläosaan ovat kärrytietä pitkin kohtalaiset. Suon pohjoispäähän on kulkuyhteys viereisen Lampisuon turvetuotantoalueen kautta. Suon pinta viettää eteläosastaan loivasti luoteeseen. Pohjoisosassa suon pinta viettää loivasti lounaaseen. Vedet laskevat ojia pitkin suon länsipuolitse virtaavaan Suojokeen, joka virtaa etelään Luupuveteen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Suon pohjoisosassa on paksuja liejukerrostumia, paksuimmillaan 2,5 m. Suojoen läheisyys ja paksut liejukerrostumat hankaloittavat kuivatusta. Suon pinta-ala on 115 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 72 ha ja yli kahden metrin aluetta 24 ha.

Tutkimuspisteistä on lähes puolet turvekankaalla. Rämeiden osuus on 43 % ja korpityyppien 8 %. Varpu- ja puolukkaturvekankaiden runsaus kuvastaa suon karua ilmettä. Suojoen läheisyydessä on viljavampaa ruohoheinäturvekangasta. Rämetyypeistä ovat myös ravinneköyhät tyypit kuten rahkarämeen ja tupasvillarämeen muuttumat yleisimmät.

Lähes koko turvekerrostuma on rahkavaltaista. Saravaltaisen turpeen osuus on 6 % ja ruskosammalvaltaisen 2 %. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on suuri (28 %). Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 9 %. Turpeen alla on vaihtelevanpaksuinen liejukerros ja liejun alla hiesua. Suon reuna-alueiden pohja on moreenia.

Turpeen tuhkapitoisuus on alhainen, keskimäärin 1,3 %. Rikkipitoisuus on myös alhainen (0,10 %). Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 20,7 MJ/kg.

Mäntysuolla on 13 ha:n alueella heikosti maatunutta rahkaturvetta noin 0,12 milj. suo-m3. Tämä turve soveltuu lähinnä kuiviketurpeeksi. Lisäksi suolla on sekä rahkaturpeen alla että omana alueenaan 53 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,63 milj. suo-m3. Turvekerrostuman keskiosissa on neljän hehtaarin alueella hyvin

maatunutta CS-turvetta noin 20 000 suo-m3. Tämä turve saattaa soveltua esim. kylpyturpeeksi.

Katselmus (168 ha): Mäntysuo on kokonaan ojitettu ja puustoinen suo. Suon keskellä on laaja kivennäismaasaareke, joka jakaa suon kahteen altaaseen. Kivennäismaan läheisyydessä on valtaosin varpuisia, osin heinäisiä ja ruohoisia, melko järeäpuustoisia turvekankaita.

Karummilta osiltaan suo on lähinnä isovarpuista ja harvapuustoisempaa, kuitenkin kohtalaisen järeää männikköä. Ilmakuvalla puusto näyttää harvenevan kohti länttä ja Suojokea siirryttäessä. Mäntysuolla on paikoin hakattu puustoa ja tehty joitakin ojien kunnostustoimia.

1) **Suometsää, josta on ilmeisesti ylispuina olleet männyt hakattu pois. Nuori kuusikko on jätetty kasvamaan koivujen alla valtapuustoksi.**
2) **Isovarpuista ja melko järeä puustoista suometsää.**
3) **Hakkaamatonta heinäistä koivu-mäntyvaltaista turvekangasta.**
4) **Isovarpuista rämemuuttumaa, joka on paikoin kertaalleen harvennettu puuston lihottamiseksi.**

2

3

1

4

C

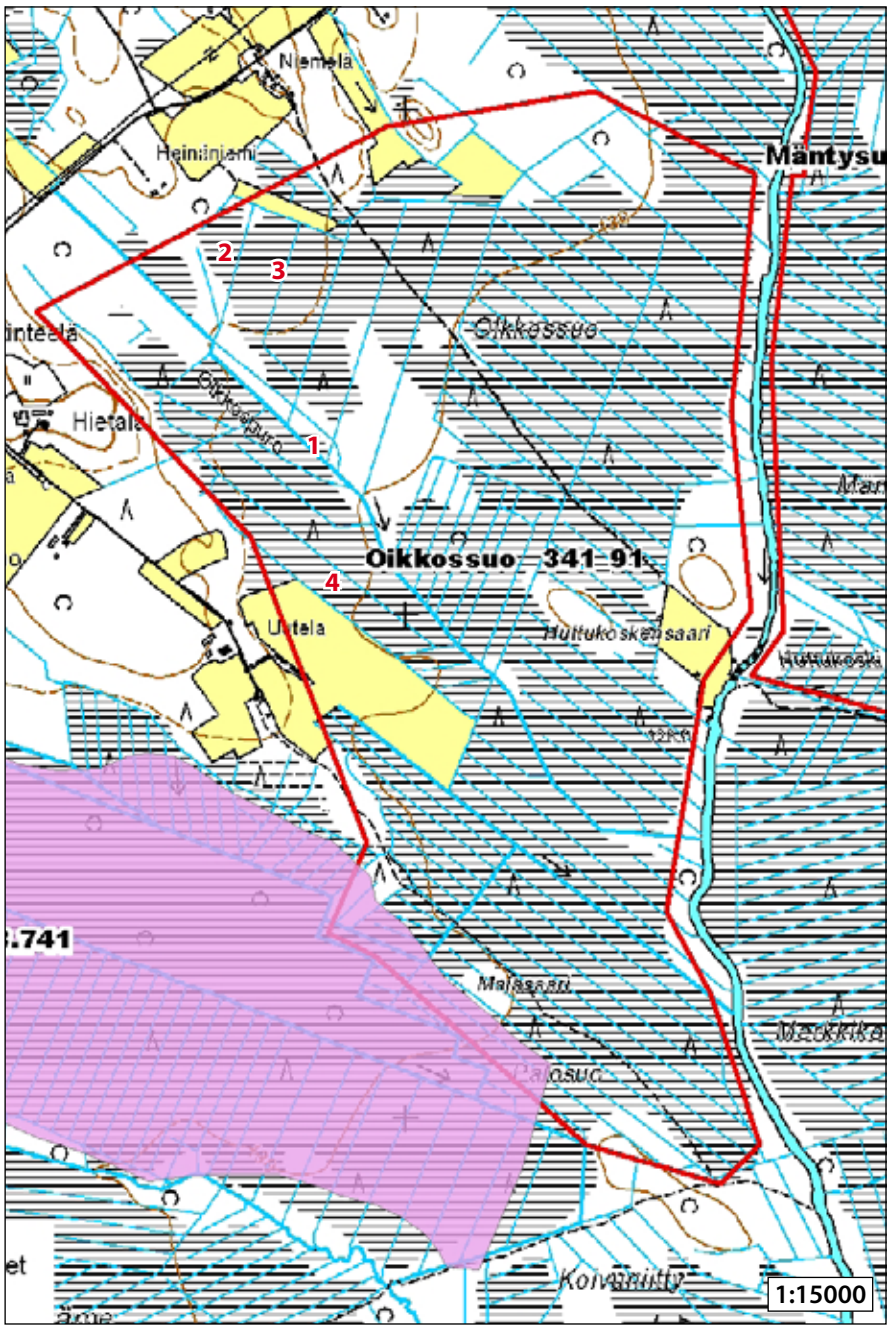
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Olkkossuo

GTK-raportti 341:91

18.9.2007

176 / 54 ha

GTK (1999): Olkkossuo sijaitsee 14 km Kiuruvedeltä pohjoiseen. Kulkuyhteydet suolle ovat melko hyvät. Suon luoteispuolitse kulkee yksityistie ja suota ympäröiviltä pelloilta on kulkuyhteydet suolle. Suon pinta viettää pääosin kaakkoon. Vedet laskevat joko ojia pitkin suon itäpuolitse virtaavaan Suojokeen tai suon länsiosassa luode-kaakko suunnassa virtaavaa Olkkospuroa pitkin samaiseen Suojokeen. Suojoki laskee Luupuveteen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Suojoen läheisyydessä sekä myös suon länsilaidalla on pohjalla runsaasti liejua. Paksut liejukerrostumat ja Suojoen läheisyys hankaloittavat kuivatusta. Suon pinta-ala on 170 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 76 ha ja yli kahden metrin aluetta 9 ha.

Tutkimuspisteistä on lähes puolet turvekankaalla. Rämeiden osuus on 35 %, turvepeltojen 12 % ja korpityyppien 5 %. Turvekankaita on runsaasti suon etelä- ja keskiosassa. Suon pohjoisosassa on karhunsammalmuuttumaa. Varsinaisen sararämeen muuttumaa on laajalti alueilla, missä ojituksen vaikutus ei ole vielä kuivattanut kaikkia rahkasammalia. Suon reunoilla on sekä turvepeltoja että kytöheittoja.

Turpeesta on kaksi kolmasosaa saravaltaista. Rahkavaltaisen turpeen osuus on 27 % ja ruskosammalvaltaisen 6 %. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 15 %. Liekoja on erittäin vähän. Syvimpien altaiden pohjalla on liejua paksuimmillaan 2,5 m. Liejun alla on suopohjan yleisintä maalajia hiesua. Reuna-alueilla ja saarekkeiden ympäristössä on moreenia.

Turvenäytteiden keskimääräinen tuhkapitoisuus on 5,0 % ja rikkipitoisuus 0,21 %. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,5 MJ/kg. Olkkossuolla on 54 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,76 milj. suo-m3. Suojoen läheisyydessä sekä paksuliejuisilla alueilla on kuivatusvaikeuksia varsinkin sateisina ajanjaksoina.

Katselmus (176 ha): Olkkossuo on kokonaan ojitettu puustoinen suo, jonka laidoilla on vähäisiä peltoja tai hylättyjä peltoja. Suon pohjoisosassa on lievää nevaisuutta, mutta ojituksen takia avoimet

osat ovat sulkeutumassa.

Olkkossuon suotyypit ovat varsin pienipiirteisiä vaihdellen rämeisyyden ja korpisuuden rajamailla. Puusto on etenkin suon keskiosan puolukkaturvekankailla ja korpirämemuuttumilla melko järeää. Ojamailla, etenkin Olkkospuron tienoilla, on jopa ruohoisuutta. Pohjoispäässä on riukuisia koivikoita, mahdollisesti kynnetyille ja myöhemmin hylätyille turvemaille syntyneitä karhunsammalikkoja, sekä nevarämeiden kituliaita männiköitä.

Olkkossuon ojitus on toimiva, joskin nevaisilla osillaan matala. Paikoin on tehty metsätaloudellista ojien kunnostusta ja ajourien pohjaamista.

1) **Olkkospuro kulkee uomassa, jonka reunoilla on korkeat maavallit kaivamisen merkkinä. Valleille on noussut nuorta puustoa.**
2) **Suon luoteiskulman karhunsammalmuuttumaa, joka näyttää syntyneen kynnökselle. Seassa on vaihtelevan tiheää koivuvesaikkoa.**
3) **Nevarämeen ojikkoa, joka on säilynyt vähäpuustoisena.**
4) **Hyväpuustoista puolukka-varputurvekangasta suon länsilaidalla. Valtaosa suosta lienee tyypiltään paljolti tämänkaltaista.**

2

3

1

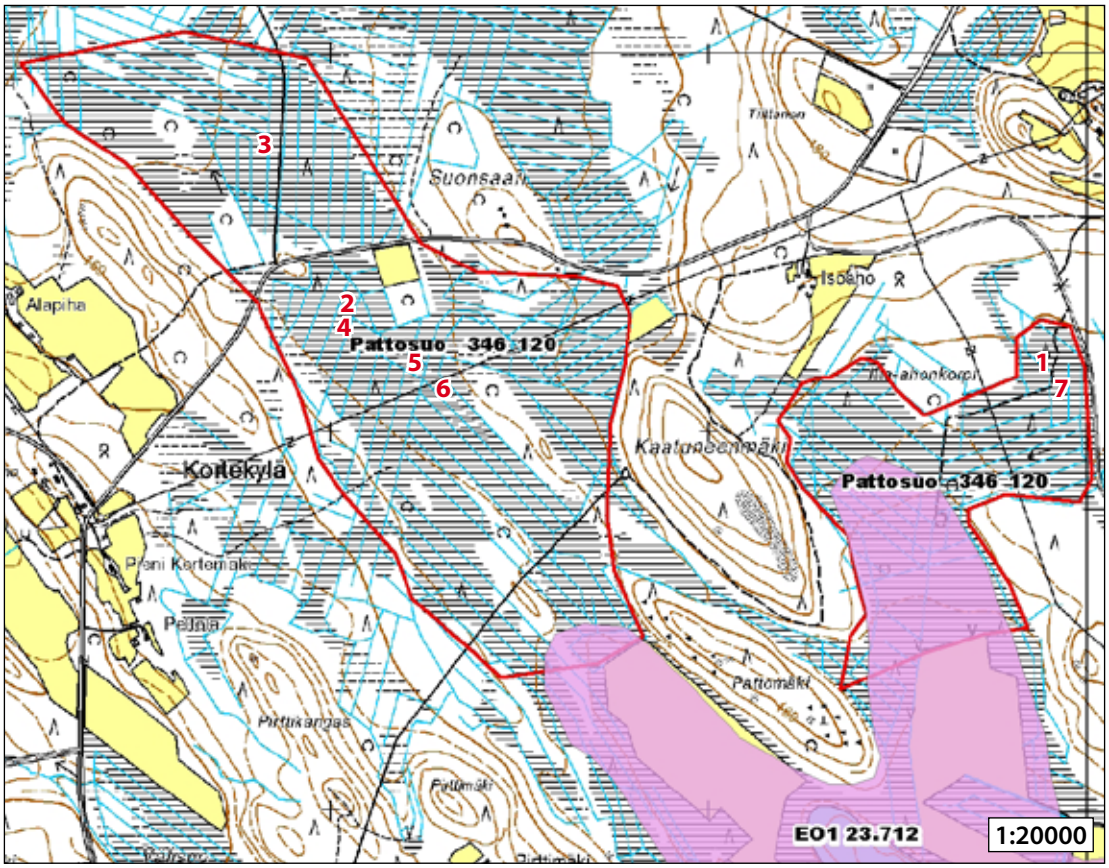

4

C

EO1 23.712 **14.9.2007**

Kiuruvesi, Pattosuo

GTK-raportti 346:120 **159 / 46 ha**

GTK (2000): Pattosuo sijaitsee noin 20 km Kiuruvedeltä lounaaseen. Suo rajoittuu usealta suunnalta jyrkkäpiirteisiin moreenimäkiin. Suon keskellä on vajaan 4 ha:n kokoinen Pattolampi. Suolla on ollut 295 ha:n turvetuotantoalue, joka kesällä 2000 oli valtaosin ohra ja kaurapeltona. Suon pinta viettää pääosin itäkaakkoon. Luoteisnurkan vedet laskevat ojia pitkin luoteeseen Lehmipuroon, jota pitkin lounaaseen Koivujärveen. Pääosa suon vesistä virtaa ojia pitkin kaakkoon. Suon keskellä sijaitsevasta Pattolammesta lähtee Pattojoki, joka virtaa edelleen kaakkoon Murronjokeen. Koko suo on ojitettu. Suon pinta-ala on 628 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 90 ha ja yli kahden metrin aluetta 23 ha.

Kolmannes tutkimuspisteistä on turvekankaalla. Rämeen osuus on 30 %, jyrsinturpeentuotantoalueen 23 % ja korven 10 %. Mustikkaturvekangas on yleisin turvekangas ja varsinaisen sararämeen muuttuma yleisin rämetyyppi. Suon luoteisosassa on varsinaisen korven muuttumaa.

Turpeesta on 75 % saravaltaista, 22 % rahkavaltaista ja 3 % ruskosammalvaltaista. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 11 %. Liekoja on erittäin vähän. Suon pohja on pääosin moreenia. Länsiosissa on pohjalla hiekkaa ja hietaa. Syvimpien altaiden pohjalla on ohuelti liejua sekä liejunsekaista savea.

Turpeen rikkipitoisuus on keskimäärin 0,18 %. Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 20,8 MJ/kg. Alumiinin (Al) pitoisuus väli- ja pohjaturpeessa on lievästi kohonnut. Kalsiumin (Ca) määrä pohjaturpeessa on huomattavan suuri. Muidenkin ravinnealkuaineiden kuten kaliumin (K), magnesiumin (Mg) ja fosforin (P) pitoisuudet pohjaturpeessa ovat lievästi kohonneet. Raskasmetalleja on normaalisti tai vähän.

Pattosuolla on 46 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,83 milj. suo-m3. Suoalueella on ollut tuotannossa olevaa suota 295 ha, josta valtaosa on tuotannosta poistunutta aluetta.

Katselmus (159 ha): Pattosuo on iso turvetuotantoalue, jonka luoteispäässä on kaksi erillistä turvetuotannon ulkopuolista ojitettua suoaluetta. Näistä läntisempi osa on laajempi ja ilmeeltään suomaisempi käsittäen pienen palan jokseenkin avointa suota. Itäosa on käytännössä kokonaan runsaspuustoista suometsää, pääosin kuusivaltaista mustikka- ja metsäkortekorpimuuttumaa, jonka maapohja on jonkin verran ravinteista ja mahdollisesti melko ohutturpeistakin. Alueen ojitus on toimiva, kuusikko kohtalaisen järeää ja ilmeisesti piakkoin pääte-

hakattavaa. Metsään on tehty valmis ajoura.

Läntisempi osa on puustoltaan vaatimattomampi mänty-koivuvaltainen rämemuuttuma. Puusto on monin paikoin riukuuntunutta ja nuoren kasvastusmetsän vaiheessa. Suon pohja on varpuinen ja karhunsammalinen eikä millään tavoin ravinteinen. Alueelle on tehty useita ajouria, ojalinjoja on osin raivattu ja kunnostusojitettu. Pohjoisimmassa osassa on pieni ojittamaton alue sekä pari pientä peltoa, jotka on osin jo hylättykin. Metsästä löytyi parikymmentä vuotta vanhoja tyhjiä NPK-lannoitesäkkejä, todennäköisesti metsälannoitusten jäljiltä hylättyjä. Alueen keskellä on taimettunut, avoin nevarämemuuttuma, joka kuivunut voimakkaasti.

1) **Naavainen kuusi suon itälaidan korpimuuttumalla.**
2) **Karikkeen peittämiä, vanhoja lannoitesäkkejä suon pohjoisosan metsässä.**
3) **Vähäpuustoista isovarpuista rämemuuttumaa.**
4) **Harvennettua karhunsammalmuuttumaa.**
5) **Kunnostusojitusta pienen nevarämeen laitamilla.**
6) **Voimakkaasti kuivunutta ja männylle taimettunutta saranevaa.**
7) **Suon itälaidan korpimuuttuman ojitusta. Alue on osin heinäinen ja ruohoinen sekä erittäin hyvä-puustoinen.**

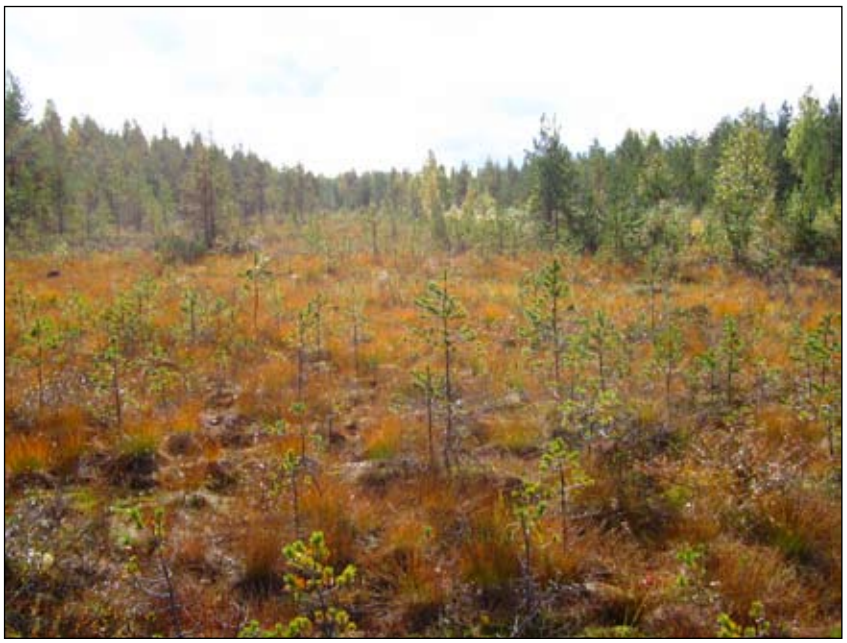
1

2

3

4

5

6

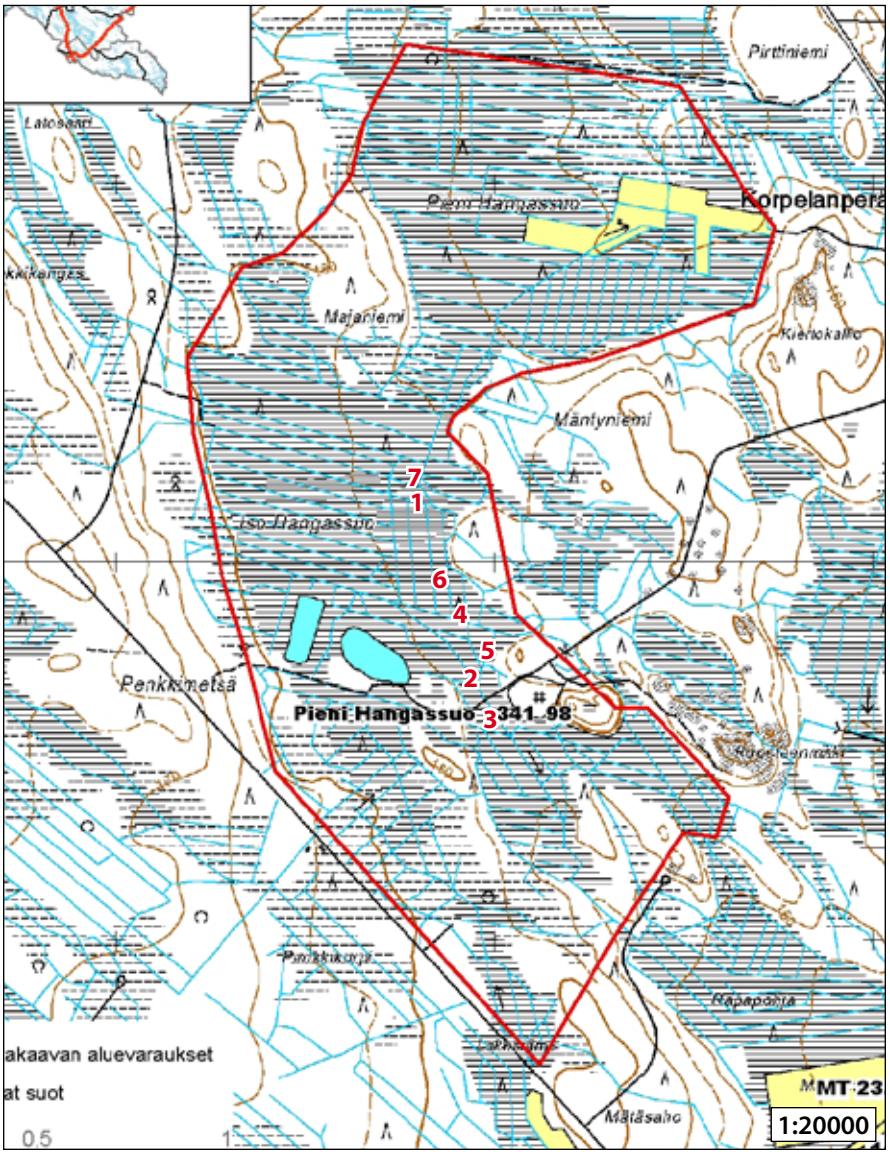
7

C

Ei kaavamerkintää **9.10.2007**

Kiuruvesi, Pieni Hangassuo

GTK-raportti 341:98 **223 / 35 ha**

GTK (1999): Pieni Hangassuo sijaitsee 16 km Kiuruvedeltä lounaaseen Patasuon kaakkoispuolella. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Paikallistie kulkee suon itäpuolitse ja metsäautotie tulee suon itäosan pellolle. Suon pinta viettää pääosin itäkoilliseen. Eteläosassa vietto on kaakkoon. Koilliseen laskevat vedet virtaavat ojia pitkin Sopukanpuroon ja edelleen Ruunapuron kautta Keskijärveen. Suon eteläosan vedet laskevat ojia pitkin kaakkoon Isolle Hangassuolle ja Kortepuron kautta edelleen kaakkoon Kalliojärveen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Suon eteläosassa on pienialainen Ruostesuon malmio, jonka tärkeimmät malmimineraalit ovat kuparikiisu, rikkikiisu, magneettikiisu ja sinkkivälke. Suon pinta-ala on 220 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 62 ha ja yli kahden metrin aluetta 13 ha.

Tutkimuspisteistä on vajaa puolet rämeellä. Turvekankaiden osuus on 36 %, korpien 11 % ja avosoiden 8 %. Varsinaisen sararämeen muuttumaa on runsaasti suon etelä- ja pohjoisosissa. Suon reunaosat ovat erityyppisiä turvekankaita. Rimpinevan muuttumaa on paikoin suon eteläosassa. Turpeesta on 65 % saravaltaista, 33 % rahkavaltaista ja 2 % ruskosammalvaltaista. Puun jäännöksiä on runsaasti. Niitä sisältävien turpeiden osuus on 25 %. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 9 %. Suon pohja on pääosin hiekkamoreenia.

Turpeen tuhkapitoisuus on keskimäärin 4,1 % ja rikkipitoisuus 0,19 %. Rikkipitoisuus ylittää ilmoitusvelvollisuusrajan (0,3 %) suon pohjaturpeissa. Turpeen raskasmetallipitoisuudet suon keski- ja pohjoisosan turpeissa ovat normaaleja. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 20,9 MJ/kg. Pienellä Hangassuolla on 35 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,46 milj. suo-m3.

Katselmus (223 ha): Katselmusrajauksen eteläpää on kangasmaiden kirjomaa saarekkeista suota, jossa on ilmakuvan perusteella korpisuutta sekä nuoria lehtipuustoisia, osin hakattuja alueita. Eteläosan yläpuolella on kaivosalue, jonka ympäristö on voimakkaasti muokattua ja syvään ojitettua suovesien ohjaamiseksi kaivoksen itäpuolitse etelään. Alueelle on myös läjitetty ylijäämämaita ja louhetta.

Heti kaivoksen reunalta alkaa ojitettu nevaräme, Iso Hangassuo. Kaivoksen varastokentän reunassa on pieni järviruokokasvusto ja ojassa öljyvettä, jotka ilmaisevat

normaalia suurempaa ravinteisuutta. Alue on kuitenkin pieni ja se sijaitsee kahden puolen ojaa, jonka vettä louhevalli ilmeisesti padottaa. Nevarämeellä on myös jonkin verran heinäisyyttä ja katajia. Muita erityisesti ravinteisuudesta kertovia lajeja ei havaittu. Suo on huomattavasti kuivunut ja mäntytaimikko on selvästi lisääntynyt ennen avoimella alueella.

Pieni Hangassuo rajauksen pohjoispäässä on ilmakuvalla samankaltaista kuin Iso Hangassuo, mutta ei aivan yhtä avoin. Molempien reunamilla on kapealti korpisia kuusikoita ja leveä rämereunus. Pieni Hangassuolla on myös peltoa sekä hakattua korpea.

1) **Nevarämeelle kaivettu oja, jonka reunamat ovat taimettuneet.**
2) **Taimettunutta nevarämettä suon eteläosassa.**
3) **Kaivoksen lähelle, suolle läjitettyä ylijäämämaata.**
4) **Kaivoksen ympärille kaivettu syvä ja leveä oja.**
5) **Järviruokoesiintymä suon eteläpäässä.**
6) **Heinäinen ja katajainen räme suon keskiosassa ilmaisee tavanomaista suurempaa ravinteisuutta.**
7) **Kuivunutta ojitettua nevaa suon keskiosassa. Suon pohjan avoimet turvepinnat ovat jäkälöityneet.**

2

3

4

5

6

1

7

C

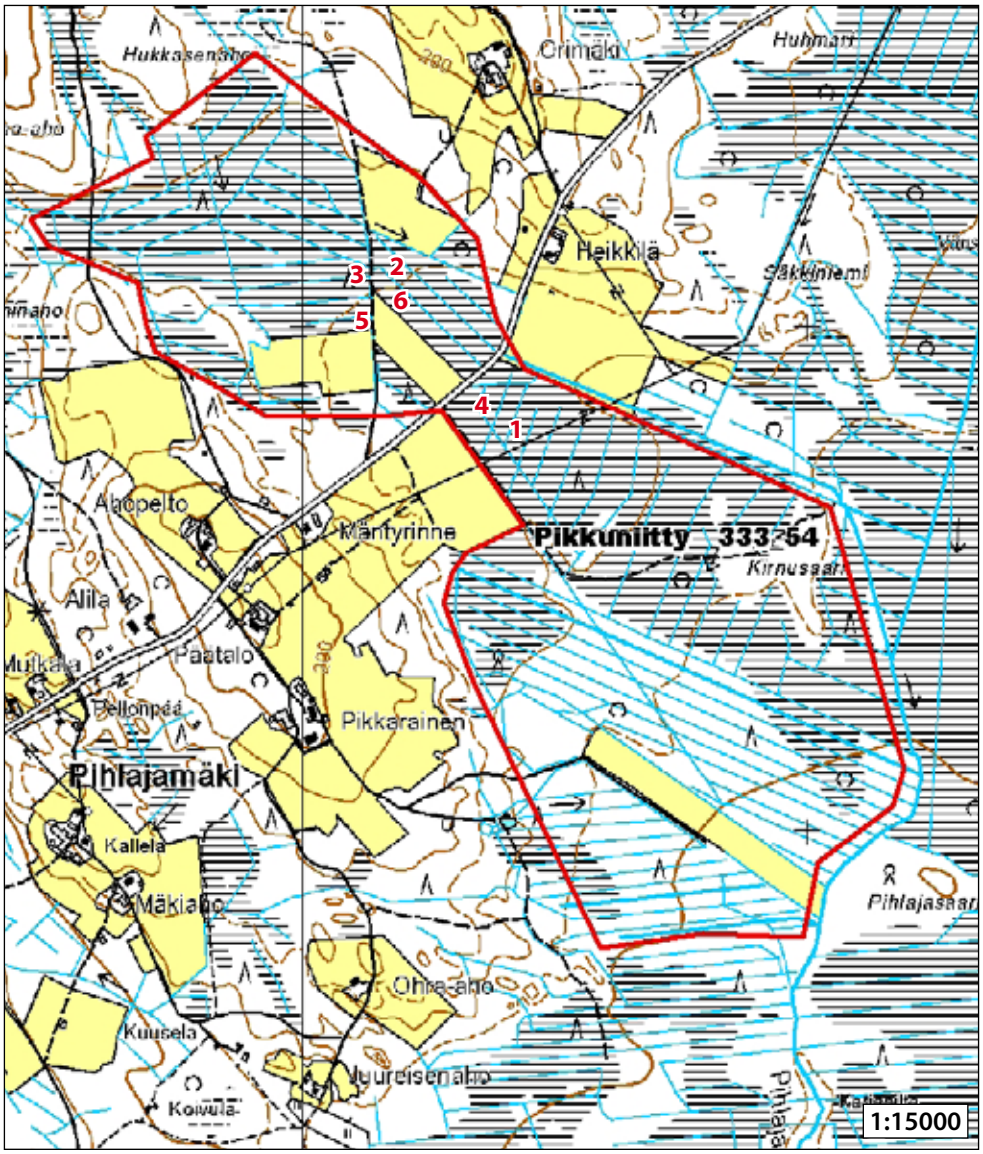
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Pikkuniitty

GTK-raportti 333:54

11.8.2007

111 / 68 ha

GTK (1992): Pikkuniitty sijaitsee 29 km Kiuruvedeltä pohjoiseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät – paikallistie kulkee suon halki. Suon pinta viettää kaakkoon. Vedet laskevat ojia pitkin kaakkoon Pihlajapuroon, jota pitkin edelleen etelään virtaavaan Suojokeen ja Luupuveteen. Suo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Suon pinta- ala on 95 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 75 ha ja yli kahden metrin aluetta 50 ha.

Tutkimuspisteistä lähes puolet on turvekankaalla. Rämeiden osuus on 42 % ja turvepeltojen 7 %. Suon eteläosassa ja keskiosan laiteilla on ruohoheinäturvekangasta. Karua jäkäläturvekangasta on suon keskisessä pohjoisosassa. Tupasvillarämeen muuttumaa on suon kaakkois- ja luoteisosissa. Suon keskiosassa on rahkarämeen ojikkoa.

Turve on saravaltaista. Rahkavaltaisen turpeen osuus on vain 15 %. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 15 %. Suon pohjalla on sekä moreenia, hiekkaa että hietaa.

Rikkipitoisuuden suokohtainen keskiarvo on 0,17 %. Turpeen lämpöarvo on keskimäärin 21,7 MJ/kg. Pikkuniityllä on 68 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 1,36 milj. suo-m3.

Katselmus (111 ha): Pikkuniitty on tiheään ojitettu, puustoinen ja selvästi kuivunut varpuinen rämemuuttuma-turvekangas. Suolla on myös joitakin peltoja, joista pohjoisin lienee jäänyt pois viljelyksestä.

Pikkuniityn puusto on liki kokonaan männikköä, järeydeltään vaihtelevaa ja osittain jo hakattuakin. Monin paikoin puusto on kuitenkin melko vaatimatonta ja harvaa riukumännikköä. Ojitus on vanha, mutta toimiva. Osa alueesta on hyvin karua karhunsammal- ja jäkäläpohjaista turvekangasta.

1) **Ojitettua rahkaista ja vähäpuustoista rämettä.**
2) **Kohtlaisesti kasvanutta rämempuustoa suon itälaidalla.**
3) **Rämemuuttumaa suon pohjoispäässä.**
4) **Oja varpuisella rämemuuttumalla.**
5) **Vähäpuustoista rämemuuttumaa, jolle on muodostunut ajoura. Uralla on kasvitonta ruoppaa.**
6) **Suon pohjoisosassa on melko laajoja ja liki puuttomia karhunsammalmuuttumakenttiä.**

1

2

3

4

5

6

C

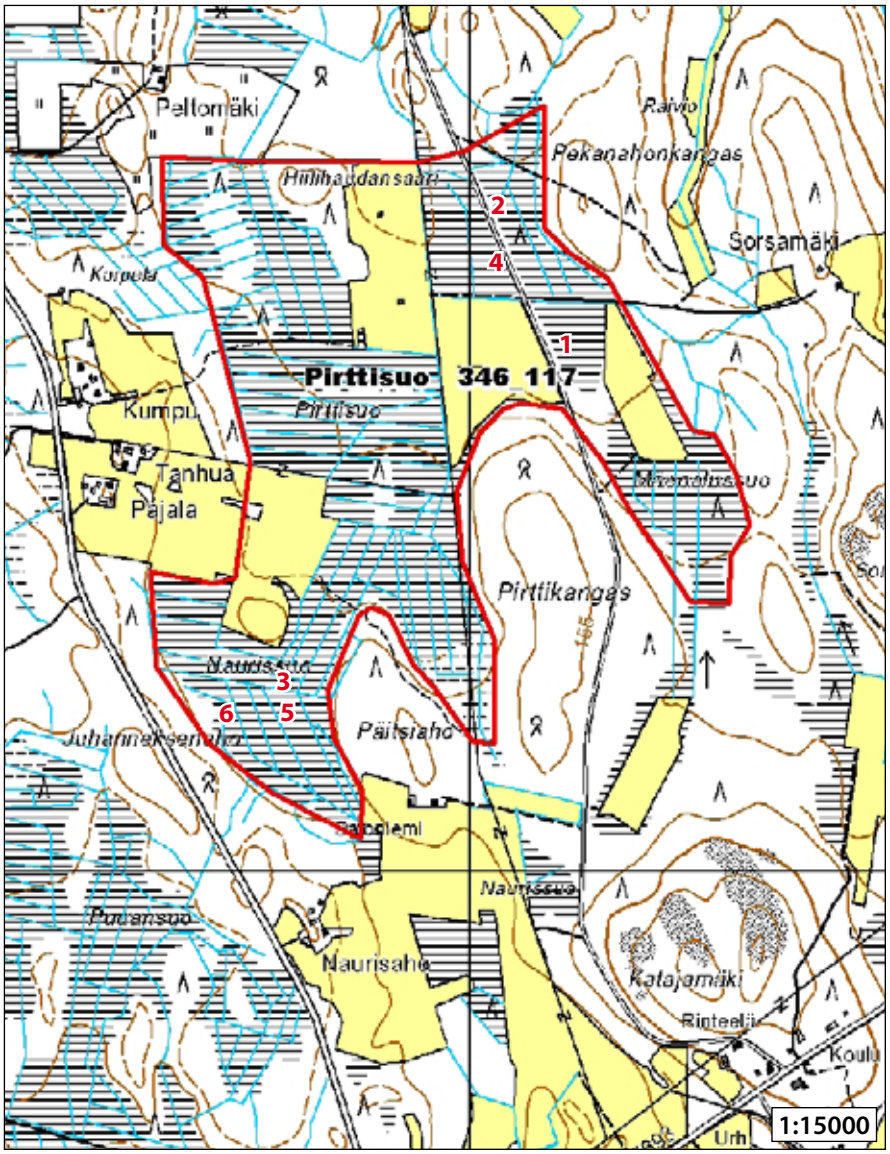
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Pirttisuo

GTK-raportti 346:117

9.10.2007

83 / 35 ha

GTK (2000): Pirttisuo sijaitsee 16 km Kiuruvedeltä lounaaseen peltojen ja moreenimäkien ympäröimänä. Suon pinta viettää loivasti itäkoilliseen.

Vedet laskevat ojia pitkin pääasiassa koilliseen Kalliojokeen, jota pitkin luoteeseen Vaaksjärveen. Suon luoteisosan vedet laskevat ojia pitkin luoteeseen Sopukanpuroon ja Ruunapuroon, joita pitkin sitten Vaaksjärveen. Koko suo on ojitettu. Suon pinta-ala on 86 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 44 ha ja yli kahden metrin aluetta 18 ha.

Tutkimuspisteistä on 39 % rämeellä, 28 % turvekankaalla ja 20 % turvepellolla. Korpien osuus on 13 %. Korpirämeen ja varsinaisen sararämeen muuttumat ovat yleisimmät rämetyypit. Mustikkaturvekangasta on runsaasti suon eteläosassa.

Turpeesta on 85 % saravaltaista, 14 % rahkavaltaista ja 1 % ruskosammalvaltaista. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 15 %. Yleisin pohjamaalaji on moreeni.

Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,0 MJ/kg. Pirttisuolla on 35 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,56 milj. suo-m3.

Katselmus (83 ha): Pirttisuosta noin kolmannes on peltoa, jota on uudisraivattu suon itäreunalla vielä aivan äskettäin. Muu osa suosta on ojitettua ja puustoista aluetta, jonka pääpuulajina on mänty. Turvepohja on ollut varpuinen ja sarainen. Ojituksen myötä se on selvästi kuivunut ja varvuttunut sekä ojamailta ruohottunut ja heinittynyt.

Pirttisuolla on jonkin verran ravinteisuutta, mikä näkyy puuston järeytenä ja korpisuutta ilmentävän lajiston esiintymisenä monin paikoin männikön seassa. Suon eteläpäässä on kaksi vähäpuustoisempaa nevarämeistä aluetta, joiden puusto on riukuuntunutta ja harvaa. Koko suo on selvästi muuttunutta eikä miltään osin luonnontilainen.

1) **Uudisraivattua suopeltoa suon itäosassa, maantien varressa.**
2) **Hyväpuustoisen suon oja suon koilliskulmalla.**
3) **Korpista turvekangasta suon lounaisosassa.**
4) **Hyväpuustoista turvekangasta.**
5) **Suon eteläpäässä on pieni vähäpuustoinen nevarämeen ojikko.**
6) **Hyväpuustoista rämemuuttumaa suon lounaisosassa.**

1

4

2

5

3

6

C

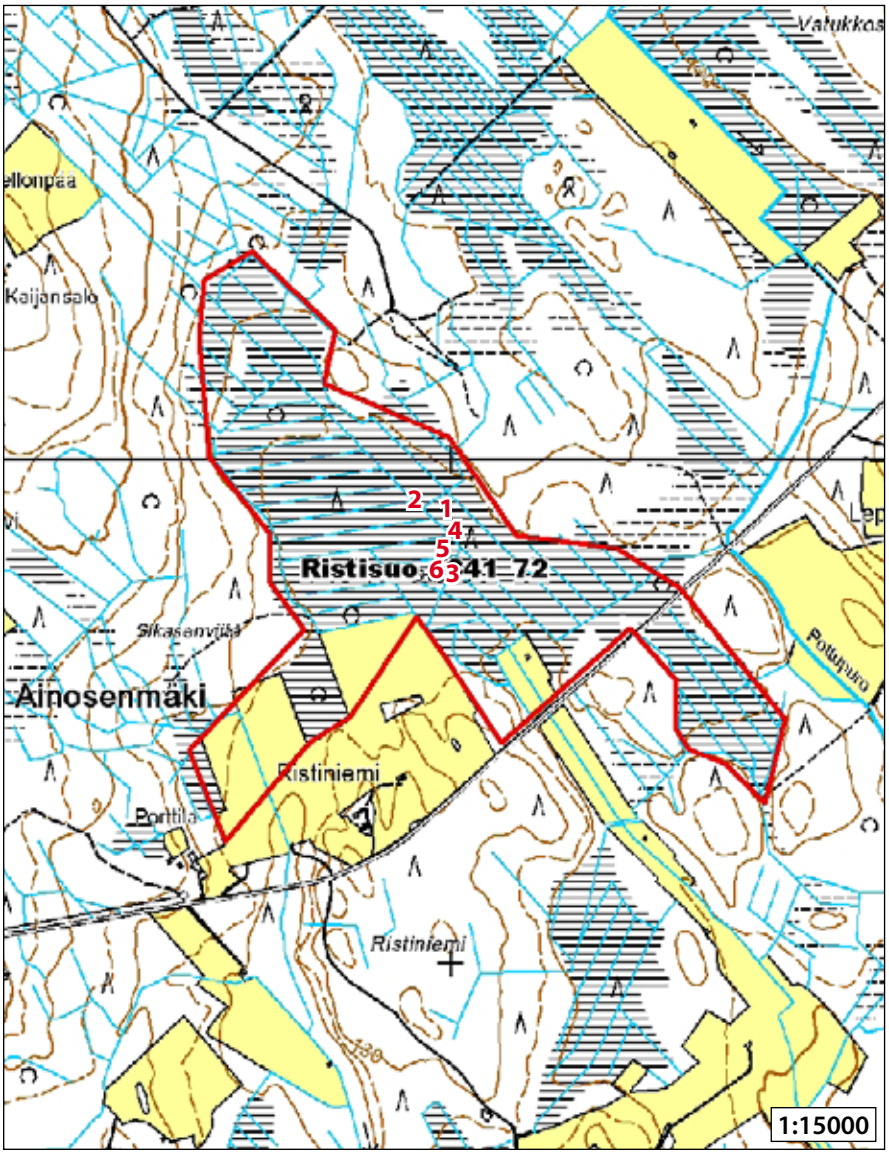
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Ristisuo

GTK-raportti 341:72

5.9.2007

50 / 31 ha

GTK (1999): Ristisuo sijaitsee 13 km Kiuruvedeltä luoteeseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Paikallistie kulkee suon eteläpuolitse. Suon pinta viettää pääosin lounaaseen, osin kaakkoon. Vedet laskevat ojia pitkin etelään Valkeispuroon, jota pitkin lounaaseen Osmanginjärveen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Suon pinta- ala on 67 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 43 ha ja yli kahden metrin aluetta 23 ha. Suon syvin piste on 4,4 m.

Lähes kolmasosa suosta on turvepeltona. Rämeiden osuus on 41 % ja korpien 13 %. Korpirämeen muuttuma on yleisin suotyyppi.

Turpeesta on 83 % saravaltaista, 14 % rahkavaltaista ja 3 % ruskosammalvaltaista. Lähes puolet suon pohjamaalajista on hiesua tai savea. Moreenia on kolmasosa pohjan alasta.

Turpeen rikkipitoisuus alittaa kaikissa näytteissä ilmoitusrajan (0,3 %). Keskimääräinen rikkipitoisuus on 0,18 %. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 20,6 MJ/kg. Ristisuolla on 31 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,53 milj. suo-m3.

Katselmus (50 ha): Ristisuo on pienehkö ja epämääräisen muotoinen puustoinen suo. Sen reunamia on raivattu aiemmin ja vielä äskettäinkin pelloksi. Rajauksen kaakkoisin kulma, noin viidennes koko alasta on raivattu ehkä vuosina 2006–2007 eikä aluetta ollut vielä syksyllä kylvetty.

Ristisuon ojitus on varsin syvä ja toimiva. Ojavesien kasvillisuus indikoi lähipeltojen lannoituksen huuhtoumien rehevöittäneen vesiä. Suo on kuivunut voimakkaasti ja muuttunut osin ruohoiseksi ja karhusammalvaltaiseksi muuttumaksi, turvekankaaksi. Kasvillisuus tyypit ovat sekavia, korpisuutta on runsaasti. Puusto on monilajista, kasvatusmetsävaiheista sekä varsin tiheää kuten pensaskerroksen kasvillisuuskin (nuoria puita, pajuja). Suolla liikkuminen on syvien ojien ja huonon näkyvyyden takia vaikeaa.

1) **Koko Ristisuon kaakkoisosat ovat uudisraivattua suopeltoa.**
2) **Ojitus Ristisuon keskiosassa. Ojamailla on ravinteisten maiden kasveja, mm. maitohorsmaa.**
3) **Ojavesissä on merkkejä lannoituksen rehevöittävästä vaikutuksesta.**
4) **Raivatun suon ja suomuuttuman reunaa.**
5) **Oja suon keskiosissa.**
6) **Voimakkaasti kuivunutta korpimuuttumaa.**

1

2

3

4

5

6

C

Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Ruokosuo

GTK-raportti 341:103

14.9.2007

250 / 84 ha

GTK (1999): Ruokosuo sijaitsee 17 km Kiuruvedeltä lounaaseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Kortekylän paikallistie, yksityistie ja metsäautotiet ympäröivät suota joka puolelta. Suon pinta viettää pohjoisosastaan loivasti pohjoiseen. Keski- ja eteläosassa vietto on kaakkoon. Suon pohjoisosan vedet laskevat pohjoiseen Matarapuroon, jota pitkin sitten koilliseen Kalliojärveen. Keski- ja eteläosien vedet laskevat suon halki kaakkoon virtaavaa Patviahonhaaraa pitkin Tuomijokeen, joka laskee Ylijärven, Lähdejoen ja muutaman muun pienen järven kautta Aittojärveen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Kuivatusvaikeuksia on ainoastaan suon keskiosan paksuliejuisilla alueilla. Suon pinta-ala on 280 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 130 ha ja yli kahden metrin aluetta 29 ha.

Tutkimuspisteistä on lähes puolet turvekankaalla ja kolmannes rämeellä. Korpityyppien osuus on 15 %. Suon keskiosassa on saraturvepelto. Keski- ja eteläosien halki virtaavan Patviahonhaaran ympäristössä on laajalla alueella pajuviitakorpea.

Turpeesta on 69 % saravaltaista, 26 % rahkavaltaista ja 5 % ruskosammalvaltaista. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 5 %. Suon keski- ja pohjoisosien pohjamaalaji on moreeni. Eteläosan turpeen alla on vaihtelevanpaksuinen liejukerrostuma, maksimissaan 2,2 m.

Turpeen rikkipitoisuuden suokohtainen keskiarvo on 0,17 %. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,2 MJ/kg. Ruokosuolla on 84 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 1,09 milj. suo-m3.

Katselmus (250 ha): Ruokosuo on puustoinen suo, jonka keskiosiin on raivattu uutta peltoa. Pohjoisosassa on laajalti männikköinen tai mäntykoivusekoitteinen rämepohjainen kasvatusmetsävaiheen puusto. Suon eteläosan reunoilla on järeäpuustoisempia ja korpisempia kuvioita lukuun ottamatta suon keskiosaa, jossa puustoa on hakattu, ja puronvartta, joka on voimakkaasti pajuttunut, ilmeisesti tulvimisen vaikutuksesta.

Ruokosuon suomaiset osat ovat valtaosin karhunsammalpohjaisia turvekankaita, puoluk-

katurvekankaita ja osin varpuisia muuttumia. Puronvarsi on ravinteisempaa ja pahoin pusikoitunutta lehtipuuvesaikkoa, jonka seassa on jonkin verran nuoria kuusia.

1) **Kuivunutta ja vesoittunutta rämemuuttumaa.**
2) **Uudisraivattua peltoa suon keskiosassa.**
3) **Suon halki virtaava Patviahonhaaraa.**
4) **Karhunsammalmuuttuman nuorta puustoa.**
5) **Patvinahonhaaran varsi on suon eteläosassa pajukkopöheikköä.**
6) **Hyväpuustoista korpirämeen muuttumaa suon eteläpäässä.**

4

1

5

2

3

6

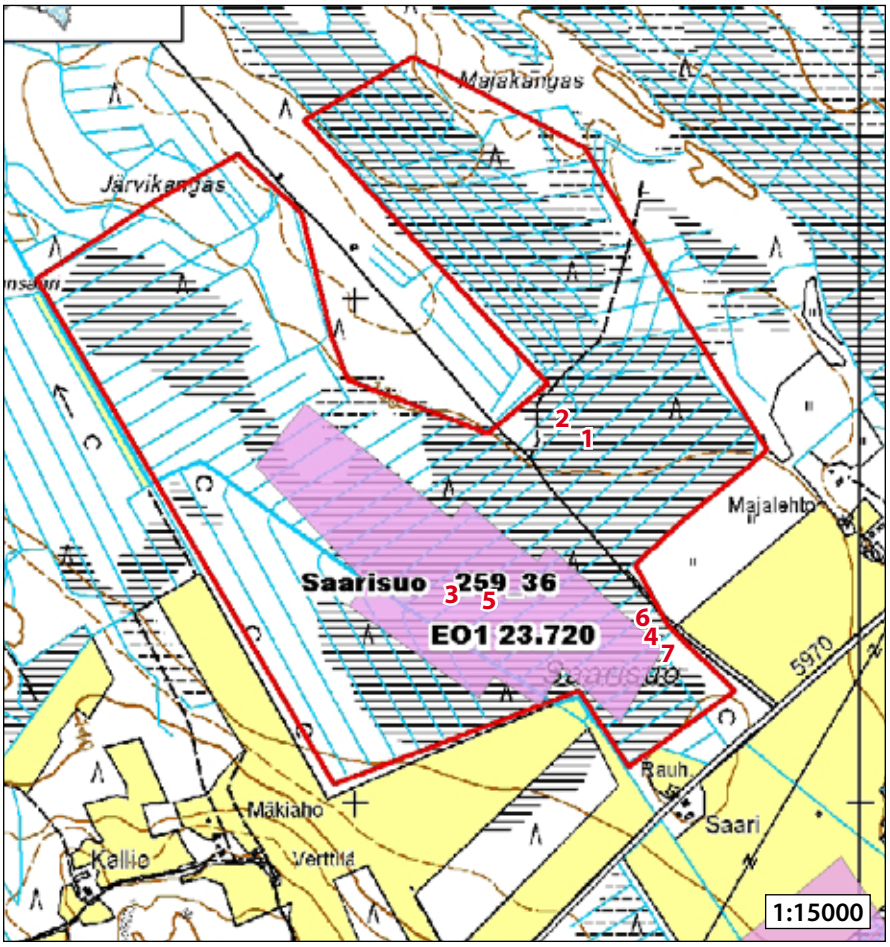

C

EO1 23.720
Kiuruvesi, Saarisuo
GTK-raportti 259:36

5.9.2007

112 / 85 ha

GTK (1990): Saarisuo sijaitsee Turhalan kylän koillispuolella Turhala-Lapinsalo maantien kummallakin puolen noin 16 km Kiuruvedeltä pohjoiseen. Suo rajoittuu loiva-piirteiseen moreenimaastoon. Suon pinta viettää länsiosassa luoteeseen noin 2 m/km sekä kaakkoisosassa kaakkoon noin 1 m/km. Vedenjakaja on suon keskiosassa. Osa vesistä laskee ojia pitkin luoteeseen Näläntö-järveen ja osa Heinäpuron kautta kaakkoon Luupuveteen. Pinta-ala on 270 ha ja siitä on yli metrin syvyistä aluetta 145 ha ja yli kahden metrin aluetta 52 ha.

Yleisimmät suotyypit ovat karhunsammalmuuttuma ja varsinaisen sararämeen muuttuma. Turvekankaita on runsaasti. Suon keskiosa on raivattu pelloksi. Turpeet ovat saravaltaisia. Yleisimmät pohjamaalajit ovat moreeni, savi ja hiesu. Liejun paksuus vaihtelee 0,1–1,0 m:n välillä. Pintaturpeet ovat runsastuhkaisia.

Turpeensa puolesta Saarisuo soveltuu energiaturvetuotantoon. Tuotantokelpoista aluetta on noin 85 ha.

Katselmus (112 ha): Saarisuo on kokonaan puustoinen ja kauttaaltaan tiheään ojitettu suo. Sen metsiä on harvennettu ja päätehakattu äskettäin. Vallitseva suotyyppi on isovarpuinen rämemuuttuma, jonka puusto on vaihtelevaa melko järeästä riukumaiseen männikköön. Siellä täällä on korpisuutta, puolukkaa ja metsäkortetta, harvakseltaan saniaisia, seinä- ja karhunsammalpohjalla. Suon eteläpäässä on jopa ruohoisia alueita, enimmäkseen ojamailla ja niiden liepeillä. Pääpuulaji on näillä paikoin koivu.

Suon ojitus on osin matala ja metsäkoneen umpeen painama, osin syvä. Suo on etenkin eteläpäästään voimakkaasti muuttunut ja kuivunut.

1) **Ajoura harvennetulla rämemuuttumalla.**
2) **Hakkuissa tukkeutunut oja tulvii.**
3) **Harvennettua hyväpuustoista rämemuuttuman männikköä.**
4) **Ruohoisuutta kangasmaan ja suon rajalle tehdyn syvän ojan varrella.**
5) **Isovarpuista rämeojikkoa suon keskiosassa.**
6) **Turvekangasta suon eteläosassa.**
7) **Koivupuustoa suon ja kangasmaan rajamailla suon eteläosan ravinteisilla alueilla.**

1

2

5

3

6

4

7

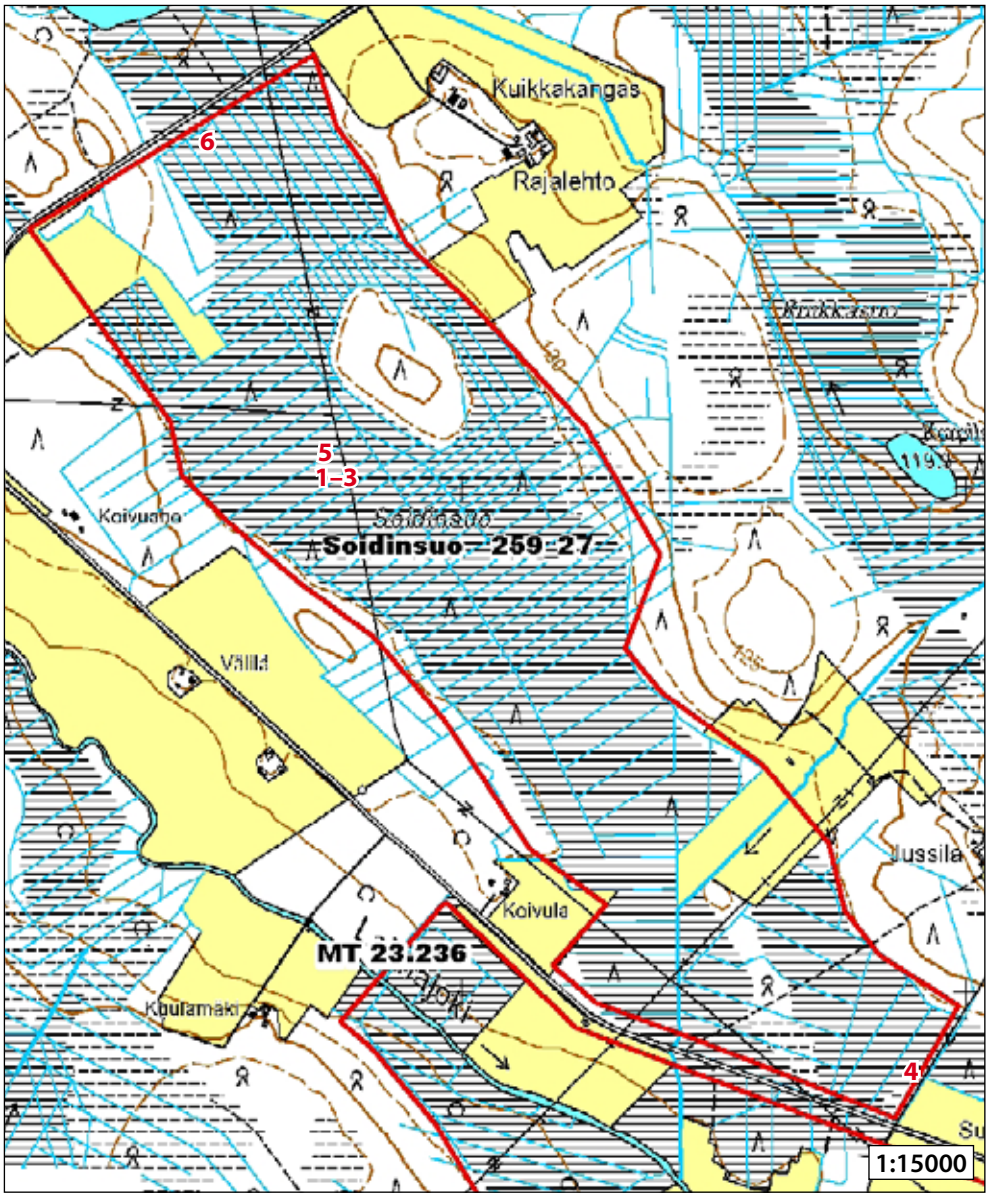

C

Ei kaavamerkintää **20.9.2007**

Kiuruvesi, Soidinsuo

GTK-raportti 259:27 **123 / 30 ha**

GTK (1990): Soidinsuo sijaitsee Lahnajoen kylän luoteispuolella noin 24 km Kiuruvedeltä luoteeseen. Suo rajoittuu kaakossa peltoon ja lounaassa Lahnajokeen sekä luoteessa Lahnaseen. Muualla suon ympäristö on hiesua tai hiesumoreenia Suon pinta viettää kaakkoispäässä etelään sekä luoteispäässä luoteeseen kohti Lahnasta. Pinta-ala on 130 ha ja siitä on yli metrin syvyistä aluetta 63 ha ja yli kahden metrin syvyistä aluetta 5 ha.

Yleisimmät suotyypit ovat suon keskiosassa ojikkoasteella olevat rahkaräme ja rahkaneva. Luoteisosan yleisin tyyppi on pallosararämeen muuttuma. Turvekerrostumasta on runsaat puolet rahkavaltaista ja loput saravaltaista. Yleisimmät pohjamaalajit ovat savi ja hiesu. Suon pohjalla on lähes kauttaaltaan noin puolen metrin paksuinen liejukerros.

Soidinsuolla on energiaturvetuotantoon soveltuvaa aluetta noin 30 ha. Tuotantoa haittaavina tekijöinä ovat paikoin paksuhko maatumaton pintarahkaturve ja liekojen suuri määrä. Kasvu- tai kuiviketurpeeksi soveltuvaa rahkaturvetta on suon pinnalla 2 ha:n alueella noin 14 000 m3

Katselmus (123 ha): Soidinsuo on karu, rahkainen ja isovarpuinen nevaräme. Se on kokonaan ojitettu, mutta suon puusto on laitoja lukuun ottamatta vaatimatonta ja kituliasta männikköä. Osa suonlaidan metsistä on hakattu ja suolla on myös vähän peltoa. Korpisuutta ei juuri ole.

Suolla on tehty äskettäin kunnostusojituksia, joiden seurauksena ainakin osa suon pohjoispäästä on muuttunut liikkumiskelvottomaksi. Ojat ovat leveitä ja vaarallisen syviä, ylipääsemättömiä. Myös keskiosan ojista osa näyttää suhteellisen tuoreilta, ei vuosikymmeniä vanhoilta.

1) **Soidinsuon keskiosa on laajalti rahkaista nevarämettä.**
2) **Suo on vähäpuustoinen, joskin taimettunut männylle.**
3) **Juolukanpuna on suoruskan näkyvimpiä värejä.**
4) **Suon eteläpään laiteilla on kohtalaisen hyväpuustoista suota.**
5) **Suon keskiosan ojitus on suhteellisen tuore.**
6) **Suon pohjoispäässä on tuoretta ja syvää kunnostusojitusta, joka käytännössä estää ihmisten liikkumisen suolla.**

1

2

3

4

5

6

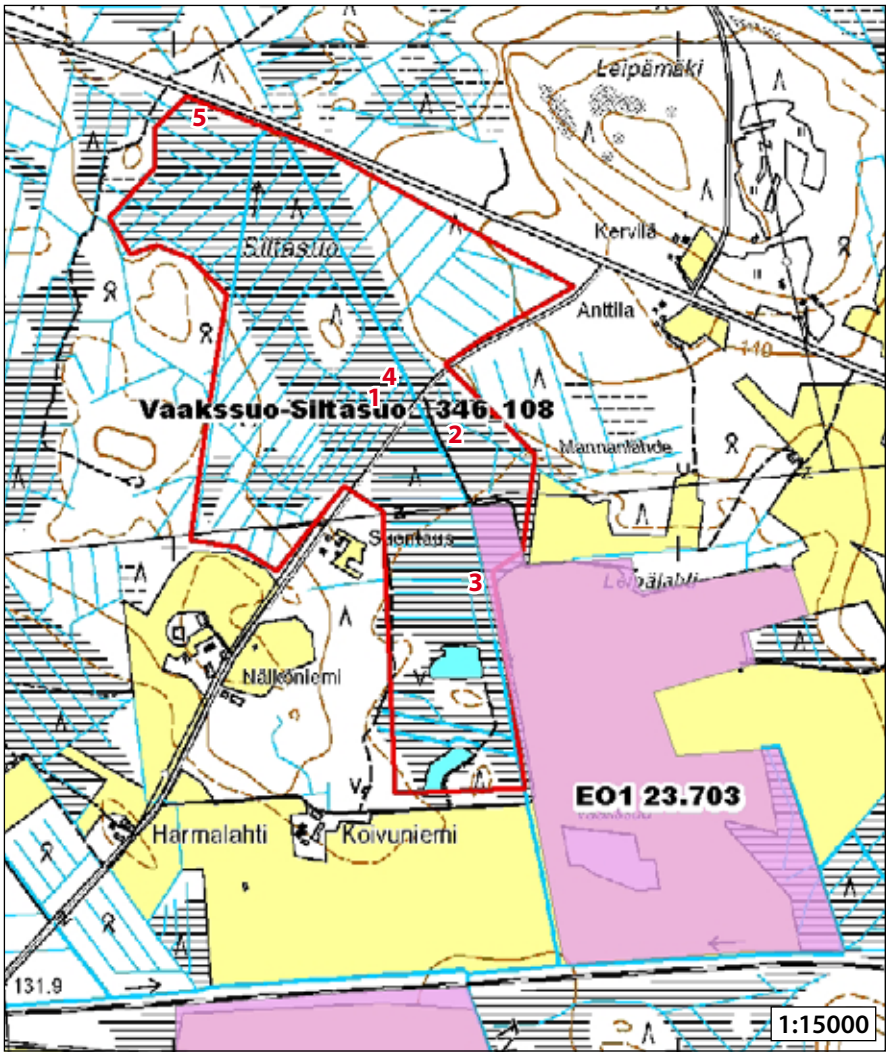

C

Ei kaavamerkintää **20.9.2007**

Kiuruvesi, Vaakssuo-Siltasuo

GTK-raportti 346:108 **59 / 35 ha**

GTK (2000): Vaakssuo-Siltasuo sijaitsee 14 km Kiuruvedeltä länteen Iisalmi-Ylivieska rautatien kahden puolen. Suo rajoittuu etelässä jyrkkäpiirteiseen Niskanmäkeen ja muualla mataliin moreeniselänteisiin. Suon pinta viettää itäkoilliseen. Vedet laskevat ojia pitkin pohjoiseen Osmankisuolle ja sieltä Hanhisuon kautta Hanhilampeen. Hanhilammesta lähtevä Hanhipuro laskee koilliseen Korpijokeen. Suo on ojitettu ja kuivatusvaikeuksia ei ole. Eteläisemmällä Vaakssuon alueella on 20 ha:n turvetuotantoalue. Suoalueen kokonaispinta-ala on 205 ha, mistä yli metrin syvyistä 75 ha, yli 1,5 m:n aluetta 39 ha ja yli kahden metrin aluetta 13 ha.

Tutkimuspisteistä on 35 % rämeellä, 30 % turvekankaalla, 26 % jyrsinturpeen nostoalueella ja 8 % turvepellolla. Suon pohjoisosassa, Siltasuon alueella on varsinaisen sararämeen ja tupasvillarämeen muuttumaa. Suon laitamien turvekankaat ovat pääasiassa ruoho-heinäturvekangasta, jolla kasvaa mm. isotalvikkia. Turvepeltoa on Vaakssuon itä- ja länsilaidalla.

Turpeesta on 69 % rahkavaltaista, 30 % saravaltaista ja 1 % ruskosammalvaltaista. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 36 % ja puun jäännöksiä sisältävien 20 %. Liekoja on kohtalaisesti. Erittäin runsaasti niitä esiintyy syvyysvälillä 0,6–1,0 m. Yleisimmät pohjamaalajit ovat moreeni (44 %) ja hiesu.

Turpeen rikkipitoisuus on keskimäärin 0,18 %. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 22,3 MJ/kg. Vaakssuo-Siltasuolla on 35 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,49 milj. suo-m3. Tällä hetkellä turvetuotannossa olevan alueen keskisyvyys on vain 0,6 m.

Katselmus (59 ha): Vaakssuo-Siltasuo on kaksiosainen suo, josta Vaakssuon puoli on otettu aiemmin turvetuotantoon ja muutettu sen jälkeen pelloksi. Osa alueesta saattaa olla suoraan pelloksi raivattua.

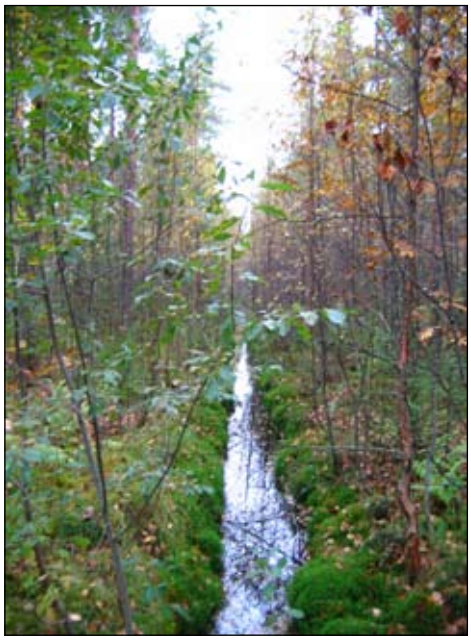
Siltasuo on sen sijaan kokonaan puustoinen ja ojitettu suo. Sen pohjoisosassa on pääosin jossakin määrin ravinteista ja hyväpuustoista rämemuuttumaa ja puolukkaturvekangasta. Sarojen ja varpujen seassa kasvaa mm. saniaisia. GTK:n raportin mukaan suoreunat ovat ruoho-heinäturvekangasta, mutta yleisilmeeltään suo ei ole järin ravinteinen.

Siltasuon eteläpään reunamilla on jonkin verran ravinteisempia suotyyppejä, mutta ne ovat varsin syvään ojitettuja ja ojamaat ovat mahdollisesti osin pelto-ojavesien rehevöittämiä. Penkoilla on runsaasti lehtipuuryteikköä ja vadelmaa. Suon keskiosien puusto on täällä kuitenkin vaatimattomampaa, lähinnä juuri harvennettua nuorta kasvatusmetsää. Turvekan-

kaan pohja on karhunsammalinen, osin varpuinen ja niukasti ruohoinen.

1) **Ojitusta suon keskiosassa. Suon pensaskerros on monin paikoin koivuvesaikoin valtaama.**
2) **Jokseenkin kuiva oja suon keskosan turvekankaalla.**
3) **Ruohoisuutta suon peltoon raijoittuvalla ja syvään ojitetulla turvekankaalla.**
4) **Suopuustoa suon keskiosassa.**
5) **Suopuustoa suon pohjoispäässä. Kenttäkerros on kangasmaan laiteilla lähinnä suopursun vallitsema, seassa on mm. metsäkortetta.**

3

1

4

2

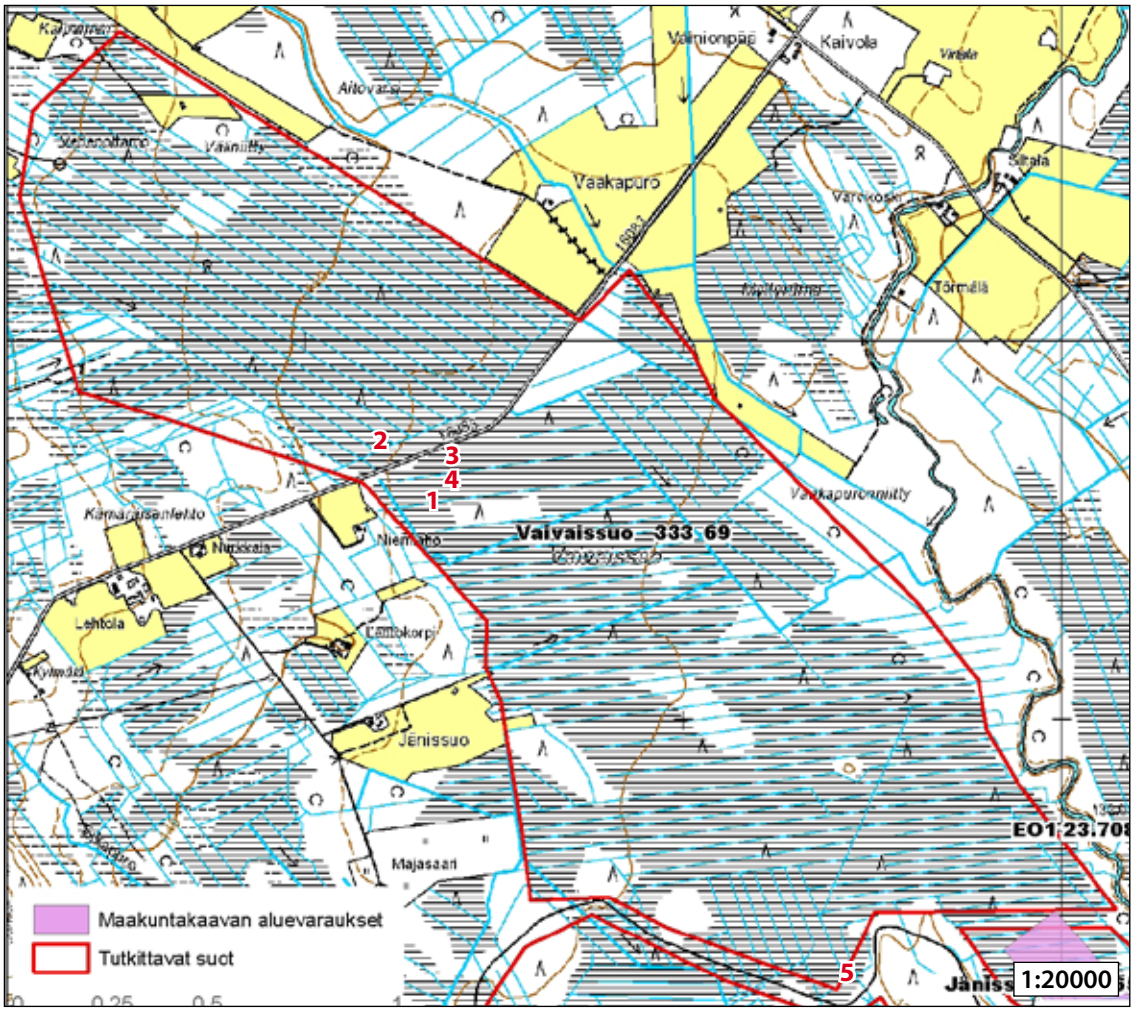

5

C

Ei kaavamerkintää **18.9.2007**

Kiuruvesi, Vaivaissuo

GTK-raportti 333:69 **280 / 110 ha**

GTK (1998): Vaivaissuo sijaitsee 25 km Kiuruvedeltä pohjoiseen. Paikallistie kulkee suon halki. Useita kärryteitä tulee suota ympäröiville pelloille. Suon pinta on viettää loivasti kaakkoon. Vedet laskevat ojia pitkin suon itäpuolitse virtaavaan Suojokeen, jota pitkin edelleen Luupuveteen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Kuivatusvaikeuksia saattaa olla Suojoen läheisyydessä olevilla liejupohjaisilla alueilla. Kokonaispinta-alaltaan suo on 320 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 195 ha ja yli kahden metrin aluetta 49 ha.

Tutkimuspisteistä on 61 % rämeellä ja 23 % turvekankaalla. Korpien osuus on 9 % ja avosoiden 5 %. Lähes kolmannes suotyyppihavainnoista on varsinaista sararämeen muuttumaa. Ruohoista sararämeen muuttumaa on suon luoteis- ja keskiosissa. Suon keskiosan ruohoisella sararämeellä kasvaa mm. kalvaspajua (*Salix hastata*), joka normaalisti viihtyy tulvaisilla rannoilla ja letoilla. Ruohoheinäkorven muuttumaa on suon koillisosan reunamilla. Suon länsi- ja koillisosissa on ruohoheinäturvekangasta. Luhtanevaa on Suojoen varrella suon itäosassa. Suon koillisosan kytäheitolla kasvaa mm. mätässaraa (*Carex cespitosa*).

Turve on valtaosin saravaltaista. Rahkavaltaisen turpeen osuus on 15 %. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 19 %. Suon pohjamaalajina on pääasiassa hiesu. Syvimpien altaiden pohjalla ja Suojoen läheisyydessä hiesun päällä on liejua. Suon reuna-alueiden pohjamaalajina on moreeni.

Kaikkien turvenäytteiden keskimääräinen rikkipitoisuus on 0,21 %. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,6 MJ/kg.

Vaivaissuolla on 110 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 1,54 milj. suo-m3.

Katselmus (280 ha): Vaivaissuo on osittain harvaan ojitettu puustoinen suo, jonka puusto on kuitenkin valtaosin vaatimatonta ja kituliasta männikköä. Suon päätyypit ovat nevarämeenmuuttuma ja varpuinen rämemuuttuma, joiden valtapuu on mänty. Kivennäsmaan läheisyydessä ja ojalinjoilla on koivua, suon pohjoispäässä kuustakin. Aivan pohjoisessa suot ovat korpisia, ruohottuneita ja

selvästi ravinteisempia. Tällä alueella on pieni vedenottamo, josta johdettaneen vettä lähistön maatiloille.

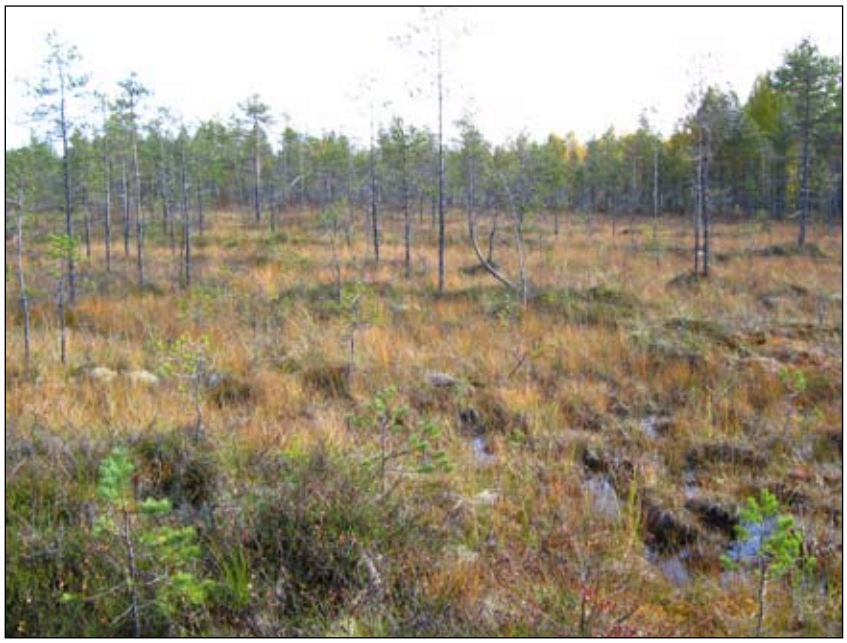
Suon poikki kulkevan maantien pohjoispuolella on tulvivia ojia, joiden reunamilla on vähäisiä ravinteisempia ja luhtaisia alueita. Muuten suon keskiosista ei tavattu ravinteisuutta. GTK:n raportissa mainitun kalvaspajun kasvupaikka ei ole tiedossa tarkemmin. Suon ojitus on toimiva, mutta osittain melko matala ja harva, eikä siten suota täysin kuivattava.

1) **Vanha ajotie suon keskellä olleelle niitylle tai pellolle. Reunaojat ovat vesoittuneet koivulle.**
2) **Rahkaista nevarämettä suon keskiosassa. Turvekerros on ojituksen takia kuivunut ja puuston kasvu jonkin verran elpynyt.**
3) **Isovarpuista rämeojikkoa, jossa kohtalainen mäntypuusto.**
4) **Hyvin vähäpuustoita nevarämettä suon keskiosassa.**
5) **Suon eteläpään isovarpuista rämemuuttumaa, jonka taustaalla häämöttää jokseenkin puutonta suovarvikkoa.**

1

2

3

4

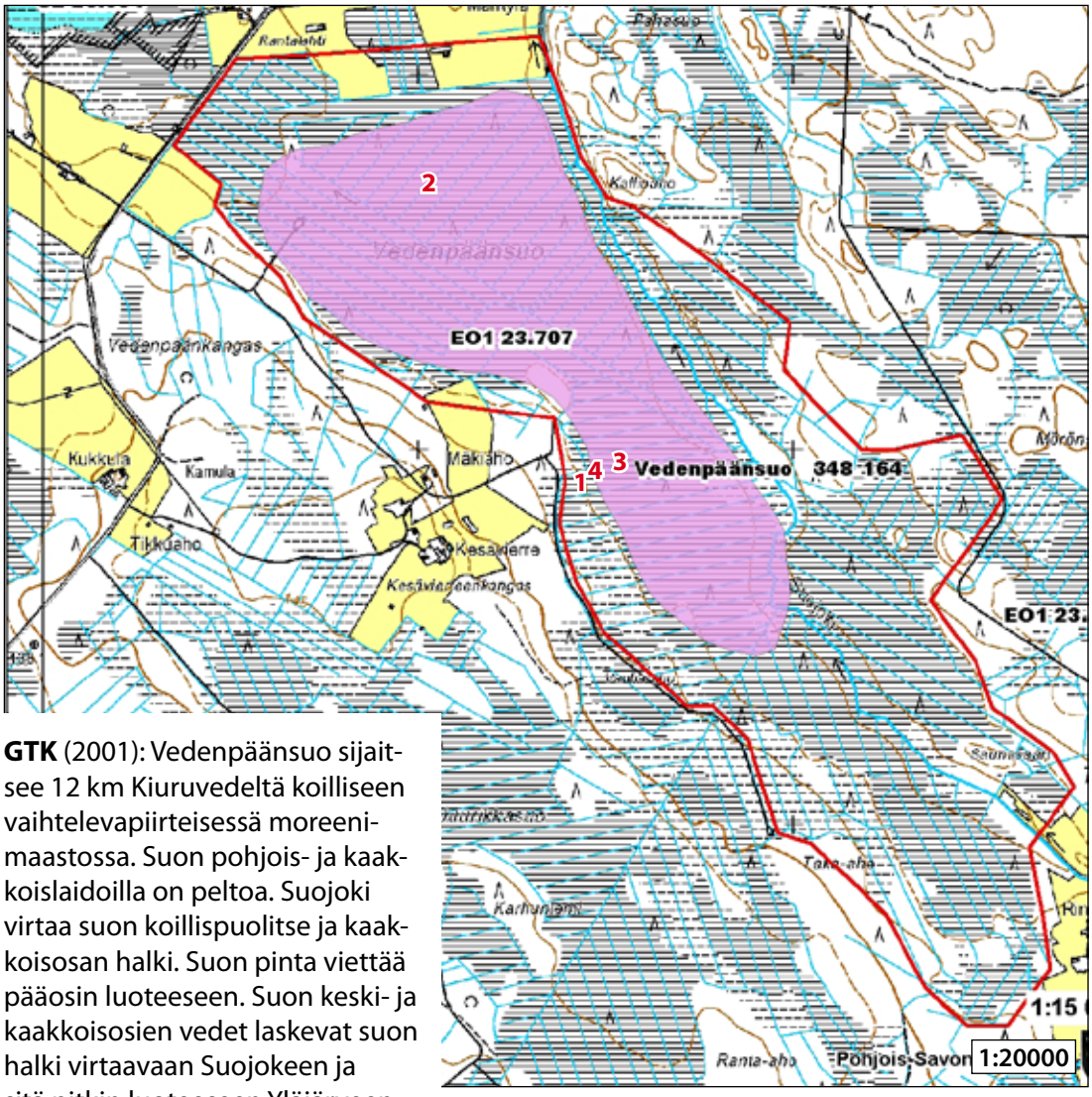
5

C

EO1 23.707 **16.7.2007**

Kiuruvesi, Vedenpäänsuo

GTK-raportti 348:164 **229 / 64 ha**

GTK (2001): Vedenpäänsuo sijaitsee 12 km Kiuruvedeltä koilliseen vaihtelevapiirteisessä moreenimaastossa. Suon pohjois- ja kaakkoislaidoilla on peltoa. Suojoki virtaa suon koillispuolitse ja kaakkoisosan halki. Suon pinta viettää pääosin luoteeseen. Suon keski- ja kaakkoisosien vedet laskevat suon halki virtaavaan Suojokeen ja sitä pitkin luoteeseen Yläjärveen . Luoteisosan vedet laskevat ojia pitkin luoteeseen Välijärveen ja edelleen Luupuveteen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Kuivatusvaikeuksia on suon luoteispäässä sekä Suojoen ympäristössä. Suon pinta-ala on 240 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 129 ha, yli 1,5 m:n aluetta 96 ha ja yli kahden metrin aluetta 57 ha.

Tutkimuspisteistä on 53 % rämeellä, 31 % turvekankaalla, 11 % avosuolla ja 4 % pellolla. Rahkarämeen muuttuma on yleisin suotyyppi ja sitä on runsaasti suon luoteisen altaan keskiosassa. Varsinaisen sararämeen muuttumaa on rahkarämealueen ympärillä sekä myös suon eteläisessä keskiosassa. Ruohoheinäturvekangasta on pääasiassa Suojoen ympäristössä. Suon luoteisnurkassa on laajahko luhtaneva-alue ja siellä kasvaa mm. järvikaislaa, suo-orvokkia, kurjenjalkaa ja suokortetta.

Turpeesta on 65 % saravaltaista, 34 % rahkavaltaista ja 1 % ruskosammalvaltaista. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 17 %. Liekoja on vähän syvyysvälillä 0,6–1,0 m. Suon reunaalueiden pohja on moreenia. Laajan syvännealueen keskiosassa turpeen alla on ohuelti järvimutaa, sen alla vajaan metrin liejukerros ja pohjalla hiesua. Suojoen lähettyvillä, suon itäosassa turpeen alla on maksimissaan kolmen metrin liejukerros ja pohjalla hiesua.

Korkeita tuhkapitoisuuksia on yhdessä pohjaturvenäytteessä ja yhdessä tulvakerrostumassa. Suojoen läheisyydessäkin turpeen tuhkapitoisuudet ovat yllättävän alhaiset. Turpeen rikkipitoisuus on myös melko alhainen, keskimäärin 0,16 %. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,6 MJ/kg.

Raskasmetallipitoisuudet ovat normaaleja, tosin pintaturpeen lyijy- ja sinkkipitoisuudet (Pb ja Zn) ovat hieman koholla. Ravinnealkuaineista kaliumin (K) pitoisuus pintaturpeessa on korkea.

Vedenpäänsuolla on 6 ha:n alueella heikosti maatunutta rahkavaltaista turvetta noin 30000 suo-m3. Energiatuotantoon soveltuvaa turvetta on 64 ha:n alueella noin 0,93 milj. suo-m3.

Katselmus (229 ha): Vedenpäänsuo on kauttaaltaan ojitettu. Suon luoteispää on ollut jokseenkin avointa rahkaista ja saraista nevaa. Etelämpänä suo on runsaspuustoisempaa rämettä, reunoiltaan kuusivaltaista korpea, osin jopa ruohoista ja lehtokorpea. Nevat ovat sulkeutuneet vaihtelevasti, mutta puuntuotannollisesti ne ovat jääneet heikoiksi. Siellä täällä suon laiteilla puustoa on kuitenkin harvennettu ja hakattu.

Suon länsireunalla tavattiin ruoho- ja lehtokorpea, jossa saattoi olla osin lähteisyyttä. Ojavesi oli hyvin kirkasta ja kasvillisuus rehevää. Lähellä kasvoi jonkin verran myös maariankämmekkää.

2

3

1) **Melko kirkasvetisiä painanteita suonkeskiosissa, katselmusrajauksen länsilaidalla.**
2) **Suon pohjoispäässä on laajalti rahkainen nevaräme, joka on jonkin verran kuivunut ja varvuttunut ojituksen myötä.**
3) **Korpirämettä suon keskiosissa.**
4) **Ruohoista ja selvästi ravinteista korpea suon länsilaidalla.**

1

4

C

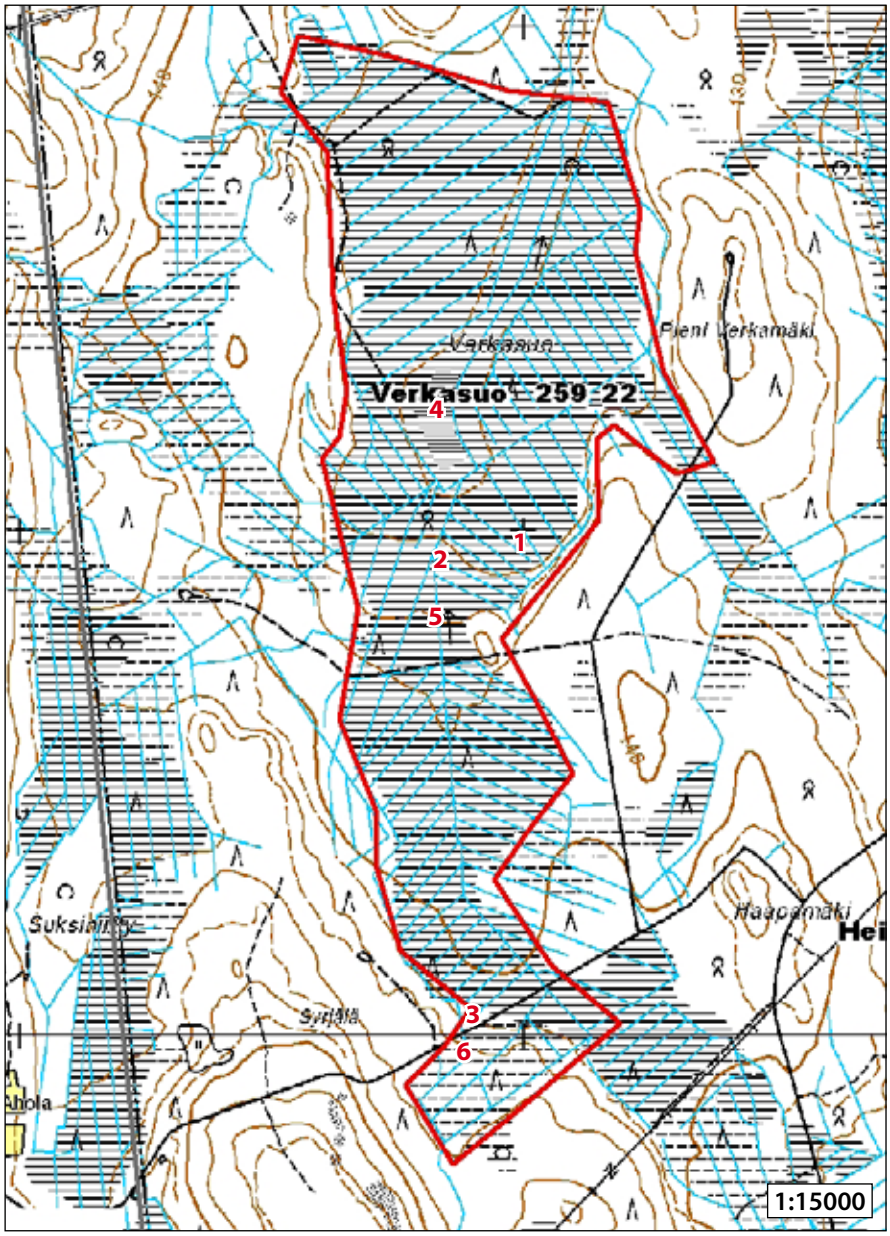
Ei kaavamerkintää

Kiuruvesi, Verkasuo

GTK-raportti 348:164

20.9.2007

94 / 45 ha

GTK (1990): Verkasuo sijaitsee Murtoperän koillispuolella moreenimäkien välisessä painanteessa. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Suon pinta viettää pohjois-koilliseen. Pinta-ala on 90 ha ja siitä on yli metrin syvyistä aluetta 55 ha ja yli kahden metrin 33 ha.

Yleisimmät suotyypit ovat suon eteläpäässä ja laidoilla varsinaisen korven ja ruohoisen korven muuttumat. Keskiosissa on lyhytkortisen nevarämeen muuttumaa ja varsinaisen sararämeen muuttumaa. Yleisimmät pohjamaalajit ovat savi, moreeni ja hiesu. Paikoitellen on suon pohjalla paksu kerros liejua.

Turpeensa puolesta Verkasuo soveltuu jyrsinturvetuotantoon. Haittana on korkea tuhkapitoisuus. Tuotantotokelpoista aluetta on noin 45 ha.

Katselmus (94 ha): Verkasuo on korpisten ja rämeisten soiden yhdistelmä. Suo on aivan pientä keskiosan umpeenkasvanutta lampea lukuun ottamatta ojitettu ja puustoinen. Ojitus on toimiva ja osin kunnostettu.

Suon etelä- ja pohjoisosassa on kuusivaltaisia korpimuuttumia, joista osa on päätehakattu. Puusto on järeää ja pohja kohtalaisen ravinteista, osin ruohoista. Keski-osan paksuturpeisempi allas on sararämemuuttumaa, jonka valta-puusto on mäntyä, kosteimmilla paikoilla koivua. Myös isovarpuisia muuttumia on runsaasti.

Suon keskiosassa on pieni, luhtainen, avoin ja pinnanmyötäi-sen umpeenkasvun seurauksena syntynyt neva. Se on pohjaltaan rahkainen, kenttäkerroksessa kasvaa saroja, muutamia varpu-ja, heiniä ja ruohoja. Alueella ei vaikuta olevan lähteisyyttä eikä mainittavampaa ravinteisuutta.

1) **Isovarpuista rämemuuttumaa. Kenttäkerroksessa kasvaa run-saasti mm. vaiveroa.**
2) **Oja suon keskiosassa. Ympä-ristön pohjakerros on lähinnä karhunsammalinen.**
3) **Korpisuutta suon eteläpäässä. Puusto on varsin järeää kuusik-koa.**
4) **Verkasuon keskellä on hyllyvä pinnanmyötäisen umpeen-kasvun seurauksena syntynyt avosuo.**
5) **Metsäautotieltä kohti pohjois-ta kunnostettu oja. Muutoin alueen ojitusta ei ollut perattu.**
6) **Avohakattua korpea aivan suon eteläpäässä.**

1

4

2

5

3

6

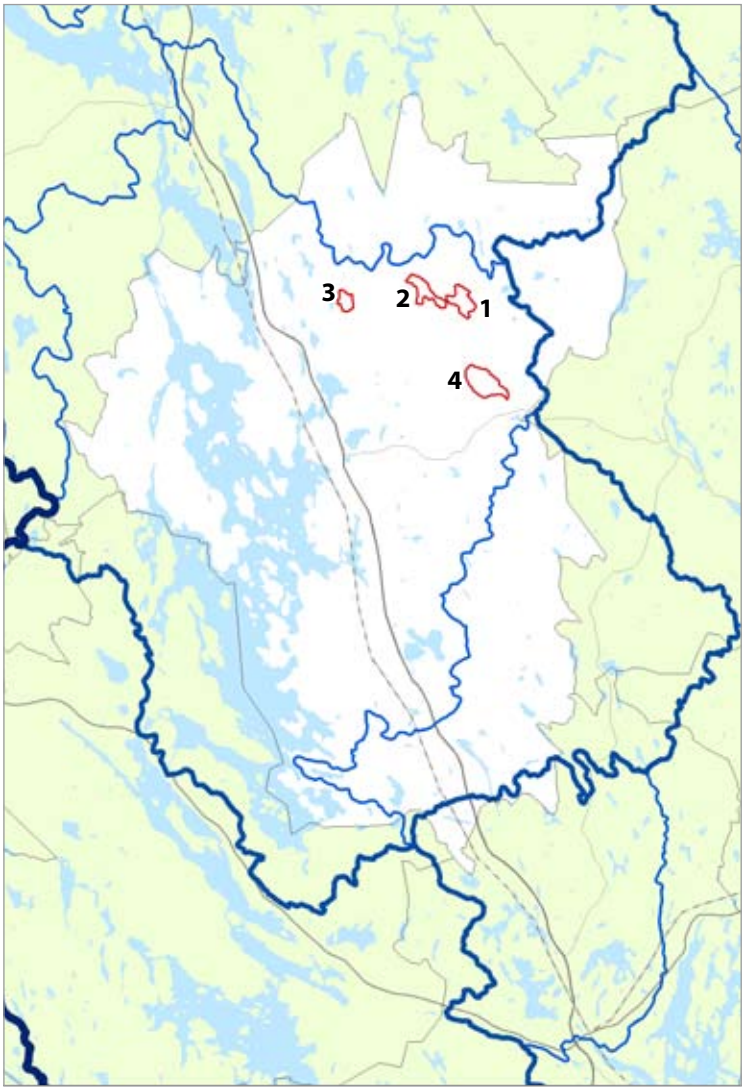
SELITE

- Katselmusalue
- Päävesistöalueen raja
- 1. jakovaiheen osa-alueen raja
- 2. jakovaiheen osa-alueen raja
- Kuntaraja
- Vesistö

Lapinlahti

1:400000

1 Kivisuo
2 Polvisuo
3 Savonneva
4 Suurisuo

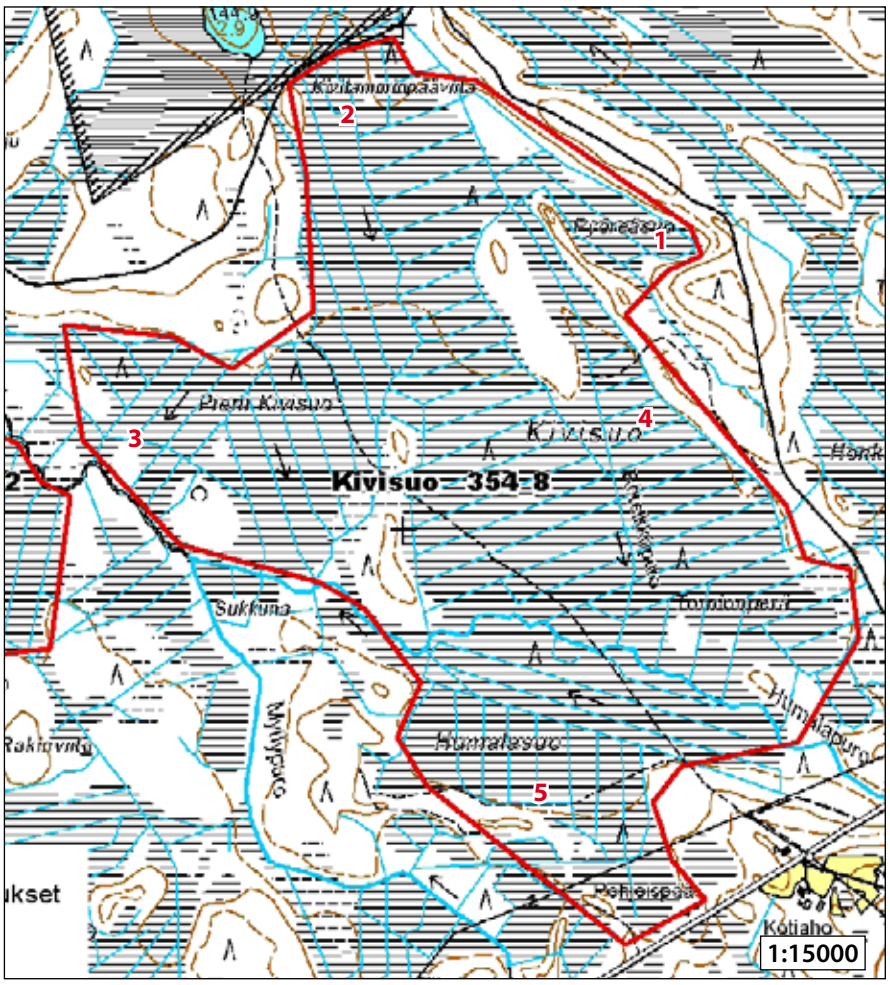
C Ei kaavamerkintää

Lapinlahti, Kivisuo

GTK-raportti 354:8

16.6.2007

134 / 44 ha

GTK (2002): Kivisuo sijaitsee 11 km Lapinlahdelta koilliseen. Suon ympäristössä on runsaasti muita soita ja moreenisaarekkeita. Pääosa suon pinnasta viettää loivasti länsiluoteeseen. Vedet laskevat ojia pitkin suon eteläosan halki länsiluoteeseen virtaavaan Humalapuroon. Tämä puro muuttuu myöhemmin Polvijoeksi, joka laskee etelään Lammakkeenjokeen ja edelleen Suurijoen kautta Lapinlahteen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Suon pinnan loiva vietto yhdessä suolla virtaavien luonnonpurojen kanssa hankaloittavat suon syvempien osien kuivatusta. Suon pinta-ala on 141 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 72 ha, yli 1,5 m:n aluetta 47 ha ja yli 2 m:n aluetta 22 ha.

Puolet suotyyppihavainnoista on rämeellä. Turvekankaan osuus on 31 % ja korven 19 %. Varsinaisen sararämeen muuttuma on yleisin suotyyppi ja sitä on runsaasti suon keskiosassa. Suon eteläisessä keskiosassa on tupasvillarämeen muuttumaa. Puolukkaturvekangasta on suon itäosassa ja ruohoheinäturvekangasta suon eteläosassa, Humalapuron ympäristössä. Puron ympäristössä kasvaa mm. kurjenjalkaa, rentukkaa, mesimarjaa, mesiangervoa, suo-orvokkia ja erilaisia saniaisia. Humalapurossa on paikoitellen myös rautasaostumaa ja ns. öljyvettä merkkinä ravinteikkaista turpeista.

Turpeesta on 77 % saravaltaista, 19 % rahkavaltaista ja 4 % ruskosammalvaltaista turvetta. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 15 % ja puun jäännöksiä sisältävien 8 %. Koko suossa on liekoja erittäin vähän. Humalapuron läheisyydessä suon pohjalla on maksimissaan metrin kerros järvimutaa ja sen alla metrin verran savea ja sitten moreenia. Muualla syvimpien alueiden pohjalla on liejua, maksimissaan 0,6 m. Liejun alla pohjamaalaji on moreeni.

Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on rämenäytteissä keskimäärin 20,6 MJ/kg. Kivisuolla on 44 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta n. 0,70 milj. suo-m3. Humalapuron ympäristö on runsastuhkaisena ja liejupohjaisena jätetty laskuissa tuotantoalueen ulkopuolelle.

Katselmus (134 ha): Kivisuo on parin puron halkoma kauttaaltaan ojitettu suo. Itse Kivisuota ympäröi joukko pienempiä ,erinimisiä soita, jotka kuuluvat samaan katselmusalueeseen. Kaikki nämä pienet suoalueet, Pieni Kivisuo, Pyöreäsuo ja Humalasuo ovat äskettäin kunnostusojitettuja. Kivisuota ei ole kunnostusojitettu ainakaan kokonaan. Kivisuon purot olivat kesällä 2007 vuolaita, mahdollisesti äskettäin tulleiden kohtalaisten sateiden vaikutuksesta.

Kivisuo on puustoltaan melko runsas, reunoja lukuun ottamatta lähinnä mäntyvaltaisten rämemuuttumien kirjoma suo. Rämetyypit ovat pääosin tupasvillaisia,

saraisia ja etenkin varpuisia. Humalapuron varsilla sekä kivennäismaareunuksissa on järeämpipuustoisia ja kuusivaltaisia metsiä. Alueelta ei tehty mitään merkittäviä lajihavaintoja.

Kivisuo rajoittuu pohjoisessa Hukkasuon Natura 2000 -alueeseen.

1) **Tupasvillarämeen ojikkoa suon itäreunalla. Tälläkin alueella suoojat on kunnostettu.**
2) **Hukkasuolta laskeva puro on kanavamainen kaivanto, jonka yli ei ihminen pääse.**
3) **Kunnostusojitettua tupasvillarämeen muuttumaa suon länsipäässä.**
4) **Suon keskiosissa on isovarpuista rämemuuttumaa, jota ei ole ainakaan kokonaan kunnostusojitettu.**
5) **Suon eteläpään kunnostusojitettua rämettä.**

1

2

3

4

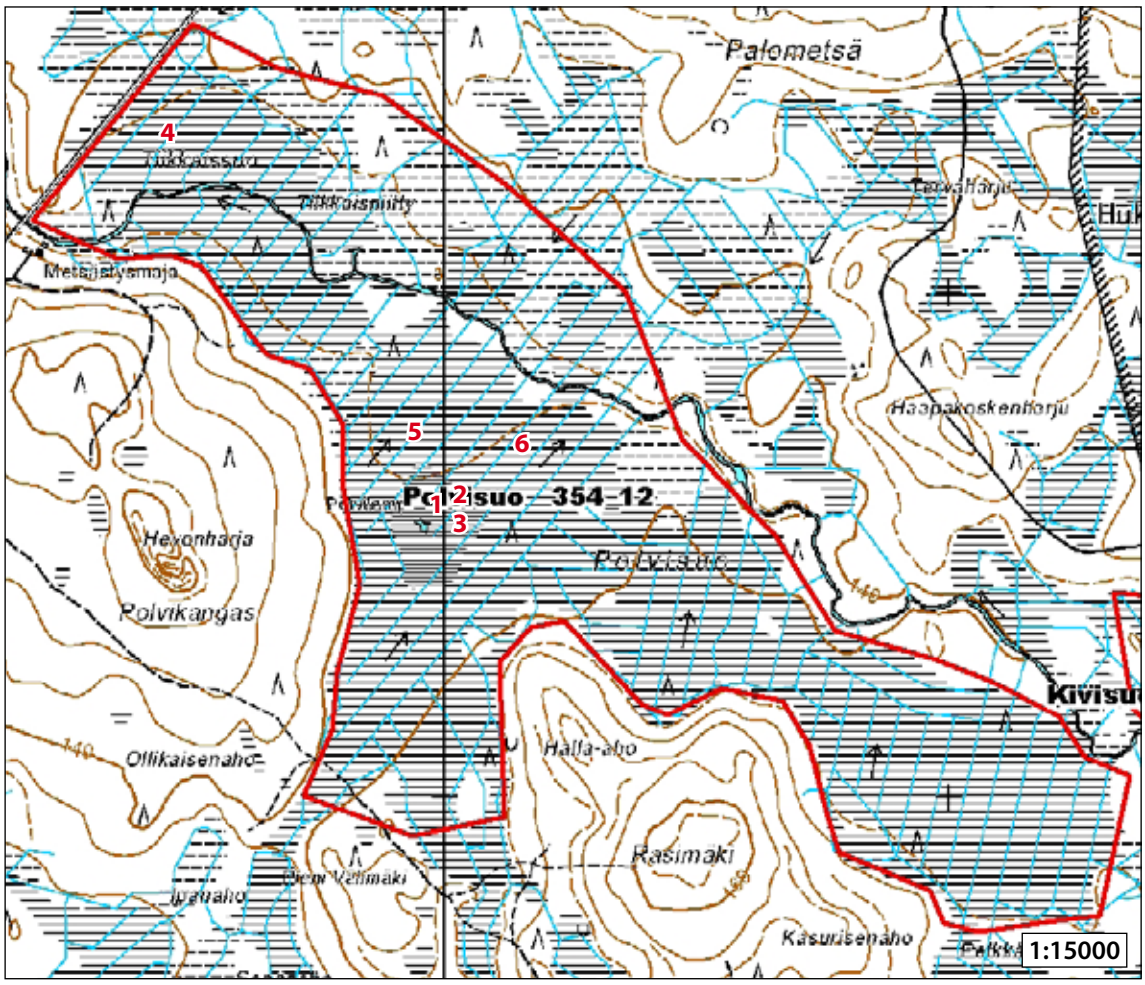

5

C

Ei kaavamerkintää **16.6.2007**

Lapinlahti, Polvisuo

GTK-raportti 354:12 **132 / 31 ha**

GTK (2002): Polvisuo sijaitsee 11 km Lapinlahdelta koilliseen korkeudeltaan vaihtelevassa moreenimaastossa. Suon luoteispuolella on korkea Polvimäki. Suon pinta viettää loivasti luoteeseen. Viettoa on myös kohti keskustaa eli suon halki virtaavaa Polvijokea. Vedet laskevat ojia pitkin suon halki kaakosta luoteeseen virtaavaan Polvijokeen, jota pitkin edelleen etelään Suurijokeen ja Lapinlahteen. Suo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Suon pinta-ala on 160 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 49 ha, yli 1,5 m:n aluetta 39 ha ja yli 2 m:n aluetta 30 ha.

Runsas puolet suosta on rämettä. Turvekankaan osuus on 30 % ja korven 13 %. Varsinaisen sararämeen muuttuma on yleisin suotyyppi ja sitä on runsaasti suon keski- ja kaakkoisosissa. Suon luoteis- ja keskiosissa on ruohoheinäturvekangasta. Korpirämeen muuttumaa on suon keskiosassa.

Turpeesta on ¾ saravaltaista ja ¼ rahkavaltaista. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 16 % samoin kuin varpuainesta sisältävienkin. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 10 %. Liekoja on runsaasti syvyysvälillä 0,1–0,5 m. Suon pohja on pääosin hiesua. Suon luoteispäässä, Polvijoen läheisyydessä, on turpeen alla liejua, paksuimmillaan 3 m. Liejun alla on liejunsekaista savea ja pohjalla hiesua. Matalien alueiden pohjamaalajina on hiekka, hieta tai moreeni.

Turpeen tuhkapitoisuus on Polvijoen läheisyydessä huomattavan korkea jo 70 cm:n syvyydestä lähtien. Suon keskiosassa, n. 600 m:n etäisyydellä joesta tuhkapitoisuus on keskimäärin vain 3,6 %. Rikkipitoisuus on normaali ja runsastuhkaisissa näytteissä alhainen. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on soveltuvissa näytteissä keskimäärin 21,9 MJ/kg.

Polvisuon ravinne- ja raskasmetallialkuaineiden pitoisuudet ovat turvenäytteissä normaaleja. Polvisuon turvenäytteestä löytyi 7 cm pitkä puupala, jossa on poratuista rei´istä ulostyöntyvä nahkaremmimäinen punos sekä sen vieressä nahkatekele. Puupalanen on ollut Kuopion museolla tutkittavana, mutta varmuutta sen käyttötarkoituksesta ei ole saatu.

Polvisuolla on 31 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta n. 0,55 milj.suo-m3.

Katselmus (132 ha): Polvisuo on kokonaan ojitettu, Polvijokea reunustava suo. Suotyypit ovat vaihtelevia, kauttaaltaan kuivuneita, lähinnä rämemuuttumia ja osin korpisia turvekankaita. Osalla aluetta puustoa on hakattu ja ojia kunnostettu (Tiikkaissuo). Muualla puusto on enemmän tai vähemmän tiheää ja järeydeltään vaihtelevaa, monin paikoin vaatimatontakin. Ainoastaan Polvilammen ympärys on liki puutonta ja avointa, saranevaa sekä hiukan kauempana rahkaista nevarämemuuttumaa, jonka puusto on kituliasta. Polvilammen reunuskin on pahoin kuivahtanut, mikä näkyy mm. tupasluikkamättäikön muodostumisena.

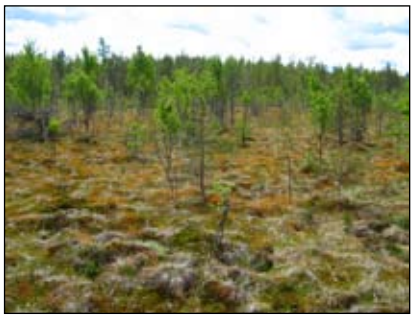
Polvilammen ympäristössä kasvaa paikoin runsaasti villapääluikkaa, mikä ilmaisee suon tavanomaista parempaa ravinteisuutta. Muita merkittäviä kasvihavaintoja ei ohikulkumatkalla tehty. Polvilammen suolinnusto rajoittuu varoittelevaan valkovikloparii. Polvilammen ympäristössä on ilmeisesti valmisteltu kunnostusojitusta, koska ojalinjat on ajettu koneella auki.

Rasimäen Halla-ahossa on suonlaidalla peruskarttaan merkitty lähde, jota ei käyty tarkistamassa, koska ilmakuvan perusteella lähteen ympäristö on äskettäin hakattu. Mahdollisen turvetuotannon vaikutuksetkaan eivät ulottune itse lähteeseen, mutta lähteen purkautumisuoman ravinteisuutta lisäävä vaikutus voi ulottua suolle saakka.

1) **Polvilampi on kutistunut pieni lammikko kuivuneen avosuon keskellä.**
2) **Polvilammen pohjoisuolella kasvaa runsaasti villapääluikkaa.**
3) **Lammen ympärillä on karhunsammalmuuttumaa, jolla kituliasta koivupuustoa.**
4) **Tiikkaissuolla on hakattu puusto pois.**
5) **Ojalinjat on raivattu koneella, joten kunnostusojitus on tulossa.**
6) **Polvisuon keskelläkin on paikon karhunsammalmuuttumaan koivupöheikköjä.**

1

2

3

4

5

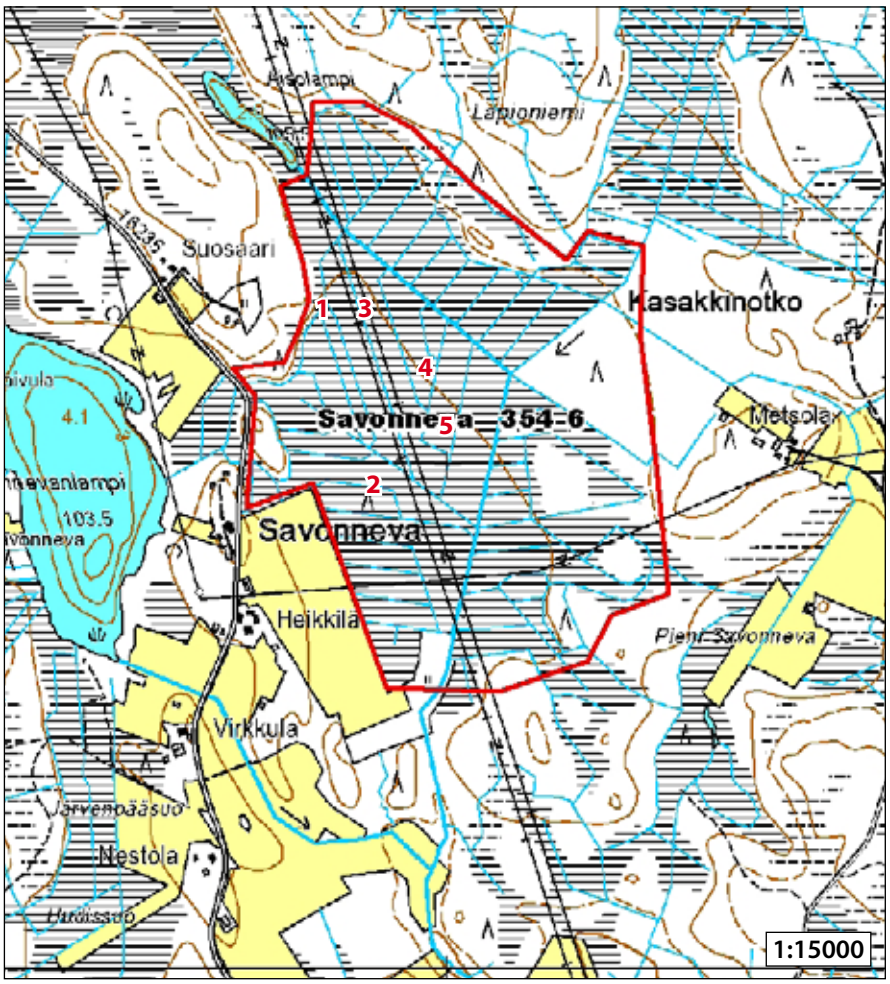

6

C

Ei kaavamerkintää **16.6.2007**

Lapinlahti, Savonneva

GTK-raportti 354:6 **67 / 37 ha**

GTK (2002): Savonneva sijaitsee vajaa 10 km Lapinlahdelta pohjoiseen. Suota ympäröi loivapiirteinen moreenimaasto. Suon eteläpuolella on silttipeltoa. Suon pinta viettää loivasti eteläkaakkoon. Vedet laskevat ojia pitkin etelään Savonnevanpuroon, jota pitkin lounaaseen virtaavaan Suurijokeen ja Lapinlahteen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Suon pohjoispäässä on noin hehtaarin suuruinen Aisolampi ja länsipuolella n. 16 ha:n kokoinen Savonnevanlampi. Etelän suuntaan kuivatusongelmia ei ole. Suon pinta-ala on 66 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 46 ha, yli 1,5 m:n aluetta 39 ha ja yli 2 m:n aluetta 30 ha.

Kaksi kolmasosaa suotyyppihavainnoista on turvekankaalla. Rämeen osuus on 21 %, korven 7 % samoin kuin peltotyypinkin. Puolukkaturvekangas on yleisin suotyyppi ja sitä on runsaasti suon etelä- ja keskiosissa. Suon etelä- ja pohjoisosissa on myös mustikkaturvekangasta, jossa kasvaa mm. ahomansikkaa. Varsinaisen sararämeen muuttumaa on suon keskiosassa.

Lähes koko suon turve on saravaltaista. Ruskosammalvaltaisen turpeen osuus on 3 % ja rahkavaltaisen 1 %. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 10 %. Liekoja on koko suossa erittäin vähän. Turpeen alla on vaihtelevan paksuisesti liejua, paksuimmillaan suon eteläosassa maksimissaan 1,2 m. Liejun alla on pohjan mineraalimaalajina pääosin hiesu. Suon matalilla reuna-alueilla pohjamaalajina on moreeni.

Turpeen tuhkapitoisuus on melko alhainen (ilman runsastuhkaista pintakerrosta), keskimäärin 4,5 %. Rikkipi-toisuus on keskimäärin 0,19 %. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 20,1 MJ/kg. Näytteiden ravinnealkuaineista pintaturpeiden kalium (K) on lievästi koholla. Raskasmetalleista pintaturpeen lyijy (Pb) on myös lievästi koholla. Muut pitoisuudet ovat normaaleja.

Savonnevalla on 37 ha:
n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta n. 0,74 milj. suo-m3.

Katselmus (67 ha): Savonnevalla on pääsääntöisesti erilaisia syvään ojitettuja turvekankaita, joilla on runsas puusto. Suon halki kulkee kaksi voimalinjaa.

Savonnevan reunamilla ja paikoin kangasmaasaarekkeiden liepeillä pohjakasvillisuus on rehevää, mm. saniaisia, vadelmaa sekä muita ruohoja. Ojissa kasvaa runsaasti limaskoja, kuten peltoojissa, mahdollisesti lähipellolta tulevien valumien vaikutuksesta. Keskemmällä suon pohjakerros on karumpi, sen kasvit ovat rahka- ja karhunsammalia sekä seinäsammalta. Kenttäkerros on varpuinen.

Alueen linnusto on tavanomaista metsälajistoa.

1) **Oja kangasmaan ja suon rajoilla suon länsireunalla. Alueella on korpisuutta.**
2) **Limaskaa ojaveden pinnalla. Ilmeisesti läheiseltä pellolta valuu ravinteisia vesiä ojaan.**
3) **Savonnevan halki kulkee kaksi suurta voimalinjaa rinnakkain samalla johtoaukealla.**
4) **Turvekankaiseksi muuttunutta korpirämettä voimalinjojen itäpuolella.**
5) **Suolla kasvaneiden vanhojen puiden alle on kuivumisen myötä tullut tiheää nuorta puustoa. Alue on voinut olla puoliavointa ja osin rimpistä suota ennen ojitusta.**

3

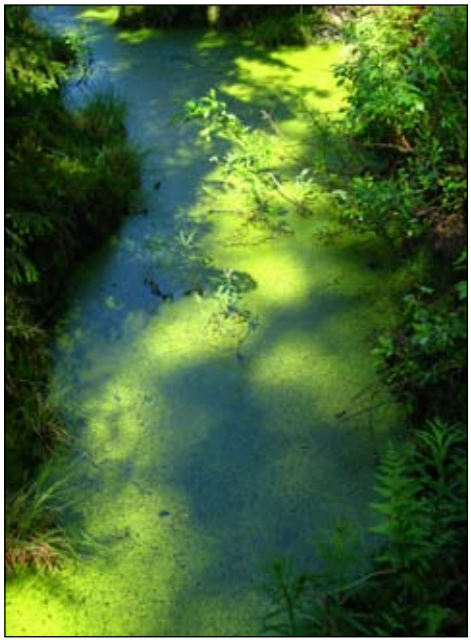
1

4

2

5

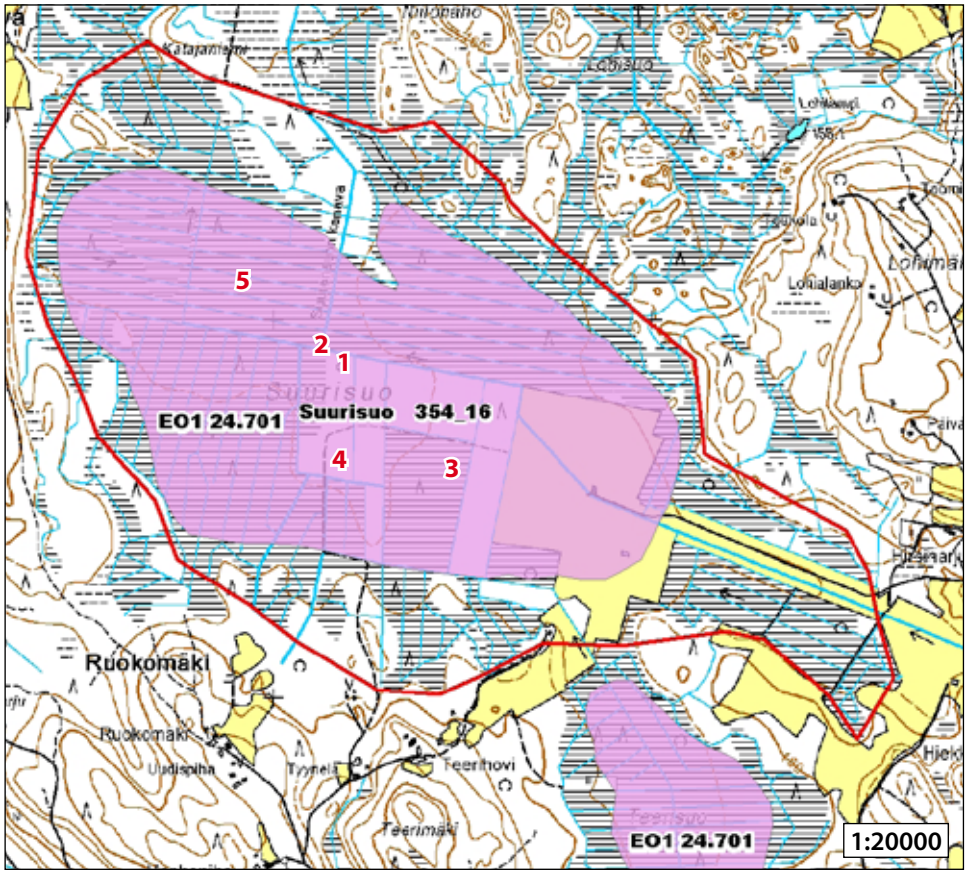

C

EO1 24.701 **4.8.2007**

Lapinlahti, Suurisuo

GTK-raportti 354:16 **228 / 138 ha**

GTK (2002): Suurisuo sijaitsee 13 km Lapinlahdelta itäkoilliseen vaihtelevapiirteisessä maastossa. Suon etelä- ja länsipuolella on korkeita kallioytimisiä moreenimäkiä. Kaakkoislaidalla on peltoja ja Teerisuo. Suon koillispuolella on laaja-alainen kumpumoreenimuodostuma. Vedet laskevat pääosin suon keskiosasta pohjoiseen lähtevään Suurensuon kanavaan ja sitä pitkin Kiukonjokeen, Myllypuroon ja edelleen Polvijoen, Lammakkeenjoen ja Suurijoen kautta Lapinlahteen. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Suolla on erittäin syviä, syvin 8,3 m:n, pienialaisia syvänteitä, joiden kuivatus on hankalaa. Yleensä kuivatusvaikeuksia ei ole. Suon pinta-ala on 209 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 157 ha, yli 1,5 m:n aluetta 137 ha ja yli 2 m:n aluetta 105 ha.

Tutkimuspisteistä on 43 % turvekankaalla ja 26 % rämeellä. Turvepellon osuus on 23 % ja sekä avosuon että korven 4 %. Puolukkaturvekangas on yleisin suotyyppi ja sitä on runsaasti suon pohjois- ja kaakkoisosien laitamilla sekä keskellä suota. Mustikkaturvekangasta on laajalti suon etelälaidalla. Varsinaisen sararämeen muuttumaa on runsaasti suon lounaisessa keskiosassa. Suon keski- ja kaakkoisosissa on laajat turvepelto- ja kytöheittoalueet. Rimpinevan muuttumaa on suon länsiosassa.

Lähes koko turve on saravaltaista. Rahkavaltaisen turpeen osuus on 4 % ja ruskosammalvaltaisen 1 %. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 12 %. Kortteen määrä turpeessa on merkittävän suuri. Liekoja on koko suossa erittäin vähän. Suon pohja on syvimmissä altaissa hiesua ja savea. Moreenia on suon laidoilla sekä keskiosan matalilla alueilla. Hietaa ja hiekkaa on laajalla alueella suon etelä- ja kaakkoisosissa. Järvimutaa on suon länsiosan syvänteen pohjalla noin puolen metrin kerroksena. Varsinaiset turpeenalaiset liejukerrostumat ovat ohuita ja niitä on vain siellä täällä syvänteiden pohjalla. Turpeen rikkipitoisuus on keskimäärin 0,25 %.

Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,0 MJ/kg.

Pohjaturpeessa on runsaasti alumiinia (Al), kalsiumia (Ca) sekä raskasmetalleista kuparia (Cu), nikkeliä (Ni) ja sinkkiä (Zn). Puolukkaturvekankaan pintaturpeessa on huomattava määrä lyijyä (Pb). Muut pitoisuudet ovat normaaleja.

Suurisuolla on 138 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta n. 3,31 milj. suo-m3.

Katselmus (228 ha): Suurisuo on kauttaaltaan voimakkaasti kuivunut ja laajat osat suosta ovat muuttuneet turvekankaiksi. Suon jakaa osiin syvä valtaoja, Suurisuon kanava. Suon itäpäässä on lähinnä peltoa, eteläpuoliskolla puustoisia turvekankaita ja muuttumia, pohjoispuoliskolla vähäpuustoisempia, pahoin kuivuneita jäkäläturvekankaiksi muuttuvia avosoita.

Suurisuo on pääosin vähära-

vinteinen, vaikka paikoin on jäkäläja puolukkaturvekankaita ravinteisempia laikkuja, etenkin ojamailla ja ojien läheisyydessä. Kenttäkerroksessa on tällöin varpujen sijaan saniaisia, ruohovartisia kasveja, kuten mesiangervoa ja satunnaisesti mm. rätvänää, jopa sudenmarjaa. Ravinteisuus lienee peräisin vanhojen purovarsien kaivumaista, peltovalumista sekä mahdollisista suometsälannoituksista. Koko suon kenttäkerroksen kasvillisuus on liki ruuduittain sarkaojien mukaan vaihtuvaa. Suo on ilmeeltään epätodellinen ja luonnontilaltaan täysin muuttunut.

1) **Sudenmarjaa Suurensuon kanavan eteläreunamalla.**
2) **Suurensuon kanava on syvä ja ihmisen ylittämätön oja. Sen varsilla on ravinteisuutta vaativia lajeja.**
3) **Suurensuon suot ovat luonnontilaltaan muuttuneita, mutta niiden vaihtelu on suuta. Toisaalla on isovarpuista rämemuuttumaa, toisaalla taas ravinteisempia soita.**
4) **Turvekangas, jossa runsaasti saniaisia suon keskiosissa.**
5) **Entistä avosuota, joka on muuttunut osin karhunsammaliseksi ja osin isovarpuiseksi. Puusto on edelleen vaatimaton.**

1

2

3

4

5

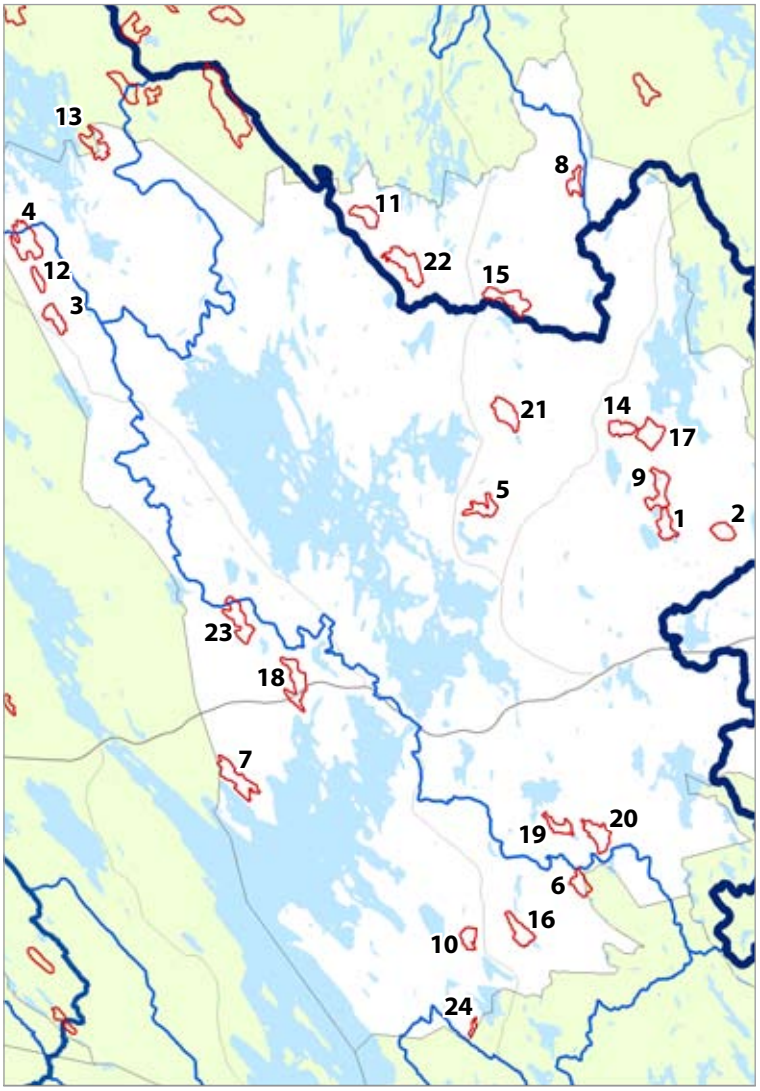

SELITE

- Katselmusalue
- Päävesistöalueen raja
- 1. jakovaiheen osa-alueen raja
- 2. jakovaiheen osa-alueen raja
- Kuntaraja
- Vesistö

Pielavesi

1:400000

1 Itäjärvensuo
2 Leppisuo
3 Pahkaräme
4 Rimminniskanneva
5 Heinäsuo
6 Iso Leväsuo
7 Kaakkosuo
8 Katajasuo
9 Keukoissuo
10 Kirjavaisensuo
11 Kivisuo
12 Koivusuo
13 Kuoppasuo
14 Kylmäkorpi
15 Lapinsuo
16 Ohensuo
17 Paskorannansuo
18 Pilkkainsuo
19 Raivosuo
20 Ruokosuo
21 Soidinsuo
22 Suurisuo
23 Suurisuo
24 Virkokunnansuo

B

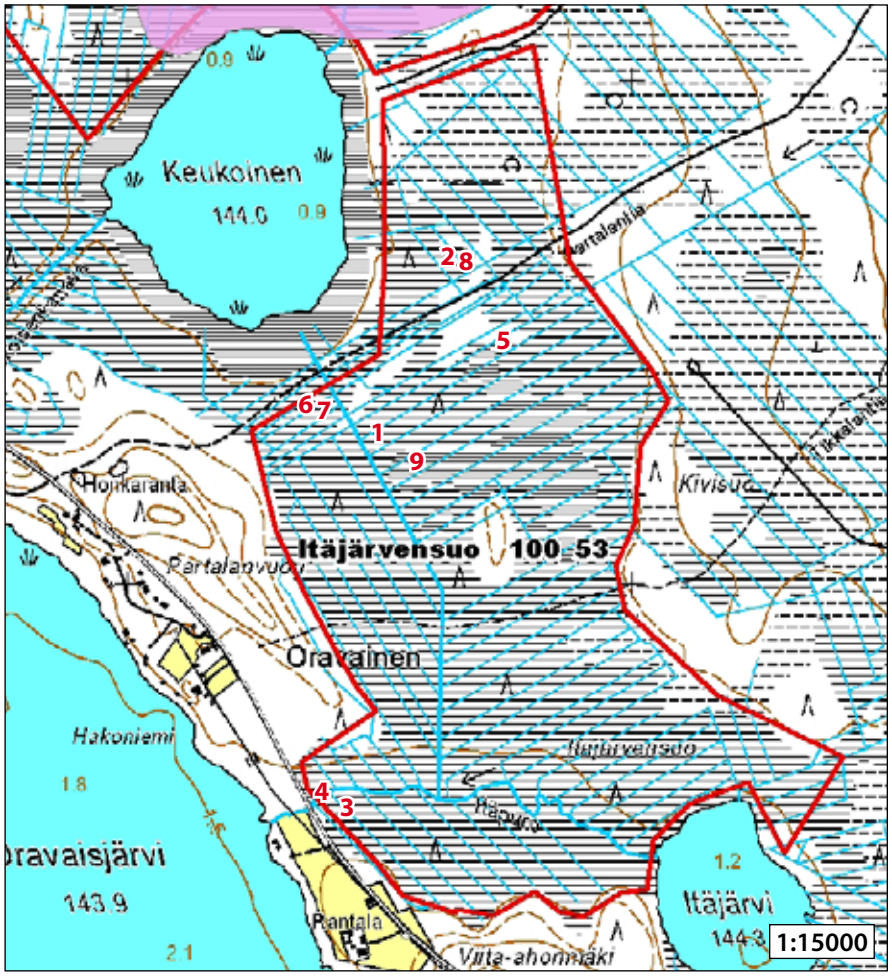
Ei kaavamerkintää

Pielavesi, Itäjärvensuo

GTK-raportti 100:53

10.7.2007

99 / 56 ha

GTK (1981): Itäjärvensuo sijaitsee n. 17 km Pielavedeltä koilliseen paikallistien läheisyydessä. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 105 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 70 ha ja yli 2 m:n aluetta 39 ha. Itäjärvensuo on ojitettu kauttaaltaan. Suon pinta on lähes horisontaalinen, selkälinja viettää loivasti itään, muuten suo on lievästi maljamainen. Suon eteläosien vedet laskevat Itäpuron kautta länteen Oravaisjärveen ja pohjoisosien vedet Keukoisen ja Keukoisenkanavan kautta Oravaisjärveen. Kuivatusvaikeuksia on varsinkin Itäjärven ja Oravaisjärven suhteen.

Yli metrin syvyisen alueen keskisyvyys on 2,38 m ja luonnontilaisen turpeen määrä n. 1,66 milj. m3. Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 56 ha, keskisyvyys 2,43 m ja tuotantokelpoista turvetta n. 1,13 milj. suo-m3.

Itäjärvensuo soveltuu jyrsinturvetuotantoon, mikäli kuivatusvaikeudet pystytään selvittämään

Katselmus (99 ha): Itäjärvensuo on kokonaan ojitettu, mutta pohjoispäästään avoimena säilynyt suo. Avoimuuteen saattaa osasyynä olla se, että suo on hyvin tasainen ja läheisen Keukoisen järven tulva noussee osittain suolle. Suo voi olla osin Keukoisen vanhan laskupuron vartta, tulvaniittyä tai järvenpohjaa.

Pohjoispään avoimilla alueilla on sararämemuuttumia, joiden kenttäkerrosta ovat vallanneet vaivaiskoivu ja kanerva. Puuston kasvu on ollut olematonta ja taimettuminen hajanaista. Kosteilla paikoin kasvaa sekalaista suolajistoa, mm. siniheinää, yllättävän runsaasti villapääluikkaa, tupasluikkaa, raatetta, valkopiirtoheinää ja rätvänää sekä kuivuneilla ruoppapinnoilla konnanliekoa.

Suon eteläpäässä kulkee Itäjärvestä laskeva Itäpuro. Sen varsilla on suopursuvaltaisia rämemuuttumia, joilla kasvaa kohtalainen männikkö.

Suolinnuista Itäjärvensuolla tavattiin pohjansirkku ja riekko. Läheinen Keukoisen järvi on jonkinlainen lintuvesi, jolla pesii mm. sotkia ja todennäköisesti kurki.

1) **Ojitettua avosuota, jonka kenttäkerros on varvuttunut ja seassa on huonosti kasvavia männyn ja koivun taimia. Isot puut ovat ennen ojitusta kasvaneita suomäntyjä.**
2) **Vanha, melko umpeutunut oja, jossa vesi seisoo.**
3) **Suometsää, jonka kenttäkerros on liki kokonaan suopursua.**
4) **Itäpuro lähellä Oravaisjärveä.**
5) **Keltakukkainen rätvänä.**
6) **Ojitettu avosuo on varvuttunut ja muuttunut kasvillisuustyypiltään sekavaksi.**
7) **Vesi seisoo monissa avosuon ojissa, mikä kertoo suopinnan tasaisuudesta.**
8) **Konnanliekoa kuivuneilla ja kasvittuneilla ruoppapinnoilla.**
9) **Villapääluikka kasvaa Itäjärvensuolla poikkeuksellisen runsaana.**

1

4

5

6

7

2

8

3

9

B

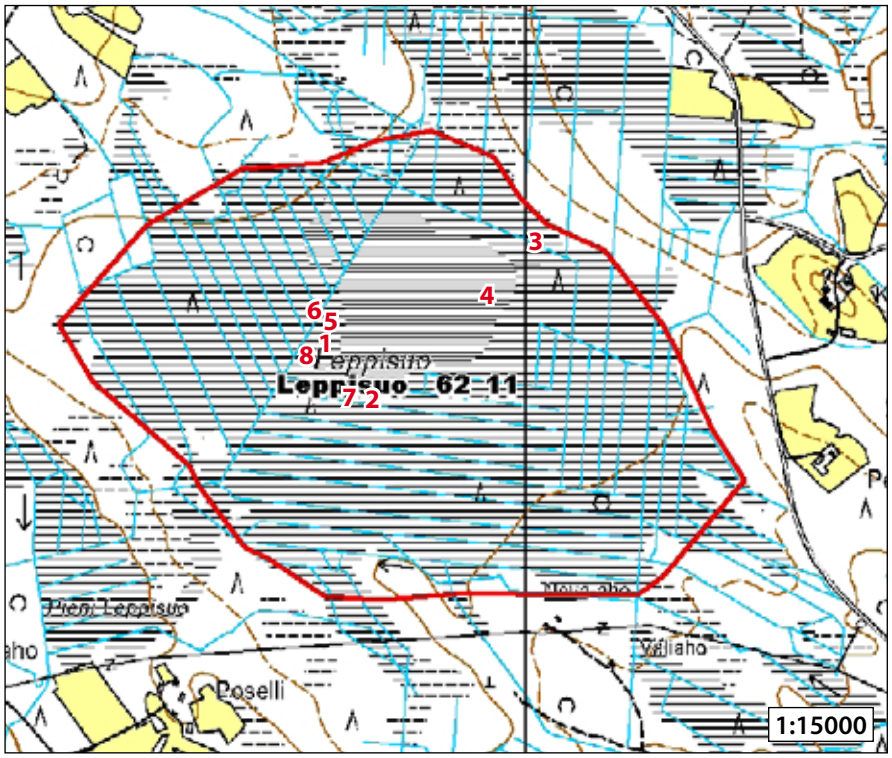
Ei kaavamerkintää

Pielavesi, Leppisuo

GTK-raportti 62:11

10.7.2007

85 / 45 ha

GTK (1980): Leppisuo sijaitsee loivan moreenimaaston ja soistuneen metsämaan ympäröimänä. Suon luoteisnurkka rajoittuu saraturvepeltoon. Ympäröiviltä maanteiltä on alle kilometri suon keskustaan. Tutkittu pinta-ala on 84 ha, mistä on yli metrin syvyistä aluetta 49 ha.

Vallitsevimmat suotyypit ovat tupasvillarämeen muuttuma ja tupasvillaräme. Suon keskustan pohjoisosa on avosuota, lyhytkorsinevaa ja saranevaa. Tämän avosuon ympärillä on tupasvillarämettä. Tupasvillarämeen muuttumaa esiintyy pääasiassa suon länsi ja eteläosissa. Eteläosissa on myös sararämeen muuttumaa. Puusto on harvaa tai keskinkertaisen tiheää ja kehitysluokaltaan pääasiassa riukuasteella paikoitellen myös pinotavara-asteen puustoa. Suon pinta on lähes vaakatasossa. Keskusta on tosin hiukan kohollaan ja lievää vesien laskua tapahtuu länteen ja etelään. Suo on ojitettu reunaosiltaan. Keskusta on ojittamatta. Kuivatusmahdollisuudet ovat kohtalaisen hyvät.

Leppisuon keskisyvyys on 1,72 m ja pintakerroksen 0,40 m. Yli metrin syvyisen alueen keskisyvyys on 2,26 m. Suon pohjan reliefi on melko säännöllinen, lähes maljamainen. Pohjamaalajina on pääasiassa hiekkamoreeni. Keskiosien syvissä kohdissa on detritusliejua, joka vaihtuu saviliejuksi ja hiekkamoreeniksi.

Turvekerrostuman yleisimmät turvelajit ovat sara-, tupasvilla- rahka ja rahkasaraturve. Pinnalla oleva tupasvillarahkaturpeen kerros on melko paksu vaihdellen 25–100 cm:n välillä. Puunjäännösturvetta ei ole lainkaan. Liekoisuus on pintakerroksessa melko alhainen ja syvemmällä alhainen.

Leppisuo soveltuu sijaintinsa ja turvekerrostumansa ominaisuuksien puolesta melko hyvin polttoturpeen tuotantoon. Keskustassa on heikosti maatunut rahkavaltainen pintakerros noin metrin vahvuinen, mutta ojituksen myötä se painuisi huomattavasti kasaan. Yli metrin syvyinen alue on lähes kokonaisuudessaan sovelias polttoturvetuotantoon. Tällä alueella on tuotantokelpoista luonnontilaista turvetta noin 0,79 milj. m3, jonka energiasisältö on kuivana 1,6 milj. GJ. Teholliseksi lämpöarvoksi on oletettu 21,5 MJ/kg. Toimituskuutioita tulee arviolta noin 0,3 miljoonaa.

Koko suon luonnontilainen turvemäärä on noin 1,45 milj. m3, mistä yli metrin syvyisellä alueella on noin 0,6 milj. m3.

Katselmus (85 ha): Leppisuo on kaikin puolin kalakukonmuotoinen, ojituksesta huolimatta kohtalaisesti kehittynyt keidassuo. Suon keskeisestä osasta on noin 10 hehtaaria ojittamatonta avosuota. Leppisuon kaltaisia pyöreitä ja selväpiirteisiä keidassoita on Pohjois-Savossa varsin vähän.

Suo on reunoiltaan isovarpuista, kohtalaisen harvapuustoista rämemuuttumaa. Puusto harvenee entisestään suon keskiosaa kohden. Keskiosa on rahkaista, mättäikköistä ja saraista keidasta, joskin ojituksen hiukan kuivattamaa. Varpuja on melko vähän, lähinnä vaiveroa ja suokukkaa.

Suolinnuista Leppisuolla tavattiin kapustarinta (1 pari), taivaanvuohi ja valkoviklo. Lisäksi nähtiin pieni parvi luppokurkia sekä kiertelevä kalasääski (pesää ei tavattu suolla).

1) Harvapuustoista avoimen suon reunarämettä. Seassa muutamia keloja.
2) Melko syvä oja avosuon eteläreunalla.
3) Avosuon pohjoisreunan oja, vasemmalla varttunutta, joskin harvaa suopuustoa. Kenttäkerroksessa kasvaa erityisesti suopursua ja juolukkaa.
4) Keidassuon rahkamättäikköä koillisesta lounaaseen katsottuna.
5) Avosuon länsireunan rämeen puustoa, jonka kasvu lienee elpynyt ojituksen vaikutuksesta.
6) Syvä oja suon läntisessä osassa, ojittamattoman alueen reunalla.
7) Näkymä avosuon lounaiskulmalta.
8) Näkymä avosuon yli kohti koillista.

3

4

5

6

1

7

2

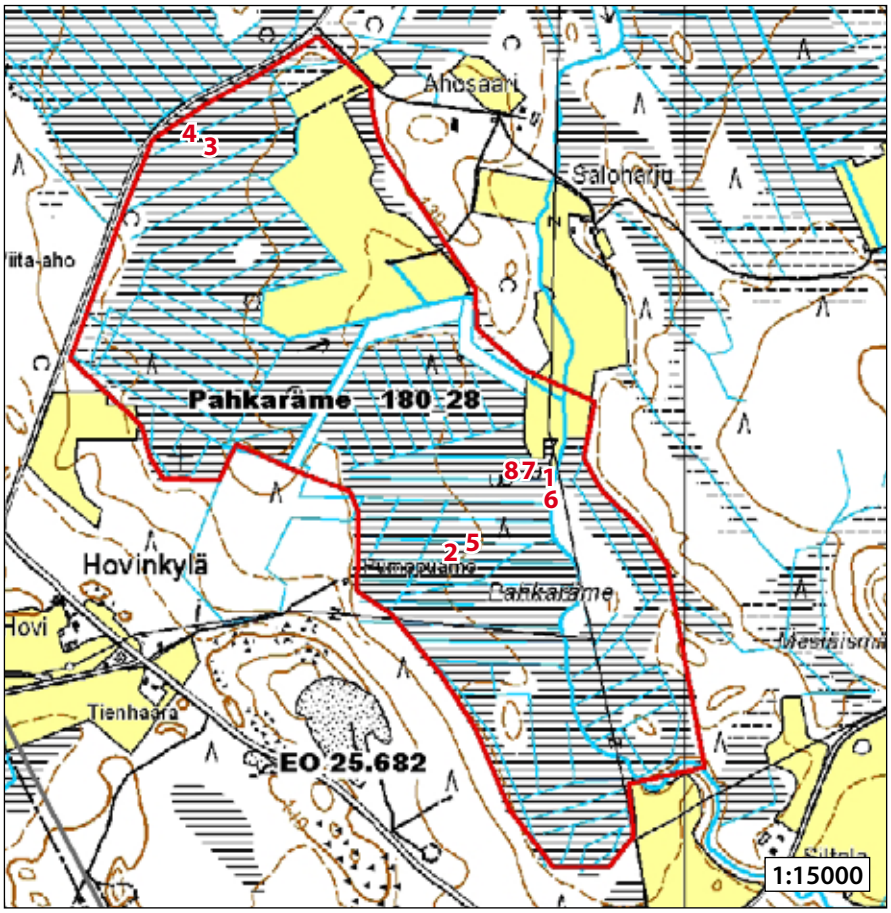

8

B

Ei kaavamerkintää **8.7.2007**

Pielavesi, Pahkaräme

GTK-raportti 180:28 **89 / 59 ha**

GTK (1983): Pahkaräme sijaitsee vajaa 40 km Pielavedeltä luoteeseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Yksityistie kulkee etelä- ja luoteispuolitse. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 89 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 68 ha, yli 1,5 m:n aluetta 56 ha ja yli 2 m:n aluetta 43 ha.

Vallitsevana suotyyppinä on tupasvillarämemuuttuma. Suon keskiosa on peltona. Puusto on pääasiassa tiheää riukuasteen metsikköä. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Vedet laskevat suon itäpuolitse virtaavaa Kolunpuroa pitkin etelään Korppiseen. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Turvekerrostuman keskipaksuus on 2,08 m. Yli metrin alueen keskisyvyys on 2,53 m ja tästä on heikosti maatuneen pintakerroksen osuus 0,68 m. Suon pohja on pääasiassa savensekaista hiesua.

Saravaltaisen turpeen osuus on 36 % ja rahkasammalvaltaisen 63 %. Ruskosammalvaltaista turvetta on 1 %. Tupasvillaturpeen osuus on 16 %. Puunjäännösturvetta on 9 % ja varputurvetta 14 %. Koko suossa on liekoja vähän (1,7 %). Turpeen pH:n vaihteluväli on 3,5–5,8. Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 22,0 MJ/kg.

Pahkaräme luonnontilainen turvemäärä on n. 1,85 milj. m3 ja tästä on heikosti maatuneen pintaturpeen osuus n. 0,48 milj. m3 (26 %). Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 59 ha ja tuotantokelpoisen turpeen määrä n. 1,35 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö kuivana on n. 3,00 milj. GJ eli n, 0,83 milj. MWh. Turpeensa puolesta Pahkaräme soveltuu parhaiten palaturvetuotantoon.

Katselmus (89 ha): Pahkaräme on kokonaan ojitettu, osin pelloksi muutettu suo. Pahkarämeen pohjoisosassa on isovarpuista tupasvilla- ja sararämemuuttumaa, jossa on huonokasvuista nuoren kasvatusmetsän männikköä. Koilliskulma on muutettu pelloksi.

Suon keskiosassa puuston kasvu on ollut parempaa. Suotyyppi on lähinnä varpuinen rämemuuttuma. Kanavamaisen Kolunpuron varsi on selvästi ravinteisempaa, jossakin määrin lehtokorpea ja ruohoista korpea muistuttavaa purovartta. Pahkarämeen eteläpäässä on jo osin hakattuja metsiä.

Suon länsilaidalla on harju, jonka reunaan liki katselmusalueen rajaa on rakennettu uusi pohjavedenottamo. Lähellä Kolunpuroa on lisäksi neljä suolähdettä, joista osa on hyvätuottoisia ja varsin suuria. Ojitus sivuaa jokseenkin jokaista lähdekuoppaa. Lähteikkö on metsäluonnon erityiskohde, joiden kunnostamismahdollisuudet ja -tarve olisi syytä selvittää.

/	Sijainti	Korkeus
L01	3464643 7031965	136 m
L02	3464641 7031969	138 m
L03	3464637 7031964	140 m
L04	3464624 7031967	142 m

Pahkarämeen neljän lähteen GPS-koordinaatit (KKJ, yhteisnäiskoordinaatisto).

1) Lähteiden ohi kaivetussa ojassa on vuolas virtaus lähellä Kolunpuroa.
2) Voimakkaasti muuttunutta rämettä ja melko järeää männikköä.
3) Suon pohjoispään kuivunutta ja taimettunutta puoliavointa nevarämemuuttumaa.
4) Vetinen oja suon pohjoispäässä.
5) Auraoja suon hyväpuustoisella osalla. Ojaturpeet ovat selvästi näkyvillä.
6) Kolunpuron suon itälaidalla.
7) Pahkarämeen keskiosissa on neljä vuolasta lähdettä. Ne kaikki ovat aivan ojan reunassa. Oja näkyy kuvassa vasemmalla takana.
8) Lähteistä suurimman ja itäisimmän (L01) vesi purkatuu kuvan oik. yläkulmasta ojaan.

3

4

5

6

1

7

2

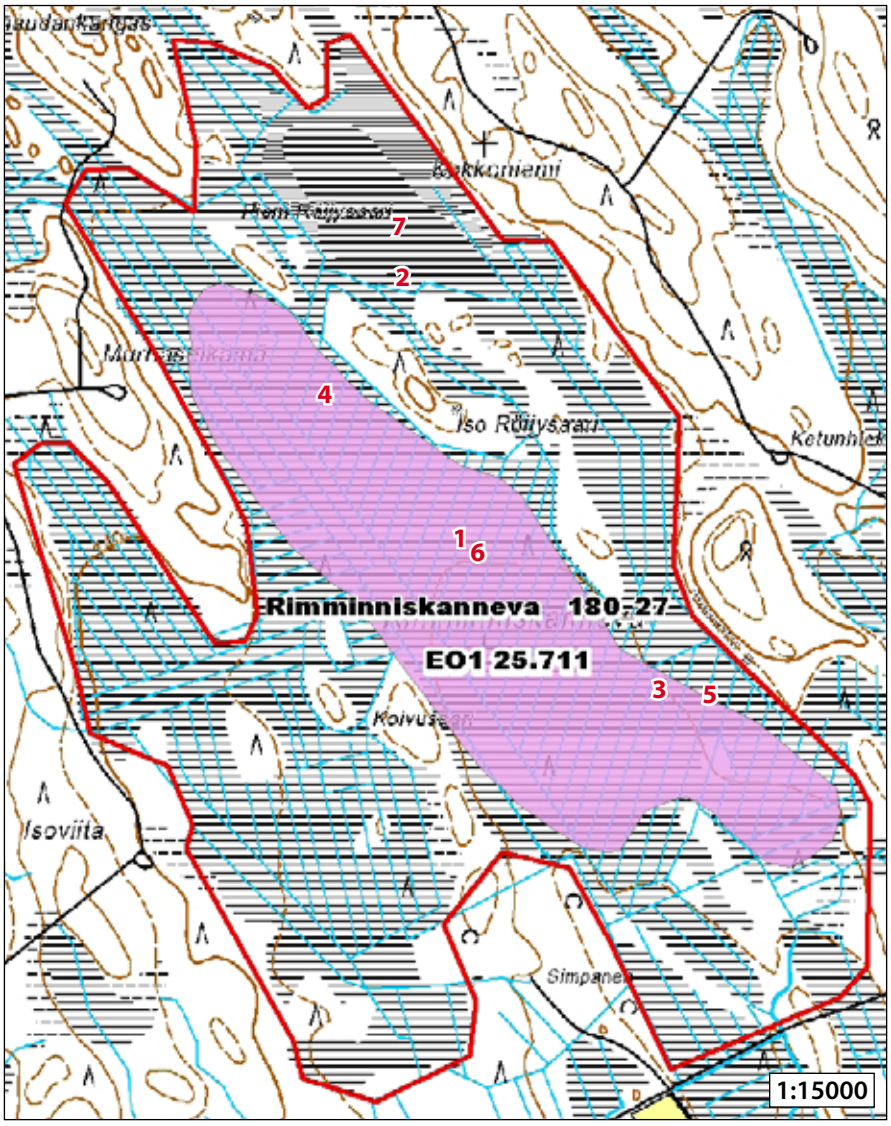

8

B

EO1 25.711 **8.7.2007**

Pielavesi, Rimminniskanneva

GTK-raportti 180:27 **195 / 89 ha**

GTK (1983): Rimminniska sijaitsee runsas 40 km Pielavedeltä luoteeseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Yksityistie tulee suon eteläpuolelle. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 122 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 105 ha, yli 1,5 m:n aluetta 89 ha ja yli 2 m:n aluetta 72 ha.

Suon keski- ja luoteisosat ovat ruohoista saranevamuuttumaa. Eteläosassa on varsinaista ja ruohoista sararämemuuttumaa. Puusto on pääasiassa keskinkertaisen tiheää riukuasteen metsikköä.

Suo on ojitettu kauttaaltaan. Vedet laskevat suon eteläosasta alkavaa Kolunpuroa pitkin kaakkoon Korppiseen. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Turvekerrostuman keskipaksuus on 2,81 m. Yli 1 m:n alueen keskisyvyys on 3,17 m ja tästä heikosti maatuneen pintakerroksen osuus on 1,74 m. Suon pohja on pääasiassa savea ja hiesua.

Saravaltaisen turpeen osuus on 81 % ja rahkasammalvaltaisen 18 %. Ruskosammalvaltaista turvetta on 2 %. Tupasvillaturpeen osuus on 8 %. Puunjäännösturvetta on 4 % ja varputurvetta 7 %. Koko suossa on liekoja erittäin vähän (0,2 %). Turpeen pH:n vaihteluväli on 3,2–5,3. Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,1 MJ/kg.

Rimminniskan luonnontilainen turvemäärä on n. 3,44 milj. m3 ja tästä on heikosti maatuneen pintaturpeen osuus n. 1,87 milj. m3 (54 %). Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 89 ha ja tuotantokelpoisen turpeen määrä n. 2,84 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö kuivana on 4,86 milj. GJ eli n. 1,35 milj. MWh.

Turpeensa puolesta Rimminniska soveltuu jyrsinturvetuotantoon. Suon pinnan maatumaton rahkaturvekerros, lähinnä suon keski- ja pohjoisosissa, on syytä poistaa ennen varsinaista tuotantoa.

Katselmus (195 ha): Rimminniskanneva on pohjoisinta kulmaustaan lukuun ottamatta kokonaan ojitettu ja voimakkaasti kuivunut suo. Se muodostuu kolmesta kankaiden erottamasta, pitkulaisesta suoaltaasta. Altaista läntisin ja keskimmäinen on jokseenkin kokonaan muuttuneita entisiä rämeitä tai nevarämeitä, nykyisiä karhunsammal-seinäsammalmuuttumia sekä jäkälä-turvekankaita. Kangasmaiden reunamilla esiintyy myös saniaisia. Ojitus on monin paikoin hyvin tiheä.

Suon puusto on vallitsevasti varttunutta taimikkoa tai nuorta kasvatusmetsää, varsin tiheää ja osin riukumaista. Valtapuu on mänty, seassa on runsaasti

hieskoivua. Suon keskellä kangasmaakumpareella on muutamia aihkeja. Katselmusalueen itärajalla ilmakuvassa näkyvä vanha metsä on hakattu.

Rimminniskannevan pohjoispäässä oleva ojittamaton neva on maisemallisesti ja linnustollisesti arvokas. Pikkukuovin ja kapustarinnan esiintyminen suolla tekee siitä liki maakunnallisesta arvokkaan lintusuon. Tällä seudulla on hyvin vähän avoimina säilyneitä soita, joilla nämä kaksi pohjoista suokahlaajaa pesivät.

1) **Yksittäinen aihkipetäjä suon keskellä.**
2) **Ojittamattoman avosuon laitaan vedetty oja, jossa vesi seisoo.**
3) **Riukuuntunutta mäntytiheikköä voimakkaasti kuivuneella suolla.**
4) **Suon pohjakerros on kuivumisen myötä peittynyt seinäsammalilla ja jäkälillä.**
5) **Suon eteläpäässä on pieni, kuivunut, mutta avoimeksi jäänyt neva, jonka ojissa vesi seisoo.**
6) **Suon keskiosissa on paikoin runsaasti saniaisia sekä jonkin verran ruohoisuutta, mikä kertonee normaalia suuremmasta ravineisuudesta.**
7) **Suon koilliskulmalla on märkä, rahkainen neva, jolla pesivät sekä kapustarinta että pikkukuovi.**

2

3

4

5

6

1

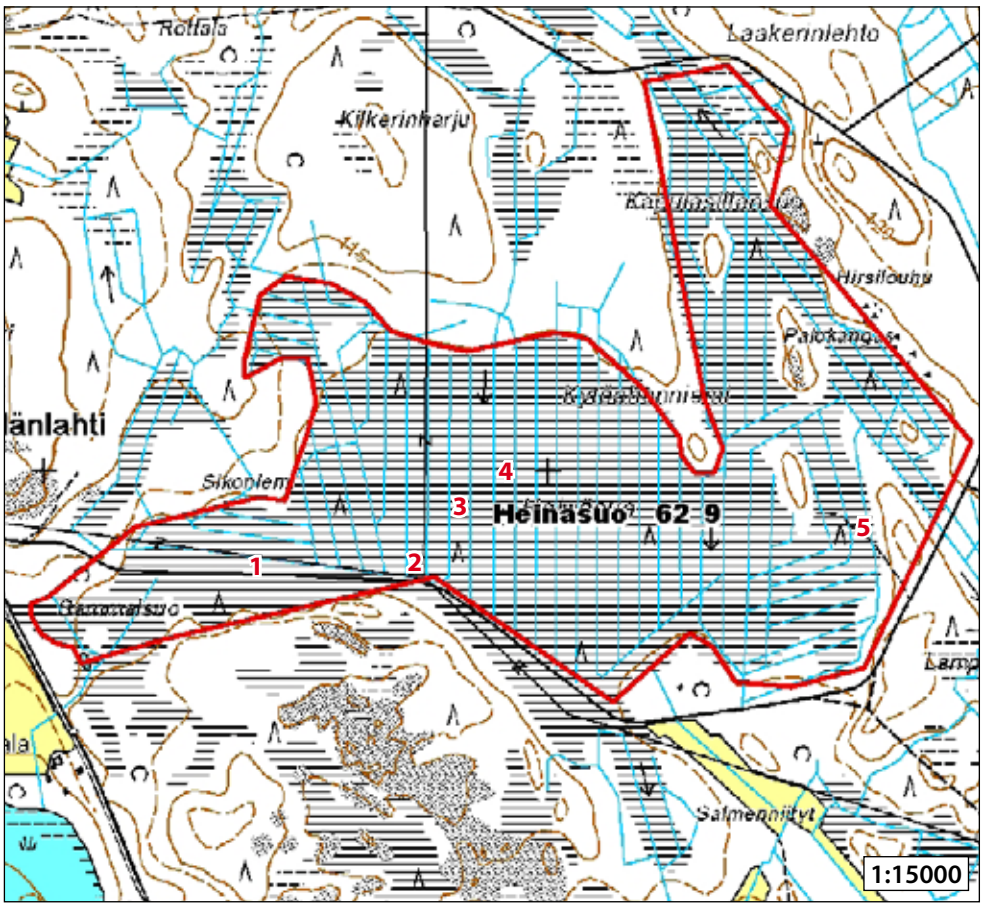

7

C

EO1 25.709 **11.6.2007**

Pielavesi, Heinäsuo

GTK-raportti 62:9 **99 / 50 ha**

GTK (1980): Heinäsuo sijaitsee Heinämäen kylässä Kiuruveden tien varressa. Suon kaakkois- ja lounaisnurkat rajoittuvat saraturvepeltoihin. Eteläreunalla on kallio- ja moreenimaastoa. Muilla suunnilla on pääasiassa loivaa moreeniselännettä. Maantielle on suon keskustasta noin kilometri. Tutkittu pinta-ala on 80 ha, mistä on yli metrin syvyistä aluetta 55 ha.

Suo on keskiosiltaan tupasvillarämeen muuttumaa, itäpäässä on sararämeen muuttumaa ja jonkin verran myös saranevan muuttumaa. Länsiosissa on tupasvilla- ja sararämeen muuttumaa. Puusto on keskinkertaisen tiheää keskiosassa ja reunoilla tiheää. Kehitysluokaltaan puusto on vaihtelevaa. Paikoitellen keskiosissa se on jopa kituliasta ja harvaa vaihettuen reunaosiltaan riuku- ja pinotavara-asteen metsiköksi ja jopa tukkipuuasteelle. Pinnaltaan suo viettää loivasti itään ja etelään. Kuivumismahdollisuudet ovat hyvät.

Turvekerrostuman keskisyvyys on 1,62 m, mistä pintakerroksen osuus on 0,34 m. Suon pohja on melko tasainen. Laadultaan pohja on savea ja silttiä. Muutamassa syvemmässä kohdassa pohjalla on liejua. Suon reunaosissa on pohja hiekkaa ja kivistä moreenia.

Yleisin turvelaji on saraturve. Rakenteeltaan turvekerrostuma on eri tyyppinen reunoiltaan ja keskiosiltaan. Reunaosissa on vain ohut, heikosti maatunut pintaosa ja paksu paremmin maatunut pohjakerros. Keskustassa heikosti maatunut turve ulottuu aina pohjaan asti, sen katkaisee vain ohut, keskinkertaisesti maatunut saraturvelinssi.

Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 18,8 MJ/kg. Keski- ja pohjakerroksen suureen tuhkapitoisuuteen vaikuttaa kortteen suuri määrä. Liekoisuus on pintakerroksessa korkea (3,7 %) ja syvemmällä melko alhainen (1,5 %). Heinäsuon turpeen korkea tuhkapitoisuus ja alhainen tilavuuspaino heikentävät suon arvoa polttoturpeen tuotantoa ajatellen. Suon muut ominaisuudet polttoturvetuotannon kannalta ovat hyvät. Turvetuotantoon soveltuva ala on n. 50 ha, missä on vain 0,83 milj. m3 tuotantokelpoista luonnontilaista turvetta, jonka energiasisältö on kuivana 1,0 milj. GJ. Tuotannossa on saatavissa noin 0,3 milj. toimitus-m3.

Koko suon luonnontilainen turvemäärä on 1,3 milj. m3.

Katselmus (99 ha): Heinäsuo on kauttaaltaan ojitettu ja metsittynyt suo. Suotyypeistä yleisin on rämemuuttuma, jolla kasvaa tiheydeltään vaihtelevaa männikköä. Etenkin suon länsipäässä männikkö on varttuneen kasvatusmetsän vaiheessa, kun taas keskiosissa puusto on jäänyt kituliaaksi, harvaksi ja lyhyeksi (sara- ja tupasvillarämemuuttumat). Kenttäkerroksen varvikko on sen sijaan runsastunut merkittävästi.

Aivan suon itäpäässä suotyypit vaihtuvat korpisiksi sekä metsäisiksi. Osa kuusikoista lienee jo hakattukin. Peltokuviot ovat jääneet pois viljelystä ja pensoittuneet pajukoiksi ja koivikoiksi.

Suolla ei tehty merkittäviä lajihavaintoja.

1) **Metsäautotien eteläpuolista kohtalaisen hyväpuustoista suota, joka on liki ojittamaton.**
2) **Suon keskiosan laiteilla on kasvatusmetsävaiheen suomännikköä. Kenttäkerros on varpuinen.**
3) **Sara- ja tupasvillarämeen muuttumat ovat ojituksen myötä puustottuneet.**
4) **Suon keskellä, ilmeisesti entisellä neva-alueella puusto on harvaa ja kituliasta. Kenttäkerros on vaivaiskoivupöheikköä.**
5) **Korpiojikkoa suon itäreunalla.**

1

2

3

4

5

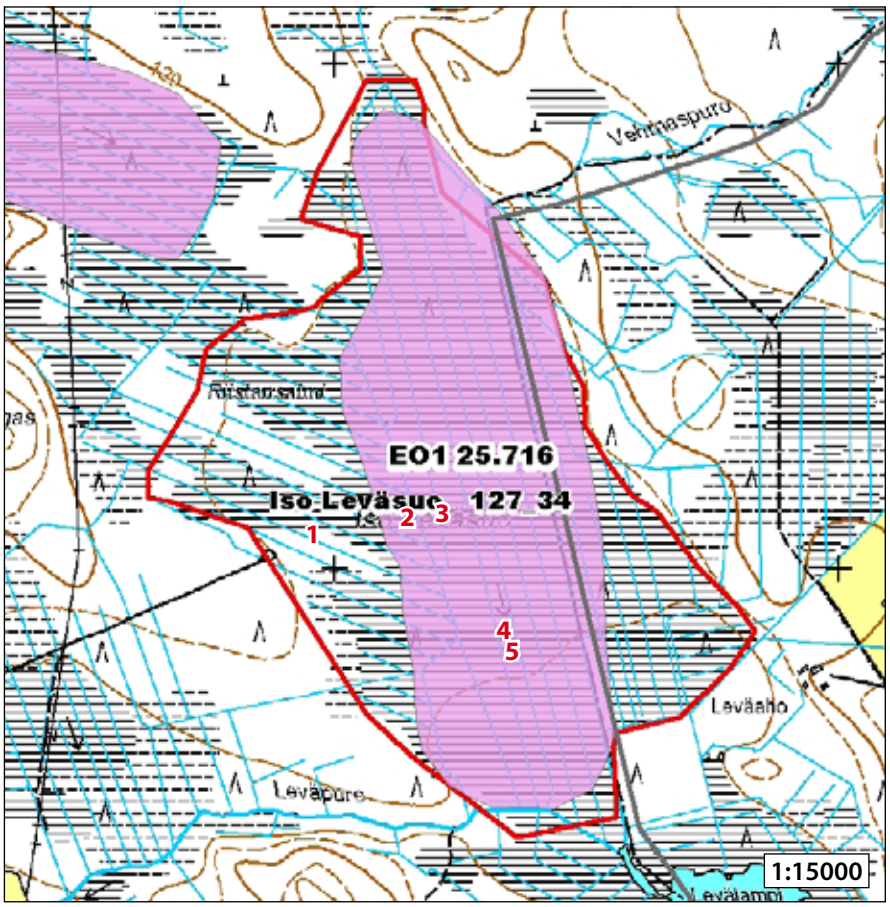

C

EO1 25.716 **26.7.2007**

Pielavesi, Iso Leväsuo

GTK-raportti 127:34 **85 / 44 ha**

GTK (1981): Iso Leväsuo sijaitsee vajaa 20 km Pielavedeltä etelään Leväsen kylässä yksityistien päässä. Suo rajoittuu luoteessa Iso Riistasuohon ja etelässä Levälampeen ja Levälammensuohon. Itä- ja länsipuolella on loivaa moreenimaata. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 85 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 55 ha ja yli 2 m:n aluetta 30 ha. Ojitus on vanhaa ja koko suon kattavaa. Eteläosien ojitus on uudempaa. Suovedet laskevat etelään Levälampeen ja edelleen Leväpuron kautta lounaaseen Ristijokeen. Levälammen pinta on n. 2 m suon pinnan alapuolella. Kuivatusmahdollisuudet ovat melko hyvät.

Iso Leväsuo on etelä- ja keskiosiltaan sararämemuuttumaa. Länsiosissa on tupasvilläräme- ja korpirämemuuttumaa ja itäosissa puolukkaturvekangasta sekä varsinaista korpea. Puusto on rämealueilla riukuasteella ja tiheydeltään keskinkertaista. Korpien ja turvekankaiden puusto on tiheää ja pino- tai tukkipuuasteella.

Turvekerrostuman keskisyvyys on 1,45m. Syvimmissä paikoissa on suon pohjalla detritus- ja saviliejua, muuten pohja on hiekkaa ja hiekkaista tai kivistä moreenia.

Saravaltaisen turpeen osuus on lähes 70 %. Ruskosammalvaltaista turvetta on 2 %. Tupasvillaturpeen osuus on 7 % ja puunjäännösturpeen 4 %. Hyvin maatuneen turpeen osuus koko turvemäärästä on n. 75 %. Koko suossa on liekoja kohtalaisesti (2,6 %). Yli 1 m:n syvyisen alueen pintaosan (0–1 m) liekoisuus on erittäin korkea (4,6%), mutta 1–2 m:n välisen kerroksen erittäin alhainen (0,6%). Tuotantoon soveltuvan alueen liekoisuus on keskimääräinen (2,3 %). Turpeen ph:n keskiarvo 5,1 on melko korkea (heikosti hapan). Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,0 MJ/kg.

Iso Leväsuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,23 milj. m3. Syvyytensä puolesta turvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 44 ha ja vastaava turvemäärä n. 0,77 milj. suo-m3 Tämän turvemäärän energiasisältö n. 0,43 milj. MWh. Suon pintaosan erittäin korkea liekoisuus nostaa raivauskustannuksia, muuten suo on sovelias jyrsinturvetuotantoon.

Katselmus (85 ha): Iso Leväsuo on keskiosiltaan jokseenkin vähäravinteista isovarpuiseksi kehittynyttä sararämemuuttumaa, jonka puusto on harvaa männikköä ja kauttaaltaan nuoren kasvatusmetsän asteella. Suon eteläisin neljännes on noin 10–15 vuotta sitten hakattua, kenttäkerrokseltaan isovarpuista mäntytaimikkoa. Suo on kokonaan syvään ojitettua.

Ison Leväsuon laiteilla on korpimuuttumia sekä puolukkaturvekankaita. Etenkin länsi- ja pohjoisreunoilla korpisia ja hyvä-puustoisia alueita melko laajalti. Korpikuusikoita on jo osin hakattu ja suurin osa niistä on saavuttanut hakkuujäreyden.

Suolla ei tehty mainittavia lajihavaintoja.

1) Länsireunan korpiojikkoa, jossa on punainen nauha ennakoimassa ilmeisesti tulevaa hakkuuta.
2) Sararämeen muuttuman puustoa.
3) Suon keskiosan ojitusta ja puustoa. Kenttäkerros on kuivumisen myötä varvuttunut.
4) Pienen metsäsaarekkeen ympäristöään vankempaa ja vanhempaa puustoa.
5) Suon eteläpäässä on ilmakuvalla vähäpuustoiselta näyttävää suota, joka paljastui maastossa ”suotaimikoksi”.

3

1

4

2

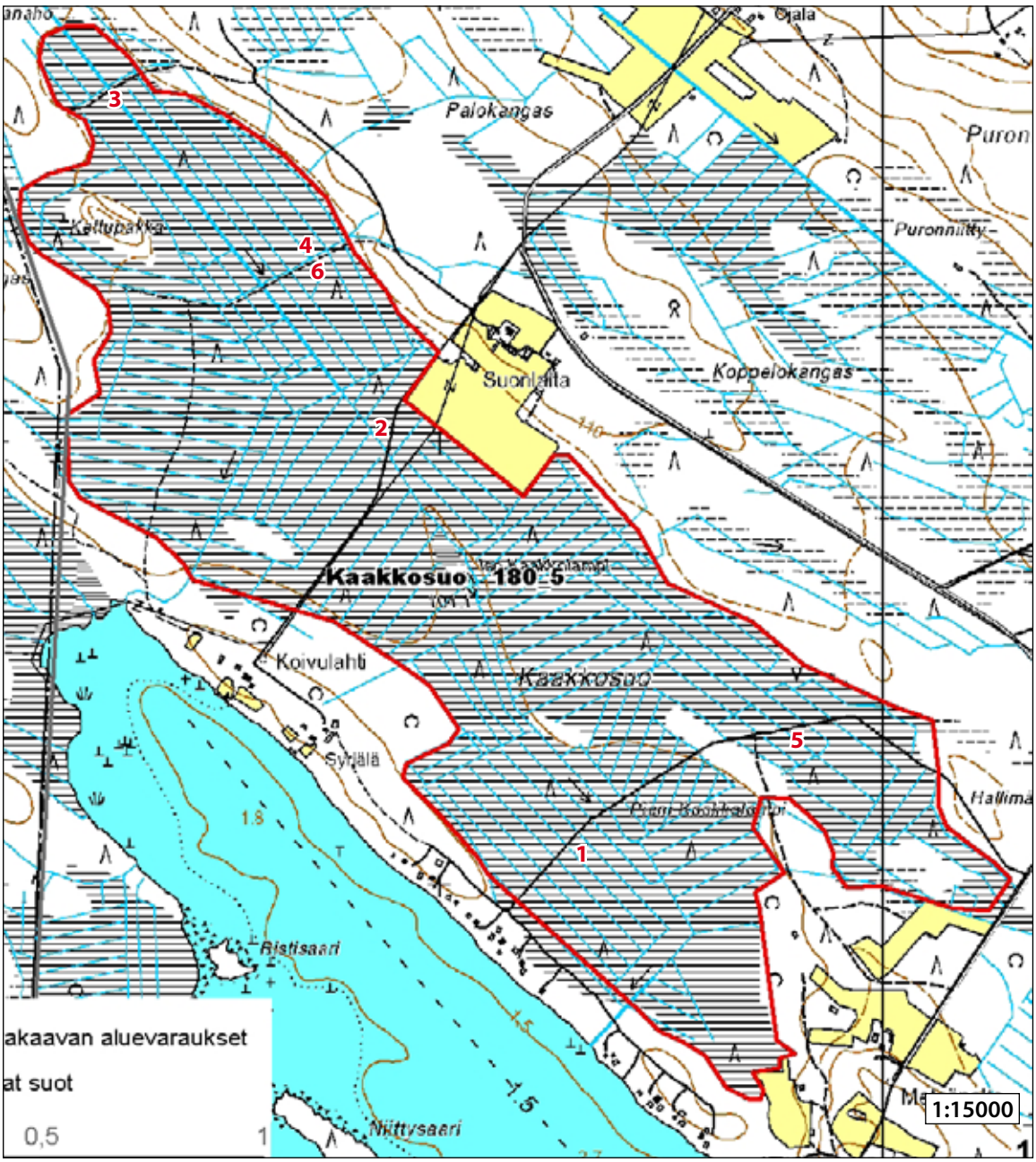
5

C Ei kaavamerkintää 17.7.2007

Pielavesi, Kaakkosuo

GTK-raportti 180:5 175 / 79 ha

GTK (1983): Kaakkosuo sijaitsee vajaa 30 km Pielavedeltä lounaaseen, Keiteleen rajan tuntumassa. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Metsäautotie kulkee suon eteläosan ja kärrytie suon keskiosan halki. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 181 ha. Suo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Vedet laskevat etelään Nilakkaan. Nilakan läheisyys vaikeuttaa suon etelä- ja länsiosien kuivatusta. Suon keskiosassa sijaitseva Iso Kaakkolampi hankaloittaa myös kuivatusta.

Vallitsevana suotyyppinä on etelä- ja kaakkoisosassa tupasvillaräme sekä keski- ja luoteisosassa mustikkaturvekangas. Suon itä- ja länsilaidalla on peltoviljelyksiä. Puusto on tiheää harvennusmetsikköä.

Turvekerrostuman keskipaksuus on 1,29 m. Suon pohjalla on ohut kerros liejua ja tämän alla pääasiassa hiesua. Reunaosissa pohjalla on moreenia.

Saravaltaisen turpeen osuus on 36 % ja rahkasammalvaltaisen 58 %. Tupasvillaturpeen osuus on 13 %. Puunjäännösturvetta on 15 % ja varputurvetta 5 %. Heikosti maatunutta turvetta on runsaasti suon pohjaosissa. Suossa on liekoja kohtalaisesti (2,9 %), mutta 0,1–1 metrin välisessä kerroksessa niitä on erittäin runsaasti (5,3 %). Turpeen pH:n vaihteluväli on 3,7–4,6. Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 22,6 MJ/kg.

Kaakkosuon luonnontilainen turvemäärä on n. 2,34 milj. m3. Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 79 ha ja

tuotantokelpoisen turpeen määrä n. 0,88 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö kuivana on n. 0,53 milj. MWh. Kaakkosuon pohjois-, koillis- ja länsiosat soveltuvat palaturvetuotantoon. Suon keskiosa soveltuu parhaiten jyrsinturvetuotantoon.

Katselmus (175 ha): Kaakkosuo on tehokkaasti kuivattu suo, jonka länsireunalla on järjestäytyneen oloinen Nilakan rantamökkikylä. On mahdollista, että rantamökkien omistajat eivät suhtautuisi Kaakkosuon turvetuotantoon suopeasti. Suon keskellä on hyvin pieni, ilmeisesti liki kuivunut lampi.

Kaakkosuolla vallitsevat isovarpuiset rämemuuttumien männiköt. Puusto on kasvatusmetsäkokoista ja kohtalaisen tiheää. Paikoin on harvempia tai taimikoita muistuttavia puustonvaiheita. Aivan pohjoispäässä on järeää puustoa, jota on voimakkaasti harvennushakattu. Aluspuusto on muuttunut harvennuksen myös pusikoksi.

Yksittäisessä kohdassa suon pohjoispäässä kasvoi ajouralla villapääluikkaa. Pohjoispään puro-ojan varsilla on selvästi muuta ympäristöä ravinteisempaa. Siellä esiintyy mm. mesiangervoa ja saniaisia. Osa pohjoisosan soista on jo turvekankaita.

1) **Nuoren kasvatusmetsän puustoa voimakkaasti kuivuneella isovarpuisella rämemuuttumalla.**
2) **Harvennettua nuorta puustoa suon keskiosassa.**
3) **Ravinteinen ojavarsi suon pohjoispäässä.**
4) **Turvekankaan kuusikkoa suon pohjoisosassa. Suokasvit ovat kadonneet ja tyyppi vastaa lähinnä mustikkatyypin kangasmetsää.**
5) **Ojitusta ja puustoa suon kaakkoiskulmalla.**
6) **Harvennettua järeää suopuustoa suon pohjoisosassa. Lähellä olevalla ajouralla kasvoi vähän villapääluikkaa.**

1

2

3

4

5

6

C

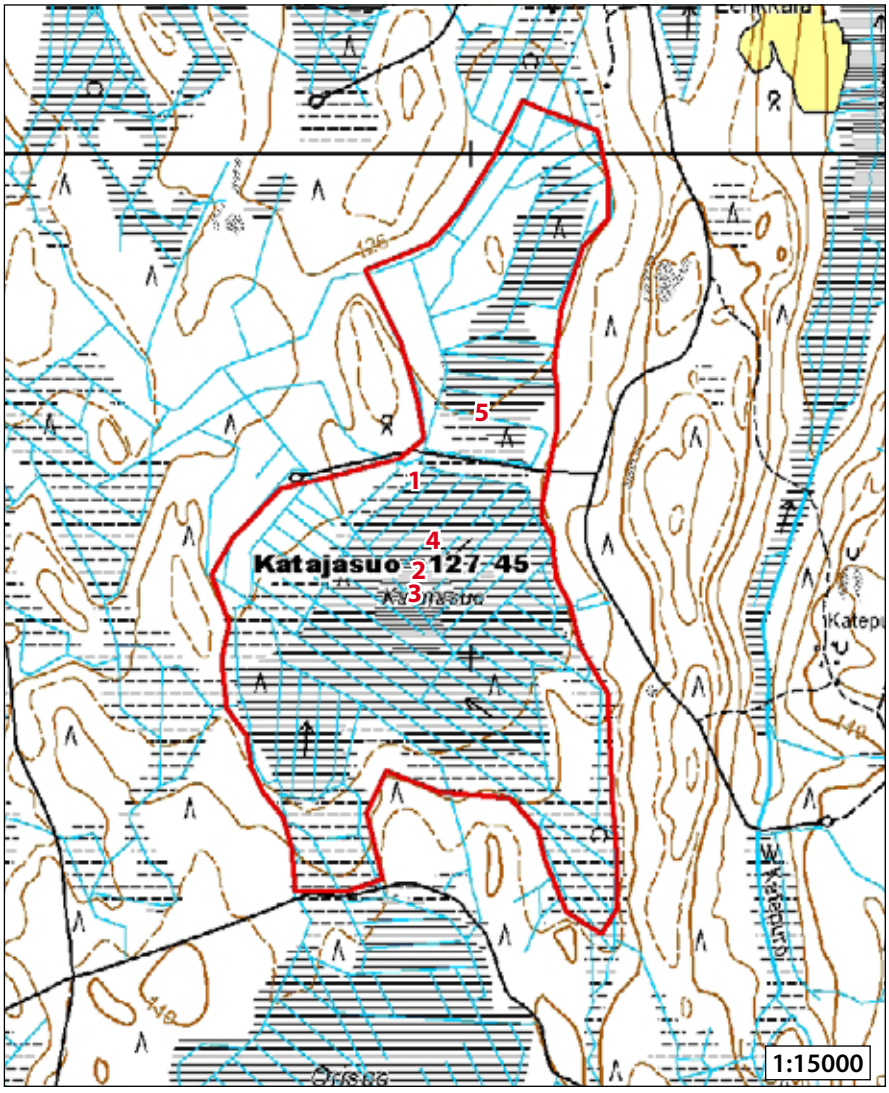
Ei kaavamerkintää

Pielavesi, Katajasuo

GTK-raportti 127:45

17.7.2007

70 / 60 ha

GTK (1981): Katajasuo sijaitsee n. 30 km Pielavedeltä pohjoiseen metsäautotien läheisyydessä. Etelässä suo rajoittuu Orisuohon. Kaakkois- ja lounaispäässä on soistunutta metsämaata ja loivaa moreenimaastoa. Suon itäpuolella kulkee pitkittäisharjujakso. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 35 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 24 ha ja yli 2 m:n aluetta 12 ha. Katajasuo on ojitettu lähes kauttaaltaan lukuun ottamatta aivan suon keskiosaa. Suon pinta viettää länteen ja pohjoiseen. Eteläosien (suurin allas) vedet laskevat luoteeseen Kortelampeen ja edelleen Ventojokea pitkin länteen Sulkavanjärveen. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Katajasuon tärkeimmät suotyypit ovat sararäme ja sararämemuuttuma. Rämealueiden puusto on harvaa tai keskinkertaisen tiheää ja riuku- tai pinotavara-asteella olevaa.

Suon keskisyvyys on 1,89 m, josta heikosti maatunutta pintaturvetta on 0,93 m. Paikoitellen suon pohjalla on karkeaa detritusliejua, jonka alla on useimmiten silttiä. Muualla pohja on hiekkaa tai kivistä moreenia.

Saravaltaisen turpeen osuus on n. 80 %. Tupasvillaturpeen osuus on 16 %. Maatuneisuusprofiilit ovat selväpiirteisiä eli maatuneisuus kasvaa lähes poikkeuksetta syvyyden funktiona. Liekojen määrä on pieni (1–2 %) suon jokaisessa kerroksessa. Turpeen pH:n vaihteluväli on 3,5–4,8. Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,4 MJ/kg.

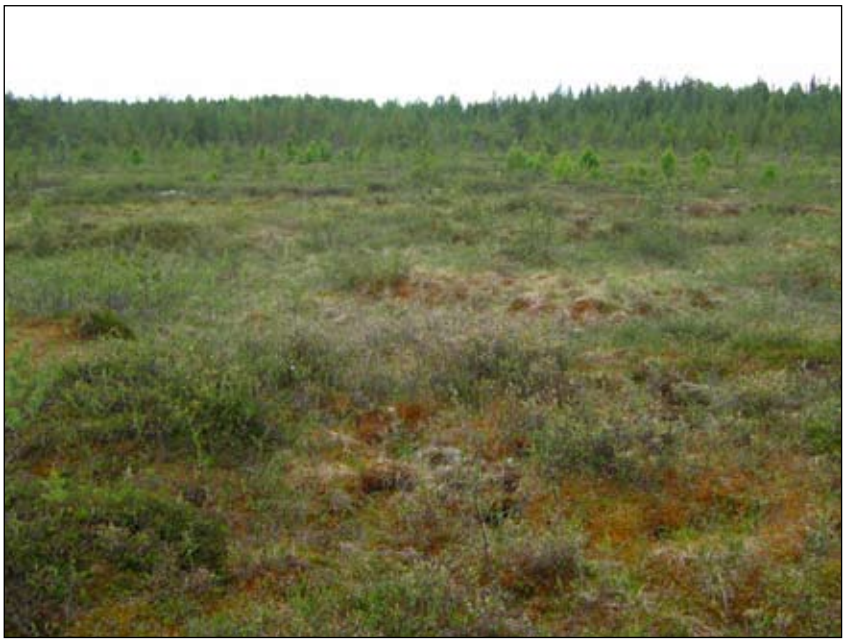
Katajasuon luonnontilainen turvemäärä on n. 0,53 milj. m3. Syvyytensä puolesta polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 17 ha ja tuotantokelpoisen turpeen määrä n. 0,29 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö on kuivana n. 0,20 milj. MWh. Katajasuo soveltuu jyrsinturvetuotantoon.

Katselmus (70 ha): Katajasuo on kokonaan ojitettu rämemuuttuma, jonka reunamilla puusto on melko järeää, mutta suon keskus on liki puutonta varpuista, rahkaista ja saraista kuivunutta nevarämettä. Reunamien metsät ovat mäntyvaltaisia turvekankaita, joiden pohjalla kasvaa seinäsammalta ja varpuja, ojissa rahkasammalta. Suon keskuksessa osa ylispuista lienee varsin iäkkäistä ja seassa on jonkin verran keloja, mikä tekee maisemasta erämaisen. Ojituksen seurauksena pienten mäntyjen määrä on suon keskiosissa selvästi lisääntynyt, mutta puiden kasvu on ollut huonoa ja ojitus on lähinnä edistänyt vaivaiskoivun ja muiden varpujen runsastumista.

Suolla ei tavattu maininnan arvoisia suolintuja.

1) **Taimettunutta suon reunaosaa, jossa kasvaa myös kuusia.**
2) **Suon keskiosissa taimettumista on lähinnä ojamailla, muuten suon pohja on muuttumassa jäkälä-varputurvekankaaksi.**
3) **Näkymä etelään suon avoimmeen keskustaan, jossa uusia taimia on vain vähän ja rahkainen pohja on lähinnä varvuttunut.**
4) **Suokeskustan reunoilla on paikoin ikääntyneitä mäntyjä ja keloja, jotka antavat maisemalle erämaista tuntua.**
5) **Metsäautotien pohjoispuolella on kohtalaisen hyväpuustoista varputurvekangasta. Ojitus on jonkin verran umpeenkasvanut eikä kovin syvä.**

3

1

4

2

5

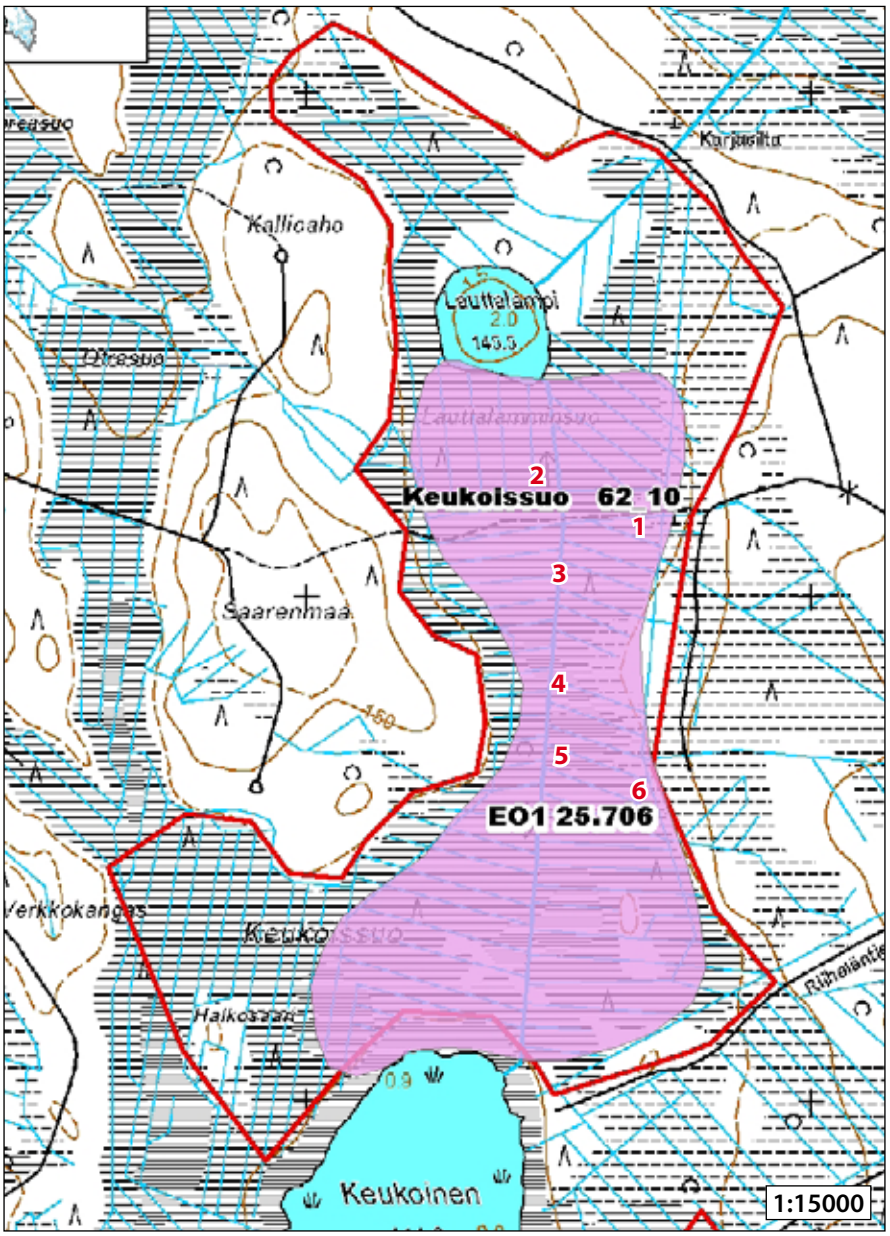

C

EO1 25.706 **10.7.2007**

Pielavesi, Keukoissuo

GTK-raportti 62:10 **140 / 49 ha**

GTK (1980): Keukoissuo sijaitsee Heinämäen kylässä Keukoisen ja Lauttalammin välissä. Suo jatkuu vielä kauemmaksi etelään. Idässä on soistunutta metsämaata, lännessä loivaa moreeniselännettä. Varsinainen tutkittu suoalue on Keukoissuon pohjoisosa eli Lauttalamminsuo. Tutkittu pinta-ala on 66 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on n. 21 ha. Suo on tutkittu hajapistein. Suovedet laskevat sekä pohjoiseen että etelään. Kuivatusmahdollisuudet ovat varsin huonot. Suolla on vanha, tiheä ojitus.

Suon pohjoisosa on tupasvilla- ja isovarpurämeen muuttumaa. Eteläosissa on karhunsammal- ja saranevamuuttumaa. Puusto on tiheää tai keskinkertaisen tiheää ja pääosin taimisto- ja riukuasteella.

Turvetta on keskimäärin 1,79 m paksulti. Heikosti maatunutta pintakerrosta on 0,33 m. Pohja on hiekkaa tai kivistä moreenia. Syvimmissä paikoissa on detritusliejua.

Pohjoisosassa on kerrostuman pintaosa tupasvilla- ja varpupitoista rahkaturvetta. Rahkasaraturve ulottuu noin metrin syvyyteen ja sen alapuolella on saraturvetta. Eteläosien turpeet ovat saravaltaisempia. Liekoja on keskimääräisesti.

Pohjan epätasaisuuden, kuivatusvaikeuksien ja pienen kokonsa takia Keukoissuo soveltuu heikosti polttoturvetuotantoon.

Katselmus (140 ha): Keukoissuon pohjoisosa on kauttaaltaan ojitettu ja hyvin puustoinen varttuneiden kasvatusmetsien suo. Suotyypit ovat puolukkaturvekankaita ja rämemuuttumia. Etelämpänä on avoimempaa, joskin kuivunutta nevarämemuuttumaa sekä rämemuuttumia. Kivennäismaiden reunoilla ja Keukoisen-Lauttalammin välisen ojan varrella on (metsäkorte)korpimaisia suomuuttumia.

Alueella havaittu linnusto oli tavanomaista metsälajistoa.

1) **Harvennettua puolukkaturvekangasta.**
2) **Lähinnä varputurvekankaan männikköä. Pohja on osin seinäsammalinen.**
3) **Ojaksi kaivetun puron varrella on metsäkortetta kasvavaa korpimuuttumaa.**
4) **Aiemmin avoimet suon osat ovat muuttuneet vaivaiskoivuisiksi ja paikoin jäkäläisiksi.**
5) **Entistä avosuota, joka kuivunut voimakkaasti.**
6) **Suon reunan karhunsammal-korven ojikkoa.**

1

4

2

5

3

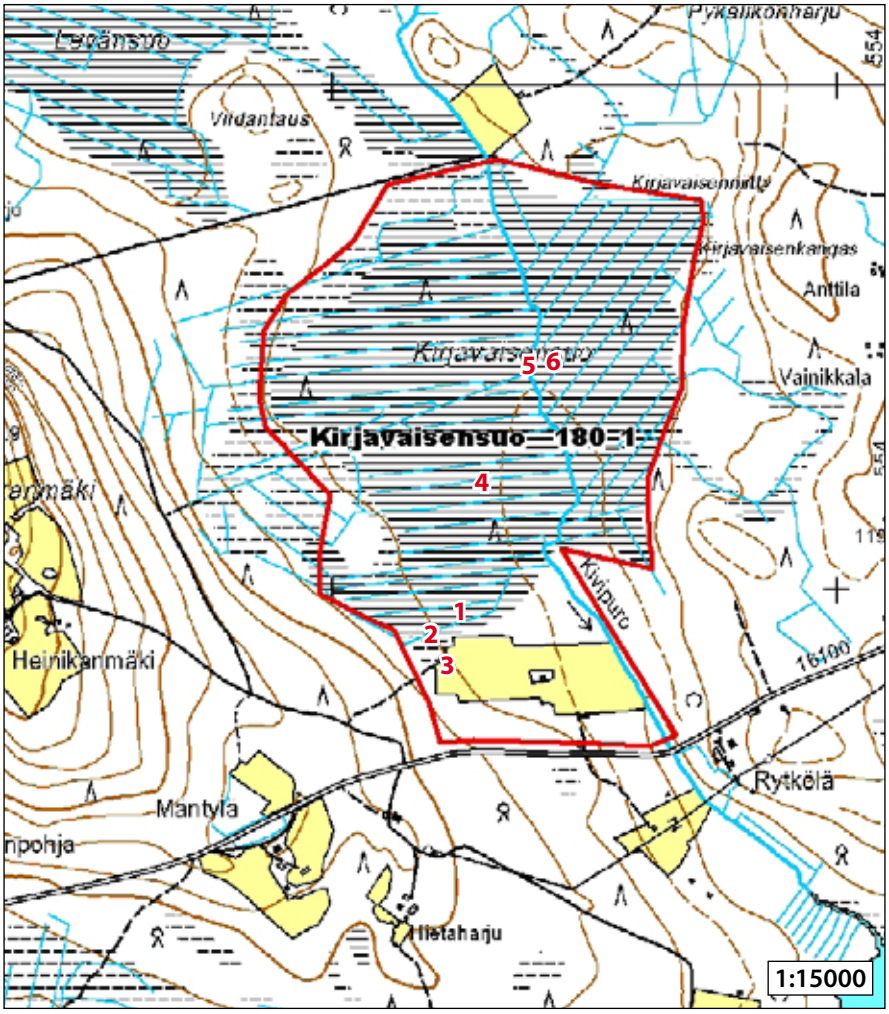
6

C Ei kaavamerkintää **26.7.2007**

Pielavesi, Kirjavaisensuo

GTK-raportti 180:1 **72 / 35 ha**

GTK (1983): Kirjavaisensuo sijaitsee vajaa 20 km Pielavedeltä etelään, Jokijärven kylässä. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät, paikallistie kulkee suon itä- ja eteläpuolitse. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 76 ha, mistä yli 1 m syvyistä aluetta on 58 ha, yli 1,5 m aluetta 40 ha ja yli 2 m aluetta 25 ha. Suo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Vedet laskevat suon halki virtaavaa Kivipuroa pitkin kaakkoon Kumpuseen. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Vallitsevana suotyyppinä on keski- ja pohjoisosassa puolukkaturvekangas. Eteläosa on korpirämemuuttumaa. Puusto on keskinkertaisen tiheää, riukuasteen metsikköä.

Turvekerrostuman keskipaksuus on 1,53 m. Suon pohja on hiesua ja savea. Saravaltaisen turpeen osuus on 68 % ja rahkasammalvaltaisen 29 %. Ruskosammalvaltaista turvetta on 3 %. Tupasvillaturpeen osuus on 2 %. Puunjäännösturvetta on 16 % ja varputurvetta 11 %. Hyvin maatunutta turvetta on vain muutama ohut linssi. Heikosti maatunutta turvetta on runsaasti suon pohjaosissa. Koko suossa on liekoja kohtalaisesti (2,7 %). Liekoisuus on erittäin korkea (5,5 %) 0,6–1,0 m:n välisessä kerroksessa. Turpeen pH:n vaihteluväli on 3,2–5,7. Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,6 MJ/kg.

Kirjavaisensuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,16 milj. m3. Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 35 ha ja tuotantokelpoisen turpeen määrä n. 0,56 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö kuivana on 0,38 milj. MWh.

Kirjavaisensuo soveltuu jyrsinturvetuotantoon.

Katselmus (72 ha): Kirjavaisensuo on kauttaaltaan ojitettu ja kuivunut suo, jonka halki pohjoisesta etelään virtaa kaivettu Kivipuro. Puron itäpuoli suosta on jokseenkin kokonaan harvennettua nuorta kasvatusmetsää, jonka alle on noussut tiheä koivupensaikko. Itäosan suotyyppi on lähinnä puolukkaturvekangas.

Kivipuron varsi on selvästi muuta suota ravinteisempaa. Puron reunoilla kasvaa mm. runsaasti mesiangervoa, nokkosta sekä pajuja ja heiniä. Puron länsipuolella on harventamatonta ja melko järeäpuustoista varttunutta mänty- ja kuusisekoitusta, osin jo hakkuukypsääkin kuusikkoa. Länsiosan turvekankaissa ja suomuuttumissa on nähtävissä korpisuutta, etenkin katselmusalueen etelä- ja länsireunoilla. Kenttäkerroksen valtalajeja ovat mm. puolukka, mustikka ja suopursu. Aivan eteläpäässä on hylättyä peltoa.

Suon linnusto on tavanomaista metsälajistoa.

1) Oja suon eteläpään hyväpuustoisella korpirämeellä.
2) Suon lounaiskulmalla on kuoppia, jotka lienevät turpeenottoon tehtyjä ”hautoja”.
3) Suon eteläosan pellot on hylätty.
4) Suon keskiosan hyväpuustoista puolukkaturvekangasta.
5) Kivipuron varsilla on ravinteisuutta, joka näkyy ruohoisuutena ja heinäisyytenä.
6) Kivipuron itäpuoliset alueet ovat suurelta osin kertalleen harvennettuja suomänniköitä. Pensaskerros on voimakkaasti vesoittunutta.

1

2

3

4

5

6

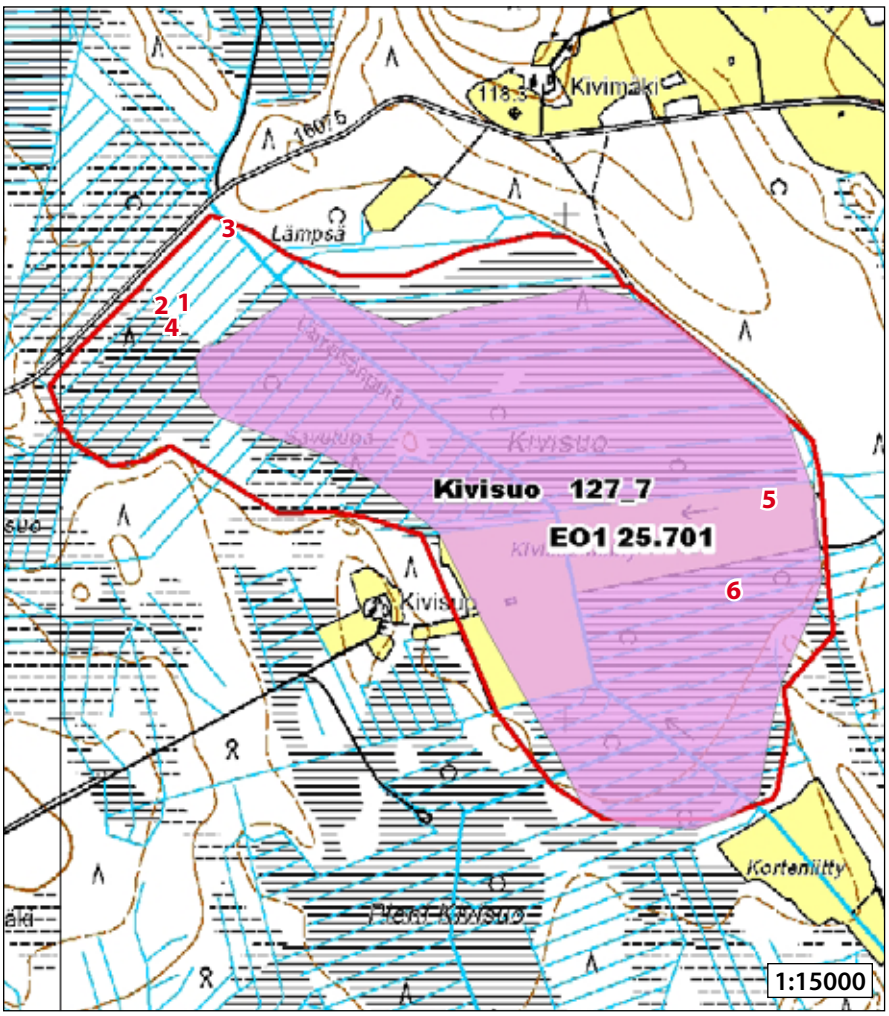

C

EO1 25.701 **18.6.2007**

Pielavesi, Kivisuo

GTK-raportti 127:7 **101 / 63 ha**

GTK (1981): Kivisuo sijaitsee n. 30 km Pielavedeltä pohjoiseen Sopenkylässä. Kulkuyhteydet suolle ovat kohtalaiset, kärrytie tulee suon itäpäähän. Suo rajoittuu etelässä pieneen Kivisuohon. Länsi- ja luoteispäässä on soistunutta metsämaata ja loivaa moreenimaastoa, samoin kuin kaakossakin. Idässä ja pohjoisessa on loivahkoa moreenitopografiaa. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 100 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 80 ha ja yli 2 m:n aluetta 48 ha.Suo on ojitettu kauttaaltaan. Vedet laskevat suon halki virtaavaa Lämpsänpuroa pitkin luoteeseen Aittojärveen. Kuivatuksessa saattaa olla pieniä vaikeuksia.

Kivisuon keski- ja länsiosissa on saraneva- ja sararämemuuttumia. Lounaassa ja koillisessa on nevakorpi-, varsinainen korpi- sekä ruoho- ja heinäkorpimuuttumia. Suon kaakkoisosassa on laaja peltoalue. Nevojen osuus tutkimuspisteistä on 48 %. Puusto on mänty- ja koivuvaltaista, tiheään kasvavaa riukupuuta.

Turvekerrostuman keskisyvyys on 1,70 m. Suon pohjalla on syvimmissä altaissa detritus ja saviliejua. Muuten pohja on pääasiassa hiekkaa.

Turpeista on saravaltaisia lähes 90 %. Hyvin maatuneen turpeen osuus koko turvemäärästä on vajaa 70 %. Koko suossa on liekoja erittäin vähän eli alle 1 %. Turpeen pH:n vaihteluväli on 3,4–5,7. Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 20,0 MJ/kg.

Kivisuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,71 milj. m3.

Katselmus (101 ha): Kivisuo on kauttaaltaan ojitettu, osittain pelloksi raivattu suo. Suon luoteispää on runsas- ja järeäpuustoista turvekangasta ja ilmeisen ohutturpeista. Pohjakerroksessa on runsaasti rahkasammalia sekä kenttäkerroksessa riidenliekoa ja mm. saniaisia. Ojitus on matalahko ja melko umpeutunut.

Kivisuon paksuturpeisempi osuus on erilaisia voimakkaasti kuivuneita turvekankaita ja lähinnä rämemuuttumien sekatyyppejä. Puusto on saroilla kituliasta ja vaatimatonta, ojavarsilla tiheää koivusekapuustoa. Paikoin saroilla on vaikeakulkuista vaivaiskoivutiheikköä. Nykyisen ojituksen alla on ilmakuvan ja maastohavaintojen perusteella ilmeisesti nykyistä aiempi ja matalampi sekä osittain erisuuntainen ojitus.

Suon halki kulkeva Lämpsänpuro on kanavamainen valtaoja. Suolta ei tehty merkittäviä lajihavaintoja.

1) **Suon pohjoispää on muuttunut pohjaltaan kangasmetsämäiseksi ja siellä kasvaa mm. saniaisia ja riidenliekoa.**
2) **Oja suon pohjoispäässä.**
3) **Lämpsänpuro muistuttaa kanavaa.**
4) **Suon pohjoispään korpista turvekangasta.**
5) **Suon keskellä on uusi laaja**

peltoaukea.

6) **Suon eteläosassa on tiheästi ojitettua, ilmeisesti entistä avosuota, joka on ojalinjoiltaan muuttunut läpitunkematto-maksi pusikoksi. Sarkojen suotyyppi on lähinnä varvuttunutta karhunsammalmuuttumaa.**

1

2

3

4

5

6

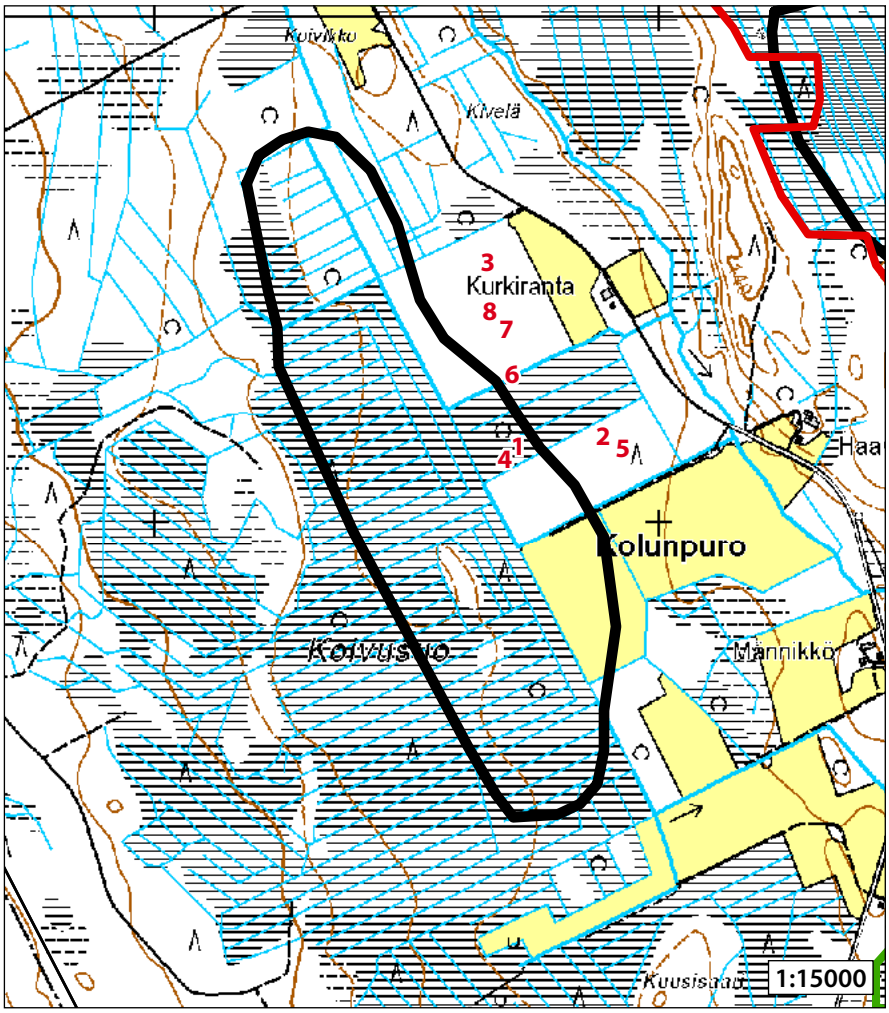

C

EO1 25.712 **8.7.2007**

Pielavesi, Koivusuo

GTK ei ole tutkinut suota **47 ha**

1

2

3

Katselmus (47ha): Koivusuo on merkillinen hyvin tiheään ojitettu suo. Sitä on ikään kuin yritetty muuttaa joskus vuosikymmeniä sitten pelloksi, mutta suo on sen jälkeen jätetty ottamatta viljelyyn. Suon pohjakerros on täysin muuttunut. Se on paikoin kynnöspeltomaista karhunsammalikkoa, jolla kasvaa hyvin pusikkoista koivumäntysekoitusta.

Alueen koilliskulmalla on selvimmin ja melko äskettäin pelloksi tai turvekentäksi kuivattua suota, joka on osin paljaalla turvepinnalla osin kasvittunutta. Näillä paikoin kasvaa runsaasti mm. villapääluikkaa sekä jonkin verran ketunliekoa. Karhunsammal on vasta nousemassa turpeesta.

1) **Karhunsammalmuuttumaa, jolla kohtalainen nuori puusto.**
2) **Karhunsammalmuuttumaa, jonka puusto on liki olematon.**
3) **Avoimella turvepinnalla kasvaa mm. ketunliekoa.**
4) **Suon keskiosassa on paikoin läpitunkematonta koivuviitaa.**
5) **Karhunsammalmatto näyttää vihreältä kynnöspellolta.**
6) **Suoraiskio, joka näyttää kerran raivatulta ja sitten hylätyltä.**
7) **Villapääluikan runsaus kertoo ravinteisuudesta.**
8) **Näkymä Koivusuon pohjoispäästä, jossa turvepintaa on äskettäin avattu koneella.**

4

6

5

7

8

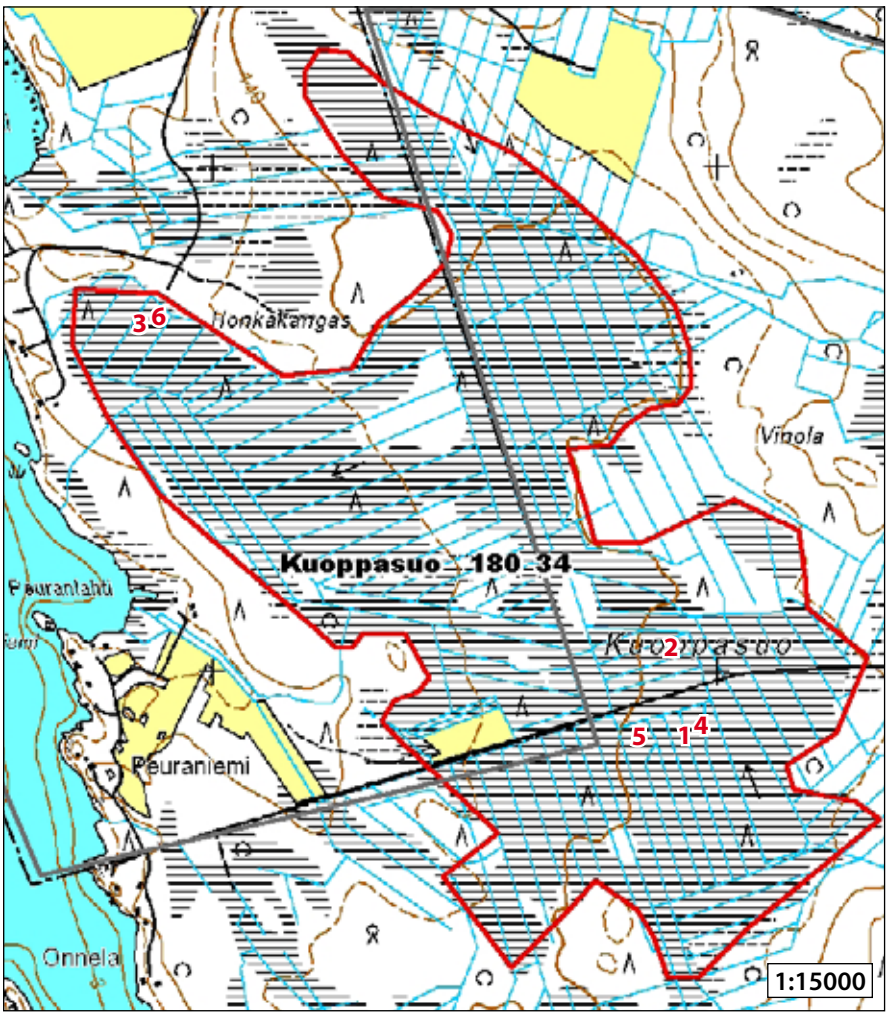

C

Ei kaavamerkintää **8.7.2007**

Pielavesi, Kuoppasuo

GTK-raportti 180:34 **127 / 31 ha**

GTK (1983): Kuoppasuo sijaitsee vajaa 50 km Pielavedeltä luoteeseen osittain Kiuruveden puolella. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Yksityistie kulkee suon halki. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 106 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 50 ha, yli 1,5 m:n aluetta 32 ha ja yli 2 m:n aluetta 8 ha. Suo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Vedet laskevat ojia myöten länteen Koivujärveen. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Kuoppasuon keskiosa on rimpinevamuuttumaa. Itäosan suotyyppi on tupasvillarämemuuttuma. Luoteisosassa on sekä ruohoista sararämemuuttumaa että varputurvekangasta. Suon länsiosassa on pelto. Puusto on pääasiassa tiheää harvennusmetsikköä.

Turvekerrostuman keskipaksuus on 1,09 m. Suon pohjalla on hiekkaa ja hiesua. Saravaltaisen turpeen osuus on 62 % ja rahkasammalvaltaisen 35 %. Ruskosammalvaltaista turvetta on 4 %. Tupasvillaturpeen osuus on 10 %. Puunjäännösturvetta on 5 % ja varputurvetta 13 %. Turvekerrostuma on maatuneisuuden suhteen melko selväpiirteinen eli maatuneisuus kasvaa, lähes poikkeuksetta, pohjaa kohti siirryttäessä. Koko suossa on liekoja vähän (1,5 %). Turpeen pH:n vaihteluväli on 4,4–5,1. Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 20,0 MJ/kg.

Kuoppasuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,16 milj. m3. Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 31 ha ja tuotantokelpoisen turpeen määrä n. 0,48 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö kuivana on n. 0,51 milj. MWh.

Kuoppasuo soveltuu pääosiltaan jyrsinturvetuotantoon. Länsiosan turvepelto ympäristöineen soveltuu myös pienialaiseen palaturvetuotantoon.

Katselmus (127ha): Kuoppasuo on hyvin kuivunut ja koko suo on metsittynyt kohtalaisesti. Puusto on eriasteisia kasvatusmetsiä, melko hyväkasvuisia ja tiheitä. Suotyypit ovat erilaisia muuttumia sekä turvekankaita, mm. puolukkaturvekankaita ja karhunsammalmuuttumia.

Suon eteläosan halki kulkevan tien reunamilla on vielä näkyvissä nevamaisia rimpiä ja jänteitä, joiden reunoilla puusto on pusikkoista ja hyvin tiheää. Paikoin kasvaa mm. siniheinää.

Alueen linnusto on tavallista metsälajistoa.

1) **Karhunsammalmuuttumaa.**
2) **Turvekankaan männikköä.**
3) **Suon pohjoispään rämemuuttuman oja, jossa seisoo runsaiden sateiden jälkeen vettä.**
4) **Heinäisyys kielii ravinteista.**
5) **Vanha rimpi keskellä nuorta metsää.**
6) **Ojien kunnostus ja hakkuita tulossa suon pohjoispäähän?**

1

4

2

5

3

6

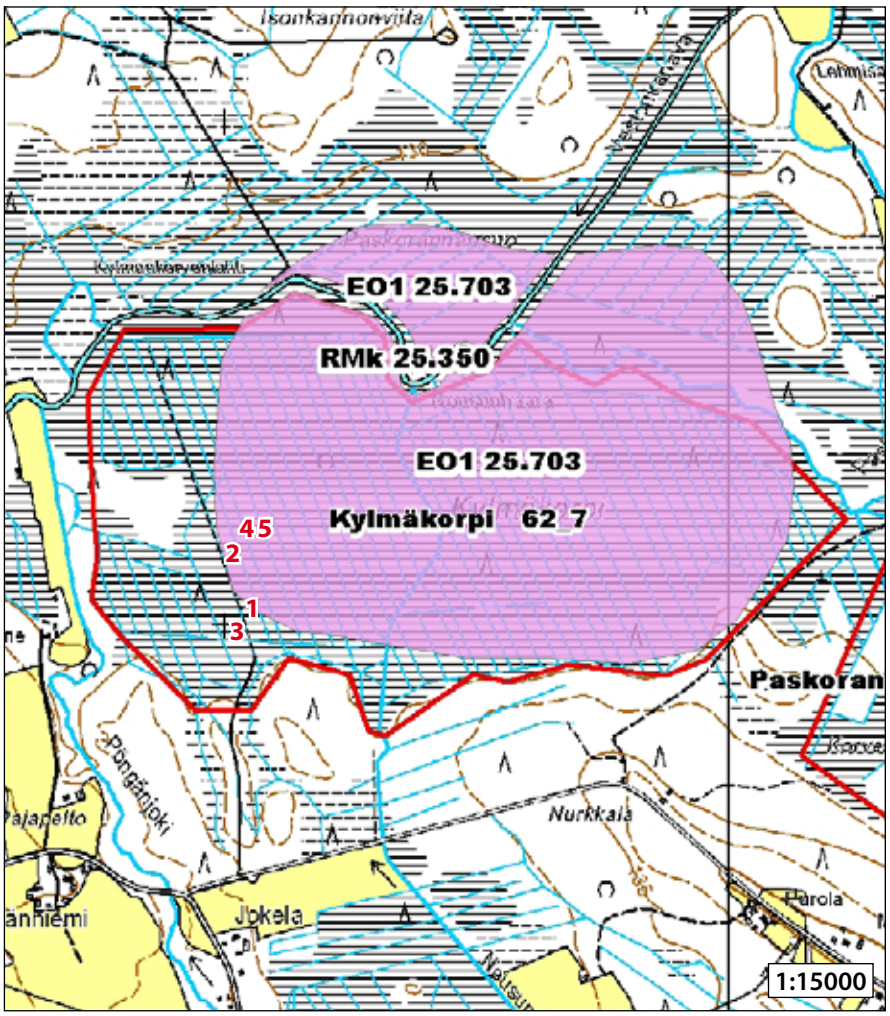

C

EO1 25.703
Pielavesi, Kylmäkorpi
GTK-raportti 62:7

10.7.2007

87 / 55 ha

GTK (1980): Kylmäkorpi liittyy itäpäästään läheisesti Paskorannansuohon. Suon pohjoispuolitse virtaa Paskorannanjoki, joka vaihtuu Lampaanjoeksi. Eteläinen osa suosta rajoittuu loivaan moreeniselänteeseen. Lähimmältä tieltä on alle kilometri suon keskustaan. Tutkittu pinta-ala on 87 ha, mistä on yli metrin syvyistä aluetta 67 ha. Suon pinta on lähes vaakatasossa, ainoastaan lievää laskua on pohjoiseen, kohti Paskorannanjokea. Vaikka suo onkin ojitettu kauttaaltaan, aiheuttaa Paskorannanjoen läheisyys suuria kuivatusvaikeuksia.

Suon itäisten osien vallitsevin suotyyppi on tupasvillarämeen muuttuma, kun taas lähes koko loppuosa on sararämeen muuttumaa. Puusto on tiheää tai keskitiheää ja pääosin riukuasteella olevaa.

Kylmäkorven keskisyvyys on 1,68 m. Yli metrin syvyisen alueen keskisyvyys on 2,15 m. Suon pohjan reliefi on keskiosiltaan melko tasainen. Länsi- ja itäosien matalimmilla alueilla sen sijaan on jonkin verran vaihtelua. Pohjan maalajeina ovat savi ja siltti syvemmillä alueilla sekä hiekka reuna-alueilla. Syvimmissä kohdissa on myös hiukan liejua.

Turvekerrostuma on saravaltainen. Puunjäännösturpeen osuus on erittäin vähäinen. Turvekerrostuman rakenne on selväpiirteinen ilman turvelinssejä. Turpeen pH:n vaihteluväli on 2,7–4,9 ja keskiarvo 3,9. Liekojen määrä on alhainen.

Turpeen korkean maatuneisuuden, alhaisen tuhkapitoisuuden ja korkean tilavuuspainon perusteella Kylmäkorpi olisi erittäin hyvä polttoturvesuo. Samoin suolla on hyvä allasmuoto ja tiheä ojitus. Huonot kuivatusmahdollisuudet on seikka mihin laajamittaisempi tuotanto kaatunee. Paskorannanjoen pinta on vain n. 1,5 m suon pinnan alapuolella eli suon pohja jää kuivaamatta. Polttoturvetuotantoon soveltuisi kuitenkin suon yli metrin syvyisestä alueesta n. 55 ha, missä on tuotantokelpoista luonnontilaista turvetta n. 0,55 milj. m3, jonka energiasisältö on kuivana 1,6 milj. GJ. Tuotantokuutioita olisi saatavissa noin 0,3 milj.

Suon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,5 milj. m3, josta yli metrin syvyisellä alueella on n. 1,4 milj. m3.

Katselmus (87 ha): Kylmäkorpi on nimestään huolimatta voimakkaasti kuivunut ja isovarpuistunut rämemuuttuma. Vaivaiskoivupöheikkö on suolla tiheä ja puusto kauttaaltaan melko vaatimatonta ja matalaa männikköä.

Suo on kauttaaltaan ojitettu ja ilmakuvassa hyvin yksitotinen. Ainoastaan katselmusrajaukseen länsi- ja etelälaidoilla on kangasmaan läheisyyden vuoksi korpimaisia piirteitä. Korpireunuksilla puusto muuttuu männiköistä kuusi- ja koivuvaltaiseksi.

1) **Kylmäkorpi on liki laidoiltaan alkaen yksitotista isovarpuista ja tiheä puustoista rämemuuttumaa.**
2) **Syvä oja peittyy kasvillisuuden sekaan.**
3) **Suon laiteilla on korpisuutta ja ilmeisesti ihmistoiminnan tuomia ravinteita, mikä näkyy mm. maitohorsman runsautena.**
4) **Suo on vaikeakukuista vaivaiskoivutiheikköä, joka raapii kulkijan jalkoja.**
5) **Suon on ilmeeltään mäntytaimikkoa muistuttava ja vähäravinteinen.**

3

1

4

2

5

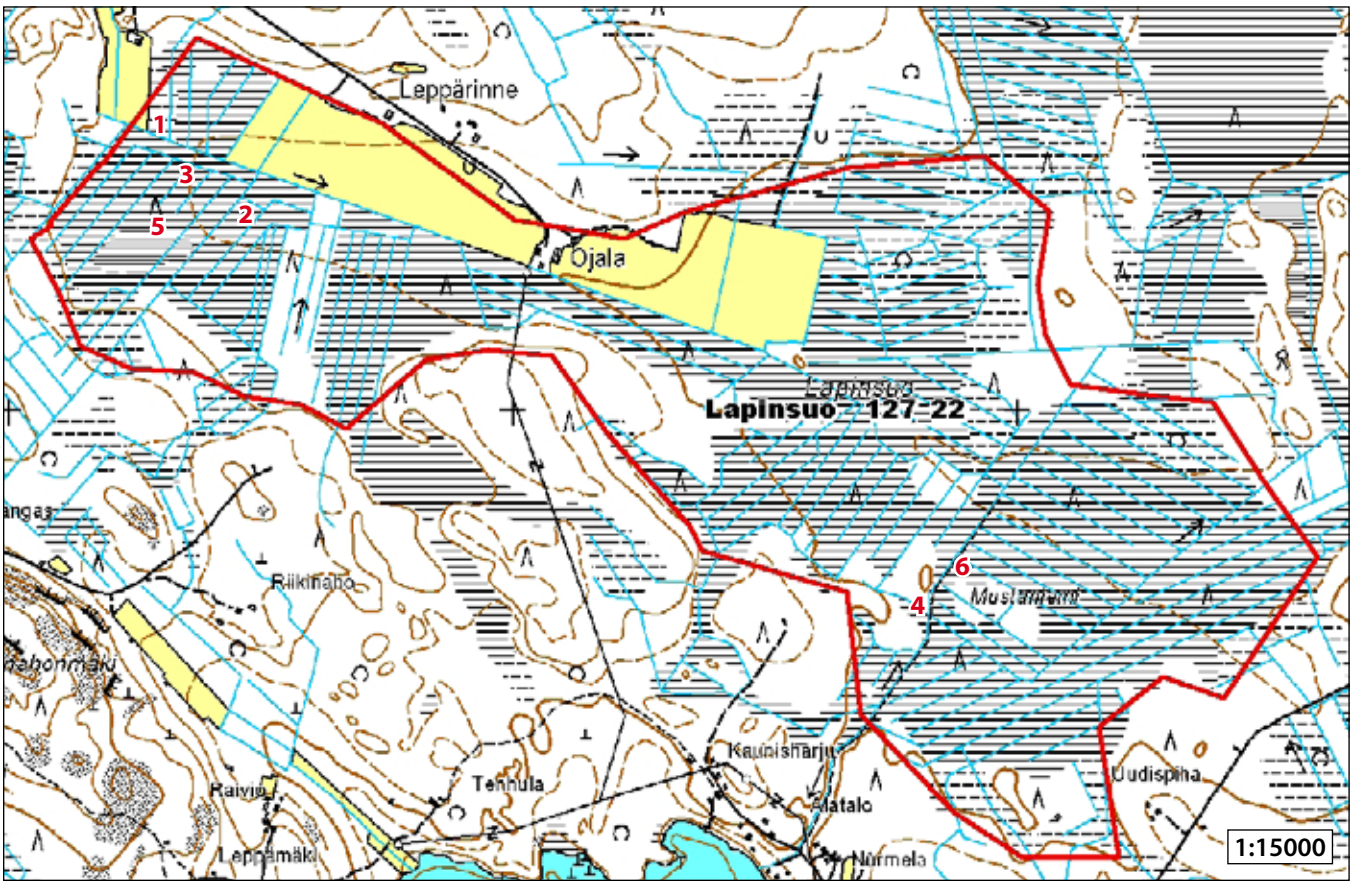

C

Ei kaavamerkintää **18.6.2007 / 10.7.2007**

Pielavesi, Lapinsuo

GTK-raportti 127:22 **162 / 65 ha**

GTK (1981): . Lapinsuo sijaitsee n. 25 km Pielavedeltä pohjoiseen lähellä Kiuruveden pikatietä yksityistien päässä. Suo rajoittuu pohjoisessa loivaan moreenimaastoon ja yksityistiehen. Muilla ilmansuunnilla on soistunutta metsämaata ja loivaa moreenitopografiaa. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 130 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 90 ha ja yli 2 m:n aluetta 46 ha. Suon länsi- ja keskiosat on ojitettu kauttaaltaan. Kaakkoisosa on ojitettu osittain. Vedet laskevat suon itäpuolitse kulkevaan Ventojokeen ja siitä edelleen pohjoiseen Sulkavanjärveen. Kuivatusmahdollisuudet ovat kohtalaiset.

Lapinsuon itäisin allas on suotyypiltään pääasiassa tupasvillarämemuuttumaa, keskiosissa on peltoa ja korpirämemuuttumaa. Läntisen altaan vallitsevina suo tyyppeinä ovat saraneva- ja sararämemuuttumat sekä altaan pohjoisosissa saraturvepeltoa. Puusto on pääasiassa riukuasteella. Itäosissa on paikoitellen myös varttuneempaa kasvatusmetsikköä. Suon keskiosissa on pinotavara-asteen puustoa. Puuston tiheys vaihtelee harvasta tiheään.

Turvekerrostuman keskisyvyys on 1,88 m. Syvimmissä altaissa pohjamaan laatuna on karkea detritus- ja savilieju ja alla hiekka tai silttimoreeni. Muualla pohjalla on lisäksi silttiä ja hiekkaa.

Saravaltaisen turpeen osuus on runsas 70 %. Tupasvillaturpeen osuus on 12 % ja puunjäännösturpeen 26 %. Puunjäännösturvetta esiintyy runsaasti syvimpien altaiden pohjaosissa. Turpeen maatuneisuus vaihtelee syvyyksittäin melkoisestikin. Syvimmissä altaissa heikosti maatunutta turvetta esiintyy paksuinakin linsseinä 2–5m:n syvyydessä. Suon keskimääräinen liekoisuus on alhainen (1,3 %). Turpeen pH:n keskiarvo on 5,0. Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 19,5 MJ/kg.

Lapinsuon luonnontilainen turvemäärä on n. 2,44 milj. m3. Syvyytensä puolesta turvetuotantoon soveltuva alue on 65 ha ja vastaava turvemäärä n. 1,35 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö on kuivana n. 0,97 milj. MWh. Lapinsuon itäinen osa soveltuu parhaiten palaturvetuotantoon. Suon länsi- ja keskiosat sopivat turpeensa puolesta par-

haiten jyrsinturvetuotantoon.

Katselmus (162 ha): Lapinsuo on osin pelloksi muutettu, täysin ojitettu puustoinen suo. Suon länsipäässä, aivan tutkimusalueen rajalla on jonkin verran ruohoista korpiojikkoa, mutta muuten suo on varsin vähäravinteinen rämemuuttumien ja (puolukka-)turvekankaiden yhdistymä.

Ojituksen, jota näyttää jonkin aikaa sitten osin kunnostetun, seurauksena on suolla varsin tiheä kenttäkerroksen varvikko, jossa päälajeja ovat mm. vaivaiskoivu, vaivero ja suopursu. Osa ojalinjoista suon itäpäässä on merkitty metsäkeskuksen nauhoituksella, mikä merkinnee ojien piakkoin tapahtuvaa kunnostusta.

Lapinsuon männikkö on kasvatusmetsävaiheessa, yksittäisissä kohdin sitä on jo hakattukin. Puusto on kohtalaisen runsasta ja tiheää, mutta jäänee pakoin ojituksesta huolimatta harvaksi ja huonokasvuiseksi.

Lapinsuon linnut ovat tavallista metsälajistoa sekä pelloilla viihtyviä kahlaajia, kuten taivaanvuohi.

1) **Suon laiteiden kuusivaltaista kangaskorven muuttumaa.**
2) **Kuivunutta ja varvuttunutta rämemuuttumaa on runsaasti suon länsipäässä.**
3) **Oja suon länsipäässä. Ojamaille on noussut tiheää taimikkoa.**
4) **Nauhoitusta suon itäpään ojilla, mikä ennakoineen piakkoin tapahtuvaa kunnostusojitusta.**
5) **Suon ai noa avoin ja pieneltä alalta ojittamaton laikku on suon länsipäässä. Tämäkin rahkainen laikku on kuivunut, varvuttunut ja taimettunut männylle.**
6) **Kohtalaisen hyväpuustoista tupasvillarämeen muuttumaa suon itäpäässä.**

1

2

3

4

5

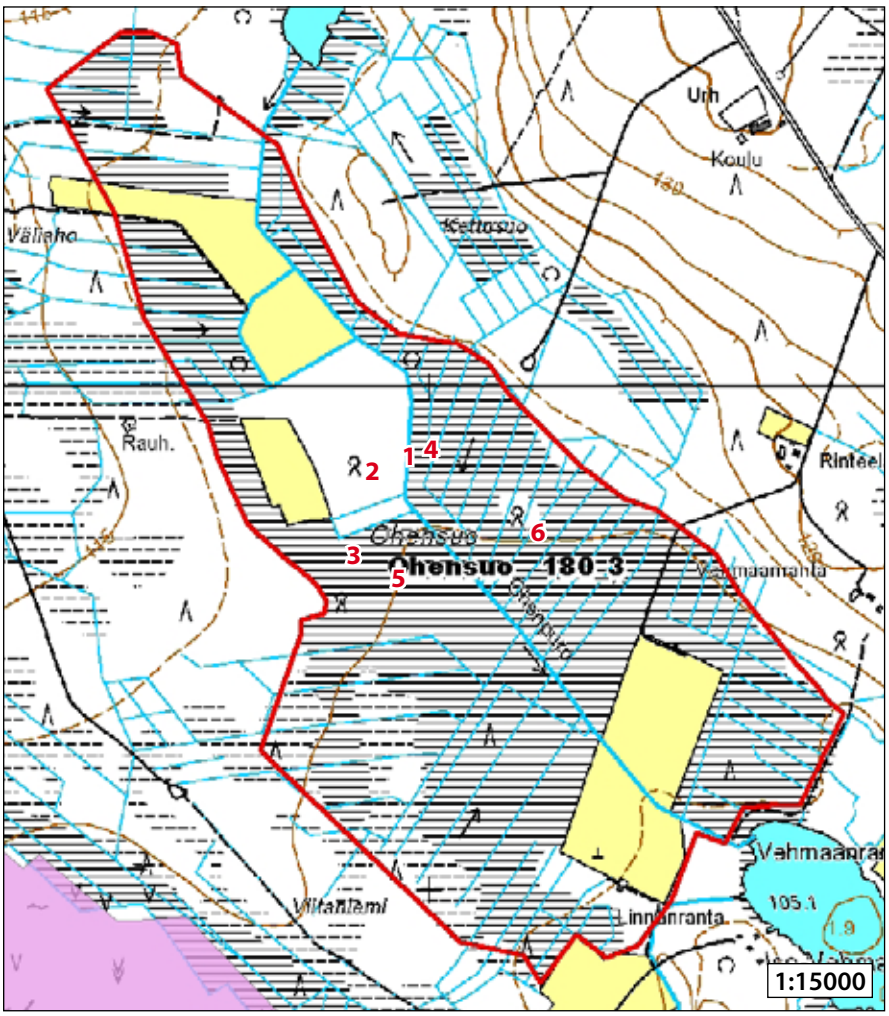

6

C

Ei kaavamerkintää **26.7.2007**

Pielavesi, Ohensuo

GTK-raportti 180:3 **118 / 51 ha**

GTK (1983): Ohensuo sijaitsee vajaa 20 km Pielavedeltä etelään, Ohenmäen kylässä. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät, yksityistie tulee suon luoteis- ja eteläosiin. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 117 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 68 ha, yli 1,5 m:n aluetta 51 ha ja yli 2 m:n aluetta 36 ha. Suo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Vedet laskevat suon halki virtaavaa Ohenpuroa pitkin kaakkoon Iso-Vehmaaseen, josta edelleen etelään Takunpuroon ja Pikku-Vehmaaseen. Suon pohjoispuolella sijaitseva Pieni Ohenjärvi ei juurikaan vaikeuta kuivatusta. Iso-Vehmas suon kaakkoisnurkassa vaikeuttaa eteläosien kuivatusta.

Suon keskiosa on kytöheittoa ja ruohoista sararämemuuttumaa. Pohjois- ja eteläosat ovat peltona. Puusto on keskinkertaisen tiheää riukuasteen metsikköä.

Turvekerrostuman keskipaksuus on 1,43 m. Suon pohjalla on pääasiassa savea ja hiesua. Saravaltaisen turpeen osuus on 77 % ja rahkasammalvaltaisen 23 %. Tupasvillaturpeen osuus on 2 %. Puunjäännösturvetta on 2 % samoin kuin varputurvettakin. Hyvin maatunutta turvetta on vain ohuina linsseinä suon keskiosissa ja paikoitellen myös suon pohjaosissa. Koko suossa on liekoja kohtalaisesti (2,5 %). Turpeen pH:n vaihteluväli on 4,1–5,5 Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,6 MJ/kg.

Ohensuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,68 milj. m3. Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 51 ha ja tuotantokelpoisen turpeen määrä n. 0,98 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö kuivana on n. 0,47 milj. MWh.

Ohensuo soveltuu turpeensa puolesta jyrsinturvetuotantoon. Suon eteläosien kuivatusvaikeudet rajoittavat tuotantoa.

Katselmus (118 ha): Ohensuo on osittain peltoa, osittain hyvin tiheään ojitettua ja ilmeisesti viljelymaaksi kuivattua, mutta unohdettua turvekangasta, sekä kunnostusojitettuja rämemuuttumia. Reunamilla on turvekankaiksi muuttuneita, paikoin hyväpuustoisia metsiä, mutta keskiosiltaan Ohensuo on puustoltaan kohtalaisen vaatimaton ja huonosti kehittynyt. Puusto on pääosin mänty-koivusekametsää.

Ohensuo on menettänyt keskiosiaan lukuun ottamatta suomaisen ilmeensä. Pieneltä alalta ojittamaton keskiosa on selvästi kuivunut ja kasvaa kituliasta taimikkoasteen männikköä, katajaa sekä siniheinää. Alue on luonnostaan jossakin määrin ravinteinen ja mahdollisesti lannoitettukin. Yhden koillisesta laskevan ojan varrella kasvoi jonkin verran järviruokoa ja ojassa oli ns. öljyvettä. Nämä ilmentävät ilmeisesti luontaista lievää ravinteisuutta.

Ohensuo on kauttaaltaan selvästi kuivunut, monelta osin turvekankainen suo. Sillä on paikoin

ravinteisuuteen viittaavia piirteitä, jotka olisi syytä selvittää tarkemmin. Suolinnuista alueella havaittiin kurki, muu lajisto oli tavallisia metsälintuja.

1) **Ohenpuro on valtaojaksi kaivettu viemäri.**
2) **Ilmeisesti entistä peltoa, joka on muuttunut karhunsammaliseksi ryteiköksi.**
3) **Uudisojitettua suota, jolla selvästi ravinteinen ilme (siniheinäisyyttä). Oja ei näy kartalla.**
4) **Suon itälaidan puustoa.**
5) **Suon osin ojittamattomassa ja ravinteisessa keskustassa kasvaa runsaasti siniheinää ja katajaa.**
6) **Oja, jossa kasvoi pienellä alalla järviruokoa. Ojaveden pinnalla oli öljymäinen kalvo.**

1

2

3

4

5

6

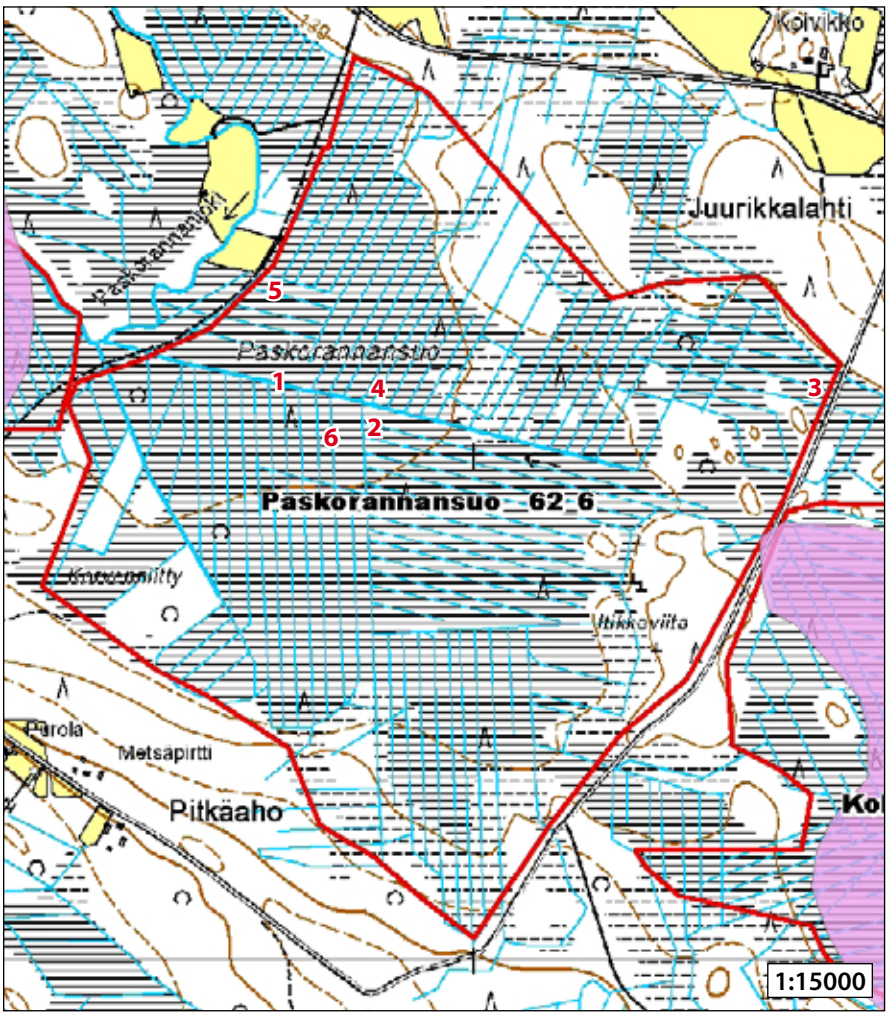

C

Ei kaavamerkintää **10.7.2007**

Pielavesi, Paskorannansuo

GTK-raportti 62:6 **142 / 55 ha**

GTK (1980): Paskorannansuo sijaitsee samassa suokompleksissa Kokkosuon ja Kylmäkorven kanssa. Suon luoteisnurkassa virtaa Paskorannanjoki. Etelässä suo rajoittuu loivahkoon moreeniselänteeseen ja idässä useaan moreenisaarekkeeseen. Suon keskustasta on alle kilometrin läheiselle maantielle. Tutkittu pinta-ala on 102 ha, mistä on yli metrin syvyistä aluetta 60 ha. Suon pinta viettää loivasti pohjoiseen ja länteen ja koko suo on ojitettu. Paskorannanjoen läheisyys vaikeuttaa kuivatusta.

Vallitsevimmat suotyypit ovat sararäme- ja karhunsammalmuuttuma. Näitä esiintyy suon kaikissa osissa. Suon keskiosassa on varputurvekankaita. Puusto on keskinkertaisen tiheää tai tiheää ja pääasiassa pinotavara- tai riukuasteella.

Suon keskisyvyys on 1,43 m ja pintakerroksen 0,26 m. Suon pohjan reliefi on loivasti aaltoileva. Pohjamaalajeina ovat siltti ja savi, paikoitellen myös savi- ja hiekkamoreeni.

Turvekerrostuma on saravaltainen. Paikoitellen turvepatjan keskiosissa on puunjäännösturvetta ja pohjaosissa korteturvetta. Turvekerrostuman rakenne on selväpiirteinen. Turpeen pH:n vaihteluväli on 4,3–5,0. Liekoisuus on pintaosassa korkea ja syvemmällä melko alhainen.

Paskorannansuon turpeen suuri tuhkapitoisuus heikentää sen arvoa polttoturvetuotantoon. Suurimmat pitoisuudet ovat kuitenkin suon pohjaosissa (alle metrin syvyydessä n. 4 %), ja yhdessä kuivatusvaikeuksien kanssa pohjaosa jää joka tapauksessa pois laskuista. Hyvä ojitus helpottaa kuivatusta. Polttoturvetuotantoon soveltuu suon yli metrin syvyisestä alueesta n. 55 ha, missä on tuotantokelpoista luonnontilaista turvetta n. 0,55 milj. m3, jonka energiasisältö on kuivana noin 1,2 milj. GJ. Tehollinen lämpöarvo on arvioitu olevan 19 MJ/kg. Toimituskuutioita on saatavissa noin 0,3 miljoonaa.

Koko suon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,5 milj. m3.

Katselmus (142 ha): Paskorannansuo on syvään ojitettu, mahdollisesti vajaa vuosikymmen sitten osin kunnostusojitettukin suo. Sen pohjoisosa on varsin puustoista ja osittain jo hakattuakin suota. Suotyypit vaihtelevat turvekankaista isovarpuisiin muuttumiin sekä korpimuuttumiin.

Eteläosassa on pienialaisesti puoliavointa nevarämemuuttumaa, jossa kasvaa jonkin verran siniheinää ja katajaa. Koko alueen valtapuu on mänty. Kenttäkerroksessa on runsaasti mm. vaivaiskoivua ja kanervaa. Alue on voimakkaasti kuivunut.

Alueelta ei tavattu mainittavampaa lajistoa.

1) Paskorannansuon halki idästä länteen virtaa syvä valtaoja.
2) Valtaojan läheisyydessä, suon keskiosassa on paikoin läpitunkematonta pajuviitaa.
3) Suon itäpäässä on isovarpuista rämemuuttumaa.
4) Hyväpuustoisia suon osia on paikoin hakattu.
5) Ojitusta suon länsilaidalla.
6) Suon keskellä on voimakkaasti kuivunut siniheinäinen alue, jossa kasvaa myös katajaa. Alue on jossakin määrin ravinteinen.

4

1

5

2

6

3

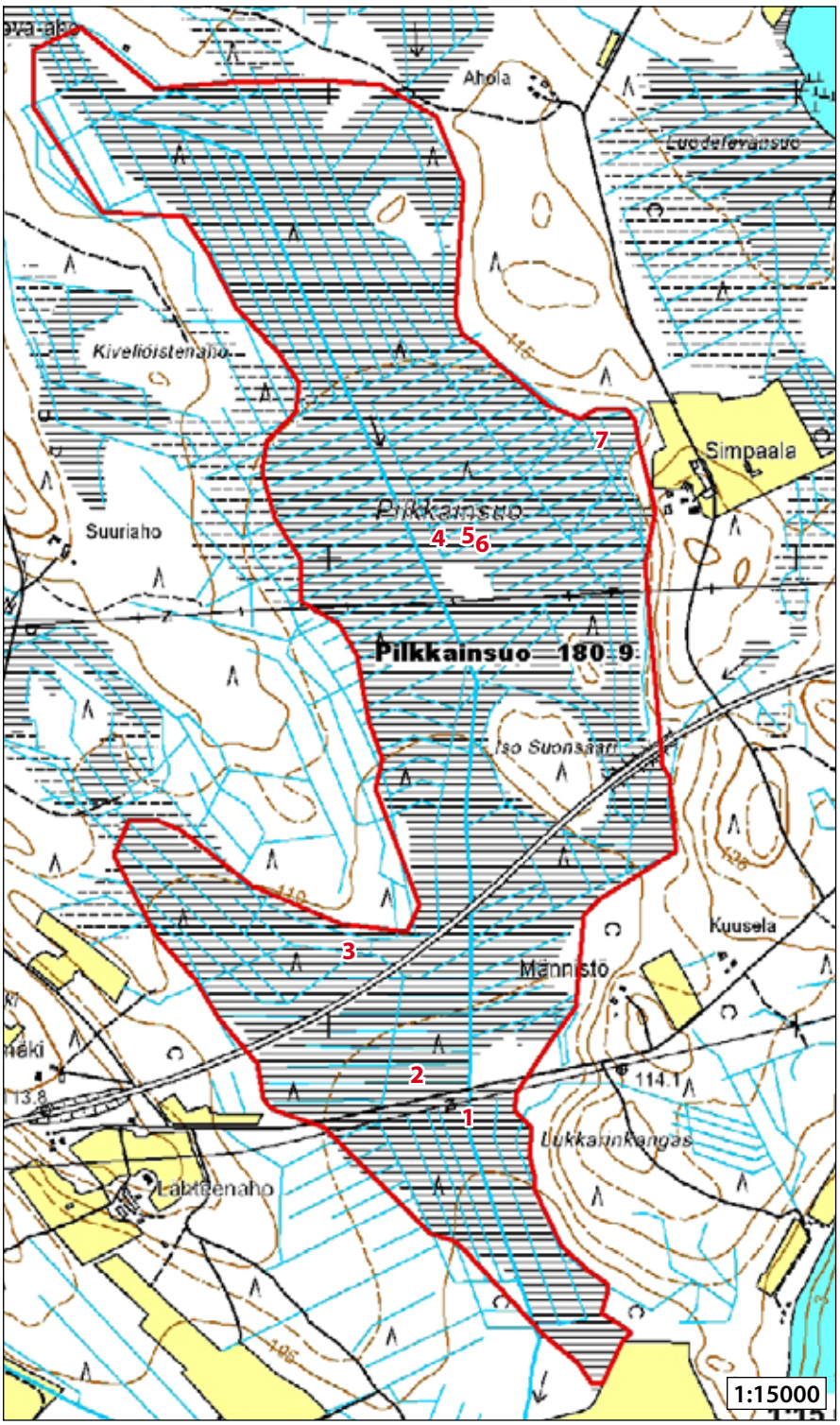

C

Ei kaavamerkintää **17.7.2007**

Pielavesi, Pilkkainsuo

GTK-raportti 180:9 **167 / 75 ha**

GTK (1983): Pilkkainsuo sijaitsee vajaa 20 km Pielavedeltä länteen, Länsi-Säviän kylässä. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Kantatie kulkee suon halki samoin kuin paikallistie suon eteläosien halki. Yksityistie menee suon itäpuolitse. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 162 ha, mistä yli 1 m syvyistä aluetta on 105 ha, yli 1,5 m aluetta 75 ha ja yli 2 m aluetta 58 ha. Suo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Vedet laskevat ojia myöten etelään Nilakkaan. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Vallitsevana suotyyppinä suon keskiosassa on ruohoinen sararämemuuttuma ja pohjoisosassa puolukka- ja varputurvekangas. Suon eteläosassa on myös puolukkaturvekangasta ja ruohoista sararämemuuttumaa. Puusto on keskinkertaisen tiheää, varttunutta harvennusmetsikköä.

Turvekerrostuman keskipaksuus on 1,60 m. Suon pohjalla on keski- ja pohjoisosassa liejua. Pohjan mineraali maalajina on pääasiassa savensekainen hiesu.

Saravaltaisen turpeen osuus on 79 % ja rahkasammalvaltaisen 20 %. Ruskosammalvaltaista turvetta on 1 %. Tupasvillaturpeen osuus on 8 %. Puunjäännösturvetta on 3 % ja varputurvetta 6 %. Koko suossa on liekoja kohtalaisesti (2,0 %). Tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeelle on keskimäärin 21,8 MJ/kg.

Pilkkainsuon luonnontilainen turvemäärä on n. 2,60 milj. m3. Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 75 ha ja tuotantokelpoisen turpeen määrä n. 1,58 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö kuivana on n. 0,98 milj. MWh. Pilkkainsuo soveltuu turpeensa puolesta jyrsinturvetuotantoon.

Katselmus (167 ha): Pilkkainsuo on kokonaan ojitettu hyväpuustoinen suo. Sen eteläosan poikki kulkee kantatie Siilinjärveltä Viitasaarelle ja keskiosan poikki

voimalinja. Suon ojitusta on äskettäin laajalti kunnostettu.

Suon eteläpäässä, tien eteläpuolella on vaihtelevia räme- ja korpimuuttumia sekä turvekankaita. Korpia on etenkin suon eteläosassa, mutta pääosa soista niin etelässä kuin muissakin osissa on mäntyvaltaisia, isovarpuisia rämemuuttumia.

Keskiosassa, hiukan voimalinjan pohjoispuolella, on pienialaisesti näkyvillä liki avointa suota, jossa voimakkaan vaivaiskoivukasvuston seassa on yksittäisiä avoimia kosteita painanteita sekä muutamia jänteitä. Painanteissa kasvaa mm. valkopiirtoheinää.

Pohjoisosassa puusto on paikoin jo tukkipuun kokoista.

1) **Suon eteläpään ojaksi kaivetun puron varren ruohoisuutta.**
2) **Suon eteläpään hyväpuustoista rämemuuttumaa. Kenttäkerros on lähinnä isovarpuinen.**
3) **Ojitusta kantatien äärellä. Ympäristö on lähinnä puolukka-varputurvekangasta.**
4) **Suon keskiosa on varvuttunut voimakkaasti. Vaivaiskoivikko on paikoin hyvin tiheää heti ojareunamilla ja saroilla.**
5) **Valkopiirtoheinää avosuon lämpäreillä.**
6) **Suon keskellä on muutaman aarin kokoisia avosuolaikkuja, jotka ovat kuivuneet.**
7) **Itälaidan ruohoista korpiojikkoa.**

1

2

3

4

5

6

7

C

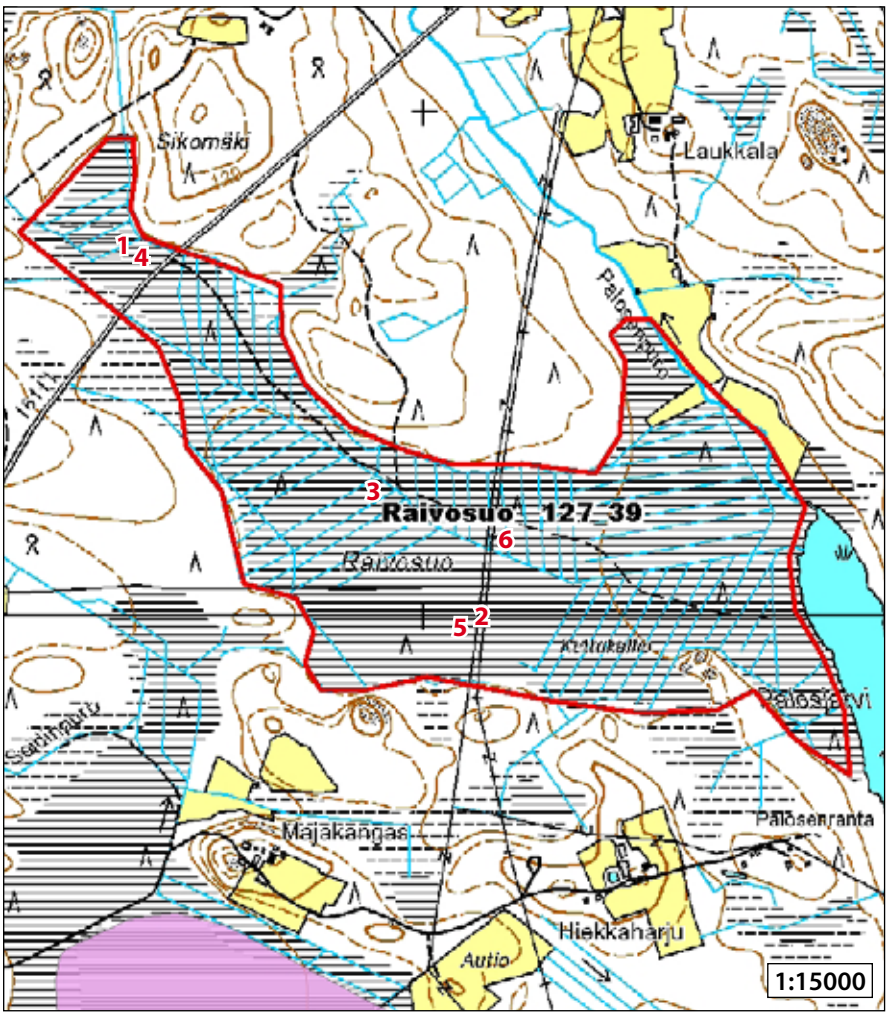
Ei kaavamerkintää

Pielavesi, Raivosuo

GTK-raportti 127:39

26.7.2007

73 / 34 ha

GTK (1981): Raivosuo sijaitsee runsas 10 km Pielavedeltä etelään paikallistien varrella. Suo rajoittuu idässä ja kaakossa Palosjärveen. Pohjoisessa on laajahko moreenimäki ja etelässä kalliopaljastumia sekä loivaa moreenimaastoa. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 70 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 4 5 ha ja yli 2 m:n aluetta 27 ha. Raivosuo on ojitettu reunoiltaan ja pääosin keskustastaankin. Luoteisnurkka on osin ojittamatta. Suon pinta viettää itään ja kaakkoon. Itäpäässä suovedet laskevat Palosjärveen ja sieltä edelleen Palospuroa pitkin luoteeseen Petäjäjärveen. Kuivatusmahdollisuudet ovat melko hyvät.

Suon keskiosa on tupasvillarämettä ja isovarpuista rämemuuttumaa. Laitaosien suotyypit ovat varsinainen korpi- ja kangaskorpimuuttumat. Luoteislahdeke on tupasvillarämettä ja isovarpuista rämemuuttumaa. Rämealueiden puusto on riukuasteella olevaa ja tiheydeltään harvaa tai keskinkertaista. Laitaosien puusto on tiheää sekä pinotavara- ja tukkipuuasteella.

Koko turvekerrostuman keskisyvyys on 1,68 m. Suon pohjalla on lähes kauttaaltaan karkeadetritus- ja saviliejua ja näiden alla joko kivistä tai lohkareista moreenia.

Saravaltaisen turpeen osuus on vajaat 55 %. Ruskosammalvaltaista turvetta on 2 %. Puunjäännösturpeen osuus on 16 % ja tupasvillaturpeen 15 %. Koko suossa on liekoja kohtalaisesti (2,1 %). Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,6 MJ/kg.

Raivosuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,18 milj. m3. Syvyytensä puolesta polttoturvetuotantoon soveltuva alue on 34 ha ja vastaava tuotantokelpoinen turvemäärä n. 0,68 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö on kuivana n. 0.41 milj. MWh. Turpeensa puolesta Raivosuo soveltuu parhaiten jyrsinturvetuotantoon. Suon pintaosan tupasvillapitoinen turve on syytä poistaa ennen jyrsimistä.

Katselmus (73 ha): Raivosuo on liki kokonaan ojitettu suo. Sen reunamilla on korpia ja melko hyväpuustoisia isovarpuisia rämemuuttumia, keskiosassa ojitettua sararämemuuttumaa ja noin 8 hehtaaria ojittamatonta sararämettä. Sararäme on jonkin verran kuivunut, ja ilmeeltään sähkölinjojen takia muuttunut. Suon keskiosan poikki kulkee lisäksi suurehko voimalinja.

Raivosuo on varsin hyväpuustoinen suo. Rämeillä on varttuneen kasvatusmetsän asteella olevaa männikköä. Ojitus on toimiva. Noin kymmenen vuotta sitten hakattu alue on hyvin kangasmetsämäinen. Sen puusto on uudistunut koivu-mäntytaimikoksi, jonka alla on vielä sakea kuusitaimikko. Suotaustasta kertovat ainoastaan ojat ja paikoin tiheät metsäkorte-

kasvustot.

Suolla ei tehty mainittavia lajihavaintoja.

1) **Oja suon länsipään rämemuuttumalla.**
2) **Suon keskiosan poikki kulkee voimalinja.**
3) **Osa saroista on hakattua ja pahoin vesoittunutta turvekangasta. Kulkemista haittaa maahan raivattu vesaikko.**
4) **Tupasvillarämeen puustoa suon länsipäässä.**
5) **Voimalinja-aukea yhdistyy suon pieneen vähäpuustoiseen keskustaan.**
6) **Näkymä voimalinja-aukealta itälaidan isovarpurämeen muuttumalle.**

1

2

3

4

5

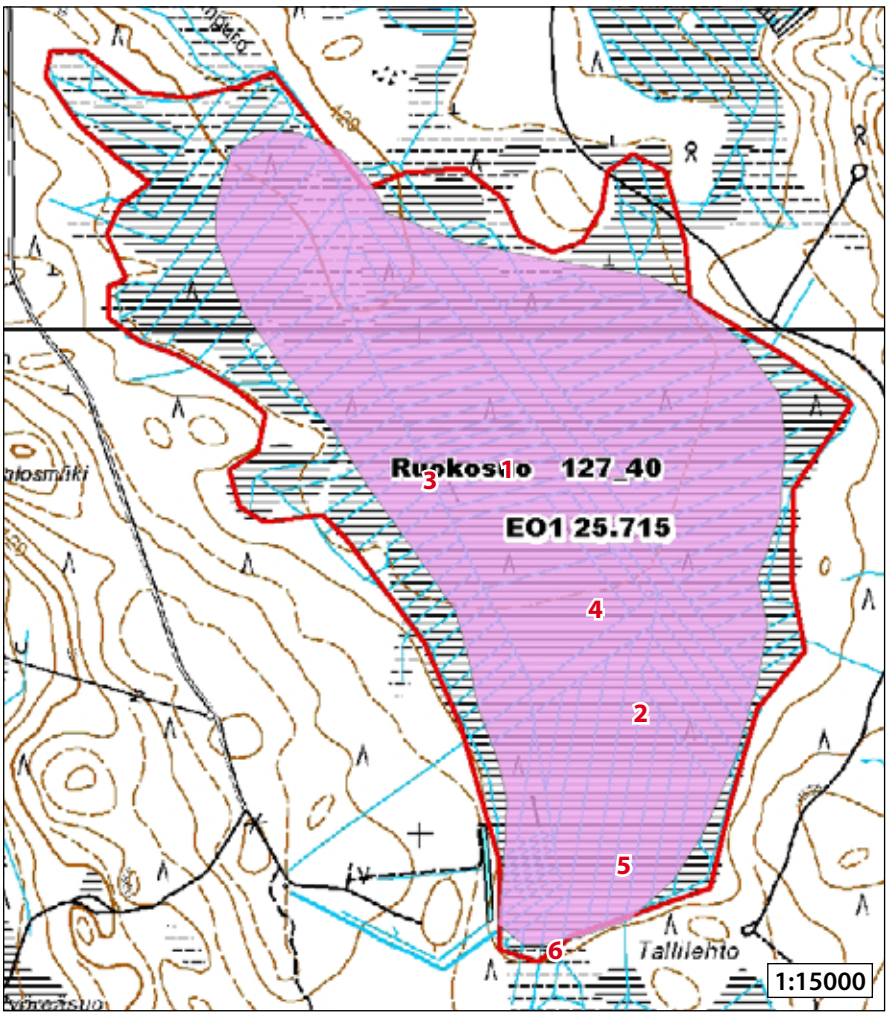

6

C

EO1 25.715 **26.7.2007**

Pielavesi, Ruokosuo

GTK-raportti 127:40 **134 / 62 ha**

GTK (1981): Ruokosuo sijaitsee vajaa 15 km Pielavedeltä etelään metsäautotien läheisyydessä. Suon länsipuolella on korkea Palosmäki sekä etelä- ja pohjoispuolella soistunutta metsämaata ja loivaa moreenimaastoa. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 120 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta o n 70 ha ja yli 2 m:n aluetta 47 ha. Ruokosuo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Suovedet laskevat luoteeseen, Sydänmaanpuroa pitkin Pankajokeen ja siitä edelleen länteen Petäjäjärveen. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Suon laitaosien yleisin suotyyppi on varsinainen korpimuuttuma ja keskiosien sararäme- ja tupasvillarämemuuttumat. Luoteisosassa on korpirämemuuttumaa ja eteläosissa sararämemuuttumaa. Suon kaakkoisosassa on vanha pienialainen pehkuturpeen nostoalue. Rämealueitten puusto on harvaa ja riukuasteella olevaa, neva-alueen laitamilla paikoitellen kitukasvuistakin. Korpityypin puusto on tiheää ja pääosin tukkipuuasteella.

Koko turvekerrostuman keskisyvyys on 1,68 m. Syvimmissä altaissa on suon pohjalla karkeadetritusliejua, jonka alla on savea tai silttimoreenia. Reuna-alueiden pohjamaalajina on kivinen moreeni.

Saravaltaisen turpeen osuus on n. 95 %. Puunjäännösturpeen osuus on 13 %. Koko suossa on liekoja kohtalaisesti (2,1 %). Turvetuotantoon soveltuvalla alueella on liekojen määrä pieni (1,6 %). Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,0 MJ/kg.

Ruokosuon luonnontilainen turvemäärä on n. 2,02 milj. m3. Syvyytensä puolesta polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 62 ha ja vastaava tuotantokelpoinen turvemäärä n. 1,35 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö kuivana on n. 0,55 milj. MWh. Turpeen alhainen kuivatilavuuspaino (keskimäärin 70 kg/m3) laskee merkittävästi suon arvoa turvetuotannossa. Turpeensa puolesta Ruokosuo soveltuisi jyrsinturvetuotantoon.

Katselmus (134 ha): Ruokosuo on liki kokonaan ojitettu rämevaltainen suo. Ojitus on syvä ja toimiva. Suon keskiosassa on noin 8 hehtaarin laajuinen ojittamaton ja vähäpuustoinen nevaräme, joka on kuitenkin jossakin määrin kuivunut ja taimettunut männylle. Ruokosuon laiteilla on puustoltaan melko järeitä ja korpisia suomuuttumia. Kenttäkerros vaihtelee metsäkortevaltaisesta isovarpuiseen. Paikoin on puolukkaturvekankaita.

Katselmusalueen länsirajalla oli pientä läheisyyttä aivan kangasmaanreunassa. Lisäksi suon eteläpäässä on kangasmaan puolella jonkinlainen täyttömäki, ikään kuin vanha kaatopaikka, jolle on tehty suon laitaan valumavesien kokooma-allas. Vesien

virtaussuunta näyttäisi olevan täyttöalueelta suolle ja edelleen suota pitkin pohjoiseen.

Suolla ei tehty mainittavia lajihavaintoja.

1) **Oja suon hyväpuustoisessa osassa. Ympäristön kenttäkerros on isovarpuinen.**
2) **Oja suon keskiosassa.**
3) **Rämemuuttuman puustoa suon keskiosassa.**
4) **Suon avoin ja liki ojittamaton keskusta.**
5) **Riukumännikköä tupasvillarämeen muuttumalla.**
6) **Suon eteläpään korpireunuksessa on komea muurahaiskeko.**

1

2

3

4

5

6

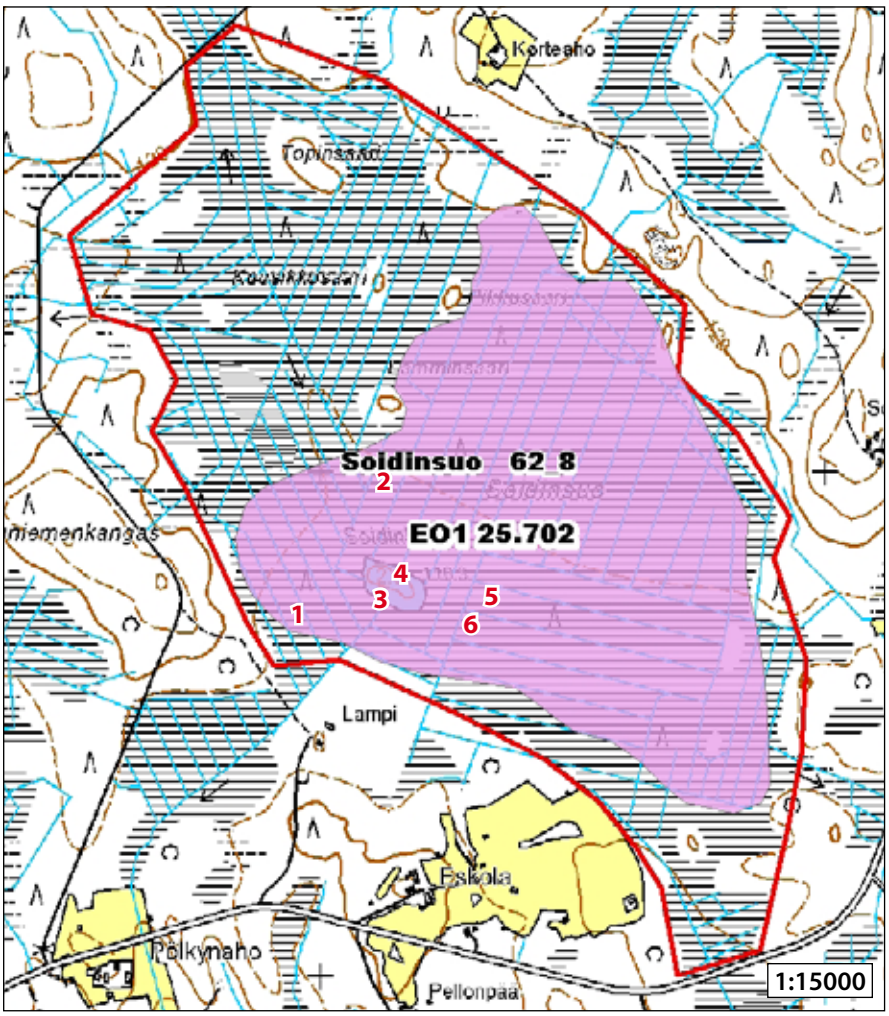

C

EO1 25.702 **10.7.2007**

Pielavesi, Soidinsuo

GTK-raportti 62:8 **143 / 75 ha**

GTK (1980): Soidinsuo sijaitsee Heinämäen ja Leväniemen kylän rajalla n. 16 km Pielavedeltä pohjoiseen. Suo rajoittuu etelässä pariin peltotilkkuun ja muilla suunnilla on loivaa moreenimaastoa. Lähimmältä maantieltä on alle kilometri suon keskustaan. Tutkittu pinta-ala on 127 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 90 ha. Suon pinta viettää kaakkoon ja lounaaseen. Ojitus on koko suon kattava. Soidinlampi vaikeuttaa kuivatusta.

Vallitsevin suotyyppi lähes koko suolla on sararämeenmuuttuma. Reunaosilla on kangasrämeen tai kangaskorven muuttumaa. Puusto on keskinkertaisen tiheää. Kehitysluokaltaan puusto vaihtelee riukuasteen ja pinotavara-asteen metsiköistä aina varttuneisiin kasvatusmetsikköihin.

Soidinsuon keskisyvyys on 2,11 m. Suolla on muutama saareke, mutta muuten altaiden pohja on melko tasainen. Pohjamaalajina on siltti, paikoitellen savi. Soidinlammen ympäristössä on pohjalla detritusliejua.

Turvekerrostuman yleisin turvelaji on saraturve. Pintaosan vallitsevin turvelaji on rahkaturve, tosin ainoastaan 10 - 20 cm vahvuudelta. Saraturvetta on usean metrin paksuudelta. Aivan pohjalla on paikoitellen puunjäännös- ja korteturvetta. Rakenteeltaan turvekerrostuma on selväpiirteinen ilman mitään suurempia vaihteluita tai linssejä. Liekoisuus on 0–1 m:ssä melko alhainen ja 1–2 m:ssä alhainen. Tehollisen lämpöarvon keskiarvo kuivalle turpeelle on 21,3 MJ/kg.

Soidinsuo on sovelias polttoturvetuotantoon, mutta tämä edellyttäisi Soidinlammen kuivatusta, mikä tosin on teknisesti mahdollinen. Pienehkö tuhkapitoisuus, hyvä maatuneisuus ja kohtalaisen alhainen vesipitoisuus ja korkeahko tilavuuspaino parantavat suon arvoa polttoturvetuotannon kannalta. Paksuhko heikosti maatunut pintakerros on haitta, mutta saravaltaisena turpeena se soveltuu polttoturpeeksi. Polttoturpeentuotantoon soveltuisi yli metrin syvyisestä alueesta n. 75 ha, jossa on tuotantokelpoista luonnontilaista turvetta noin 1,4 milj, m3, jonka energiasisältö on kuivana 3,1 milj. GJ. Tuotannossa on saatavissa noin 0,6 milj. toimitus-m3.

Koko suon luonnontilainen turvemäärä on n. 2,7 milj. m3.

Katselmus (143 ha): Soidinsuo on voimakkaasti kuivunut nevaräme, jonka eteläpäässä on pieni sara- ja vehkarantainen Soidinlampi. Lampea ympäröivät nevat ovat muuttuneet vaivaiskoivu-mäntypöheiköiksi, joiden pohjalla kasvaa jäkäliä sekä karhunsammalia. Suo on ihmiselle raskaskulkuinen.

Suon pohjoisosassa on metsäisempia ojitettuja soita, joiden puusto koostuu ilmakuvan perusteella mäntyjen lisäksi myös kuusista ja koivuista. Alue on

ilmeisesti jokseenkin ohutturpeista, ehkä turvetuotantoon soveltumatontakin.

Suolta ei tehty merkittäviä lajihavaintoja. Soidinlammella kierteli muutamia taveja. Suolinnustoa ei ole.

1) **Kohtalaisen hyväpuustoista rämemuuttumaa suon laidalla.**
2) **Jäkäläiseksi kuivunutta rimmen reunaa.**
3) **Soidinlammen soma ”kalavaja” on nähnyt parhaat päivänsä.**
4) **Soidinlampi etelästä nähtynä.**
5) **Vaivaiskoivupöheiköksi muuttunutta entistä nevarämettä.**
6) **Karhunsammal-jäkäläturvekankaan mäntytaimikkoa.**

1

2

3

4

5

6

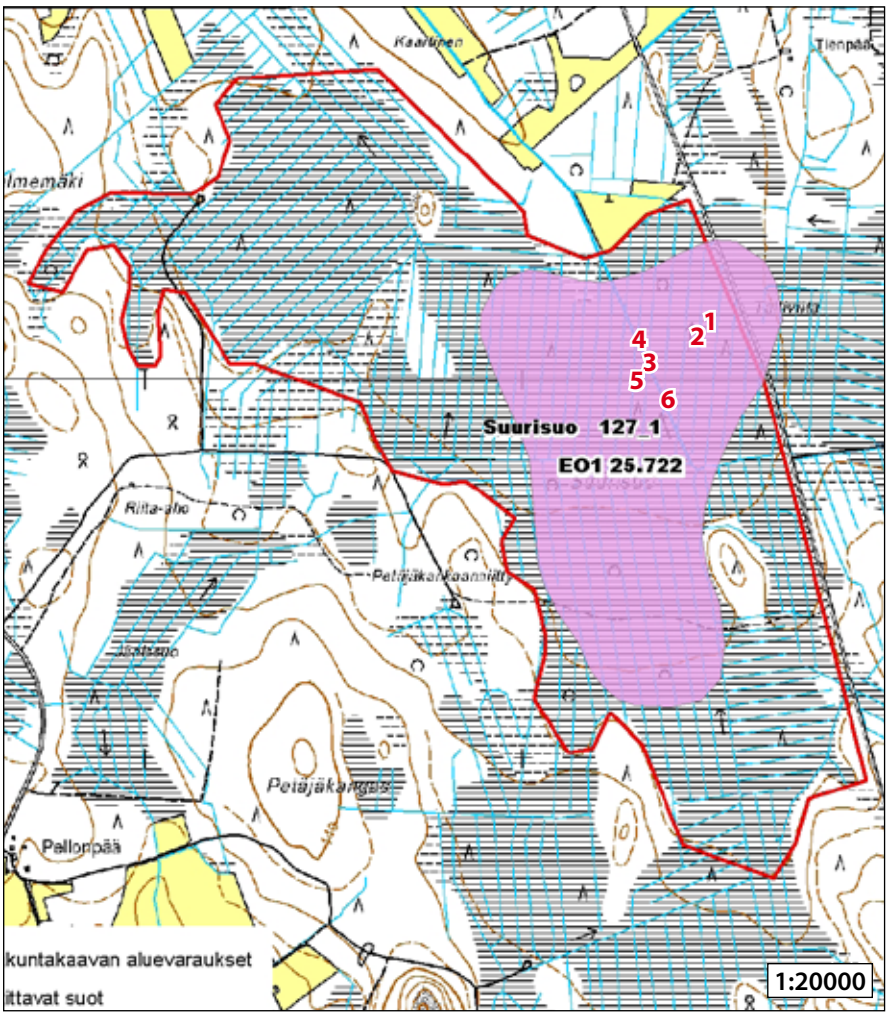

C

EO1 25.722 **18.6.2007**

Pielavesi, Suurisuo

GTK-raportti 127:1 **187 / 52 ha**

GTK (1981): Suurisuo sijaitsee vajaat 25 km Pielavedeltä pohjoiseen uudehkon metsäautotien varrella. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Suo rajoittuu idässä ja etelässä laajempaan suokompleksiin. Länsi- ja pohjoispuolella on soistunutta metsämaata. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 160 ha, mistä yli 1 m:n syvyistä aluetta on 82 ha ja yli 2 m:n aluetta 23 ha. Suurisuo on ojitettu kauttaaltaan. Vedet laskevat suon halki virtaavaa, uudempaa ojaa pitkin pohjoiseen Sopenjärveen. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Vallitsevina suotyyppeinä ovat suon keskiosissa sararämemuuttuma sekä eteläosissa ruohoheinäkorpi. Länsiosien suotyyppejä ovat korpirämemuuttuma sekä ruohoheinä- ja varputurvekangas. Rämeitten kokonaisosuus on n. 60 %. Puusto on mänty- ja koivuvaltaista ja tiheydeltään keskinkertaisen tiheää. Kehitysaste on riuku- ja pinotavara-aste.

Turvekerrostuman keskisyvyys on 1,16 m. Suon pohjalla on pääasiassa siltti- ja hiekkamoreenia. Paikoitellen moreeni on kivistä. Lähes koko turvekerrostuma (n. 97 %) on saravaltainen. Puunjäännösturpeen osuus on 7 % ja varputurpeen 19 %. Suon keskimääräinen liekoisuus on alhainen (1,8 %). Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 20,3 MJ/kg.

Suurisuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,86 milj.m3. Turvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 52 ha ja vastaava turvemäärä n. 0,91 milj. suo-m3, tämän turvemäärän energiasisältö on kuivana n. 0,48 milj. MWh. Suurisuo soveltuu parhaiten jyrsinturvetuotantoon.

Katselmus (187 ha): Suurisuo on puustoinen, tehokkaasti ojitettu suo. Sen kasvillisuustyypit ovat melko vähäravinteisia lukuun ottamatta suon halki kulkevan ja syväksi ojaksi kaivetun puron vartta, jossa kasvaa heiniä, saniaisia ja ruohovartisia kasveja. Ravinteisuus voi olla peräisin esille nostetusta pohjamaasta tai suon eteläosan korpimuuttumilta, joilta puro saa alkunsa.

Suurisuon rahka- ja sararämeet ovat muuttuneet turvekankaiksi, joiden puusto on osittain tyypillistä kasvatusmetsää, osittain harvahkoa kasvatusmetsää. Puuston alla kasvaa kuivuneita rahkasammalia sekä varpuja, erityisesti vaivaiskoivua.

Suurisuon linnusto on tavallista metsälajistoa.

1) **Rahkaista isovarpurämeen muuttumaa.**
2) **Sarkaoja suon itälaidalla.**
3) **Syväksi valtaojaksi kaivetun puron varsi on ravinteista ”ruoho-heinäkorpea”.**
4) **Ojamaille on kasvanut ilmeeltään lehdon kaltaista metsää.**
5) **Sarkaojat valtaojan länsipuolella on ainakin osin kunnostettu.**
6) **Valtaojan ja sarkaojan risteys. Ojitus on voimaperäistä.=**

1

4

2

5

3

6

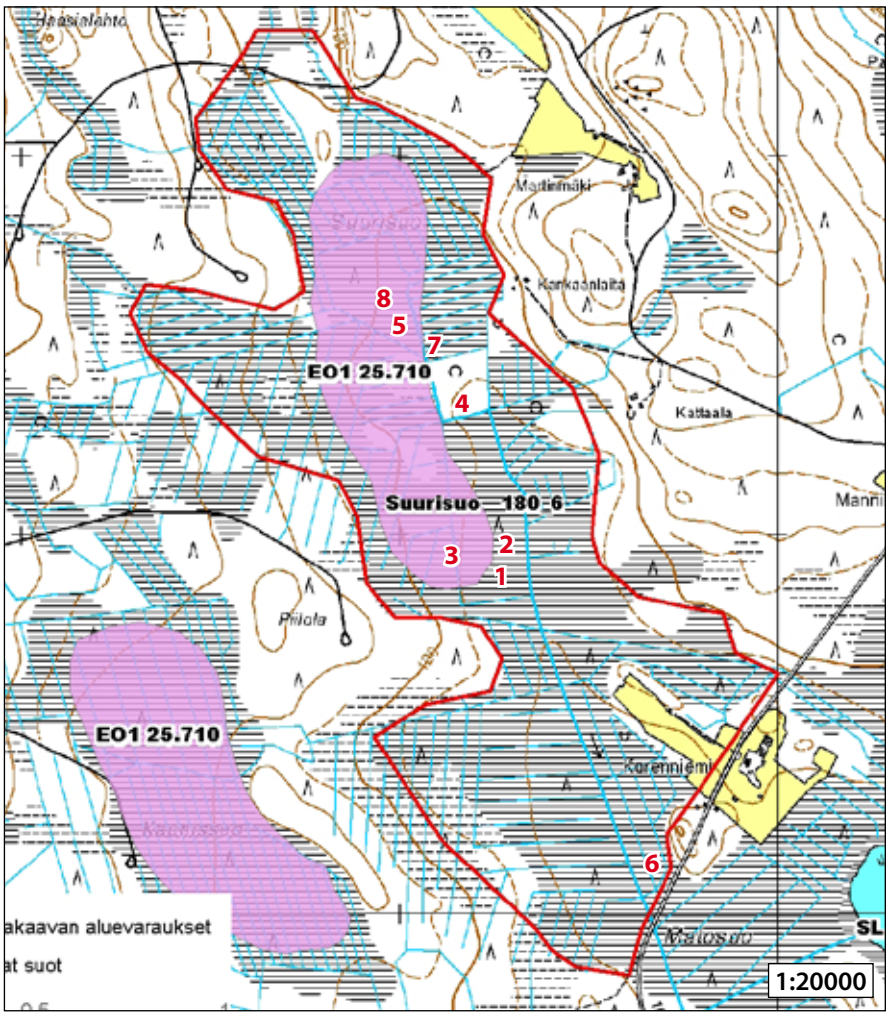

C

EO1 25.710 **18.6.2007**

Pielavesi, Suurisuo

GTK-raportti 180:6 **163 / 46 ha**

GTK (1983): Suurisuo sijaitsee n. 25 km Pielavedeltä länteen, Länsi-Säviän kylässä. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Paikallistie kulkee suon kaakkoispuolitse ja yksityistie tulee suon koillisreunaan. Suon tutkittu kokonaispinta-ala on 146 ha, mistä yli 1 m syvyistä aluetta on 68 ha, yli 1,5 m aluetta 71 ha ja yli 2 m aluetta 31 ha. Suo on ojitettu etelä- ja pohjoisosastaan. Keskiosassa on pienehkö luonnontilainen alue. Vedet laskevat ojia myöten kaakkoon Matopuroon, jota pitkin edelleen kaakkoon Nilakkaan. Kuivatusmahdollisuudet ovat kohtalaiset, vaikkakin suon kaakkoispuolella sijaitseva Matojärvi saattaa hankaloittaa kuivatusta.

Vallitsevana suotyyppinä on keskiosassa varsinainen korpi ja varsinainen korpimuuttuma. Pohjoisosassa on tupasvillarämemuuttumaa ja varsinaista korpea. Suon eteläosa on ruohoista sararämemuuttumaa. Puusto on tiheää, varttunutta harvennusmetsikköä.

Turvekerrostuman keskipaksuus on 1,26 m. Suon pohjalla on pääasiassa savensekaista hiesua tai hietaa. Saravaltaisen turpeen osuus on 54 % ja rahkasammalvaltaisen 46 %. Tupasvillaturpeen osuus on 14 %. Puunjäännösturvetta on 3 % ja varputurvetta 21 %. Koko suossa on liekoja vähän (1,5 %). Tehollinen lämpöarvo kuivalle turpeelle on keskimäärin 21,4 MJ/kg.

Suurisuon luonnontilainen turvemäärä on n. 1,84 milj. m3. Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen pinta-ala on 46 ha ja tuotantokelpoisen turpeen määrä n. 0,88 milj. suo-m3. Tämän turvemäärän energiasisältö kuivana on n. 0,44 milj. MWh.

Suurisuon etelä- ja pohjoisosat soveltuvat turpeensa puolesta jyrsinturvetuotantoon. Suon keskiosa on matalaa. parhaiten jyrsinturvetuotantoon.

Katselmus (163 ha): Suurisuo on varsin korpivaltainen ja liki kokonaan ojitettu suo. Keskiosassa on yksi ja pohjoispäässä toinen muutaman hehtaarin suuruinen ojittamaton alue.

Suon keskiosassa on erikoiselta näyttävää ojittamatonta ja pienipuustoista, kuusi-mänty-koivusekoitteista suota, jossa pohjakerroksessa on karhunsammalta ja suokasveja, kuten lakkaa, raatetta ja maariankämmeköitä. Kenttäkerroksessa on paikoin runsaasti saroja ja pajuja. Missään ei näytä olevan aiemman puusukupolven kantoja, joten suo näyttää luontaisesti pienipuustoiselta karhunsammalkorvelta. Hiukan lännempänä puusto selvästi järeytyy ja suo muuttuu metsäkortekorpioji-koksi.

Suon länsilaita on korpivaltaista, paikoin on tuoretta hakkuuta. Pohjoisessa ojittamaton suon osa on nevarämettä, jonka ympärillä kasvaa tiheydeltään vaihtelevaa ja matalaa männikköä. Ojittamatto-

man alueen eteläpäässä on harvaa järviruokokasvustoa. Ojitettu alue on vaivaiskoivuttunut. Lähempänä kangasmaata suo muuttuu taas korpisemmaksi ja ravinteisemmaksi.

Eteläpää on puolestaan mänty- ja koivuvaltaista sekapuustoa, ikään kuin korpirämettä tai mustikkaturvekangasta.

1) **Vähäpuustoista karhunsammalkorpea, jossa kukkivat maariankämmekät.**
2) **Kohtalaisesti säilynyt korpi on Pohjois-Savossa harvinaisuus.**
3) **Metsäkortekorven ojikkoa.**
4) **Hakattu korpi.**
5) **Kyy.**
6) **Suon eteläpään korpirämeen muuttumaa.**
7) **Suon halki virtaavan ojapuron varsi on paikoin hyvin ravinteista.**
8) **Pohjoispään avoimen nevarämeen eteläreunalla on pieni järviruokoesiintymä.**

1

2

3

4

5

6

7

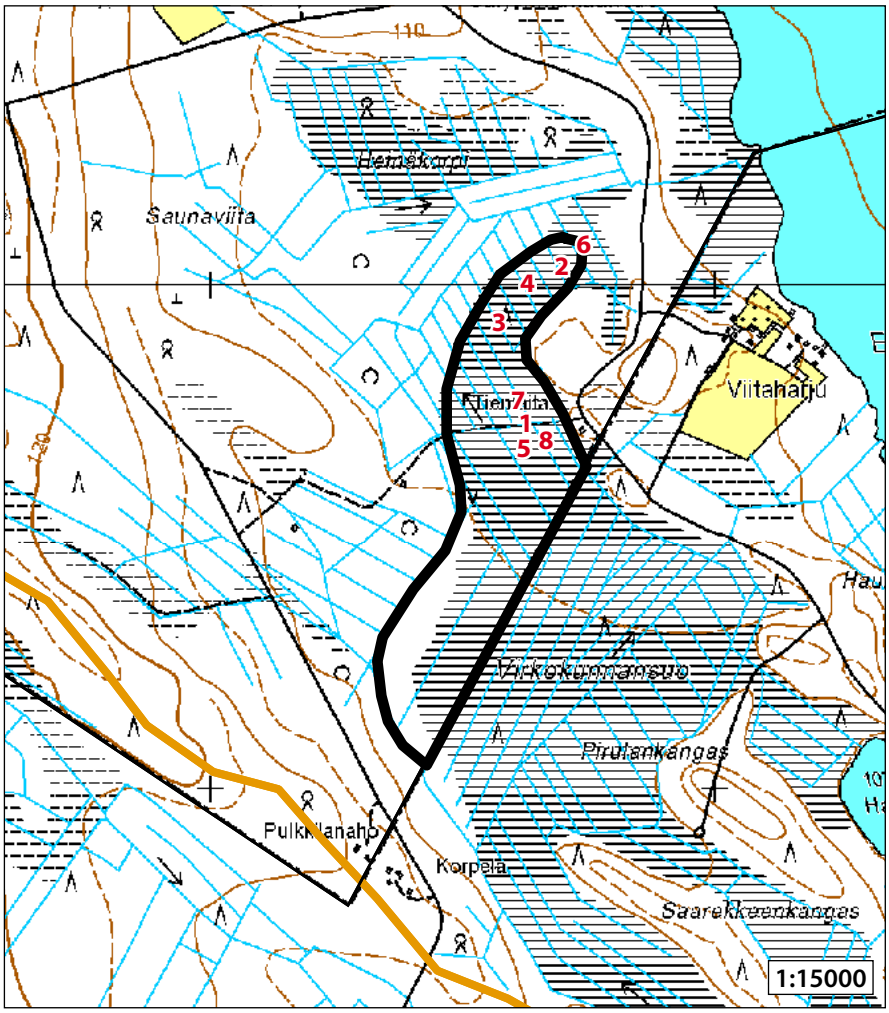

8

C

EO1 25.718 **26.7.2007**

Pielavesi, Virkokunnansuo

GTK ei ole tutkinut suota **19 ha**

1

2

3

Katselmus (19 ha): Virkokunnansuo on kokonaan ojitettu, EO1-varausta selvästi laajempi suo. Kaavarajaus ulottuu vain Pielaveden puoleiselle osalle suota, ei Tervoon. Osa ojituksesta on joko tehty tai ilmeisemminkin kunnostettu noin 5–10 vuotta sitten.

Suon ojitus on toimiva ja puusto varsin järeää. Etenkin suon pohjoisosassa on varttunutta kasvatusmetsää, keskempänä osin harvennetulla alueella nuorta kasvatusmetsää. Kaikki puusto on lähes yksinomaan männikköä, seassa on vain harvoja koivuja. Virkokunnansuon suotyypit ovat isovarpurämemuuttumia.

1) **Harvennetun alueen ojavarret ovat pensoittuneet.**
2) **Oja suon pohjoispäässä.**
3) **Suon ojitus on säilynyt monin paikoin kasvillisuudesta puhtaana.**
4) **Oja suon pohjoispäässä.**
5) **Suopursu on yksi isovarpurämeen tyyppilajeista.**
6) **Valtaosa Virkokunnansuosta on melko hyväkasvuista männikköä.**
7) **Harvennettua suomännikköä suon keskiosissa.**
8) **Ojitusta harvennetussa suometsässä.**

4

6

5

7

8

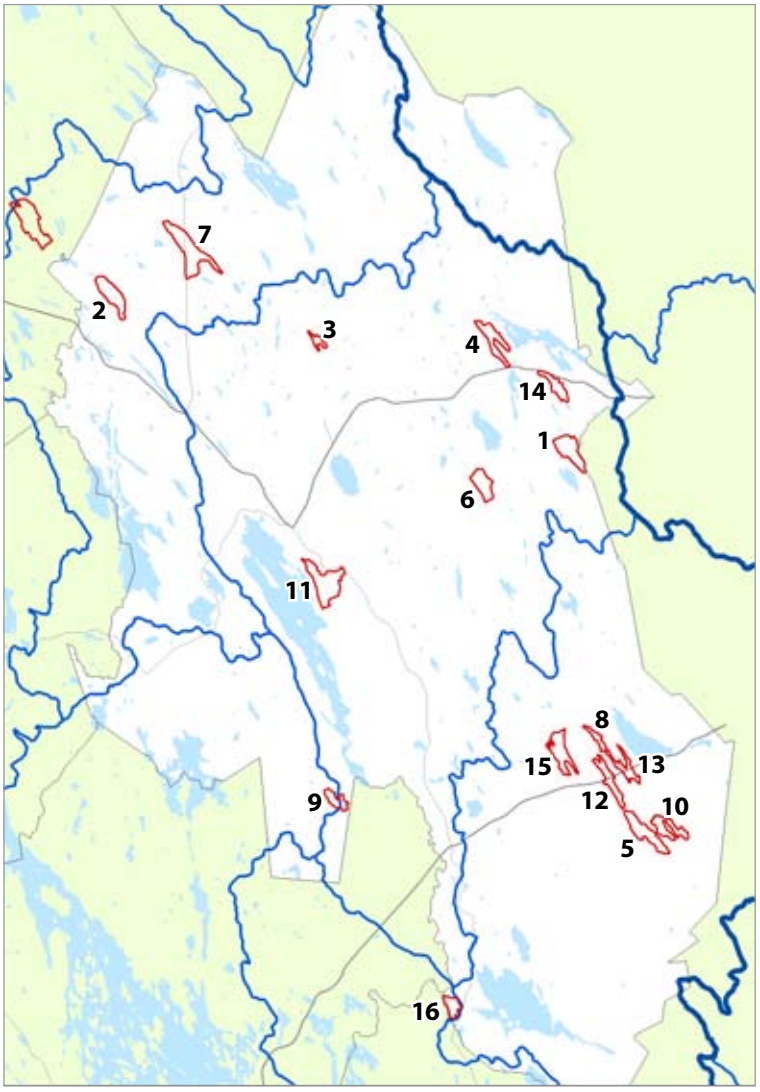

SELITE
- Katselmusalue
- Päävesistöalueen raja
- 1. jakovaiheen osa-alueen raja
- 2. jakovaiheen osa-alueen raja
- Kuntaraja
- Vesistö

Rautavaara

1:400000

1 Haapasuo
2 Heinäsuo
3 Kivisuo
4 Kuikkasuo
5 Harjalamminsuo
6 Höyhensuo
7 Lähdesuo
8 Rahkasuo
9 Riitasuo
10 Rönkönsuo
11 Suolahdensuo
12 Suosalonkankaansuo
13 Suurisuo
14 Vehkasuo
15 Vitjonsuo
16 Raatesuo (ks. Juankoski)

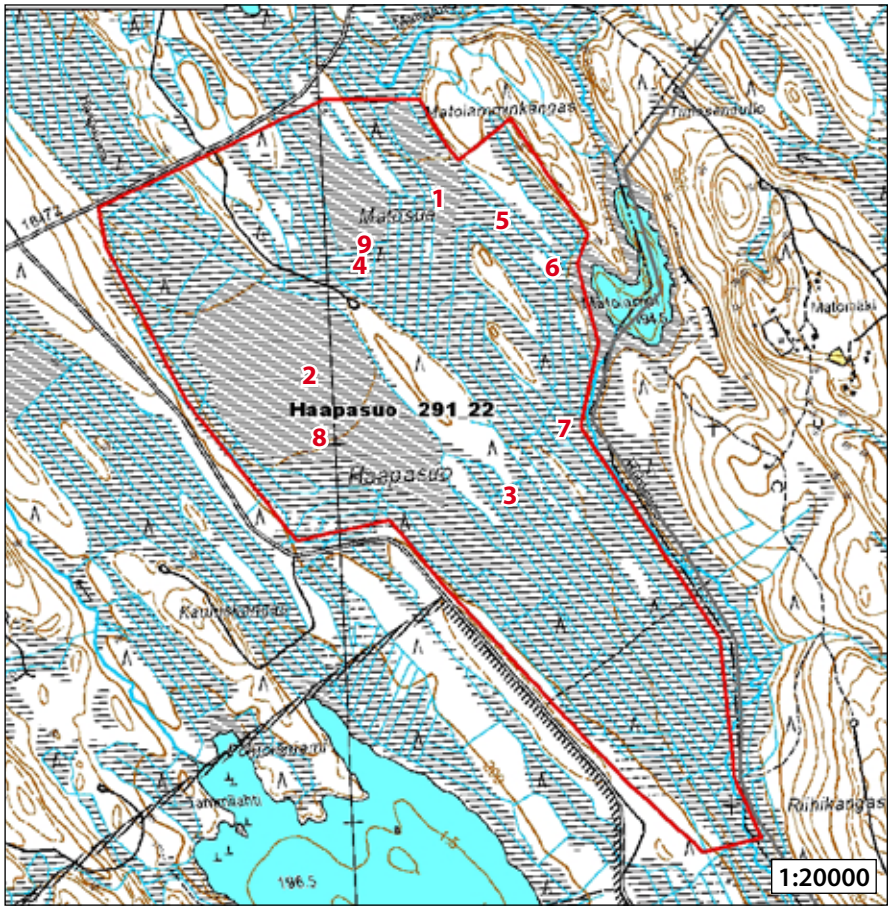

B

EO1 44.718
Rautavaara, Haapasuo
GTK-raportti 291:22

21.7.2007

155 / 32 ha

GTK (1985): Haapasuo sijaitsee noin 25 km Rautavaaralta itään. Suo rajoittuu pohjoisessa Rehvonsuohon ja kaakossa Riihisuohon. Paikallistie kulkee suon luoteisosan yli ja metsäautotie sivuaa suon länsireunaa. Suon pinta on 190–199 m mpy ja se viettää luoteeseen. Kaakkoisosassa vietto on kaakkoon 5 m/km. Vedet laskevat puroja pitkin Keyritynjokeen. Suolla on luonnontilaista aluetta noin neljännes kokonaispinta-alasta, joka on 152 ha. Yli metrin syvyistä aluetta on 121 ha ja yli kahden metrin aluetta 60 ha.

Yleisin luonnontilainen suotyyppi on silmäkeneva. Tupasvillarämettä on ojikkona ja muuttumana noin kolmannes suoalasta. Turvekankaiden osuus on lähes 15 %. Turpeesta on kaksi kolmannesta rahkavaltaista. Yleisimmät turvelajit ovat tupasvillarahkaturve, sararahkaturve ja rahkaturve. Lähes maatumaton pintarahkakerros on yli puoli metriä paksu.

Yleisimmät pohjamaalajit ovat moreeni (49 %) ja hiekka. Haapasuosta soveltuu energiaturvetuotantoon kaksi eri allasta, pohjoisempi 12 ha ja eteläisempi 20 ha. Niissä on tuotantokelpoista turvetta noin 0,66 milj. suo-m3.

Katselmus (155 ha): Haapasuo on noin kolmasosaltaan ojittamaton ja märkä rahkainen avosuo. Ojitetut reunamat ovat muuttuneet kauttaaltaan metsäisiksi isovarpuisiksi sara- ja tupasvillarämemuuttumiksi. Majava on padottanut Matolammen vettä ja tappanut osan rantasuon puustosta. Suon puusto on kaikkialla mäntyvaltaista ja tiheydeltään sekä järeydeltään vaihtelevaa, enimmäkseen kuitenkin melko vaatimatonta.

Haapasuo ja pienempi avoin Matosuo ovat rahkaisia ja saraisia nevoja. Etenkin Haapasuo on vaikeakulkuinen märkyytensä takia. Haapasuon on jokseenkin luonnontilainen. Matosuo taas on jonkin verran kuivunut ja pienialaisempi avosuo.

Haapasuolla pesii suolinnuista ainakin kalalokki, joskaan katselmuksen ajankohta ei ollut linnuston arviointiin sovelias. Mainittavampia lajihavaintoja ei tehty.

1) **Pohjoisemman avosuon, Matosuon itäsempi osa etelästä nähtynä. Suolla on mäntyä kasvavia jänteitä ja rahkaisia kuljuja.**
2) **Metsästäjien piilo Haapasuon keskellä sopivan matkan päässä teerien ruokintapaikalta.**
3) **Kuivunutta, mäntytaimikoksi muuttunutta rämemuuttuman sarkaa suon keskiosassa.**
4) **Oja Matosuon eteläreunan rämemuuttumalla.**
5) **Selvästi kuivunutta ja metsittynyttä rämettä Matosuon kaakkoispäässä.**
6) **Näkymä majavan padottamalle Matolammelle, jonka rannalla on paljon kuolleita puita.**
7) **Vesi seisoo monissa tulvivan Matolammen ympäristön ojissa vielä suhteellisen kaukanakin lammesta.**
8) **Haapsuon avoin keskiosa on hyvin märkä, rahkainen ja täysin puuton.**
9) **Näkymä etelästä Matosuon avoimelle länsiosalle.**

1

4

5

6

7

2

8

3

9

B

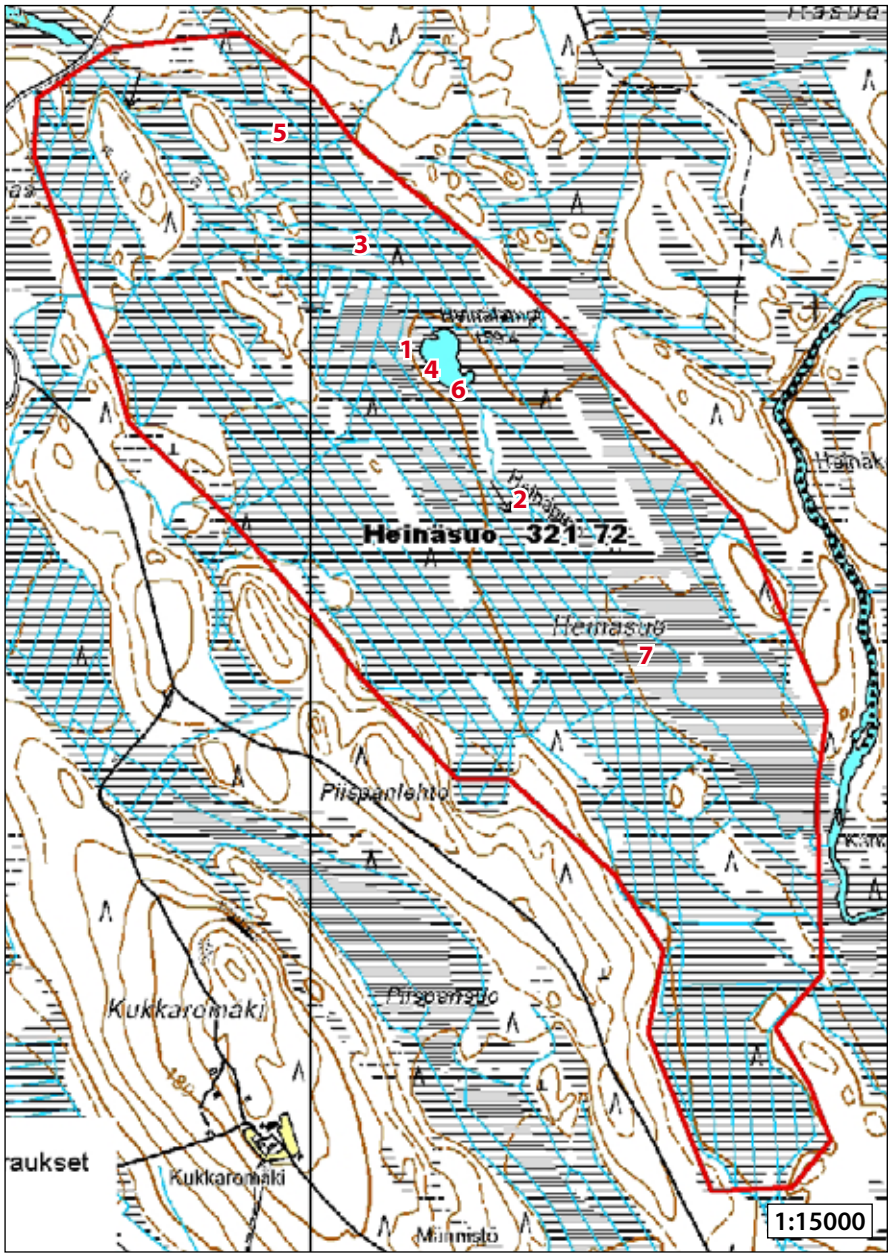
Ei kaavamerkintää

Rautavaara, Heinäsuo

GTK-raportti 321:72

31.5.2007

151 / 45 ha

GTK (1994): Heinäsuo sijaitsee noin 20 km Rautavaaralta luoteeseen. Metsäautotie kulkee suon lounais- ja länsipuolitse. Suon pinta on 155–163 m mpy ja viettää pohjoisosassa kaakkoon kohti Heinäpuroa, joka virtaa suon halki luoteesta kaakkoon. Eteläosassa on viettoa pohjoiseeen. Vedet laskevat Heinäpuron kautta Tiilikanjokeen ja edelleen etelään Äläänteeseen. Noin hehtaarin kokoinen Heinälampi sijaitsee suon keskellä. Suo on ojitettu lähes kokonaan. Vain pohjois- ja itäosassa, Heinäpuron ympäristössä on pieniä luonnontilaisia alueita. Teknisesti kuivatusvaikeuksia ei ole. Suon pinta-ala on 125 ha ja siitä on yli metrin syvyistä aluetta 80 ha ja yli kahden metrin aluetta 34 ha.

Räme on yleisin suotyyppi (52 %). Suon keskiosa on ollut avosuota, mutta ojituksen myötä se on muuttunut sekä karhunsammalmuuttumaksi että varsinaisen saranevan muuttumaksi. Rämeistä yleisimpiä ovat lyhytkortinen nevaräme ja kangasräme, jotka ovat ojikko- ja muuttumavaiheessa. Suon eteläosa on rahkoittunut ja suotyyppeinä esiintyvät rahkaneva- ja rahkarämeojikko.

Turpeesta 64 % on saravaltaista. Heikosti maatunutta pintarahkaturvetta on keskimäärin 0,3 m. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 29 %. Yleisimmät pohjamaalajit ovat moreeni (56 %), hiekka ja hieta. Turpeen kuiva-ainepitoisuus ja lämpöarvot ovat keskimääräistä luokkaa.

Heinäsuolla on energiatuotantoon soveltuvaa turvetta 45 ha:n alueella kahdessa altaassa noin 0,76 milj. suo-m3. Suon pinnalla on noin 10 ha:n alueella noin 70 000 suo-m3 heikosti maatunutta rahkaturvetta. Energiaturvetuotantoa haittaa suon keskellä sijaitseva noin hehtaarin laajuinen Heinälampi ja Heinäpuron ympäristössä suuri tuhkapitoisuus.

Katselmus (151 ha): Heinäsuo on luoteispäästään ja lounaisreunoiltaan valtaosin turvekankaiden ja erilaisten rämemuuttumien mosaiikkia, joka on ojitettu tehokkaasti ja turvekerros on ojituksen selvästi kuivattamaa. Alueen puusto on valtaosin hyväkasvuista ja melko kookastakin, mutta paikoin huonon maaperän ja aiempien hakkuiden takia pensoittunutta.

Suon puusto vähenee kaakkoa kohden, jossa selvästi puustoisin alue on Heinälammen syväksi kaivetun laskuojan varsi. Se on

kuivunutta ja harvennushakattua korpirämeen muuttumaa. Heinälammessa on korkea rantavalli, joka kertoo lammen pinnan laskeneen ojituksen jälkeen huomattavasti. Muuten suon kaakkoispää on liki avointa nevarämeen tai nevan muuttumaa, jossa on paikoin luhtaisia piirteitä. Ojituksen takia alue on alkanut pensoittua ja taimettua. Avoimella osalla on yksittäisiä runsaspuustoisia saarekkeita, jotka tuovat maisemaan erämaista leimaa. Alue rajautuu liki Tiilikanjoen Natura 2000 -aluetta.

Alueen linnusto on tavanomaista metsälajistoa.

2

3

4

5

6

1) **Voimakkaasti kuivunutta lammen luoteisrannan karhunsammalmuuttumaa.**
2) **Heinäpuro on kaivettu syväksi ojaksi. Ympärillä harvennettua turvekangasta**
3) **Isovarpuista rämemuuttumaa suon pohjoispäässä.**
4) **Näkymä Heinälammen länsirannalta lammelle.**
5) **Ojitusta ja melko hyväpuustoista rämemuuttumaa suon pohjoispäässä.**
6) **Heinälammin jyrkkä rantapenkka kertoo veden laskeneen ojituksen takia liki metrillä.**
7) **Näkymä Heinäsuon ojittamattomaan itäosaan. Suo on lievästi luhtainen, mutta kuivunut selvästi ympäröivän ojituksen takia.**

1

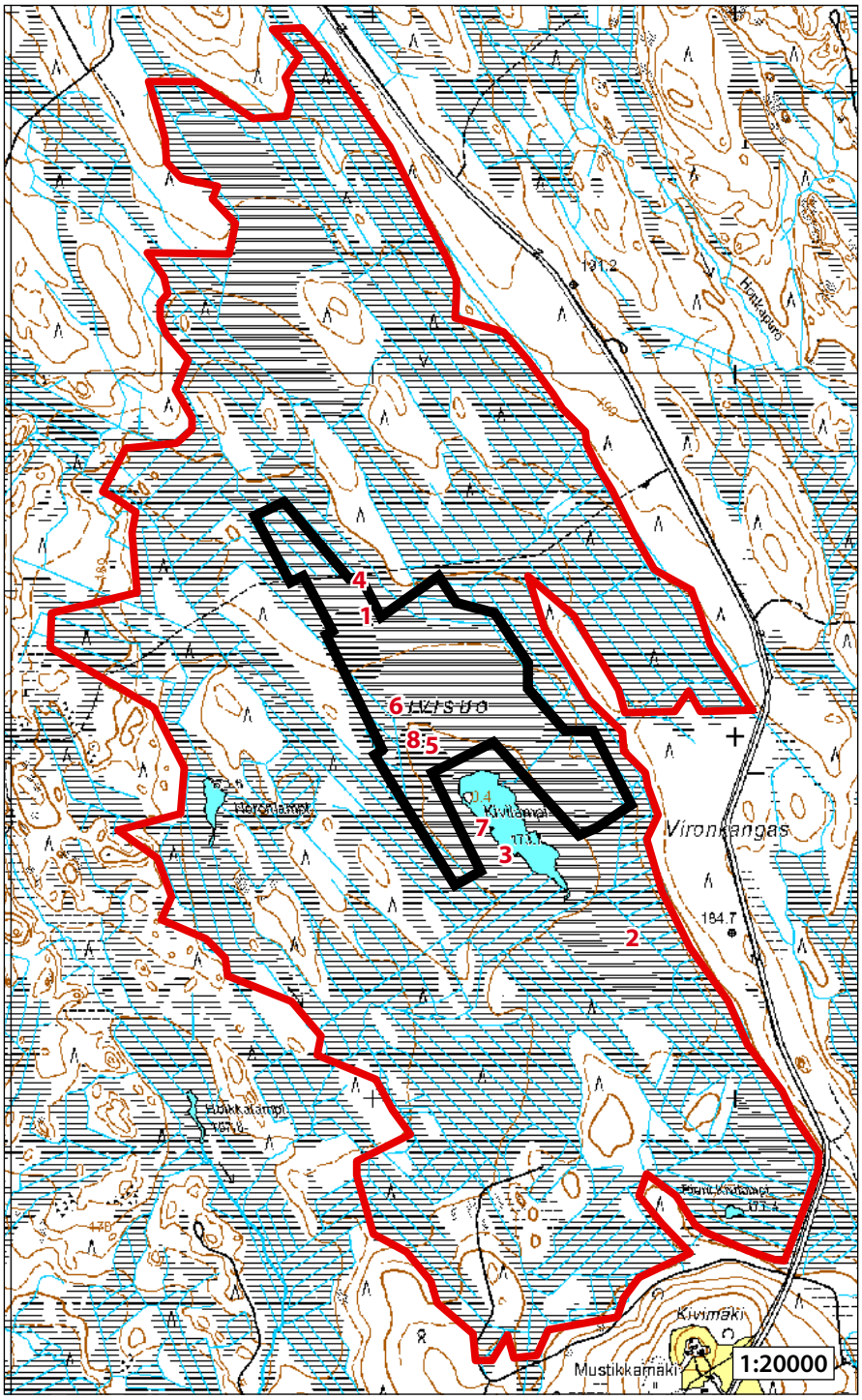

7

B

EO1 44.721 **30.7.2007**

Rautavaara, Kivisuo

GTK ei ole tutkinut suota **34 ha**

Katselmus (34 ha): Kivisuon katselmusalue on laaja kattaen Kivisuon ojittamattoman keskiosan, pari muuta pienempää ojittamatonta avosuota sekä laajan alueen ojitettuja kangasmaiden reunasoita ja pieniä kangasmaasaarekkeita. Seutukaavan turvetuotantoaluevaraus on selvästi suppeampi kattaen Kivilammen pohjoispuolisen avosuon sekä lammen itä- ja länsireunat. Katselmus kohdistui pääosin tälle kaavavarauksen alueelle.

Kivisuo on reunoiltaan selvästi kuivunut ja osin puustoisemmaksi muuttunut suo. Reunojen suot ovat rämemuuttumia, mutta avoin keskiosa on kuivunut vähemmän – eniten länsireunastaan, jossa ojat tulevat jänteiselle alueelle. Kivilammen pinta lienee myös ojituksen takia jonkin verran laskenut, vaikka ojia on tukittu kevyesti lammen rantamilla vedenpinnan nostamiseksi. Tukkimisen tavoitteena lienee ollut vesilintumetsästyksen olosuhteiden säilyttäminen ennallaan, sillä Kivilammelle kokoontuu syksyisin sorsalintuja, mm. taveja ja sinisorsia. Lammen rannoilla on metsästäjien ampumasuojia. Kivilammella pesii myös laulujoutsenpari ja lammen rannoilla on jonkin verran melko tiheää järviruokokasvustoa. Muuten suon linnustosta on vähän tietoja, mahdollisesti siellä on pesinyt pikkukuovi, mutta heinäkuun lopussa kahlaajia ei enää voi laskea.

Kivisuo ei ole ravinteinen, vaan lähinnä karujen rämeiden ja nevojen suotyyppien yhdistymä, seudulle tyypillinen aapasuo. Kivilammen eteläpäässä on ojittamaton, keidassuomaisesti rahkainen avosuo, jota ympäröi kuivattava ojitus. Rahkoittuminen voi olla osin seurausta ojituksesta, osin suon luontainen piirre. Tällä alueella suon reunoilla ja suolla on muutamia keloja ja aihkeja, jotka lisäävät suon maisemallista arvoa.

1) Avoimen Kivisuon pohjoispään rimmissä kasvaa valkopiirtoheinää.
2) Kivilammen eteläpuolisen avosuon laidoilla on muutamia komeita vanhoja keloja ja aihkeja.
3) Kivilammen rannoilla on paikoin tiheää järviruokokasvustoa.
4) Avoimen keskiosan pohjoisosan halki on tehty talvitienpohja.
5) Ruoppaa rimmissä Kivilammen luoteispäässä. Osa ruopasta voi olla joutsenten laidunnuksen takia syntynyttä.
6) Kivisuon avoimen keskiosan länsilaidalla kulkeva oja, jonka kuivattava vaikutus näkyy selvästi.
7) Laulujoutsenpari Kivilammella.
8) Rahkaista jänteisyyttä Kivilammen luoteispuolella.

3

4

5

6

1

7

2

8

B

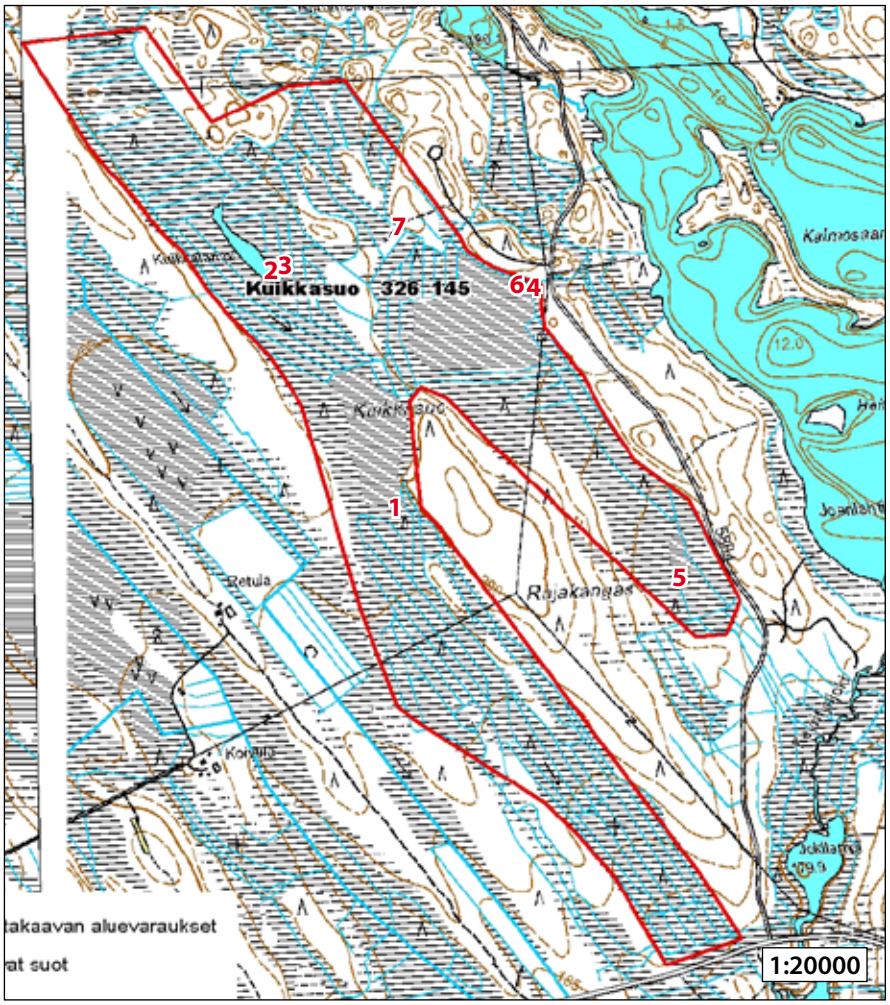
Ei kaavamerkintää

Rautavaara, Kuikkasuo

GTK-raportti 326:145

30.7.2007

134 / 34 ha

GTK (1997): Kuikkasuo sijaitsee 18 km Rautavaaralta koilliseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Yksityistie kulkee suon itäpuolitse ja paikallistie eteläpuolitse. Suon pinta on 181–197 m mpy ja viettää kaakkoon. Enimmillään vietto on suon itäosassa 16 m/km. Etelä- ja keskiosissa viettoon noin 8–11 m/km. Vedet laskevat suon koillisosasta ojia pitkin itään Ylä-Keyrittyyn. Suon keski- ja pohjoisosien vedet laskevat joko ojia pitkin koilliseen Alimmaiseen, josta sitten Ylä-Keyrittyyn tai ojia pitkin kaakkoon Keyritynjokeen, joka on Natura 2000 -aluetta. Eteläosan vedet laskevat ojia pitkin kaakkoon, suoraan Jokijärveen. Suon luoteisosassa on noin hehtaarin kokoinen Kuikkalampi. Suon kokonaispinta- ala on 135 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 63 ha ja yli kahden metrin aluetta 27 ha.

Rämeet ovat yleisiä. Korpiräme ja tupasvillaräme ovat yleisimmät rämetyypit ja niitä on joka puolella suota. Varsinaista sararämettä on suon eteläosassa ja rahkarämettä suon keskiosassa. Suon keskiosan avosuoalue on lyhytkortista nevaa. Suon kaakkoisnurkassa on karhunsammalmuuttumaa.

Turpeesta on 55 % saravaltaista ja 43 % rahkavaltaista. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 16 % ja varpuainesta sisältävien 14 %. Saravaltaisesta turpeesta on valtaosa keskinkertaisesti tai hyvin maatunutta. Rahkavaltaisesta turpeesta lähes puolet on heikosti maatunutta. Liekoja on suossa runsaasti, eniten niitä on syvyysvälillä 0,6–1,0 m. Pohjamaalaji on pääosin moreenia. Kuikkalammen rannalla on liejua 1,3 metrin paksuudelta. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on korkea, keskimäärin 22,7 MJ/kg.

Kuikkasuolla on 34 ha:n alueella energiaturvetuotantoon soveltuvaa turvetta 0,48 milj. suo-m3. Suon pinnalla on 10 ha:n alalla heikosti maatunutta rahkavaltaista turvetta noin 0,07 milj. suo-m3. Kuikkasuon keskiosan luonnontilaisella kauniilla avosuoalueella on maisemallista arvoa. Suovedet laskevat kaakossa Keyritynjoe Natura-alueelle.

Katselmus (134 ha): Kuikkasuo on keskiosistaan ojittamaton ja niiltä paikoin jokseenkin luonnontilaisena säilynyt suo. Ojitettujen alueiden vedet purkautuvat kolmeen suuntaan: pohjoiseen Alimmaiseen Apulaiseen sekä kahtaalle Keyritynjokeen. Suon pohjoisosassa sijaitseva Kuikkalampi on pieni suolampi, joka on jonkin verran rannanmyötäisesti umpeenkasvanut. Lammella tavattiin kaksi kurkea, mahdollisesti poikasineen. Kuikkasuon metsiin on avattu ajouria.

Kuikkasuon keskiosat ovat avoimia lyhytkortisia ja rahkaisia nevoja. Ojitetuilla rämereunuksilla on tiheydeltään harvahkoa ja nuoren kasvatusmetsän asteista

männikköä. Kuusivaltaisia ja korpisia alueita on itäisemmässä, etelään suuntautuneessa haarassa. Tämä osa suota viettää jyrkästi kaakkoon ja sen halki kulkee puro, jonka varressa on luhtaisuutta ja pieni, ruoppainen avosuo aivan haaran eteläpäässä.

Muutoin suometsät ovat mäntyvaltaisia ja pääosin isovarpuisia, avosuon reunamiltaan myös tupasvillaisia ja saraisia. Kuikkasuon keskiosan länsireunalla tavattiin muutamia maariankämmeköitä ja lounaisimmassa nurkkauksessa runsaasti valkopiirtoheinää. Näillä kohdin suota oli pelattu höyhentyynyllä ilmeisesti jotakin suojoukkuepeliä, minkä takia ilmakuvassakin näkyy ruoppainen läntti avosuolla.

Kuikkasuo sijaitsee lähellä Ylä-Keyritty-järveä, jonka rannalla on Metsäkartanon nuoriso- ja luontokeskus. Turvetuotannon vaikutuksia kunnan tärkeimmän matkailualueen luonnonarvoihin ja virkistysarvoihin on syytä pohtia. Metsäkartanontieltä aukeaa suora näkymä Kuikkasuolle.

1) **Näkymä Kuikkasuon avoimen keskiosan eteläpäästä pohjoiseen. Etualla on ruoppaannut alue, jossa on pelattu hyöhentyynyllä jotakin suopeliä.**
2) **Kuikkalampi kaakkoispäästä katsottuna.**
3) **Kurjen tuoreet hiipparointijäljet Kuikkalammen rantaa kiertävällä rahkamatolla.**
4) **Avoimenkeskiosan pohjoispään vaihettumisvyöhettä suon ja metsän rajassa.**
5) **Kuikkasuon itäisemmän etelähaarakkeen päässä on ruoppainen pieni avosuo, joka maisemallisesti hyvin viehättävä.**
6) **Avosuon laidalla kasvanut kookas suomänty on kallistunut oman painonsa vaikutuksesta.**

1

2

3

4

5

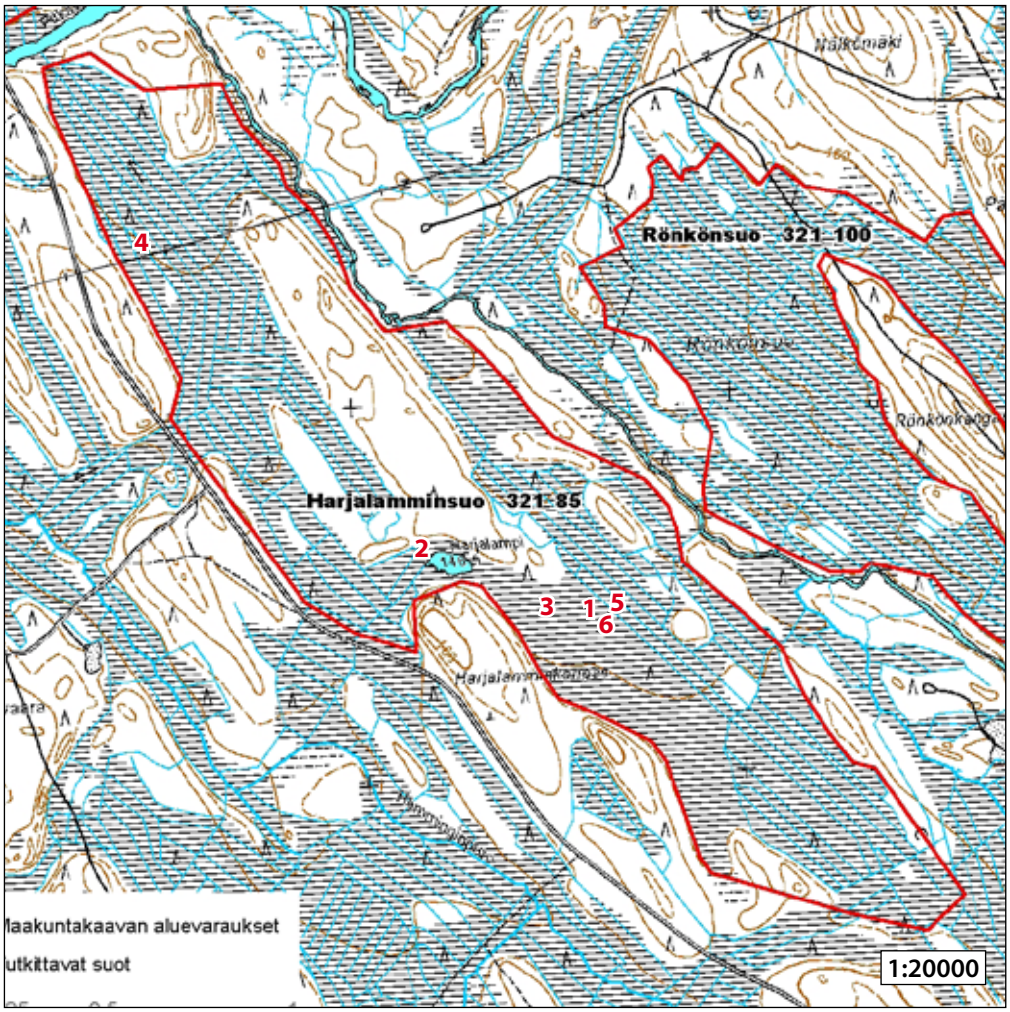

6

C

EO1 44.714 **14.6.2007**

Rautavaara, Harjalamminsuo

GTK-raportti 321:85 **160 / 40 ha**

GTK (1994): Harjulamminsuo sijaitsee 34 km Rautavaaralta kaakkoon. Suon luonaispuolitse kulkee Hirvivaaran paikallistie. Suon pinta viettää loivasti luoteeseen. Vedet laskevat ojia pitkin luoteeseen Luostanjokeen ja sitä pitkin lounaaseen Ala-Luostaan. Suon kaakkoisosa on puoleksi luonnontilainen. Muualta suo on ojitettu. Suon keskellä on vajaan hehtaarin kokoinen Harjulampi. Koillispuolitse virtaava Petäisjoki vaikeuttaa suon kuivatusta. Kokonaispinta-alaltaan suo on 140 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 66 ha ja yli kahden metrin aluetta 26 ha.

Räme on yleisin (56 %) suotyyppi. Turvekankaiden osuus on 29 %. Harjulamminsuo on muuttumassa eksentriseksi keidassuoksi eli keidassuoksi, jolla vedet kulkevat pääosin yhteen suuntaan. Yleisimmät suotyypit ovat kaakkoisosassa rahkaneva ja rahkaräme, jotka ovat ojitetulla alueella paikoin muuttumavaiheessa. Suon luoteisosa on valtaosin varputurvekangasta, paikoin tupasvillarämeen ja paikoin lyhytkortisen nevarämeen muuttumaa.

Turpeesta on 79 % rahkavaltaista. Lähes maatumaton pinta-rahkakerros on keskimäärin 0,6 m paksu. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 53 %. Luoteisosassa on liekoja paikoin runsaastikin. Pohjamaa on moreenia.

Turpeen tuhkapitoisuus on alhainen, keskimäärin 2,0 %. Kaikki rikkipitoisuusarvot alittavat ilmoitusrajan (0,3 %). Kuivan turpeen lämpöarvo on keskimäärin 21,6 MJ/kg.

Harjulamminsuolla on energiatuotantoon soveltuvaa turvetta kahdessa altaassa yhteensä 40 ha:n alueella noin 0,48 milj. suo-m3. Suon keskiosassa on kuivatusvaikeuksia. Turvekerrostuman pinnassa on maatumatonta rahkaturvetta noin 0,20 milj. suo-m3.

Katselmus (160 ha): Harjalamminsuo on kaksialtainen, pääosin ojitettu rämesuo. Suon jakaa kahteen osaan Harjalammen pohjoispuolinen kangasmaaharjanne, jonne on tehty uusi metsäautotie korkeintaan pari vuotta sitten.

Suon pohjoisallas on kokonaan ojitettu mäntyvaltainen rämemuuttuma tai turvekangas. Puusto on melko tiheää, varttunutta kasvatusmetsää. Ojitus on toimiva, mutta ojavarret ovat pensoittuneet. Ilmakuvan perusteella näyttää, että suolle on kaivettu, mahdollisesti tientekoa valmistellessa yksittäinen uusi kokoojaoja. Pohjoisosan poikki kulkee voimalinja.

Suon eteläosa on puoliksi ojittamaton. Luonnontilaisen kaltainen läntinen osa (noin 20 ha)

on rahkamättäinen ja varsin avoin keidassuo. Suon puusto on laiteillakin harvaa ja ikääntynyttä, osittain kelottunuttakin. Yhdessä viereisen Harjalamminkankaan kumpareen sekä Harjalammin kanssa se muodostaa paikallisesti arvokkaan, erämaisen maiseman. Ojittamaton osa on myös jonkinlainen lannoituskoealue, sillä suolle levitetty kalifosforilannoitus on merkitty suon pohjoispäässä olevaan paaluun. Yksittäisessä kohdassa suon koillisreunalla kasvaa harvakseltaan järviruokoa. Eteläosan ojitettu puoli on lähinnä tiheää mäntytaimikkoa, jonka alle on noussut runsaasti vaivaiskoivua. Lannoituksen vaikutuksesta suon varpuisuus on saattanut lisääntyä aiemmasta, mutta puuston kasvuun se ei liene merkittävästi vaikuttanut.

Harjalampi on pinnaltaan laskenut suolampi, jonka rannat ovat rahkasammalen, sarojen ja tupasvillan kiertämiä, aivan rannasta ja laskuojan varrelta luhtaisia. Tupasvillan tähkät täplittävät lammen rantasuota kauniisti. Lammella varoitteli ahkerasti valkoviklo. Muualla alueella tavattiin tavallisia metsälintuja.

1) **Pienen pieni järviruokokasvusto suon ojittamattoman osan itälaidalla.**
2) **Harjalampi länsipäästä katsottuna.**
3) **Harjalamminsuolle on joskus tehty lannoituskoe, jossa sinne on kylvetty 400 kg kalia ja 1000 kg fosforia hehtaaria kohden.**
4) **Suon pohjoispään hyväpuustoista rämemuuttumaa.**
5) **Näkymä luonnontilaisen ja ojitetun osan rajalta ojitetulle suolle, jonka kenttäkerros on muuttunut vaivaiskoivuiseksi ja männikkö tihentynyt.**
6) **Harjalamminsuon luonnontilaisen keidassuon maisemaa, jossa kohtalaisesti keloja.**

1

2

3

4

5

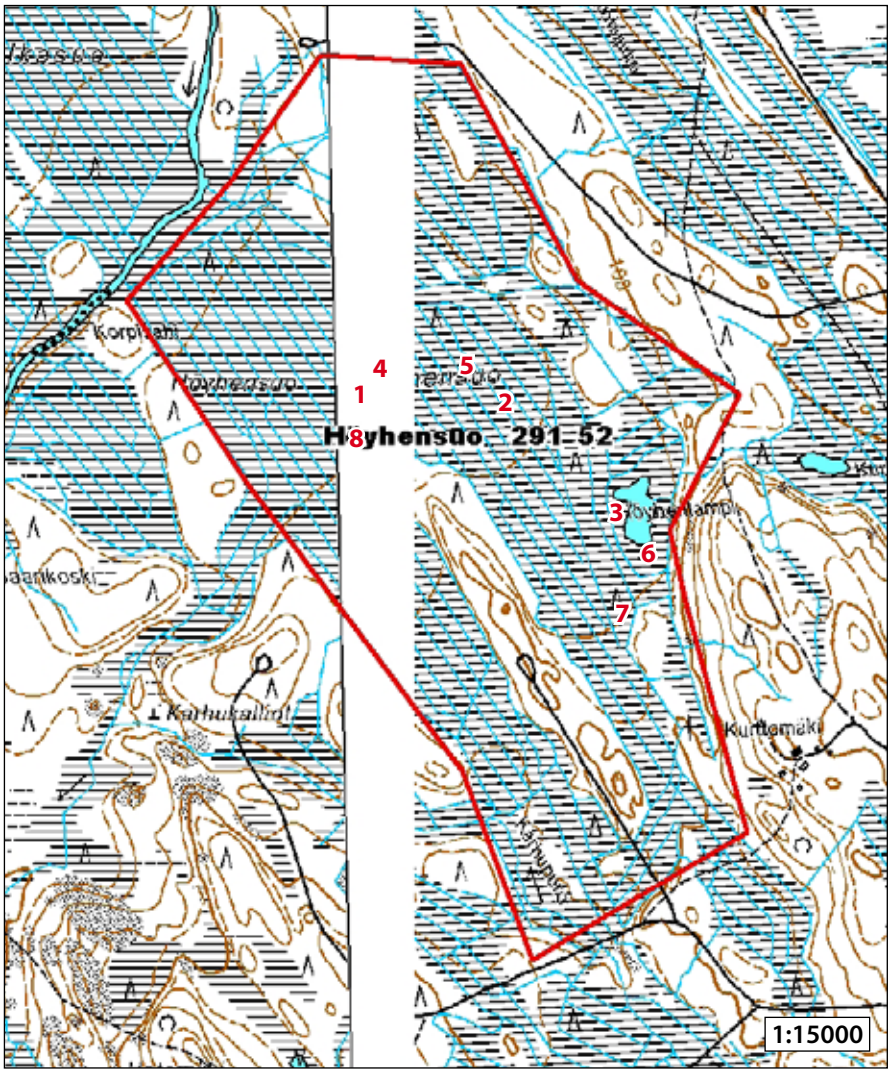

6

C

Ei kaavamerkintää **4.6.2007**

Rautavaara, Höyhensuo

GTK-raportti 291:52 **116 / 30 ha**

GTK (1992): Höyhensuo sijaitsee Sulkasuon kaakkoispuolella Keyritynjoen itärannalla. Suoallas on saarekkeinen. Metsäautotie tulee suon eteläpäähän. Suon pinta viettää luoteeseen Keyritynjokeen. Koko suo on ojitettu. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Suon pinta-ala on 80 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 50 ha ja yli kahden metrin aluetta 23 ha.

Suon länsiosassa on kohosuon piirteitä ja suotyypiltään se on tupasvillarämemuuttumaa. Rämeiden osuus suotyypeistä on noin 75 % ja turvekankaiden vajaa 15 %.

Runsas puolet turpeesta on rahkavaltaista. Tupasvillan jäännöksiä sisältäviä turpeita on 41 %. Yleisimmät turvelajit ovat rahkasaraturve, rahkaturve ja sararahkaturve. Pohjamaa on moreenia.

Tuhkapitoisuus on pintaturpeessa paikoin korkeahko. Höyhensuolla on tuotantoon soveltuvaa turvetta noin 30 ha alueella. Suon pinnassa on puoli metriä lähes maatumatonta tupasvillarahkaturvetta yhteensä noin 150 000 suo-m3. Se soveltuu esim. ympäristöturpeeksi. Sen alla on energiaturpeeksi soveltuvaa turvetta noin 0,36 milj. suo-m3.

Katselmus (116 ha): Hyöhensuo on ilmeeltään vaihteleva, joskin karuhkosta pohjoisosastaan selvästi kuivunut rämeisten ja korpisten muuttumien yhdistymä. Suon ojitus on kohtalaisesti umpeutunut pienehköjen korkeuserojen vuoksi. Suon keskeisen pohjoisosan suotyyppejä ovat varpu-, tupasvillavaltaiset ja rahkaiset rämemuuttumat.

Höyhenlammen ympäristössä on maisemaltaan luonnontilaista suota muistuttavaa muuttumaa, joka on myös puustoltaan melko järeätä. Alueella on rämeisiä ja korpisia piirteitä sekoittuneina. Höyhenlammen etelä- ja länsipuolella metsää on harvennushakattu, mikä on muuttanut luonnontilan tuntua selvästi.

Höyhensuon keskelle työntyy kaakosta kangasmaaharjanne, jonka luoteisimmassa nurkassa on ilmeisesti pienialaista lähteisyyttä suon ja kankaan rajapinnassa. Pajukkoisen ja järviruokoisen kohdan yläreunassa on kuitenkin poikkioja, joka on rikkonut rajapintaa eikä veden purkautumiskohta liene enää luonnontilainen. Ojavesi on tällä kohtaa hyvin kirkasta. Tihkupintaa ei ollut selvästi nähtävillä.

Kokonaisuudessaan Höyhensuo on tavanomaista monipuolisempi rautavaaralainen ojitettu suo. Alueen linnusto on tavanomaista metsälajistoa. Lisäksi Höyhenlammilla korisi telkkä ja hätäili metsäviklo.

1) Matala ja varsin umpeutunut oja tupasvillarämeenmuuttumalla. Suon kuitenkin selvästi kuivunut ojituksen takia.
2) Täyteen rahkoittunut oja suon itälaidalla.
3) Lakka kukkii.
4) Suon keskiosan rämemuuttumaa ja kituliasta männikköä.
5) Vaivaiskoivu on lisääntynyt selvästi rämemuuttumalla ojituksen takia.
6) Höyhenlampi etelästä rantametsän takaa nähtynä.
7) Kohtalaisen hyväpuustoista rämemuuttumaa, jossa osin korpisia piirteitä.
8) Järviruokoa, katajaa ja pajuja kangasmaan rajalla, lievästi lähteisellä paikalla.

3

4

5

6

1

7

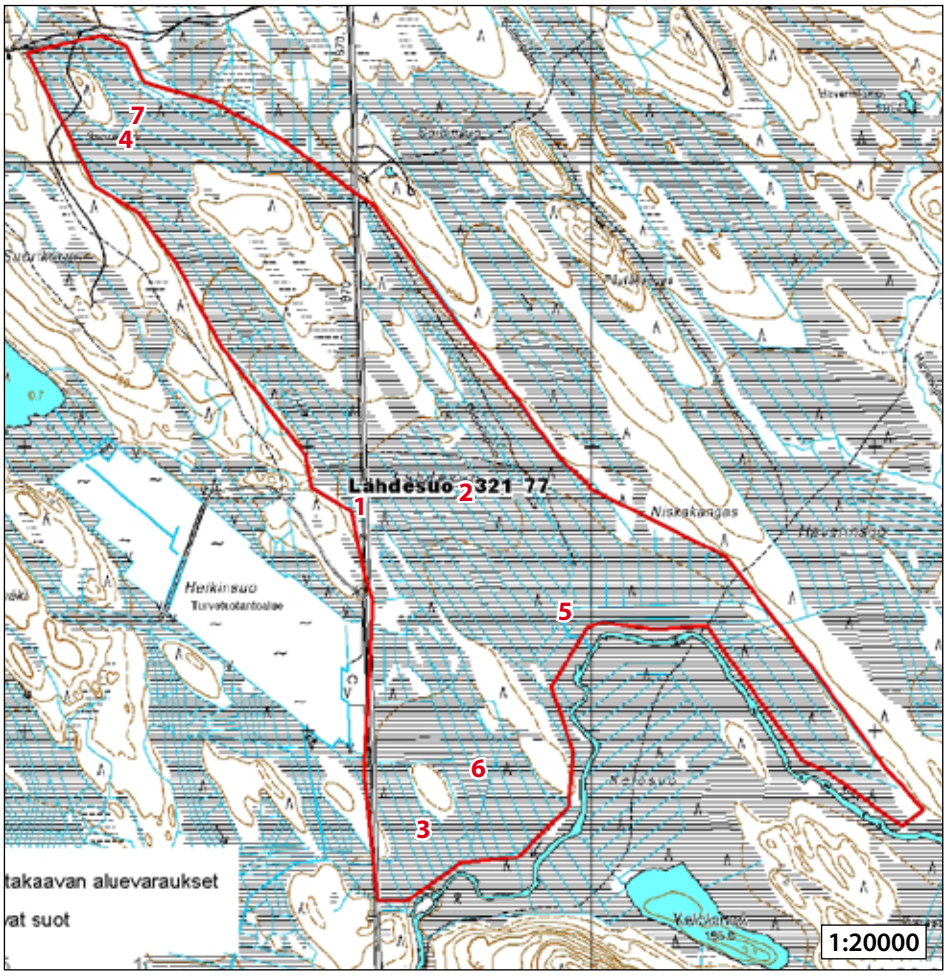

2

8

C Ei kaavamerkintää **31.5.2007**

Rautavaara, Lähdesuo

GTK-raportti 321:77 **260 / 76 ha**

GTK (1994): Lähdesuo sijaitsee 18 km Rautavaaralta pohjoisluoteeseen Kaajaaniin menevän tien kahta puolta. Suon pinta viettää melko jyrkästi kaakkoon. Vietto on voimakkainta (n. 10 m/km) suon luoteisosassa. Suon eteläosassa vietto on vain n. 3 m/km. Vedet laskevat ojia pitkin suon itä- ja eteläosan halki virtaavaa Lähdepuroa pitkin etelään Tiilikanjokeen. Koko suo on ojitettu. Suon luoteisosan kuivaaminen on hankalaa jyrkän vieton takia. Eteläosassa Tiilikanjoen virtaaminen suo halki vaikeuttaa turvekerrostumien kuivattamista. Suon pinta-ala on 215 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 126 ha ja yli kahden metrin aluetta 54 ha.

Räme on yleisin (53 %) suotyyppi. Avosoiden osuus on 37 %. Suon keskiosassa on rimpinevaojikkoa ja varsinaista saranevamuuttumaa. Kaakkoisnurkkauksessa on rahkarämeojikkoa. Lähdepuron varrella on korpityyppejä ja Tiilikanjoen läheisyydessä luhtanevaa.

Turpeesta on 62 % saravaltaista. Lähes maatumatonta pintarahkaa on vähän. Paksuimmillaan sitä on suon luoteisosassa puolisen metriä. Yleisin pohjamaalaji on moreeni. Liejua on ohuelti Tiilikanjoen läheisyydessä.

Kuivan turpeen tehholliset lämpöarvot ovat melko korkeita, keskimäärin 22,1 MJ/kg. Lähdesuo jakautuu turveteollisesti ajatellen eri alueisiin. Kajaanintien itäpuolella sijaitseva suon eteläosa, jonka pinta-ala on tosin vain 6 ha, liittyy saumattomasti tien länsipuoliseen Heikinsuon turvetuotantoalueeseen. Suon keski- ja pohjoisosassa on yhteensä noin 70 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta. Rautavaara-Kajaani tie kulkee suoaltaan halki. Tien itäpuolella on turvekerrostuman pohjaosan kuivattaminen hankalaa läheisen Tiilikanjoen takia ja länsipuolisella alueella pinnan vietto on kaakko-luodesuunnassa liian jyrkkää. Alueiden tuotantokelpoinen turvemäärä on yhteensä noin 1,37 milj. suo-m3.

Katselmus (260 ha): Lähdesuo on laaja luode-kaakkosuuntainen suoalue Kajaanintien kahden puolen. Se on eteläosaltaan melko tasainen ja osittain Tiilikanjoen tulvavaikutuksen alainen. Lähellä jokivartta mm. Paterinpuron eteläpäässä, jossa majava on nostanut vettä ojiin, suo on selvästi luhtainen.

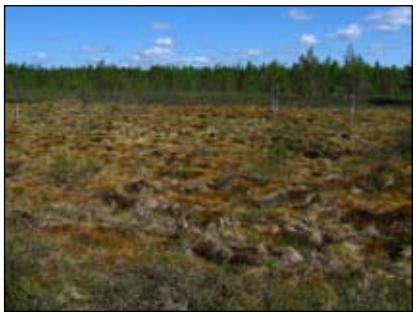
Lähdesuo on etelä- ja keskiosiltaan kauttaaltaan ojituksen kuivattama. Kangasmaasaarekkeiden reunoilla on turvekankaita, muuten suo on rämeen tai vähäpuustoista nevarämeen muuttumaa. Suot ovat rahkaisia, metsäisemmiltä osiltaan myös varpuisia ja avoimilta osiltaan tupastuneita.

Suon luoteispää viettää melko voimakkaasti ja täällä suotyypit ovat melko jykeväpuustoisia – ojitettuja, mutta melko vähän muuttuneita rämeitä ja korpirä-

meitä. Yläosan ojitus on paikoin myös melko umpeenkasvanutta. Alueen suopuustoa on äskettäin hakattu, harvennettu ja hoidettu, mutta seassa on myös kauniin kerroksittaisia ja luonnontilaisen kaltaisia suometsiä.

Suon kaakkoiskulman ja sen välittömän lähialueen linnustossa on aitoa suolajistoa, mm. liro, riekko ja mahdollisesti pikkukuovi. Muuten lajisto on tavanomaista metsälinnustoa.

1) **Näkymä maantieltä luoteeseen suolle.**
2) **Voimakkasti kuivunutta entistä nevaa.**
3) **Isovarpuista rämemuuttumaa, jossa harvaa puustoa ja syvä ojitus.**
4) **Suon luoteispään tupasvillarämemuuttuman männikköä.**
5) **Majava on padonnut Paterinpuron useasta kohtaa lähellä Tiilikanjoen luhtaisia rantasoita.**
6) **Voimakkaasti kuivunutta entistä nevarämettä. Alue lienee muuttumassa karhunsammaliseksi ja jäänee hyvin vähäpuustoiseksi.**
7) **Luoteispään kohtalaisen luonnontilaisena säilynyttä suopuustoa, jossa metsän luontainen kerroksellisuus erottuu hyvin. Oituksen kuivattavat vaikutus näkynee lähinnä varpujen lisääntymisenä ja taimiston lisäkasvussa.**

2

3

4

5

6

1

7

C

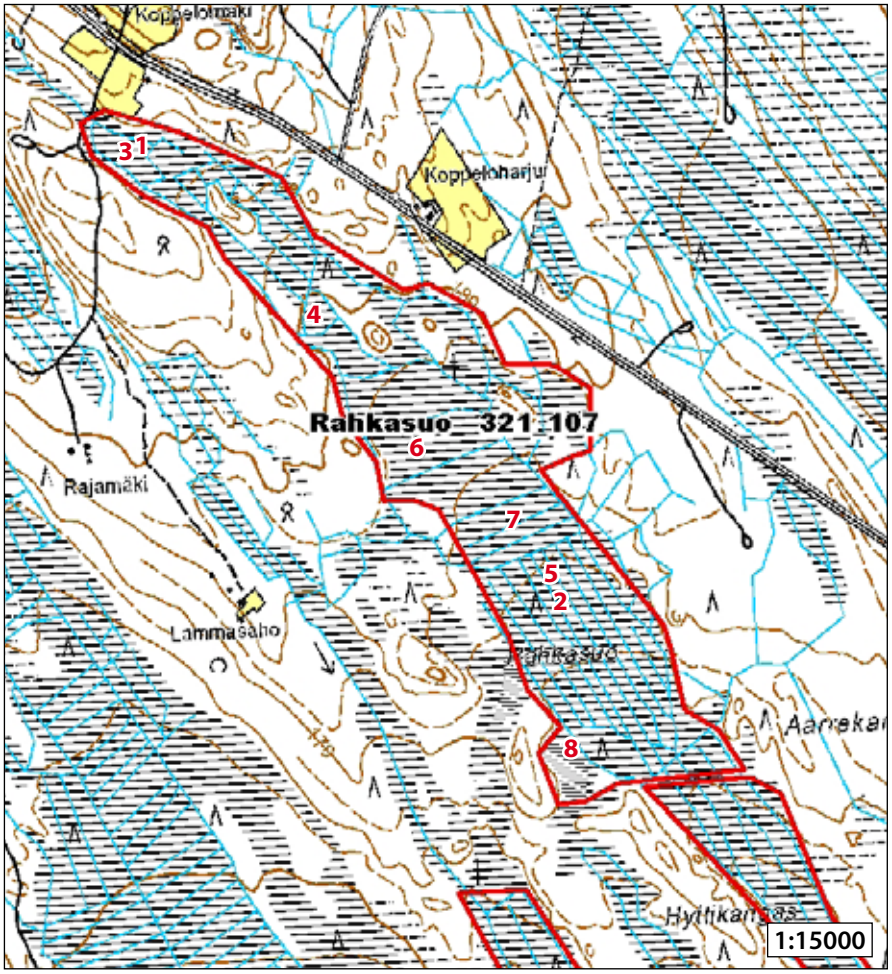
Ei kaavamerkintää

Rautavaara, Rahkasuo

GTK-raportti 321:107

29.5.2007

44 / 30 ha

GTK (1995): Rahkasuo sijaitsee 33 km Rautavaaralta kaakkoon. Rasimäen paikallistie kulkee suon koillispuolitse. Suon pinta viettää kaakkoon n. 9 m/km. Vedet laskevat ojia pitkin kaakkoon Suurisuolle ja edelleen Luostanjoen kautta Ala-Luostaan. Lähes koko suo on ojitettu ja turvekerrostuma on kuivattavissa pohjaan asti. Suon kokonaispinta-ala on 60 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 34 ha ja yli kahden metrin aluetta 18 ha.

Räme on yleisin (38 %) suotyyppi turvekankaiden (33 %) ja avosoiden (25 %) ohella. Suon keskiosassa on varsinaista saranevaa, varsinaista sararämettä ja lyhytkortista nevarämettä, jotka kaikki ovat pääosin muuttumavaiheessa. Keskiosan länsilaidalla kasvaa punakämmekkää ja maariankämmekkää. Suon eteläosassa on puolukkaturvekangasta.

Turpeesta on 59 % saravaltaista. Lähes maatumatonta pintarahkaa on yli puolen metrin kerros. Pohjamaa on moreenia ja pohja melko epätasainen. Turpeen tuhka- ja rikkipitoisuudet ovat alhaiset. Kuivan turpeen lämpöarvo on alhainen, keskimäärin 20 MJ/kg.

Rahkasuolla on energiatuotantoon soveltuvaa turvetta 20 ha:n alueella non 0,27 milj. suo-m3. Energiaturpeen arvoa alentavat alhaiset kuiva-aineen määrä sekä lämpöarvo. Punakämmeköiden kasvualue kuuluu suojelun piiriin.

Katselmus (44 ha): Rahkasuon pohjoisosa on tehokkaasti ojitettua rämettä ja korpea. Ojitus on hyvin toimiva ja puustoa on hyödynnetty ja hoidettu metsätaloudellisesti. Osa suosta on taimikkovaiheen lehtipuuvesaikkoa, suon keskivaiheilla aivan äskettäin hakattua aukkoa. Korpisten muuttumien kenttäkerroksessa on myös saniaisia sekä rehevyyttä ilmentäviä kangasmetsän ruohoja, kuten oravanmarjaa.

Keskiosan varsinainen rahkasuo on ilmeisesti turvekerrokseltaan paksuinta suonosaa. Sen poikkiojitus on alaosastaan (hakkuuaukon alapuolelta) jokseenkin umpeenkasvanut ja suolle on muodostunut paljon pystyyn kuivunutta männikköä. Suo vaikuttaa tällä kohtaa liki luonnontilaiselta, mutta heti poikkiojituksen alapuolella on taas hyvin kuivunut ja tiheästi pitkiojitettu rämemuuttuma, jolla on kohtalainen puusto.

Aivan Rahkasuon eteläpään länsikulmalla on pieni, liki luonnontilainen rahkainen neva, jonka pinnassa on jänteisyyttä. Alue on maisemallisesti viehättävä.

Rahkasuon linnusto on tavanomaista metsälajistoa

Punakämmeköiden kasvupaikka ei ole tarkasti tiedossa. Laji ei taida enää kuulua tällä kasvimaantieteellisellä alueella uhanalaisiin lajeihin, vaikka toki vähälukuinen se Rautavaaralla onkin.

1) Oja suon pohjoispään tupasvillarämeen muuttumalla.
2) Oja suon voimakkaasti kuivuneella eteläpään turvekankaalla.
3) Tupasvillarämeen muuttumaa suon pohjoispäässä.
4) Suolla kasvaa äskettäin harvennettua taimikkoa.
5) Eteläpään turvekankaan puustoa.
6) Hakattua korpea suon keskellä.
7) Suon keskiosaa, jossa ojat ovat virtaussuuntaan nähden poikittain ja liki umpeen rahkoittuneita. Soistuuko ojikko uudelleen?
8) Suon eteläpään pieni ojittamaton lyhytkorsineva. Punakämmekät voisivat kasvaa lähettyvillä?

3

4

5

6

1

7

2

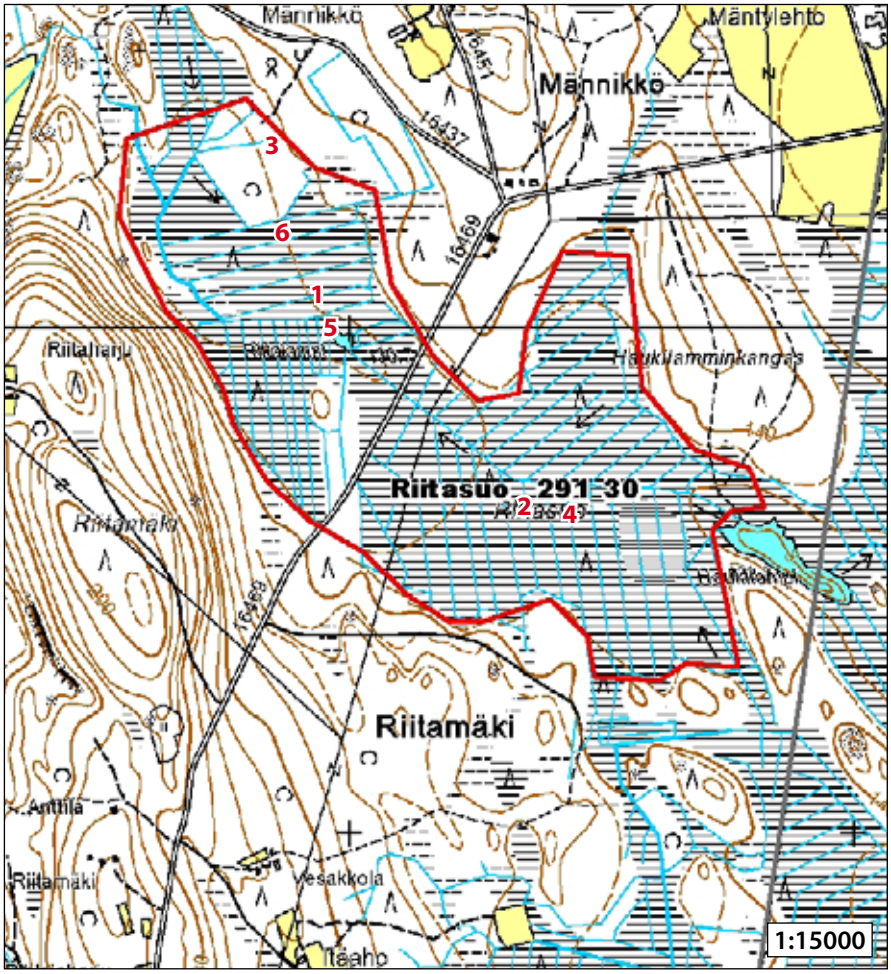

8

C

EO1 44.722 **29.5.2007**

Rautavaara, Riitasuo

GTK-raportti 291:30 **69 / 37 ha**

GTK (1974): Riitasuo sijaitsee noin 21 km Rautavaaralta etelään Riitasalon eteläpuolella Nilsiän rajalla. Suon poikki kulkee Riitasalo-Saarimäki-paikallistie. Pinta viettää luoteeseen. Vedet laskevat Itäjoen kautta Nurmesjärveen. Koko suo on ojitettu. Suon pinta-ala on 68 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 56 ha ja yli kahden metrin aluetta 47 ha.

Yleisimmät suotyypit ovat isovarpuinen räme, kangasräme ja korpiräme, jotka olivat aikoinaan ojikkoja, mutta nykyään muuttumia.

Turpeesta on yli puolet saravaltaista. Yleisimmät turvelajit ovat saraturve, rahkasaraturve ja sararahkaturve. Yleisimmät pohjamaalajit ovat hiekka (50 %), moreeni ja savi.

Turpeensa puolesta Riitasuo soveltuu energiaturvetuotantoon, edellyttäen, ettei tuhkapitoisuus ole liian korkea. Energiaturvetuotantoon soveltuva ala on 37 ha ja siinä on tuotantokelpoista turvetta n. 1,11 milj. suo-m3.

Katselmus (69 ha): Riitasuo on pienehkö, kauttaaltaan voimakkaasti ojitettu räme- ja nevarämemuuttumien suo. Suon luoteiskulmalla on vanha kuuselle istutettu pelto. Riitalammen länsipuoli on reunoiltaan turvekangasta ja keskiosiltaan hyväpuustoista varpuista rämemuuttumaa, paikoin on ruohoisuutta.

Riitalampi on pinnaltaan jonkin verran laskenut pieni lampi, jolla on mm. hiukan järviruokoa. Lammen ja tien välissä on kangasmetsän piirteitä ja varsin syvä ojitus. Tien itäpuoli on ilmeisesti suon turvekerrokseltaan paksuinta osaa, joka on ojituksen takia voimakkaasti kuivunut ja muodostanut tiheän tupasluikkamättäikön. Itäpäässä on varsin vähäpuustoinen keskiosa, joka on suotyypiltään nevarämeen muuttuma.

Linnusto on tavallista metsälajistoa.

1) **Oja suon luoteispään isovarpuisen rämeen muuttumalla. Takana häämöttää jylhä Riitamäen Riitaharju.**
2) **Varsinaisen Riitasuon kuivunutta nevapintaa, joka on muuttumassa karhunsammaliseksi.**
3) **Ilmeisesti vanhalle suopellolle istutettua kuusta.**
4) **Ojitusta Riitasuon avoimella keskiosalla.**
5) **Riitalampi lännestä nähtynä.**
6) **Kangasrämettä, varputurvekangasta suon luoteispäässä.**

1

4

2

5

3

6

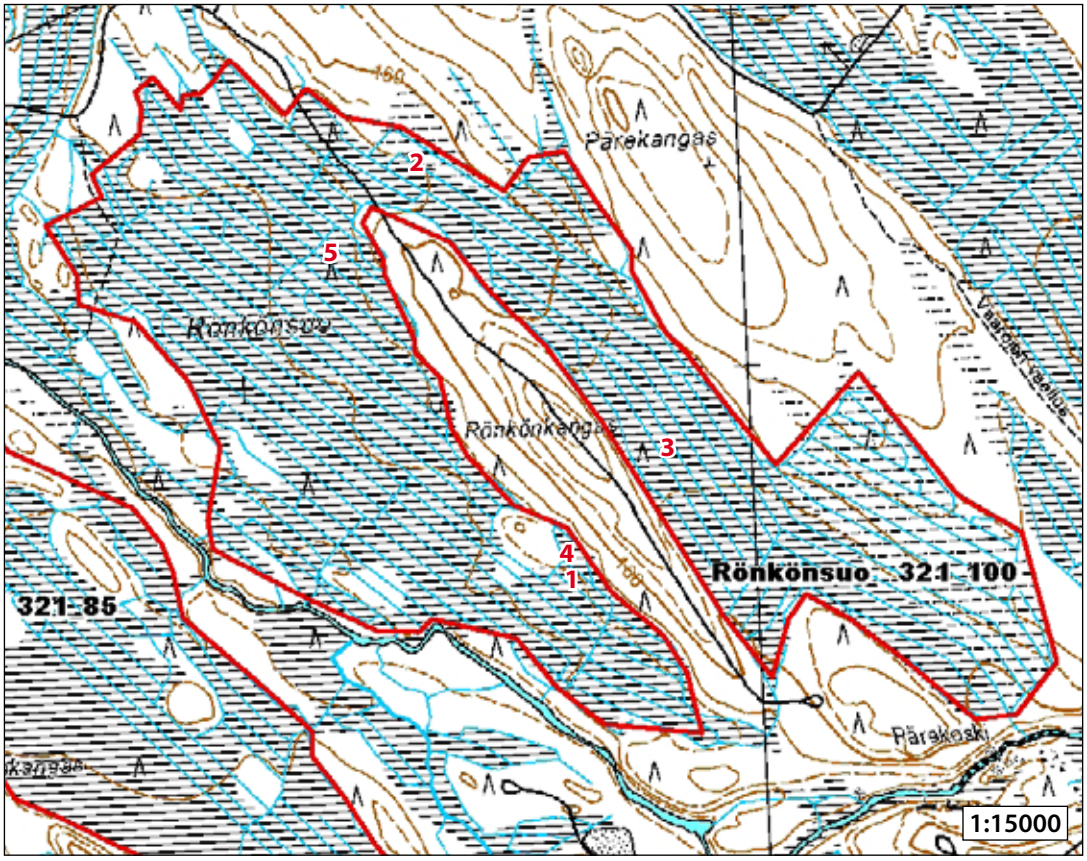

C

Ei kaavamerkintää **14.6.2007**

Rautavaara, Rönkönsuo

GTK-raportti 321:100 **113 / 30 ha**

GTK (1995): Rönkönsuo sijaitsee 34 km Rautavaaralta kaakkoon. Metsäautotie kulkee suon luoteispuolitse sekä osittain suon keskiosan poikki. Suon pinta viettää pääosin länteen ja lounaaseen. Suon itäosassa on viettoa myös kaakkoon. Vedet laskevat ojia pitkin länteen Petäisjokeen ja edelleen Luostanjoen kautta Ala-Luostaan. Koko suo on ojitettu ja turvekerrostuma on kuivattavissa pohjaan asti. Suon pinta-ala on 120 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 53 ha ja yli kahden metrin aluetta 19 ha.

Suo on ollut karu, mutta sitä on voimakkaasti lannoitettu, mikä näkyy maitohorsman voimakkaana kasvuna. Valtaosa suosta on nykyään varpu- ja puolukkaturvekangasta. Vielä jäljellä olevista alkuperäisistä suotyypeistä ovat yleisimpiä korpirämeen muuttuma ja kangasrämeen muuttuma. Suon keskiosassa on mm. tupasvilla-räme- ja rahkarämemuuttumaa.

Turpeesta on 82 % rahkavaltaista. Pinnassa on vaihteleva kerros lähes maatumatonta rahkaturvetta. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 36 % ja tupasvillan jäännöksiä sisältävien 44 %. Liekoja esiintyy erittäin runsaasti 0,6–1,0 m syvyysvälillä, mutta keskimäärin liekojen määrä on pieni. Suon pohjamaa on moreenia.

Turpeen tuhkapitoisuus, keskimäärin 3,1 % on keskimääräistä luokkaa. Rikkipitoisuus ylittää ilmoitusrajan (0,3 %) pohjakerrostuman järviruokosaraturpeessa.

Kuiva-aineen määrä turpeessa on pienehkö. Rönkönsuolla on energiatuotantoon soveltuvaa turvetta kahdessa altaassa yhteensä 30 ha:n alueella noin 0,36 milj. suo-m3. Tuotantoalueiden suunnittelussa on haittana paikoin jyrkät viettosuhteet. Suon pohjakerrostuman käyttökelpoisuutta heikentää korkea rikkipitoisuus.

Katselmus (113 ha): Rönkönsuo on hevosenkengänmuotoinen läpeensä ojitettu ja ojituksen myötä metsittynyt ja pusikoitunut suo. Ojitus on toimiva, mutta ilmeisen vanha, sillä sen pohja on kauttaaltaan rahkoittunut paksulti. Rönkönsuon laiteilla on korpimuuttumia ja turvekankaita, keskemmällä rahkaräme- ja tupasvillarämemuuttumia sekä isovarpuisia turvekankaita. Rahkaisimmilla ja karuimmilla paikoin männikkö ei ole kasvanut miestä pidemmäksi noin 30–40 vuoden aikana ojituksen jälkeen. Paikoin harva puusto on 3–5-metristä ja paremmilla mailla on liki läpitunkematonta kasvatusmetsää.

Rönkönsuon linnusto on lähinnä tavallista metsälajistoa, erikseen mainittakoon rämemuuttumien tyyppilajina Itä-Suomessa esiintyvä pohjansirkku.

1) **Oja suon länsiosan eteläpäässä. Suon reunamilla on korpisuutta, joitakin ruohoja ja saniaisia.**
2) **Oja suon itäosan pohjoispäässä, lähinnä varpurämemuuttumalla, joka on pahoin pusikoitunutta.**
3) **Vanha auraoja suon itäosassa, tupasvillarämeen muuttumalla.**
4) **Kankaan reunan korpirämeellä on havaittavissa hieman tavanomaista suurempaa ravinteisuutta.**
5) **Tupasvillarämeen muuttuman kenttäkerroksen valtalajiksi on tullut vaivaiskoivu. Puusto on harvaa ja melko kituliasta.**

3

1

4

2

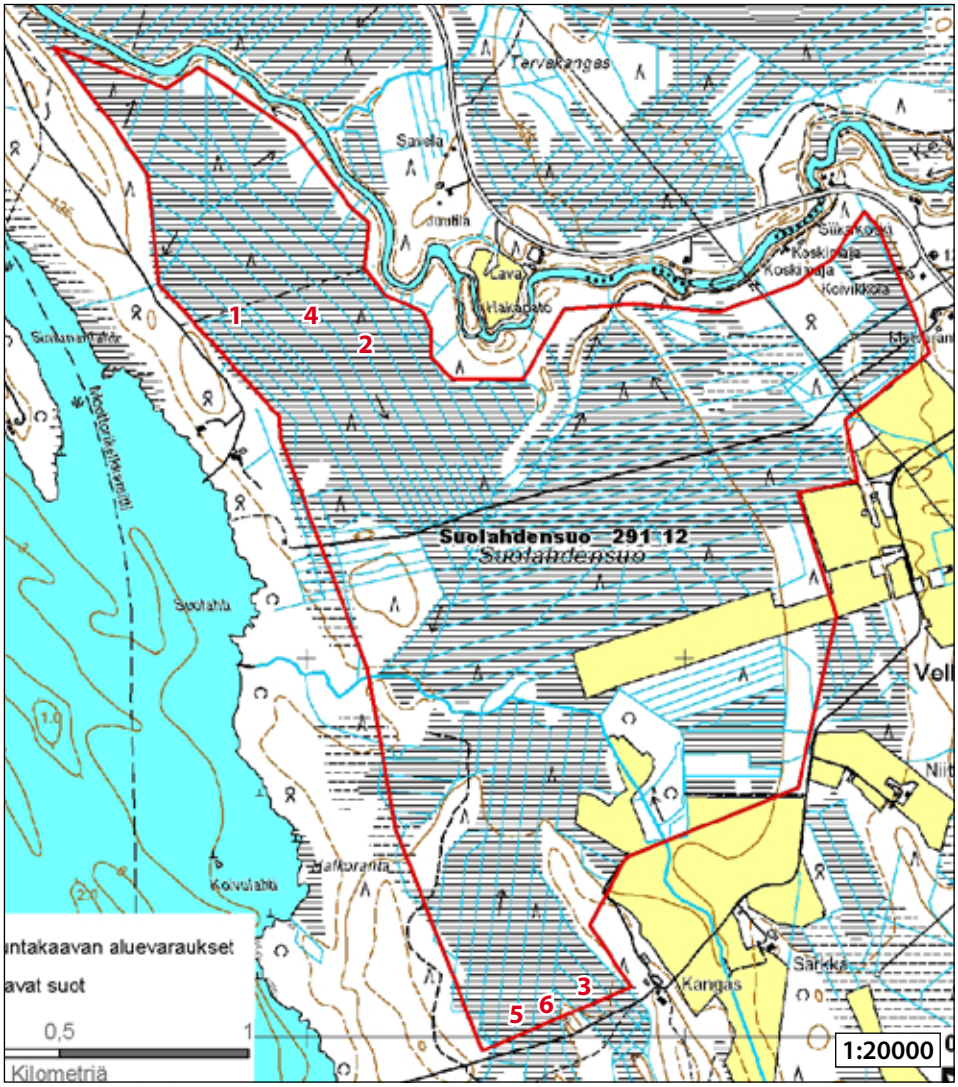

5

C

Ei kaavamerkintää **14.6.2007**

Rautavaara, Suolahdensuo

GTK-raportti 291:12 **242 / 45 ha**

GTK (1985): Suolahdensuo sijaitsee noin 4 km Rautavaaralta kaakkoon Keyritynjärven rannalla. Suo rajoittuu pohjoispuolelta Keyritynjokeen. Yksityistie kulkee suon itä- ja kaakkoispuolitse. Suon pinta viettää länsilounaaseen n. 2 m/km. Vedet laskevat suon luoteispäästä ojia pitkin Keyrityn Simunanlahteen ja kaakkoispäästä ojia pitkin Suolahdenpuroon, josta edelleen Keyrittyyn. Koko suo on ojitettu. Suon pinta-ala on 189 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 93 ha ja yli kahden metrin aluetta 22 ha.

Yleisimmät suotyypit ovat puolukka- ja jäkäläturvekankaat sekä muuttumavaiheessa olevat varsinainen sararäme, isovarpuinen räme ja tupasvillaräme. Turvepeltojen osuus on noin 10 % suotyypeistä.

Turpeesta on yli puolet saravaltaista. Maatumaton pintarahka on keskimäärin puolen metrin paksuinen. Yleisimmät turvelajit ovat saraturve, sararahkaturve ja rahkasaraturve. Yleisimmät pohjamaalajit ovat hiesu (33 %), hiekka ja hieta. Suoallas on ollut alkuaan Keyrityn lahti, koska pohjalla on paksuja liejukerrostumia.

Laboratorionäytteet on otettu kahdelta pisteeltä. Suolahdensuossa on energiatuotantoon soveltuvaa turvetta 45 ha:n alueella noin 0,63 milj. suo-m3. Haittana ovat paikoin suuri liekojen määrä ja pohjalla olevat liejukerrostumat.

Katselmus (242 ha): Suolahdensuo on laaja ja kauttaaltaan mäntyvaltainen, osin järeäpuustoinen ja ilmeltään yksitotinen rämemuuttuma. Etenkin suon pohjoisosissa on metsäisiä ja hyväpuustoisia hoidettuja turvekankaiden männiköitä. Idässä ja eteläsä on vähäpuustoisempia ja kituliaammin kasvaneita suomänniköitä sekä yksittäisiä peltolohkoja.

Suon keskiosassa on tehty kunnostusojituksia varsin suurella alalla, samoin kuin harvennushakkuita. Kenttäkerroksen lajisto on hyvin tavanomaista, mm. puolukkaa, mustikkaa, lakkaa, suopursua ja vaiveroa. Linnusto on tyypillistä metsälajistoa, kuten peippo, pajulintu, käki, hömötiainen ja metsäkirvinen

1) **Oja suon pohjoispuoliskolla. Ojitus lienee kunnostettu kertalleen.**
2) **Ojitusta harvennetulla alueella.**
3) **Oja suon eteläpään isovarpurämeen muuttumalla.**
4) **Harvennettua suopuustoa.**
5) **Kituliasta männikköä jäkälöityneellä rämemuuttumalla.**
6) **Suopuustoa suon eteläpäässä. Liki koko suo on hyvin samankaltaista varpuista rämemuuttumaa, jossa männiköt vallitsevat.**

1

4

2

5

3

6

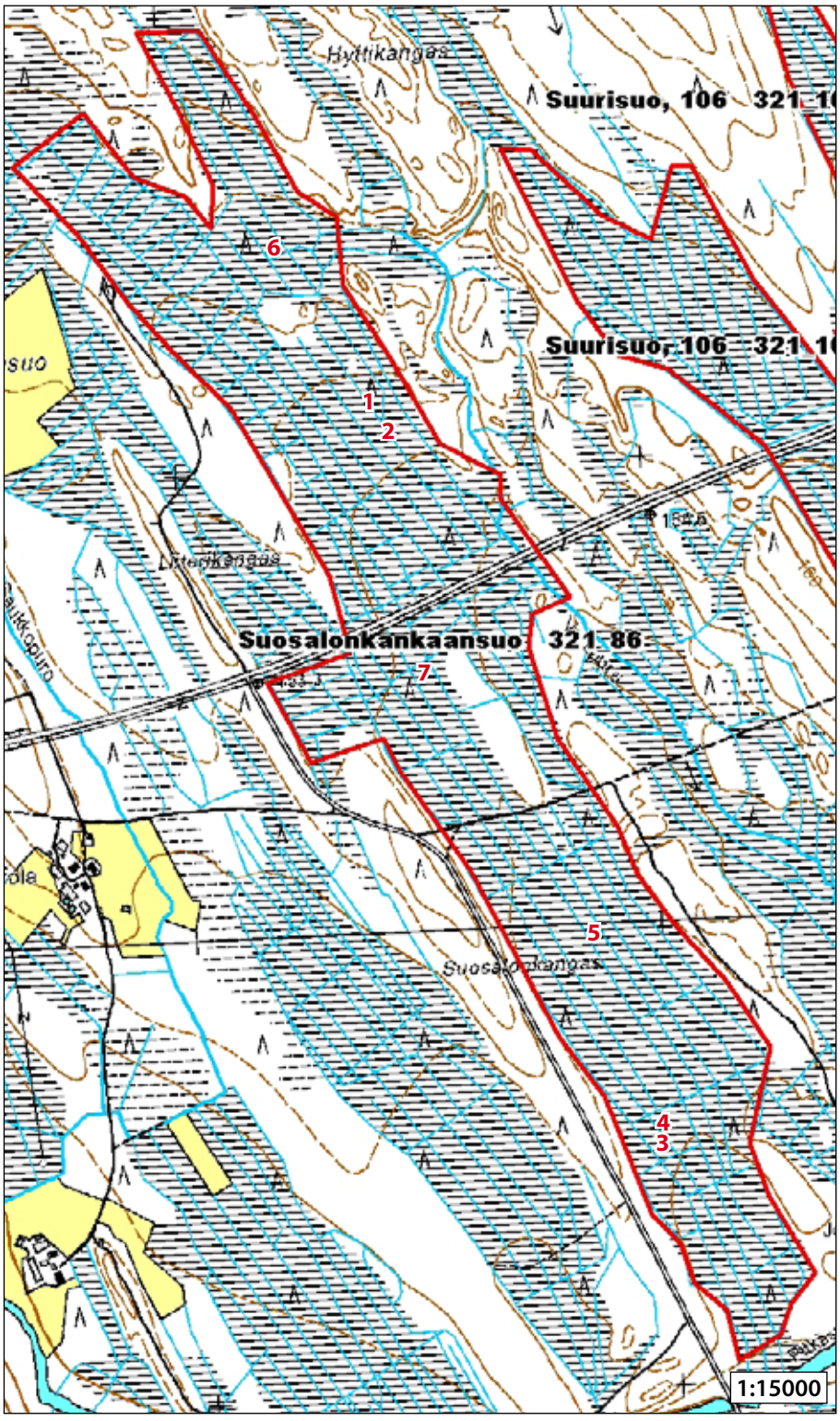

C

Ei kaavamerkintää **29.5.2007**

Rautavaara, Suosalonkankaansuo

GTK-raportti 321:86 **108 / 38 ha**

GTK (1994): . Suosalonkankaansuo sijaitsee noin 30 km Rautavaaralta kaakkoon Siilinjärvi-Nurmes-kantatien molemmin puolin. Paikallistie kulkee suon länsipuolitse ja eteläosastaan suo rajautuu Luostanjokeen. Suon pinta viettää kaakkoon 5 m/km. Vedet laskevat ojia pitkin Luostanjokeen. Suo on ojitettu kokonaan. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Kokonaispinta-alaltaan suo on 110 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 61 ha ja yli kahden metrin aluetta 23 ha.

Turvekankaan osuus on 62 % suotyyppihavainnoista. Valtaosa siitä on varputurvekangasta, jolla kasvaa mm. harmaaporonjäkälä. Tupasvillarämemuuttumaa on paikoin suon keskiosassa. Suota on lannoitettu.

Turpeesta on 64 % rahkavaltaista. Pinnassa on ohuehko kerros lähes maatumatonta rahkaturvetta, joka suon pohjoisosan syvimmällä alueella on paksuimmillaan lähes metrin vahvuinen. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 37 % ja tupasvillan jäännöksiä sisältävien 39 %. Pohjamaa on moreenia ja liejua on pienialaisesti painanteissa. Tuhkaa ja rikkiä on turpeessa vähän. Turpeen kuiva-ainepitoisuus on melko alhainen, keskimäärin 81 kg/m3.

Suosalonkankaansuolla on energiatuotantoon soveltuvaa turvetta kahdessa altaassa yhteensä 38 ha:n alueella noin 0,68 milj. suo-m3.

Katselmus (108 ha): Suosalonkankaansuon ojitus on kauttaaltaan hyvin toimiva ja etenkin pohjoisosastaan suo on niin viettävä, että kivennäismaahan ulottuvat ojat ovat syöpyneitä. Kantatien eteläpuolella ojitus on selvästi vähemmän viettävää ja ojissa on paikoin runsaasti vettä.

Pääosa suosta on isovarpuista rämemuuttumaa, mutta poh-

joisosassa on myös korpisuutta tai turvekankaiden piirteitä. Jälkimmäisillä aloilla kasvaa kenttäkerroksessa varsinaisten suovarpujen lisäksi puolukkaa ja mustikkaa. Suo on ilmeeltään yksitotinen ja sen eteläosassa on laaja siemenpuuhakkuu, jonka ojat olivat erityisen vetisiä, jopa ylipääsemättömiä. Varpuisuuden takia suo on monin paikoin raskaskulkuinen.

Suosalonkankaansuon linnustoon kuuluu tavanomaisesta metsälajistoa sekä mm. metso ja pohjansirkku.

1) **Syöpynyt oja, jossa virtaa paljon sade- ja sulamisvesiä.**
2) **Syöpyneiden ojien risteys keskellä suota.**
3) **Merkki metson talvireviiristä.**
4) **Päiväperhoa kylmäsi kolea kevätpäivä. Suot ovat usein tärkeitä perhosten elinympäristöjä.**
5) **Siemenpuuhakkuu suolla. Ojat olivat täynnä vettä eikä niiden yli pystynyt kulkemaan.**
6) **Melko vähäpuustoista rämemuuttumaa suon pohjoispäässä.**
7) **Melko hyväpuustoista isovarpuista rämemuuttumaa suon keskiosassa.**

1

2

3

4

5

6

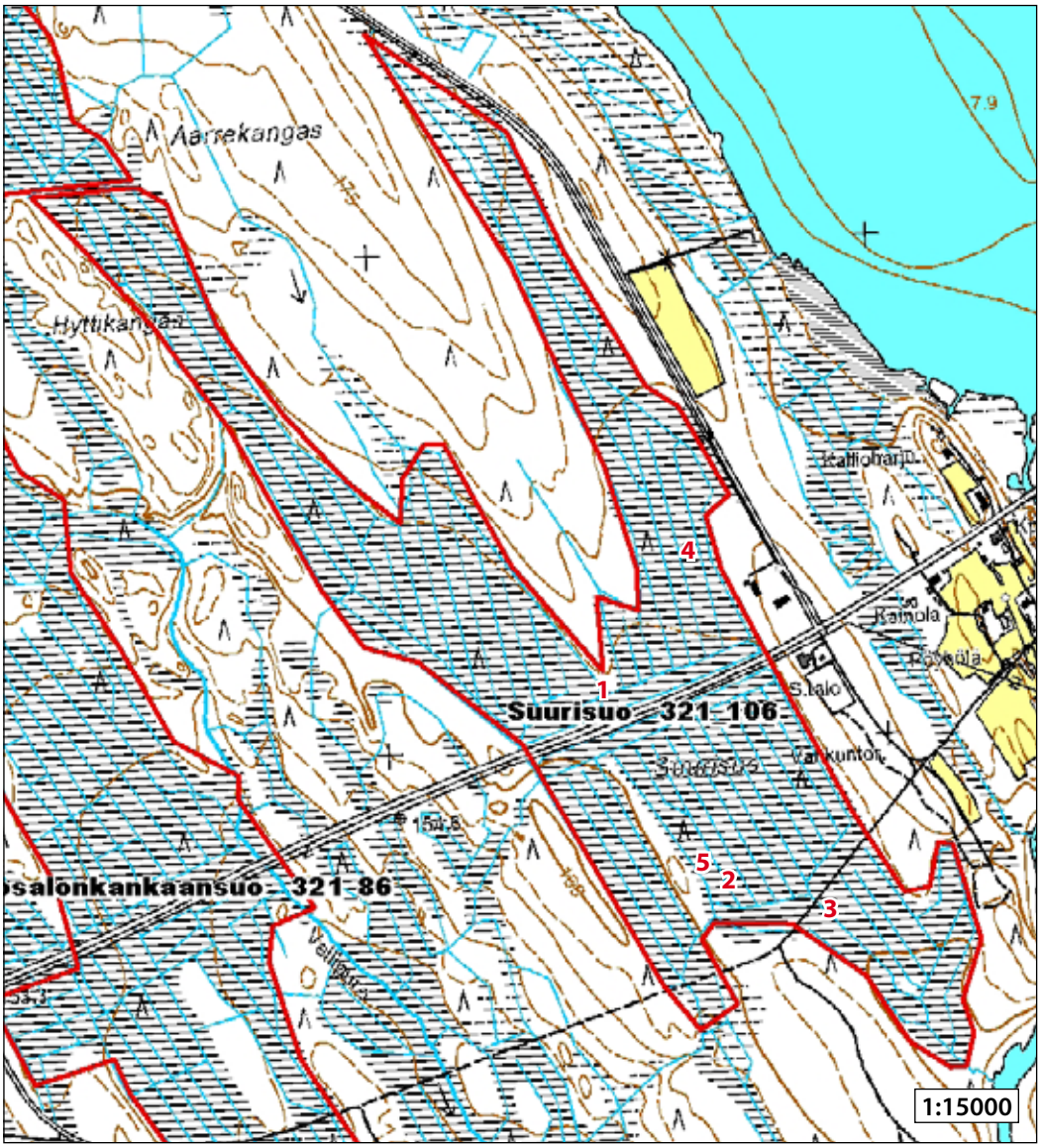

7

C

Ei kaavamerkintää **5.6.2007**

Rautavaara, Suurisuo

GTK-raportti 321:106 **86 / 30 ha**

GTK (1995): Suurisuo sijaitsee 31 km Rautavaaralta kaakkoon Siilinjärvi-Nurmes-tien molemmin puolin. Suon pinta viettää kaakkoon. Vedet laskevat ojia pitkin etelään Luostanjokeen ja edelleen Ala-Luostaan. Koko suo on ojitettu ja turvekerrostuma on kuivattavissa pohjaan asti. Suon pinta-ala on 75 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 50 ha ja yli kahden metrin aluetta 26 ha.
Räme on yleisin (52 %) suotyyppi. Sekä avosoiden että turvekankaiden osuus on 23 %. Suon pohjoisosassa on lyhytkortista nevarämeojikkoa, jolla kasvaa mm. rahkasaraa ja tupasvillaa. Luoteisosassa on lyhytkortista nevarämeen muuttumaa sekä puolukkaturvekangasta. Suon keski- ja eteläosassa, kantatien 75 eteläpuolella on varsinaista saranevan muuttumaa sekä lyhytkorsinevan muuttumaa.
Turpeesta 53 % on rahkavaltaist. Maatumaton pintarahkakerros on keskimäärin 0,3 m paksu. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 43 %. Pohjamaa on moreenia ja se on paikoin lohkareista ja epätasaista.
Turpeen tuhkapitoisuus on alhainen ja rikin määrä alittaa ilmoitusrajan (0,3 %). Kuiva-aineen määrä turpeessa on alhainen huolimatta vanhasta ojituksesta. Kuivan turpeen lämpöarvo on keskimäärin 21,6 MJ/kg.

Suurisuolla on energiatuotantoon soveltuvaa turvetta 30 ha:n alueella noin 0,48 milj. suo-m3.

Katselmus (86 ha): Suurisuo on tyypiltään hyvin vaatimatonta varpuisten rämemuuttumien sekä turvekankaiden sekoitusta. Alueen ojitus on toimiva ja suo on selvästi kuivunut. Kokoojaoja, joka kuivattaa myös vanhan maantien pohjaa on syvä. Puusto on liki kauttaaltaan kasvatusmetsää, joskin normaalia metsämaata harvempaa.

Höyläntien varressa olevien rivitalojen läheisyydessä on erilaisia ihmisen tekemiä metsästykseen liittyviä rakennelmia, kuten ruokintakatos ja ansapyydys.

Suon linnusto on normaalia metsälajistoa. Suurisuon turvetuotantokäyttöä rajoittanee Ylä-Luostan kyläasutuksen läheisyys.

1) **Syväksi syöpynyt oja kantatien pohjoispuolella.**
2) **Oja ilmeisesti entisellä nevarämeellä, joka on muuttunut karhunsammaliseksi ja puustottunut.**
3) **Vanha oja suon eteläpään rämemuuttumalla, joka on myös osin karhunsammallinen ja varpuinen.**
4) **Isovarpuiseksi muuttunutta nevarämettä. Puuston kasvu ei täällä ole juuri elpynyt.**
5) **Voimakkaasti kuivunutta ja kohtalaisesti puustottunutta rämemuuttumaa. Pohja karhunsammalinen ja jäkäläinen.**

3

1

4

2

5

C

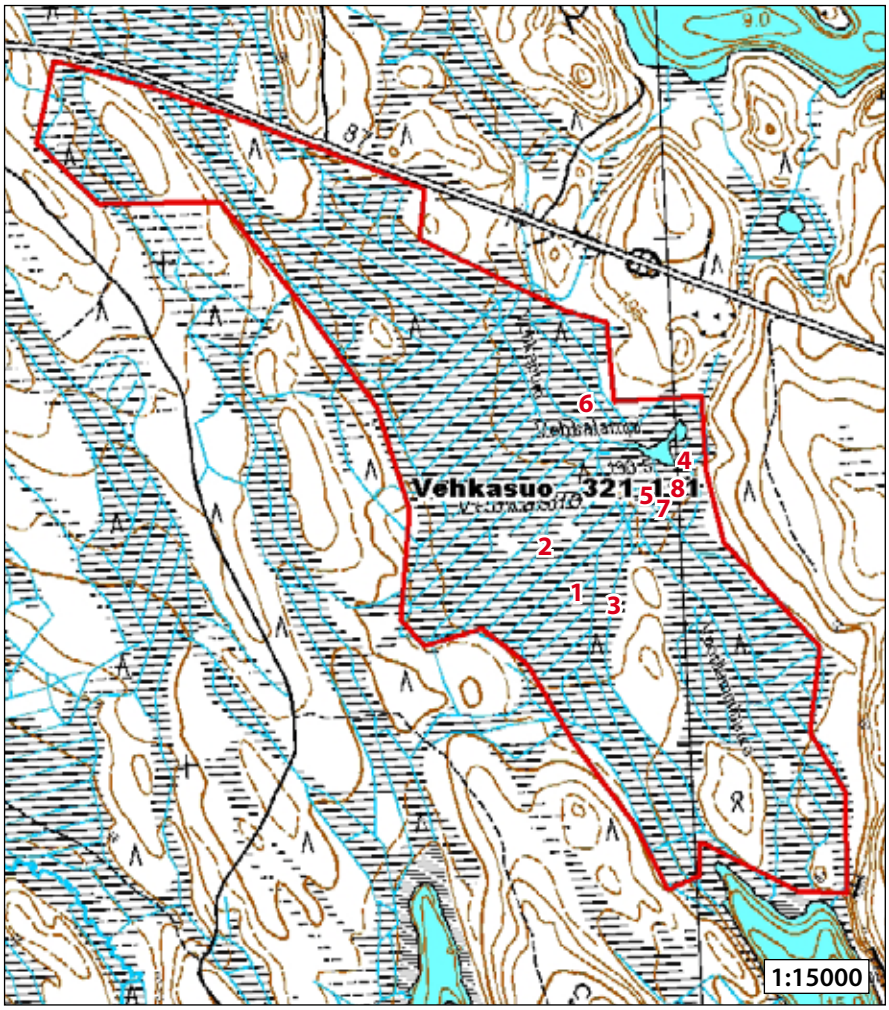
Ei kaavamerkintää

Rautavaara, Vehkasuo

GTK-raportti 321:111

21.7.2007

84 / 30 ha

GTK (1995): Vehkasuo sijaitsee 18 km Rautavaaralta itä-koilliseen Rautavaara-Nurmes-tien varrella. Suon pinta viettää kohti suon itäosassa kulkevaa ja Vehkalammesta lähtevää Vehkapuroa, jota pitkin vedet laskevat pohjoiseen Syrjä-Keyrittyyn. Vehkalampeen laskee suon eteläosassa sijaitsevasta Vuorilammesta lähtevä Vuorilamminpuro. Suon kokonaispinta-ala on 75 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 53 ha ja yli kahden metrin aluetta 21 ha.

Suo on karu. Yleisimmät suotyypit ovat lyhytkortinen nevarämeen muuttuma ja tupasvillarämemuuttuma. Paikoin on lyhytkorsinevan muuttumaa. Vuorilammen läheisyydessä on rahkarämeen ojikkoa ja Vehkapuron ympäristössä kapea kaistale varsinaista korpea. Suon eteläpäässä, Vuorilammen läheisyydessä on mustikkaturvekangasta.

Turpeesta on 69 % rahkavaltaista. Lähes maatumaton pintarahkakerros on paksuimmillaan 1,1 m. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 58 %. Pohjamaa on moreenia. Vuorilammen ympäristössä on pohjalla liejua yli metrin kerroksena.

Pintaturpeen tuhkapitoisuus on korkea. Rikkipitoisuus on korkea järviruokosaraturvenäytteissä suon pohjakerrostumassa. Turpeen kuiva-aineen määrä on korkea aina 90 cm:iin asti. Keskimääräinen arvo on kuitenkin vain 90 kg/m3. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on korkea, keskimäärin 22,2 MJ/kg. Vehkasuolla on 30 ha:n alueella energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 0,36 milj. suo-m3.

Katselmus (84 ha): Vehkasuo on äskettäin osin kunnostusojitettu suo. Sen suotyypit ovat olleet erilaisia rämeitä ja nevarämeitä, jotka ovat ruvenneet kasvamaan vaihtelevan harvaa männikköä. Paikoin puusto on parempaa kasvatusmetsävaiheen männikköä. Kenttäkerros on varvuttunut voimakkaasti.

Vehkasuon itälaidalla kulkee ainakin pohjoispäästään viehättävä Vuorilamminpuro, joka on säilyttänyt lievästä ojamaisuudestaan huolimatta luonnontilaisen ilmeen. Metsä puron reunoilla on korpea ja korpirämettä. Purovedessä heiluu runsaasti jotakin vesikasvia (palpakko?) ja siinä on kivisiä ”koskia”. Katselmusaikaan purossa oli sateiden takia voimakas virtaus.

Vehkalampi on kaunis suolampi, jonka ympärillä on jokseenkin luonnontilainen rantasuo. Ojitus ei ole voimakkaasti vaikuttanut lammen ilmeeseen. Lammella ja sen kaakkoiskulmalla kasvaa vähän järviruokoa.

1) Kunnostettu oja suon keskiosaissa.
2) Vanha ja matala oja suon keskiosissa.
3) Oja isovarpuisella rämemuuttumalla, kangasmaasaarekkeen laidassa.
4) Vehkalampi kaakosta nähtynä. Etualalla vähän järviruokoa.
5) Vuorilamminpurosssa lainehti virran mukana runsaasti jotakin vesikasvia (palpakkoa?).
6) Rämemuuttumaa suon keskiosassa.
7) Vuorilamminpuron varsilla on edustavaa korpea.
8) Vehkalammen kaakkoiskulmalla on pieni jännerakenne voimakkaasti viettävässä suorinteessä.

3

4

5

6

1

7

2

8

C

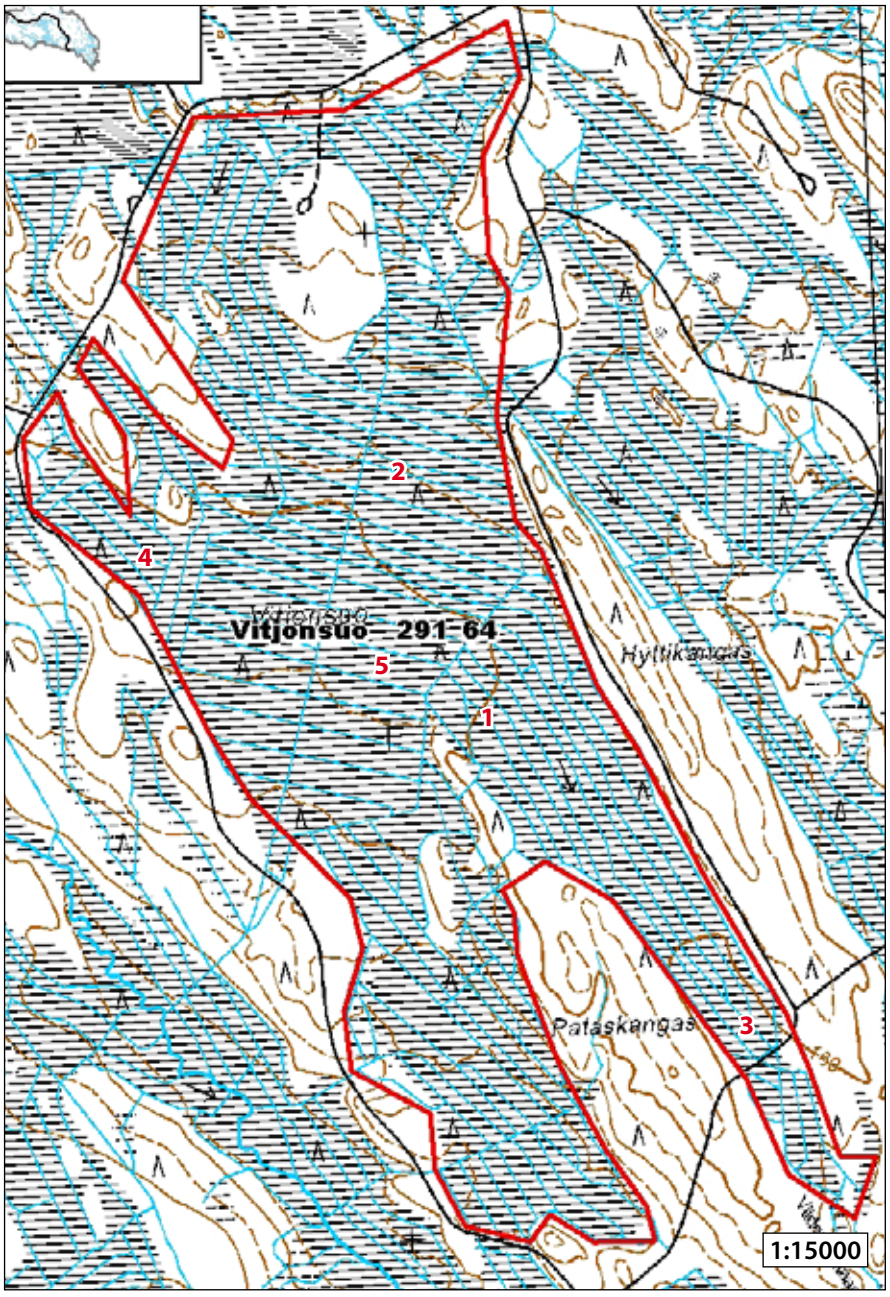
Ei kaavamerkintää

Rautavaara, Vitjonsuo

GTK-raportti 291:64

5.6.2007

156 / 30 ha

GTK (1993): Vitjonsuo sijaitsee noin 28 km Rautavaaralta kaakkoon Luostanlinnan pohjoispuolella. Metsäautotiet ympäröivät suota. Pinta viettää suon keski- ja pohjoisosissa lounaaseen ja kaakkoisosan lahdekkeessa kaakkoon. Vedet laskevat ojia pitkin lounaaseen Lutikkapuroon ja edelleen Luostanjokea Ala-Luostaan. Suo on kokonaan ojitettu. Kuivatusvaikeuksia ei ole. Suon pinta-ala on 135 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 76 ha ja yli kahden metrin aluetta 34 ha.

Kaksi kolmannesta suosta on turvekangasvaiheessa. Yleisimmät turvekangastyypit ovat puolukka- ja varputurvekangas. Tupasvilla ja rahkarämeet ovat ojikko- ja muuttumavaiheessa.

Turpeesta on yli kaksi kolmannesta rahkavaltaista. Puun jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 36 % ja tupasvillan jäännöksiä sisältävien 45 %. Yleisimmät turvelajit ovat sararahkaturve, rahkaturve ja rahkasaraturve. Pohjamaa on moreenia.

Vitjonsuolla on keskimäärin 0,7 m paksuinen maatumaton tai heikosti maatunut pintarahkakerros. Kerroksen paksuus vaihtelee huomattavasti suon eri osissa. Suolla on 30 ha :n alueella tuotantoon soveltuvaa turvetta. Pinnassa on aluksi noin puolen metrin kerros tupasvillarahkaturvetta. Energiaturvetta on noin 0,39 milj. suo-m3. Alueella on vankka harvennus- ja paikoin tukkipuuasteinen metsä.

Katselmus (156 ha): Vitjonsuolla on Höylän valtionmaiden jytkymetsien jäänteitä, kuten yksittäisiä aihkeja ja keloja. Suon pohjoispuoliskolla on edelleen järeäpuustoista suota, vaikka valtaosa rungoista onkin normaalia suopuustoa. Alueen länsireunalla on myös melko laajalti hakattua suomaata.

Vitjonsuon eteläpäässä on normaalia ja melko syväojaista varpuista rämemuuttumaa. Puusto harvenee paikoin kituliaaksi ja muodostaa puoliavoimia, osin saraisia rämetyyppejä. Pohjoiseen siirryttäessä ojitus edelleen syvenee ja puusto järeytyy. Ojamailla kasvaa lehtipuuvesaikkoa. Suota ei ole ojituksen yhteydessä avohakattu, mikä tekee metsäkuvasta miellyttävän ja kerroksittaisen. Suot ovat pääosin varpuisia, vain niukalti rahkoittuneita.

Alueen linnusto on normaalia metsälajistoa. Lisäksi tavattiin

metso ja saalisteleva sinisuohaukka. Seudulla on ilmeisen suuri merkitys metsästyksen harrastajille (Lammasahon Hirvenkaatajat).

1) **Matalaa ja melko umpeutunutta ojitusta suon puoliavoimella rämemuuttumalla.**
2) **Syvää ojitusta suon pohjoisosassa.**
3) **Varpuista ja melko hyväpuustoista rämemuuttumaa suon eteläpäässä.**
4) **Suopuuston hakkuu suon länsilaidalla.**
5) **Suon keskiosan jytkypuustoa, joka on jäänyt vielä hakkaamatta. Alueen ojitus on syvä, mutta puut ovat jykevöityneet jo paljon enneen ojitusta.**

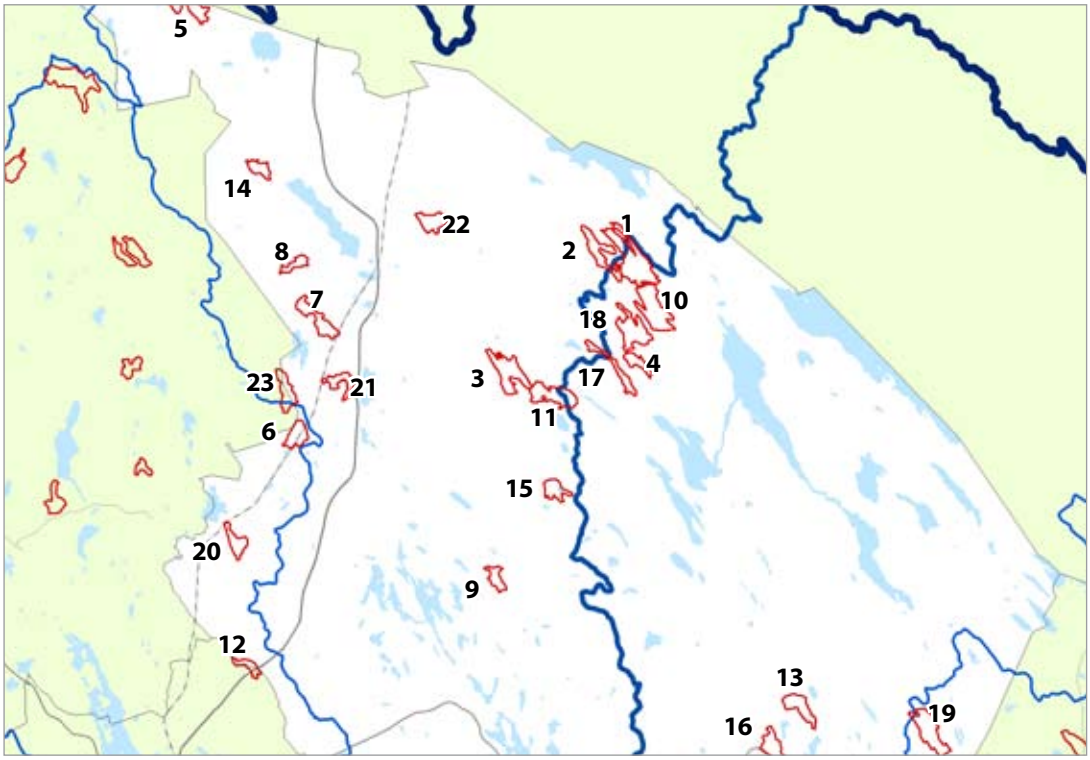
3

1

4

2

5

Sonkajärvi

1:400000

SELITE
- Katselmusalue
- Päävesistöalueen raja
- 1. jakovaiheen osa-alueen raja
- 2. jakovaiheen osa-alueen raja
- Kuntaraja
- Vesistö

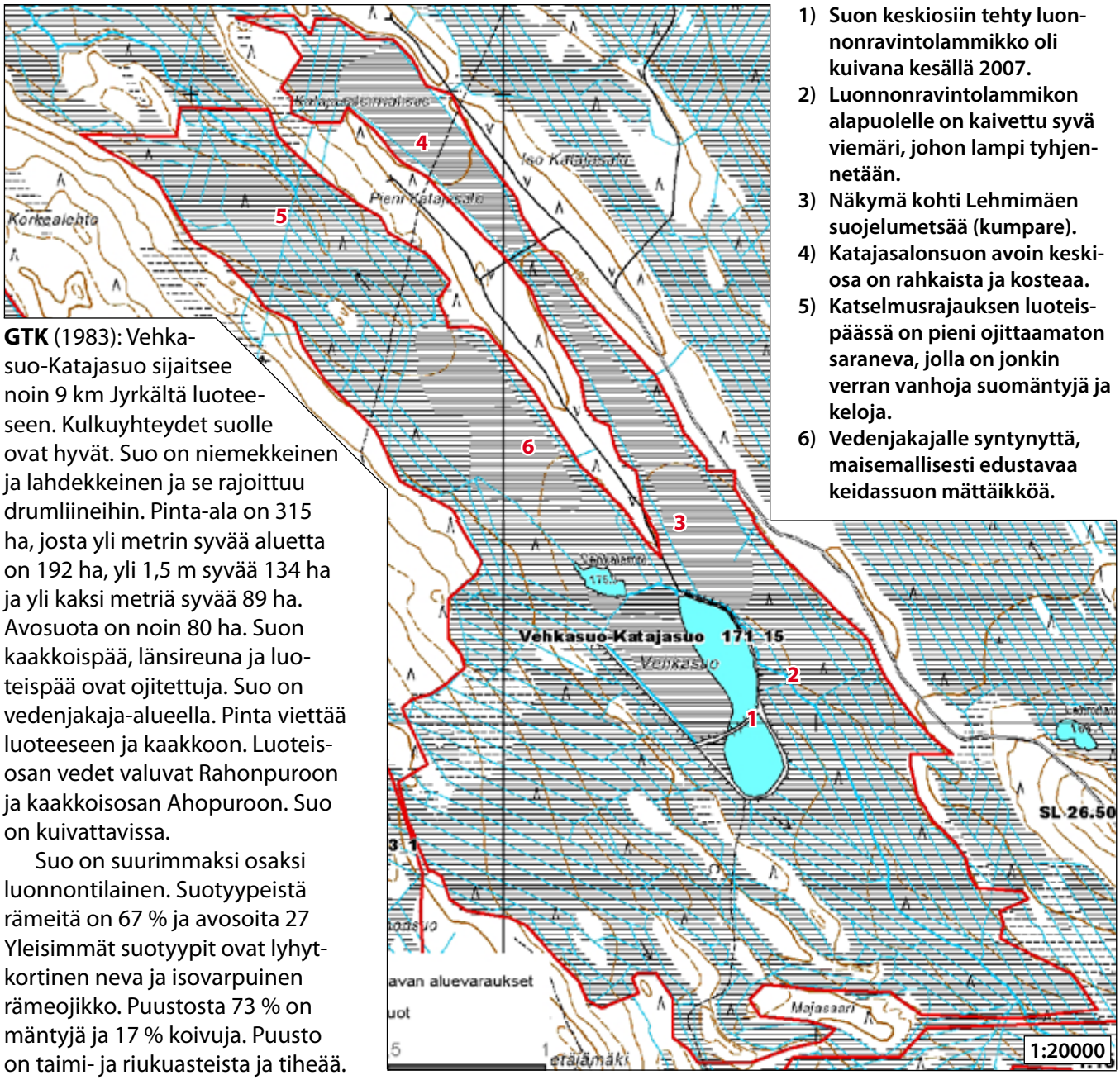
1 Vehkasuo-Katajasuo
2 Haarasuo
3 Hanhisuo
4 Honkasuo
5 Kuljunsuo
6 Leppisuo
7 Mustasuo-Heinäsuo
8 Mäenalussuo
9 Sarvisuo
10 Ahosuo
11 Hankasuo
12 Ikolansuo
13 Iso Ilosuo
14 Jutkulansuo
15 Kulvepuronsuo
16 Kuosmansuo
17 Kurensuo
18 Oinassuo
19 Raiskionsuo
20 Tavisuo
21 Venäänsuo
22 Viinatsalonsuo
23 Leppisuo (ks. Vieremä)

A

Ei kaavamerkintää **25.6.2007**

Sonkajärvi, Vehkasuo-Katajasuo

GTK-raportti 171:15 **351 / 134 ha**

1) **Suon keskiosiin tehty luonnonravintolammikko oli kuivana kesällä 2007.**
2) **Luonnonravintolammikon alapuolelle on kaivettu syvä viemäri, johon lampi tyhjennetään.**
3) **Näkymä kohti Lehmimäen suojelumetsää (kumpare).**
4) **Katajasalonsuon avoin keskiosa on rahkaista ja kosteaa.**
5) **Katselmusrajauksen luoteispäässä on pieni ojittaamaton saraneva, jolla on jonkin verran vanhoja suomäntyjä ja keloja.**
6) **Vedenjakajalle syntynyttä, maisemallisesti edustavaa keidassuon mättäikköä.**

GTK (1983): Vehkasuo-Katajasuo sijaitsee noin 9 km Jyrkältä luoteeseen. Kulkuyhteydet suolle ovat hyvät. Suo on niemekkeinen ja lahdekkeinen ja se rajoittuu drumliineihin. Pinta-ala on 315 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 192 ha, yli 1,5 m syvää 134 ha ja yli kaksi metriä syvää 89 ha. Avosuota on noin 80 ha. Suon kaakkoispää, länsireuna ja luoteispää ovat ojitettuja. Suo on vedenjakaja-alueella. Pinta viettää luoteeseen ja kaakkoon. Luoteisosan vedet valuvat Rahonpuroon ja kaakkoisosan Ahopuroon. Suo on kuivattavissa.

Suo on suurimmaksi osaksi luonnontilainen. Suotyypeistä rämeitä on 67 % ja avosoita 27 Yleisimmät suotyypit ovat lyhytkortinen neva ja isovarpuinen rämeojikko. Puustosta 73 % on mäntyjä ja 17 % koivuja. Puusto on taimi- ja riukuasteista ja tiheää. Keskisyvyys koko suolla on 1,6 m, yli 1 m syvällä alueella 2,2 m ja yli 2 m syvällä alueella 3,0 m. Suo muodostuu yhdestä isosta ja muutamasta pienestä altaasta. Altaat ovat pitkänomaisia ja luode-kaakkosuuntaisia. Syvimmän altaan alueella on lampi. Pohjamaalaji on lähes kauttaaltaan moreeni.

Tutkitun alueen turpeista 52 % on saravaltaisia ja 48 % rahkavaltaisia. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä pieni (1,8 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,3 %). Liekopuita on vähiten avoimilla neva-alueilla. Turpeen pH pohjoisosan näytteissä on 3,6 ja keskiosan 4,4. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,0 MJ/kg. Vehkasuo - Katajasuossa on turvetta noin 4,89 milj. m3. Tutkitun alueen länsi- ja keskiosa soveltuu hyvin polttoturvetuotantoon.

Tuotantoon sopivalla 134 ha:n alueella on 2,7 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta. Suon keski- ja eteläosaan on valmisteilla kuitenkin luonnonravintolam-

mikko kalojen kasvatukseen, joten Vehkasuo - Katajasuota ei otettane polttoturvekäyttöön.

Katselmus (351 ha): Vehkasuo-Katajasuosta on ojittamatta noin kolmannes. Lisäksi suolle on rakennettu luonnonravintolammikko, joka kesällä 2007 oli kuivillaan ja nähtävästi pois käytöstä. Ojituksesta ja lammikosta huolimatta Vehkasuo-Kataja(salon)suolla on säilynyt kohtalaisen hyvin luonnontilaisten soiden piirteitä. Erityisesti on mainittava Vehkalammin luoteispuolinen vedenjakaja, joka on rakenteeltaan pohjoissavolaisittain varsin harvinainen luontokohde. Ilmakuvalla erottuu kauniisti veden virtaussuuntien mukainen suon pintarakenteen syntyminen. Suon rahkajänteet kääntyvät viuhkamaisesti kahtaalle ja itse vedenjakalla on epämääräistä keidassuolle tyypillistä heikosti kumpuilevaa rahkarimpeä.

Samankaltainen rakenne, mutta heikommin kehittynyt on myös Ison ja Pienen Katajasalon välisellä Katajasalonsuolla, jonka korkeimmalle kohdalle on rakennettu metsäautotie. Lisäksi Vehkasuon luoteisimmassa kulmassa on pieni (n. 7 ha) puustoltaankin liki luonnontilainen sararäme. Vehkalampi on pinnaltaan jonkin verran laskenut pieni suolampi, jota ympäröi nevaräme. Suon laiteille ja eteläosaan (josta ei ole ilmakuvaa) on syntynyt paikoin tiheää kasvatusmetsää, joka vaikuttaa kohtalaisen hyväkasvuiselta. Osia suopuustosta on jo ensiharvennettu.

Katajsalonsuolla tavattiin suolinnuista kapustarintapari, joka siirtyi ilmeisesti Vehkasuon vedenjakajalle (linnut tulkittiin samaksi pariksi). Vehkasuolla oli myös varoitteleva töyhtöhyyppä, Vehkalammella tavi ja liro sekä luonnonravintolammikon ympäristössä mm. kalalokki, liro ja keltavästäräkki.

1

2

3

4

5

6

B

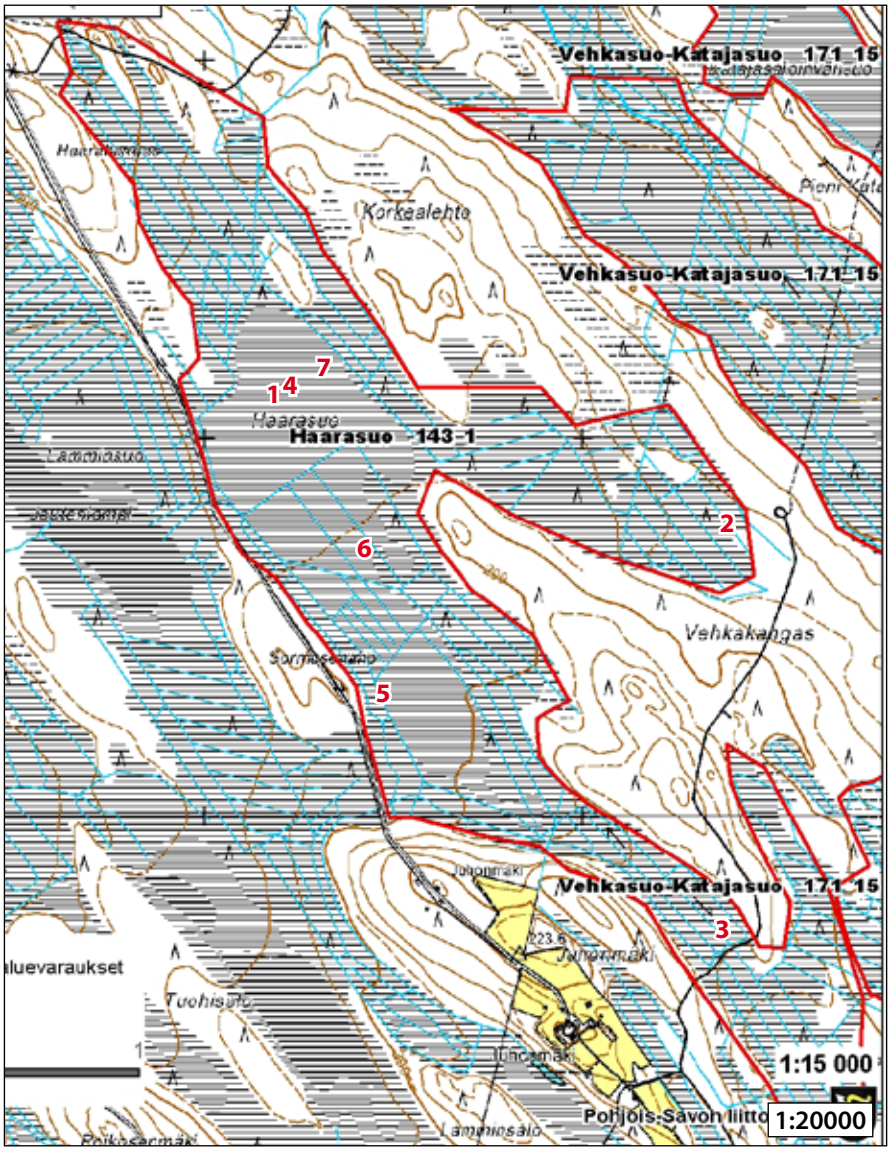
Ei kaavamerkintää

Sonkajärvi, Haarasuo

GTK-raportti 143:1

5.7.2007

164 / 135 ha

GTK (1984): Haarasuo sijaitsee noin 12 km Sukevalta itään Juhonmäen ja Rahonmäen välisellä alueella. Suon halki kulkee pohjois-eteläsuunnassa metsäautotie. Suo rajoittuu selännemäisiin moreenipeitteisiin mäkiin ja mäkien väliset soiset alueet yhtyvät muihin ympäristön soihin. Pinta-ala on 315 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 180 ha, yli 1,5 m syvää 135 ha ja yli 2 metriä syvää 93 ha. Avosuota on noin 100 ha. Keski- ja itäosa suosta on ojitettu. Pinta viettää kohti suon keskistä länsiosaa, jossa on aiemmin ollut lampi (Joutsenlampi). Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät. Suo on valtaosaltaan luonnontilainen.

Luonteenomaisia suotyyppejä ovat tupasvillaräme ja lyhytkortinen nevaräme. Muita yleisiä suotyyppejä ovat varsinainen saraneva, rimpineva ja lyhytkortisen nevarämeen ja tupasvillarämeen ojikot. Rämeitä suolla on noin 60 % ja nevoja 34 %. Neva-alueet sijaitsevat allasalueiden keskiosissa ja rämeet reunaosissa sekä altaita yhdistävissä salmekkeissa. Puusto on vallitsevasti harvaa taimi- tai riukuasteen männikköä. Keskisyvyys koko suolla on 1,6 m. Haarasuo muodostuu viidestä luode-kaakkosuuntaisesta altaasta. Suurin turvepaksuus, 8 m, havaittiin eteläisimmän Lamminsuon altaan eteläosasta. Pohjamaalajina koko suolla on pääasiassa moreeni. Suon keskiosassa Joutenlammen alueella on noin 2 m liejua.

Rahkavaltaisten turpeiden osuus on 55 % ja saravaltaisten 44 %. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on 5 %. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä pieni (1,9 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,4 %). Happamuus (pH) vaihtelee välillä 3,0–5,4 ja keskiarvo on 4,4. Tehollinen lämpöarvo on kuivatulla turpeella keskimäärin 20,9 MJ/kg.

Haarasuossa on turvetta noin 5,12 milj. m3. Tien länsipuolella turpeet ovat saravaltaisia ja itäpuolella rahkavaltaisia. Tuotantoon sopivalla 135 ha:n alueella on teollisesti käyttökelpoista turvetta 2,9 milj. suo-m3.

Katselmus (164 ha): Haarasuo on kolmihaarainen, keskeltä avoin ja harvahkosti ojitettu suo. GTK:n rajaus on selvästi katselmusrajausta laajempi ulottuen myös tien lounaispuolelle Lamminsuo ja Joutsenlammin alueelle.

Suon avoin keskiosa on yllättävän yksitotista lyhytkorsinevaa ja rahkamättäikköä eikä suolla esiintynyt lainkaan tämänkaltaisille avosoille tyypillisiä suokahlaajia. Pohja on rahkainen ja kenttäkerroksen valtalajistoa ovat tupasvilla, sarat sekä rahkamät-

täillä varvut. Ojamailla kasvaa jonkin verran mäntytaimikkoa. Harvalti ojitetun alueen ilme on osin keidassuomainen rahkamättäikkö. Avosuon luoteispäässä on kostea juotti, jossa sarakasvusto on vallitsevampaa kuin muualla suon avoimella osalla.

Haarasuon haarojen päissä on metsäisempiä suotyyppejä. Eteläpäässä on syvään ojitettua rämemuuttumaa ja puolukkaturvekangasta. Ojitus ei ole kaikilta osin kovin vanha tai sitä on jo jonkin aikaa sitten kunnostettu. Itään työntyvässä haarassa on ollut järeäpuustoista mustikkakorpea, joka on nykyään harvennushakattu. Luoteispään suopuustoa ei erikseen käyty katsomassa.

Haarasuo on maisemallisesti vaikuttava, mutta luonnonarvoiltaan ilmeisen vähäinen avosuo. Linnuston suolajeja ovat mm. keltavästäräkki ja pohjansirkku.

1) **Näkymä suon luoteispäästä kohti Juhonmäkeä (taustalla oikealla).**
2) **Harvennettua korpiojikkoa.**
3) **Syvään ojitettua ja varvuttunutta rämettä.**
4) **Suon avoimessa keskiosassa on paikoin kelottuvaa puustoa.**
5) **Näkymä eteläisimmän ojittamattoman alueen reunaojalta avosuolle.**
6) **Suon keskiosissa on harvalti ojitettua keidassuomaista rahka- ja varpumättäikköä**
7) **Avosuon luoteispään kosteaan juotin alkupäätä.**

1

2

3

4

5

6

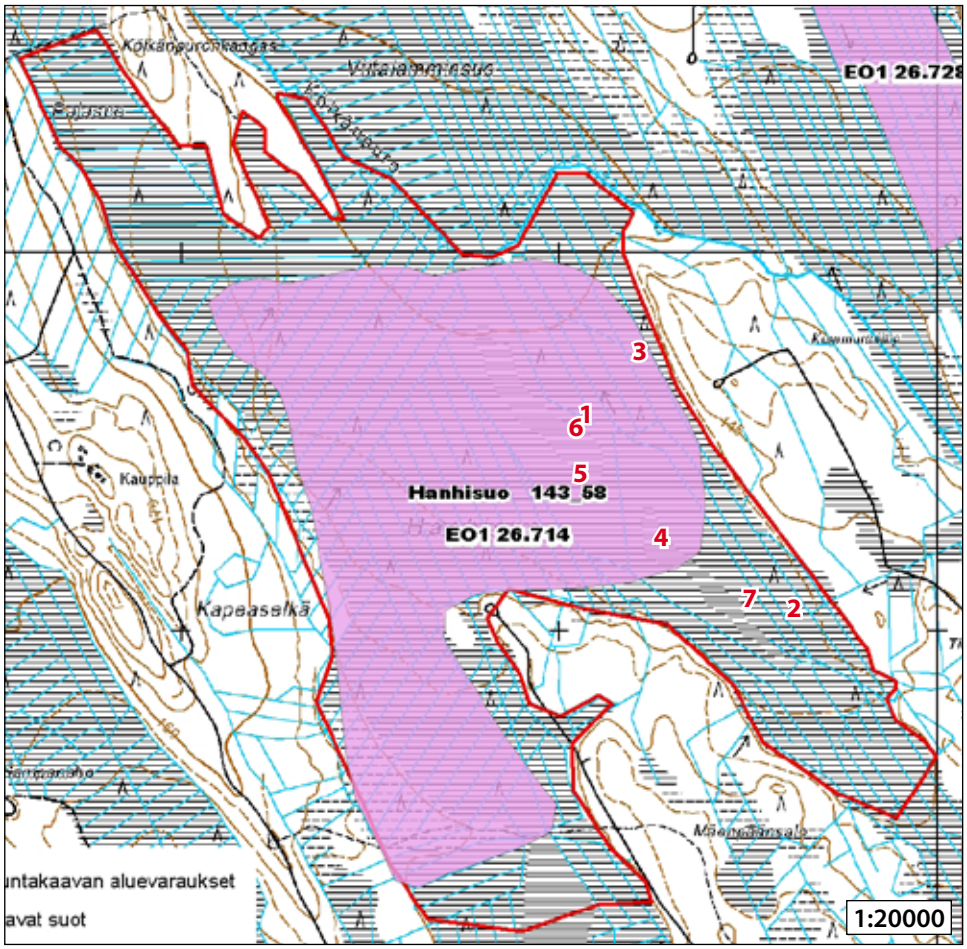

7

B

EO1 26.714 **21.6.2007**

Sonkajärvi, Hanhisuo

GTK-raportti 143:58 **221 / 140 ha**

GTK (1982): Hanhisuo sijaitsee noin 7 km Sukevalta kaakkoon Löytölänmäen luoteispuolella. Tieyhteydet suolle eivät ole kovin hyvät. Suo rajoittuu luodekaakkosuuntaisiin selännemäisiin moreenipeitteisiin mäkiin. Pinta-ala on 400 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 225 ha, yli 1,5 m syvää 140 ha ja yli kaksi metriä syvää 83 ha. Avosuota on noin 40 ha Suo on ojitettu lähes kokonaan. Ainoastaan keskiosan ja eteläosan neva-alueilla on ojittamatonta aluetta. Pinta viettää osin kohti Kölkänpuroa, osin kaakkoon ja osin pohjoiseen. Valtaosa suon vesistä laskee Kölkänpuroon. Suo on kuivattavissa.

Rämeitä on yhteensä 75 % ja nevoja 16 % kaikista suotyypeistä. Suo on vallitsevasti muuttumatyyppinen. Yleisimmät suotyypit ovat isovarpuisen, tupasvilla- ja varsinaisen sararämeen muuttumat. Neva-alueen yleisin suotyyppi on ruohoinen saraneva. Suon itäosassa on lettomaisia piirteitä. Puustosta mäntyjä on 67 % ja koivuja 27 %. Puusto on yleensä keskitiheää ja kehitysluokaltaan riuku- tai harvennusasteella.

Keskisyvyys suolla on 1,3 m. Suon pohja on muodoltaan varsin tasainen. Suolla on erotettavissa kuitenkin kolme erillistä allasta. Yleisin pohjamaalaji on hiesusavi, jota on lähinnä itäosan altaiden pohjalla. Luoteisosassa on hiesupohja ja lounaisosassa moreenipohja.

Hanhisuossa on yhteensä 67 % rahkavaltaisia ja 33 % saravaltaisia turpeita. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on 7 % kaikista turpeista. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä erittäin suuri (5,3 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,6 %). Turpeen pH-arvo on keskimäärin 4,5. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,8 MJ/kg.

Hanhisuossa on turvetta noin 5,16 milj.m3. Suo soveltuu melko hyvin polttoturvetuotantoon. Turvelajien ja maatuneisuuden puolesta suo soveltuu parhaiten jyrsinturvetuotantoon. Paikoin suuri liekojen määrä lisää tuotantokustannuksia. Tuotantoon sopivalla noin 140 ha:n alueella on 2,5 milj. suo-m3 teollisesti käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (221 ha): Hanhisuo on osin ojittamaton ja osin avoin suo, jonka itäreunalla on havaittavissa ravinteisuuteen viittaavia merkkejä. Suolla kasvaa ainakin villapääluikkaa. Avoin suo on saranevaa, itäreunaltaan paikoin luhtaista ja lähempänä kangasmaata vallitseva suotyyppi on korpirämemuuttuma. Avoimen osan kahtia jakavan ojalinjan ympäristö on selvästi kuivunut ja varpuisempi kuin muu ympäristö. Suon ravinteisuus johtunee osittain suon kaltevuudesta, joka ohjaa valumavesiä kohti suon itäreunan kangasmaasaareketta sekä suonreunassa virtaavasta purosta, joka tosin on kaivamalla

siirretty luhtaisesta kohdasta sivummalle. Hanhisuon arvojen tarkempi selvittäminen olisi tarpeen ennen lopullisen kaavaratkaisun tekemistä, jos suo halutaan merkitä turvetuotantoon soveltuvaksi alueeksi.

Hanhisuon itäosan avoimelta osalta löytyi metsähanhen sulkia, jotka viittaavat siihen, että laji käyttää suota pesimäaikaan liittyvään sulkimiseen. Varsinaisia suolintuja suolla ei juuri pesine, metsähanhen lisäksi havaittiin vain valkoviklo ja keltavästäräkki.

Itäosan ulkopuolinen suo on kokonaan ojitettua. Ojitus on toimiva ja puusto on selvästi lisääntynyt ojituksen myötä. Puusto on kasvatusmetsävaiheessa, vaikkakin paikoin harvaa männikköä tai ylitiheää koivikkoa. Pääasialliset suotyypit ovat rämemuuttumia.

1) **Suon pinnalla kasvaa mm. rahkasammalia ja rahkasaraa.**
2) **Puoliavointa korpirämeen ojikkoa.**
3) **Korpista suonlaitaa.**
4) **Suon ojittamattoman avoimen osan eteläisempi puoli on pysynyt melko kosteana. Sen keskellä on kokonaan avoin rahkainen ja hiukan luhtainen juotti.**
5) **Villapääluikkaa suon keskiosassa.**
6) **Pohjoisempi ojittamaton alue on kuivunet eteläosaa enemmän ja mäntytaimien kasvu vaikuttaa elpyneen viime vuosina.**
7) **Valumavedet lienevät kulkeneet tätä pajuluhtaa pitkin ennen ojitusta. Nyt viereen on kaivettu oja, mutta luhtaisuus säilynee näkyvillä tulva-aikaisen kostumisen turvin vielä pitkään.**

1

2

3

4

5

6

7

B

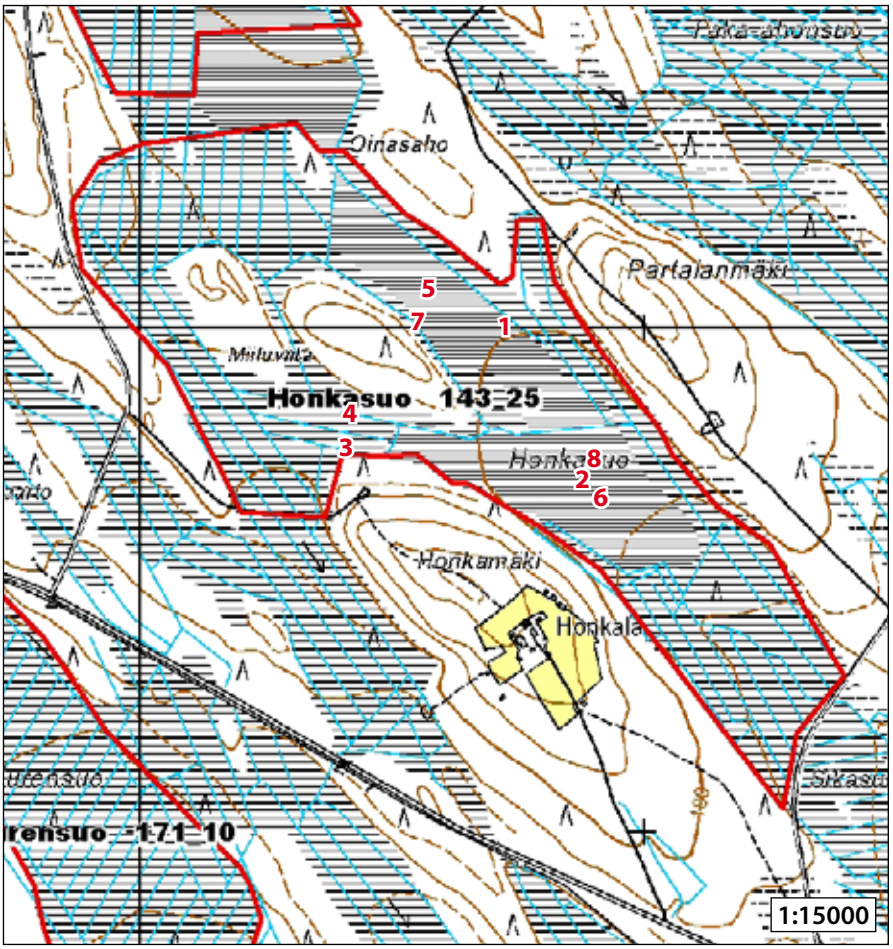
Ei kaavamerkintää

Sonkajärvi, Honkasuo

GTK-raportti 143:25

5.7.2007

73 / 35 ha

GTK (1982): Honkasuo sijaitsee noin 5 km Jyrkältä luoteeseen. Metsäautotie kulkee suon läpi. Suo rajoittuu luodekaakkosuuntaisiin selännemäisiin mäkiin. Pohjoispäässä suo yhtyy Oinassuohon. Pinta-ala on 105 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 57 ha, yli 1,5 syvää 35 ha ja yli kaksi metriä syvää 20 ha. Avosuota on noin 35 ha. Aivan pohjoisosa ja eteläpuolisko on ojitettu. Pinta viettää tasaisesti kaakkoon, mihin suuntaan suo on kuivattavissa. Suosta on kaksi kolmasosaa luonnontilaista aluetta.

Rämeitä on 59 % ja nevoja 41 % kaikista suotyypeistä. Suon keskiosa on lyhytkortista nevaa ja reunat tupasvilla- tai isovarpuista rämettä. Puusto on mäntyvaltaista. Tiheys vaihtelee harvasta keskitiheään ja puuston kehitysluokka on taimi- tai riukuaste. Keskisyvyys suolla on 1,3 m. Suo muodostuu kahdesta altaasta, Honkasuosta ja Sikasuosta. Suurin havaittu turvepaksuus on 3,9 m. Pohjamaalaji on kauttaaltaan moreeni.

Turpeista 52 % on saravaltaisia ja 48 % rahkavaltaisia. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on 2 %. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä pieni (1,7 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,4 %). Suon keskisellä neva-alueella ei ole liekopuita juuri ollenkaan. Turpeen pH-arvo on 3,8. Turpeen tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeella on 20,6 MJ/kg. Honkasuossa on turvetta noin 1,35 milj.m3.

Honkasuo soveltuu kohtalaisesti polttoturvetuotantoon ja etenkin pohjoispuolella sijaitsevan Oinassuon lisäalueeksi se soveltuu hyvin. Honkasuon turpeet sopivat parhaiten jyrsinturvetuotantoon. Heikosti maatunut rahkainen pintakerros heikentää aluksi turpeen laatua. Tuotantoon sopivalla noin 35 ha:n alueella on noin 0,6 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (73 ha): Honkasuosta noin kolmannes on avointa ja ojittamatonta lyhytkortista ja rahkaista nevaa. Reunoilla on vähäpuustoista nevarämettä ja suon luoteis- ja kaakkoispäiden rämeojikoilla isovarpuista ja hiukan paremmin mäntyä kasvavaa rämettä.

Honkasuo on ilmeisen karu ja etenkin kaakkoispäästään hyvin kostea ja rahkainen, upottavakin suo. Siitä huolimatta suon tämän osan poikki kulkee piikkilanka! Avoimen osan pohjoislaidalla kasvaa pienellä alalla harvakseltaan järviruokoa. Piikkilankojen läheisyydessä oli metsähanhen sulkia, mikä viittaa lajin pesimäaikaiseen esiintymiseen suolla.

1) Suon keskiosan pohjoislaidalla kasvaa harvakseltaan järviruokoa.
2) Märän kaakkoispään rahkaista suopintaa ja metsähanhen sulkia.
3) Vanha, osin umpeutunut oja suon laidassa.
4) Vesi seisoo varvuttuneen rämeen ojassa.
5) Näkymä suon ojittamattoman ja avoimen alueen luoteispäähän.
6) Vanha piikkilanka-aita kulkee suon poikki sen kaakkoispäässä.
7) Puustoltaan luonnontilaiselta vaikuttavaa reunarämettä suon ojittamattomasta luoteispäästä.
8) Näkymä suon rahkaiselta ja märältä osalta kaakkoon.

3

4

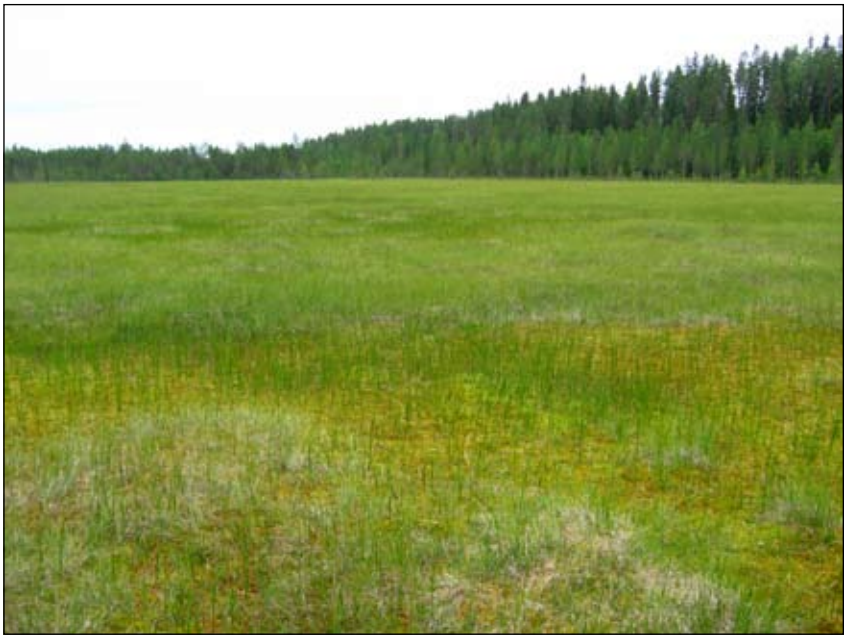

5

6

6

1

2

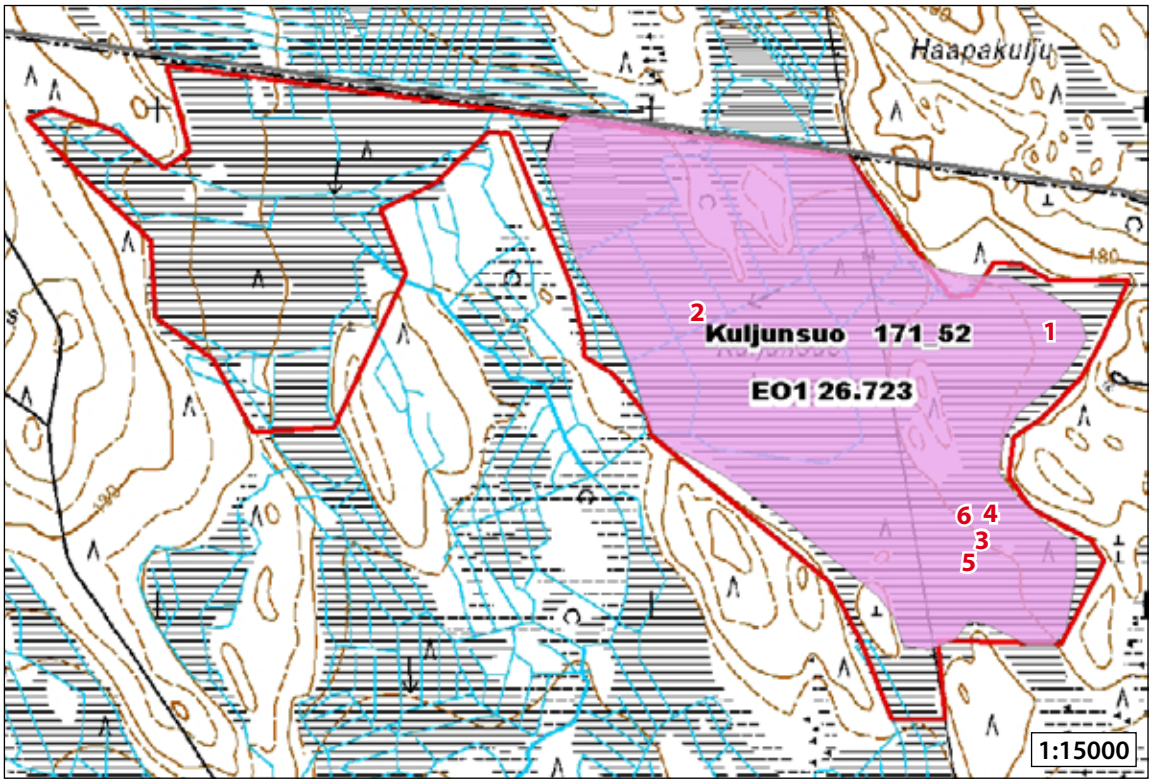

7

B

EO1 26.723 **2.7.2007**

Sonkajärvi, Kuljunsuo

GTK-raportti 171:52 **113 / 88 ha**

GTK (1983): Kuljunsuo sijaitsee noin 15 km Sukevalta luoteeseen Oulun läänin rajalla. Suon eteläpäähän tulee metsäautotie. Suolla on useita saarekkeita ja niemekkeitä. Ne tekevät suosta rikkonaisen. Pinta-ala on 205 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 128 ha, yli 1,5 m syvää 88 ha ja yli kaksi metriä syvää 74 ha. Avosuota on 33 ha. Suo on ojitettu lähes kauttaaltaan. Pinta viettää pääpiirteisesti etelään ja vedet valuvat Kortepuroon. Suo on kuivattavissa pohjaan saakka.

Kuljunsuon suotyypeistä 68 % on rämeitä ja 22 % avosoita. Yleisin yksittäinen suotyyppi on isovarpuisen rämeen muuttuma. Puista valtaosa on mäntyjä. Kehitysluokka vaihtelee tuottamattomasta harvennusasteella olevaan puustoon. Tiheys vaihtelee harvasta tiheään. Keskisyvyys suolla on 1,5 m. Suo muodostuu kolmesta altaasta, joista havaittu suurin turvepaksuus on 4,5 m. Pohjamaa on vallitsevasti moreenia. Suon länsiosassa on liejua.

Kuljunsuon turpeista 58 % on saravaltaisia, 39 % rahkavaltaisia ja 3 % ruskosammalvaltaisia. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä suuri (3,6 %) ja 1–2 m:n syvyydessä pieni (1,1 %). Liekopuita on vähiten suon koillisosassa. Turpeen pH-arvo on keskimäärin 4,1. Tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeella on keskimääri n 22,4 MJ/kg.

Kuljunsuossa on turvetta noin 3,05 milj. m3. Kuljunsuo soveltuu kohtalaisesti jyrsinturvetuotantoon. Muutamin paikoin heikosti maatunut rahkaturvekerros pinnassa heikentää satoa tuotannon alkuvuosina. Tuotantoon sopivaa aluetta on noin 88 ha ja tällä 1,6 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (113 ha): Kuljunsuota on ojitettu harvakseltaan sieltä täältä. GTK:n raportissa se mainitaan harhaanjohtavasti ojitetuksi ”kauttaaltaan”. Suo on itse asiassa kohtalaisen luonnontilainen. Suon itäosan halki kulkee suuri voimalinja, mikä on muuttanut suomaisemaa perusteellisesti. Kuljunsuon länsilaidan lähelle on perustettu äskettäin uusi Kontiokankaan luonnonsuojelualue. Suojelualueen rajalta katselmusalueen rajalle on noin 200 metriä. Ilmakuvalla katselmusalueen länsiosat, suojelualueen välinen suo-/metsäalue ja suojelualue näyttävät yhtenäiseltä luontokohteelta ja suojelualueen raja ”keinotekoiselta”. Ilmakuvan ajantasaisuudesta ei ole varmuutta.

Kuljunsuon suot ovat valtaosin rämeitä, nevarämeitä ja nevoja. Ne ovat pääosin vähäpuustoisia, joskin ojalinjojen puusto ja kangasmaasaarekkeet vaikuttavat maisemaa tukkivasti. Kangasmaasaarekkeista osa on harvennettu ilmeisesti voimalinjan kunnostusta varten tehtyä talvitietä pitkin. Purojen ja ojien varsilla on myös

kuusia ja koivuja. Aivan suon läntisin osa on varsin puustoinen verrattuna muuhun suohon. Keskiosassa olevat ”ojaruudut” ovat selvästi kuivuneet ja muodostaneet harvaa tupasluikkamättäikköä.

Kuljunsuon kaakkoisin kulmaus on rimpinen. Ilmeisesti rimpisen alueen pohjoispuolella sijaitseva kangasmaasaareke ohjaa valumavesiä kapealle suokaistaleelle tai suon alla on lähteisyyttä. Rimpien vesi on hyvin kirkasta. Jänteillä kasvaa katajaa ja vanhoja, joskin melko pieniä, käkkärämäntyjä. Alue on maisemallisesti hyvin viehättävä. Paikoin jänteillä on myös villapääluikkaa ja maariankämmekkää, mahdollisesti muitakin ravinteisten paikkojen kasvilajeja.

Kuljunsuolla ei tavattu muita suolintuja kuin liro. Ilman voimalinjan häiritsevää läsnäoloa Kuljunsuo olisi maisemaltaan hyvin erämainen.

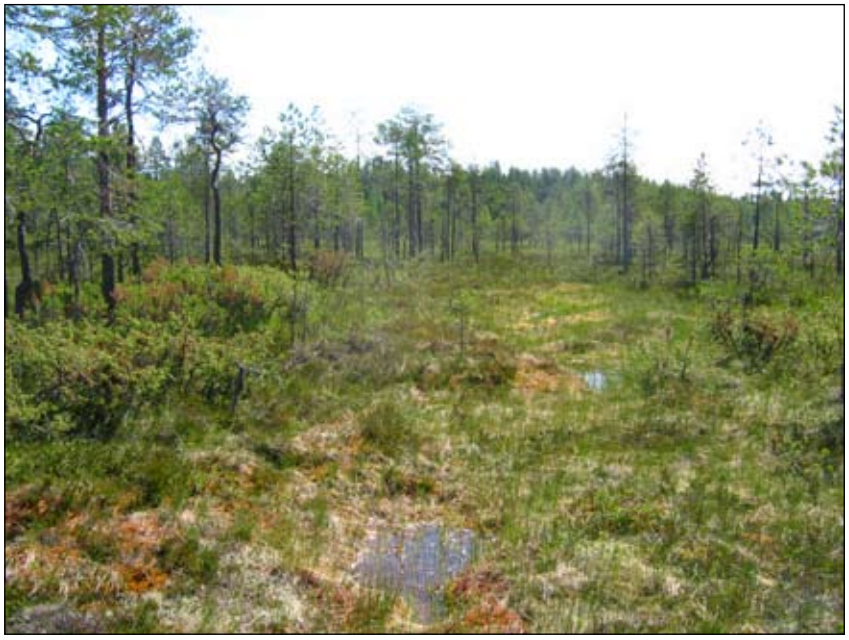
1) **Näkymä suon itäpään rämeeltä.**
2) **Kuivunutta avosuota suon keskiosissa. Näkymä ”ojaruudun” suuntaisesti luoteeseen.**
3) **Karhunputki nousemassa suon kaakkoiskulman rahkamättäällä.**
4) **Kirkasvetisiä rimpiä on runsaasti suon aivan kaakkoisimmassa osassa. Taustalla vanhaa suopuustoa.**
5) **Rimpien reunamilla kasvaa jonkin verran villapääluikkaa.**
6) **Kuivimpien rimpien väleissä kasvaa paikoin hienoja suomäntyjä ja runsaasti katajaa.**

2

4

3

5

6

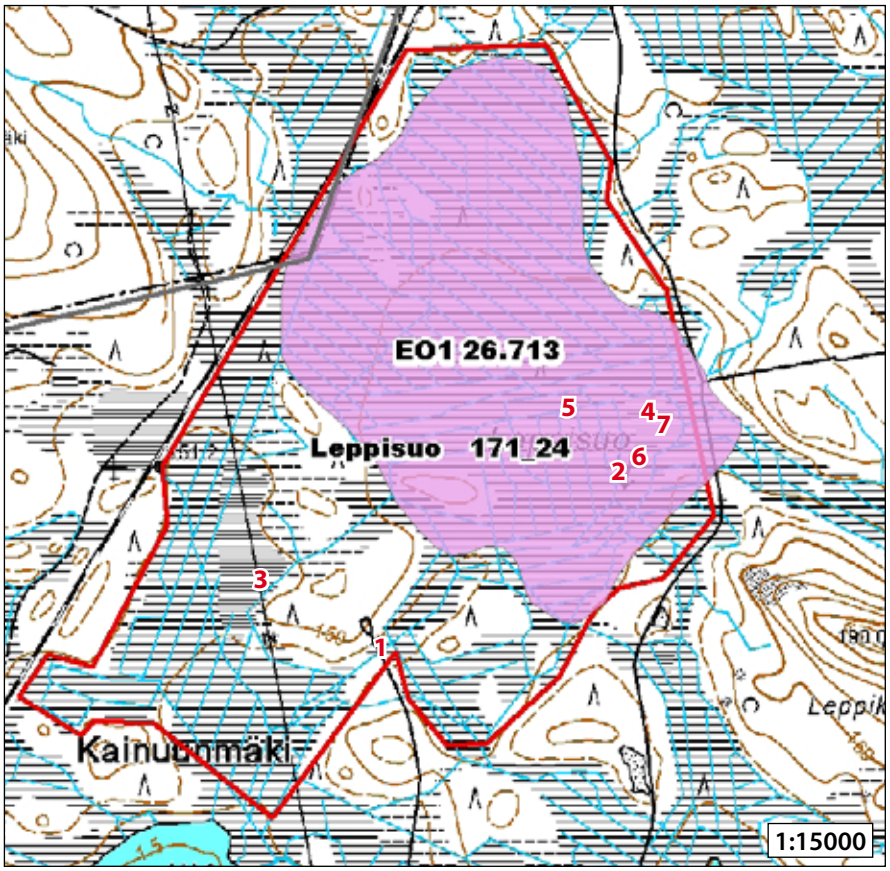
1

B

EO1 26.713
Sonkajärvi, Leppisuo
GTK-raportti 171:24

29.6.2007

113 / 58 ha

GTK (1983): Leppisuo sijaitsee noin 11 km Sukevalta etelään Kainuunmäen ja Oravijärven välisessä maastossa. Suo rajoittuu useisiin erillisiin moreenipeitteisiin saarekkeisiin. Kaakkoisosassa on 190 mpy oleva Leppikallio. Pinta-ala on 145 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 87 ha, yli 1,5 m syvää 58 ha ja yli kaksi metriä syvää 42 ha. Avosuota on 12 ha. Suon pohjoisosassa on vanha harva ojitus ja eteläosassa on Saarisen lammen pohjoispuolella uutta ojitusta. Pinta viettää loivasti etelään ja vedet valuvat suurimmaksi osaksi Saarisen lampeen. Suo on kuivattavissa.

Suotyypeistä 53 % on rämeitä, 26 % nevoja ja loput on korpia ja turvekankaita. Yleisin suotyyppi on lyhytkortisen nevan muuttuma. Puustosta on mäntyjä 53 %, koivuja 25 % ja kuusia 20 %. Puusto on tiheää ja kehitysluokka yleensä riuku- tai harvennusaste. Keskisyvyys suolla on 1,5 m. Suo on kehittynyt useaan eri altaaseen, joita erottaa rikkonainen maasto. Suurin havaittu turvepaksuus on 4,5 m. Altaiden pohjamaalaji on vallitsevasti hiesu.

Leppisuon turpeista 62 % on saravaltaisia ja 38 % rahkavaltaisia. Rahkasaraturvetta on 18 % ja raatetta sekä leväkköä sisältävää rahkasaraturvetta 16 %. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä keskimääräinen (3,0 %) ja 1–2 m:n syvyydessä pieni (1,9 %). Liekoja on tasaisesti suon kaikissa osissa. Turpeen pH-arvo on 4,6.

Leppisuossa on turvetta noin 2,14 milj. m3. Leppisuo soveltuu kohtalaisesti polttoturvetuotantoon. Turpeen polttoturvearvoa alentaa paksu heikosti maatunut pintakerros. Turve on kuitenkin saravaltaista ja se soveltuu heikosti maatuneenakin jyrsinturpeeksi. Tuotantoon sopivaa aluetta on yhteensä 58 ha, jossa on 1,13 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (113 ha): Leppisuo on ravinteisuudeltaan ja suotyypeiltään vaihteleva ja pienipiirteinen suo. Se on ojitettu tehokkaasti lukuun ottamatta pientä puutonta nevaa suon länsiosassa ja pienialaista ravinteista puronvarsilettoa aivan suon itälaidalla. Letto jatkuu ruohoisena korpena ainakin jonkin matkaa alavirtaan. Ojikko on kuitenkin majavan patoama ja vaikeakulkuinen (suorastaan vaarallinen kuljettava). Majava on padottanut Saariseen laskevaa puroa pitkältä matkalta suon itälaidalla.

Leppisuon pohjois ja keski-osat ovat muuten voimakkaasti kuivunutta varputurvekangasta,karhun sammalmuuttumaa, isovarpuista rämemuuttumaa, mustikkaturvekangasta sekä erilaisia kuivaneiden soiden sekatyyppejä. Puusto on varsinkin korpisilla paikoilla hyvää, mutta monin paikoin myös kitukasvuista ja tiheää koivu-mäntyriukujen sekoitusta. Ojamailla ja osalla rämemuuttumista puusto on kuitenkin liki varttuneen kasvatusmetsän luokassa.

Suolinnuista Leppisuolla tavattiin valkoviklo, muuten lajisto on tavanomaista metsälinnustoa. Suon poikki kulkee sen eteläpäässä voimalinja ja lännessä suota sivuaa Savon rata.

1) **Kuollutta puustoa majavan aiemmin patoaman ojarummun yläpuolella. Pato on purettu, mutta maasto on edelleen liikkumiskelvotonta.**
2) **Ruohoista korpea pienen lettolaikun alapuolella. Majavan nostama vesi on vettänyt maaperän läpeensä täälläkin. Alueella ei pysty nyt liikkumaan.**
3) **Pieni kuivunut neva voimalinjan alla suon lounaiskulmalla.**
4) **Runsaasti villapääluikkaa lettolaikulla suon itäreunalla.**
5) **Suon keskiosan auraojitusta.**
6) **Näkymä lettolaikun reunan ruohoiseen korpeen.**
7) **Villapääluikkaa lähikuvassa etualalla.**

3

4

5

1

6

2

7

B

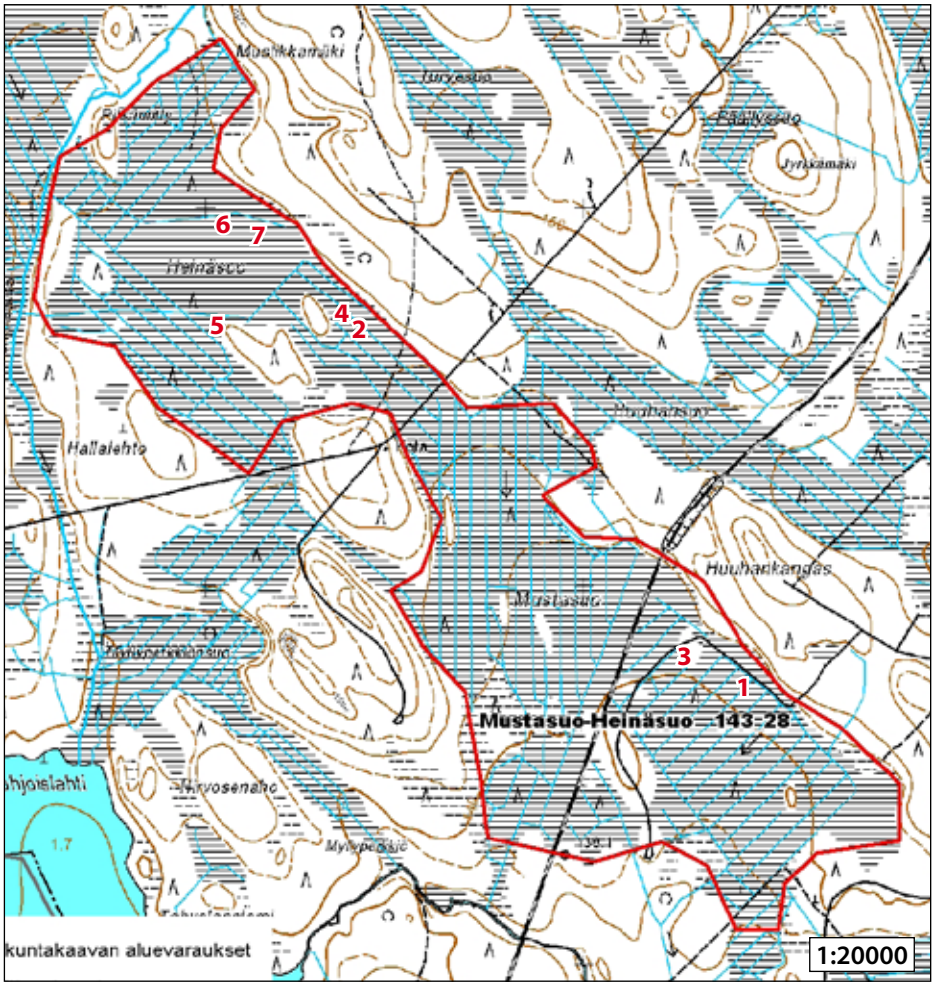
Ei kaavamerkintää

Sonkajärvi, Mustasuo-Heinäsuo

GTK-raportti 143:28

11.8.2007

153 / 38 ha

GTK (1982): Mustasuo-Heinäsuo sijaitsee noin 3 km Sukevalta lounaaseen. Rautatie kulkee suon läpi. Suon vieressä olevalle Huuhankankaalle tulee metsäautotie ja samoin Hallalehtoon Sukevanmäentieltä. Suot rajoittuvat vallitsevasti luode-kaakkosuuntaisiin moreenipeitteisiin mäkiin. Pinta-ala on 145 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 81 ha, yli 1,5 m syvää 38 ha ja yli kaksi metriä syvää 10 ha. Suon eteläosa on ojitettu tiheästi. Muualla ojia on harvakseltaan. Pinta viettää eteläkaakkoon ja suo on kuivattavissa Oravijärveen ja Oravijokeen. Noin neljäsosa alueesta on luonnontilassa ja loput ojikoita ja muuttumia.

Yleisin suotyyppi on tupasvillaräme, sen ojikot ja muuttumat. Suon reunoilla on isovarpuisia ja pallosararämeitä. Puustosta kaksi kolmasosaa on mäntyjä ja yksi neljäsosa koivuja. Puusto on valtaosaltaan keskitiheää ja kehitysluokka riuku- tai harvennusaste. Keskisyvyys suolla on 1,1 m. Tutkittu alue muodostuu viidestä eri altaasta ja suurin havaittu turvepaksuus on Huuhansuolla, 3,1 m. Vallitseva pohjamaalaji on moreeni, mutta syvimpien altaiden pohjalla on myös hiesusavea.

Tutkitulla alueella on yhteensä 87 % rahkavaltaisia ja 13 % saravaltaisia turpeita. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on 7 % kaikista turpeista. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä suuri (3,8 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,3 %). Turpeen pH-arvo on keskimäärin 4,3. Tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeella on 21,2 MJ/kg. Tutkitulla alueella, ilman Huuhansuota, on turvetta noin 1,57 milj.m3. Turvelajinsa puolesta suo soveltuu sekä jyrsin- että palaturvetuotantoon. Keskiosan heikosti maatuneen pintaturpeen alueella on kannattavaa ainoastaan jyrsinturvetuotanto. Tuotantoon sopivaa aluetta on noin 38 ha ja käyttökelpoista turvetta tällä alueella on 0,5 milj. suo-m3.

Katselmus (153 ha): Mustasuo-Heinäsuo on Savon radan itäpuoliselta osalta äskettäin kunnostusojitettu, varsin hyvä-puustoinen ja varpuinen rämemuuttuma. Ojitus on toimiva ja tehokkaasti kuivattava.

Suon keskiosan kapealla osalla on harvaan ojitettua ja vähäpuustoisempaa rämettä, jota on metsäautotien itäpuolella jo osittain kunnostusojitettu ja maastossa olevien merkkien perusteella näyttää, että myös metsäautotien länsipuolisen osan ojitus osin kunnostetaan ja mahdollisesti sitä myös tihennetään. Täällä ojat ovat matalia ja osin umpeutuneita, mistä johtuen ojituksen kuivattava vaikutus on ollut heikko. Suo on vähäpuustoista sararämemuuttumaa lukuun ottamatta kangasmaiden laitamia, joilla on osin järeääkin mänty- ja kuusipuustoa sekä korpisuutta. Suolla on myös metson elinpiiri.

Varsinainen Heinäsuo on kes-

keltä ojittamaton ja avoin lyhytkortinen neva. Pohja on kohtalaisen märkä, rahkainen ja mm. rahkasaraa on runsaasti. Lisäksi suolla on vanha kuvauspiilo sekä paljon keloja, jotka tekevät avosuosta maisemallisesti arvokkaan. Suon laiteet ovat ojitettuja ja melko runsaspuustoisia, mutta ojat ovat rahkoittuneita. Osa reunasoista on ojitettuja korpia. Merkinnöistä päätellen ojia aiotaan kunnostaa myös tällä alueella.

1) **Tuore kunnostusojitus Mustasuon itäpäässä.**
2) **Ilmeeltään rinnesuomaista korpirämeen ja sararämeen sekatyyppiä, joka ojitus on vain heikosti kuivattanut.**
3) **Jykevää kangasmaan ja suon vaihettusvyöhykkeen männikköä.**
4) **Merkki metson elinpiiristä.**
5) **Hyväpuustoista reunarämettä, mahdollisesti ojituksenkin kuivattamaa. Taustalla avoin Heinäsuon keskiosa.**
6) **Näkymä Heinäsuon avoimeen keskiosaan. Suon pohja on rahkainen ja melko kostea.**
7) **Heinäsuon ojittamattoman osan itälaidalla on keloja ja vanhoja suomäntyjä, jotka toimivat myös suolle kyhätystä kuvauspiilosta avautuvan näkymän taustana.**

2

3

4

5

6

1

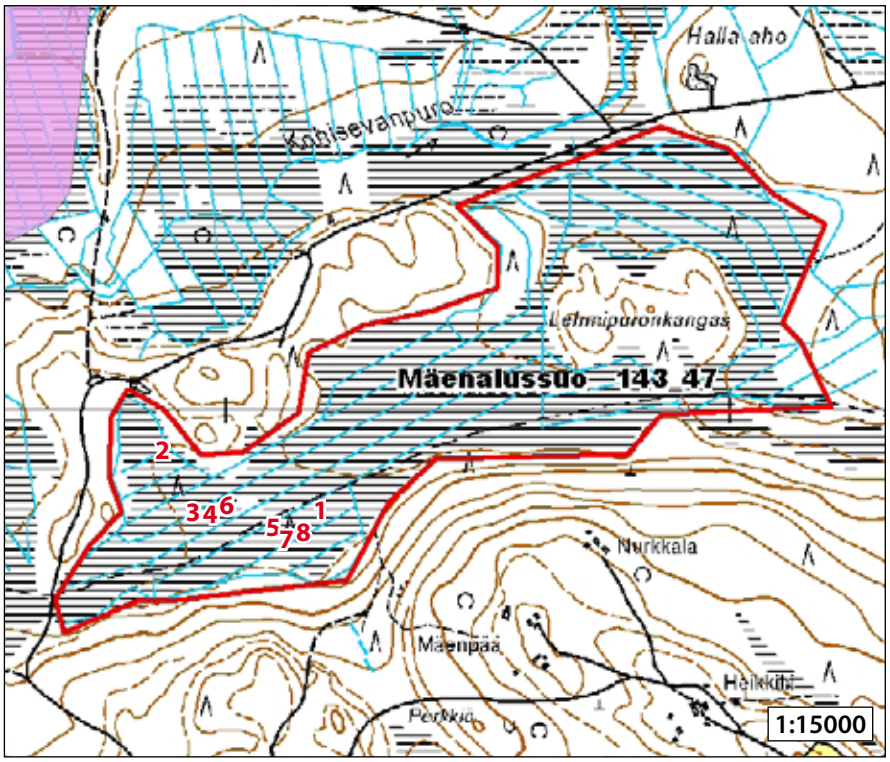

7

B

Ei kaavamerkintää **5.7.2007**

Sonkajärvi, Mäenalussuo

GTK-raportti 143:47 **62 / 41 ha**

GTK (1982): Mäenalussuo sijaitsee noin 4 km Sukevalta länteen Sukevanmäen pohjoispuolella. Tieyhteydet suolle ovat huonot. Suo rajoittuu eteläreunaltaan mataliin moreenipeitteisiin mäkiin ja Kohisevanpuroon. Pinta-ala on 90 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 50 ha, yli 1,5 m syvää 41 ha ja yli kaksi metriä syvää 32 ha. Avosuota on 3 ha ja peltoa 6 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Itäosan pinta viettää itään ja länsiosan pohjoiseen. Suo on helppo kuivattaa.

Suotyypeistä rämeitä on yhteensä 81 % ja 9 % korpia. Yleisimmät suotyypit ovat isovarpuisen rämeen ja tupasvilla-rämeen ojikot. Korpityypeistä on yleisin varsinainen korpi ja sen ojikot ja muuttumat. Puustosta 62 % on mäntyjä, 25 % koivuja ja 13 % kuusia. Tiheys vaihtelee harvasta tiheään ja kehitysluokka on mäntyvaltaisilla alueilla taimi- tai riukuaste ja korpialueilla puusto on tukkipuu- tai uudistuskypsyysasteella. Keskisyvyys suolla on 1,6 m. Suolla on kolme erillistä allasta. Idänpuoleisin allas on syvin ja pitkänomaisin. Itäisen altaan yleisin pohjamaalaji on moreeni, aivan itäpäässä kuitenkin hiesusavi, länsipäässä pohjamaana on hiesu ja suon reunaosissa yleisesti moreeni.

Turpeista 87 % on rahkavaltaisia ja 13 % saravaltaisia. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on yhteensä 8 %. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä pieni (1,2 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,2 %). Liekopuita on havaittu suon kaikista osista. Turpeen pH-arvo on 3,8. Turpeen tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeella on keskimäärin 20,8 MJ/kg. Mäenalussuossa on turvetta noin 1,44 milj. m3. Mäenalussuon turpeet sopivat sekä Jyrsin- että palaturpeeksi. Itäosassa paksu heikosti maatunut pintakerros huonontaa alussa turpeen polttoturvearvoa. Tuotantoon sopivalla 41 ha:n alueella on 0,8 milj. suo-m3 teollisesti käyttökelpoista turvetta. Tutkitun suon pohjoispuolella oleva Suurisuo on Vapon turvetuotantoalueena.

Katselmus (62 ha): Mäenalussuo on kokonaan ojitettu rämejoikko ja -muuttumavaltainen suoalue. Suon itäpäässä on suuri kivennäismaasaareke, keskellä on avointa nevarämemuuttumaa ja länsipäässä pienten kivennäismaasaarekkeiden kirjomaa, maisemaltaan kaunista isovarpuista rämemuuttumaa. Itäpäässä suon puusto on melko järeää männikköä. Seassa on kilpikaarnaisia, varsin iäkkäitäkin aihekja.

Mäenalussuo on yleisilmeeltään melko karu suo. Kuivuneen nevarämeen kenttäkerroksen valtalaji on kanerva, kosteammissa kohdin on saroja. Länsipäässä on vedenjakaselänne, jonka kohdalla on merkillinen kuivunut monttu, ikään kuin pieni lampi tai suuri lähde. Siitä hiukan itään kasvaa siniheinää ja jonkin verran villapääluikkaa.

Mäenalussuon länsipää on maisemallisesti viehättävä, vaikka ilmakuvalla näkyvät suonreunakankaiden vanhat metsät on nykyään hakattu.

1) Kuivunutta ja varvuttunutta entistä nevarämettä suon länsiosassa.
2) Rahkoittunut, mutta toimiva oja suon länsipään isovarpuisen rämeen ojikolla.
3) Oja näkyy isovarpuisella rämeellä vain puuttomana urana ja liki häviää suopursujen, juolukoiden, kanervien ja vaiveroiden sekaan.
4) Jykevät suomännyt lisäävät suon maisemallista arvoa.
5) Lähellä Sukevanmäen laitaa suolla on kuivunut kuoppa, joka näyttää ikään kuin vanhalta vesihaudalta tai lähteeltä. Kuopan ympärillä kasvaa vanhoja koivuja.
6) Osa suomännyistä on kilpikaarnaisia.
7) Oja, joka kulkee siniheinäisen ja osin ravinteisen kohdan halki. Alueelle saattaa tulla valumavesiä Sukevanmäen rinteestä.
8) Kuvan 7 ottopaikan vieressä kasvoi jonkin verran villapääluikkaa.

3

4

5

6

7

1

2

8

B

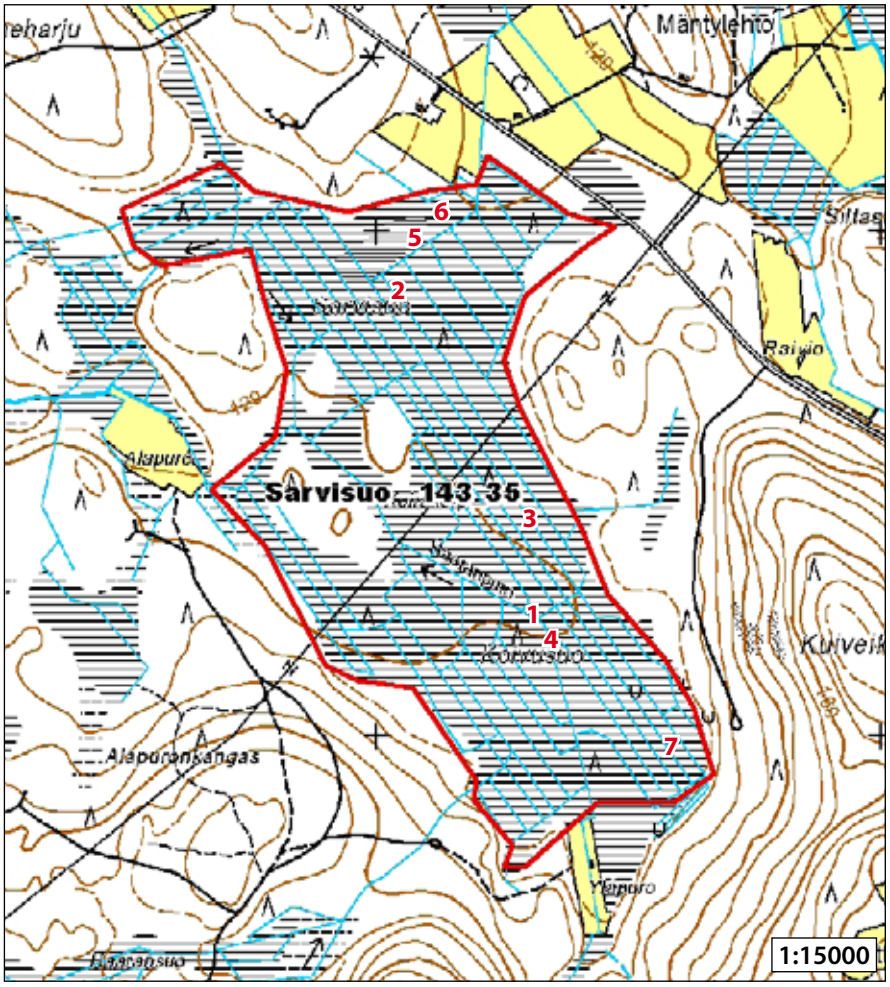
Ei kaavamerkintää

Sonkajärvi, Sarvisuo

GTK-raportti 143:35

25.6.2007

74 / 35 ha

GTK (1982): Sarvisuo sijaitsee noin 8 km päässä Sonkajärveltä koilliseen Paasomäen pohjoispuolella. Tieyhteydet suolle ovat hyvät. Suo rajoittuu etelä- ja itäreunalla korkeisiin mäkiin. Länsi- ja pohjoispuolella mäet ovat loivapiirteisiä. Pinta-ala on 70 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 50 ha, yli 1,5 m syvää 40 ha ja yli kaksi metriä syvää 25 ha. Avosuota on noin 4 ha suon luoteispäässä. Suo on ojitettu kauttaaltaan 50–60 m:n välein. Suo laskee vetensä suon keskiosasta länteen. Pohjoisosassa on toinen laskusuunta pohjoiseen. Suo on kuivattavissa.

Rämeitä suolla on 72 %, korpia 15 % ja nevoja 11 % kaikista suotyypeistä. Yleisin suotyyppi on tupasvillarämeen ojikko, jota on suon keski- ja pohjoisosassa. Suon eteläosan vallitsevana tyyppinä on lehtokorpi tai sen muuttuma. Puustosta 61 % on mäntyjä, 29 % koivuja ja 10 % kuusia. Tiheys on yleensä keskinkertainen ja kehitysluokka joko riuku- tai harvennusaste. Keskisyvyys suolla on 1,8 m. Suo muodostuu yhdestä pitkänomaisesta altaasta ja suurin havaittu turvepaksuus on 4,3 m. Pohjamaa on lähes kauttaaltaan savihiesua. Syvimmän altaan pohjalla on lähes 2 m liejua. Suon eteläpäässä on turpeen seassa tulvakerrostumia. Sarvisuossa on yhteensä 95 % rahkavaltaisia ja 4 % saravaltaisia turpeita. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on 20 % kaikista turpeista. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä keskimääräinen (2,9 %) ja samoin 1–2 m:n syvyydessä (2,2 %). Vähiten liekoja on suon luoteisosan neva-alueella. Happamuus on keskimäärin 3,8. Tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeella on keskimäärin 21,1 MJ/kg.

Sarvisuossa on turvetta noin 1,28 milj.m3. Suossa on 35 ha sekä pala- että jyrsinturvetuotantoon soveltuvaa aluetta. Aivan suon eteläosa ei sovellu tuotantoon turpeessa olevien hieta- ja hiesukerrosten takia. Tuotantoon sopivalla alueella on 0,7 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (74 ha): Sarvisuo on pohjois- ja keskiosiltaan tavanomainen rämemuuttuma, mutta Haaranpuron ympäristössä ja suon kaakkoiskulmalla on silmiin pistävää ojavesien kirkkaus ja kasvillisuudessa tapahtuva muutos. Kaakkoispää on lähteinen ja suurin lähteistä on runsasvetinen ja edustava, vaikka se on ojitettu keskeltä leikaten.

Varsinainen Sarvisuo on harvapuustoinen sara- ja tupasvillarämemuuttuma, joka on kuivuttuaan muuttunut isovarpuiseksi ja hiukan puustoisemmaksi. Puusto on kauttaaltaan melko huonosti kasvavaa mäntyä. Suon keskiosissa on jonkin verran korpirämettä. Koivusuo alueen eteläosassa on tyypiltään edellisistä selvästi poikkeavaa. Etenkin Haaranpuron varrella on ojitettua ruohoista korpea ja lehtokorpea, jossa on hyväkasvuista kuusikkoa. Kuusien seassa kasvaa etenkin ojamailla

runsaasti koivua.

Sarvisuon eteläosan lähde on säilytettävä luontokohde. Lähteen kunnostusmahdollisuudet pitäisi metsätalouden erityiskohteena selvittää ja pidättyä alueen hakkuista ja muista metsätaloustoimista. Haaranpurovarren kasvillisuuden selvittäminen olisi suotavaa. Purovarressa kasvaa mm. rauhoitettua valkolehdokkia, joka on jo Ylä-Savossa harvinainen metsäkasvi.

1) **Haaranpuro on kaivettu ojaksi. Puro-ojassa on erittäin kirkasta vettä, joka tulee toiseksi itäisimmän ojan varrella sijaitsevasta suuresta lähteestä.**
2) **Suon pohjoispää on tasaista ja tavanomaista rämemuuttumaa, jolla saraisuus on vaihtumassa isovarpuisuudeksi.**
3) **Suon keskiosien männiköt ovat melko vaatimattomia ja harvoja.**
4) **Ruohoisuutta Haaranpuron (ojan) varsilla.**
5) **Pohjoispään pieni karu neva on kuivunut ympäröivän ojituksen takia.**
6) **Näkymä nevan reunan rämeelle suon pohjoispäässä.**
7) **Suon eteläpään suurin lähde on halkaisialtaan useita metrejä. Sen halki kulkee vanha oja, jonka vieressä on toinen suurehko lähdekuoppa. Lähteen yhtenäiskoordinaatit ovat x=3528577, y=7067968.**

2

3

4

5

6

1

7

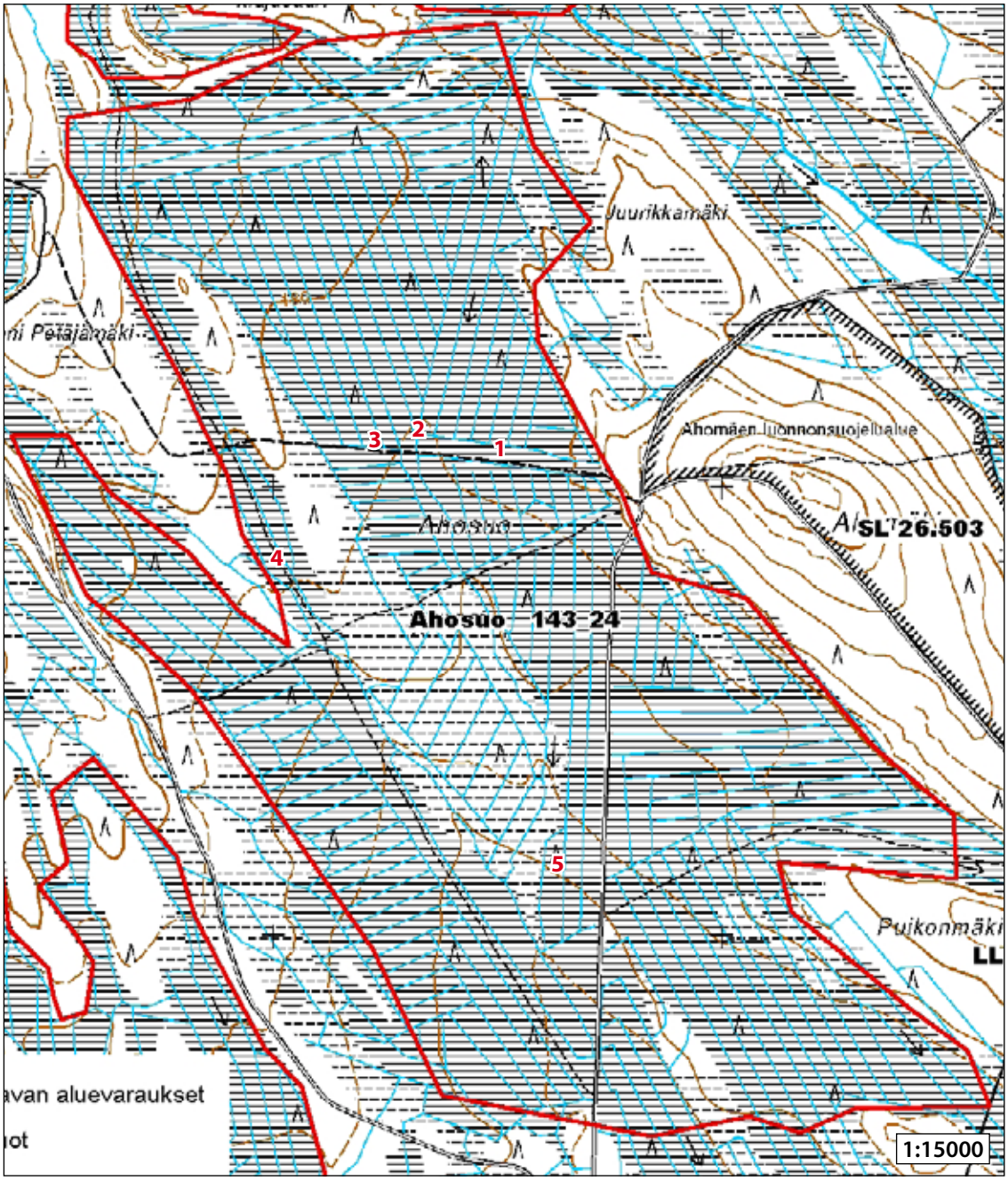

C

Ei kaavamerkintää **25.6.2007**

Sonkajärvi, Ahosuo

GTK-raportti 143:24 **267 / 34 ha**

GTK (1982): Ahosuo sijaitsee noin 7 km Jyrkältä luoteeseen. Matkaa Sonkajärvelle on noin 26 km. Metsäautotie kulkee suon läpi. Suo rajoittuu itäreunaltaan Ahomäkeen. Länsireuna rajoittuu matalaan rikkonaiseen moreenimaastoon. Pohjoisessa ja etelässä suo liittyy ympäristön suomaastoon. Pinta-ala on 170 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 83 ha, yli 1,5 m syvää 34 ha ja yli kaksi metriä syvää 15 ha. Avosuota on noin 30 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan noin 40 m:n välein. Pinta viettää vallitsevasti etelään ja vedet laskevat Valtapuroon. Aivan pohjoisosassa laskusuunta on koilliseen.

Suo on helppo kuivattaa perusteellisesti. Ahosuo on suotyypeiltään ojikkotyyppinen.

Yleisimmät suotyypit suon keskialueella ovat tupasvillarämeen ja isovarpuisen rämeen ojikot. Suon reuna-alueilla yleinen tyyppi on pallosararäme ja sen ojikot ja muuttumat. Yleisimmät puulajit ovat mänty (81 %) ja koivu (17 %). Puusto on keskitiheää ja kehitysluokaltaan taimi- tai riukuasteista. Keskisyvyys koko suolla on 0,9 m. Suo muodostuu kolmesta erillisestä altaasta, joista länsireunalla oleva on syvin. Pohjamaa on vallitsevasti moreenia. Länsiosan syvimmällä alueella on paikoin hiekkapohja.

Turpeista 93 % on rahkavaltaisia ja 7 % saravaltaisia. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on 5 %. Yleisimmät turvelajit ovat sararahka- ja tupasvillarahkaturve. Suon itäosassa turve on kauttaaltaan rahkavaltaista ja saravaltaisia tur-

peita on suon länsiosan syvänteen alueella. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä erittäin suuri (4,7 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,3 %). Liekopuita on pintaosassa suon kaikilla alueilla. Turpeen pH-arvo on keskimäärin 4,2.

Tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeella on 22, 0 MJ/kg. Tutkitulla alueella on turvetta noin 1,58 milj. m3. Tutkimattomalla, vain syvyyspliktatulla alueella suon länsiosassa on turvetta noin 0,50 milj. m3. Ahosuon turve on keskinkertaisesti maatunutta, tupasvillaa sisältävää rahka- ja sararahkaturvetta, joka soveltuu palaturpeen raaka-aineeksi. Tuotantoon sopivilla kolmella erillisellä, yhteensä 34 ha:n alueella, on käyttökelpoista turvetta noin 0,6 milj. suo-m3. Pintakerroksen suuri liekojen määrä lisää tuotantokustannuksia.

Katselmus (267 ha): Ahosuo (ei ilmakuvaa) on tehokkaasti ojitettu täysin puustoinen puolukkaturvekankaiden ja isovarpuisten rämeiden yhdistymä. Kivennäismaareunuksissa ja puro-ojien varsilla kasvillisuus on tuorempaa, paikoin saniais- ja paikoin mustikkavaltaista. Puusto on kasvatusmetsävaiheessa, tosin isovarpuisilla paikoilla harvahkoa ja heikohkosti kasvanutta.

Suon linnusto on tavanomaista metsälajistoa, erikseen mainittakoon ojitettujen rämeiden tyyppilajina pohjansirkku.

1) **Isovarpuista rämemuuttumaa suon keskiosassa.**
2) **Puro suon keskellä on kaivettu ojaksi, mutta reunoilla on ruohoista puronvarsikorpea.**
3) **Puro-ojan länsipuolella on myös paikoin saniaisia kertomassa ravinteisesta kasvupaikasta.**
4) **Entinen räme on kuivumassa varputurvekankaaksi. Suotyyppi on jossakin määrin rinnevaikutteinen.**
5) **Isovarpuista rämemuuttumaa suon eteläpäässä.**

1

2

3

4

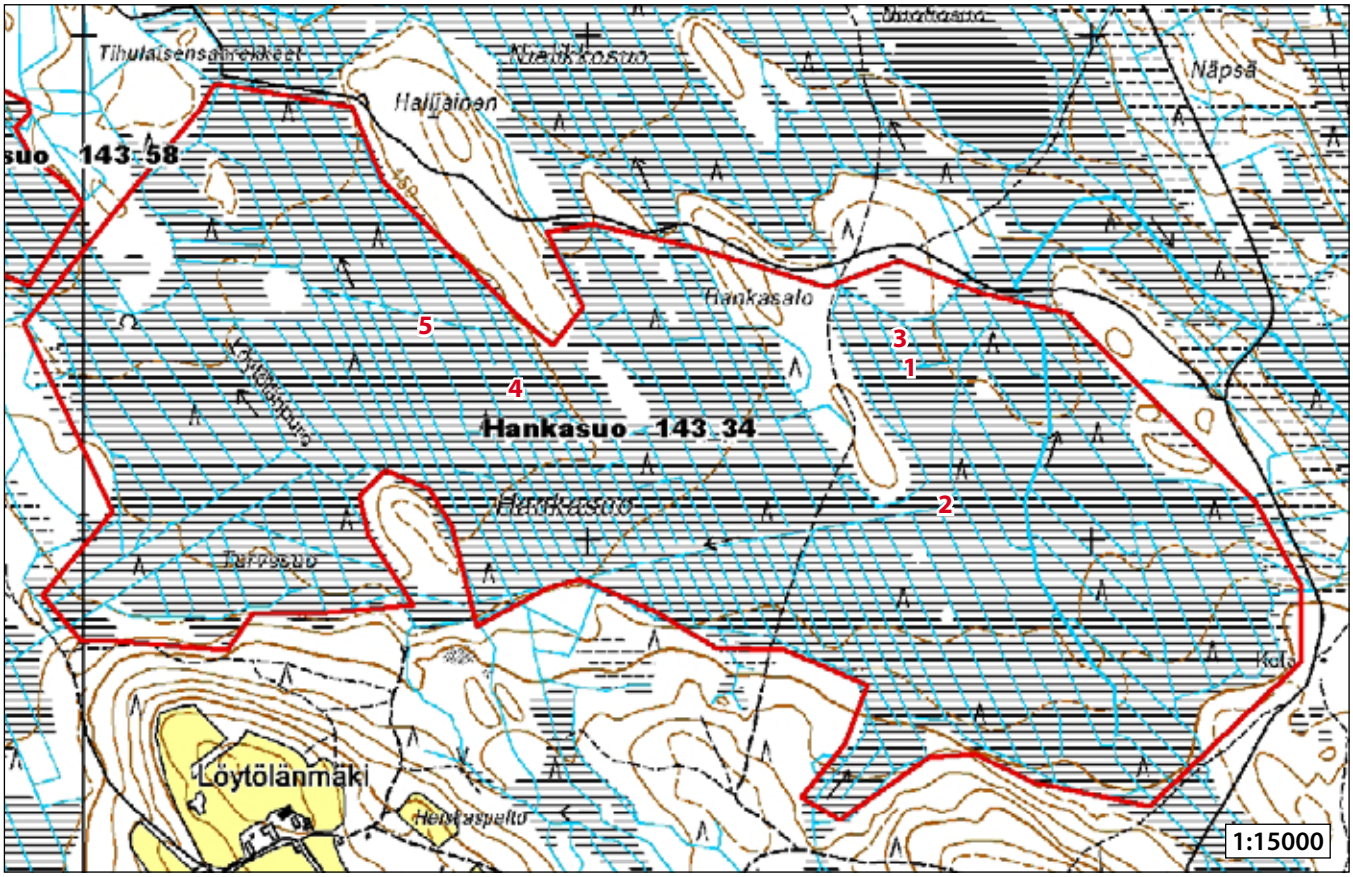

5

C

Ei kaavamerkintää **25.6.2007**

Sonkajärvi, Hankasuo

GTK-raportti 143:34 **196 / 43 ha**

GTK (1982): Hankasuo sijaitsee noin 11 km Sonkakoskelta koilliseen Löytölänmäen pohjoispuolella. Tieyhteydet suolle ovat huonot. Suo rajoittuu pohjoisreunaltaan hajanaisiin moreenimäkiin ja mäkien välisten alueiden kautta Hete- ja Nuotiosuohon. Eteläpuolella on Löytölänmäki. Pinta-ala on 170 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 130 ha, yli 1,5 m syvää 43 ha ja yli kaksi metriä syvää 15 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan 60 m:n välein. Pinta viettää luoteeseen ja vedet laskevat itäpäässä Pitkänjärveen ja länsipäässä Kölkänpuroon. Suo on helppo kuivattaa perusteellisesti.

Suo on suurimmaksi osaksi ojikko- tai muuttumatyyppinen. Rämeitä on 89 % ja korpia 5 % kaikista suotyypeistä. Loput on mustikkaturvekangasta. Suon keskiosassa yleisin suotyyppi on tupasvillarämeen ojikko. Puusto on vallitsevasti mäntyä. Tiheys vaihtelee harvasta erittäin tiheään ja kehitysluokka on yleensä taimi- tai riukuaste. Keskisyvyys koko suolla on 1,1 m. Suo muodostuu kolmesta erillisestä altaasta, jotka sijaitsevat suon eteläreunalla. Suurin havaittu turvepaksuus on 4,1 m. Pohjamaalaji on vallitsevasti moreeni.

Hankasuossa on yhteensä 82 % rahkavaltaisia ja 18 % saravaltaisia turpeita. Yleisimmät turvelajit ovat sararahka-, tupasvillarahka- ja rahkasaraturve. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on yhteensä 2 %. Pintakerroksena on kauttaaltaan tupasvillarahkaturve ja sen alla sararahka- tai rahkasaraturpeita. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä suuri (3,8 %), syvemmältä ei liekoja ole havaittu. Pintaliekoja on kaikkialla suoalueella.

Turpeen pH-arvo on keskimäärin 3,6. Turpeen tehollinen lämpöarvo kuivana on 20,7 MJ/kg. Hankasuossa on turvetta noin 1,92 milj. m3. Suo soveltuu kohtalaisesti polttoturvetuotantoon. Turvelajinsa ja maatuneisuutensa puolesta suo soveltuu sekä jyrsin- että palaturvetuotantoon. Ennen mahdollista tuotannon aloittamista olisi länsiosan altaiden tuhkapitoisuus selvitettävä. Tuotantoon sopivalla 43 ha:n alueella on 0,6 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (196 ha): Hankasuo on isohkoksi suoalueeksi hyvin

monotoninen rämemuuttuma, jossa kasvaa vaihtelevan tiheyksistä nuorta kasvatusmännikköä, kuusta on hyvin vähän pieninä puina siellä täällä. Ojitus on hyvin toimiva, melko syvä ja osittain kunnostettukin.

Kenttäkerroksessa on runsaasti vaivaiskoivua, avoimemmilla paikoilla myös mm. saroja, mustikkaa ja juolukkaa. Suon varsin selvästi kuivunut kauttaaltaan ja muuttunut ilmeeltään hyvin metsäiseksi.

Linnuista mainittakoon mm. pohjansirkku, valkoviklo ja metso.

1) **Oja suon koillisreunalla.**
2) **Suon halki idästä länteen kulkeva äskettäin kunnostettu oja.**
3) **Isovarpuista rämemuuttumaa laidalla.**
4) **Huonopuustoista isovarpuista rämemuuttumaa suon keskiosassa.**
5) **Harvaa, mutta kohtalaisen järeää puustoa suon länsiosassa. Koko suo on jokseenkin yksitotista rämemuuttumaa.**

1

2

3

4

5

C

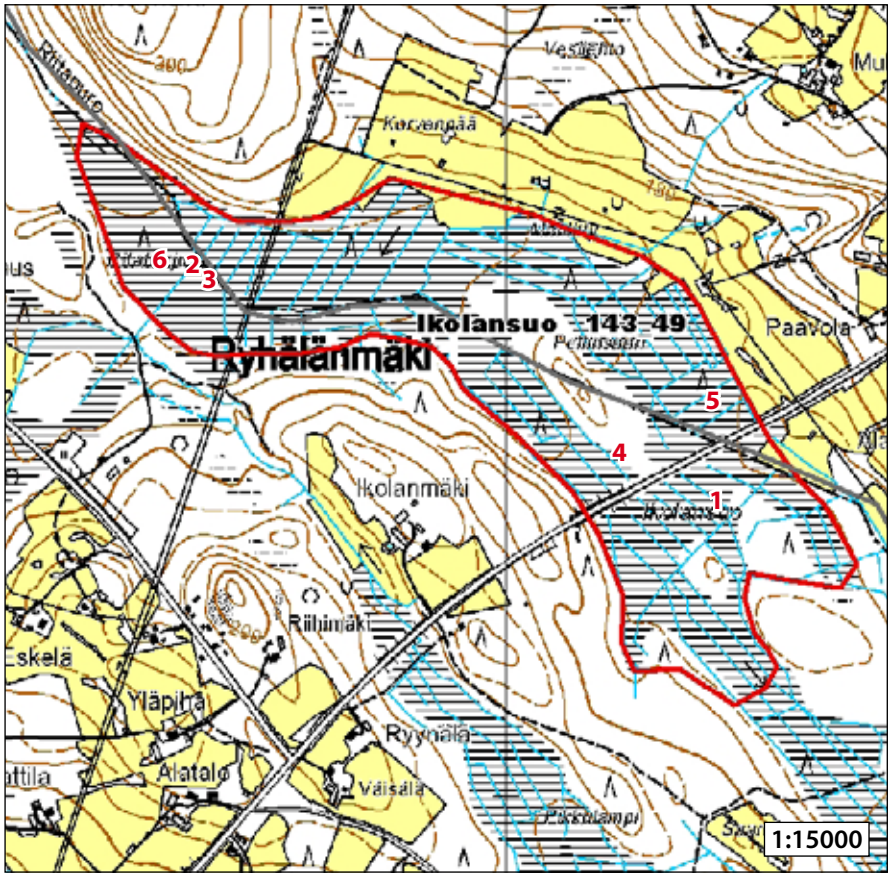
Ei kaavamerkintää

Sonkajärvi, Ikolansuo

GTK-raportti 143:49

29.6.2007

60 / 45 ha

GTK (1982): Ikolansuo sijaitsee noin 14 km Iisalmesta koilliseen Iisalmen ja Sonkajärven rajalla. 5-tie kulkee suon läpi. Suo rajoittuu korkeisiin moreenipeitteisiin mäkiin ja kaakkoispäässä maasto jatkuu soisen ja pienten moreenikumpareiden välisillä alueilla. Pinta-ala on 60 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 5 0 ha, yli 1,5 m syvää 45 ha ja yli kaksi metriä syvää 35 ha. Suo on vedenjakaja-alueella ja se on ojitettu kauttaaltaan. Länsipäästä vedet laskevat Riitapuroon ja itäpäästä Uuranpuroon. Suo on kuivattavissa.

Rämeitä suolla on 70 % ja korpia 19 % kaikista suotyypeistä. Yleisimmät suotyypit ovat isovarpuisen rämeen ojikko ja tupasvilläräme. Korpityyppejä on suon reuna-alueilla. Suolla kasvaa mäntyjä, koivuja ja kuusia. Puusto on yleensä keskitiheää ja kehitysluokka on joko riuku- tai harvennusaste. Keskisyvyys koko suolla on 2,4 m. Suo on syntynyt mäkien väliseen syvään laaksoon. Suurin havaittu turvepaksuus on 5,6 m. Noin puolet pohjamaalajeista on moreenia ja loput hiekkaa tai hiesua.

Ikolansuossa on yhteensä 81 % rahkavaltaisia ja 19 % saravaltaisia turpeita. Yleisin turvelaji on sararahkaturve. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on 11 % kaikista turpeista. Liekojen määrä on 0–1 metrin syvyydessä keskimääräinen (2,6 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,3 %). Liekoja on tasaisesti suon kaikissa osissa.

Turpeen pH-arvo on keskimäärin 4,9. Tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeella vaihtelee välillä 20,4–21,1 MJ/kg. Ikolansuossa on turvetta noin 1,35 milj. m3. Suon länsiosa soveltuu turpeensa puolesta hyvin palaturvetuotantoon, joskin kuivatilavuuspaino on varsin pieni. Tuotantoon sopivalla yli 1,5 m syvällä alueella on 1,0 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta. Suolla on hyvin kasvava puusto ja suon merkitys metsätaloudellisesti on tällä hetkellä suurempi kuin polttoturvetuotannon kannalta.

Katselmus (60 ha): Ikolansuo on valtatie 5:n halkaisema, liki kokonaan ojitettu ja varsin puustoinen suo. Suotyypit ovat pääosin rämeisiä, mutta seassa on myös korpimuuttumia tai mustikkaturvekankaita, sekä puolukkaturvekankaita. Sonkajärven puoleinen ja vähäpuustoinen sararäme suon keskiosissa on äskettäin kunnostusojitettu.

Suon puusto on monin paikoin jo liki päätehakkuuikäistä, järeähköä männikköä ja kuusikkoa, etenkin 5-tien varsilla ja suon kaakkoiskulmalla, jossa on jo pari hakkuualaakin. Länsipäässä on vähäpuustoinen ojittamaton Ritaharju, jonka kenttäkerroksessa on varpuja sekä saroja ja jonka puusto on riukumännikköä.

1) **Oja suon kaakkoispäässä on täynnä vettä.**
2) **Ryhälänmäeltä tullut puro on ojatta uudelle uralle ojaa.**
3) **Vanha purouoma on korpinen painanne oja lähellä.**
4) **Suopuustoa kankaan ja suon rajapinnassa.**
5) **Kunnostusojitettu nevaräme viitostien reunassa.**
6) **Länsipään pieni luonnontilainen tupasvilla-isovarpuräme.**

1

4

2

5

3

6

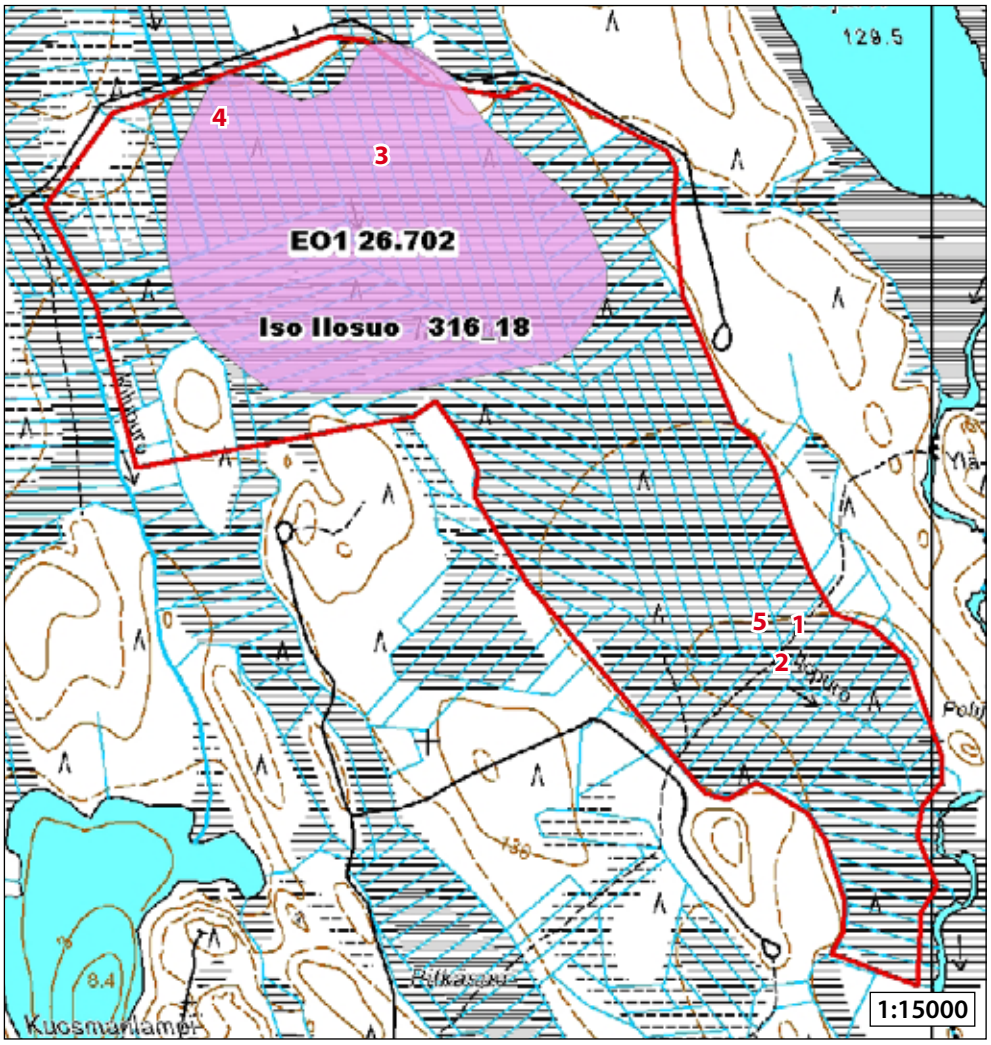

C

EO1 26.702 **4.6.2007**

Sonkajärvi, Iso Ilosuo

GTK-raportti 316:18 **130 / 40 ha**

GTK (1993): Iso Ilosuo sijaitsee 27 km Sonkajärveltä itään. Metsäautotiet ympäröivät suota pohjois-, itä- ja lounaispuolelta. Suon pinta viettää kaakkoon 4 m/km. Vedet laskevat suon eteläosan halki virtaavaa Ilopuroa pitkin etelään Ylä-Härkinjärveen ja suon länsipuolitse virtaavaa Kilupuroa pitkin etelään Kuosmanjärveen. Koko suolla on tiheä vanha ojitus ja turvekerrostuma on kuivattavissa pohjaan asti. Suon kokonaispinta- ala on 140 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 95 ha ja yli kahden metrin aluetta 56 ha.

Yleisimmät suotyypit ovat suon keskellä lyhytkorsineva- ja rahkanevaojikko. Niiden ympärillä on lyhytkortista nevarämeojikkoa ja tupasvillarämeojikkoa. Purojen varsilla on rehevämpiä tyyppejä kuten ruohoisen sararämeen ojikkoa. Osa suosta on puolukka- ja varputurvekangasta.

Turve on saravaltaista (63 %). Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 40 %. Yleisimmät turvelajit ovat rahkasaraturve (62 %) ja sararahkaturve (32 %). Liekoja on vähän. Yleisin pohjamaalaji on moreeni. Keskiosassa on hiesua ja eteläosassa liejusavea. Suon eteläosassa, pohjalla liejusaven päällä on puolisen metriä liejua.

Turpeen tuhkapitoisuus on paikoin kerrostuman keski- ja pohjaosassa korkea samoin kuin rikkipitoisuuskin. Suo-ojitus on ollut tehokasta, sillä turvenäytteiden vesipitoisuudet ovat huomattavan alhaisia. Lämpöarvot ovat keskimääräistä luokkaa.

Iso Ilosuon keski- ja pohjoisosassa on energiatuotantoon soveltuvaa turvetta noin 40 ha:n alueella 0,84 milj. suo-m3. Suon eteläosa Ilopuron ympäristössä on rajattu pois mahdollisesta turvetuotannosta korkean tuhka- ja rikkipitoisuuden takia.

Katselmus (130 ha): Iso Ilosuon pohjoisosassa on Ylä-Savon maakuntakaavan turvetuotantovaraus. Varauksen alueella turvekerros on ilmeisen paksu ja suokasvillisuus varsin karua sekä vähäpuustoista. Ojituksen myötä pienten mäntyjen määrä on kuitenkin lisääntynyt. Ojitus on toimiva, mutta pienten korkeuserojen vuoksi osittain umpeenkasvanut ja ojissa seisoo jonkin verran vettä. Alue on laidoiltaan isovarpurämettä ja keskeltä avoimempaa rahkarämettä. Pohjoisosan luoteiskulmassa ilmakuvassa näkyvää vanhan metsän aluetta, jonka suotyyppi on ilmeisimmin ollut korpi, hakattiin parhaillaan inventoinnin aikana.

Tutkimusalueen eteläosassa Ilopuron ylittävän ajouran varsilla on monipuolisia metsäisiä suo-

tyyppejä. Vaikka alue on ojitettu, metsäkuvaltaan iäkkäät ja jaksoittaiset suot ovat rakenteeltaan luonnontilaisen kaltaisia ja maisemallisesti viehättäviä. Ojitus on tehty luontaiseen kaltevuuteen nähden poikittain, mikä on pienentänyt ojien virtaamia. Ilopuro on kuitenkin kaivettu ja syöpynyt ojamaiseksi virtaamien lisäännyttyä.

Alueen linnusto on normaalia metsälajistoa.

1) **Ilopuron itäpuolista kangaskorven-mustikkakorven ojikkoa.**
2) **Ilopuro on kaivettu ojamaiseksi ja se on syöpynyt tulvavesien vaikutuksesta.**
3) **Suon pohjoispää on laajalti vähäpuustoista rämemuuttumaa, joka kuivuttuaan vaivaiskoivuttunut ja osin taimettunut männylle.**
4) **Alueen luoteisnurkan hyväpuustoista korpea hakattiin parhaillaan.**
5) **Eteläpään korpirämeen ojikkoa.**

1

2

3

4

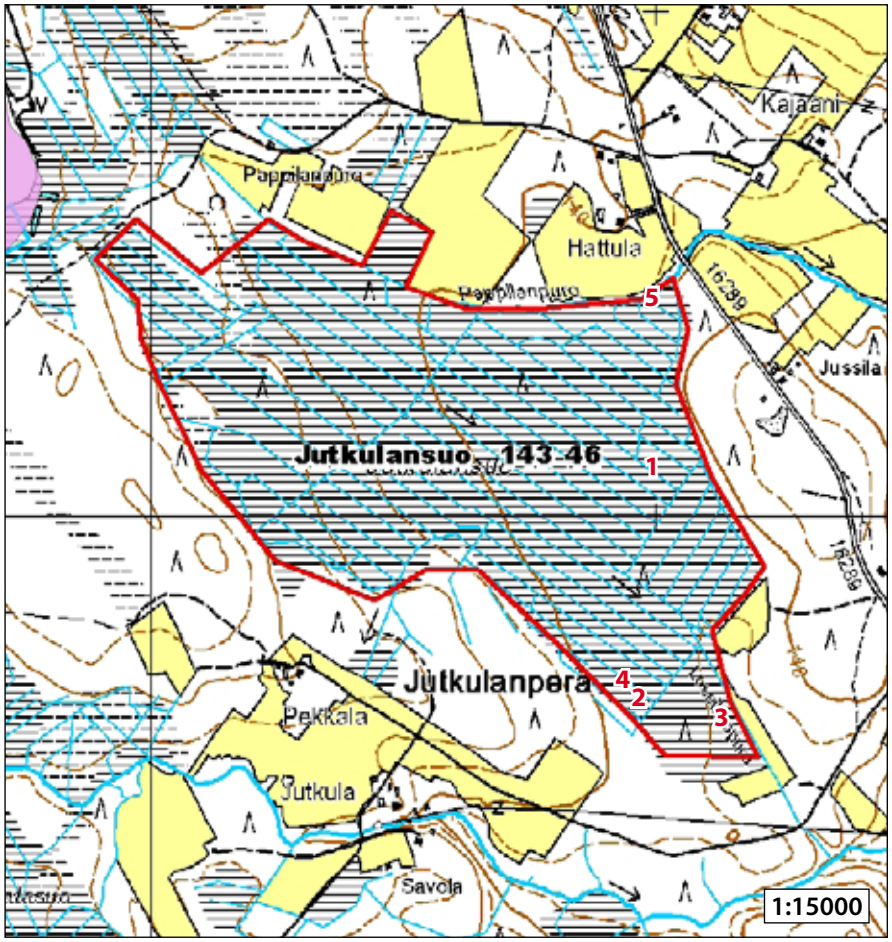

5

C

Ei kaavamerkintää **5.7.2007**

Sonkajärvi, Jutkulansuo

GTK-raportti 143:46 **74 / 33 ha**

GTK (1982): Jutkulansuo sijaitsee Sukevanjärven luoteispäässä. Matkaa Sukevalle on noin 7 km. Suo rajoittuu mataliin moreenipeitteisiin mäkiin. Suon luoteisosa rajoittuu Pappilansuohon. Pinta-ala on 75 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 4 3 ha, yli 1,5 m syvää 33 ha ja yli kaksi metriä syvää 23 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pinta viettää itä-kaakkoon. Vedet laskevat joko itään Pappilanpuroon tai eteläpäästä Loseikkopuroon. Suo on helppo kuivattaa perusteellisesti.

Noin puolet suotyypeistä on luonnontilaisia ja loput ojikoita ja muuttumia. Yleisin suotyyppi on tupasvillaräme ja sen ojikot. Puustosta yli kaksi kolmasosaa on mäntyjä. Tiheysluokka on yleisimmin keskitiheä tai tiheä ja kehitysluokka on riuku tai harvennusaste. Keskisyvyys koko suolla on 1,4 m. Suo on kehittynyt syvään, pitkänomaiseen altaaseen. Suurin havaittu turvepaksuus on 3,5 m. Savi ja hiesu ovat yleisimmät pohjamaalajit. Reuna-alueilla pohjamaalajina on moreeni.

Jutkulansuossa on yhteensä 91 % rahkavaltaisia ja 9 % saravaltaisia turpeita. Yleisin turvelaji on sararahkaturve. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on 11 %. Suon pinnalla on kauttaaltaan ohut kerros varpuja ja tupasvillaa sisältävä rahkaturvekerros. Saravaltaista turvetta on suossa erillisinä linsseinä, muuten turve on kauttaaltaan rahkavaltaista. Keskinkertaisesti ja hyvin maatuneet turvekerrokset vuorotteleva t suossa. Varsin suuri osa turpeesta on hyvin maatunutta. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä suuri (3,6 %) ja 1–2 m:n syvyydeltä ei liekoja ole havaittu. Eniten liekoja on havaittu suon syvimmän osan pintaturpeesta. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21, 3 MJ/kg.

Jutkulansuossa on turvetta noin 1,05 milj.m3. Suo soveltuu hyvin polttoturvetuotantoon. Turve on valtaosaltaan keskinkertaisesti ja hyvin maatunutta sararahkaturvetta ja se sopii sekä jyrsin- että palaturvetuotantoon. Tuotantoon sopivalla noin 33 ha:n alueella on 0,6 milj. suo-m3 teollisesti käyttökelpoista turvetta

Katselmus (74 ha): Jutkulansuo on kokonaan ojitettu ja jokseenkin puustoinen, melko voimakkaasti itään viettävä suo. Suon kaltevin länsireuna on täysin puustoinen tai tiheään pensoittunut. Itäreunalla puusto on harvempaa ja mäntyvaltaisempaa. Aivan kaakkoisin kulma on vähäpuustoista tupasvillarämemuuttumaa.

Jutkulansuon puusto on kasvatusmetsävaiheessa. Se on ainakin suon itäpäässä jokseenkin kokonaan männikköä. Sarkojen välit ovat kuivumisen seurauksena hyvin varpuisia ja paikoin tämän takia vaikeakulkuisia. Ojavarsissa on tiheää lehtipuutaimikkoa. Kivennäismaiden reunamilla ja ojapurojen varsilla on korpisuutta.

1) **Suon keskiosan matalaa ojitusta, joka on kuivattanut suon vaivaiskoivupöheiköksi.**
2) **Vanha oja suon eteläpäässä hyväpuustoisella osalla.**
3) **Katselmusrajauksen aivan eteläisimmässä kärjessä on muutama hehtaari jokseenkin luonnontilaista tupasvillarämettä, vaikka jonkin verran tämäkin alue on kuivunut.**
4) **Kohtalaisen hyväpuustoista rämemuuttumaa, jossa on vanha ojitus.**
5) **Pappilanpuron varsilla on selvästi ravinteista elinympäristöä. Puro on kuitenkin ojamainen ja siinä virtaa pelloilta valuneita vesiä.**

3

1

4

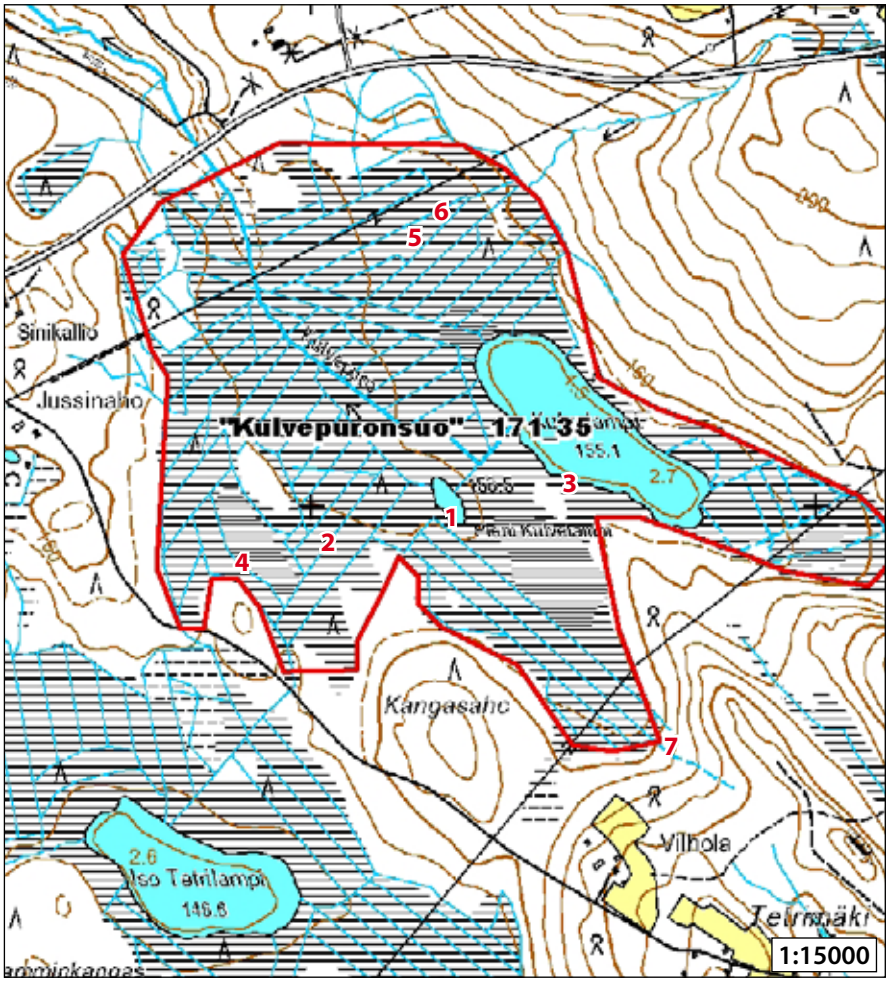

2

5

C **Ei kaavamerkintää** **21.6.2007**

Sonkajärvi, Kulvepuronsuo

GTK-raportti 171:35 **97 / 40 ha**

GTK (1983): ”Kulvepuronsuo” sijaitsee Sonkakosken ja Jyrkän puolivälissä Kulvemäen lounaispuolella. Suo rajoittuu lounaisreunaltaan mataliin moreenikankaisiin ja koillispuolella on 228 m mpy oleva Kulvemäki. Pinta-ala on 80 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 53 ha, yli 1,5 m syvää 40 ha ja yli kaksi metriä syvää 29 ha. Avosuota on noin 10 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pinta viettää luoteeseen ja vedet valuvat Kulvepuroon. Jotta suo saataisiin kuivattua perusteellisesti, on suolammet kuivattava.

”Kulvepuronsuon” suotyypeistä rämeitä on 81 %, nevoja 15 %, korpia 1 % ja turvekangasta 3 %. Yleisimmät suotyypit ovat varsinaisen sararämeen muuttuma ja pallosararämeen ojikko. Puustosta 75 % on mäntyjä, 19 % koivuja ja 6 % kuusia. Kehitysluokaltaan puusto on joko taimi- ja riukuasteista tai tuottamatonta. Tiheys vaihtelee harvasta erittäin tiheään. Keskisyvyys koko suolla on 1,6 m. Suo on kehittynyt lampien umpeenkasvusuona ja muodostuu kahdesta altaasta. Suurin havaittu turvepaksuus on 4,8 m. Suon syvimmillä alueilla on hiesupohja ja hiesun päällä on yleensä detritusliejua. Reuna-alueilla on moreenipohja.

Tutkitun alueen turpeista on 77 % saravaltaisia ja 23 % rahkavaltaisia. Yleisin turvelaji on rahkasaraturve. Suon pinnalla on paikoin ohut rahkavaltaisen turpeen kerros. Tämän alla on rahkasaraturvetta, joka sisältää suoleväkön ja varpujen jäännöksiä. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä suuri (3,1 %) ja 1–2 m:n syvyydessä pieni (1,1 %). Liekopuita on ainoastaan rämealueilla.

Turpeen pH on 4,4. Tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeella on keskimäärin 21,8 MJ/kg. ”Kulvepuronsuossa” on turvetta noin 1,28 milj. m3. Tutkittu alue soveltuu kohtalaisesti polttoturvetuotantoon. Heikosti ja keskinkertaisesti maatuneiden saraturpeiden takia sopivin tuotantotapa on jyrsinmenetelmä. Tuotantoon sopivalla noin 40 ha:n alueella on 0,61 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (97 ha): Kulvepuronsuo on liki kokonaan ojitettu, eteläosaltaan pienipiirteinen suo. Suolla on kaksi lampea, Kulvelampi ja Pieni Kulvelampi. Näistä jälkimmäisen pinta on ojituksen takia selvästi laskenut.

Kulvepuronsuon pohjoisosassa on jonkin verran enemmän puustoa kuin eteläosassa, mutta suon puusto on kivennäismaanlaiteita ja Kulvelammesta lähteviä oja- ja purouomia lukuun ottamatta melko harvaa ja pienirunkoista. Järeintä puusto on Kulvelampien välisessä korpipainanteessa, jossa on kasvaa myös kuusia, sekä suolaiteiden isovarpuisilla rämemuuttumilla, joilla on varttunutta kasvatusmännikköä, joka lienee iältään kuitenkin tavallista vanhempaa. Harvapuustoille sararämemuuttumille on noussut

lähinnä vaivaiskoivua eikä puuston kasvu ole kovin suuresti lisääntynyt.

Suon eteläosassa on kolme pientä avointa suoaluetta, joista läntisin on hyvin märkä ja ruoppainen nevamuuttuma, jossa kasvaa rahkasammalia sekä tupasluikkaa ja jäkäliä. Märkää suota reunustava oja on jokseenkin vetinen ja huonosti vetävä. Ojan reunavalli padottanee jonkin verran vettä märälle osalle, joka lienee turveliejuinen umpeenkasvanut lampi.

Pienen Kulvelammen kaakkoispuolella on puolestaan jossakin määrin luonnontilainen, rahkainen ja lyhytkortinen nevaräme, jolla on heikosti kehittynyttä jännerakennetta. Avoimen osan itäreuna on selvästi kuivempi kuin pohjoispää ja keskiosat. Muutamien kelottuneiden mäntyjen kirjoma maisema on erämainen.

Kulvelammen kaakkoispäässä olevaa pientä avosuota ei käyty tarkastamassa. Kulvepuroa ei ole ainakaan yläpäästään kaivettu suoraksi ojaksi, vaikka Kulvelammesta on tehty uusi suora lasku-uoma kohti Kulvepuroa. Puron ylin osa on täten kuivunut tai siinä virtaa vettä ainoastaan kevättulvan aikaan. Purouomassa on selvästi muuta ympäristöä ravinteisempaa, sillä siellä kasvaa mm. raatetta, kurjenjalkaa ja paatsamaa.

”Suolinnuista” Kulvepuronsuolla havaittiin valkoviklo ja teeri.

1) **Näkymä Pienelle Kulvelammelle lammen lounaisrannalta.**
2) **Auraoja suon länsireunalla.**
3) **Korpi, jossa kuivahtanut Kulvelammen luontainen laskupuro eli Kulvepuro. Lampi laskee nykyisin pääasiassa ojan kautta pohjoisempaa.**
4) **Oja, joka kiertää suon länsireunalla olevaa avosuota (ks. kuva 6).**
5) **Kulvelammen lounaispuolinen avosuo on säilynyt osittain ojittamattomana.**
6) **Suon länsiosassa on pieni, märkä avosuo, joka kuitenkin näyttää pinnaltaan aiemmin kuivuneelta ja uudelleen kastuneelta.**

1

2

3

4

5

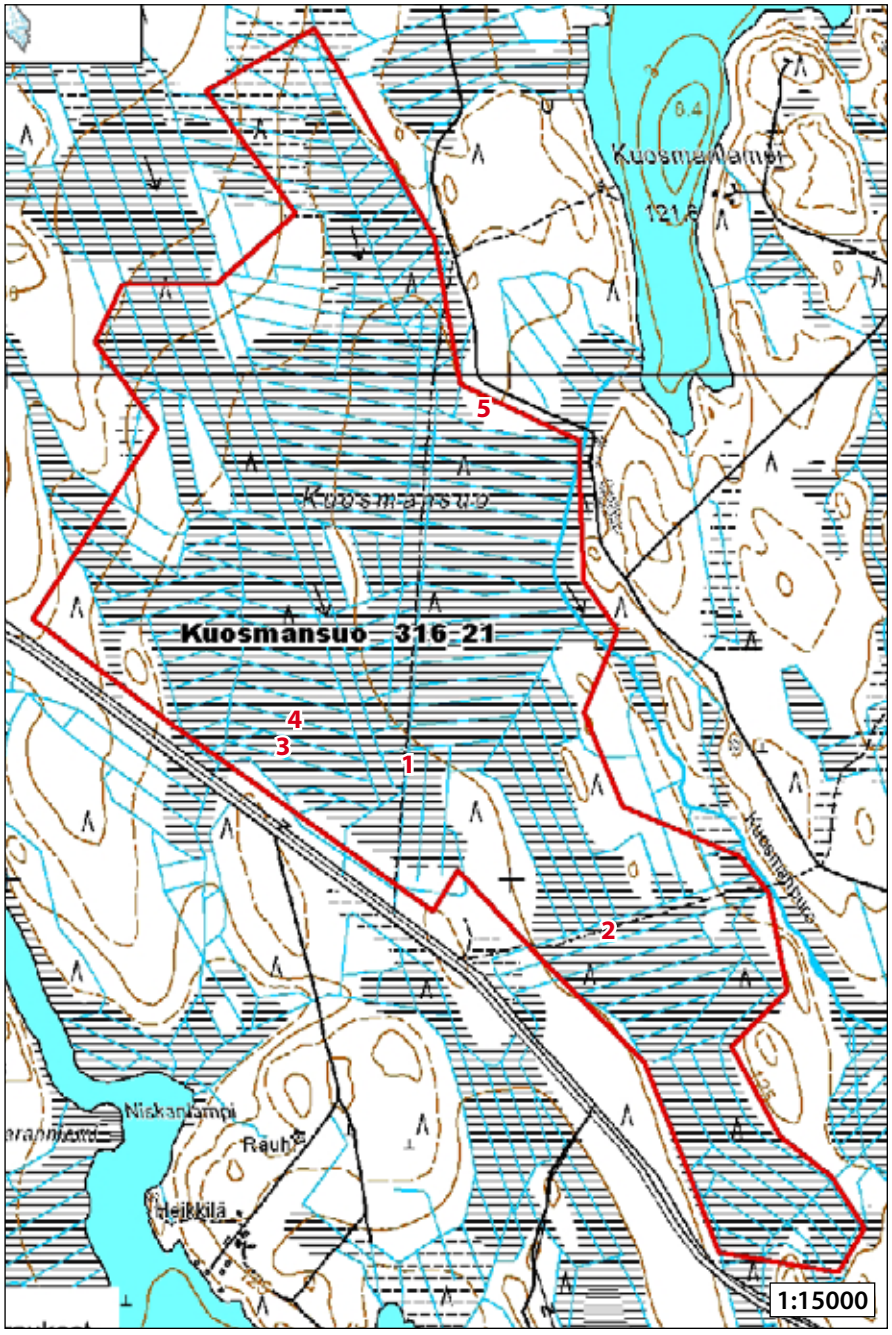

6

C

Ei kaavamerkintää **4.6.2007**

Sonkajärvi, Kuosmansuo

GTK-raportti 316:21 **138 / 40 ha**

GTK (1992): Kuosmansuo sijaitsee 21 km Sonkajärveltä itään. Sonkajärvi-Rautavaara-paikallistie kulkee suon lounaispuolitse. Länsipuolitse kulkee Jyrkälle menevä yksityistie ja itäpuolitse metsäautotie. Suon pinta viettää itä-kaakkoon. Vedet laskevat ojia pitkin sekä suon itäpuolitse virtaavaan Kuosmanpuroon ja sitä pitkin sekä edelleen itään Ylä-Härkinjärveen että myös suoraan etelään Luomaseen. Kuosmanlampi suon koillisnurkalla vaikeuttaa suon koillisnurkan kuivatusta. Koko suolla on vanha kattava ojitus, mutta turvekerrostuman kuivattaminen pohjaan saakka on vaikeaa. Suon kokonaispinta-ala on 145 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 72 ha ja yli kahden metrin aluetta 29 ha.

Kuosmansuolla ei ole yhtään avosuoaluetta, vaan rämeet (68 %) ja turvekankaat (28 %) ovat vallitsevina. Yleisimmät suotyypit ovat tupasvillaräme ja lyhytkortinen nevaräme, jotka ovat monin paikoin muuttumavaiheessa. Kuosmanpuron ympäristössä on lettorämettä, ja siellä kasvaa mm. suohorsmaa. Osa suosta on turvekankaana ja yleisin turvekangastyyppi on puolukkaturvekangas.

Turpeesta on puolet rahka- ja saravaltaista. Tupasvillan jäännöksiä sisältävien turpeiden osuus on 52 %. Liekoja on keskimääräisesti. Runsaimmin liekoja esiintyy 0,6–1,0 metrin syvyydessä. Yleisin pohjamaalaji on moreeni, jonka päällä on paksuja liejukerrostumia. Paksuimmillaan (2,2 m) ne ovat Kuosmanlammen läheisyydessä.

Turvenäytteiden tuhkapitoisuudet ovat keskinkertaista (4,7 %) luokkaa muilla paitsi pohjanäytteiden puuturpeilla. Rikkipitoisuus ylittää pohjaturpeilla ilmoitusrajan (0,3 %). Runsas puupitoisuus nostaa kuivatilavuuspainoja.

Kuosmansuon kaakkoispäässä on energiatuotantoon soveltuvaa turvetta 40 ha:n alueella 0,56 milj. suo-m3.

Katselmus (138 ha): Kuosmansuo on kokonaisuudessaan ojituksen selvästi kuivattama ja alueen vallitseva suotyyppi on puustoinen, isovarpuinen rämemuuttuma. Aluetta on hoidettu metsänhoidollisesti nuorta puustoa raivaten

ja ajourat avaten.

Tutkimusalueen reunamilla, jossa turvekerros lienee ohut, on korpisuutta. Pienellä alalla aivan suon laidalla on noin hehtaarin verran aarnimetsää, josta saa käsityksen reunakorpien luontaisesta puustosta ennen hakkuita. Tutkimusalueen pohjoisrajalla virtaa ojamainen Kuosmanpuro, jonka reunoilla on luhtaisuutta sekä ravinteisempia, heinäisiä ja osin ruohoisia suometsätyyppejä.

Tutkimusalue rajoittuu lännessä ns. Niinijoen metsään, jossa esiintyy luonnonsuojelujärjestöjen tietojen mukaan liito-orava. Alue on Tornator Oy:n omistuksessa ja yhtiö on 1990-luvulla rauhoittanut Niinijoen metsän omalla päätöksellään ennalta määräämättömäksi ajaksi.

Suolla elää lähinnä tavallista metsälinnustoa sekä metso.

1) **Suon poikki kulkevan ajouran vartta, jossa puustoa harvennettu.**
2) **Ajoura suon eteläpään hyväpuustoisella alueella.**
3) **Isovarpuiseksi ja karhunsammaliseksi kuivunutta rämettä.**
4) **Syvää ojitusta suon keskiosassa, ojan reunamilla karhunsammalta.**
5) **Korpiaarnio suon pohjoislaidalla. Puusto uudistettaneen pian.**

1

2

3

4

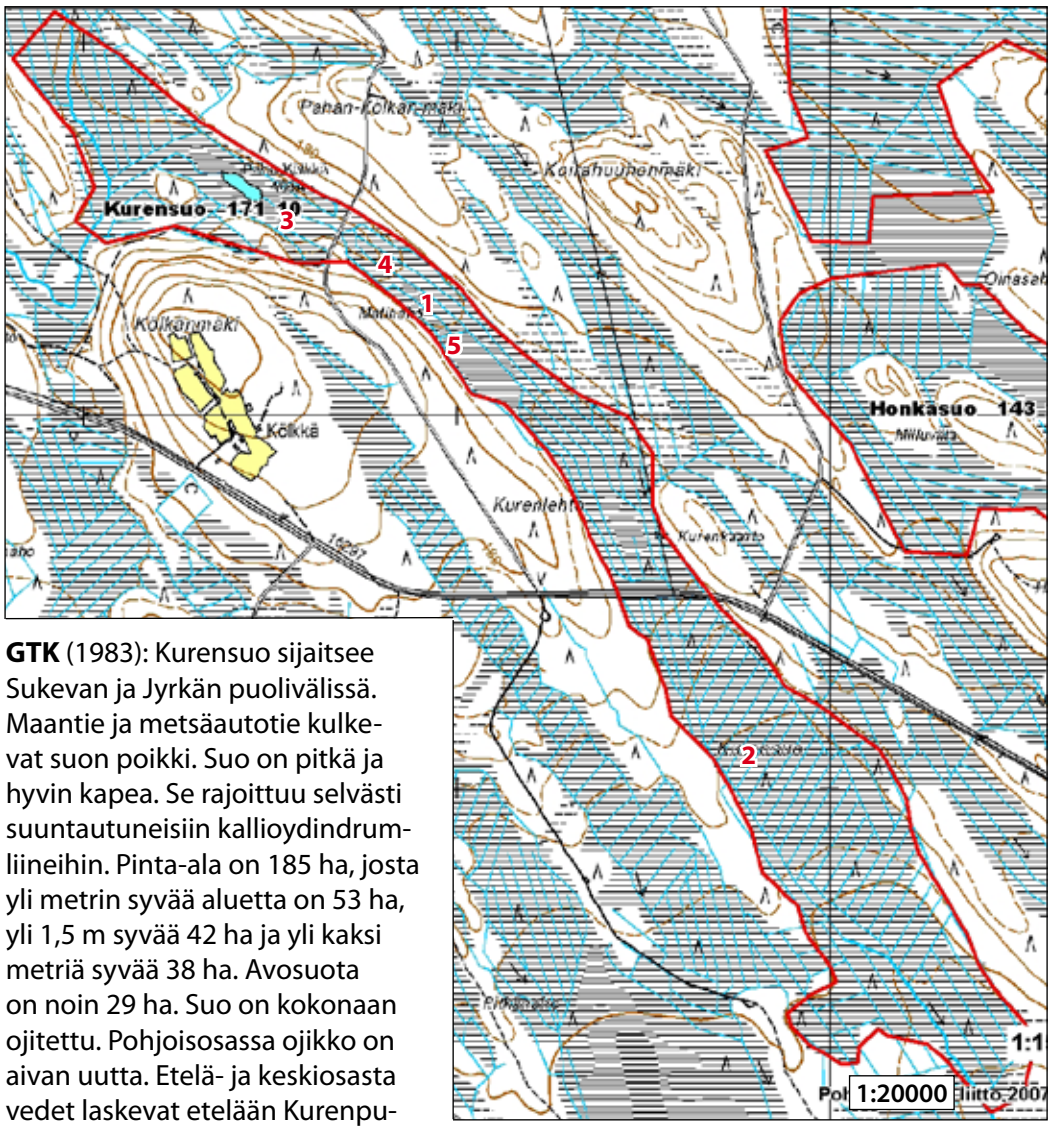

5

C

Ei kaavamerkintää **21.6.2007 / 5.7.2007**

Sonkajärvi, Kurensuo

GTK-raportti 171:10 **103 / 35 ha**

GTK (1983): Kurensuo sijaitsee Sukevan ja Jyrkän puolivälissä. Maantie ja metsäautotie kulkevat suon poikki. Suo on pitkä ja hyvin kapea. Se rajoittuu selvästi suuntautuneisiin kallioydindrumliineihin. Pinta-ala on 185 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 53 ha, yli 1,5 m syvää 42 ha ja yli kaksi metriä syvää 38 ha. Avosuota on noin 29 ha. Suo on kokonaan ojitettu. Pohjoisosassa ojikko on aivan uutta. Etelä- ja keskiosasta vedet laskevat etelään Kurenpuroon ja aivan pohjoisessa luoteeseen Rumonpuroon. Kurensuo on vallitsevasti muuttuma-asteella.

Suotyypeistä rämeitä on 61 % ja nevoja 13 %. Turvekankaiden osuus on 25 %. Yleispiirteisesti katsottuna Kurensuo on varsin vaihteleva suotyypeiltään. Yleisimmät suotyypit ovat tupasvillarämeen muuttumaa ja karhunsammalmuuttumaa. Puusto on mäntyvaltaista, taimi- tai riukuasteista ja tiheydeltään keskitiheää. Keskisyvyys koko suolla on 1,1 m. Suo on kehittynyt pitkään, kapeaan laaksoon, jonka luoteispäässä on umpeen kasvava lampi. Suurin havaittu turvepaksuus on 4,5 m. Pohjamaalaji on kauttaaltaan moreeni, joskin luoteisosan lammen ympäristössä on liejua.

Kurensuon turpeista 66 % on saravaltaisia ja 34 % rahkavaltaisia. Yleisin yksittäinen turvelaji on rahkasaraturve. Heikosti maatunut pintakerros on paksuin keski- ja kaakkoisosassa. Maatuneisuus paranee kuitenkin tasaisesti kohti pohjaa. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä suuri (3,9 %) ja 1–2 m:n syvyydessä pieni (1,0 %). Liekopuita on eniten suon luoteisosassa. Turpeen happamuus on keskimäärin 4,6. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 20,8 MJ/kg. Kurensuossa on turvetta noin 2,09 milj. m3. Kurensuo soveltuu kohtalaisesti pienimuotoiseen jyrsinturvetuotantoon. Parhaiten polttoturvetuotantoon soveltuu keski- ja kaakkoisosan yli 1,5 m syvät alueet. Muutamin paikoin pintaosan heikosti maatunut turve heikentää alkuvaiheessa turpeen polttoarvoa. Tuotantoon sopivalla keski- ja eteläosien 35 hai n alueella on 0,77 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (103 ha): Kurensuo on hyvin kapea ja yli kolme kilometriä pitkä suojuotti moreenikumpareiden kainolossa. Suo on liki kokonaan ojitettu ja ojittamattomaltakin osaltaan selvästi kuivunut. Ojittamaton osa on suon korkein kohta, josta vedet purkautuvat kahtaalle.

Pohjoispäässä on pieni suolampi Paha-Kölkkä. Lammen ranta on pitkälti luhtainen, mikä kielinee sen pinnan selvästä laskemisesta ojituksen seurauksena. Lammelta, kohden suon keskikohtaa on hyvin jyrkkä korkeusero, jossa on näkyvissä vanha vesien purkautu-

misuoma. Sen pohja on rahkainen seassa kasvaa mm. raatetta ja saroja. Jyrkimmässä suorinteessä kasvaa mm. siniheinää ja muutamia katajia, kuivuneilla ojamailla kanervaa ja jäkäliä. Ojittamaton, avoin keskikohta on kuivahtanut ja taimettunut harvakseltaan männylle.

Suon eteläpää on lähinnä puolukkaturvekankaan ja karhunsammalmuuttuman sekoitusta. Puusto on nuorta kasvatusmetsä. Kangasmaiden reunamilla kasvillisuus on tuoreempaa ja puusto hiukan järeämpää. Eteläosa on kokonaan metsäinen.

Paha-Kölkkä lammella tavattiin kaksi kurkea (mahdollisesti poikastensa kanssa) ja varoitteleva liro. Muuten suon linnusto on tavanomaista metsälajistoa.

1) **Suon ylimmältä kohdalta luoteeseen laskeva jyrkkä suorinne on kuivunut selvästi.**
2) **Suon eteläpää on yksitotista ja tiheäpuustoista muuttumaa.**
3) **Paha-Kölkkää kiertää laaja luhtavyö.**
4) **Heinäisyyttä suon rinnassa.**
5) **Suon ylävimmän tasanteen avosuo on kuivunut ja alkanut taimettua männylle.**

1

2

3

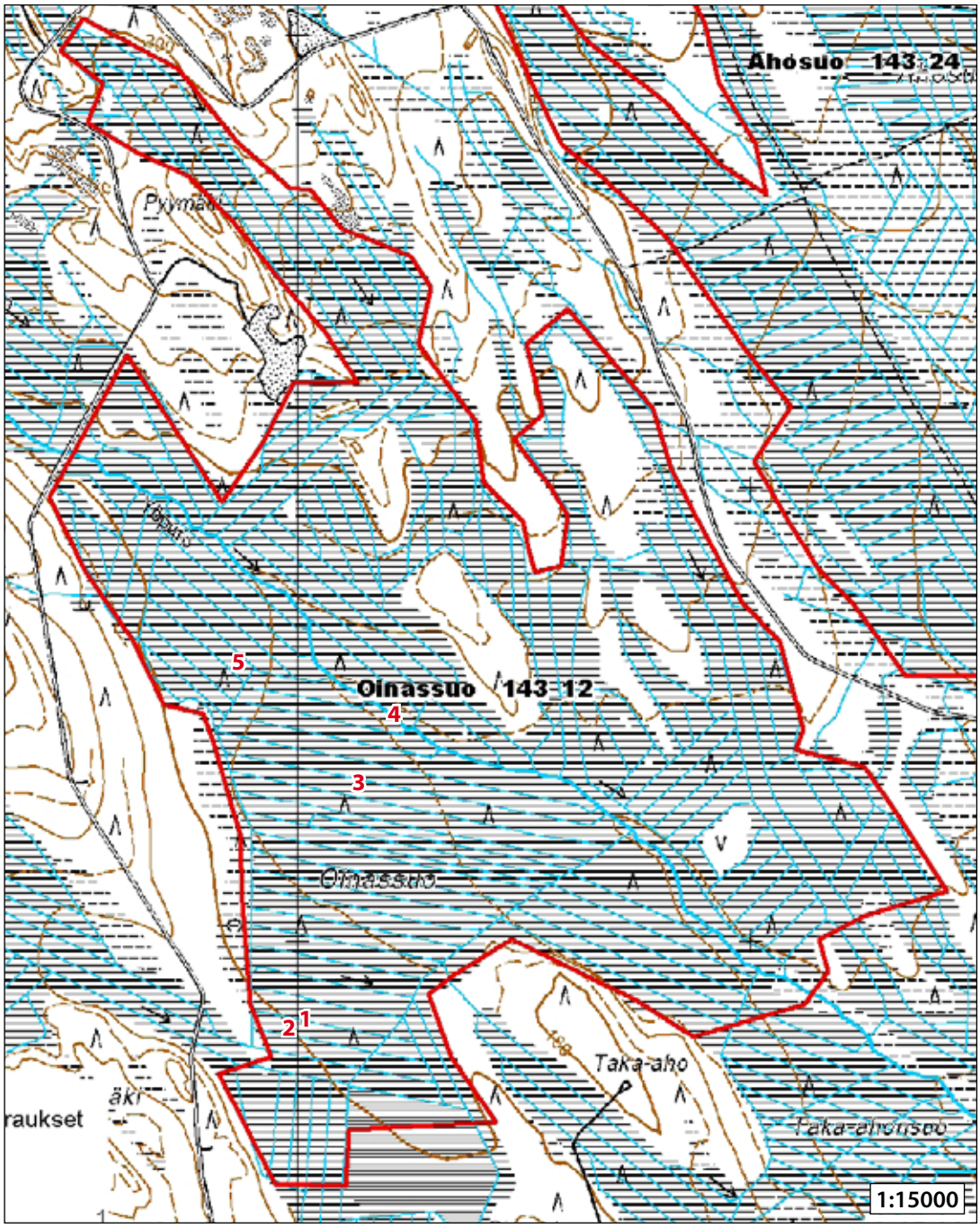

4

5

C Ei kaavamerkintää **5.7.2007**

Sonkajärvi, Oinassuo

GTK-raportti 143:12 **213 / 40 ha**

GTK (1982): Oinassuo sijaitsee noin 6 km Jyrkältä luoteeseen. Matkaa Sonkajärvelle on noin 25 km. Suo rajoittuu itäosassa pieniin moreenimäkiin ja lännessä pitkänomaisiin mataliin mäkiin. Kaakkoispäässä on metsäautotie. Pinta-ala on 175 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 70 ha, yli 1,5 m syvää 40 ha ja yli kaksi metriä syvää 30 ha. Avosuota on noin 15 ha. Ojittamattomia alueita on suon pohjoispäässä ja aivan suon keskiosassa, muualta suo on ojitettu kokonaan. Pinta viettää kaakkoon ja suon halki virtaa Yöpuro, johon vedet laskevat suolta. Suo on kuivattavissa.

Suo on vallitsevasti ojikkotyyppinen. Rämeiden osuus on 96 % ja karhunsammalmuuttumaa on 4 %. Yleisimmät yksittäiset suotyypit ovat tupasvilla- ja isovarpuisen rämeen ojikot. Mänty on vallitseva puulaji, mutta suolla kasvaa myös koivuja (23 %). Puusto on keskitiheää ja kehitysluokaltaan taimi- tai riukuasteista. Keskisyvyys koko suolla on 1,2 m. Oinassuon eteläreunalla on luode-kaakko suuntainen kapea ja syvä allas, josta havaittu suurin turvepaksuus on 4,9 m. Suon koillisreuna Yöpuron pohjoispuolella on varsin matala. Pohjamaalaji koko suon alueella on vallitsevasti moreeni.

Turpeet ovat suurimmaksi osaksi saraturpeita (64 %). Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on vain 0,6 %. Turpeiden kerrosjärjestys on selväpiirteinen; tupasvillarahkaturve on pintakerroksena ja sen alla on pohjaan saakka ulottuva sara- tai rahkasaraturve. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä erittäin suuri (5,0 %)

ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,1 %). Turpeen tuhkapitoisuus on varsin pieni, keskimäärin 2,5 %. Tehollinen lämpöarvo luoteisosassa on hieman parempi kuin kaakkois-osassa. Kuivalla turpeella se on keskimäärin 21,4 MJ/kg.

Oinassuossa on turvetta noin 2,04 milj. m3. Turvetuotantoon sopivaa aluetta noin 40 ha, jossa on käyttökelpoista turvetta noin 0,9 milj. suo-m3. Lisäksi Oinassuon ja Honkasuon välisellä alueella on pitkänomainen allas, joka ainakin syvyytensä puolesta sopii turvetuotantoon. Pintaosan suuri liekomäärä lisää tuotantokustannuksia.

Katselmus (213 ha): Oinassuo (ilmakuva vain aivan länsireunalta) on tehokkaasti ojitettu (puolukka)turvekankaiden ja rämemuuttumien sekoitus. Ojaksi kaivetun Yöpuron varressa on kapea-alaisesti korpista karhunsammalmuuttumaa. Kenttäkerroksen yleisimmät lajit ovat varpuja, mm. suopursu, vaivaiskoivu ja puolukka.

Oinassuo on jokseenkin kokonaan metsäinen suo. Puusto on valtaosin nuoren kasvatusmetsän vaiheessa, paikoin on kitukasvuisten mäntyjen maustamia sararämemuuttumia. Suon koillispuoli on saarekkaista ja alueella on tehty hakkuita.

Vironmäen kupeessa, hiukan katsemusrajauksen ulkopuolella on peruskartalla lähde, jonka ympäristö näyttää ilmakuvalla jonkin aikaa sitten hakatulta lehtipuutaimikolta.

1) **Oja suon lounaiskulmalla. Ojitus on monin paikoin ilmeisen vanhaa, suhteellisen matalaa ja melko umpeutunutta.**
2) **Suon luonaiskulman puustoa, jossa mäntyä, koivua ja kuusta.**
3) **Isovarpuisen rämeen muuttumaa, jota on paljon suon keski- ja pohjoisosissa.**
4) **Yöpuron on syöpyneen ja kaivetun näköinen uoma suon keskellä. Purovarsilla korpisuutta.**
5) **Tupasvillarämeen ojikkoa, joka on jonkin verran kuivunut.**

1

2

3

4

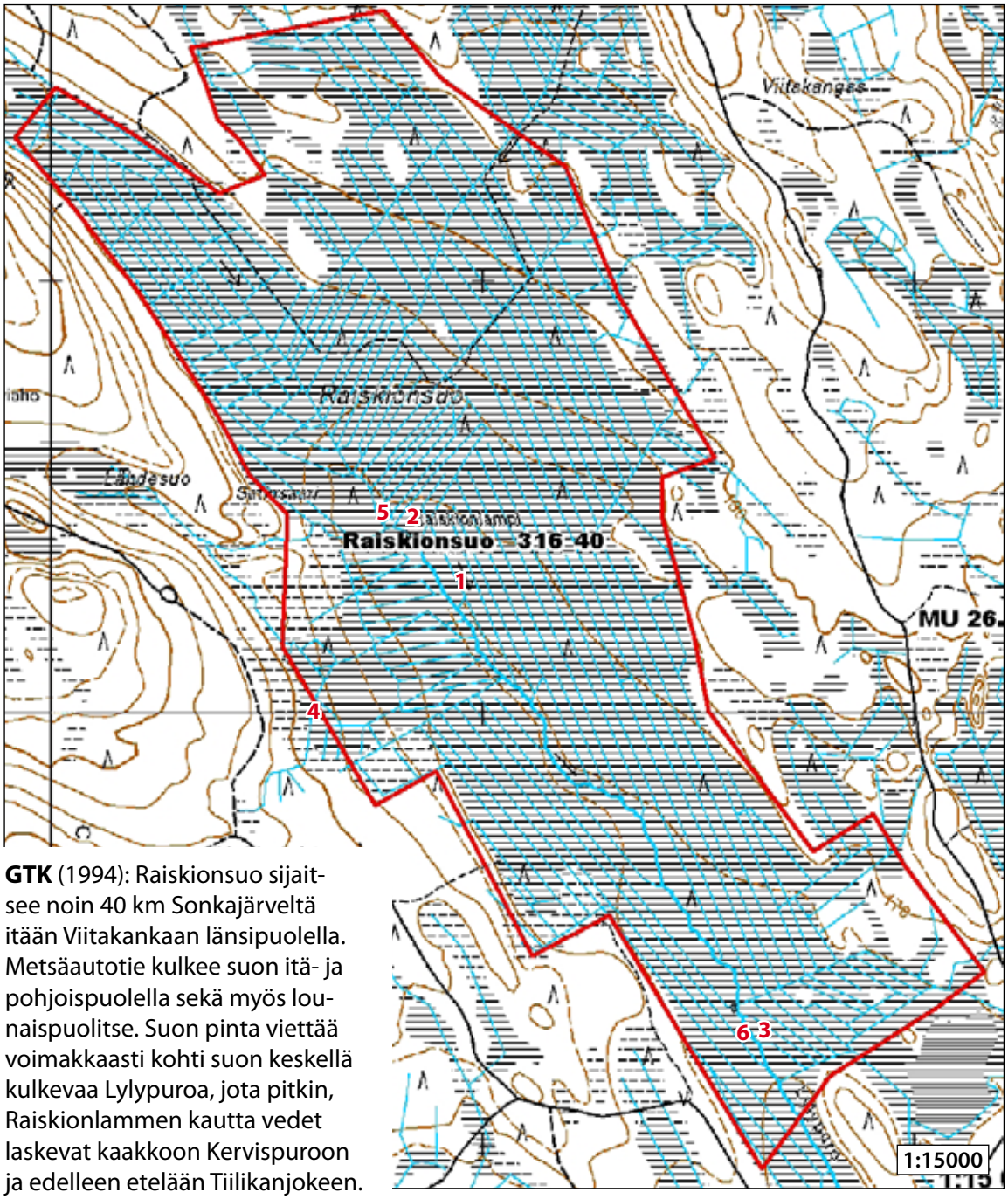

5

C

Ei kaavamerkintää **5.7.2007**

Sonkajärvi, Raiskionsuo

GTK-raportti 316:40 **223 / 60 ha**

GTK (1994): Raiskionsuo sijaitsee noin 40 km Sonkajärveltä itään Viitakankaan länsipuolella. Metsäautotie kulkee suon itä- ja pohjoispuolella sekä myös lounaispuolitse. Suon pinta viettää voimakkaasti kohti suon keskellä kulkevaa Lylypuroa, jota pitkin, Raiskionlammen kautta vedet laskevat kaakkoon Kervispuroon ja edelleen etelään Tiilikanjokeen. Koko suo on ojitettu ja turvekerrostuma on kuivattavissa pohjaan asti. Suon kokonaispinta-ala on 255 ha, mistä yli metrin syvyistä aluetta on 131 ha ja yli kahden metrin aluetta 69 ha.

Räme on yleisin (50 %) suotyyppi. Turvekankaiden osuus on 31 %, korpien 14 % ja avosoiden 5 %. Yleisimmät suotyypit ovat lyhytkortinen nevaräme ja varsinainen sararämemuuttuma. Puron varressa on korpityyppejä. Suon etelä- ja pohjoispäässä on puolukkaturvekangasta.

Turpeesta on saravaltaista 52 % ja rahkavaltaista 47 %. Liekoja on erittäin vähän ja pohjamaa on moreenia. Turpeen tuhka- ja rikkipitoisuudet ovat alhaiset. Turpeen lämpöarvot ovat keskimääräistä luokkaa. Raiskionsuolla on energiatuotantoon soveltuvaa turvetta 60 ha:n alueella noin 1,50 milj. suo-m3. Suon keskellä sijaitseva Raiskionlampi ja sen kautta kulkeva, mineraalimailta tuleva luonnonpuro hankaloittavat turvetuotantoa.

Katselmus (223 ha): Raiskionsuo on reunoiltaan hyvämetsäinen suo, joka on tehokkaasti ojitettu. Suo on voimakkaasti viettävä ja sen läpi virtaava, aikoinaan viehättävästi kiemurtanut Lylypuro on oikaistu nykyisin ojaksi. Suon eteläpäässä vanha uomasto on osin säilynyt ojan vieressä.

Viettävien, rinnesoita muistut-

tavien Lylypuron luonaanpuoleisten alueiden puusto on kaikesta päätellen ollut järeää jo ennen ojitusta. Tutkimusalueeseen lännessä rajoittuvalla Lähdesuolla ja sieltä alkavan puron varsilla liki Raiskionlampeen asti on hienoja metsäisiä suotyyppejä, etenkin korpia. Puusto on vielä kerroksittaista ja monilajista, mutta osin tietenkin leimikkonauhojen piirittämää. Korpisuutta on myös Lylypuron varsilla alempana tutkimusalueen eteläosassa. Alue on ojituksesta huolimatta suhteellisen hyvin säilynyt.

Lylypuron koillispuoliset alueet ovat ilmeisesti valtaosin karuja rämemuuttumia. Raiskionlammen ympäristö on voimakkaasti kuivunut ja lammen pinta laskenut. Lammen rannoilla ja Lylypuron varrella on ruohoisuutta ja tulvat tuonevat alueelle ravinteita. Muuten lammen ympärillä on vain liki pölisevän kuivaa suolle kasvanutta kanervikkoa.

Alueen linnusto on tavallista metsä- ja lampilajistoa, kuten tavi ja metsäviklo. Korpisten alueiden kasvillisuus lienee pääosin tavanomaista ja luonnonarvot liittyvät enemmän maisemaan ja puustoon. Metsätalous muuttaa koko ajan kohteen luonnetta, joten Raiskionsuon erityispiirteet hävinnevät vähitellen kokonaan.

1) **Voimakkaasti kuivunutta nevarämettä Raiskionlammen itäpuolella. Etualalla syvä aura-oja.**
2) **Raiskionlammen pinta on laskenut ojituksen vaikutuksesta huomattavasti.**
3) **Suon kaakkoispään kohtalaisen hyväpuustoista isovarpurämeen muuttumaa.**
4) **Metsäkortekorven tunnuslaji on metsäkorte, jota kasvaa runsaasti suon lounaisreunan korvessa.**
5) **Raiskionlampea ympäröinyt nevaräme on kuivunut liki pöliseväksi kanervikoksi.**
6) **Lylypuron vanha uoma on säilynyt korpisena painanteena ojan vieressä ainakin suon kaakkoispäässä. Korvessa on vielä myös kohtalainen puusto.**

1

2

3

4

5

6

C

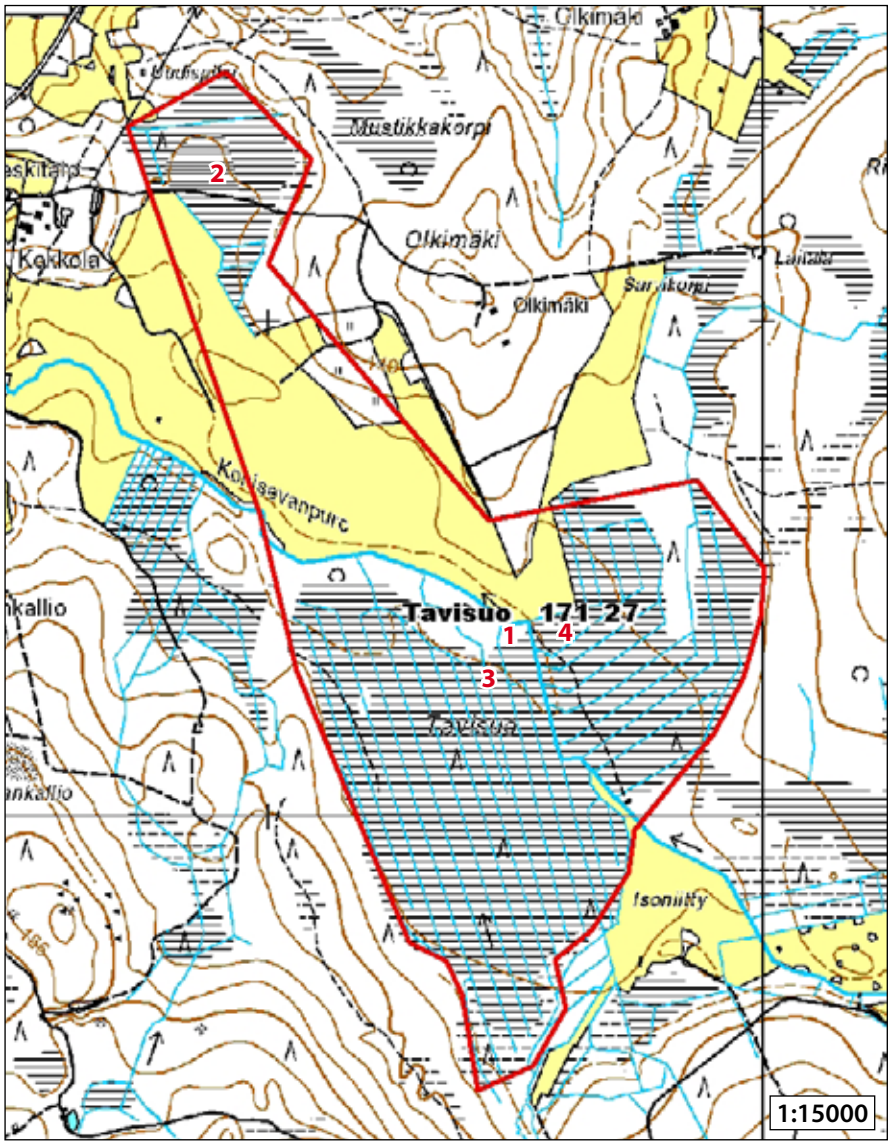
Ei kaavamerkintää

Sonkajärvi, Tavisuo

GTK-raportti 171:27

29.6.2007

97 / 47 ha

GTK (1983): Tavisuo sijaitsee Kauppilanmäen ja Kainuunmäen välisellä alueella noin 16 km Sonkajärveltä luoteeseen. Suo rajoittuu lounais-, itä- ja pohjoisosistaan moreenimaastoon. Eteläreunalla on hiekkaa ja hietaa. Luoteisosissa on hiesumaastoa. Pinta-ala on 90 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 59 ha, yli 1,5 m syvää 47 ha ja yli kaksi metriä syvää 36 ha. Avosuota on noin 7 ha ja peltoa noin 5 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pinta viettää etelästä, pohjoisesta ja idästä kohti keskiosan poikki virtaavaa Kohisevanpuroa, joka virtaa Kauppilanjokeen. Suo on kuivattavissa pohjaan saakka.

Suo on vallitsevasti ojikko- ja muuttumatyyppinen. Rämeitä on 64 %, korpia 22 % ja nevoja 4 % kaikista suotyypeistä. Turvekankaiden ja peltojen osuus on 10 %. Selvästi yleisin suotyyppi on isovarpuisen rämeen ojikko. Puustosta 61 % on mäntyjä, 24 % kuusia ja 15 % koivuja. Kehitysluokka vaihtelee taimi- ja riukuasteista tukkipuuasteelle ja puusto on yleensä keskitiheää. Keskisyvyys suolla on 1,9 m. Suo muodostuu neljästä yli 3 m syvästä altaasta. Suurin havaittu turvepaksuus on suon pohjoispäässä 5,4 m. Pohjamaalajeista yleisin on hiesu. Hiesua on lähes kauttaaltaan selkälinjan alueella. Reuna-alueilla on yleisimmin moreenia. Suon pohjalla on muutamin paikoin välikerroksena turpeen seassa detritusliejua.

Tavisuon turpeista 66 % on rahkavaltaisia ja 34 % saravaltaisia. Yleisin turvelaji on sararahkaturve. Heikosti maatunut pintakerros on varsin ohut. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä suuri (3,8 %) ja 1–2 m:n syvyydessä pieni (1,6 %). Liekopuita on runsaasti pintaosassa suon keskiosaa lukuun ottamatta. Suon keskiosasta otetuissa näytteissä turpeen tuhkapitoisuus on keskimäärin 14,0 %. Tuhkapitoisuus kasvaa huomattavasti suon pohjaosassa. Tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeella on keskimäärin 19,4 MJ/kg.

Tavisuossa on turvetta noin1,69 milj. m3. Tavisuo soveltuu kohtalaisesti pienimuotoiseen polttoturpeen tuotantoon. Parhaiten palaturpeen nostoon soveltuu suon eteläosan turpeet. Turpeen korkea tuhkapitoisuus tulisi selvittää tarkemmin ennen mahdollista tuotantoa. Tuotantoon sopivalla noin 47 ha:n alueella on 1,00 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (97 ha): Tavisuo on pohjoisosaltaan liki kokonaan peltoa, vain pohjoisin nipukka on valtaosin ojittamatonta sara- ja tupasvillarämettä. Peltojen osuus on merkittävästi lisääntynyt GTK:n turveselvityksen ajoista.

Suon pyöreähkö ja puustoinen eteläosa on tehokkaasti ojitettu ja monin paikoin kunnostusojitettukin. Osa metsistä on hakattu ja muutkin runsaspuustoiset alueet ovat valtaosin varttuneen kasvatusmetsän vaiheessa, vaikka osa onkin harvahkoja. Vähäpuustoisimmat alueet ovat paikoin taimikkotyyppisiä, isovarpuisia rämemuuttumia. Iso osa rämeistä on muuttunut turvekankaiksi.

Tavisuon linnusto on metsälajistoa ja peltolajistoa. Jälkimmäisistä mainittakoon harvalukuiseksi käynyt peltosirkku.

1) **Kohisevanpuron varsilla on liki kangasmaan luontotyyppejä, kuten kuvassa koivikkolehtoa. Kohisevanpuron tuomat kivennäismaat lienevät sekoittuneet turpeeseen ja lisäksi alueelle lienee nostettu kaivumaita purosta. Myös varhaisempaan maanviljelykseen liittynyt purovarsien tulvittaminen on voinut vaikuttaa luonnontilaan.**
2) **Suon pohjoisin pää on valtaosin ojittamatonta rahkaista nevaa.**
3) **Suon eteläpään rämemuuttumia on kunnostusojitettu äskettäin.**
4) **Suon eteläpäässä on ajouran itäpuolella kohtalaisen hyväpuustoisiakin soita, joista osa on jo avohakattu. Tässä puolukkaturvekankaaksi muuttuvaa suota, jossa kohtalaisen järeitä mäntyjä.**

1

2

3

4

C

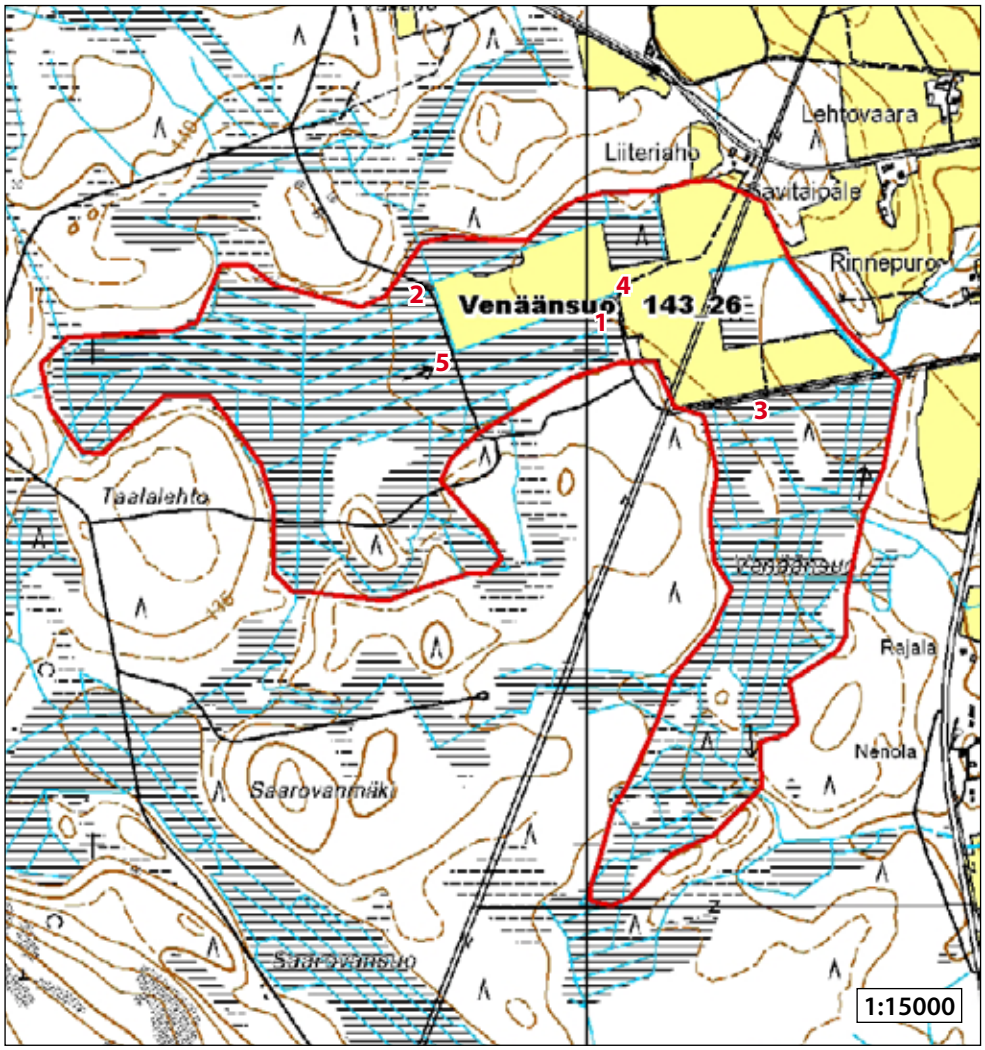
Ei kaavamerkintää

Sonkajärvi, Venäänsuo

GTK-raportti 143:26

29.6.2007

90 / 35 ha

GTK (1982): Venäänsuo sijaitsee noin 7 km Sukevalta etelään Oravijoella. Tieyhteydet suolle ovat hyvät. Suo rajoittuu mataliin moreenipeitteisiin mäkiin; eteläosassa suota on useita moreenisaarekkeita. Pinta-ala on 80 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 60 ha, yli 1,5 m syvää 35 ha ja yli kaksi metriä syvää 14 ha. Suolla on lähes 15 ha peltoa. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pinnan yleinen vietto on itään ja vedet virtaavat ojia pitkin Matkusjokeen. Suo on kuivattavissa perusteellisesti.

Venäänsuo on lähes kokonaan muuttumatyyppinen ja pellon osuuskin pinta-alasta on suuri. Yleisimmät suotyypit ovat isovarpuisen rämeen ja varsinaisen sararämeen muuttumat. Reunoilla yleinen suotyyppi on lehtokorven muuttuma. Valtapuulajina on koivu (43 %) ja noin kolmannes puustosta on mäntyjä. Tiheys vaihtelee harvasta keskitiheään ja kehitysluokka taimiasteisesta harvennusasteiseen. Keskisyvyys koko suolla on 1,4 m. Suo muodostuu kolmesta erillisestä altaasta. Suurin havaittu turvepaksuus on 4,0 m. Yleisin pohjamaalaji on savihiesu. Moreenia on suon länsipäässä ja reuna-alueilla.

Turpeista 89 % on rahkavaltaisia ja 11 % saravaltaisia. Yleisin turvelaji on sararahkaturve. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on 16 %. Heikosti maatuneen pintaturpeen keskipaksuus on 0,2 m ja hyvin maatuneen pohjaturpeen 1,2 m. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,5 %) ja syvemmältä liekoja ei havaittu. Liekopuita on lähinnä suon länsipäässä. Turpeen pH-arvo on keskimäärin 4,6. Tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeella on 19,6 MJ/kg.

Venäänsuossa on turvetta noin 1,15 milj. m3. Venäänsuo soveltuu pienimuotoiseen turvetuotantoon. Turve on valtaosaltaan keskinkertaisesti maatunutta sararahkaturvetta, joka sopii hyvin palaturpeen raaka-aineeksi. Turpeen tuhkapitoisuus ainakin peltoalueilla tulisi selvittää ennen mahdollisen tuotannon aloittamista. Tuotantoon sopivalla noin 35 ha:n alueella on 0,6 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (90 ha): Venäänsuo on voimakkaasti muuttunut suo, jonka pinta-alasta noin viidennes on peltoa. Etelään työntyvä suon sakara on valtapuustoltaan melko järeää männikköä, jota on harvennettu ja osin avohakattu. Suon läntisessä sakarassa on avattu ojalinjat ja hakattu muutaman hehtaarin suuruinen alue suon keskeltä. Alue kunnostusojitettaneen piakkoin, tai ainakin harvennetaan.

Venäänsuon suotyypit ovat valtaosin turvekankaita tai rämemuuttumia. Ravinteisempiakin, ilmeisesti korpilähtöisiä, turvekangaslaikkuja on havaittavissa siellä täällä. GTK-raportissa mainittua lehtokorpimuuttumaa on tavattu ainakin suon itäisimmässä päässä. Sitä ei ehkä kuitenkaan ole yleisesti suonlaitella. GTK:n havaintolinjan itäpää lehtokorpea ei käyty tarkistamassa, suon muuten voimakkaasti muuttuneen luonnontilan takia.

1) **Suon keskellä on osin ruohoisia turvekankaiksi muuttuneita entisiä suopohjia.**
2) **Kivennäismaan reunalta on ojalinjalta poistettu puut. Kunnostusojitus lienee tulossa.**
3) **Suon itäpään hyväpuustoista rämemuuttumaa.**
4) **Venäänsuolla on paljon peltoja.**
5) **Hakattua suota suon länsipäässä. Alue kunnostusojitettaneen ennen uudistamista.**

1

2

3

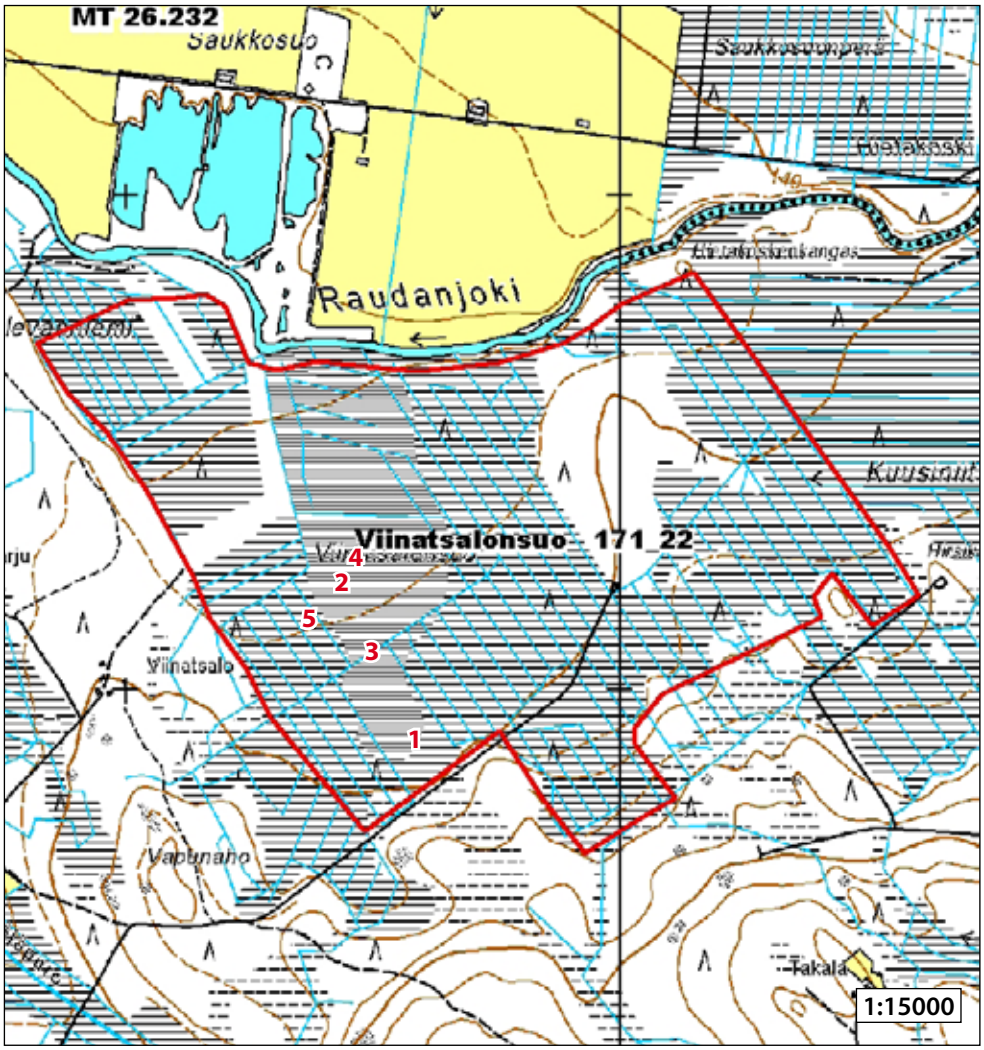

4

5

C Ei kaavamerkintää **5.7.2007**

Sonkajärvi, Viinatsalonsuo

GTK-raportti 171:22 **113 / 33 ha**

GTK (1983): ”Viinatsalonsuo” sijaitsee noin 4 km Sukevalta koilliseen Raudanjoen eteläpuolella. Suolle ei ole tieyhteyksiä. Suo rajoittuu pohjoisreunaltaan Raudanjokeen. Paikoin suo rajoittuu hiesumaastoon, mutta länsi- ja eteläreunalla on kuitenkin moreenimaastoa. Pinta-ala on 90 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 45 ha, yli 1,5 m syvää 33 ha ja yli kaksi metriä syvää 19 ha. Avosuota on noin 25 ha ja peltoa 5 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pinta viettää tasaisesti luoteeseen ja vedet valuvat Raudanjokeen. Suo on helppo kuivattaa pohjaan saakka.

”Viinatsalonsuon” suotyypeistä rämeitä on 51 %, nevoja 24 % ja korpia 6 %. Peltojen ja turvekankaiden osuus on 19 %. Suon pohjoisosassa on tupasvillarämemuuttumaa ja lähes kytöheittoasteella olevia peltoja. Keskiosassa on varsinaisen saranevan ojikoita ja kalvakkanevaa. Eteläosassa on lyhytkorsinevarämeen ojikoita, joka on suon yleisin suotyyppi. Aivan länsireunalla on karhunsammalmuuttumaa. Mänty (66 %) ja koivu (22 %) ovat valtapuulajeja. Kehitysluokka on vallitsevasti taimi- ja riukuaste ja puuston tiheys vaihtelee lähes aukeasta keskitiheään. Keskisyvyys koko suolla on 1,2 m. Suo muodostuu yhdestä selväpiirteisestä altaasta. Suurin havaittu turvepaksuus on 2,8 m. Suon pohjamaalaji on lähes kauttaaltaan hiesu ja suon pohja on tämän takia varsin tasainen.

Tutkitun alueen turpeista 66 % on saravaltaisia ja 34 % rahkavaltaisia. Yleisimmät turvelajit ovat sara- ja rahkasaraturpeet. Heikosti maatunut pintakerros on paksu, jopa 2 m suon syvimmällä alueella.. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä keskimääräinen (2,2 %) ja 1–2 m:n syvyydessä pieni (1, 0 %). Liekopuita on eniten suon kaakkoisosassa. Turpeen happamuus (pH) on keskimäärin 4,7. Tehollinen lämpöarvo kuivalla turpeella on keskimäärin 21,7 MJ/kg.

”Viinatsalonsuossa” on turvetta noin 1,05 milj. m3. Tutkittu alue soveltuu varsin hyvin polttoturvetuotantoon. Heikosti maatunut pintakerros on paikoin paksu, mutta turve on saravaltaista ja sopii heikosti maatuneenakin jyrsinturpeeksi. Tuotantoon sopivalla noin 33 ha:n alueella on 0,54 milj. suo-m3 teollisesti käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (113 ha): Viinatsalonsuo on liki kokonaan ojitettu, etelä- ja itäreunaltaan varsin puustoinen suo. Suotyypit ovat siellä vaihtelevan korpisia ja turvekankaisia. Länsiosassa on puolesaan avointa nevaa ja vähäpuustoista

nevarämettä. Avointa osaa ei ole täysin ojitettu, mutta se on voimakkaasti kuivunut ojituksen johdosta.

Avosuolla on jonkinlaista jännerakennetta, mutta rimmet ovat kuivia ja jänteet alkaneet varvuttua. Suo ei näytä kovin ravinteiselta, mutta siellä on joitakin ravinteisuutta ilmentäviä lajeja. Suon lounaiskulmalla kasvaa ainakin maariankämmekkää (osa kämmeköistä pilkuttomia) ja avoimella osalla siniheinää. Ojitettu länsireuna on puolestaan isovarpuista rämemuuttumaa. Vähäiset pellot näyttävät pensoittuneen.

1) **Kämmekkä, jonka lehdillä ei ole pilkkuja.**
2) **Kuivunut rimpi suon länsiosan avosuolla.**
3) **Avosuon halki kulkevan ojan varret ovat puustottuneet.**
4) **Näkymä avosuon pohjoisosaan.**
5) **Isovarpurämeen muuttumaa, jonka kenttäkerros on vaivaiskoivutureikkoa. Myös puusto pn melko vaatimatonta.**

1

2

3

4

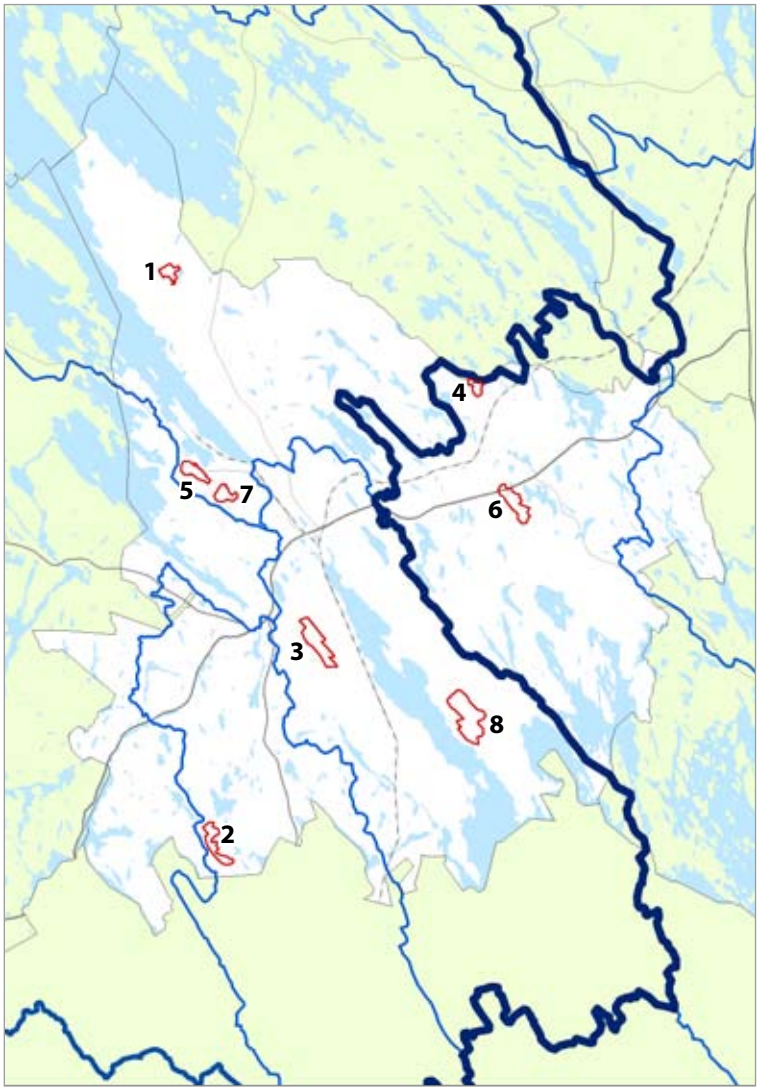

5

SELITE
- Katselmusalue
- Päävesistöalueen raja
- 1. jakovaiheen osa-alueen raja
- 2. jakovaiheen osa-alueen raja
- Kuntaraja
- Vesistö

Suonenjoki

1:400000

1 Huikonniemensuo
2 Itäsuo
3 Jauhopuronsuo
4 Kumpumäensuo
5 Laitilansuo
6 Lyytilänmäensuo
7 Raatmaa
8 Villasensuo

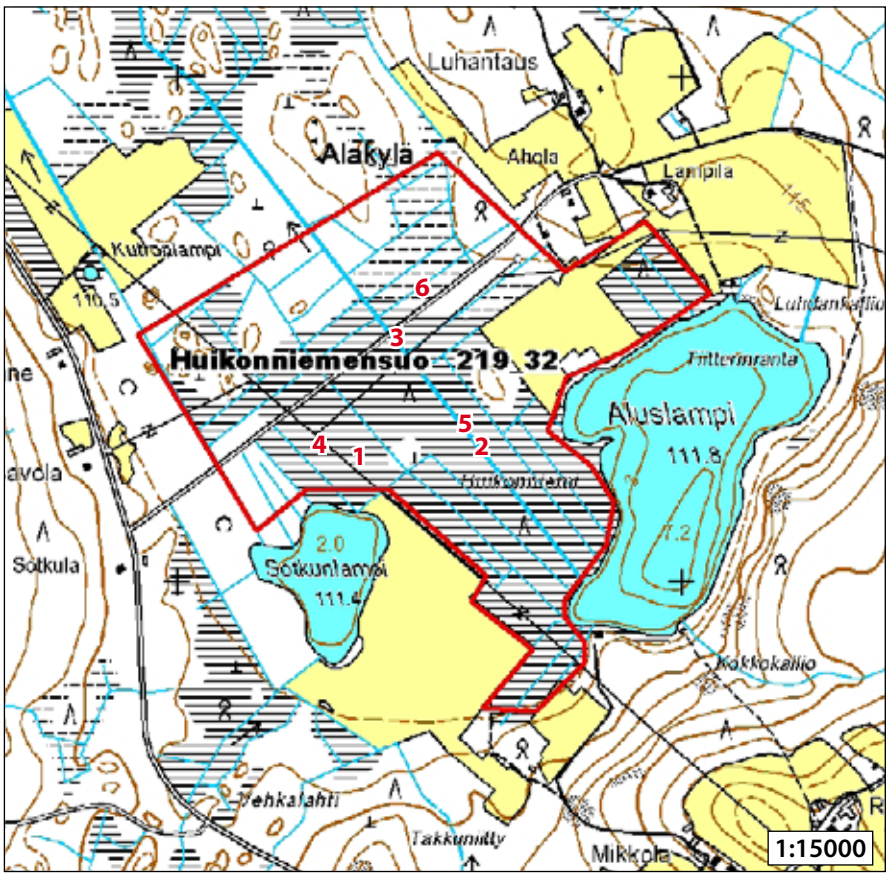

C

Ei kaavamerkintää **26.7.2007**

Suonenjoki, Huikonniemensuo

GTK-raportti 219:32 **55 / 46 ha**

GTK (1986): Huikonniemensuo sijaitsee noin 16,5 km Suonenjoelta luoteeseen, rajoittuen pohjoisosassa moreeniharjanteisiin ja muualla peltoihin. Suolla on kaksi lampea. Kulkuyhteydet ovat hyvät. Pinta-ala on noin 80 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 55 ha ja yli kahden metrin 35 ha. Suo on ojitettu kokonaan. Vedet valuvat ojia pitkin pohjoiseen, Tervajokeen ja edelleen Virmasveteen. Suolla olevat lammet vaikeuttavat kuivatusta erityisesti suon syvemmissä osissa.

Vallitsevina suotyyppeinä ovat ruohoturvekangas ja varsinainen sararämemuuttuma. Sotkunlammen pohjoispuolella on kytöheittoa. Puusto on tiheää sekametsää. Tutkimuspisteistä on rämeellä 43 %, korvessa 2 % ja turvekankaalla 55 %.

Huikonniemensuon turvekerrostuman keskipaksuus on 1,8 m. Yleisimmät pohjamaalajit ovat hiesu, hiekka ja hieta. Huikonniemensuon turpeesta on 6 % rahkavaltaista, 93 % saravaltaista ja 1 % ruskosammalvaltaista. Puunjäännöksiä sisältävän turpeen kokonaisosuus on noin 60 %. Liekoisuus on alhainen (1,7 %). Liekoja on eniten syvyysvälillä 0,6–1,0 m (2,8 %).

Huikonniemensuosta soveltuu turvetuotantoon yli puolentoista metrin syvyinen alue, mikäli suolla olevista lammista johtuvat kuivatusongelmat voidaan kannattavasti ratkaista. Turve on kokonaan tuotantoon soveltuvaa saraturvetta. Näytesarjan pintaosan korkea tuhkapitoisuus johtunee tien läheisyydestä.

Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen (46 ha) käyttökelpoinen turvemäärä on noin 1,00 milj. suo-m3 ja energiasisältö kuivana 0,61 milj. MWh.

Katselmus (55 ha): Huikonniemensuo on voimakkaasti muuttunut suo. Osa katselmusrajauksen pinta-alasta on entistä peltoa, joka on pensoittunut uudelleen. Valtaosa alueesta on puolukka- ja ruohoturvekankaiksi muuttunutta hyväkasvuista metsää, jota on osin jo harvennettu. Suon keskiosassa on alle kymmenen hehtaarin alalla suomaista ja varvuttunutta sararämemuuttumaa, jonka puusto on muuta aluetta selvästi vaatimattomampaa.

Alueen ojitus on toimiva ja etenkin Aluslammesta tuleva oja on hyvin syvä ja kanavamainen. Metsäisten alueiden pohjakasvillisuus on paikoin rehevää mm. metsäkortetta, vadelmaa ja saniaisia. Yksityistien pohjoispuolella puusto on mäntyvaltaisempaa ja vähemmän järeää.

Huikonniemensuon linnusto on tavanomaista metsälajistoa.

1) **Sararämeen isovarpuistunutta muuttumaa suon keskiosassa, jossa puusto on vaatimatonta.**
2) **Aluslammesta suon halki laskeva puro-oja. Reunoilla mm. paljon vadelmaa.**
3) **Aluslammesta suon halki laskeva puro-oja, jossa paljon vesikasvillisuutta.**
4) **Heinäistä-ruohoista turvekangasta.**
5) **Aluslammen laskupuron saniaisia ja ruohoja.**
6) **Harvennettua suopuustoa tien pohjoispuolella.**

1

4

2

5

3

6

C

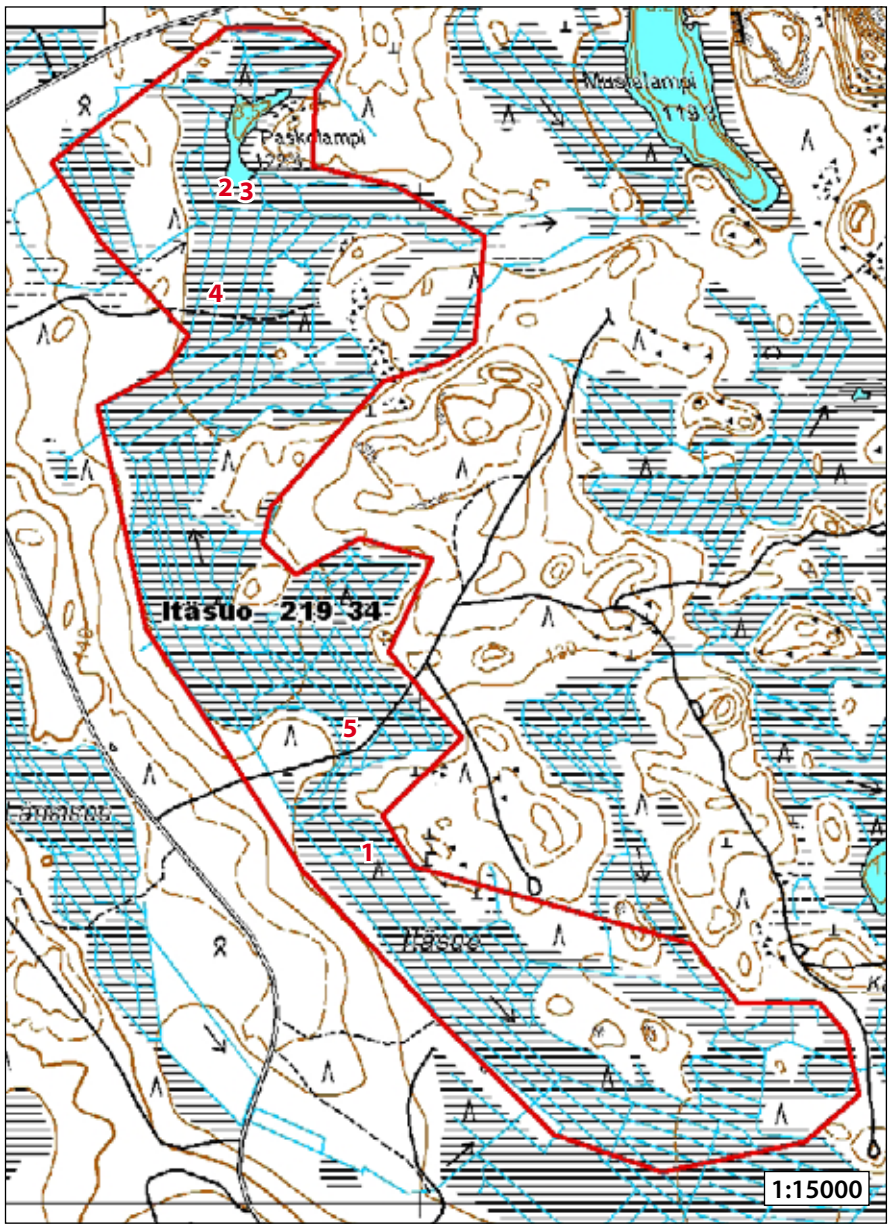
Ei kaavamerkintää

Suonenjoki, Itäsuo

GTK-raportti 219:34

23.5.2007

111 / 46 ha

GTK (1985): Itäsuo sijaitsee noin 15,5 km Suonenjoelta lounaaseen. Suo on erittäin pitkä ja kapea, luode-kaakko-suuntainen. Se sijaitsee kivisten moreeniharjanteiden välissä. Kulkuyhteydet ovat kohtalaiset. Pinta-ala on noin 82 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 62 ha ja yli kahden metrin 35 ha. Suo on ojitettu kokonaan. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Kaakkoisosassa ovat vallitsevina suotyyppeinä tupasvillarämeja korpirämemuuttuma ja luoteisosassa karhunsammalmuuttuma. Puusto on pääosin mäntytaimikkoa. Tutkimuspisteistä on avosuolla 3 %, rämeellä 74 %, korvessa 6 % ja turvekankaalla 17 %. Itäsuon turvekerrostuman keskipaksuus on 2,0 m. Yleisimmät pohjamaalajit ovat kivinen moreeni, hiekka ja hieta. Liejua on paikoin ohut kerros. Itäsuon turpeesta on 42 % rahkavaltaista ja 58 % saravaltaista. Puunjäännöksiä sisältävän turpeen kokonaisosuus on noin 44 %. Liekoisuus on korkea (3,1 %). Liekoja on eniten syvyysvälillä 0,6–1,0 m (3,5 %).

Itäsuosta soveltuu turvetuotantoon yli 1,5 m syvä alue, mikäli paikoin paksu, heikosti maatunut pintarahkakerros poistetaan. Turpeen tuhkapitoisuus on alhainen ja lämpöarvot kohtalaisen hyvät. Pääosa turpeesta on saravaltaista.

Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen (46 ha) käyttökelpoinen turvemäärä on noin 1,04 milj. suo-m3 ja energiasisältö kuivana 0,53 milj. MWh.

Katselmus (111 ha): Itäsuo on runsaspuustoinen, ravinteisuudeltaan vaihtelevien räme- ja korpimuuttumien sekä turvekankaiden yhdistelmä. Suo on monelta osin kuivunut selvästi ja se on liki kauttaaltaan metsätalouden käytössä. Ojituksen aiheuttamasta kuivumisesta kertonevat myös muutamat Paskolammen lähettyvillä vesoina kituvat tervalepät, joiden päärungot ovat jo kuolleet ja kaatuneet maahan. Alueella on tehty harvennus- ja avohakkuita. Ojitus on toimiva ja melko syvä, mutta ojat ovat ilmeisesti vähäisen kaltevuuden takia kohtalaisesti umpeenkasvaneita.

Maastossa on merkkejä vanhoista, mahdollisesti ojituksen yhteydessä tai jo huomattavasti aiemmin tehdyistä harsintahakkuista, joissa on poistettu järeää puustoa. Itäsuolla on nähtävästi luontaisestikin ollut hyvä ja järeä puusto.

Luonnontilaltaan suo on merkittävästi muuttunut. Pasko-

lammen ilme on luonnontilainen ja lampi on majavan patoama, mikä on parantanut sen vesitaloutta. Linnustoon kuuluvat mm. metso, kulorastas ja pohjansirkku sekä muut normaalit metsälinnut. Pohja-, kenttä- ja pensaskerroksen kasvilajistoa ovat normaalit rahka- ja karhunsammalet, metsä- ja suovarvut, saniaiset sekä hyvin tiheät nuoret lehti- ja havupuupöheiköt.

1) **Seinäsammaliseksi muuttuneen turvekankaan puustoa suon keskiosassa.**
2) **Vaivero kukkii Paskolammen rannalla.**
3) **Majava on nostanut vettä Paskolammessa, joten ojituksesta huolimatta lampi on varsin luonnontilaisen näköinen.**
4) **Suon pohjoispään puustoa, jota on harvennushakattu joitakin vuosia sitten.**
5) **Suon keskiosan ojien varsilla on paikoin saniaisia ja heinäisyyttä.**

3

4

1

2

5

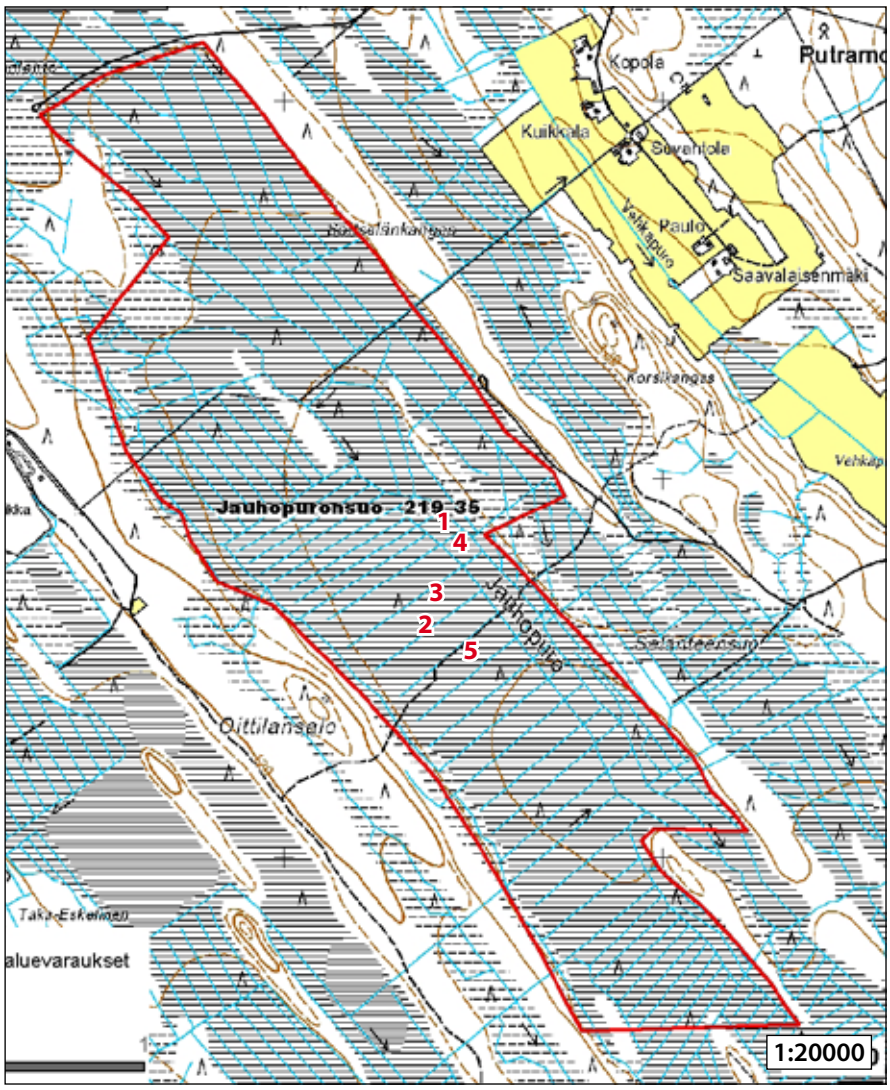

C

Ei kaavamerkintää **13.6.2007**

Suonenjoki, Jauhopuronsuo

GTK-raportti 219:35 **179 / 55 ha**

GTK (1985): Jauhopuronsuo sijaitsee noin 5 km Suonenjoelta etelään korkeiden, kaakko-luodesuuntaisten moreeniharjanteiden välissä. Kaakossa suo rajoittuu Pietulansuohon. Kulkuyhteydet ovat kohtalaiset. Pinta-ala on noin 140 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 64 ha ja yli kahden metrin 44 ha. Suo on ojitettu kokonaan. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät. Vedet laskevat ojia pitkin suon koillisosassa virtaavaan Joukopuroon ja edelleen Suontienselkään.

Vallitsevina suotyyppeinä ovat varsinainen korpi, korpiräme ja isovarpuräme. Suotyypit ovat kauttaaltaan muuttumia. Suon luoteispää on matalaa, biologista suota. Puusto on tiheää, melko kookasta kuusivaltaista sekametsää. Tutkimuspisteistä on rämeellä 56 % ja korvessa 44 %. Jauhopuron turvekerrostuman keskipaksuus on 1,2 m. Yleisimmät pohjamaalajit ovat hiekka ja hiesu. Liejua on suon keskiosassa 10–90 cm.

Jauhopuron turpeesta on 77 % rahkavaltaista ja 23 % saravaltaista. Puunjäännöksiä sisältävän turpeen kokonaisosuus on noin 55 %. Yleisimmät turvelajit ovat puurahka- (24 %), puurahkasara- (19 %) ja sararahkaturve (15 %). Liekoisuus on alhainen (1,4 %). Liekoja on eniten syvyysvälillä 0,1–0,5 m (4,6 %).

Jauhopuronsuosta soveltuu turvetuotantoon yli puolentoista metrin syvyinen alue (55 ha). Turve on hyvin maatunutta, pintakerros lähes olematon ja liekoisuus alhainen samoin kuin rikkipitoisuus.

Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen käyttökelpoinen turvemäärä on noin 1,01 milj. suo-m3 ja energiasisältö kuivana 0,47 milj. MWh.

Katselmus (179 ha): Jauhopuronsuo on pääosin hyväpuustoinen, kauttaaltaan ojitettu suo. Alueen eteläosassa sijaitseva turvetuotantoon soveltuva alue on noin 15 vuotta sitten liki kokonaan avohakattu. Nyt alueella on mänty-koivutaimikkoa. Myös pohjoisempana on tehty uusia hakkuita, jotka eivät näy ilmakuvalla.

Suon keskiosan poikki kulkevan Korsikangas-Oittilansalon välisen ajouran varrella (pääosin pohjoispuolella) on luonnonsuojelullisesti jossakin määrin kiinnostava ojitettu korpi. Puusto on tiheää, riukuuntunutta ja vanhaa kuusikkoa, joka on mahdollisesti ollut suon pääasiallinen metsätyyppi ennen hakkuita. Seassa on suuria koivuja sekä koivupökkelöitä. Metsä voi olla liito-oravan elinympäristöä, mutta selviä merkkejä lajista ei havaittu.

Läheisellä korpirämemuuttumalla on vanhoista poimintahakkuista jääneitä korkeita kelottuneita mäntykantoja. Täällä

valtapuuston muodostaa hyvin harva ylispuumännikkö ja alempana on harvakseltaan iäkästä ja naavoittunutta pienriukukuusta.

Alueen linnusto on tavallista metsälajistoa.

1) **Hakkuuaukko Jauhopuron suon keskiosan korpisella alueella.**
2) **Vanha kanto ilmeisesti hyvin vanhalla harsintahakkuualalla, joka on saanut uudistua itsekseen. Alue on korpirämetyyppistä ojikkoa, jossa on ilmeisen iäkäs, mutta vaatimaton puusto.**
3) **Rahkoittunut, mutta toimiva oja osin ruohoisessa korvessa. Suo on liki turvekankaan vaihetta.**
4) **Riukuuntunutta, tiheää ja lahovikaista korpipuustoa suon keskiosassa. Alue on metsäkuvaltaan varsin luonnontilainen.**
5) **Suon eteläpään turvetuotantoon soveltuva alue on liki kokonaan nuorta taimikkoa.**

1

2

3

4

5

C

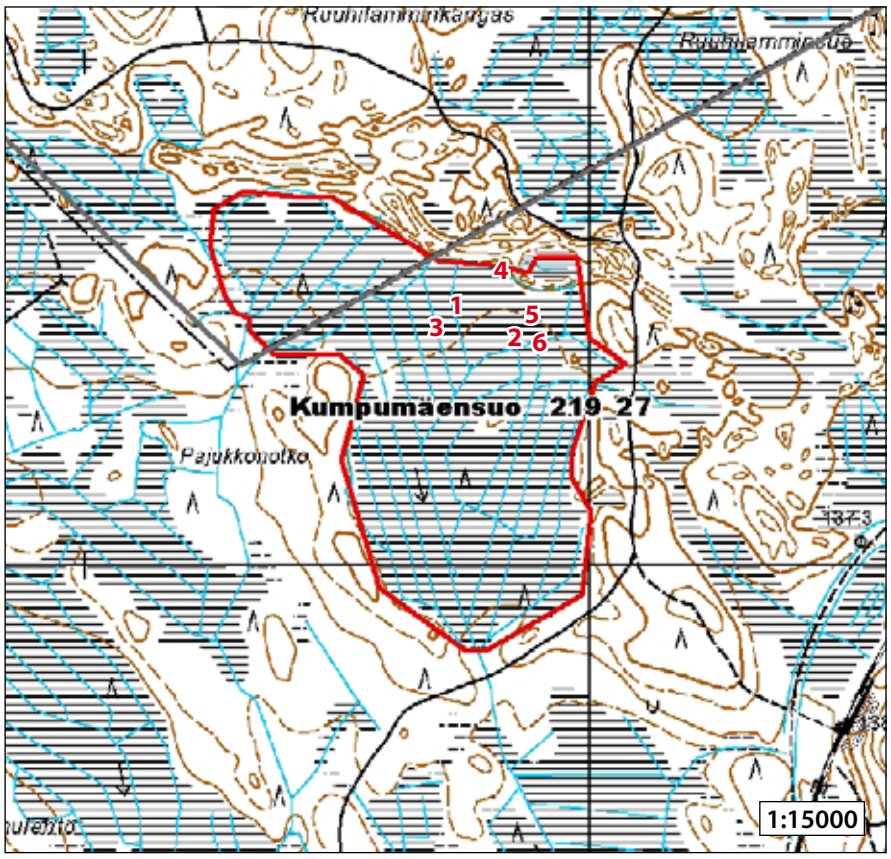
Ei kaavamerkintää

Suonenjoki, Kumpumäensuo

GTK-raportti 219:27

13.6.2007

41 / 30 ha

GTK (1978): Kumpumäensuo sijaitsee noin 13 km Suonenjoelta koilliseen, moreeniharjanteiden välisessä painanteessa. Kulkuyhteydet ovat hyvät. Pinta-ala on 38 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 30 ha ja yli kahden metrin 25 ha. Suo on ojitettu kokonaan. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät. Vedet laskevat ojia pitkin etelään Pajapuroon ja edelleen Juomalamminpuron ja Salmosenpuron kautta Kutunjokeen.

Vallitsevana suotyyppinä on itäosassa varsinainen sararämemuuttuma ja muualla karumpien rämetyyppien ojikko- ja muuttuma-asteet. Puusto on etelä- ja itäosassa tiheää sekametsää, muualla harvempaa männikköä. Tutkimuspisteistä on rämeellä 92 % ja turvekankaalla 8 %. Kumpumäensuon turvekerrostuman keskipaksuus on 2,5 m. Yleisimmät pohjamaalajit ovat hiekka ja moreeni.

Kumpumäensuon turpeesta on noin 52 % rahkavaltaista ja noin 48 % saravaltaista. Puunjäännöksiä sisältävän turpeen kokonaisosuus on 34 %. Yleisimmät turvelajit ovat puurahkasara- (20,5 %), tupasvillarahka- (18 %) ja rahkaturve (10 %). Liekoisuus on alhainen (1,6 %). Liekoja on eniten syvyysvälillä 0,6–1,0 m (2,1 %).

Kumpumäensuo soveltuu pienimuotoiseen palaturvetuotantoon. Itäosan turvekerrostuma on kokonaisuudessaan tuotantoon soveltuvaa saraturvetta. Länsiosassa on heikosti maatunut pintarahkakerros paikoin paksuhko. Yli metrin syvyisellä alueella on tuotantoon soveltuvaa luonnontilaista turvetta noin 0,66 milj. m3. Ennen mahdollista tuotantoa on turpeen tuhka- ja rikkipitoisuus selvitettävä.

Katselmus (41 ha): Kumpumäensuo on liki kokonaan ojitettu ja selvästi kuivunut, osin rahkainen rämemuuttuma. Se on kauttaaltaan ilmeisen vähäravinteinen suo. Suon laiteilla on tiheää nuorehkoa isovarpuista rämemännikköä, keskemmällä kuivapintaista nevarämettä, joka on pysynyt ojituksesta huolimatta varsin vähäpuustoisena. Kuivumisen myötä aiemmin avointen alueiden sarakasvustot ovat taantuneet ja kenttäkerros on muuttunut vähitellen varpuisemmaksi. Keskiosien nuoret männyt ovat melko kituliaita samoin kuin ylispuuston muodostava harva suomännikkö.

Suolta ei tehty mitään merkittäviä lajihavaintoja, mutta suo on maisemaltaan erämainen ja viehättävä.

1) **Suon ojitus on pohjaltaan kuiva ja suon pintakin on selvästi kuivunut varpuiseksi.**
2) **Suon koilliskulmalla on pieni avosuo, jossa on maisemallisesti näyttäviä vanhoja suomäntyjä ja joitakin keloja.**
3) **Ojitusta rämemuuttumalla, jossa lähinnä varttunutta taimikkoa vastaava puusto.**
4) **Suon ja kangasmaanreunaojalla näkyy aavistuksen suurempi ravinteisuus isovarpuisuutena ja puuston parempana kasvuna.**
5) **Näkymä avosuolta koilliseen kohti kumpuilevia reunamoreeneja.**
6) **Näkymä avosuolta etelään, jossa vaatimatonta suopuustoa.**

1

4

2

5

3

6

C

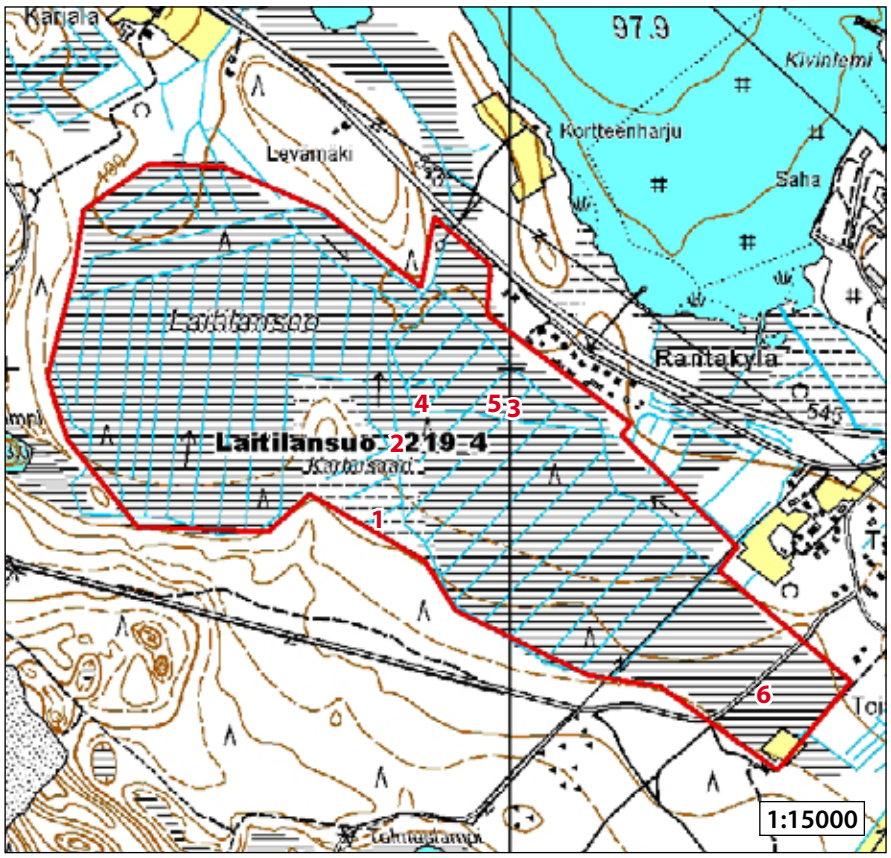
Ei kaavamerkintää

Suonenjoki, Laitilansuo

GTK-raportti 219:4

13.6.2007

83 / 30 ha

GTK (1978): Laitilansuo sijaitsee noin 8 km Suonenjoen keskustasta luoteeseen. Suo rajoittuu lännessä Lintharjuun, kaakossa ja luoteessa peltoihin ja muualla moreenimäkiin. Kulkuyhteydet ovat hyvät. Pinta-ala on noin 75 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 57 ha ja yli kahden metrin 30 ha. Suo on ojitettu kokonaan. Vedet laskevat pohjoiseen, Jauholahteen ja edelleen Iisveteen. Kuivatusmahdollisuudet ovat kohtalaisen hyvät.

Vallitsevina suotyyppeinä ovat isovarpu-, rahka- ja korpiräme sekä varsinainen korpi. Ojituksen vaikutuksesta suotyypit ovat muuttuma-asteella. Puusto on varsinkin suon keskiosassa tiheähköä mäntytaimikkoa. Tutkimuspisteistä on rämeellä 78 % ja korvessa 22 %. Laitilansuon turvekerrostuman keskipaksuus on 1,8 m. Suon pohja on muodoltaan melko tasainen. Yleisimmät pohjamaalajit ovat hiekka ja hieta.

Laitilansuon turpeesta on 79 % rahkavaltaista ja 21 % saravaltaista. Puunjäännöksiä sisältävien turpeiden kokonaisosuus on 38 %. Yleisimmät turvelajit ovat puurahka- (23 %), sararahka- (20 %) ja rahkaturve (14 %). Liekoisuus on keskimääräinen (2,3 %). Liekoja on eniten syvyysvälillä 0,6–1,0 m (8,1 %).

Laitilansuon yli kahden metrin syvyinen osa soveltuu turvetuotantoon. Alue jakautuu kahteen eri altaaseen. Tuhkapitoisuus on alhainen aivan pohjakerrosta lukuun ottamatta. Rikkipitoisuutta ei ole mitattu.

Polttoturvetuotantoon sovel-tuvan alueen (30 ha) käyttökelpoinen turvemäärä on noin 0,60 milj. suo-m3 ja energiasisältö kuivana 0,34 milj. MWh.

Katselmus (83 ha): Laitilansuo on kaksiosainen suoallas, jonka keskellä on kivennäismaaniemeke (Karhusaari). Niemekkeen reunoilla ja tyvellä suo on lähinnä hyväpuustoista ja kuusivaltaista korpimuuttumaa, joka on syvään ojitettu ja osittain harvennettu. Paikoin on lehtipuuvaltaisia kasvatusmetsän vaiheita.

Suoaltaiden keskukset ja suon kaakkoispää ovat mäntyvaltaisia, iältään, tiheydeltään ja järeydeltään vaihtelevia varpurämemuuttumia. Järeintä puusto on kaikesta päätellen aivan suon kaakkoispäässä, jossa ojitusta ei juuri ole tai se on hyvin vanha ja umpeenkasvanut. Täällä varpujen seassa kasvaa vähän myös järviruokoa.

Laitilansuo sijaitsee lähellä Iisveden asuma-alueita, joten mahdolliset pölyhaitat on huomioitava turvetuotantoa harkittaessa.

1) **Oja kivenäismaan laidalla. Aluskasvillisuudessa lähinnä kangasmetsän lajeja.**
2) **Oja Karhusaaren itälaidalla, jossa runsaasti heiniä ja saniasia. Kivennäismaan läheisyys näkyy selvästi kasvillisuudessa.**
3) **Rahkoittunut oja suon keskiosissa.**
4) **Tuore ajoura suon keskellä, hyväpuustoisella alueella.**
5) **Riukuuntunutta männikköä saroilla suon itäpuoliskolla. Kenttäkerroksen ilme turvekankainen.**
6) **Järeää suomännikköä suon itäpäässä, jossa ei ole ojitusta. Suovarpujen seassa kasvaa harvakseltaan järviruokoa.**

1

4

2

5

3

6

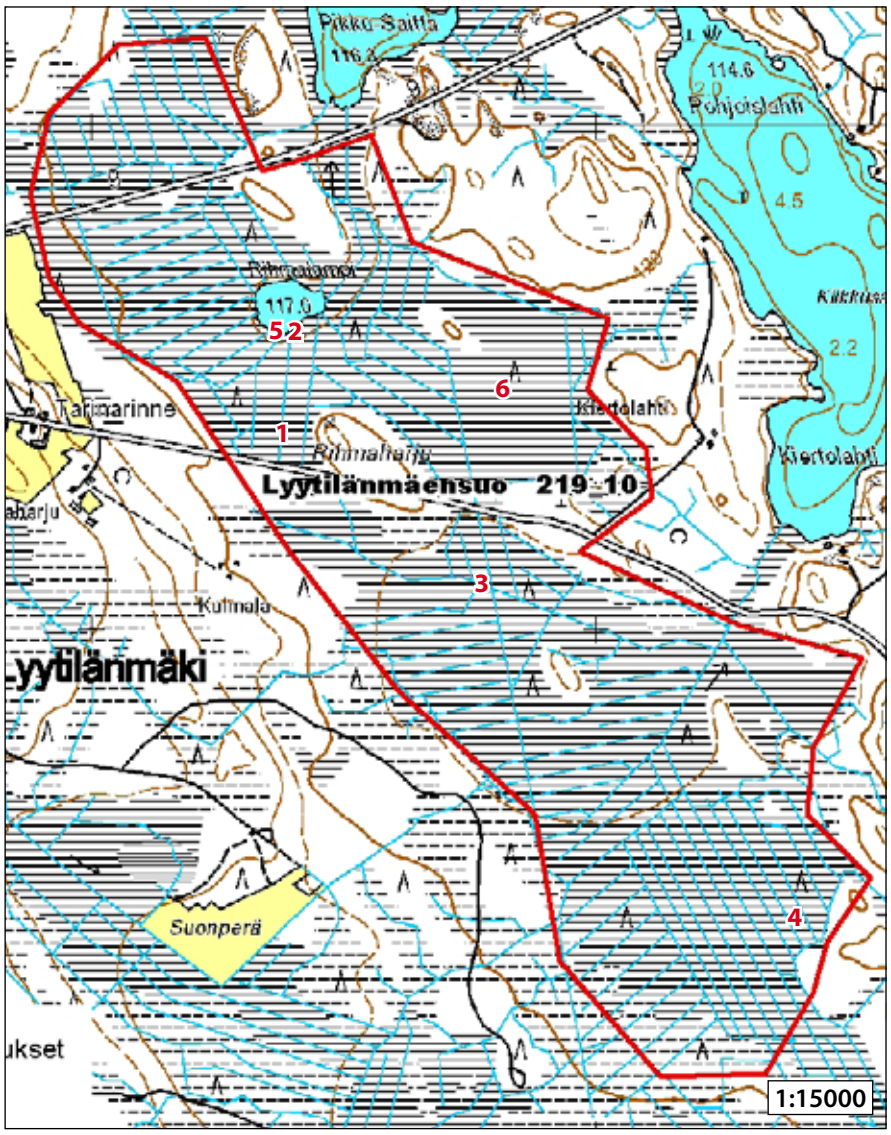

C

EO1 31.707 **13.6.2007**

Suonenjoki, Lyytilänmäensuo

GTK-raportti 219:10 **135 / 32 ha**

GTK (1978): Lyytilänmäensuo sijaitsee noin 11 km Suonenjoelta itäkoilliseen, loivien moreenimaiden keskellä. Rihmaharju ja maantie jakavat suon kolmeen altaaseen. Kulkuyhteydet ovat erittäin hyvät. Pinta-ala on noin 130 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 77 ha ja yli kahden metrin 32 ha. Suo on ojitettu kokonaan. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät. Vedet laskevat ojia pitkin itään, Saittajärveen.

Vallitsevina suotyyppeinä ovat isovarpu- ja rahkaräme sekä näiden ojikko- ja muuttuma-asteet. Suon aukeilla alueilla on lyhytkorsineva- ja rahkanevamuuttumaa. Reunaosissa on korpirämettä ja varsinaista korpea muuttumina. Puusto on pääasiassa taimikkoasteen männikköä. Tutkimuspisteistä on avosuolla 9 %, rämeellä 73 %, korvessa 16 % ja turvekankaalla 2 %.

Lyytilänmäensuon turvekerrostuman keskipaksuus on 1,3 m. Yleisimmät pohjamaalajit ovat moreeni, hiekka ja hieta. Lyytilänmäensuon turpeesta on noin 85 % rahkavaltaista ja noin 15 % saravaltaista. Puunjäännöksiä sisältävän turpeen kokonaisosuus on noin 40 %. Yleisimmät turvelajit ovat puusararahka- (23 %), sararahka- (18 %), puurahka- (14 %) ja rahkaturve (12 %). Liekoisuus on korkea (3,4 %). Liekoja on eniten syvyysvälillä 0,6–1,0 m (8,2 %).

Lyytilänmäensuon yli kahden metrin syvyinen osa soveltuu polttoturvetuotantoon, mikäli heikosti maatunut pintakerros poistetaan (keskim. 0,5 m). Syvyysalue jakautuu kolmeen erilliseen altaaseen. Turpeen tuhka- ja rikkipitoisuudet ovat alhaiset.

Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen (32 ha) käyttökelpoinen turvemäärä on noin 0,48 milj. suo-m3 ja energiasisältö kuivana 0,25 milj. MWh.

Katselmus (135 ha): Lyytilänmäensuo on pääosin tehokkaasti ojitettu. Suon itälaidalla (Kiertolahti) on noin kahdeksan hehtaarin laajuinen ojittamaton rahkainen nevaräme. Tätä nevarämettä ja alueen eteläosassa olevaa rämemuuttumaa lukuun ottamatta suo on runsaspuustoinen.

Lyytilänmäen paikallistien pohjoispuolella on varttuneita mäntyvaltaisia kasvatusmetsiä, joiden kenttäkerros muodostuu pääosin varvuista, kuten suopursusta ja mustikasta. Rihmalammen vedenpinta on ojituksen vaikutuksesta selvästi laskenut ja lammen rantaan on muodostunut rahkareunus. Kiertolahden rahkainen nevaräme on jokseenkin luonnontilainen. Ojituksen aiheuttamaa kuivumista on nähtävissä kasvillisuudessa, mutta suomäntyjen kasvu ei ole merkittävästi paran-

tunut. Alue on luontaisesti karu.

Paikallistien eteläpuolella on tehokkaasti kuivatettua ja osittain nähtävästi kertaalleen kunnostusojitettua korpi- ja korpirämemuuttumien sekä turvekankaiden sekoitusta. Puusto on jykevää ja sitä on jo kivennäismaasaarekkeiden lähistöltä joitakin vuosia sitten hakattu. Suon eteläpää on taas mäntyvaltaisempaa ja karumpaa, mutta kuitenkin valtaosin hyväpuustoista rämemuuttumaa. Ilmeisesti syväturpeisin alue, entinen nevaräme, on ojituksen myötä kuivunut huomattavasti, mutta sen puuston kasvu ei ole merkittävästi parantunut ojareunuksia lukuun ottamatta. Tällä alueella on kenttäkerroksessa vaivaiskoivua.

Lyytilänmäensuon linnusto on pääosin metsälajistoa. Erikseen mainittakoon pohjansirkku, teeri, leppälintu ja töyhtötiainen. Rihmalammella tavattiin metsäviklo ja telkkä, jotka esiintyvät liki kaikilla samanlaisilla kohteilla Pohjois-Savossa.

1) **Hyväpuustoista isovarpurämeen ojikkoa suon keskiosassa.**
2) **Rihmalammen rantaan hylätty puuvene on idyllinen näky lammen rannalla.**
3) **Ojitusta suon keskiosan korpisilla ja ilmeisen ohutturpeisilla osilla.**
4) **Suon eteläpäässä on nevarämeenmuuttumaa, jolla on vaatimaton puusto. Ojitus on matala ja osin umpeutunut.**
5) **Näkymä Rihmalammelle sen eteläreunalta. Lammen rantaa kiertää rahkasammalvyö.**
6) **Suon itäreunalla on liki luonnontilainen nevaräme, jonka reunamat on kuitenkin ojitettu.**

1

2

3

4

5

6

C

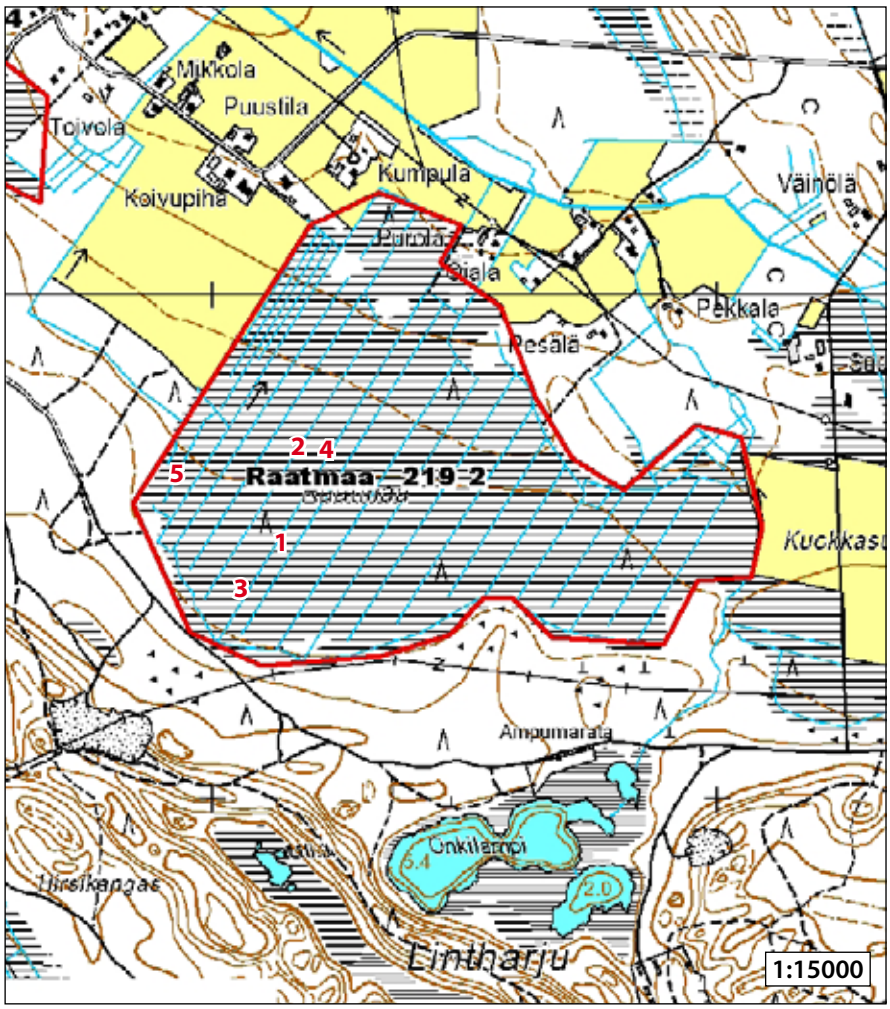
Ei kaavamerkintää

Suonenjoki, Raatmaa

GTK-raportti 219:2

13.6.2007

67 / 44 ha

GTK (1978): Raatmaa sijaitsee noin 7 km Suonenjoen keskustasta luoteeseen. Pyöreähkö suo rajoittuu etelässä Lintharjuun, muualla pääasiassa peltoihin. Kulkuyhteydet ovat varsin hyvät. Pinta-ala on 63 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 44 ha ja yli kahden metrin 31 ha. Suo on ojitettu kokonaan. Vedet laskevat pohjoiseen, jonne suon pinta voimakkaasti viettää. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät.

Vallitsevina suotyyppeinä ovat isovarpu- ja korpirämemuuttuma ja -ojikko. Puusto on runsas ja tiheä. Tutkimuspisteistä on rämeellä 76 %, korvessa 16 % ja turvekankaalla 8 %. Raatmaan turvekerrostuman keskipaksuus on 2,1 m. Suon pohja on muodoltaan melko tasainen. Yleisin pohjamaalaji on hiekka.

Raatmaan turpeesta on 56 % rahkavaltaista ja 44 % saravaltaista. Puunjäännöksiä sisältävien turpeiden kokonaisosuus on 45 %. Yleisimmät turvelajit ovat puusararahka- (19 %), rahkasara- (13 %) ja sararahkaturve (13 %). Yleisimmät turpeen lisätekijät ovat puun, varvun ja järviruo'on jäänteet. Liekoisuus on keskimääräinen (2,0 %). Liekoja on eniten syvyysvälillä 0,6–1,0 m (7,5 %).

Raatmaan yli metrin syvyinen osa soveltuu turvetuotantoon. Heikosti maatunut rahkainen pintakerros on vaihtelevan paksuinen, mutta pääosin ohuehko. Korkea rikkipitoisuus turvekerrostuman keski- ja pohjaosissa saattaa rajoittaa suon hyödyntämistä.

Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen (44 ha) käyttökelpoinen turvemäärä on noin 1,10 milj. suo-m3 ja energiasisältö kuivana 0,63 milj. MWh.

Katselmus (67 ha): Raatmaa on syvään ojitettu, järeäpuustoinen, lähinnä isovarpuinen rämemuuttuma. Mäntyvaltainen puusto on saavuttanut osittain jo päätehakkuun järeyden. Ilmakuvalla näkyvän avohakkuun lisäksi suon etelä- ja lounaislaidalle on tehty tuore ja varsin laaja päätehakkuu. Suon pensaskerroksessa on paikoin runsaasti nuoria koivuja.

Raatmaan ojitus on ilmeisen hyvin vetäjä, koska se on tehty suon viettosuunnan mukaisesti kohti pohjoista. Ojissa kasvaa jonkin verran rahkasammalia ja suovehkaa. Raatmaa sijaitsee varsin lähellä Iisveden asuma-alueita, mikä on huomioitava turvetuotannosta aiheutuvia haittoja arvioitaessa. Tutkimusrajauksen läntisimmässä kulmassa on reheväkasvuinen kumpare, joka erottuu ilmakuvalla selvästi lehtipuustoisena. Paikalla on ilmeisesti vanha maankaatopaikka tai kaatopaikka.

Raatmaan linnusto on hyvin tyypillistä metsälinnustoa Pohjois-Savossa.

1) **Oja suon poikki kulkevan ajouran varrella. Turvekerros on hyvin kuiva ja kasvillisuus paikoin kangasmaan lajistoa.**
2) **Oja suon keskiosassa. Vedessä näkyy ylempänä hakatulta alueelta veteen irronnutta kiintoainetta, joka on samentanut veden.**
3) **Suon eteläreunan isovarpuista ja hyväpuustoista rämemuuttumaa.**
4) **Keskempänä suota puusto muuttuu vaatimattomammaksi kuin reunoilla. Isovarpuisuus on edelleen tyypillistä.**
5) **Suon länsipäässä on avohakkuu, jota istutusta varten muokattu ja istutettu kuuselle. Maitohorsma on voimakkaasti nousemassa alueen pioneerikasviksi.**

3

1

4

2

5

C

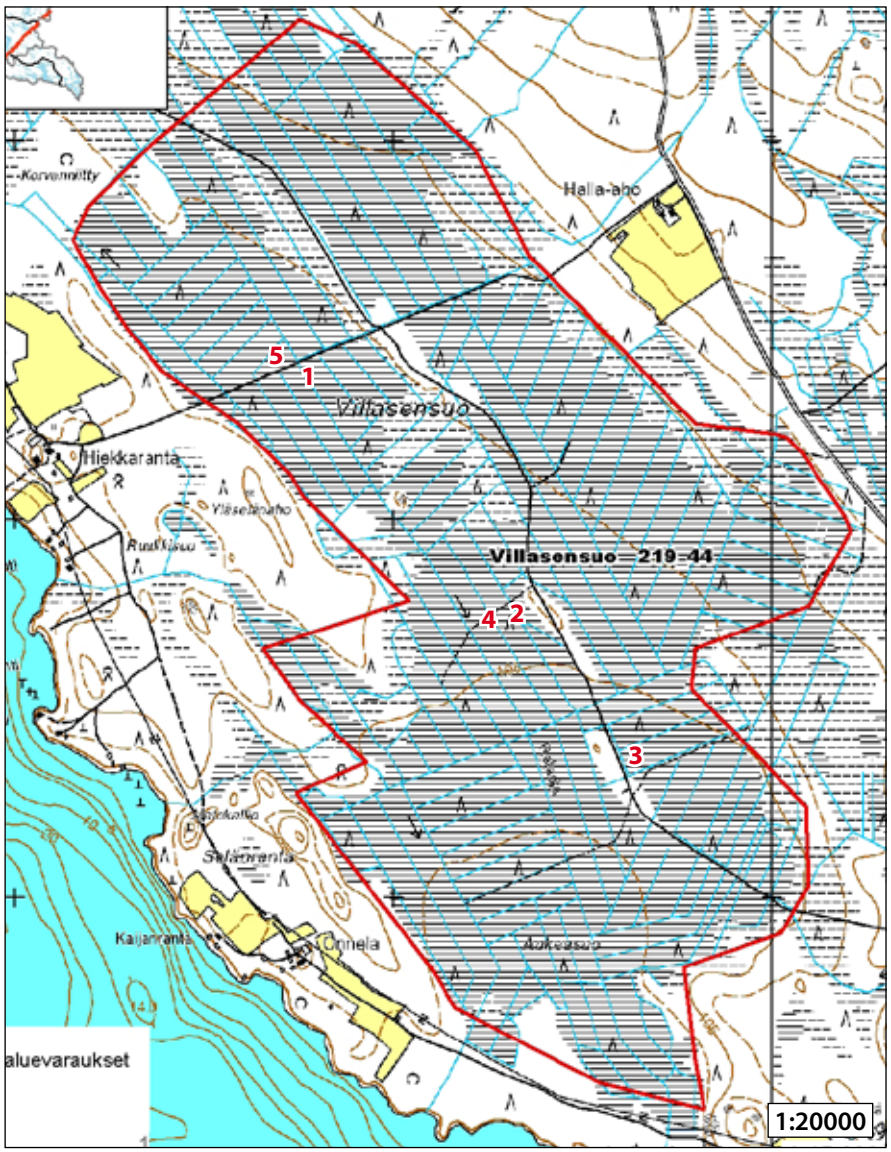
Ei kaavamerkintää

Suonenjoki, Villasensuo

GTK-raportti 219:44

13.6.2007

287 / 59 ha

GTK (1985): Villasensuo sijaitsee noin 11 km Suonenjoelta kaakkoon, matalien moreeniharjanteiden keskellä, lähellä Suontienselkää. Kulkuyhteydet ovat hyvät. Pinta-ala on noin 240 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 93 ha ja yli kahden metrin 33 ha. Suo on ojitettu kokonaan. Kuivatusmahdollisuudet ovat hyvät, vedet virtaavat ojia pitkin etelään ja lounaaseen Suontienselkään.

Vallitsevina suotyyppeinä ovat isovarpuräme- ja korpirämemuuttuma, reunoilla on korpimuuttumaa. Puusto on pääosin ainespuuluokan männikköä ja sekametsää. Tutkimuspisteistä on rämeellä 71 %, korvessa 28 % ja turvekankaalla 1 %. Villasensuon turvekerrostuman keskipaksuus on 1,0 m. Yli metrin syvyisen alueen keskisyvyys on 1,8 m. Itä- ja koillisosa suosta ovat hyvin matalaa, lähes biologista suota. Yleisimmät pohjamaalajit ovat hiekka ja hieta.

Villasensuon turpeesta on 53 % rahkavaltaista ja 47 % saravaltaista. Puunjäännöksiä sisältävän turpeen kokonaisosuus on 51 %. Yleisimmät turvelajit ovat puurahka- (17 %), puusararahka (12 %) ja rahkasaraturve (9 %). Liekoisuus on erittäin alhainen (0,9 %). Liekoja on eniten syvyysvälillä 0,1–0,5 m (1,9 %).

Villasensuosta soveltuu turvetuotantoon yli 1,5 metrin syvyinen alue. Osa heikosti maatuneesta pintakerroksesta on poistettava, osa on tuotantoon soveltuvaa saraturvetta.

Polttoturvetuotantoon soveltuvan alueen (59 ha) käyttökelpoinen turvemäärä on noin 0,89 milj. suo-m3 ja energiasisältö kuivana 0,48 milj. MWh.

Katselmus (287 ha): Villasensuo on laaja, runsaspuustoinen ja läpeensä ojitettu suo. Pääosa soista on mäntyvaltaisia, isovarpuisia rämemuuttumia ja turvekankaita. Kangasmaiden reunamilla ja muilla ohutturpeisilla alueilla on myös kuusivaltaisia turvekankaita sekä lehtipuusekoitusta. Osa suometsistä on metsätaloudellisesti harvennettuja.

Villasensuon suotyypit ovat alkuperäisistä täsyin muuttuneita. Pensaskerros on monin paikoin vesakoitunut tai sekaan on tullut nuorta havupuustoa. Villasensuon linnusto on tavallista metsien ja ojitettujen maiden lajistoa.

Raatmaan linnusto on hyvin tyypillistä metsälinnustoa Pohjois-Savossa.

1) **Oja suon keskilinjalla, jossa virtaa puromaisen paljon vettä. Eroosio on kuljettanut suon pohjamaata hiekkaa ja hietaa mukanaan.**
2) **Oja suon keskiosassa, jossa turvekerros on kohtalaisen paksu.**
3) **Turvekankaaksi muuttuvaa isovarpuista rämettä, jonka puustoa on harvennettu. Koivu puskee pensaskerroksessa voimakkaasti.**
4) **Ajo-ura paksuturpeisella alueella. Puusto on vaatimattomampaa kuin yleensä tällä suolla on.**
5) **Turvekankaaksi kuivuvan suon puustoa suon pohjoispäässä. Suokasvillisuus on selvästi alkanut taantua.**

3

1

4

2

5

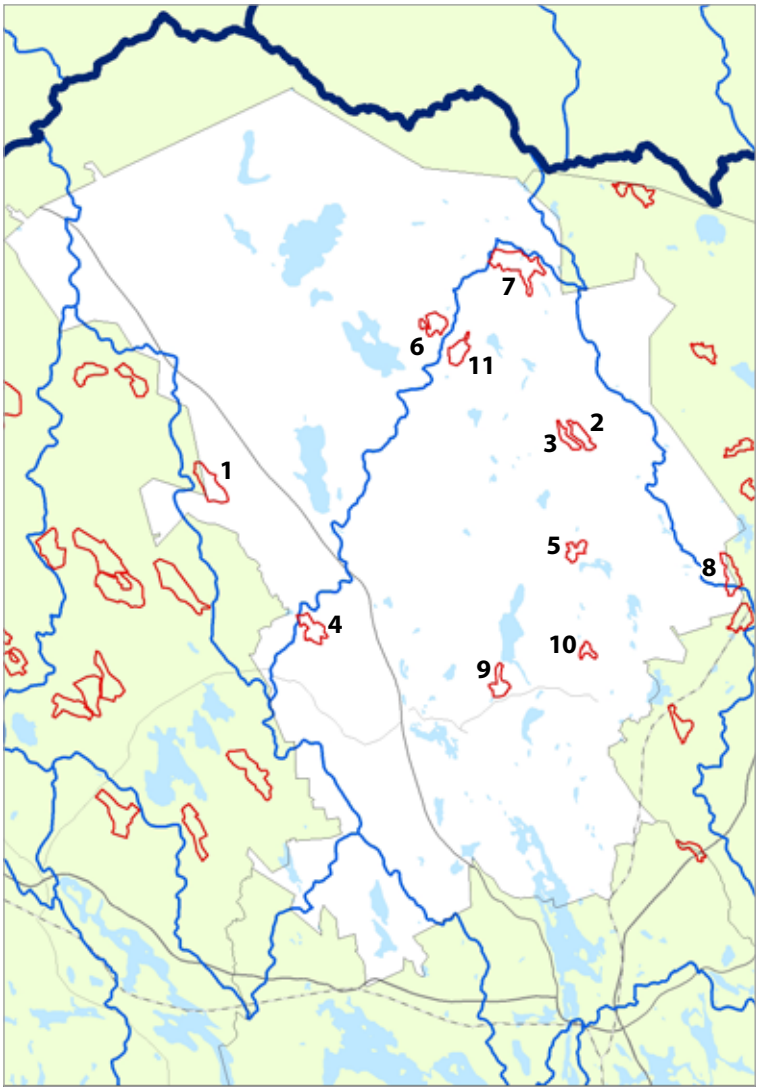
SELITE

- Katselmusalue
- Päävesistöalueen raja
- 1. jakovaiheen osa-alueen raja
- 2. jakovaiheen osa-alueen raja
- Kuntaraja
- Vesistö

Vieremä

1:400000

1 Palosuo
2 Kiimasuo
3 Löytösuo
4 Hessulansuo-Pilkkasuo
5 Härkösuo
6 Iso Saarisuo
7 Katajasuo
8 Leppisuo
9 Palossuo
10 Rahkasuo
11 Sammakkosuo

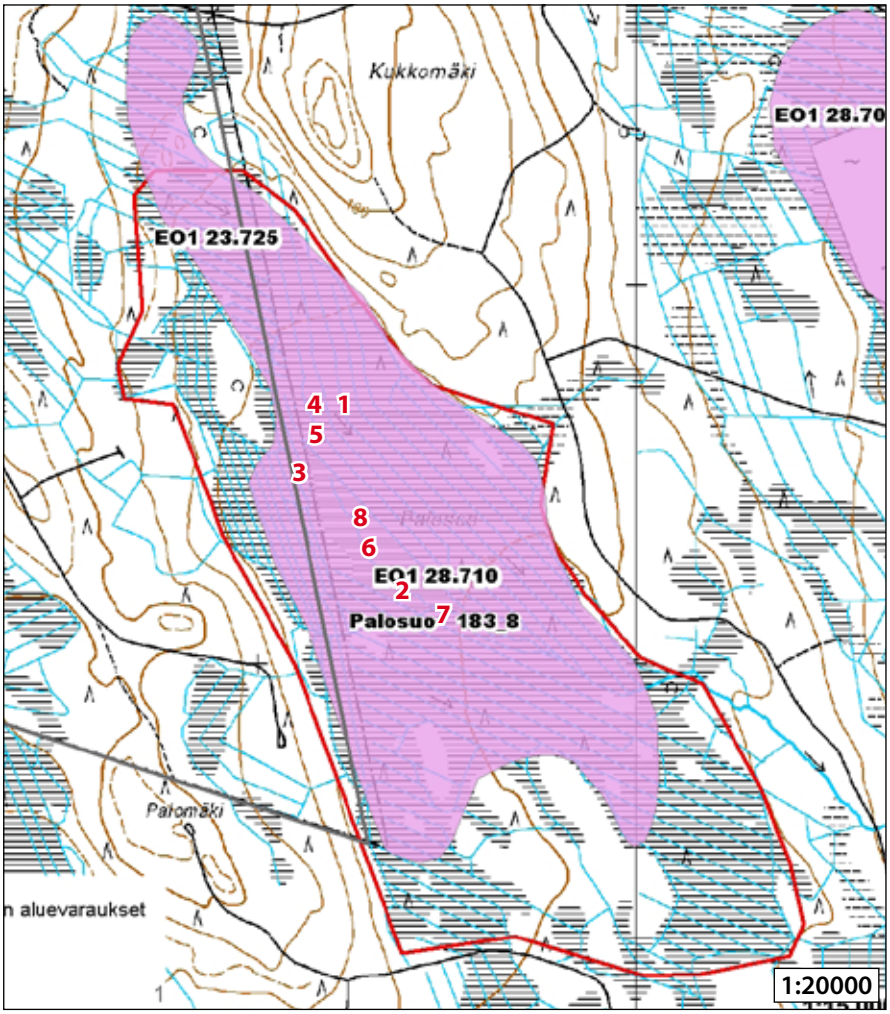

A

EO1 28.710
Vieremä, Palosuo
GTK-raportti 183:8

11.8.2007

181 / 43 ha

GTK (1984): Palosuo sijaitsee noin 18 km Vieremältä luoteeseen Kukkomäen ja Palomäen välisellä alueella. Tieyhteydet suolle ovat hyvät. Suo rajoittuu moreenimaastoon. Pinta-ala on 190 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 74 ha, yli 1,5 m syvää 43 ha ja yli kaksi metriä syvää 22 ha. Avosuota on noin 35 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pinta viettää etelään. Pohjoisosan vedet laskevat suon keskellä virtaavaan Palopuroon, joka laskee Kukkosuon läpi ja yhtyy Sarvipuroon. Suo on kuivattavissa pohjaan saakka.

Suotyypit ovat valtaosaltaan muuntuneita. Rämeitä on 74 %, nevoja 10 % ja korpia 7 % kaikista suotyypeistä. Yleisimmät tyypit ovat tupasvillarämeen- ja varsinaisen sararämeen muuttumat. Taimi- ja riukuasteella oleva puusto on pääosin mäntyvaltaista. Tiheys vaihtelee harvasta tiheään.

Keskisyvyys koko suolla on 1,1 m, yli 1 m syvällä alueella 1,7 m ja yli 2 m syvällä alueella 2,4 m. Suo on laakeassa mäkien välisessä altaassa, jonka suurin havaittu turvepaksuus on 2,9 m. Suon pohja on kauttaaltaan moreenia.

Palosuon turpeista 77 % on saravaltaisia ja 23 % rahkavaltaisia. Yleisin turvelaji on saraturve. Puunjäänteitä sisältävää turvetta on 3 %. Suon paksuturpeisin alue on kauttaaltaan saravaltainen. Rahkaturpeita on aivan suon reuna-alueilla. Heikosti maatuneen pintaturpeen keskipaksuus on 0,3 m. Valtaosa keskialueen turpeesta on keskinkertaisesti maatunutta ja monin paikoin heikosti maatunutta pintakerrosta ei ole juuri lainkaan. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä keskimääräinen (2,7 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,5 %). Liekopuita on tasaisesti suon kaikissa osissa. Turpeen happamuus (pH) on keskimäärin 5,1. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 20,9 MJ/kg.

Palosuossa on turvetta noin 2,02 milj. m3. Palosuon turpeet sopivat hyvin polttoturpeeksi. Suon pohjoisosassa n. 43 ha:n alueella on 0,68 milj. suo-m3 jyrsin- ja rahkaturvetuotantoon sopivaa turvetta.

Katselmus (181 ha): Palosuo on pohjoissavolaisittain poikkeuksellisen ravinteinen suo, jolla on säilyttämisen arvoista kasvilajistoa sekä arvokkaita lettoisia suotyyppejä. Suon arvokkain alue on sen keskustan avoin osa, jossa ojitus on jätetty jokseenkin kokonaan tekemättä. Suon pintarakenne on siis säilynyt suhteellisen ehjänä, vaikka alue on kuivunut. Ravinteisuutta on nähtävissä myös ojitetuilla alueilla suokeskuksen ympärillä, joskin ne ovat pahemmin kuivuneita ja metsittyneitä kuin keskiosa.

Avoimella alueella kasvaa mm. runsaasti mähkää, järviruokoa, siniheinää, katajaa, vaaleasaraa sekä rimmissä mm. lumpeita. Jänteillä on muutamia maisemalli-

sesti arvokkaita vanhoja mäntyjä.

Suon laitaosat ovat melko tiheäpuustoisia, mäntyvaltaisia, vaihtelevan ravinteisia ja tehokkaasti ojitettuja rämemuuttumia. Reunaosia ei erityisesti kierretty avoimen osan arvojen toteamisen jälkeen. Ravinteisten suotyyppien tarkka rajaaminen sekä lajiston inventointi pitäisi tehdä erillisellä, uudella maastokäynnillä. Kohteen suositeltavin kaavamerkintä on SL.

1) **Varvuttunutta, selvästi kuivunutta entistä avosuota.**
2) **Lettoisen, liki ojittamattoman suon keskiosan rimpiä ja melko kookkaita suomäntyjä.**
3) **Suon pohjakerroksessa on runsaasti mähkää.**
4) **Leton pohjoispuolella ravinteisuus näkyy villapääluikan runsautena.**
5) **Suolla runsaasti myös katajaa.**
6) **Tummissa rimmissä kukkivat lumpeet.**
7) **Ruohoisuutta leton alapuolen ojavarsilla.**
8) **Vaaleasaraa rimmissä.**

1

2

3

4

5

6

7

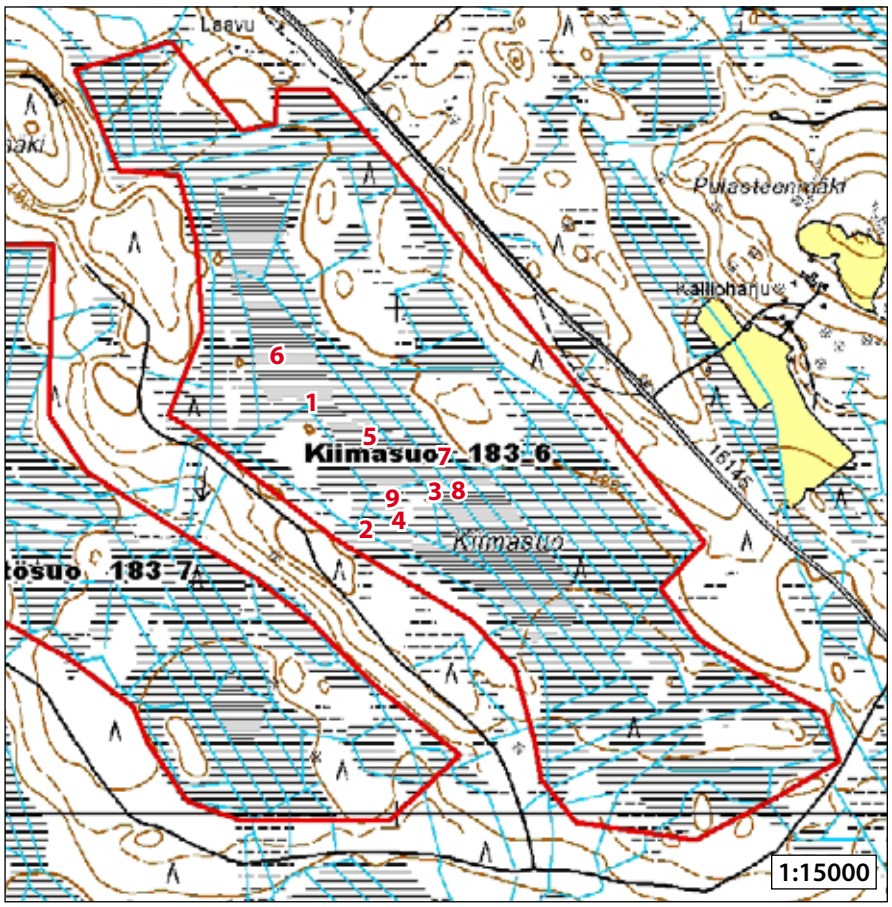

8

B

Ei kaavamerkintää
Vieremä, Kiimasuo
GTK-raportti 183:

11.8.2007

88 / 21 ha

GTK (1984): Kiimasuo sijaitsee noin 23 km Vieremältä koilliseen. Tieyhteydet suolle on hyvät. Suo rajoittuu vaihtelevan muotoisiin moreenipeitteisiin mäkiin. Pinta-ala on 60 ha, josta yli metrin syvää aluetta on 33 ha, yli 1,5 m syvää 21 ha ja yli 2 metriä syvää 11 ha. Avosuota on noin 15 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan noin 50 m:n välein. Pinta viettää keski- ja eteläosassa etelään ja pohjoisosassa pohjoiseen. Suo on kuivattavissa pohjaan saakka.

Kiimasuon suotyypeistä on rämeitä 63 %, nevoja 25 % ja korpia 12 %. Suurin osa (74 %) suotyypeistä on ojikkotyyppejä. Yleisin suotyyppi on tupasvillarämeen ojikko. Mäntyvaltainen puusto on taimi- ja riuku- sekä harvennusasteista. Tiheys vaihtelee harvasta tiheään. Keskisyvyys koko suolla on 1,4 m, yli 1 m syvällä alueella 2,0 m ja yli 2 m syvällä alueella 3,3 m. Suo on luode-kaakko suuntaisessa pitkänomaisessa altaassa, jonka pohja on lähes kauttaaltaan moreenia. Paikoin syvemmillä alueilla on hiesupohja.

Kiimasuon turpeista 78 % on rahkavaltaisia ja 22 % saravaltaisia. Puunjäänteitä sisältävää turvetta on 16 %. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä keskimääräinen (2,7 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,7 %). Liekopuita on eniten suon eteläpäässä. Turpeen pH-arvo on 4,1. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 20,3 MJ/kg. Yli 1,5 m syvällä 21 ha:n alueella on turvetta 0,43 milj. suo-m3, josta on kuivike- ja maanparannusturpeeksi sopivaa heikosti maatunutta rahkaturvetta 0,20 milj. suo-m3 ja hyvin maatunutta rahkasaraturvetta 0,23 milj. suo-m3.

Katselmus (88 ha): Kiimasuo on selvästi kuivunut, keskeltä kuitenkin avoimena säilynyt rahkainen ja lyhytkortinen neva. Ojitus on avoimilla osilla kohtalaisen harva, mutta syvä ja hyvin toimiva. Suon laiteilla on enimmäkseen erilaisia rämemuuttumia, joiden puustoisuus vaihtelee. Keskiosat ovat joko täysin puuttomia tai puustoltaan kituliaita ja harvoja taimikoita. Suon keskellä olevassa saarekkeessa ja paikoin reuna-kallioilla männyt ovat vanhoja ja kilpikaarnaisia. Aivan suon pohjoisimman pään avosuo ei ole kuivunut samalla tavoin kuin eteläpää, jossa ojitus on yhtenäisempi ja tiheämpi. Suolla ei tavattu mitään ravinteisuuteen viittaavaa lajistoa eikä se ilmeisesti ole varsinainen lintusuokaan.

1) **Ojittamattoman alueen reunaoja länsilounaaseen katsottuna.**
2) **Suon pitkä reunaoja on melko syvä, mutta rahkoittunut.**
3) **Ojien risteyskohta, josta näkyy ojituksen syvyys ja kuivattava vaikutus.**
4) **Ojitettua rämereunusta.**
5) **Näkymä ojittamattoman keskustan suuntaisesti luoteeseen.**
6) **Oletettavasti vanha teerien ruokintakatos avosuolla.**
7) **Kuivunutta avosuota.**
8) **Avosuota, jonka rahkaiset välipinnat ovat kuivuneet karrelle.**
9) **Vanhoja mäntyjä ja keloja kangasmaasaarekkeessa.**

1

4

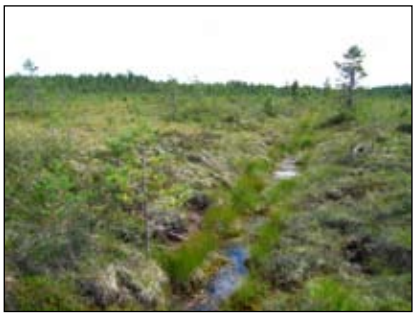
5

6

7

2

8

3

9

B

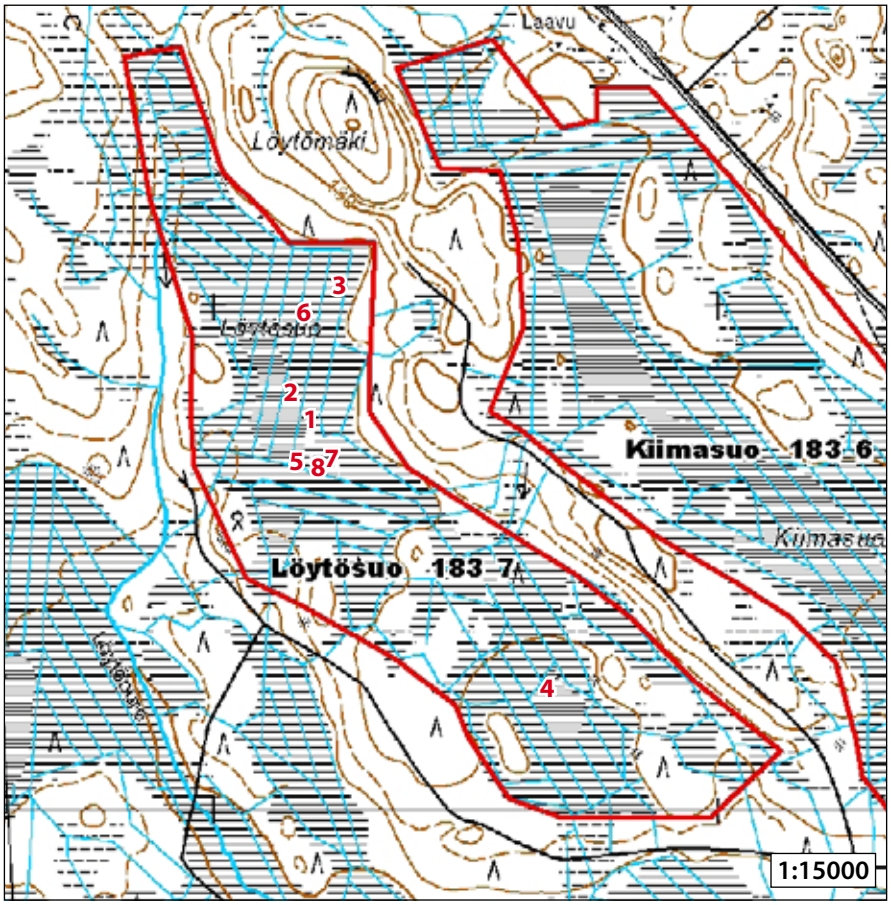
Ei kaavamerkintää

Vieremä, Löytösuo

GTK-raportti 183:7

11.8.2007

61 / 16 ha

GTK (1984): Löytösuo sijaitsee noin 23 km Vieremältä koilliseen, Kiimasuon länsipuolella. Suolle on hyvät tieyhteydet. Suo rajoittuu vaihtelevan muotoisiin moreenipeitteisiin mäkiin. Pinta-ala on 40 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 23 ha, yli 1,5 m syvää 16 ha ja yli kaksi metriä syvää 12 ha. Avosuota on noin 16 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pohjoisosassa suon pinta on varsin tasainen. Eteläosassa pinta viettää etelään. Vedet valuvat Löytöpuroon. Suo on kuivattavissa.

Suotyypit jakautuvat päätyyppiryhmiin siten, että rämeitä on 68 %, nevoja 20 % ja korpia 12 %. Kaikki suotyypit ovat muuttuneita. Yleisin suotyyppi on tupasvillarämeen ojikko. Mäntyvaltainen puusto on taimi- ja riukuasteista ja harvaa.

Keskisyvyys suolla on 1,5 m, yli 1 m syvällä alueella 2,0 m ja yli 2 m syvällä alueella 2,6 m. Suo on kehittynyt kahteen luode-kaakko suuntaiseen moreenipohjaiseen altaaseen. Löytösuon turpeista 57 % on rahkavaltaisia ja 43 % saravaltaisia. Puunjäänteitä sisältäviä turpeita on 7 %. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä keskimääräinen (2,7 %) ja 1–2 m:n syvyydessä pieni (1,6 %). Liekoja on eniten suon pohjoisosassa. Turpeen pH-arvo on keskimäärin 5,4 ja suon pohjaosassa varsin korkea (6,0). Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 22 MJ/kg.

Löytösuossa on turvetta 0,59 milj. m3, mistä on yli metrin syvyisellä alueella noin 0,47 milj. m3, yli 1,5 m syvällä alueella noin 0,38 milj. m3 ja yli 2 metriä syvällä alueella noin 0,32 milj. m3.

Löytösuossa on 16 ha:n alueella noin 0,30 milj. suo-m3 käyttökelpoista jyrsinturvetta, josta kuivike- ja maanparannusturpeeksi sopivaa heikosti maatunutta pintaturvetta on noin 0,13 milj. suo-m3. Alueilla, jossa heikosti maatunut kerros on ohut, turve soveltuu myös palaturpeeksi.

Katselmus (61 ha): Löytysuo on pohjoisosaltaan selvästi ravinteinen, mutta voimakkaasti kuivunut ojitettu suo. Pohjoisosan avoimella osalla kasvaa pienellä alalla tiheää järviruoikkoa. Seassa on siellä täällä villapääluikkaa. Suon keskellä ojituksen vaihtuessa liki itä-länsisuuntaiseksi, on pohjoisimman poikkiojan varsi selvästi ravinteinen, siniheinäinen ja välittömästi ojan pohjoispuolella tavattiin joitakin mähkiä sekä mm. järviruokoa. Ojan varsilla on myös katajaa ja lähellä maisemallisesti edustava suosaareke, jossa on vanhaa männikköä.

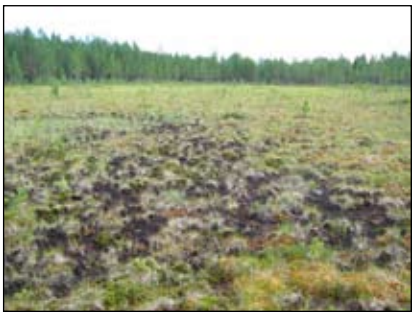
Löytösuo lienee ennallistettavissa nykyistä parempaan kuntoon, mutta nykyisellään suo selvästi kuivuu ja on muuttumassa pohjoispäästään kanervaiseksi turvekankaaksi. Suon eteläpään avoin osa on karumpi ja vieläkin pahemmin kuivunut rahkamättäikkö, jonne on noussut kituliasta mäntytaimikkoa.

Suon reunamilla on isovarpuisia rämemuuttumia, pohjoispäässä mahdollisesti hyväpuustoinen puronvarsikorpi, jota ei kuitenkaan käyty katsomassa. Kaiken

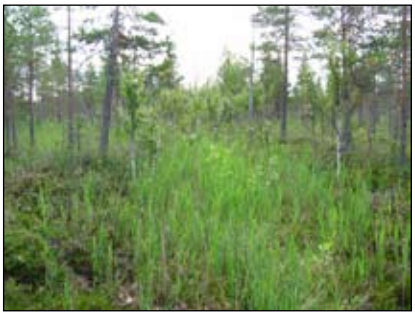
kaikkiaan suolla on arvoja, joiden säilytysmahdollisuuksia on syytä arvioida tarkemmin.

1) **Vanhojen mäntyjen saareke ravinteisen osan laidalla.**
2) **Villapääluikkaa, järviruokoa ja katajaa ravinteisella avosuolla.**
3) **Kanervaista kangasrämeen muuttumaa.**
4) **Karrelle kuivunutta avosuota alueen eteläpäässä.**
5) **Idästä länteen viettävä oja ravinteisella alueella.**
6) **Järviruokoa ravinteisen alueen pohjoispäässä.**
7) **Suonpintaa, jossa mm. mähkää.**
8) **Lettorämettä.**

3

4

5

6

1

7

2

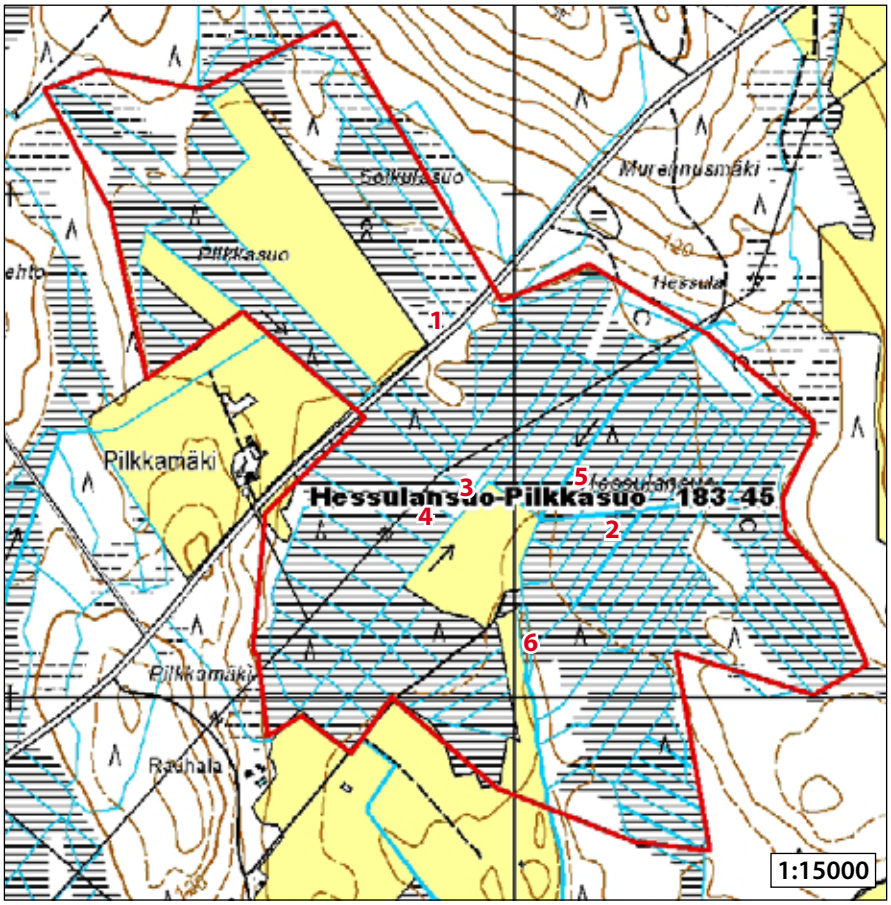

9

C

Ei kaavamerkintää **4.8.2007**

Vieremä, Hessulansuo-Pilkkasuo

GTK-raportti 183:45 **126 / 50 ha**

GTK (1984): Hessulansuo-Pilkkasuo sijaitsee noin 6 km Vieremältä luoteeseen. Salahmi-Kiuruvesitie kulkee tutkitun alueen läpi. Suo rajoittuu itä-, länsi- ja koillispuolelta moreenipeitteisiin mäkiin. Eteläpuolella on hiesumaastoa. Pinta-ala on 105 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 66 ha, yli 1,5 m syvää 50 ha ja yli kaksi metriä syvää 45 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pinta viettää etelään, jonne myös vedet valuvat ojia pitkin. Suo on kuivattavissa.

Suotyypit ovat pitkälle muuntuneita. Suotyypeistä on 16 % rämeitä, 9 % korpia 64 % turvekankaita ja 11 % peltoja. Yleisin yksittäinen suotyyppi on varputurvekangas. Puusto on mänty- ja koivuvaltainen. Kehitysluokka vaihtelee taimia riukuasteisesta varttuneisiin kasvatusmetsiköihin. Puusto on tiheää.

Keskisyvyys koko suolla on 1,8 m. Tutkittu alue muodostuu lahdekkeisesta altaasta, josta havaittu suurin turvepaksuus on 5,2 m. Suon pohja on lähes kauttaaltaan hiesua.

Tutkitun alueen turvelajeista 87 % on saravaltaisia, 11 % rahkavaltaisia ja 2 % ruskosammalvaltaisia. Suon pinnalla on ohut rahkavaltaisen turpeen kerros ja alla turve on saravaltaista. Maatuneisuus paranee tasaisesti kohti pohjaa. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä pieni (1,1 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,4 %). Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 20,3 MJ/kg.

Tutkitulla alueella on turvetta noin 1,83 milj.m3. Suo soveltuu kohtalaisesti polttoturvetuotantoon. Tuotantoon sopivalla noin 50 ha:n alueella on 1,10 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta. Suon länsiosan peltoalueella nostetaan palaturvetta (v. 1984).

Katselmus (126 ha): Hessulansuo-Pilkkasuo on pohjoisosaltaan, molemmin puolin Salahmintietä laajasti kunnostusojitettu ja harvennettu hyväpuustoinen suo. Osa puustosta on jo uudistushakattu. Ojat ovat tällä alueella syviä ja hyvin toimivia. Puusto on enimmäkseen männikköä, mutta seassa on myös runsaasti kuusta ja koivua. Alueella on myös peltoja.

Salahmintien eteläpuoleisessa osassa kulkee suon halki pohjoisesta etelään korpinen ja ravinteisempien suotyyppien juotti, joka pellon reunan saavutettuaan muuttuu jopa ruohoiseksi, osin lehtokorveksi. Korpisella alueella ojitus on osittain umpeenkasvanutta ja selvästi matalampaa kuin kunnostusojitetulla alueella. Korpialueet eivät välttämättä ole ojituksen seurauksena kovin paljon kasvistoltaan muuttuneet, vaikka kuivumista onkin nähtävissä. Korpijuotin itäpuolella on isovarpuisia rämemuuttumia.

1) **Juuri hakattua suometsää Salahmintien pohjoispuolella.**
2) **Ojitusta suon itäreunan isovarpuisella rämemuuttumalla.**
3) **Ravinteinen ja erittäin syvä (n. 1.5 m) oja suon keskiosassa.**
4) **Salahmintien eteläpuolista suota on osin uudisojitettu vanhaa ojitusta tihentämällä.**
5) **Korpista turvekangas suon itäosassa, jossa kulkee purojuotti selvästi korpista uomaa pitkin etelään.**
6) **Purovarren lehtoa pellonreunassa suon eteläosassa.**

1

2

3

4

5

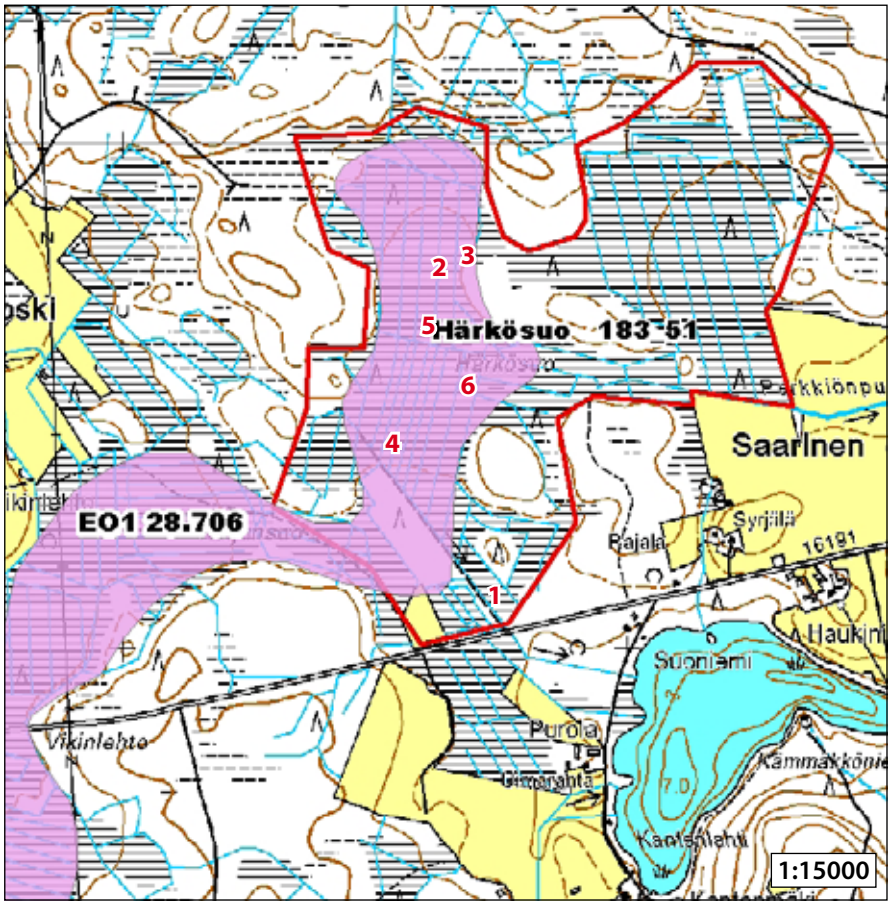

6

C

EO1 28.706 **4.8.2007**

Vieremä, Härkösuo

GTK-raportti 183:51 **70 / 30 ha**

GTK (1984): Härkösuo sijaitsee noin 14 km Vieremältä koilliseen Palosenjärven ja Saarisen välisellä alueella. Suon eteläosan poikki kulkee maantie. Suo rajoittuu pieniin moreenimäkiin, joiden väliset alueet ovat soistuneet. Pinta-ala on 60 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 43 ha, yli 1,5 m syvää 30 ha ja yli kaksi metriä syvää 23 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pinta viettää etelään ja vedet laskeutuvat eteläpäästä ja keskiosasta itään. Suo on kuivattavissa.

Suotyypeistä 56 % on rämeitä, 18 % avosoita, 20 % turvekangasta ja 6 % peltoja. Yleisimmät suotyypit ovat varsinainen sararäme-, lyhytkortinen nevaräme- ja pallosararämemuuttuma. Mäntyvaltainen harva puusto on taimi- ja riukuasteista.

Keskisyvyys koko suolla on 2,0 m. Tutkittu alue muodostuu kolmesta altaasta. Suurin havaittu turvepaksuus on 5,7 m. Altaiden alueella pohjamaalajina on hiesu ja suon reuna-alueilla ja ohuturpeisilla alueilla moreeni.

Härkösuon turpeista 72 % on saravaltaisia ja 28 % rahkavaltaisia. Rahkavaltaista turvetta on suon reuna-alueilla ja siellä täällä linsseinä saravaltaisen turpeen seassa. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,2 %) ja samoin 1–2 m:n syvyydessä (0,1 %). Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 20,4 MJ/kg.

Härkösuossa on turvetta noin 1,19 milj.m3. Härkösuo soveltuu hyvin pienimuotoiseen poltto-turvetuotantoon. Suon rahkavaltaiset tarpeet ja hyvin maatuneet rahkasaraturpeet sopivat palaturpeeksi. Tuotantoon sopivalla noin 30 ha:n alueella on 0,75 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (70 ha): Härkösuo on voimakkaasti kuivunut, mutta se lienee aikoinaan ollut kohtalaisen märkä avosuo. Ojitus on varsinkin eteläpäästään syvä ja osa turvemaista on ilmeisesti ollut välillä peltoina, minkä jälkeen ne on metsitetty koivulla. Muut kuviot ovat kohtalaisen järeäpuustoisia varpurämemuuttumia tai puolukka-, varpu- ja jäkäläturvekankaita.

Härkösuon avoimilla osilla kasvaa kituliasta koivu-mäntytaimikkoa. Suo on muuttumassa jäkäläturvekankaaksi. Kenttäkerroksessa on enää jonkin verran tupasluikkaa, muut valtalajit ovat kanerva ja vaivaiskoivu. Pohjakerroksessa kasvaa monin pakoin karhunsammalia sekä jäkäliä. Seassa sinnittelee jonkin verran valkopiirtoheinää, etenkin suon keskeltä itään suuntautuvan ja rahkoittuneen ojan eteläpuolella. Suon vanhaa pintarakennetta on vielä paikoin nähtävissä ja ruoppaakin on niukalti jäljellä.

Härkösuon itäosa on laajalti puustottunutta rämemuuttumaa, monin osin isovarpuista, osin saraista. Suon kaikilla laidoilla on vain vähäistä korpisuutta.

1) **Ajouran reunaoja, jonka takana melko hyväpuustoista puolukka-turvekangasta.**
2) **Suon pohjoisosan reunarämettä.**
3) **Kangasmaan reunaoja rahkaisella ja vähäpuustoisella alueella.**
4) **Entistä avosuota, joka on lähinnä vain kuivunut eikä metsittynyt. Välipinnoilla heinäisyyttä.**
5) **Entinen avosuo on muuttunut isovarpuiseksi ja taimettunut heikosti männylle.**
6) **Entisten rimpien jäänteillä kasvaa runsaasti valkopiirtoheinää.**

1

2

3

4

5

6

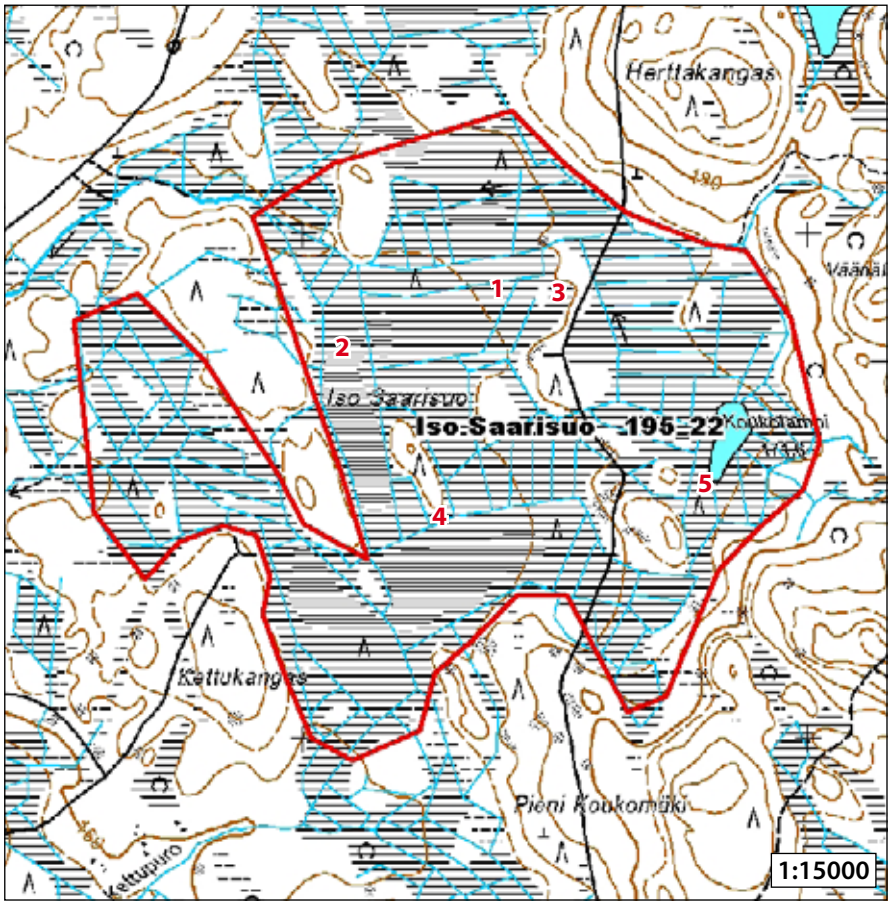

C

Ei kaavamerkintää **2.7.2007**

Vieremä, Iso Saarisuo

GTK-raportti 195:22 **107 / 40 ha**

GTK (1985): Iso Saarisuo sijaitsee noin 25 km Vieremältä pohjoiseen Puolinmäen lounaispuolella. Suon halki kulkee metsäautotie. Suo rajoittuu koillisessa, idässä ja kaakossa korkeisiin moreenimäkiin, muualla ympäröivät loivapiirteiset moreenikumpareet suota. Kumpareissa on paikoin kalliopaljastumia. Pinta-ala on 95 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 75 ha, yli 1,5 m syvää 44 ha ja yli kaksi metriä syvää 36 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pinta viettää luoteeseen. Vedet virtaavat ojia pitkin Kylmäpuroon ja edelleen Marttisenjärveen.

Iso Saarisuon suotyypeistä on rämeitä 39 %, avosoita 31 %, korpia 7 % ja turvekankaita sekä karhunsammalmuuttumaa 23 %. Yleisimmät yksittäiset suotyypit ovat tupasvillarämeojikko ja karhunsammalmuuttuma. Taimi- ja riukuasteinen sekapuusto on pääasiassa keskitiheää.

Keskisyvyys suolla on 1,9 m. Suo on rikkonainen ja saarekkeinen. Suurin havaittu turvepaksuus on 5,8 m suon keskellä. Paikoin syvimmillä alueilla pohjamaalajina on hiesu ja hiekka, yleisin pohjamaalaji on kuitenkin moreeni.

Iso Saarisuon turpeista 70 % on saravaltaisia ja 30 % rahkavaltaisia. Yleisin yksittäinen turvelaji on rahkasaraturve. Rahkavaltaiset turpeet ovat pääasiassa pintaturpeina muutoin saraturpeet ovat vallitsevia. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä pieni (1,3 %), samoin 1–2 m:n syvyydessä (1,3 %). Turvenäytteiden keskimääräinen tuhkapitoisuus on pH-arvo 4,9. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 21,3 MJ/kg. Iso Saarisuossa on turvetta noin 1,79 milj. m3.

Iso Saarisuo soveltuu turpeen puolesta polttoturvetuotantoon. Tuotantoon sopivalla noin 40 ha:n alueella on 0,80 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta. Saraturvevaltaisilla alueilla turve sopii jyrsinturpeeksi ja suon eteläosassa rahkaturvealueella on palaturpeeksi sopivia turpeita. Tuotantoa haittaavana tekijänä on suon saarekkeisuus.

Katselmus (107 ha): Iso-Saarisuo on saarekkeinen ja avoimia osiaan lukuun ottamatta ojitettu suo. Se on selvästi kuivunut ojituksen takia myös avoimilta osiltaan. Saarisuon pääaltaan suot ovat pääosin avoimia neva- tai nevarämemuuttumia. Tuppaikkoa on paljon avointen osien keskustoissa. Pienialaisilla jänteillä kasvaa vaivaiskoivua ja rimpien ruoppa on kuivunutta saraikkoa ja rahkasammalikkoa.

Avosoiden reunamilla on rämemuuttumien, korpirämemuuttumien ja turvekankaiden sekoitusta. Puusto on paikoin varttunutta mänty-kuusisekoitusta, paikoin tiheikköistä ja heikkokasvuista männikköä. Satunnaisesti on lievään ravinteisuuteen viittaavia kohtia, joissa kasvaa mm. maariankämmekkää.

Koukkulammen eteläpuolisella kumpareella on runsaasti tuulenkaatoja, jotka lienevät pienen trombin aikaansaannosta. Koukkulammen eteläpäässä on kaunis rahkainen rämelaikku ja itse lampikin näyttää jokseenkin

luonnontilaiselta, vaikka onkin reunaltaan ojitettu.

Merkittävin lintuhavainto koski metsoa.

1) **Isovarpuista rämemuuttumaa suon pohjoisreunalla.**
2) **Tuppaikoksi kuivahtanutta avosuota, jollaista on pääosa suon avoimista alueista. Näin laajoina pintoina tuppaikot ovat Pohjois-Savossa melko harvinaisia.**
3) **Pieniä rahkaisia suolaikkuja, joilla kasvoi muutamia maariankämmeköitä, suon pohjoisosassa.**
4) **Tupasvillarämeen muuttumaa suon keskiosassa, avosuon laiteella.**
5) **Näkymä Koukkulammen eteläpäästä. Suon eteläpäässä on pieni, rahkainen avosuo.**

3

4

1

2

5

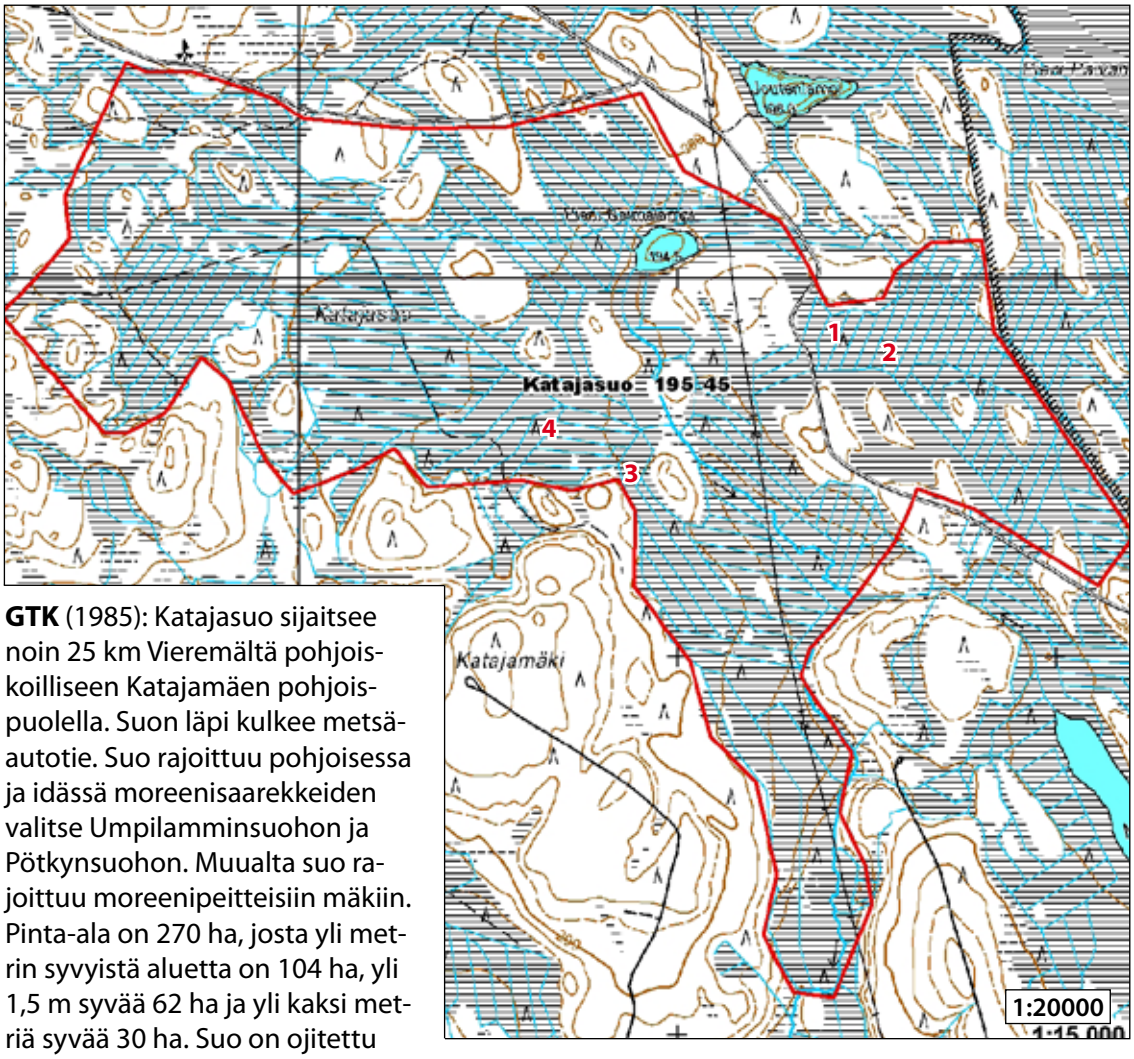

C

Ei kaavamerkintää **2.7.2007**

Vieremä, Katajasuo

GTK-raportti 195:45 **267 / 50 ha**

GTK (1985): Katajasuo sijaitsee noin 25 km Vieremältä pohjoiskoilliseen Katajamäen pohjoispuolella. Suon läpi kulkee metsäautotie. Suo rajoittuu pohjoisessa ja idässä moreenisaarekkeiden valitse Umpilamminsuohon ja Pötkynsuohon. Muualta suo rajoittuu moreenipeitteisiin mäkiin. Pinta-ala on 270 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 104 ha, yli 1,5 m syvää 62 ha ja yli kaksi metriä syvää 30 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Suon pinta viettää itään ja itäpäästä vedet laskevat pohjoiseen Joutenjokea pitkin ja etelään Naima- ja Rajapuroja pitkin. Suo on kuivattavissa.

Katajasuon suotyypeistä on 13 % avosoita, 76 % rämeitä, 1 % korpia ja 10 % turvekankaita. Yleisin yksittäinen suotyyppi on tupasvillarämemuuttuma. Mänty- ja koivuvaltainen puusto on kehitysluokaltaan taimi- ja riukusekä harvennusasteista. Tiheys vaihtelee harvasta keskitiheään.

Keskisyvyys suolla on 1,0 m. Suo on kehittynyt saarekkeiseen ja pohjan muodoiltaan vaihtelevaan altaaseen. Suurin havaittu turvepaksuus on 4,0 m. Suon yleisimmät pohjamaalajit ovat hiekka ja moreeni. Paksuturpeisimmilla alueilla on paikoin hiesupohja.

Katajasuon turpeista on 72 % saravaltaisia, 26 % rahkavaltaisia ja 2 % ruskosammalvaltaisia turpeita. Yleisin yksittäinen turvelaji on rahkasaraturve. Puunjäänteitä sisältävää turvetta on 6 %. Heikosti maatunut pintakerros on kauttaaltaan ohut.

Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,8 %) ja samoin 1–2 m:n syvyydessä (0,1 %). Turpeen tuhkapitoisuus on keskimäärin 2,3 % ja happamuus on 4,1. Turpeen tehollinen lämpöarvo kuivana on 22,0 MJ/kg.

Katajasuossa on turvetta noin 2,83 milj. m3. Tutkittu alue soveltuu varsin hyvin jyrsin- ja palaturvetuotantoon, joskin haittaavana tekijänä on alueen jakaantuminen useaan altaaseen. Tuotantoon sopivalla yhteensä noin 50 ha:n alueella on 0,80 milj. suo-m3 teollisesti käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (267 ha): Katajasuo on kangasmaasaarekkeiden kirjoma laaja ja jokseenkin kokonaan ojitettu suo. Se rajautuu idässä Talaskankaan luonnonsuojelualueeseen (Natura-alue). Kaikki suon keskellä olevat kangasmaasaarekkeet on hakattu viimeisten vuosikymmenten aikana, pääosa melko äskettäin. Jokunen saarekkeista on kulotettu ennen istutusta.

Katajasuon suot ovat vallitsevasti rämemuuttumia tai varpuisia turvekankaita. Aiemmin avoimet suot ovat muuttuneet harvapuustoisiksi muuttumiksi tai karhunsammalmuuttumiksi.

Näillä paikoin puuston kasvu on kuitenkin ollut liki olematonta ja suo on muuttunut osin epätodelliselta näyttäväksi, karuksi ja huonopuustoiseksi turvemättäiköksi.

Pienen Naimalammen pinta on selvästi laskenut ojituksen takia. Alueen linnusto on lähinnä normaalia hakkuuaukioiden ja metsien lajistoa. Katselmusrajauksessa suon itäosan poikki kulkevan tien itäpuolella muutamia hehtaareja jokseenkin luonnontilaista riukuuntunutta kuusikkoa ja korpea, jossa on muutamia APS-mäntyjä.

1) **Kuivapohjainen oja suon itälaidalla. Ympärillä tupasvillarämeen muuttumaa.**
2) **Suon itälaidalla on laaja alue voimakkaasti kuivunutta ”kuunmaisemaa”, karhunsammalmuuttumaa, jonka puutkin ovat kuolleet. Ylä-Savon katselmussoista Katajasuon tämä osa on luonnontilaltaan eniten muuttunut.**
3) **Kangasmaan rajalla olevia rimpiä. Suo on rimpiseksi yllättävän puustoinen, mikä lienee osin luontaista, mutta paljolti myös kuivumisen aiheuttamaa.**
4) **Karhunsammalmuuttumaa suon keskiosassa. Kituliasta koivikkoa ja jonkin verran huonosti kasvavia mäntytaimia.**

2

3

1

4

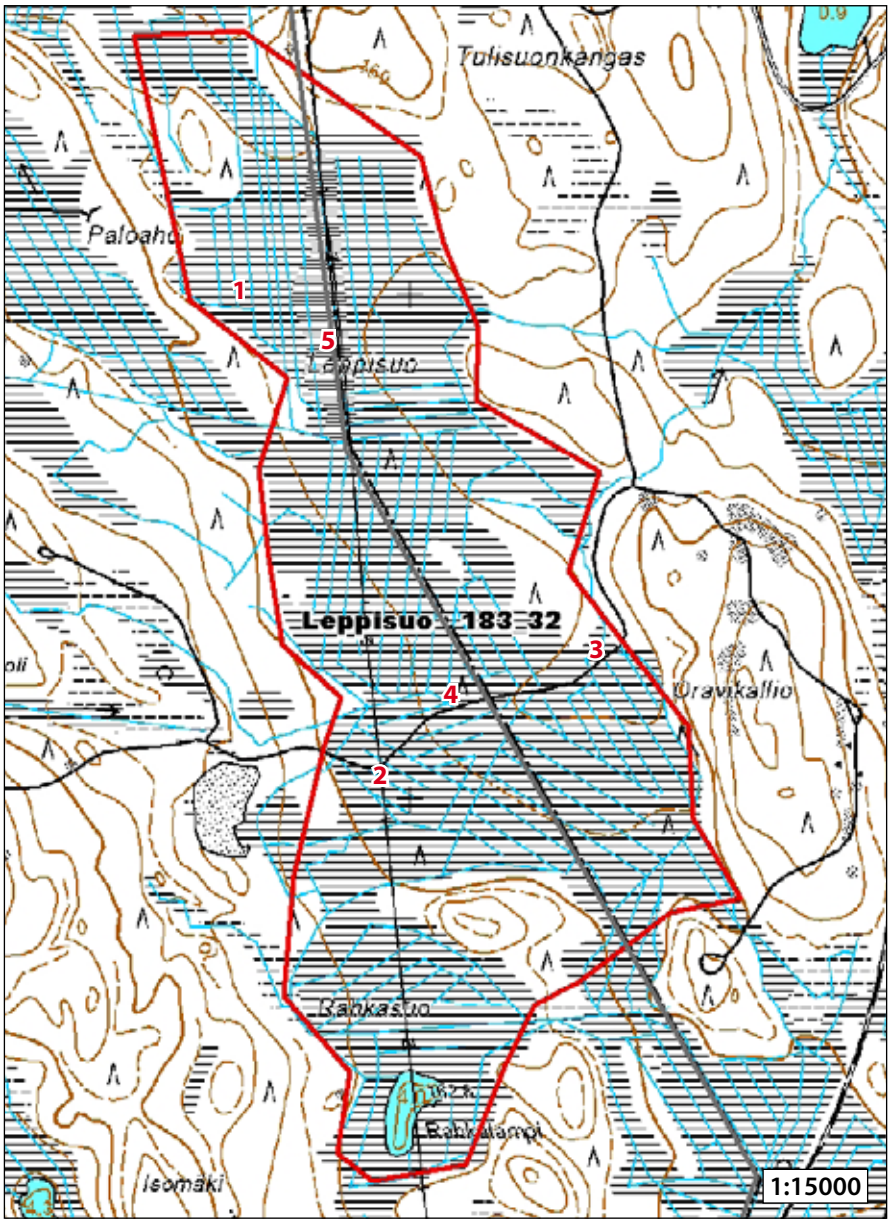

C

Ei kaavamerkintää **29.6.2007**

Vieremä, Leppisuo

GTK-raportti 183:32 **124 / 41 ha**

GTK (1984): Leppisuo sijaitsee Vieremän ja Sonkajärven rajalla 3 km Kainuunmäeltä pohjoiseen. Suo rajoittuu itä- ja länsireunalta soraisiin moreenimäkiin ja pohjois- ja eteläpäässä maasto on soista. Pinta-ala on 130 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 61 ha, yli 1,5 m syvää 41 ha ja yli kaksi metriä syvää 20 ha. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pinta viettää koilliseen. Vedet laskevat suon pohjoispäästä ja itäreunalta puroja pitkin Oravijärveen. Suo on kuivattavissa.

Leppisuon suotyypeistä 73 % on rämeitä, 19 % korpia ja 8 % turvekankaita. Muuttumatyyppien osuus on yhteensä 51 %. Yleisin suotyyppi on tupasvilla-rämemuuttuma. Puustosta 53 % on mäntyjä, 24 % kuusia ja 23 % koivuja. Kehitysluokka vaihtelee taimi- ja riukuasteisesta tukkipuuasteelle ja puusto on tiheää.

Keskisyvyys suolla on 1,2 m. Suo on kolmessa yli 1,5 m syvässä altaassa. Suurin havaittu turvepaksuus on 3,7 m. Pohjamaalajina vaihtelee moreeni ja hiesu, osin on myös hieta- ja hiesupohjia moreenipohjan lisäksi.

Leppisuon turpeista 51 % on saravaltaisia, 48 % rahkavaltaisia ja 1 % ruskosammalvaltaisia. Yleisin turvelaji on rahkasaraturve. Puunjäänteitä sisältävää turvetta on 16 %. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä keskimääräinen (2,4 %) ja 1–2 m:n syvyydessä pieni (1,6 %). Liekopuita on tasaisesti suon kaikissa osissa. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on keskimäärin 21,5 MJ/kg.

Leppisuossa on turvetta noin 1,55 milj. m3. Suo soveltuu kohtalaisesti pienimuotoiseen polttoturvetuotantoon. Keskinkertaisesti ja hyvin maatuneet rahkasara- ja rahkaturpeet sopivat pala- ja jyrsinturpeeksi. Tuotantoon sopivalla 41 ha:n alueella on 0,67 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (124 ha): Leppisuo on suuren voimalinjan pitkittäissuunnassa halkoma ojitettu suo. Leppisuon eteläosaa, joka on selvästi runsaspuustoisempi kuin pohjoisosa, on kunnostusojitettu äskettäin. Suon poikki kulkevan metsäautotien varressa on ainakin pienialaisesti ravinteisia suotyyppejä, kuten ruohoista korpea tai lehtokorpea. Pohjoisessa on osin harvennettua isovarpuista rämettä, sararämettä, karhunsammalmuuttumaa ja korpirämettä.

Leppisuon linnusto on tavanomaista metsälajistoa.

1) Ojitusta suon pohjoisosan melko hyväpuustoisella ja harvennushakatulla osalla.
2) Kunnostusojitusta suon eteläpäässä.
3) Lehtoa suolta lähtevän puron alkupäässä.
4) Kunnostusojitusta on tehty laajelti suon keski- ja eteläosissa.
5) Suon halki kulkee suuri voimalinja, jonka alta on poistettua puusto.

3

1

4

2

5

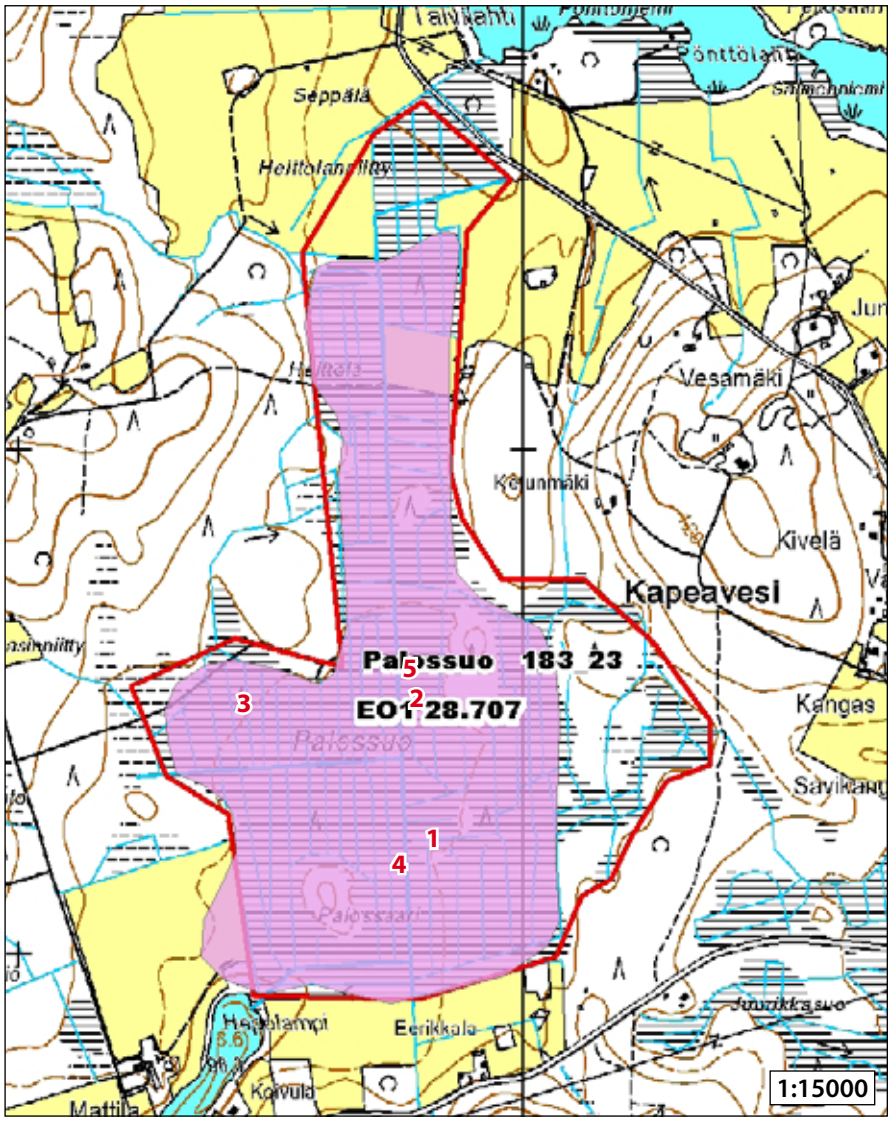

C

EO1 28.707 **4.8.2007**

Vieremä, Palossuo

GTK-raportti 183:23 **91 / 34 ha**

GTK (1984): Palossuo sijaitsee noin 5 km Vieremältä itäkoilliseen. Eteläreunalla suo rajoittuu peltoihin ja vuorismäkeen. Länsi- ja itäpuolella on loivia moreenipeitteisiä mäkiä. Pohjoispuolella on peltoja ja Palosenjärvi. Pinta-ala on 90 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 59 ha, yli 1,5 m syvää 34 ha ja yli kaksi metriä syvää 17 ha. Suo on ojitettu tiheästi kauttaaltaan. Palossuon pinta viettää sekä pohjoiseen että etelään. Pohjoisessa vedet valuvat Palosenjärveen ja etelässä Hepolammen kautta ojia pitkin etelään.

Suotyypit ovat muuttumia ja ojikkoja. Yleisin suotyyppi on varsinainen sararämemuuttuma. Kaikista havainnoista laskettuna rämeitä on 51 %, korpia 14 %, avosoita 10 % ja peltoja sekä turvekankaita 25 %. Puusto on mänty- ja koivuvaltaista. Puusto on tiheää ja kehitysluokaltaan harvennus tai tukkipuuasteella.

Keskisyvyys suolla on 1,3 m. Suo on pitkänomainen ja siinä on neljä yli kahden metrin syvää allasta. Suurin havaittu turvepaksuus on 4,2 m. Suon pohjamaalajeina ovat savi ja hiesu.

Palossuon turpeista 88 % on saraturpeita, 9 % rahkaturpeita ja 3 % ruskosammalturpeita. Yleisimmät turvelajit ovat rahkasara- ja saraturpeet. Puunjäänteitä sisältävää turvetta on 8 %. Pinnalla on paikoin ohut rahkavaltaisen- tai ruskosammalvaltaisen turpeen kerros, mutta muuten turve on lähes kauttaaltaan saravaltaista.

Heikosti maatunut pintakerros on varsin ohut ja valtaosa turpeesta on keskinkertaisesti maatunutta.Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä pieni (1,1 %) ja 1–2 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,3 %). Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 20,0 MJ/kg.

Palossuossa on turvetta noin 1,23 milj.m3. Polttoturvetuotantoon sopiva alue on Palossuolla kolmena altaana. Tällä yhteensä 34 ha:n alueella on 0,55 milj. suom3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (91 ha): Palossuolla on ainoastaan puustoisia tai puustottuneita suomuuttumia. Suon pohjoisosassa on vähän peltoa. Ilmakuvalla avoimilta näyttävät alueet ovat isovarpuisia vesaikkoja, joilta on ilmeisesti hakattu puuta jo jonkin aikaa sitten. Suotyypit ovat kauttaaltaan muuttuneet, joskin suon keskeltä pohjois-eteläsuunnassa halkaisevan ojan itäpuolella ne vaikuttavat harvemman ja ilmeisesti nuoremman sekä vähemmän viettävän ojituksen takia vähemmän kuivuneilta.

Palossuon metsiä on monin paikoin harvennettu, joten suo on erittäin pusikoitunut ja osa ojanvarsista kasvaa tiheää vatukkoa. Näkyvyys suolla on tiheän kasvus-

ton takia monin paikoin olematon. Keskellä suota on pohjaltaan rahkaisia alueita, jotka ovat kuivuneet ja joilla puusto lienee selvästi lisääntynyt.

1) **Ojapuro suon eteläosassa, kangasmaan läheisyydessä, ilmeisen ohutturpeisella alueella.**
2) **Oja suon keskiosassa, rahkaisella alueella.**
3) **Ilmakuvassa avoimelta näyttää suota, joka on joskus osin hakattu. Vaivaiskoivu ja koivut (oikealla) ovat vallanneet suon.**
4) **Korpirämeojikkoa eteläosassa.**
5) **Suon keskiosassa on rahkaisia ja kuivuneita ”altaita”.**

3

1

4

2

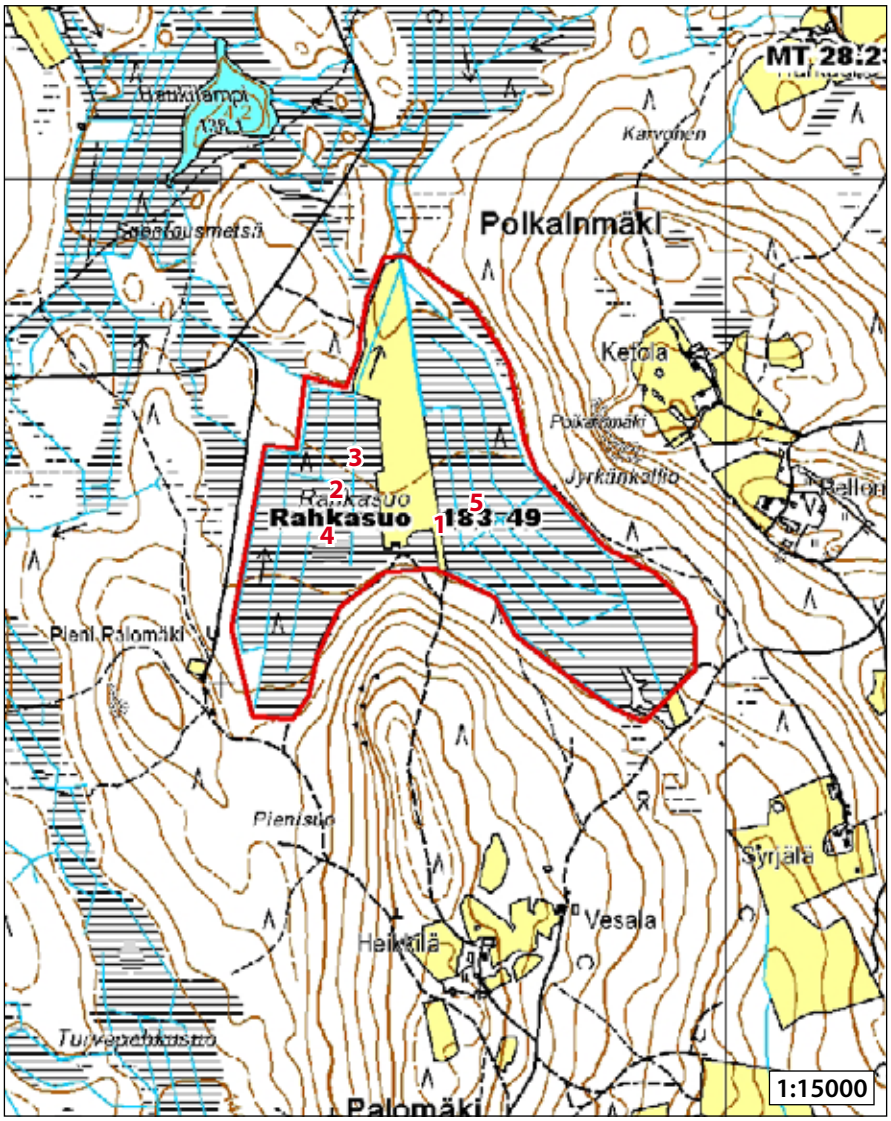
5

C **Ei kaavamerkintää** **4.8.2007**

Vieremä, Rahkasuo

GTK-raportti 183:49 **40 / 30 ha**

GTK (1984): Rahkasuo sijaitsee noin 9 km Vieremältä itäkoilliseen Palomäen ja Poikainmäen välisellä alueella. Suo rajoittuu korkeisiin moreenipeitteisiin mäkiin. Pinta-ala on 42 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 35 ha, yli 1,5 m syvää 30 ha ja yli kaksi metriä syvää 26 ha. Suolla on noin 5 ha peltoa. Suo on ojitettu kauttaaltaan. Pinta viettää pohjoiseen. Vedet laskevat ojituksen kautta pohjoiseen Haukilampeen. Suo on kuivattavissa.

Rahkasuon suotyypeistä 37 % on rämeitä, 9 % korpia, 4 % avosoita, 48 % turvekangasta ja 2 % peltoa. Yleisin suotyyppi on varputurvekangas. Mäntyvaltaisen puuston kehitysluokka vaihtelee taimi- ja riukuasteisesta tukkipuuasteelle ja on keskitiheää.

Keskisyvyys suolla on 2,7 m. Suo on kolmiomaisessa syvässä altaassa, josta havaittu suurin turvepaksuus on 5,7 m. Suo eteläosassa pohjamaalajina on moreeni, pohjoisosassa hiesu ja paikoitellen on myös hietapohjaa.

Rahkasuon turpeista 59 % on saravaltaisia, 40 % rahkavaltaisia ja 1 % ruskosammalvaltaisia. Suon pinnalla on noin metri rahkavaltaista turvetta ja pohjaturpeet ovat pääasiassa saravaltaisia. Heikosti maatuneen pintaturpeen keskipaksuus on 0,6 m ja hyvin maatuneen pohjaturpeen 2,1 m. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä erittäin pieni (0,6 %) ja samoin 1–2 m:n syvyydessä (0,3 %). Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 21,1 MJ/kg.

Rahkasuossa on turvetta noin 1,13 milj. m3. Suo soveltuu varsin hyvin pienimuotoiseen poltto-turvetuotantoon. Tuotantoon sopivalla noin 30 ha:n alueella on 0,86 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta, josta on heikosti maatunutta pintaturvetta 0,24 milj. suo-m3. Pintakerros on suhteellisen paksu, mutta siinä olevat hyvin maatuneet kerrokset mahdollistavat esim. palaturvetuotannon.

Katselmus (40 ha): Rahkasuo on A-kirjaimen muotoinen suo, jonka keskiosassa on noin 15 % suon pinta-alasta peittävä äskettäin salaojitettu pelto. Suo on laiteitaan lukuun ottamatta jokseenkin vähäpuustoinen, karu ja riukumäntyinen varputurvekangas. Ojitus on etenkin itäosassa toimiva ja suota selvästi kuivattava, mutta puusto ei ole hyväkasvuista.

Länsiosassa on pieni rimpinen neva, joka ei ole metsittynyt, vaikka onkin jonkin verran taimettunut ja kuivunut. Länsiosan reunoilla on myös hyväpuustoista mänty-kuusimetsää, josta pieni osa on äskettäin hakattu. Rahkasuon avoin osa maisemallisesti viehättävä pieni avosuo, joskaan se ei ole luonnontilainen.

1) **Rahkasuon keskellä on vastikään kunnostettu ja salaojitettu pelto.**
2) **Kanerva kukkii suon länsiosan nevarämeellä, joka on jonkin verran kuivunut ojituksen takia.**
3) **Suon keskelle on hakattu ajoura isovarpuisen rämeen reunaan.**
4) **Avosuon keskiosa, joka on kuivahtanut, on taimettunut huonosti männylle ja koivulle. Suolla on paljon mm. valkopiirtoheinää.**
5) **Suon kaakkoinen sakara on varsin kuivaa varputurvekangasta ja varsin vähäpuustoinen.**

3

1

4

2

5

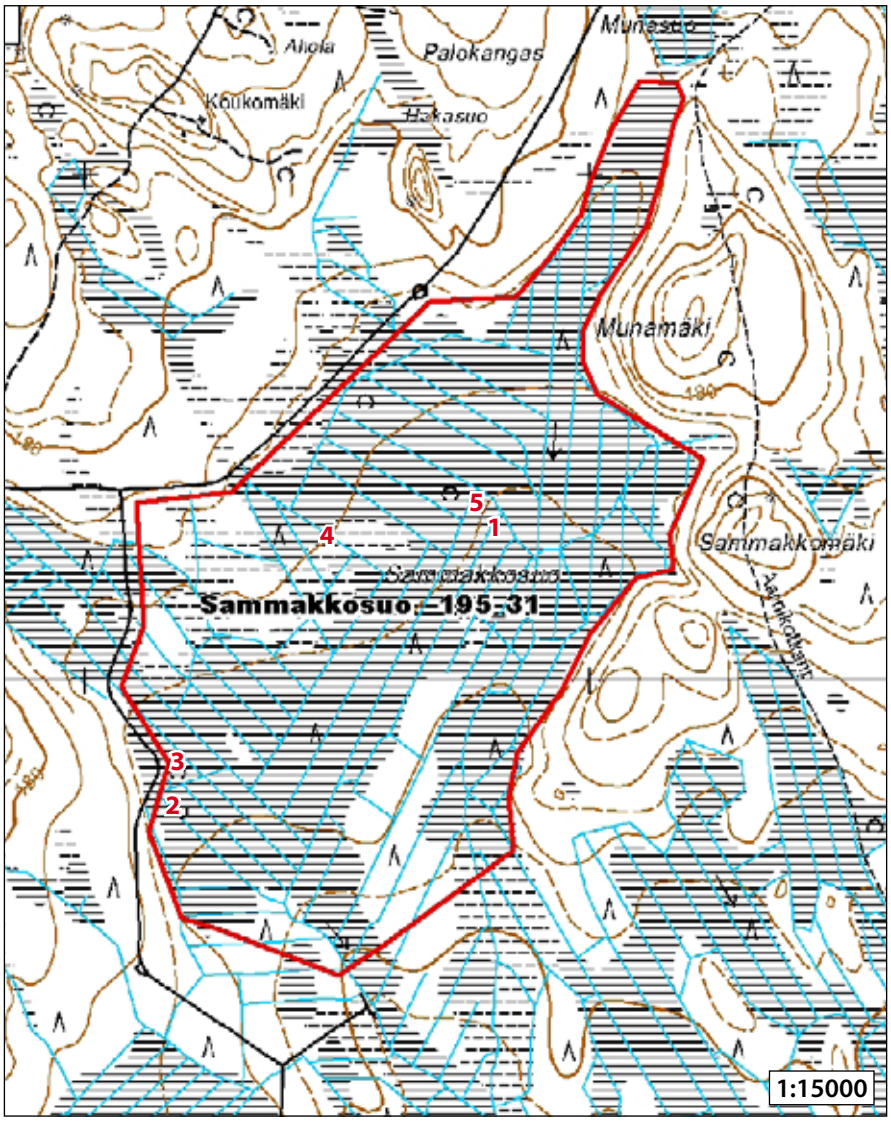

C

Ei kaavamerkintää **2.7.2007**

Vieremä, Sammakkosuo

GTK-raportti 195:31 **100 / 30 ha**

GTK (1985): Sammakkosuo sijaitsee noin 24 km Vieremältä pohjoiseen Puolinmäen eteläpuolella. Suo rajoittuu luoteis- ja pohjoispäässä korkeisiin moreenipeitteisiin mäkiin, muualla suota reunustavat loivapiirteiset moreenikumpareet. Pinta-ala on 80 ha, josta yli metrin syvyistä aluetta on 51 ha, yli 1,5 m syvää 30 ha ja yli kaksi metriä syvää 16 ha. Pohjoispäätä lukuun ottamatta suo on ojitettu kauttaaltaan. Vedet valuvat ojia pitkin etelään ja suo on kuivattavissa pohjaan saakka.

Sammakkosuon suotyypeistä on 80 % rämeitä, 17 % korpia j a 3 % turvekankaita. Yleisin yksittäinen suotyyppi on tupasvillarämemuuttuma. Puustosta 60 % on mäntyjä ja 20 % koivuja ja samoin 20 % kuusia. Puusto on keskitiheää ja kehitysluokaltaan taimi- ja riuku- sekä harvennusasteista.

Keskisyvyys suolla on 1,3 m. Suo on pitkänomaisessa, vaihtelevanmuotoisessa altaassa, josta havaittu suurin turvepaksuus on 5,4 m. Pohjamaalaji on lähes kauttaaltaan moreeni.

Sammakkosuon turpeista on 55 % rahkavaltaisia ja 45 % saravaltaisia turpeita. Yleisin yksittäinen turvelaji on tupasvillasararahkaturve. Turpeiden kerrosjärjestys suossa on vaihteleva. Suon keskisella syvällä alueella vallitsevana on kuitenkin saravaltaiset turpeet. Liekojen määrä on 0–1 m:n syvyydessä suuri (3,4 %) ja 1–2 m:n syvyydessä pieni (1,8 %). Turvenäytteiden tuhkapitoisuus on keskimäärin 1,6 % ja happamuus (pH) 3,4. Kuivan turpeen tehollinen lämpöarvo on 20,5 MJ/kg.

Sammakkosuossa on turvetta noin 1,07 milj. m3. Sammakkosuo soveltuu vain kohtalaisesti pienimuotoiseen jyrsin- ja palaturvetuotantoon suon vaihtelevan pohjamuodon takia, ja koska alue jakautuu kolmeen erilliseen altaaseen. Tuotantoon sopivalla 30 ha:n alueella olisi 0,48 milj. suo-m3 käyttökelpoista turvetta.

Katselmus (100 ha): Sammakkosuo on ollut suhteellisen runsaspuustoinen suo, jonka pohjoispuoliskon metsiä on jokseenkin voimaperäisesti hakattu edellisen talven aikana. Ilmakuvalla näkyvä runsaspuustoinen korpi sekä sen länsipuoliset alueet ovat hakkuuaukkona. Suon pohjoisin nipukka on sormimainen uloke, jossa on ilmakuvalta tarkasteltuna harvahko puusto ja aivan pohjoisessa pieni ojittamaton nevaräme.

Sammakkosuon eteläpuolisko on pohjoispuoliskon tavoin kuivunut monin paikoin (puolukka)turvekankaaksi ja mahdollisesti jo useampia vuosia sitten kunnostusojitettukin. Lisäksi alueella on ainakin korpimuuttumia sekä kenttäkerrokseltaan varvuttuneita

sara- ja tupasvillarämemuuttumia.

1) **Näkymä suon hakatun pohjois-osan eteläreunasta lähtevän ojan suuntaan. Alue on korpista ja hyväpuustoista ojikkoa.**
2) **Ojitusta suon länsireunalla. Ojat ovat kuivia ja suokin voimakkaasti kuivunutta turvekangasta.**
3) **Tupasvillarämeen hyväpuustoista muuttumaa suon länsireunalla.**
4) **Suon pohjoisosassa hakkuiden keskelle jätetty hakkaamaton ala.**
5) **Suon pohjoispään korpi oli hakattu edellisenä talvena. Alueella oli ilmakuvan perusteella hyväpustoinen korpi.**

3

1

4

2

5

